DR Cevdet Ahmet, paşa
557 Tarihi Cevdet
C48
1891
cilt 9-10

PLEASE DO NOT REMOVE
SLIPS FROM THIS POCKET

UNIVERSITY OF TORONTO
LIBRARY

فهرست جلد تاسع

٢ (بقیهٔ وقایع سـنه ١٢٢٣)
٣ اصلاح احوال دولته دائر تشبثات
٥ مشورت عامه
٧ کاغدخانه‌ده جمعیت عمومیه وقوعی وقاضی پاشانك اناطولی سرعسکری ووالیسی اولدیغی
٠ امضای سند اتفاق و بعض توجیهات
٨ سکبان نامیله عساکر معلمه ترتیب اولندیغی واسکی اوجاقلو علوفه‌لرینك نظامی وسکبان اوجاغنه توغ اعطاسی
١٠ اصنافك تعلم فن حرب ایلملری حقنده نظام
١١ ترسانه‌جه بعض اصلاحات
١٣ اعیانلرك عودتی ودولتك اجمال تشبثاتی
٠٠ علمدار پاشا وقعه سنك مقدماتی
٢٠ کیفیت ظهور وقعه
٢٤ تحسین ورفیق افندیلر ایله خاصکوی اعیاننك اعداملری
٢٧ علمدارك کیفیت مدافعه سی
٠٠ صدورك اغا قپوسنه جلب واحضارلری
٢٨ علمدارك کیفیت وفاتی وارکان سلطنتك تشبثاتی
٣٠ ممش پاشانك قائممقاملغی وصالح پاشا وعلی افندی ایله رامز وقاضی پاشالرك سرای همایونه احضارلری
٣١ یکیچریلرك سرای همایونه هجوملری حسبیله ظهوره کلان وقوعات
٣٤ حریق عظیم
٣٥ سلطان مصطفانك کیفیت وفاتی
٣٨ اشقیانك غلبه سی
٣٩ رامز پاشا ایله قاضی پاشانك فرارلری
٠٠ علمدار پاشا جنازه سنك ظهوری
٤٠ بعض ذواتك اعداملری
٤١ اسکدار ولوند چفتلکی قشله لرینك احراقی
٤٢ وقایع شتی
٤٣ علمدار پاشانك ترجمهٔ حالی
٤٥ عزل ونصب ودیکر بعض وقایع

صحیفه

٤٥ ممش پاشانك صدارتی ودری زاده‌نك مشیختی وسید علی پاشانك قپودانلغی وبعض احوال سابقه ولاحقه سی ودیکر بعض وقوعات وتوجیهات
٤٧ رامز پاشا ایله رفیقلرینك کیفیت فرارلری
٠٠ قاضی پاشانك ترجمهٔ احوالی
٤٩ قاندیره‌لینك میرمیرانلغی وفراریلرك تعقیبنه مأموریتی
٥١ صدارتعظمی کتخدالغنك تبدلی وعثمان افندینك اطلاقی وبعض ذواتك نفی وتغریبی
٥٢ ضیا پاشانك ثانیاً صدارتی وچرخه‌جی علی پاشانك قائممقاملغی
٥٣ استانبول قاضیسنك نفیی
٥٤ مراد زاده‌نك وفاتی
٥٥ کچوك راشد افندینك نفیی وروم ایلی قاضیعسکرینك عزلی
٥٦ احوال دول وحوادث صلح وسفر
٥٧ حقی پاشا ایله احمد بکك انکلیز مرخصیله مکالمه‌یه مأموریتلری
٥٩ محب افندی‌یه تعلیمات کوندرلدیکی
٦١ انکلیز مرخصنك آقدکز بوغازینه ورودی
٠٠ حق پاشانك عزلیله یرینه راغب پاشانك بوغاز سرعسکری اولدیغی واحمد بکك عزلیله وحید افندینك مکالمه‌یه مأموریتی
٦٢ فرانسه وروسیه ایمپراطورلرینك ارفورتده ملاقاتلری
٦٥ روسیه‌لونك فلاندیایی استیلا ایتدیکی
٦٦ ناپلیونك اسپانیایه کیتدیکی وبرادرینی اسپانیا تختنه اجلاس ایتدیکی
٧٠ محب افندینك استعفاسی
٧١ غالب افندینك روسیه مکالمه سنه مرخص اولو وعارف افندینك رئیس الکتاب اولدیغی
٧٣ دولتعلیه‌نك انکلتره‌لو ایله مصالحه سی
٧٦ وحید افندینك دفتر خاقانی اماتی وراغب پاشانك رفع وزارتی
٧٩ ناپلیونك اسپانیادن عودتی وتدارکات حربیه‌یه مباشرتی
٨٢ (وقایع سنه ١٢٢٤)
٠٠ آوستریا وفرانسه دولتلری میانه‌لرنده تدارکات حربیه‌یه تشبث اولندیغی اثناده دولتعلیه ایله روسیه‌لو بیننده دخی استیناف محاربه اولندیغی
٨٣ دول اوروپا ایله فرانسه‌نك محاربه سی
٨٥ ناپلیونك المانیاده غلبه سی
٨٦ آوستریالولرك ایتالیاده غلبه‌لری وتیرول اهالیسنك ایاقلاندقلری

صحیفه

٨٦ آوستریالولرك وارشاویایی ضبط ایتدكلری
٨٨ ناپلیونك ویانه‌یی ضبط ایلدیكی
٩٠ اسلنیق محاربه‌سی
٩٣ واغرام محاربه‌سی
٠٠ فرانسه ایله اوستریانك متاركه‌سی
٩٤ فرانسزلرك پورتقالده واسپانیاده مغلوبیتلری
٩٧ طالاوره وقعه‌سی
٩٨ روشفور محاربه‌سی
٩٩ انكلیزلرك فلمنك اوزرینه مهاجمه‌لری
٠٠ اسوجك روسیه وفرانسه ایله مصالحه‌سی وفلاندیانك روسیه‌یه تركی
١٠٠ فرانسه ایله آوستریانك مصالحه‌سی
١٠٢ پاپانك فرانسه‌یه نقل اولندیغی
٠٠٠ وقایع داخلیه وبعض وفیات
٠٠٠ شمس‌الدین افندینك ترجمهٔ حالی
١٠٣ امین بك افندینك ترجمهٔ حالی
١٠٤ سنبل زاده وهبی افندینك ترجمهٔ حالی
١٠٧ صدرسابق ممش پاشانك ترجمهٔ حالی
٠٠٠ قپودان دریاایله ترسانه‌امیننك عزل ونصبی وسلانیكلی حسن اغانك ترجمهٔ حالی
١١٠ فاطمه سلطانك وفاتیله عایشه سلطانك ولادتی
١١١ قلبه اعیانی رستم اغا ایله رفیع افندینك وفاتلری
٠٠٠ شارح الاشباه هبة الله افندینك وفات وترجمهٔ حالی
٠٠٠ صدرجدیدك درسعادته ورودی اوزرینه وقوعبولان توجیهات ایله بعض تهیئات حربیه
١١٤ روسیه‌لولرك طونه یالیسنه هجوملری وخائباً رجوعلری
١١٥ اردوی همایونك روم ایلی جانبنه اخراجی ووقایع سائره
٠٠٠ بهیج افندی وموره‌لی علی افندی ایله كچوك راشد افندینك اعداملری
١١٦ اردوی همایونك ادرنه‌یه حركتی اثناسنده یكیچریلرك بعض حركات سیئه‌لری وعفیف افندینك وفاتیله جانب افندینك كتخدالغی
١٢٠ تنظیم سكه
١٢١ حالت افندی ایله صدوردن عزت بكك اطلاق اولندقلری
١٢٢ ركاب همایون رئیسی وحید افندینك نفیی وبكلكجی عزت بكك اعدامی

صحیفه

١٢٢ رکاب همایون قائممقاملغنك تبدلی ووقایع سائره

... بعض احوال عربستان ووقایع مصریه

١٢٣ وقایع صربستان

١٣٤ وقایع اردوی همایون

... اردوی همایونك ادرنه دن حرکتیله شمنی‌یه مواصلتی اوزرینه اجرا اولنان تدابیر سفریه صره سنده بیلانلی مصطفی پاشایه وزارت ویرلدیکی

١٣٥ ایچه دونمایه دائر بعض حوادث ایله بعض ترتیبات عسکریه

١٣٦ بعض وقایع حربیه

١٣٩ سلستره جوارنده واقع تاتاریجه قریه سنده عساکر اسلامیه‌نك مظفریتی وبابا پاشانك وزارتی

١٤٠ اردوی همایونك شمنی مشتاسنه عودتی

... توجیهات ودیکر خصوصات

١٤٣ استیلای اسماعیل وبعض ترتیبات عسکریه

١٤٤ استیلای ابرائیل وبعض تدارکات سفریه

١٤٥ تبدیل قپودان دریا

١٤٦ طربزون وارضروم والیلرینك تبدیللری

١٤٧ استیلای قلعهٔ فاش

... بعض وقایع خارجیه

... دولتعلیه‌نك ایران دولتیله تأیید مصافاته دائر بعض تشبثاتی

١٤٩ انکلیز دونماسنك قره دکزه امراری مسئله سی

١٥١ ناپلیونك دولتعلیه حقنده بعض معاملاتی

١٥٢ روسیه وفرانسه دولتلری بیننده تکرارمباینت وقوعنه سبب اولان ماده‌لر

١٥٣ (وقایع سنه ١٢٢٥)

١٥٤ آوستریا ایمپراطورینك قیزینی ناپلیونك تزوجی

١٥٥ بعض مواد مذهبیه

١٥٦ اسپانیا وقوعاتی

١٦٤ محاصرهٔ بریه

١٦٧ فلمنك قرالیتنك الغاسی

١٦٩ روسیه‌لونك دولتعلیه‌دن مطالبی

١٧٠ فرانسه‌لونك دولتعلیه ایله اولان بعض معاملات پولتیقیه سی

١٧١ دولتعلیه طرفندن بعض نظامات بحریه حقنده انکلتره وفرانسه دولتلرینه تقریر اعطاسی

صحيفه

١٧١ تداركات سفريه ووقايع سائره
١٧٢ اناطولى سرحداتنه دائر بعض تدابير تحفظيه
١٧٣ غلاى اسعار
١٧٤ يكيچريلر بيننده عربده وقوعى وسكبانباشينك عزلى
... قائممقام عثمان پاشانك عزلى
١٧٥ يكيچريلرك حركات سركشانه‌لرى وصورت تربيه‌لرى وينه سكبانباشينك عزلى
١٧٧ وقايع اردوى همايون
... وارنه‌نك محصوريتى
١٧٨ روسيه‌لولرك حاجى اوغلى پازارينى وهرازغرادى استيلا ايله بابا پاشايى
وسرورى پاشايى اسير ايتدكلرى
١٨٠ سلستره‌نك روسيه‌لويه تسليمى
... فاتح جامعنده مجلس عمومى عقد اولنديغى
١٨١ تداركات حربيه
١٨٢ عطاء الله افنديننك تبديل منفاسى
... اردوى همايون قاضيسنك عزل ونفيى
... قائممقام پاشانك عزلى وبعض وقايع متنوعه
١٨٣ مضروبى افنديننك وفاتى
... وحيد افندى ايله دباغ زاده‌نك اطلاقى
... ختام بناى باب عالى
١٨٤ وفات فاضل بك
... وقايع حربيه
١٨٥ شمنيده عساكر اسلاميه‌نك مظفريتى
١٨٦ دونمای همايونك ورودى ايله وارنه‌نك محاصره دن خلاصى
... روسيه اردوسنك شمنى اوزرندن رجعتى
١٨٧ روسجق محاربه‌لرى
١٨٩ بله وباتين محاربه‌لرى
... غوشانجه‌لينك شهادتى
... عثمان پاشانك اسارتى
١٩٠ يكيچرى اغاسنك عزل وتبديلى
١٩٢ قورت افنديننك نفى واعدامى
... روم ايلى قاضيعسكرينك عزل ونصبى
... عزل ونصب شيخ الاسلام

	صحیفه
روسجق و نیکبولی قلعه لرینك روسیه لویه تسلیمی	۱۹۳
روسیه لولرك لوفجه و برقوفجه طرفلرینه هجوم و عودتلری	...
لوفجه نك كیفیت استیلاسی	۱۹٤
بعض وقایع صربستان	۱۹٦
روم ایلینك بعض وقایعی	۱۹۷
تپه دلنلی علی پاشانك بعض اطوار نامرضیه سی	...
لاحقه	۲۰۰
وقایع شام	۲۰۱
وقایع مصر	۲۰٤
وقایع بغداد	۲۰٦
ایران دولتیله اتفاقه دائر مخابره	۲۱۹
یاسینی زاده نك سفارتله ایرانه عزیمتی	۲۲۰
(وقایع سنه ۱۲۲٦)	۲۲۱
وقایع كردستان	۲۲۲
وقایع كرجستان	۲۲۳
آچق باش خانه فرمان كوندرلدیكی	۲۲٤
صوغوجق اردوسنك تقویتی	...
روم ایلی ایچون اجرا اولنان تداركات عسكریه	۲۲۵
نقشیك و دروبنیاق وقوعاتی	۲۲٦
فرانسه خارجیه ناظرینك محب افندی ایله محاوراتی	۲۲۷
یكیچریلرك سوء احوال و حركاتی	۲۲۷
ضیا پاشانك عزلیله لاز احمد اغانك صدارتی	۲۲۹
ضیا پاشا زوجه سنك وفاتی	۲۳۰
لاحقه	۲۳۲
استطراد	۲۳٦
توجیهات علمیه	۲۳۸
اوجاقلونك بعض سیئاتی	۲۳۹
مجازات	۲٤۰
شیخ ابراهیمك نفیی	۲٤۱
زوربالرك تأدیبی	...
نور الله بكك میرمیرانلغیله نفیی	۲٤۲

صحیفه

٢٤٤ سکبانباشینك عزل وتبدیلی

٠٠٠ ولادت

٠٠٠ عطاء الله افندینك وفاتی

٢٤٥ حفید افندی ایله قره محمد پاشانك وفاتلری وخسرو پاشانك قپودانلغی

٢٤٧ حوادث کونیه وسماویه

٢٤٩ وقایع مصر وعربستان

٢٥٠ مصرده کوله منلرك انقراضی

٢٥٥ ینبع قلعه سنك وهابیلر یدندن استخلاصی

٢٥٦ مصر اردوسنك انهزامی

٢٥٨ عزل ونصب

٠٠٠ مورەلی عثمان افندینك نفیی

٢٥٩ وقایع اسپانیا

٢٦٤ اوروپانك احوال عمومیه سی

٢٦٨ روسیه لونك دولتعلیه‌یی مصالحه‌یه دعوت وفرانسه‌لونك عکسنی التزام ایتمسی اوزرینه دولتعلیه‌نك آفکار پولتیقیه‌سی وجزائرسبعه حقنده مسلك متخذی

٢٧٠ فرانسه وروسیه دولتلرینك تدارکات حربیه لری وناپلیونك فلمنکه عزیمتی پارس ایلچیسی محب افندینك درسعادته عودتی

٢٧٤ وقایع اردوی همایون

٢٧٥ روسجغك روسیه‌لو یدندن استردادی

(اشبو جلده ذیل وعلاوه اولنان صورت اوراق وسندات)

(١)

٢٧٥ علمدار پاشانك قاضی پاشایه مکتوبی

(٢)

٢٧٨ صورت سند اتفاق

(٣)

٢٨٣ علمدار پاشانك تقریری

(٤)

٢٨٤ دفتر توجیهات

(٥)

٢٨٦ انکلتره مصالحه نامه سی

(٦)

٢٨٨ فرانسه مصلحتکذارینه تقریر

صحیفه

(٧)
٢٩٠ محب افندی یه تحریرات
(٨)
٢٩١ ضیا پاشانك سردار اکرملکنه دائر خط همایون
(٩)
٢٩٣ عثمان پاشانك قائممقاملغنه دائر خط همایون
(ی)
٢٩٤ نظام بحری حقنده انکلتره وفرانسه سفارتلرینه تقریر
(١١)
٢٩٧ خلیل پاشانك قائممقاملغنه دائر خط همایون
(١٢)
٢٩٨ یکیچری سرکشلرینك تأدیبنه دائر خط همایون
(١٣)
٣٠٠ فاتح جامعنده منعقد مجلس شوراده قرائت اولنان خط همایون
(١٤)
٣٠٢ سعودك یوسف پاشایه مکتوبی
(١٥)
٣٠٤ صیدا والیسنه کوندریلان خط همایون
(١٦)
٣٠٦ سعودك ینه شام والیسنه مکتوبی
(١٧)
٣٠٧ رؤسای وهابیاندن علیان نام سرکردهنك مکتوبی
(١٨)
٣٠٨ شام والیسنك جوابنامه سی
(١٩)
٣١٠ حالت افندینك بغداده دائر اولان تقریری
(ك)
٣١٦ شهزاده عباس میرزایه نامهٔ همایون
(٢١)
٣١٨ آچق باش خانه کوندریلان فرمان عالی

﴿ ترتیب جدید ﴾

جلد تاسع

﴿ از ﴾

تاریخ جودت

معارف نظارت جلیله سنك رخصتنامه سیله

(ایکنجی طبعی)

درسعادت

(مطبعهٔ عثمانیه)

١٣٠٩

JUN 8 1959
UNIVERSITY OF TORONTO
DR
557
C48
1271
cilt 9
84406

جلد تاسع

(از)

تاریخ جودت

بسم الله الرحمن الرحیم

بقیهٔ وقایع سنه ۱۲۲۳

جلد ثامنده بیان اولندیغی اوزره دولتعلیه داخلا وخارجا دوچار مشکلات عظیمه وکرفتار مخاطرات وخیمه اولدیغندن سلطان سلیمك شهادتنه سبب اولان جانیلرك اجرای جزاسی ومتغلبه کروهنك تأدیب وتربیه سی اثناسنده احوال دولتك صورت اصلاح وتنظیمی دخی مطالعه ومذاکره اولنمقده ایدی . اساس مذاکره نظامات سلیمیه نك احیا واعاده سندن عبارت اولوب علمدار پاشانك سیف سطوتی سایه سنده درسعادتجه حاصل اولان سکونت وامنیت اوزرینه بومثللو اصلاحاتك مذاکره سنده وکلای دولتعلیه آسوده حال ومطمئن البال ایدیلر .

فقط جلد مذکورده شرح وایضاح اولندیغی اوزره بر وقتدنبرو ایالات والویه نك مرکز سلطنته رابطهٔ انقیادی پك ضعیف اولوب طرف بطرف اعیان وخاندانلر تغلب ایدرك کیمی برجسیم قضاده وکیمی برسنجاقده کیف مایشاء تصرف ایدر اولدقلرندن بشقه روم ایلیده سیروزی اسماعیل بك واناطولیده عین الاعیان اولان بوزاوق متصرفی جبار زاده سلیمان بك ایله صاروخان متصرفی قره عثمان اوغلی عمر

(اغا)

اغا كبی جسیم ایالتلری ضبط ایله ملوك طوائف طرزنده وصورت استقلالده حكومت ایدر خاندانلر پیدا اولمغله طشره‌لرده اوامر دولت علیه نافذ اولمز ایدی .
حتی بیله جكده تغلب وتحكم ایدن قالیونجی مصطفی نام شخص برقاچ دفعه فرمان عالی اصداریله سفره مأمور ایدلمشیكن اصغا ایتمدكدن بشقه فرمانی یازانلری سب ایله كوتورنلری دفع ایتمشیدی .
شو حاله كوره اول باول بومثللو اعیان وخاندانلرك دائرهٔ اتحاد وانقیاده النملری لازمهٔ حالدن كورلمكله استانبولده برمشورت عامه اجرا اولنوبده اتفاق آرا ایله اصلاحات لازمه‌یه تشبث اولنمق اوزره طرف صدارتپناهیدن جبار زاده وقره عثمان زاده وسیروزی اسماعیل بك ایله جرمن متصرفنه وآنف الذكر قالیونجی مصطفی وشبله اعیانی احمد اغا كبی شهرتلو اعیان واغالره دعوتنامه‌لر كوندرلدی .
بویله داعیهٔ استقلاله دوشمش برچوق اعیان وخاندانلرك همان استانبوله كلیویرملری اولوقتك حكمنجه اكرچه پك مستبعد ایدی لكن علمدار پاشا مقام صدارته كلدیكی كبی افكار عامه بردن بره اولقدر تبدل ایلمش وصیت سطوتی اول مرتبه اطراف وآفاقی قاپلامش ایدیكه نفوذی درسعادتده نصل جاری ایسه طشره‌لرده دخی اولوجهله جریانه باشلامش ایدی .
فرمان دیكلمیان متغلبه كروهی علمدارك بر ورقپاره سی واردیغی كبی ایفای مقتضاسنه مسارعت ایدر اولدیلر حتی سالف الذكر قالیونجی مصطفی انك بركاغدینی الدیغی كبی سریعاً بشبیك قدر عسكرله كلوب چرپجی چایرنده‌كی اردوسنه التحاق ایلمش ایدی .
سیروزی اسماعیل بك فی الاصل انك دائرهٔ اتحاد وانقیادنده اولوب جبار زاده وقره عثمان زاده وسائرلری دخی بواثناده محللرندن حركت ایدرك الغار ایدوب كلمكده اولدقلری خبرالندی وهمان مشورت عامه‌یه سرمایه حاضرلمق اوزره بین الوكلا صیق صیق مشاوره‌یه باشلاندی .
واواسط ماه رجبه طوغری مدعوین مومی الیهم برر برر كلمكه باشلادقلری اثناده جبار زاده وقره عثمان اوغلی كزیده سواریلریله كلوب اسكدار یقه‌سنده اقامت ایلدیلر .
اواخر رجبده سیروزی اسماعیل بك دخی اون ایكی بیك قدر كزیده عسكریله كلوب داود پاشا صحراسنده منصوب اولان خیمه‌لرده اقامت ایلدی درسعادتك هرطرفی بویله اردولرله محاط اولوب استانبولده هیچ كورلمدك صورتده برعسكر غلبه‌لكی اولدیغی حالده اوامر علیه سكته سز اجرا اولنه كلدیكی جهتله امنیت عمومیه بركمال ایدی .

علمدار پاشا نفوذینك بویله داخلا وخارجا صورت فوق العاده ده جریانی اگرچه صیت سطوتنك هرطرفه انتشارندن نشأت ایلدیکی درکار ایسه‌ده بونده امنیتك دخی کلی مدخلی وار ایدی .

زیرا اعیان وخاندانلر ایچنده صحیحاً تأدیبه مستحق اولنلر وار ایسه‌ده ایچلرندن جابجا حکومتك قوجاغنه کلنلرك دخی همان گرفتار پنجهٔ غدر وجفا اولملری سائرلرینك توحشنی موجب وجمله سنك وکلای دولتعلیه‌دن امنیتلری منسلب اولمغله چوغنك وادیء سرکشیده طولاشملرینه سبب اصلی امنیتسزلك قضیه سی ایدی .

اما علمدار پاشادن جمله‌سی بیلمش وگوزلری طولمش اولدیغی حالده سوزینه امنیت تامه‌لری وار ایدی بناءً علیه هرطرفده امرلری مثمر ومؤثر اولور ایدی وفرمان عالی اصدارینی مواد جسیمه‌یه تخصیص ایتدیره‌رك سائر خصوصات ایچون برر مختصر شقه یازدیرر ایدی .

حتی برخصوص ایچون اعیانلردن برینه خطابا فرمان عالی یازیله‌جق اولدقده (آبه پادشاهك فرمانی حلواجی کاغدیمی‌که بوقدر مبتذل ایدیورسکز برکوجك کاغدك اوزرینه شویله یاب دیو چیزقدیریور) دیدیکی مرویدر .

برمنوال مشروح اطرافه دعوتنامه‌لر یازلدیغی صره‌ده قاضی عبدالرحمن پاشایه دخی برقطعه امرنامهٔ سامی یازیله‌رق مقدما کندو معیتنده بولنوبده نظام جدیدك الغاسی حسبیله طاغلمش اولان عساکر معلمه‌دن تفنکجی نامیله‌بش التی بیك عسکر تحریر واستصحاب ایله درسعادته کلمسی امر اولنمش ایدی . بوامرنامه علمدارك حسن نیاتنه دلیل‌اولمغله صورتی ذیلده (۱) اشارتیله ایراد اولنور . بو اثناده بین الوکلا جریان ایدن مطالعات ومذاکراتك خلاصه‌سی اوائلده اولدیغی کبی هرطرفده اوامر دولتعلیه بلا مانع ومزاحم نافذ اولمق مسئله‌سی اولوب بوایسه حقوق مقدسهٔ پادشاهیدن اولمغله بوکا کمسنه‌نك بحق بردیه‌جکی یوغیدی .

فقط بواساسك استقرار یچون جبار زاده وقره عثمان زاده واسماعیل بك کبی ملوك طوائف طرزنده استقلال اوزره حکومت ایدنلرك بیوك فداکارلق ایدوبده حائز اولدقلری استقلال داعیه‌سندن وازکچملرینه منوط ایدی دین ودولت اغورنده انلر بوقدر فداکارلغی اختیار ایتدکلری تقدیرده دخی چونکه طرف سلطنتده بووجهله زیاده قوت وقدرت حاصل اولیجق امثال سابقه‌یه نظراً کندولرینك امحاوازاله‌لرینه تشبث بیورلمق ملاحظه‌سی ذهنلرنده یرلشمش اولدیغی جهتله وکلای دولت علیه‌یه امنیت واعتماد ایده‌مزلر ایدی .

شو حاله كوره انلر وظيفهٔ عبوديتلری اولديغی اوزره هر حال وكارده اطاعت وانقيادی
تعهد ايتدكلرنده انلرك دخی جانب حكومت سنيه‌دن تأمين اولنملری لازمهٔ حالدن ايدی.
بناءً علی ذلك هم سلطنت سنيه‌نك استكمال اسباب سطوت واقتدارينی موجب وهمده
اعيان وخاندانلرك امنيتلرينی جالب اوله بيله جك بعض اصول ونظاماتك وضع
وتأسيسی خصوصی بين الوكلا موضوع بحث ومذاكره ايدی .
منوال مشروح اوزره اعيان وخاندانلر كلوبده اجتماع ايدنجيه دك مذاكرات واقعه
دخی خلاصه اولنمغله حضورصدر عاليده عقد اولنان انجمن مشورت عموميه‌ده صدر
اعظم يعنی علمدار پاشا ميدان بيانه بو وجهله لاابالیانه سوق سمند خطاب خالصانه
ايدوب ديدی كه (بزلر عن اصل اوجاقلويز يكيچری اوجاغی حقنده تعصبمز دركاردر
خداوندكار شهيد اوجاقلويه مرام اكلاده‌ميوب انلردن رغبتنی قالدردی وتعليملو
عسكر ترتيبنه همت بيوردی بوايسه بزم منفورمز اولمغله جانب شاهانه‌لرينه انقياد
بابنده قصورمز دركارايدی وقتاكه رتبهٔ وزارتله باشمز باغلاندی وعنوان سرعسكری
ايله قدريمز اعلا قلندی كرك اردوی همايون معيتده وكرك بالاستقلال عساكر
دشمنله حرب وقتالمز اثناسنده اعدانك غالب اولديغی كورلمكله اسباب حقيقيه‌سنی
تدقيق وتحری ايتديكمده دشمنك غلبه‌سی عسكرينك معلم ومنتظم وضابطلرينك
فن حربده ماهر وسركارانك متحد الافكار اولمسندن نشئت ايلديكنی تيقن ايتدم
وكيديشمز يولسز وبيلشمز ياكلش اولديغنی اوكرندم وشهيد مرحومك سعی
شاهانه‌لری مجرد تأييددين ودولت نيت خيريه سنيه مبنی ايدوكنی اكلايوب پشيمان ومتأسف
اولدم وكيفيتی سرداشمز اولان بعض عقللو آدملره اچديغمده انلری كندمدن زياده
متأسف كوردم خلع وقعه‌سی ظهوريله سلطنت تبدل وايشلر صورت قديمهٔ سقيمه‌يه تحول
ايتدكده عسكری كروهی بتون بتون نظامندن چيقدی واهل اسلامه بيك قات زياده
ضعف كلدی اولوقت استانبولك نه حالده اولديغی جمله كزك معلوميدر بوحالدن خذلاندن
متأثر وبويله كيدرسه دشمنك استانبوله قدر كله‌جكی ملاحظه‌سيله مكدر الخاطر
اولديغمز اثناده حالا امنای دولت اولان اشبو ذاتلر ايله ملاقات وحميت اسلاميه
وغيرت دولتعليه اقتضاسنجه اجرای مذاكرات ومصاحبات ايله حالاشه‌رك نهايت اعادهٔ
جلوس ايله صورت سابقه‌نك يكيدن ترتيبی خصوصنه فاتحه اوقومش ايدك زيرا
خداوندكار سابق سلطان مصطفی خانك حالی معلوم وبر مدت دها سرير سلطنتده
بقاسی معاذ الله تعالی دولتعليه‌نك باعث اندراسی اوله‌جغی جمله عندنده مجزوم ايدی
واكرچه نيتمز ديكركونه اولديسه‌ده لله الحمد والمنه پادشاه كزين وخليفهٔ روی زمين

افندمز حضرتلری علم وفضلیت ورشد ودرایت ایله متصف اولوب بزلرك مشهوداتمز اولان صور انلرك فطانت فطریه ومعلومات مكتسبه‌لری حسبیله آینهٔ قلب همایونلرنده جلوه‌كر اولدیغنی حق الانصاف ریاسز اوله‌رق جملهٔ اعتراف ایلرز وذاتنده غیور ودلیر وعالی همت وصاحب شهامت بر پادشاه جهانكیر اولوب اقصای امل پادشاهانه‌لری ممالك شاهانه‌لرینی تطاول ایادیء اعدادن محافظه‌در .

بوایسه وكلای دولت علیه و بالجمله وزرای عظام وسركاران وحكامك یكدل ویكجهت اولملرینه منوط اولدیغندن ارادهٔ سنیه‌لری اوزره جمله اعیان وخاندان واشراف بورایه دعوت اولنمشلر ایدی كلدیلر ومشرف اندراس اولان بنیان دولتی احكام ایچون میانه دن رفع شقاق ایله میانه بندكمر اتفاق ایتدیلر . شمدی مسئله‌یی تصویر ونه یاپلمق لازم ایسه انی تصور وتدبیر ایده‌لم) علمدارك بونطقنی جمله حضار یكزبان اوله‌رق تحسین ایتدكدن صكره اعاظم رجال دولت دخی مقدمجه میانه‌لرنده بالدفعات جریان ایدن مذاكراتك نتیجه‌سی اولان اصول ونظاماتی تفسیر ایلدیلر .

خلاصة الخلاصه‌سی هر حال وكارده اوامر سنیه نافذ اوله‌رق هریرده مرتبات خزینه استیفا اولنمق ودولت نامنه عسكر آلنمق وشاید مخالفت ایدن اولور ایسه تأدیبی ضمننده بالجمله اعیان وخاندانلر دعواجی اولمق وفقط انلردن بریسنك حقنده دخی خلاف شرط اتفاق بر حركتی ظهور ایتمدكجه تعرض اولنمامق ماده‌لرندن عبارت ایدی .

اشته بواساس اوزره برقطعه سند اتفاق تنظیم وجمله طرفندن امضا وتختیم اولنمق قراریله مشورته ختام ویرلمشدر .

واكرچه دولت علیه ایله كندو تبعه‌سندن اولان برطاقم بك واغالر بیننده اویله بر اتفاق نامه تنظیم اولنمسی وقوهٔ اجرائیه‌نك بر طاقم شرائط التنه النمسی استقلال سلطنته منافی كورینور ایسه‌ده برمدتدنبرو وقوعه كتوریلان سوء استعمالات ایله جسم دولتده آچیلان یاره‌لره اندن بشقه چاره بولنه‌مامش ایدی .

اولوجهله سند اتفاقك تنظیمنه قرارویرلمكله اعیان وخاندانلر تأمین اولنمش ایسه‌ده بونلر ذاتا وحشی آدملر اولوب بوكره درسعادته كلیویرملری دخی علمداره امنیتلرندن منبعث بر كیفیت اوله‌رق چوغنك درون استانبوله كیرمكدن متوحش اولدقلری معلوم اولمغین بواثناده رجال دولت طرفلرندن خارج شهرده واقع مسیره‌لرده صدر اعظمه و یریلان مكلف ضیافتلرده انلرله دخی الفت ومصاحبت اولنمقده ایدی .

شعبان معظمك سكزنجی پنجشنبه كونی سعد اباده ركاب همايون اولوب كاغد خانه‌نك ايكی يقه‌سی شواهق جباله قدر روم ايلی عساكريله مالامال اوله‌رق جمله‌سی صف بستهٔ سلام اولدقلری وصدراعظم وشيخ‌الاسلام وسائر اركان دولت ورومايليدن واناطوليدن كلمش اولان سالف الذكر اعيان ووجوه مملكت بهاريه‌ده اجتماع ايله تشريف همايونه منتظر بولنـدقلری حالده سـلطان محمود خان عدلی حضرتلری فلكهٔ همايونلريله سعد اباده كذار وچاغليان كنارنده واقع قصر همايونلرنده قرار بيوردقلرنده بهاريه‌ده‌كی جمعيت دخی كلوب سـعد اباد جوارنده منصوب اولان خيمه‌لرده استقرار ايتدكدن صكره صدراعظم وشيخ‌الاسلام وسائر وزرای عظام حضور همايونه دخول ايله علی الترتيب بابرجای قيام اولدقلری حالده جبار زاده وسيروزی اسماعيـل بك وقره عثمان اوغلی دخی حضور همايونه چيقاريله‌رق كندولره سمور كوركلر اكسا و بللرينه خنجرلر وضع ايله تلطيف اولندقلری اثناده طرف شـاهانه‌دن سيروزی‌يه خطابا (بك كوزل عسكرك وار حق تعالی دشمنه غالب ايليه) ديو التفات بيورلدی حضور همايوندن بعدالخروج سائر اعيان ووجوهه دخی اوطاغ صدر اعظميده علی مراتبهم خلعتلر كيديرلدی بعده ذات شاهانه سرای همايونلرينه عودت ايتدی وجمعيت طاغيلوب هركس يرلو يرينه كتدی .
بوجمعيت عامه خيليجه اتحاد افكار انامه بادی اولدی واعيان ووجوهه خيليدن خيلی امنيت واطمينان كلدی .

وشهر شعبان معظمك اون دردنجی چهارشنبه كونی قاضی عبدالرحمن پاشا بروجه بالا مأمور اولديغی اوزره سـلطان سليم زماننده تعليم كورمش اولنـلردن جمع ايلديكی برخيلی تفنكچی نفراتيله اسكداره وصول بولدی واون يدنجی كونی باب عالی‌يه دعوت بيوريله‌رق كندويه كوتاهيه سنجاغی ايله اناطولی سرعسكرلكی ويرلدی وبروجه مشروح مشورت عامه‌ده قراركير اولان سند اتفاق كه صورتی زيرده (٢) رقميله ايراد اولنه‌جقدر بعد التبييض صدر اعظم وشيخ الاسلام وقپودان پاشا ومشاراليه قاضی عبدالرحمن پاشا وصدور عظام وكتخدای صدرعالی ويكيچری اغاسی ودفتردار ورئيس افنديلر وسابقا ركاب همايون كتخداسی مصطفی رشيدافندی وبحريه ناظری وچاوشباشی وروزنامچهٔ اول ايله جبار زاده سليمان بك وسيروزی اسماعيل بك وقره عثمان اوغلی عمر اغا ومحاسبهٔ اول پايه‌لو احمد افندی وسپاهيلر اغاسی وبكلكچی وآمدجی افنديلر وچرمن متصرفی طرفلرندن امضا وتختيم ايله حضور همايونه عرض وتقديم قلندی سـلطان محمود خان حضرتلری بونی اندرون همايون رجالنـدن بعضيلريله مذاكره ايتدكده ايچلرندن باش چوقدار

شهریاری اولان اکری بیون عمر اغا بوسندسزلك استقلال سلطنتکزه طوقنور لکن
ردی دخی قابل دکلدر شمدیلك چاره سز تصدیق اولنوبده صکره بونك فسخ
والغاسی چاره سنه باقلیدر دیمکله سلطان محمود خان حضرتلری اکرچه بالاسنی
خط همایون ایله بالتوشیح تصدیق ایلمش ایسه ده بو ماده کندوسنه داغ درون اوله‌رق
اول کوندن اعتبارا اعیان کروهنه وانلره منتمی اولنلره اضمار غیظ وکین ایلمشدر .
حتی بوسندی قلمه المش اولان بکلکجی عزت بك کندو قماش دستگاه انشاسی اولدیغنی
اعلانا امضا محلنده راقم الحروف دیو یازمش اولمسندن طولایی حقنده وقوعه‌کلان
انفعال خفینك نه یه منجر اولدیغی محلنده ذکر اولنسه‌کرکدر .
وبوسندك تنظیمندن صکره اندرون همایون طاقمی ال التندن اوجاقلویی اوخشامغه
باشلامش اولدقلری سیاق وسباق احوالدن اکلاشیلور .
اواخر شعبانده دیار بکر ایالتی بهرام پاشایه توجیه بیورلدی وسلانیك ایله قواله
سنجاقلری سیروزی اسماعیل بکك عهدهٔ اداره سنه ویرلدی سلانیك مع قواله
متصرفی بولنان خسرو پاشایه دخی عن قریب دیکر مأموریتله قایریله‌جغی تبشیر ایدلدی .
وجانب صدر اعظمیدن وقوعبولان دعوت اوزرینه بو اثناده درسعادته وارد اولان
بهادر کرای سلطان قالغایلق رتبه سیله طونه سواحلی سرعسکری نصب اولنوب
حلیمکرای سلطان دخی معیتنه مأمور بیورلدی .
غرهٔ شعبانده لوند چفتلکنه بر مقدار عسکر قونیلوب مقدما نظام جدید اوجاغنده
بلوکباشی اولان ارناود مصطفی دخی اسکدار قشله سنه اوسته نصب اولنه‌رق
بر طرفدن عسکر یازمقده ایدی کاغدخانه جمعیتی کونی همان اسکدارده تعلیم
عسکره باشلاندی .
وشعبانك یکرمی اوچنجی کونی شق اول دفترداری بهیج افندی امور جهادیه
ناظری نصب اولنوب دفترداراق دخی چاوشباشی تحسین افندی یه وچاوشباشیلق
ممش افندی یه توجیه اولندی ودورسلیمیده تعلیم اوکرنمش اولنلردن سرهزار
وسربلوك وملازم کبی ضابطلر ترتیب وسابقا اوجاق کتخداسی اولان سلیمان اغا یه
اوجاق اغالغی عنوانیله رئیس عسکر تعیین قلندی .
الحاصل نظام جدید اوجاغی احیا بیورلدی ومجددا یازیلان عساکر لوند چفتلکی
واسکدار قشله لرینه یرلشدیرلدی وجمله سنه یکنسق اوله رق عبادیزلك وتوزلق
کیدیرلدی فقط مقدما نظام جدید عسکری وعساکر شاهانه تعبیر اولنورکن
بوکره سکبان دینلدی واول باشلرینه بوستانجی براطه سی کیرلر ایکن بودفعه
شوباره کیدیرلدی که روم ایلی خلقنه مخصوص یدی سکز ترکلی چوقه‌قالپاقدن عبارت

اولوب برقسمنك اوزرینه قرمزی ودیکر قسمنك اوزرینه ترکسی مغرب شاللری صارلدی .

فی الاصل یکیچری طائفه سی قشله نشین وعلوفه خوار برعسکر ایکن مرور زمان ایله نظاماتی مختل اوله رق دیکر اوجاقلر خلقی کبی اصناف ورنجبر کروهندن عبارت قالمش وکرك یکیچری کرك سائر اوجاقلر علوفه لری برنوع ایراد وعقار حکمنه قونیله رق اسهام ومقاطعات کبی النوب صاتیلور اولمش ایدوکندن وبو ایسه بیت المال مسلمینه بیهوده ایراث خسار دیمك اولدیغندن بعد الیوم اصل دفترلو یکیچریاندن یعنی قوللق نفراتی وقره قوللقجی وقشله لر اختیارلری ایله سائر بومقوله خدمت فعلیه ده بولنانلردن ماعدا علوفه خوار اولنلرك اللرنده کی اسامی کلیا الغا اولنمق خصوصنه مجلس وکلاده قرار ویریله رك حضور همایونه عرض اولنمش وعسکره تخصیص اولنان علوفه لرك بویله عقار کبی النوب صاتلمسی بحق رفع اولنه جق موادن بولنمش ایسه ده خیلی وقتلردن برو بو فنالق مرعی الاجرا اولوب دولتك دخی علمی لاحق اولدیغی حالده مسامحه ایتدیکنه مبنی بواسامی الدن اله تداول ایده کلمش اولمسنه نظرا الحالة هذه ایراد اولمق اوزره پاره سیله صاتون المش اولنلر دوچار خسار اوله جقلرندن وبو قدر خلقك دفعةً قطع ارزاقی نزد شاهانه ده روا کورلمدیکندن وبروجه بالا اندرون همایونجه ال التندن اوجاقلونك جلب وتلطیفی دخی ملتزم بولندیغندن بو قرارك اجراسنه مساعده بیورلمیوب فقط بالطوع والرضا اسامی کاغدلرینی کتوروب ویرنلره کمرکلردن نصفی ویرلمك وامتناع وتمرد ایدنلرك ایلروده بتون بتون اسامیلری خزینه مانده ایدلمك اوزره ارادهٔ سنیه صادر اولدی بناءً علیه اصحاب اسامی یدلرنده بولنان ممهورلر موجبنجه نصفی اسملرینه تصحیح واسم وشهرتلری یدلرینه ویریله جك برات عالیشانلرده تصریح اولنمق اوزره اجرای ایجابنه مبادرت اولنمسی ضمننده کمرکجی یه خطاباً امر عالی اصدار وقرق کون مدت تعیین ایله بومدت ظرفنده اسامیلرینی کتورمینلرك کمرك آقچه سندن دخی محروم اوله جقلری بیان واشعار بیورلدی بونك اوزرینه اصحاب اسامی که اکثری اصناف وخدمتکار کروهیدر اللرنده کی ممهورلرینی کمرکجیلره کتوروب نصفیت اوزره کمرك تذکره سیله تبدیل ایدرك اون کون ظرفنده یوز بیك آقچه قدر خزینه مانده قلندیغی کمرك طرفندن عرض وانها اولندی ویالکز صحافلر شیخی امین افندی نام شخصك ایکی بیك آقچه قدر واومقوله اصنافدن نیجه کمسنه لرك بوکا یقین علوفه اسامیلری اولوب نصفیتله متسلی وممنون اولدیلر .

بوصورتده یکیچری اوجاغی قانون سلیمانی یه موافق برحاله کتورلمش دیمك

اوله‌رق کما کان قوللقلر وخدمات سائره‌لری دخی شمدیلك عهده‌لرنده قالمق اوزره یکیدن مرتب اولان عسکر دخی بشـقه جه بر اوجاق اعتبار اولنه‌رق دولت علیه عسـکرینك بعدازین سکز اوجاقدن عبارت اولمسنه قرار ویرلدی ومتفرعاتنك رفته رفته اجراسـنه مباشرت ایدلدی وسکبان اوجاغنده علوفه وتعیینات چوق اولدیغندن مدت یسیره ظرفنده کندو اختیارلریله بك چوق نفرات یازلدی

وکرك یکیچریلردن وکرك صنوف سائره‌دن بك چوق کیمسه‌لر سکبان یازلمغه مائل وهوسکار وچوق کچمیوب بالفعل خدمت عسکریه‌ده بولنانلردن ماعداسنك اللرنده اسامی قالمیه‌جغی آشکار اولدی ایجاب شرعی وعقلیسی دخی بو ایدی لکن اسـامی الم صاتمندن کلی تمتعه مألوف اولان اوجاق اسکیلری بوحاله نظر ناخشنودی ایله باقوب بو یله کیدرسـه کندولرنجه بات بازارنده دلال هیچ بدوش یاخود زقاق اره‌لرنده خرده فروش اولمقدن بشقه صنعت وتجارت قالمیه‌جغی مطالعه‌سیله فکر واندیشـه‌ده قالدیلر نه چاره که علملدارك قورقوسـندن کمسه‌نك برطرفده باش قالدرمغه مجالی اولمدیغنه مبنی مجرد بر برلریله کیزلوجه مشـاوره ایدرك یانوب یاقلمقده ایدیلر .

جسیم اوجاقلرك طبل وعلم وتوغلری اولمغله بروجه مشروح سکزنجی اوجاق اولان سـکبان جدید اوجاغنك دخی بووجهله قدر واعتباری ترفیع اولنمق اوزره قول کتخداسی وزغرجی وصامسونجی وطورناجی باشی اغالر وسـائر اوجاقلر اغالری وامور جهادیه ناظری افندی واونقدر درسعام خواجه افندیلر وبعض مشایخ طریقت وبعض جوامع سـلاطین واعظلری افندیلر شعبانك یکرمی یدنجی کونی باب عالیده بالاجتماع مقام وکالت عظمادن اعطا بیوریلان توغ وطبل وعلملری آلای والا ایله اخذ وتکبیر وتهلیل ایله اسکداره امرار ایتدکلرنده سکبان جدید اوجاغندن دخی آلای ایله استقبال اولنه‌رق سلیمیه قشله‌سـنه ورود ایله اوراده منتظر اولان قاضی عبدالرحمن پاشـا حضورینه وارلدی وواعظ افندیلر دعا ایدرك توغ پرفروغ قشله ساحه‌سنه نصب ایله رسم اوجاق اتمام ایدلدی .

لکن سلطان سـلیم زماننده نظام جدید عسکری بوسـتانجی اوجاغنه ملحق ایکن سکبانلرك بو یله رأسا براوجاق اعتبار اولنمسی اوجاقلونك کانون حسد ورقابتلرینی برقات دها علولندردی .

استانبول واطرافنده اخذ واعطا ایله مشغول اولان اصحاب حرف وصنایع ایچنده نیجه بهادر وتوانا یکیتلر اولوب بونلرك اکثری یکیچری اورطه‌لرندن برینه منسوب ایسه‌لرده فن حربه آشنا اولمدقلری جهتله لدی الاقتضا ایشـه یرامیه‌جقلری امثال

سابقه‌سی دلالتیله ثابت اولدیغندن فیما بعد سبزه فروش وحمال وقایقجی وسائر حرف وصنایع اصحابی اول امرده سکبان یاخود قالیونجی یازیلوبده صنعت حربی تعلم ایتدکدن صکره استدکلری کبی داد وستاده مأذون اولملری و یازلمیانلرك درسعادتده اخذ واعطادن واجرای صنعتدن ممنوعیتلری خصوصنه دخی بواثناده قرار ویرلدی وایفای مقتضاسی ترسانه سرامداننندن اینجه محمد بکه حواله بیورلدی . فقط بوماده طوائف مرقومه‌یه مورث انفعال واستانبول ایچنده باعث انواع قیل وقال وبوجهتله دخی آتش فتنه وفساد بردرجه دها مستعد اشتعال اولدی .

قپودان دریا رامز پاشا ترسانه ده تلف وسرف درجه‌سنه وارمش اولان زوائد تعییناتی‌قطع ومحدثان اجوراتی‌رفع وغلطه اطرافنده‌کی اوطه‌لرده قالیونجی طائفه‌سنك علنا اجرا ایده‌کلدکلری فسق وفجوری منع ایتمك کبی اصلاحاتك اجراسنه همت ایتدکدن بشقه ترسانه چاوشلرندن یکرمی بش بلوکك قهوه‌جی اوغلی برونسز مصطفی‌که بعض اقران وامثالی کبی اهل اسلام وخرستیان سفینه‌لرینه بالطه اصمق تعبیریله نشان اوروب هرسفرنده ایکیشر پای اله‌رق هوادن کسب ثروت و یسار وباش چاوشلق و باش اغالق راده‌لرینه اعتلا ایله تحصیل سرمایهٔ اشتهار وطیار پاشا وسائر اومقوله وزرا ایله بلا تکلف امیزش والفت ایدرك میان کبراده اکتساب نفوذ واعتبار ایلمش اولدیغی حالده غلطه‌ده‌کی قهوه خانه‌سی برطاقم اوباش واجلاف ایله مالا مال اولدیغی جهتله هرکس شرندن احتراز ایلردی سلخ شعبانده قپودان پاشا معیتنده بولنان علمدار پاشا سکبانلریله ترسانه‌دن قالدیریلوب غلطه‌یه کتوریله‌رك یکیچری یوقمی دیو فریاد ایتمکده اولدیغی حالده قهوه خانه‌سی اوکنده یتاغان بچاغیله اعدام اولنه‌رق اوچ کون جسدی متروك خاك خذلان قلندی

بوماده اوجاقلو یه پك زیاده طوقندی لکن علمدارك قورقوسندن کمسنه اغز آچامیوب زوربالرك هربری برکوشه ده صاقلاندی وهمان سفائن تجار اوزرنده‌کی نشانلر کافةً قلع وقمع ایله عباد اللهك اوزرندن بویله بر بیوك بلیه رفع اولندی بوندن صکره اعیان وخاندانلرك اکثری مملکتلرینه کیدوب وکلای دولتعلیه دخی سربستجه اصلاح امور ملکیه وتکثیر عساکر معلمه واکمال اسباب سفریه ایله مشغول اولدیلر

برطرفدن دخی بروجه‌آتی انکلیزلرله عقد مصالحه ضمننده کیزلوجه مخابره ومکالمه ایتمکده‌ایدیلرچونکه‌ناپلیون‌طرفندن‌خیر ومنفعت کلمیه‌جکی‌تعین ودولتعلیه وارقوتی بازویه کتوروبده کندو کندویی محافظه ومخاطرات ملحوظه دن تخلیص ایچون

فداکارانه چالیشوب چپالهمقدن غیری چاره اولمدیغی تبین ایدوب علمدار پاشانك دخی ذاتا مسلکی بو ایدی .

بناءً علیه منوال مشروح اوزره اعیان وخاندانلری در دولتـه جلب وجمع ایله ملتجه براتفـاق ویکجهتی حصوله کتوردکدنصکره پیدرپی سـکبان جدید تحریر وسلیمیه ولوند چفتلکی قشلهلرنده اسکان ایله تعلیملرینه اهتمام وجبار زاده وسائر مأمورین معرفتلریله طشرهلرده دخی بویله نفرات جـدیده تحریر ایله عساکر معلمهنك تکثیرینه سعی واقدام ایتمکده اولدیغی حالده تخفیف غوائلسفریه ایچون انکلترهلو ایله عقد مصالحه ضمننده خفی مخابره یه تشبث اولنمش وبواثناده ناپلیون روسیه مصالحهسنه توسطدن چکیلوب روسیهلولردخیعلمدار ایله طاتلوجه مخابرهده بولندقلرندن روسیه مکالمهسنه مرخصلرتعیینی دردست بولنمش ایدی .

بومباحثك تفصیلاتی زیرده بیان اولنهجقدر بوراده اولا اشبو یکرمی اوچ سنهسی وقایع داخلیهسنك بقیهسنی بیان ایدهلم .

* علمدار پاشا وقعه سنك مقدمات ومبادیسی *

بروجه بالا علمدار پاشـا تقویت بازوی دولت ومحافظهٔ ثغورمملکت ایچون اصلاح امورملکیه وعسکریه یه خالصانه سعی اوفی ایتمکده بولنمش ایسه ده سکبـان جدید اوجاغی نامیله ینه عساکر معلمه ایجـاد اولنمسندن واسامینك تصفیت اوزره کمرك اسـهامنه تبدیل اولنمقده بولنمسندن ناشی اوجاقلو پك زیاده قیزغین وایراد اولمق اوزره پاره سیله اسامی صـاتون آلوبده بوکره یاری یاری یه متضرر اولان خدمه واصناف وتجارك کانون درونلری فوق العـاده لهیب افروز غیظ وکین ایدی .

واکرچهتخصیصات عسکریهنك بالفعلخدمت عسکریهده بولنانلره حصری خصوصنه کمسنهنك شرعا وعقـلا بر دیه جکی یوق ایدی لکن زمانهنك اولقدر طوغریلغه دخی تحملی اولمیوب بوندن طولایی عوام وخواصدن علمدار پاشـا طرفنه اضمار غیظ وکین ایدنلر چوق ایدی .

قالدیکه خدمت فعلیه شرطی اساسا قبول اولندیغیحالده طریقعلمیهیه دخیسرایت ایتمك احتمالی علمای رسـمیهیی اورکتمکده وعلی الخصوص علمدار پاشـا اصول ورسوم دولتی بیلمدیکندن حضور مرافعهلرنده مسئلهیی وقایع کاتبیتقریروتصویر ایدرك قاضیعسـکر افندینك ایشی حکم ایتدم دیمکدن عبـارت اولدیغنی کوریجك (اصل ایشیشوکوچوك افندی یعنیوقایع کاتبی کورهیور اوبیوك افندینك نهلزومی وار) دیو اسـتفسار ایتمك کبی اقوال واوضـاعی اومعنالری تأیید ایتمکده اولوب بوتقدیرجه ایسه مناصب علمیهیی خدمات فعلیهیه حصر ایله مراتب رسمیهیی هب

الغا ایتمك لازم کله‌جکندن طریق علمیه اصحابی دخی قلباً کروه مخالفین ایله برابر ایدی .
وبرده علمدار پاشا سایه‌سنده بیرون رجالنك کمال استقلال ایله حل وعقد اموره
مقتدر اولملرینی اندرون همایون رجالی چکه‌میوب بو جهتله اجراآت واقعه‌یی تقبیح
ایتمکده اولدقلری حالده برمنوال مشروح اعیان وخاندانلر ایله تنظیم اولنان سند
اتفاقك استقلال سلطنته مخل اولمسی مطالعه‌سندن ناشی ذات شاهانه دخی احوال
حاضره‌دن خوشنود اوله‌مدیغی جهتله اندرون همایون طرفندن دخی خفیا اوجاقلو
کروهی اوخشانمقده ایدوکندن افکار عمومیه منحصراً علمدار پاشا طاقمنك علیهنه
منقلب اولدی .
هله درسعادتده اجرای حرفت وصنعت ایده‌بیلمك ایچون بروجه بالا اول امرده
تعلیمك شرط ایدلمسی اوزرینه کفتکو چوغالدی ویوما فیوما ایش بشقه رنکه
کیرمکه باشلایوب فساد وفتنه استعدادلری خیلیدن خیلی قوت بولدی .
حتی بو صره‌ده سلطان مصطفانك اعادهٔ جلوسی لاقردیلری بیله سویلنور اولدی
بوخصوصه دائر علمدار پاشانك برقطعه تقریری زیرده (٣) رقمیله ایراد اولنور .
اول وزیر غفلت سمیر ویاران نخوت مصیر ایسه زوربالر مغلوب وزور بازوی
اقتدارلری بتون مسلوب اولدی زعمیله همان جلب وادخار امواله اشتغال
و مشاغل ذوق و شوقی اشغال ایله هرکیجه بریرده ترتیب ضیافت ومذاکرهٔ خفیه
بهانه‌سیله عقد جمعیت وسازنده وبازنده وخواننده‌لر ایله تزیین بزمگاه عیش وعشرت
ایدرك مشغول های وهو ویرلو یرینه عودتلرنده اوردهٔ اغوش ارزو ایلمش
اولدقلری جواریٔ زهره طلعت وحور قیافت ایله همپهلو اولوب مصراع (یار ایله
زانو بزانو جام ایله لب برلب) مضمونی یار واغیاره اشراب واظهار وپابستهٔ دام
شهوت وغنودهٔ جامه خواب غفلت اوله‌رق امرار لیل و نهار ایتمکده ایدیلر .
حتی ایچلرنده اك زیاده فضل ودرایت ایله موصوف وجربزهٔ نطق وفصاحت ایله
معروف اولان قپودان دریا رامز پاشا دخی دریای عیش وصفایه بی‌باك زورق ران
انهماك اولوب بکر دائمه مثابه‌سنده خطابی تعبیر ایتدکلری برنوع جاریه آرزوی
چند ساله‌سی اولمغله استانبول درونده وبعض دیاره قول قول اسیرجیلر تسیار وهرنه
مقدار قیمتله اولورایسه اولسون اشترا ایلمك بابنده ترخیص ایله شهوات نفسانیه‌یه
حصر افکار ایلدیکی اول اثناده اشتهار بولمش ایدی .
شانی زاده تاریخنده تحریر اولندیغنه کوره دور اسبقده شرکا ورقبانك استیلاسی
وعهد سابقده علما زمره‌سنك مدافعه‌سی ویکیچریلرك تغلب واعتلاسی ایله امور
دولت پریشان اولوب اشبو دور علمداریده اومقوله مستولیان کرچه بی‌نام ونشان

اولەرق متعلقان اسبق ولاحق جملةً ممنون ایدیلر لکن بو نوظهوراتده دخی بر
خارج طور عقلا بشقه ادا رونما اولدی یعنی بونلرده صورت عقلاده بشقه برطاقم
بدلا ظهور ایدوب نظام ملکه صورت‌سعی کثیرضمننده برطرفدن خلقی تدمیر و تکدیر
ایدرلرکن متولیان امور و مستولیان امور جمهوره وطرف قپودان دریا و صدار تعظمی‌یه
خفی وجلی کشیده اولان رشوتلر ومصادره بها و پیشکشلر درجهٔ حد واحصادن افزون
وداخل وخارجدن جلب ایتدکاریماللر دائرهٔ تخمیندن بیرون اولمغله مدت یسیره
ظرفنده خیلی ثروت وسامانه مالك اولدیلر بناءً علیه باب عالی‌یه ورودلرنده تخل
الای کبی البسهٔ زردوز و فروهٔ سمور روس ایله تزین ایدوب یوللره صغماز
رادەلرده اوزنکی کرەرك واوکلرنجه رکاب اغالری تقلیدی اللی التمش قدر بللرنده
فرمایش شال واکا کوره البسهٔ نادرالامثال ایله مزین چوقەدارلر وارقەلرنجه
هربری براسب دلکشه سوار اولمش برطاقم ایچ اغالری کیدوب غایت مزین رخت
وزین ایله یدکلر چکدیرەرك کلوب کیدرلر وبیهوده یره کندولرینی خلقك اساننه
دوشورەجك صورتده عرض احتشام ایدرلرایدی (انتهی مافیه والعهدة علی روایه) .
بیلمم بو ساقیٔ چرخ رنکین پیاله بادهٔ دولت واقباله نه قاتمش که بر جرعەسن نوش
ایدن سیه مست ومدهوش اولوب زیر وبالاسن کورمز و پیش و پسین فرق ایتمز
اولەیور سلطان سلیم رجالی خیلی رشد ورویت اصحابی ایکن فوق‌العاده سفاهت
واحتشامه دوشوب ایشی آزتدیلر بعده سلطان مصطفی رجالی دها زیاده یولسز
حرکتلر ایله انلره رحمت اوقوتدیلر بوکره دولتی یکیدن احیا داعیەسیله میدانه
چیقان یاران معهوده دخی ذوق وصفایه طالوب اساس دعوایی اونوتدیلر ونامعقول
وخلاف مأمول بریوله کتدیلر وعلمدار پاشا کبی صاحب حمیت وخیرخواه دولت
اولان بروزیر دلیری دخی حظوظات نفسانیه ایله مشغول ایتدیلر چونکه روم ایلی
لونداتی کوونده تعبیر ایتدکاری قبطیه چنکیلر ایله طاغلرده واورمانلرده اکانمکه
مألوف اولدقلرندن سرکاران بالذات و بالدلاله زر وزیور ایله اراسته ومجوهرات
کرانبها ایله پیراسته حور منظر وپری پیکر جاریەلر تدارك ووزیر مشار الیهه
تقدیمه تهالك ایتدکجه درمند وزیر زیر وبالایی شاشیروب مدة العمر حجله‌کاه خیالنه
کیرمامش ونکار خانهٔ تصورنده منتقش اولمامش نسوانی کوروب مامالك عقل
وادراکی تارمار واول پهلوانك کرز کران صبروقراری مسلم دست اغیار اولمشیدی.
حتی جلد ثامنك اواخرنده بیان اولندیغی اوزره علمدار پاشا وقعهٔ خلع سلیمیده
تعین ایدن کسانی برربر نفی ایدوب بونلرندن بری دخی صدر اناطولی حفید
افندی اولمغله اودخی ارقداشلریله برلکده نفی اولنمق لازم کلورکن علمدار پاشایه

(برجاریه)

برجاریه تقدیم ایتمکله ارقداشلرندن کیرو قالمشیدی واکرچه علمدارك قرناسی بوخصوصده اصرار ایدرك نهایت انی دخی نفی ایتدرمشلر ایسه‌ده انك جاریهٔ مرقومه‌یه ویردیکی تعلیمات دخی بتون بتون حکمسز قالمامشدر شویله‌که : جاریهٔ مرقومه‌نك اسمی قمرتاب اولوب حفید افندی انی علمداره تقدیم ایدرکن نه‌پارسه‌ك یاپ علمدارك سلاحلرینی چیقارت دین ودولته بیوك خدمت ایتمش اولورسین دیو نصیحت وغایت دقتله توصیهٔ کیفیت ایلمش قمرتاب قادین غایت حسنا اولوب علمداری مفتون شیوهٔ رفتاری ایدرك افندیسنك توصیه‌سی اوزره هرنه ایتدیسه ایدوب علمداره سلاحلرینی چیقارتمغله دیوان یرینه سلاحلری بلنده اوله‌رق حاضر اوله کلورکن سلاحسز کلمکه باشلامش حالبوکه اولوقتك حکمنجه روم ایلی اعیانلری نظرنده قاری کبی سلاحسز کزمك پك چرکین کورنمکله علمداری دیوانده سلاحسز کوردکلری کبی متعجب ومتحیر قالمشلر ایدی عصریمز کبارندن وصدور عظامدن اولوب قریب العهدده وفات ایدن عثمان پاشا زاده نوری بك افندی مومی الیها قمرتاب قادینك اوغلی اولوب بوسلاح فقره‌سی دخی اندن مسموعدر

الحاصل علمدار پاشا اکثر وبروجهله راه ناهموارە اماله ایدلمز اصحاب شدت وصلابتدن برذات ایکن خصماسی ضعیف طرفنی ارایوب بوله‌رق انی قادینلر واسطه‌سیله موم کبی یموشاتدیلر وغریب دسیسه‌لر ایله چاه فلاکته اتدیلر یوخسه ذاتنده اهل صدق واستقامت ونیتی مجرد سلطنت سنیه‌یه خالصانه وفداکارانه خدمتدن عبارت اولوب شانی زاده تاریخنده محرر اولدیغی اوزره اکر حسن قرینه موفق اولسیدی دین ودولته مثلی سبق ایتمامش خدمت اندن مأمول ومنتظر ونزد فرد تاجداریده بغایت معتبر اولور ایدی لکن مزاج شهر ودهری بیلمدیکی جهتله مجرد اورتده برالت اجرا اولوب هرایشی تدبیر وهرمسئله‌یی تصویر ایدن مستولیان امور ایسه انی عمان شهواته غرقله کلیا بی شعور ایدرك منافع ذاتیه واغراض نفسانیه‌لرینه آلت وحقلی حقسز ولزوملی لزومسز قتل ونفی ومصادره ایشلرینی همان انك اراده‌سیله اجرایه مداومت ایتمکده اولدقلری حالده‌کاه بالذات وکاه بالواسطه انك اطرافنی احاطه ایله سمتنه بیکانه ایاق باصمق شویله طورسون آشنالری بیله یانه واره‌بازدی بووجهله صدر اعظمك سامعه‌سی مجدد دولت ونظام ملك وملت کبی تعبیرات مداهنه کارانه وعامهٔ ناس انك اطوارندن خوشنود اولمق کبی کلمات مغفلانه ایله طولوب بشقه سوز ایشیده‌مزدی حالبوکه خارجدن بی غرضانه وخیرخواهانه معلومات آلمسنه بووجهله سرکاران مانع وحاجز وکندو امیٔ عامی وبی وقوف اولوب میزان شرع وعقله تطبیق ایله ایشی خود بخود موازنه ومحاکمه‌دن عاجز اولمق حسبیله اجراآت واقعه‌نك نیك وبدینی تمییز ایده‌مزدی .

حتی ملاجق زاده عطا افندی برادری مختار افندینك اطلاقی رجا ایچون بر کون افیون کیفیله باب عالی‌یه کیدوب حضور صدر اعظمی‌یه داخل اولدقده‌متعاقبا کتخدا رفیق افندی وچاوشباشی تحسین افندی وتذکره جیلر کویا دردست وعرض ومذاکره‌سی الزم مصلحت وارصورتنده مجلسه دخول ایلمشلر اول اثناده افندیء مشار الیه عرض رجا ایلدکده صدر اعظم همان بی محاباقتح دهان ایدوب (ابه‌افندی بن نه سزی ونه قرنداشکزی ونه مفتی ونه قاضیعسکر یکزی ونه سائریکزی بیلورم نم علمانمه لازم آنلری سورمك نه‌دن اقتضا ایلدی ایشته شوراده اوتوران کمسنه‌لر دین ودولت الدن کیتدی دیو بنی کتوردیلر وشو آدملری سورمك نظام دولتك تملیدر وشویله بویله ایتمك لازمدر دیدیلر بن دخی اویله ایتدم بوش یره بکا بددعا ایتمیك) دیو طوپ کبی جواب ویردیکی افندیء مشارالیهك لساندن منقولدر .

فی‌الواقع اولیاء امور علمدار پاشانی مجرد اصلاح مصالح جمهور ایچون درسعادته کتورمشلر ایدی لکن عرق وباده کیفنی سرمستیء اقباله قارشدیروب نه‌یاپه‌جقلرینی شاشردیلر واویله مخلص وفداکار بر وزیر صاحب اقتدار اله کچمشیکن نه کندولری قوللانه‌بیلدیلر ونه‌ده بشقه‌سنه میدان ویردیلر یالکز کندولرینه متعلق ومزاجلرینه موافق بعض اقبال پرستانه اعتبار وتدابیر غافلانه‌لرنده انلری محرم اسرار ایدرلر وسائر اصحاب رشد ورویت ایله استشاره دکل افلاطون الهی کلسه استفساره تنزل ایتمیوب کندو بیلدکلرینه کیدرلر ایدی .

آن کس که نداند ونداندکه نداند * درجهل مرکب ابدالدهر بماند

بومثللو سببلردن طولایی اولیای امور انظار عوام وخواصده منفور ایکن بروجه بالا تنظیم ایلمش اولدقلری سند اتفاقه مغرور اولوب حالبوکه کندولرینك سیه مستیء اقبالدن آییلمیه‌جقلری روشن وبوحال بومنوال اوزره مدت مدیده باقی وممتد اوله‌میوب نهایت موجب اختلال اوله‌جغی اصحاب عقل وکمال عندنده مسلم ومبرهن ایدی بناءً علیه سند اتفاقك امضا سندنصکره اعیان وخاندانلرك اکثری محللرینه کیدوب درسعادتده قلانلر دخی روش حالی بکنمدکلرندن برر بهانه ایله رخصت الورق مملکتلرینه عودت ایتمکده ایدیلر .

روسجقده ایکن علمدارك کتخداسی وبلکه عقل خواجه‌سی اولان وکوسه کتخدا دینلان احمد افندی دخی دور اندیش ورویت کیش برآدم اولوب اثر ایله مؤثره استدلال ودیباجهٔ حالدن نتیجهٔ مآله انتقال ایتمش وعلمدارك مقدما روسجق ساحلنده بنا ایتدیکی ملوکانه طوبخانه‌نك اتمامی وحالا اوزرنده بولنان سلستره ملحقاتنك نظامی ومدخر اولان اموالك روسجغه نقل وایصالی وسائر بعض مهامك

اكالى ضمننده كندوسنك اولطرفه عزيمتنه لزوم كوسترەرك علمداردن استيذان ايله خلال شعبانده يقەيى صييروب مدخرات مرقومەيى استصحاب ايله روسجغه كيتمش ايدى . مؤخرا علمدار پاشا سوختۀ نارفتنه اولدقده كتخداى مومى اليه بونلرى آلوب محلنده ذكر اولنەجغى وجهله روسيه طرفنه فرار ايتمشدر والوب كوتورديكى اموال مدخره برچوق امتعۀ فاخره ومجوهرات وسائرەدن بشقه اون درت بيك كيسەلك نقود اولديغى مرويدر .

ومقدما استانبوله كيرميوب اردوسيله داود پاشا صحراسنده اقامت ايليان سيروزى اسمعيل بك عاقل ودور انديش برذات اولوب كرچه سند اتفاقى امضا ايتمش ايسەده موافقتى صميمى اولمديغى بعض متعلقاتندن مسموعدر .

حتى مملكتنه عودتنده امر صدارتپناهى ايله درسعادتده براقش اولديغى برقاچيوز سوارىكه ايوبده وبعض محللرده كائن خانەلرده تعيينات ميريه ايله اقامت ايتمكده ايديلر سركردەلرى اولان كيمسه ازقديم كندوسنك مقرب ومعتمد ومحرم اسرارى اولمغله عودت ايدركن اكا كيزلوجه تنبيه ايدوب ديمشكه بوطاقم دخى ايشلرينى فرهاد كبى باشه چيقارەمزلر زيرا بونلر كده رفتارى (مصراع) اين رەكه تو ميروى بتركستانست * مفهومنجه راه چپ وناهموارەدر وجميع افعاللرى اغراض فاسده ايله معللدر بونلر بزى صاودقدنصكره بحر شهواته طالوب بوجهتله عنقريب طوفان فتنەيه دوچار وكشتىٔ اقباللرى نكونسار اولەرق بويله برشائبه ظهورى محسوسكز اولورسه همان سوار اولوب وراكزه باقميەرق طرفمزه الغار ايدەسز ديو مؤكد توصيه وتنبيه ايلديكى ثقەدن مسموعدر . ظهور وقعەده اول سواريلرك بلاتوقف ولايتلرى طرفنه عزيمتلرى دخى بوروايتى تأييد ايلمشدر .

اعيانلر بويله برر برر مملكتلرينه عودت ايتدكجه علمدارك قوتنه ضعف كلمكده ايكن وكلا بروجه بالا پستر غفلتده بىقيد وپروا ياتمقده واوجاقلو ايسه ال التندن فتنه قزغانى قيناتمقده ايدى چونكه اوجاقلو علمدار پاشايه يكيچرى اوجاغى اوزرينه قونمش بربوم بلا نظريله باقوب انى بويوردك اوزرندن اوچوروب قاچرمغه مقتدر اولەميەجقلرينى دخى درك ايتدكلرندن بردام دسيسەيه دوشورمك اوزره كندوسنك قولى قنادى حكمنده بولنان اعيانلرك برر برر چكيلوب كيتملرندن ممنون اولەرق بووجهله يوما فيوما قوتنك آزالمسنى تمنى ايديورلردى .

بناءًعليه يكيچرى خاندانندن پاسبان زاده عثمان پاشا يرينه ودين واليسى اولوب ملا پاشا عنوانيله شهير اولان ادريس پاشا اوجاقلو طرفندن واقع اولان تشويقات اوزرينه روسجق عليهنه برحركت كوسترمكله علمدار پاشا روسجغك محافظهسيچون

بوشناق اغانی عسکریله اول طرفه کوندردی بوشناق اغا ایسه کندوسنك جملةالملکی وجسور برذات اولدیغندن انك درسعادتدن کتمسیله علمدارك قوتنه خیلیجه ضعف‌کلدی بونك‌اوزرینه‌اوجاقلو بیوك امیدلره دوشه‌رك اوائل زمضانده مشورت خفیه‌یی صیقلاشدردی .

وفی‌الواقع عساکر معلمه یکرمی اوتوزبیکه بالغ اولدقدنصکره روم ایلی اعیانلرینك عودتلرینه رخصت اعطاسنده بر بأس یوغیدی اما سکبان جدید نفراتنك عددی بوآوانده هنوز درت بیکه بالغ اولوب بومقدارایسه اوجاقلو طرفندن ایقاعی تصور اولنان فتنه حریقنك اطفاسنه کافی اولمدیغی جهتله اعیان وخاندانلرك بویله پیدرپی عودتلرینه رخصت اعطاسی بیوك خطا ایدی .

نه‌چاره‌که وکلانك بصربصیرتنی پردهٔ غفلت بورویوب میدانده جریان ایدن فساداتی کورمز وکمسنه‌دن برشی صورمز وروش حاله باقوبده نتیجهٔ مآلی اکلامز وخالصانه وبیغرضانه سوز سویلینلرك اخطاراتنی دکله‌مز اولدقلرندن کوندوزین اوروج کیفی دیه‌رك اخشامه دکین جوامعده طولاشوب وبعده دعوت افطار وسیله‌سیله برمحلده بولشوب ساعت‌اوچه بشه قدر اویله نازك وقتلری‌امرار واندنصکره آمادهٔ خجله‌گاه خیال اولان جواریء بیمثال ایله اکلنمکه حصر افکار ایتمکده ایدیلر .

مع‌هذا که بعض‌اکابرك طائفهٔ نساکبی تزینه رغبت ایده‌کلدکارینه تقلیدا اورته حالده بولنانلر دخی‌لااقل‌دانه‌سی‌یوز ویوز یکرمی غروشلق دستارلر وطوبی درت بشیوز غروشلق هندی قماشلر ودردر بیك غروشلق کورکلر واوچر بیك غروشلق فرمایش ومارپیچ شاللرایله کینوب قوشانمغی عادت‌ایتدکارینی اتباع واصناف وآحاد مقوله‌لری کوره‌رك شرف‌انسانیت وسرمایهٔ آدمیتدر زعمنه ذهاب‌ایله هرکس‌عورت کبی‌تزینه رغبت وبوداعیه کیده‌رك عسکری طائفه‌سنه دخی سرایت ایتمکله روم‌ایلی عساکری‌سیم وزردن توزلقلر وچپراست تعبیرایتدکاری سینه بندلر وهربری‌جوز قدر کموش‌دوکمه‌لر ویکپاره سیم خالصدن دوکمه قونداقلی طبانجه‌لر وتفنکلر وبونلره بکزر قلیچ وانعام کیسه‌سی وباروت قباغی‌وفشنکلکلر یاپدیروب یکرمیشر اوتوزر وقیه سیم خالصی حامل وعسکرلکه لازم اولان سرعت حرکتدن پسمانده وعاطل اولدیلر ومدار تشویق‌اولمق اوزره سکبانلرك علوفه ومعاشلری طوائف عسکریه‌یه لایق وکافی اوله‌جق مقداردن زیاده اوله‌رق تعیین وتخصیص اولنمش و بعضیلری ذاتاً اغنیادن اولمق حسبیله حاللری مساعد بولنمش اولدیغندن سکبان نفرات وضابطاندن بعضیلری دخی شو باره تعبیر ایتدکاری قالپاقلرینی التوندن منسوج اعلا شریدلرایله تزیین وتپه‌لرینه دوکمه‌دن بیوك هرمزی‌انجولر تمکین ایلدکارندن

بشقه اوزرلرینه بیکر و بیك بشر یوز غروشلق شاللر صاروب اکا کوره البسه واسلحه‌جه عسکرلکه لایق اولمیه‌جق صورتده آرایش وآلایش ایله اسواق وبازارده کشت وکذار ایتمکده ایدیلر .

برزمان دولت علیه‌نك سائره مقدم ومعتبر ومستخدم برصنف عسکریسی ایکن شمدی خسر الدنیا والآخره سرینه ماصدق وقوللقلرده وکوشه باشلرنده لیمون وکمور صاتەرق چاره جوی سدرمق اولان یکیچری کروهی ایسه سکبانلرك بوحال رفاه وسامانی کوردکجه یورکلرینك یاغی اریمکده اولدیغی حالده رمضان مبارکك اواسطنده رسم قدیم اوزره سائر اوجاقلر کبی سکبان اوجاغی ضابطانی دخی برکیجه باب عالی افطارینه مدعو اولمغین انواع زیب وآلایش ایله باب عالی یه کلدیلر اشته بو افطار کیجه‌سی دخی اوجاقلونك جکرلرینی آتش غیظ وحسد ایله کباب ایلدی .

یکیچریلرك بووجهله کین وعداوتلری مشتد اوله‌رق آتش اختلال پك زیاده مستعد اشتعال اولوب قهوه خانه‌لرده اراجیف چوغالدی وکیمی جمله ارکان دولتك اثواب قدیمهٔ رسمیه‌لرینی صویه‌جقلر وباشلرینه شوباره کیدیروب نظام جدیدقیلغنه قویه‌جقلرمش وکیمی یکیچری اوجاغی الغا اولنه‌جق وهرکسك اللرنده‌کی ناپاره‌لر النه‌جق ایمش کبی حوادث کاذبه نشر ایدر اولدیلر .

وباب عالی دیوارلرینه (روم ایلیدن کلدی برچتاق . بیرام ایرتسی یاقلیج اوینایه‌جق یاپچاق) کبی فقره‌لری حاوی یافته‌لر یاپشدیرلدی .

علمدارك احباسندن اولان بعض دقیقه شناسان بومقدماتك برفنا نتیجه ویره‌جکنی فهم واذعان ایدرك اکا کوره ارتق ادرنه جانبنه عزیمت وروم ایلی عساکرینی جمله تجدید قوت وتنظیم عسکر ماده‌سی کرکی کبی رابطه بولنجیه‌دك اوراده اقامت ایتمکدن بشقه جای سلامت قالمدیغنی کندو یه ایما واخطار ایلمشلر ایسه‌ده علمدار یکیچریلری پك خور وحقیر کوروب برطاقم مناو وبلبجی وقایقچی کروهی‌نه‌یاپه بیلور دیو بومثللو اخطاراتی کوش استهزا ایله استماع ایدرك اصلا احتیاطه رعایت ایلمزدی .

حالبوکه دشمنی کوچك کورمك نقدر بیوك خطا اولدیغی نزد عقلاده کلفت بیاندن آزاده‌در .

علمدار پاشا استانبولك حالنه واقف اولمدیغی جهتله بوبابده انی هایدی معذور طوتالم یاوکلا ورجال دولت نامنه اولان یادکارلره نه دیه‌لم که استانبولك سوابق ولواحق احوالنی لایقیله بیلورلر ایکن انلر دها زیاده غافل وذوق وصفایه طالوب انجامکار مطالعه‌سندن عاطل ایدیلر .

حتی دیار شمالیه رجالندن اولوب مقابله بالمثل قاعده‌سنجه تعلیمك واجب اولدیغنی برآلای خر لایفهمه افهام ایچون دور مصطفاده سرا تعداد محاسن تعلیمی التزام ایدن عبیدالله قوشمانی علمدارك بو امر اهمه کمال رغبتنی کوریجك جسارت آلدی وآرتق بحثی اعلان وایام رمضانده کرسیاره چیقوب فضائل تعلیمی بیان ایدرك امر بالمعروف وادیسنده خاتی سکبان اوجاغنه یازلمغه تشویق وتحریص ونهی عن المنکر یوللو نظامه اعتراض ایدنلری تضلیل ضمننده یکیچری اوجاغنه دخل وتعریض ایدر اولدی یکیچریلر عندنده ایسه اوجاق علیهنده سوز سویلمك کفر منزله‌سنده اولدیغندن قوشمانی بر کون فاتح جامع شریفنده بو وجهله وعظ و نصیحت ایدرکن یدنجی جماعت اوطه باشیسنك عروق حمیت جاهلانه‌سی نبضان ایدرك کرسیدن ایندرمك اوزره قوشمانینك اتکنه یاپشدقده قوشمانی علما یوقمی دیو سوخته‌لردن استمداد واوطه باشی یکیچری یوقمی دیو فریاد ایتمکله بر بیوك عربده ظهور ایده‌یازدی هله بعض مصلحینك توسطیله غوغا باصلدی .

مؤرخ سعید افندی دیرکه بو عبد ملهوف اولکون جامع فاتحده مقصوره نشین عکوف ایکن رجال دولت وخواص خدمهٔ باب صدارتدن بر قاچ ذات شریف نزد فقیرانه‌می تشریف ایدوب ادارهٔ سبحهٔ کلام وتلاوت احوال ایام اثناسنده قوشمانینك وعظی صددی درمیان وبر فتنه انتاجنه مقدمه اوله‌جغی اغلب احتمال اولدیغی بیان اولنوب دفعی لازمهٔ ذمت اولیای امور ومندفع اولمدیغی صورتده ضروری بین الظهور در دیو رجفهٔ سریهٔ اشقیا پیچیدهٔ زبان ایما اولندقده وسوسه‌یه تابع اولمشسکز برشی دیه‌مزلر ولفظ مستهجن ایله بر فلان ییه‌مزلر دیو یکیچری زمره‌سنك بی سپر اقدام تغلب اولدقلرینی تلمیح وکندو قوهٔ قاهره‌لرینه اغترارا تصریح ایلدکده ازم شفهٔ استعراب وبزم سبابهٔ استغراب ایله بووضع غافلانه‌لری بلاهتلرینه موجب استدلال وبوسررشتهٔ مقال رعونت مآل رتیمهٔ بنان سآمت وملال اولدی . سعید افندینك کلامی بوراده ختام بولدی .

الحاصل علمدار پاشا ورفقاسی اولان وکلا تشبثات خفیه‌دن غافل اولوب اوجاقلو ایسه رمضان شریف حلول ایده‌لیدنبرو علمداری بغتةً بر محلده اوروب اعدام ایلمك اوزره قشله‌لرده محرمانه مشاوره وشوراده بوراده بولنان ایش ارلریله مخابره ایتمکده بولنمش وفرصت الویردیکی کبی فوت ایتمامك اوزره حاضرلنمش ایدیلر .

* کیفیت ظهور وقعه *

بروجه مشروح صدراعظمك اعدامی خصوصی یکیچریلر بیننده نهانی سویلشلمکده

اولدیغی استماع اولنمغله صالی کیجه‌سی که لیلهٔ قدر ایدی صدراعظم رسماً افطار ایچون
دیوان یولنده عتیق علی پاشا جامعی قارشوسنده واقع شیخ الاسلام قوناغنه واروب
عودتنده تماشاجیلر کثرت اوزره اولدیغنه مبنی سوء قصددن احترازاً رکابنده‌کی
سکبانلر ازدحامی طاغتمق اوزره راست کلدکلرینی دکنك وقامچی ایله ضرب ایدرك
آت میدانه وارد و ذات شاهانه عادت دیرینه اوزره ایاصوفیه جامع شریفنده ادای
صلات تراویح ایله عودت بیورنجیه‌دك اورالرده متردد اولوب بعده کندوسی
باب‌عالی‌یه وسکبانلر یرلو یرینه عودت ایتدیلر .
اولوجهله ضرب و تکدیر اولنانلر ایسه یاره‌لی وبره‌لی اولدقلری حالده یکیچری
وجبه‌جی قهوه خانه‌لرینه کله‌رك (بزلر اهل اسلام اولوب ذره قدر جرم و کناهمز
یوق ایکن بزی بویله ضرب وتحقیر ایتمك ندن لازم کلیور بر حیدود باشی کلدی
بر پادشاهی خلع ایله جبراً مهر همایونی الدی حالا شوکتلو پادشاهمزه دخی لایق
اولور عبودیت معامله‌سی کوسترمیور همان بر طاقم خائنلرك سوزیله ارکان دین
ودولت اولان علما واوجاقلوبی قالدرمق وفقرا وضعفایی ایاقلر التنه الدرمق
استیور بوندن صکره بزه یاشامق نه لازم ونیچون قورقلیز الحمدلله بزلر انك
یاننده‌کی براوج هایطه کروهندن قات قات زیاده‌یز انلرله باشه چیقامازمیز بز اکا
مسلمانلغمزی ویکیچریلکمزی اکلاتملییز) دیو سویلنمکده ایدیلر .
اوجاقلو بر وقعه احداث ایتمك اوزره فی‌الاصل حاضرلنمش و مقدار کفایه آدم
حاضرله‌مش اولدقلری حالده خلقك بویله قهوه خانه‌لرده بث شکوی ایلملری
وعلنا علمدار پاشا علیهنده سوز سویلملری کندولرینه قوت قلب اوله‌رق افکار
عامه‌نك کندو غرضلرینه مساعد وموافق اولدیغنی فهم وادراك ایله استبشار
وشوراده بوراده بولنان ایش ارلرینه قضیه‌یی اخبار ایلدکلری اثناده سرکاراندن
ایکن الی‌الان اسمی بیلنمیان وهیئت وکلانك اطواری کندوسنك موافق مزاج
تحکم کاری اولمیان بر یادکار کویا بعد العید یکیچری اوجاغنك رفع والغاسی نزد
وکلاده مصممدر دیو کیزلوجه اوجاق طرفنه القا واشعار ایلمش یعنی آتش فتنه
وفسادی یلپازه‌لمش اولدیغندن اوجاقلو پرآتش اضطراب وتلاش اوله‌رق طقوزنجی
بلوکك قشله سنده برقاچ اوطه باشیلر نهانی مشورت وبر مدت دها کچر ایسه
سکبان نفراتی تکثر ایدوب صکره باشه چیقه‌میز شمدیدن چاره‌سی بولنملیدر دیو
نیت خفیه‌لرینك اجراسنه مسارعت ایلدیلر .
شویله که: اول امرده ناسی ایاغه قالدرمق وقولاقلری شماتیه الشدیرمق وحرکات
عسکریه‌یی ایشیدنلری تغلیط ایله باب‌عالی‌یه حرکتلرنده کندولرینی حریق اربابی

ظن ایتدرمك وصدر اعظم طیشارو چیقارسه قورشون ایله اوروب اولدرمك اوزره ساعت درت بش صولرنده برقاچ دفعه یلاندن نوبتجیلر ارسال ایله حریق وار دیو اشاعه وعادتلری اوزره شماته ایتدیلر ایسه‌ده کرك صدر اعظم وکرك وکلا حرکت ایتمدکلری جهتله بوصورتدن مأیوس اولیجق بشقه‌تدبیره تشبث ایتدیلر . وچونکه علمدار پاشا غافل بولنوب عسکرینی منفاده بولنان علما ورجالك خانه‌لرینه وشورایه بورایه اسکان وتفریق ایله کندوسی باب عالیده بی یار ویاور قالمش اولدیغندن انی برنده باصدیروب بتورمك صورتنه قرار ویردیلر .

بناءً علیه ساعت یدی قرارلرنده یکیچریلر قشله‌لرندن حرکت وهمجنس وناجنسی فرق وتمییز ایچون عساکر منتظمه بیننده قوللانیلور معهود پاروله اصولنه توفیقا (صباحدر) لفظیله یکدیکره رمز واشارت ایدرك ابتدا اغا قپوسنه واروب همت وزیر ووکلا ایله آزوقده ترقی ایدرك بروجه بالا اوتوز بربلوكك اوطه باشیلغندن یکیچری اغاسی اولان مصطفی اغایه نیت ایتدکلری ایشده کندولره معیت وموافقت ایلمك اوزره تکلیف ایتدکلرنده نصیحت قیدنده اولمغله همان انی اعدام ایدوب یرینه قول کتخداسنی بر مقدار عسکرله براغه‌رق اندن باب عالی طرفنه عزیمت ایتدیلر وبی صوت وصدا کلوب باب عالی‌یی دائرا مادار قوشاتدیلر وحربه‌جیلر قوللغی جوارنده برمحلده آماده ایدلمش علفی آلای کوشکی طرفنده واقع بیوك قپونك اوزرنده‌کی کتخدای صدر عالی اوطه‌سنك التنه وضعله القای نار ایلدیلر آتش کرکی کبی مشتعل اولدقده تفنك اتمغه واولحوالیده کائن خان ودکانلردن ظهور ایدن سکبانلری اعدام ایتمکه باشلادیلر اول وقته قدر حرم دائره‌سنده بولنه‌رق ایچ ایل اجرا آتی ایله مشغول اولان صدر اعظم بوشبخوندن کوچ حال ایله خبردار اولدقده ایچرودن ضرب طبل باز ایله اطراف وجوارنده بولنان درت بش بیك قدر عسکرینی ایقاظ ودعوت ایلمش ایسه‌ده عساکر مرقومه بروجه بالا شوراده بوراده متفرق وپریشان واولجه کندولرینه برکونه تعلیمات ویرلمامش اولدیغی جهتله نه‌یاپه‌جقلرینی بیلمیوب حیران وهمان فرقه فرقه بولندقلری یرلرده انجامکاره نکران ایدیلر .

یوخسه عساکر مرقومه لدی‌الاقتضا اجتماع ایده‌بیله‌جك صورتده اسکان وتعبیه ایدلمش وبعض اشارات وضع ایله حین حاجتده اول اشارتلره کوره حرکت اولنمق اوزره سرکرده‌لرینه تعلیمات کافیه ویرلمش وزقاق باشلرینه وسائر مواقع لازمه‌یه قره‌غوللر قونلمش اولسیدی وقعه‌یه وقتیله کسب اطلاع اولنه‌رق چاره‌سنه باقیلور ودرت بش بیك روم ایلی عسکری برمحلده مجتمع اولدیغی حالده اشقیایه مقاومت

اوله بیلور . وبوصره‌ده لوند چفتلکی وسلیمیه قشله‌لرنده‌کی عساکر معلمه‌نك دخی جلیله قوهٔ کافیه استحصالی قابل اولور ایدی .

نه‌چاره‌که اولیای امورینك غفلت وبی قیدی ایله مدهوش وبی‌شعور اولدقلرندن ایش تا بورا‌ده‌لره‌ کلنجه‌یه قدر بر شیدن خبر الـه‌مدیلر حتی وقعه‌نك ظهورنده لوند چفتلکی واسکدار قشله‌لرنده‌کی عساکر معلمه‌نك یانلرنده‌جبخانه‌بیله یوغیدی یکیچریلر ایسه صدر اعظمك بروجه مشروح شوراده بوراده متفرق اولان عساکرینه آدملر ارسال و (بزم ایشمز انجق اوجاغمزك دشمنی اولان وزیر ایله اولوب انك ایشی تمام اولدی. سزلر باشمزله برابرارقداشلریمز وطریق بکتاشیه‌ده هم‌پا ویولداشلریمزسز قشله‌لره بیوریکز مستریح اولکز) دیوتغلیط واغفال ایدوب انلر دخی صدر اعظمك حیات ومماتندن وبویله بغتةً شبخونه جسارت ایدن طاقمك مقدار نفراتندن بی‌خبر اولدقلری جهتله متحیر ومضطرب اوله‌رق ایچلرندن بعضیلری یکیچریلرك دعوتنه اجابت ایله جمعیت اشقیایه قارشـدیلر مخالفت یوزنده بولنانلره دخی یکیچریلر قلعه قپولرینی آچوب مملکتلرینه کتمك اوزره یول کوستردیلر .

روم‌ایلی عساکری بووجهله علمدارك حالندن غافل اولدقلری کبی اودخی انلرك نه حالده اولدقلرینی بیلمیوب آنجق طبـل بازك سسنه کلمدکلرندن دوچار دهشت واضطراب اولدیغی حالده یانده‌کی بلوکباشیلرندن بعضیلری بوراده اغیـار النه دوشمکدن ایسه اصطبل آصفیده موجود اولان آتلره سـوار اوله‌رق علی بختـك صالدیروب وجمعیت اشقیایی یاروب کچمك وسلامت میسر اولورسه طیشارو ده‌کی سکبانلر ایله برلشمك‌اولادر دیو اخطار ایتمشلر ایسه‌ده علمدار البته‌بزه امداد اولنور اولوقته قدر بوصودن جنك ایدوب طیانه‌لم دیو جواریسی حرم دائره‌سنده‌کی مخزنه ادخال ایتدکدنصکره کندوسی دخی کوله‌لریله مخزنه کیروب ایچرودن آغاز جنك ویاقلانماق ایستیانلری نشانهٔ دانهٔ طبانچه وتفنك ایدر اولدی .

حالبوکه محـله بکجیلری قاعدهٔ بلده اوزره حریقی اعلان وایذان ایتمیوب آتیـلان تفنکلرك سسلری ایسه اهالی‌یه ایراث دهشت ایتمکله هر کس خانه‌لرندن طیشارو اوغرایوب حقیقت حالك استکناهنه ابتـدار ایتدکارنده کوشه باشلرنده بولنـان یکیچریلر « بویانغون بیلدوکیکز یانغون دکلدر » دیه‌رك حادثهٔ واقعه‌یی بیان ایتملری اوزرینه اهل‌عرض کروهی‌خانه‌لرینه قپانوب برك خزان کبی لرزان اولدقلری‌حالده اجلاف واراذل کروهی سلاحلنوب باشاقپوسنه طوغری پویان ویکدیکره مسابقت ایدرك جمعیت اشقیه‌یه التحاق ایتمك اوزره شتابان اولملریله هرطرفدن سیل کبی‌آقوب کلان اوباش ایله جمعیت اشقیا کثرت بولمش وباب عالینك اطرافی آدم دریاسی اولمش وبوجهتله علمداره امداد کلمك امیدی کسلمش ایدی .

شو صره ده یکیچریلر اوجاغمزه سرقت یاقشماز دیمکده اولدقلری حالده باب عالیده کی اشیا یانمسون واپاقلر آلتنده قالمسون دیه‌رك اللری دکدیکی قدر یغما کرلکه تصدی وپاشا قپوسندن پاشالو قیافتنده چیقانلره اطالهٔ دست تعدی ایتمکله برابر برطرفدن دخی حریقك جوارینه سرایتنی منعه چالشمقده وبوحریق بشقه یره سرایت ایتمز دیه‌رك جوارده کی خانه‌لردن اشیا قاچرمغی منع ایتمکده ایدیلر وفی الواقع کندولرینك ایقاع ایلدکلری برحریق اولمغله اهالی‌یه جمیله کوسترمك اوزره اولقدر غیرت ایتدیلر که آتش حریق برطرفه سرایت ایده مدی وسائر حریقلرك اطرافه سرایتی وامتدادوشدتی یکیچریلرك خیانت ومسامحه‌لرندن نشأت ایده کلمش اولدیغی ثابت اولدی .
بواثناده اورته آشجیلرندن بعضیلری برمقدار اشقیا ایله رئیس الکتاب غالب افندینك قوناغی طرفنه توجه ایتدکلرنده افندی ورای پردهٔ انزوادن بالواسطه سبب ورودلرینی متجاهلانه سؤال ایتدکده معیتنده کی سکبانلری ایستیوب بشقه غرضلری اولمدیغنی افاده ایتملری اوزرینه آلتمش قدر سکبان کندو قوناغنده مهمان اولدیغنی تکلفسزجه بیان ایدوب یکیچریلر بونلرك کندولره مضرتی اولمیه‌جغنی تفهم وتفرس ایله فتح باب رخصت ومسالمت وسکبانلردخی چیقوب آنلره معیت وموافقت ایتمکین اوسته‌لر اصحاب بیته صفا کزده اولکز دیو امنیت ویروب کیتمشلر .
شانی زاده تاریخنده بووقعه‌یی تحریر ایتدکدنصکره مقتضای نام نامیلری اوزره صورت غالبیت مشاهد اصحاب دقت اولدی دیه‌رك ختم کلام ایلمشدر .
شق ثانی دفترداری وامور جهادیه ناظری بهیج افندی مقدمات وقعه‌دن وخامت عاقبتی استدلال ایدرك اولجه طاورانوب تبدیل زی وقیافت ایله فرار وغیبوبت ایلمش اولدیغندن یکیچریلر هرنقدر تجسس ایتدیلر ایسه‌ده بوله‌میوب مأیوسا عودت ایتدیلر .
ویکیچریلرك برکروهی دفتردار تحسین افندینك قوناغنه واروب تفتیش وتحری ایلمشلر ایسه‌ده اودخی فرار ایلمش اولدیغنه مبنی اندن وازکچوب کتخدای صدر عالی مصطفی رفیق افندینك قوناغنه کتدیلر .
رفیق افندی دخی غالب افندی کبی معیتنده کی سکبانلری تسلیم ایله سلامت بولمق فکرنده ایکن تحسین افندی کلوب بزلره بالمقابله محافظهٔ نفسه قیام ایتمکدن بشقه صورتله نجات احتمالی یوقدر دیوب اوراده بولنان اوزونجه آباد خاصکوی اعیانی مصطفی اغا دخی انی تصدیق ایتمکله یانلرنده کی سکبانلر وسائر اغوات واتباع ایله سلاحه طاورانوب مقابله ومقاتله‌یه مباشرت ایتدیلر طرفیندن برر مقدار آدم تلف اوله‌رق آتش جنك وجدال کیتدکجه مشتد اولدی وپیدرپی کلوب التحاق ایدن اوغاد

وارغاد ایله جمعیت باغیه قوت بولدی فقط یالکز تفنك وطبانجه جنکیله باشه چیقه میه جقلرینی اکلادقلری جهتله طوپ قپوسندن برطوپ اختلاس ایله کتوروب وایچلرنده طوپجی نفری بولنمدیغندن پك کوج ایله طولدیره بیلوب نه حال ایسه بردفعه قوناغك قپوسنه طوغری آتدیلر ایچروده‌کی سکبان وتبعه طوپ سسندن اورکمکله برر ایکیشر چیقوب خارجده‌کی جمعیته التحاق ایتمکه باشلادیلر .

بونك اوزرینه تحسین افندی ثبات ایده میوب همان آرد قپودن فرار ایله اول جوارده اتباعندن برینك خانه‌سنه کیردیکنی بر نابکار کوروب جمعیت اشقیایه اخبار ایتمکله واروب اول خانه‌دن اخراج واستصحاب ایله اغا قپوسنه کتوررکن اثنای راهده عندالعوام مظنون اولان جرائم سابقه‌سنی یاد وتذکیر ایله ضرب وتحقیر ایدرك قپودان ابراهیم پاشا جامعنه واردقلرنده صبر وتحمللری قالمیوب اوراده اعدام ایتدکدنصکره ایاغنه ایپ طاقوب سورویه‌رك اغاقپوسنه کتوروب وقپو اوکنده اغای مقتولك نعشی یاننده براغوب کیتدیلر مصطفی رفیق افندی قوناغنك اطرافنده‌کی جمعیت کیتدکجه کثرت بولدی وقوت وغلبه انلرك طرفنده رونما اوله‌رق ایچروده‌کی سکبان وسائر اغواتك کوزلری طولدی بوحالی کوروب رفیق افندی دخی بوندنصکره مقام مدافعه‌ده ثبات ایله امکان خلاص ونجاتدن مأیوس اولدی وارتق دست قضایه تسلیم کریبان رضا وزوربالره دخیل دوشه‌رك تلثیم دامن نیاز ورجا افکارینه دوشدی حالبوکه بنك طاشنه اینه‌رك فتح باب التجا ایدوبده اوجاغك عرضنه دخیل اولمق اوزره یکیچری قوقونوسلرندن برقاچنی احضار ایلدیکی خلالده برطاقم اشقیا زنبور بلاکبی باشنه اوشدی وهمان کندوسنی وخاصکوی اعیانی سالف الذکر مصطفی اغانی اعدام ودرون وبیرون خانه‌یی یغما وغزا مالمزدر دیو استحلال ماحرم المولی ایدرك آیین جهالت وطغیانی اتمام ایتدیلر .

قپودان دریا رامز پاشا کیفیته لدی الاطلاع علمدار پاشا سکبانلرینك پراکنده اولدقلرینی تخطر وموجود معیتی اولان سکبانان وملاحان ولوند چفتلکی واسکدار قشله‌لرنده مرتب اولان جدید سکبان طوائفیله مخالفینه مقابله قابل اولدیغنی تذکر ایدرك یاننده‌کی روم ایلی سکبانلرینی ادرنه قپوسی طرفلرینه ارسال ایله شایدکه مقدمجه برمخابرهٔ خفیه وقوعبولمش اولوبده ادرنه وسلوری طرفلرندن یکیچریلرك امدادینه کلنلر اولور ایسه منع ومدافعه وصدر اعظم حالا حیاتده اولوب بزلر دخی امدادینه کیتمك اوزره اولدیغمز جهتله انك عسکرلرندن روم ایلی طرفنه کیدنلر اولور ایسه توقیف واعاده ایدیکز دیو تنبیه ایدوب بو مآلده ضابطلرینه برقطعه بیورلدی دخی ویرمش وترسانه لوبی اشقیا ایله اخلاطدن منع ایچون محل بمحل آدملر تعیین ولوند

چفتلكنده‌كی سكبان جديد عسكرينی طوپخانه ساحه‌سنه ايندیروب وطوائف عسكريه‌يه جبخانه ويرديروب اول جهتی دخی تحصين ايتدكدن بشقه بغچه قپوسيله طوپ قپوسی اره سنده‌كی طوپلری تطاول آيادیء اشقيادن محافظه‌ايتديرمش والحاصل قلعه قپولرندن دخول وخروجی منع ايله اطراف واكنافی محافظه امرنده يد طولی كوسترمش ايدی .

اسكدارده مقيم اولان عساكر معلمه سرعسكری قاضی‌پاشا دخی‌سليميه قشله سنده‌كی سكبان جديد عسكرينه جبخانه طاغيدوب اولجهتك محافظه سنه حصر افكار وقارشودن استانبولده حريق فسادی تماشا ايله نتيجهٔ كاره انتظار ايتمكده ايدی .
الحاصل درون استانبولده‌كی آتش فتنه‌نك خارجه سرايتنی منع ايچون هرطرفجه تقيدات كافيه اجرا اولنمش ايدی لكن يكيچريلر دخی بغچه قپوسندن ماعدا بالجمله قلعه قپولرينی سد وبندايله درون استانبولده استدكاری كبی آتوب طوتمقده ايديلر .
رامز پاشا اويله مدرسه احتمالاتنه وجود ويروب وبويله پريشان تدابير ايله ذهن يوروبده خارجده طولاشه جغنه قوهٔ موجوده ايله استانبول طرفنه كچوبده جمعيت اشقيا هنوز كركی كبی قوت بولمدين ارباب شقاوت اوزرينه حركت ايتمش اولسيدی درحال اطرافده متفرق اولان علمدار پاشا عسكريدخی طوپلانه‌بيلور وعلمدار پاشا مضيق بلادن قورتاريلور وحريق فتنه اطرافی صارمدين باصديريلور ايدی .
زيرا علمدار پاشا داخل مخزندن خارجيلر ايله قتال ومدافعه‌يه دوام وغيرت جاهليه‌يه او يوبده ياقلاشمق استيانلری درعقب قورشون ايله اعدام ايتمكده اولديغندن ومخزنه ياقلاشمق شير ژيانك مغاره سنه كيرمكدن دها مخاطره‌لو اولديغی اكلاشلديغندن يكيچريلر مخزنه تقرب ايده‌ميه‌رك اطرافنی احاطه ايله اوزاقدن عربده ايتمكده ايديلر علمدار پاشا ايسه انلرك عوعوهٔ سكانه‌لرينه قولاق آصميوب وبخت ايشی آتدقلری قورشون دانه‌لرينی مهمسه‌ميوب واصلا تدبيرنی شاشرميوب فوق العاده اظهار جلادت وثبات ايدرك وقت عصره قدر طيانمش واميد امداد ايله خيلی وقت قزانمشدر .
چه‌سودكه رامز پاشا سرعت ايله جسورانه حركت ايده‌ميوب ميدانده عموم طوائف عسكريه‌يه قومانده ايده‌جك بشقه بر ذات دخی اولمديغندن وعلمدار پاشانك قوة الظهری اولان روم ايلی اعيانلری بالاده‌بيان اولنديغی‌اوزره برر برر مملكتلرينه كتمش بولندقلرندن روم ايلی عسكری طوپلانه‌مدی سائر طرفدن دخی وقتيله علمداره اعانه اولنه‌مدی فرصت حربيه ايسه اكثريا آن واحدده كلوب كچر وصكره تلافیء مافات متعسر ياخود متعذر اولور

بناءً علیه بیوك قوماندان اولمنك برنجی شرطی جسارت ایله سرعت جولان وحرکتدر دیرلر بودخی انسانده فطری برکیفیتدر .

* بیت *

خلق الله للحرب رجالا * ورجالا لقصعة وثرید

الحاصل برنوع رخاوت وجبانت اثری اوله‌رق علمدار پاشایه امداد اولنه‌میوب فرصت فوت اولدی واشقیا کتدکجه فرجه بولدی یاخود علمدارك زوال دولت واقبالی متمنای بعض اعالی اولدیغنه مبنی امدادینه سکردن اولمدی هله اندرون همایون رجالنك بو ایشه درجهٔ مداخله‌سی حقنده معلومات کافیه یوق ایسه‌ده وقعه‌نك ظهورندن اقدم حدوثنه اندرون همایونجه انتظار اولندیغی روایات موثوقه‌دندر .
شو حاله کوره علمدارك امدادینه مسارعت اولنمامسی مخصوصا اختیار اولنمش برکیفیت اولمق احتمالی وارد خاطر اولور لکن علمدار پاشا سوختهٔ ناربلا اولدقدنصکره رامز پاشانك سلامت بوله‌میه‌جغی درکار اولوب فطانتی حسبیله کندو دخی بودقیقه‌یی درك واذعان ایدر ذواتدن اولمسیله بروجه بالا بوبابده مشهود اولان بطائت ورخاوتی قصدی مسامحه‌سندن نشأت ایتمش اولمق احتمالی بعید کورینور .
هرنه حال ایسه درون استانبول اشقیا یدنده قالوب اوجاقلو اغا قپوسنده اجتماع ایله استشاره ایدرك برمرتبه دها قوت بولمق اوزره ایچلرینه علمایی المغه قرار ویردیلر وهمان صدور علمایی خواه وناخواه اغا قپوسنه کتورمك اوزره طاقم طاقم آدملر کوندردیلر .
مبعوثان مومی الیهم آیغر امام دیو معروف اولان صدر روم وامام اول سابق درویش افندی وروم ایلی پایه‌سی اولان ملاجق زاده عطاءالله افندی وبا پایهٔ روم ایلی نقیب الاشراف اولان دری زاده السید عبدالله افندی ایله بالفعل صدر اناطولی وامام اول شهریاری قریمی احمد کامل افندینك قوناقلرینه واروب تبلیغ دعوت ایتملری اوزرینه انلر دخی چاره‌سز اجابت ایله اغا قپوسنه کیتدیلر .
با پایهٔ اناطولی بالفعل استانبول قاضیسی اولان کوستندیللی طاهر افندی رجال واعیانه تعلقی اولمق حسبیله بوجمعیته وارمقدن اجتنابا قوناغنك قارشوسنده‌کی برکوچوك خانه‌یه کیروب اختفا ایلمش ایسه‌ده اوجاقلونك مبعوثلری تجسس وتفتیش ایدرك بولوب بر بارکیره ارکاباً انی دخی اغا قپوسنه ایصال ایتدیلر .
بوصورتله صدور علما اغا قپوسنده لدی الاجتماع اوجاقلو کندولریله عقد جمعیت ایدرك انلره خطاباً (بشیوز سنه‌دنبرو اتفاق آرای عقلا وعلما ایله قرار کیر اولان

اوجاغمزی سوندرمکه نیت ایدن وزیر وزرآلودك اوجاق غیرتیله احراق وافناسی مراد اولندقده اغامز اوله‌جق یادکار مخالفت ایتمکین امثالی وجهله قول النده مقتول اولدی اوته‌دنبرو بزم باشمز سزلره باغلودر اوجاغ عامره‌یه براغا نصب اولنمق وبلکه بروزیر نصبیله دفع قیل وقال قالنمق نیازمزی بریکز واروب خاکپای‌شاهانه‌یه عرض وتبلیغ ایتمسنی رجا ایلرز) دیو شکل ابله فرینه نظراً درویش افندی‌یه اشارت ایدوب شیوهٔ حال وزمانه نظراً سائرلری دخی انی تنسیب ایتملریله درویش افندی درعقب یرندن قیام واوطه‌نك اورطه‌سنه قدر کیدوب آنده توقف وآرام ایله ایشته کیده‌یورم جلوس دخی استیورمیسکز دیه‌رك دلی‌یه طاش آکمق کبی اورته‌یه برسوز آتمغله آزقالدیکه برفساد نامأمول حادث اوله‌یازدی همان طاهرافندی (افندی نه سویلیورسین کیمی اجلاس ایده‌جکسین اوجاقلوحاشا زوربامیدرلرکه اومقوله امر مکروهه ابرام ایده‌لر) دیه‌رك آیغرامامك اشکلکنی یوزینه اوردی سائرحضار دخی ضحك ضروریء استهزا ایله انی تصدیق ایتدکدن بشقه درویش افندی حضور همایونده دخی شاید برمناسبتسز سوز سویلر وبلکه بربیوك خلط وخطا ایلر دیو جمله‌سی بوسفارتله طاهر افندینك اندرون همایونه کتمسنی مناسب کوردی بوتقریب ایله طاهر افندی دارالامان ملهوفان اولان سرای سلطانی‌یه عزیمت ایله زوربالرك اللرندن یقه‌یی قورتاردی کله‌لم علمدارك انجام احوالنه .

علمدار پاشانك کیفیت وفاتی وارکان سلطنت سنیه‌نك امر مدافعه‌یه تشبثاتی

بروجه بالا یکیچریلر آچقدن آچیغــه مخزنه تقرب ایده‌مدکلرندن آرقه طرفلرندن بریرینی دلوبده قورشون ایله علمداری اورمق اوزره قازمه وکولنك کبی آلات تخریبیه تدارکنده اولدقلرینی علمدار پاشا پنجره‌دن رؤیت ایله غرضلرینی تفرس ایتدکده (اخر الدواء الکی) وفقنجه اك صکره اجراسنی تصمیم ایلدیکی تدبیر جرأتکارانه‌نك وقت اجراسی تقرب ایلدیکنی اکلادی .

لکن موجود معیتی اولان بی‌جرم وعصیان جواری وغلمانی سمت امان وسـلامته ایصال‌ایچون ایچرودن‌ندا ایله‌ضابطاندن برقاچ آدم ایستمکله اوسته وباش‌قره‌قوللقچی طاقندن برقاچی مخزن قپوسنه یاقلاشـدقلرنده چیقوب تسلیم اولمق صورتنی اشراب ایله جواری وغلمانی اوجاغك عرضنه امانت اولمق اوزره برر برر اخراج وتسلیم ایلدی وفقط ایکی فداکار وفا ابتغا یعنی پاشانك منتخبهٔ جواریء مستفرشه‌سی اولان باش قادین وآنلره تبعیتله اختیـار بلای غار ایدن صدیق ویار غار طواشی خادم اغا چیقمیوب بالاختیار پاشا ایله برلکده قالدیلر .

(بعده)

بعده علمدار پاشا مرقوم ضابطلره خطاباً نفسمه برضرر کلمامك شرطیله کندیمی دخی سزه تسلیم ایدرم لکن حشراتدن بکا سوء قصد اولنمامق ایچون عن اصل نفراتندن اولدیغم قرق ایکی بلوکك اوطه باشی اوسته‌سنی بکا کوندریکز کلسون بنی بورادن آلسون دیجك یکیچریلر ممنون اوله‌رق درحال غلبه‌لك ایچنده مرقوم اوسته‌یی بولوب کوندردیلر اوسته دخی اوطه‌باشی ایله برابر بخچره اوکنه واروب طوردقده ایچرودن علمدار پاشا (بره دولت خائنی فلانلر بن مقدماً سزك اوجاغکزه سوء قصد ایده‌جك اولیدم شمدی‌یه قدر کلیاً محو ایده‌مز میدم ظن ایدرسکز لکن سز کندو اختلالکز سببیله دولتعلیه‌یی خراب ایده‌جك اولدیغکز وهیچ بردرلو سوز قبول ایتمدیککز جمله‌یه معلوم ایکن بن ینه سزك اوجاغکزی احیا وسزی اصلاحه سعی اوفی ایلدم خصوصاً سزك قشله‌کزه چشمه یاپدردم وسزه بونجه احسان ایتدم شمدی بکا معاونت وسائره مخالفت ایده‌جك ایکن آنلرله اتحاد ایدوب بکا خیانت ایدرسکز سزك کبی فلانلرك عهدینه اعتماد ایدوبده کندیمی سزه تسلیم ایله قیامته قدر طعن ودشنامی قبول ایدرمیم وحصن حصین غیرت وشجاعتدن عورت کبی کندو اختیارمله چیقوب کیدرمیم ظن ایده‌یورسکز بره فلانلر) دیه‌رك رو برو ذم وطعن وشتم ولعن ایلدیکی صره‌ده شاشقین اوسته‌نك یانند‌ه‌کی اوطه باشینك اغزینه بر یاغلی قورشون عشق ایتدی اوطه باشی درحال دوشوب اوجاق اوغورنده سفر عقبایه کتدی .

وزیر جلادتسمیر ساعد غیرت وجرأتی تشمیر ایدرك یکی باشدن طبانجه وتفنك ایله عزم رزم وجنك ایلدی وپیدرپی ایچرودن طیشارویه قورشون اتمغه باشلادی وارتق اغفال ایله اله کچورلمك احتمالی قالمدی لکن اویله کوکره مش ومغاره‌یه قپانمش برارسلانك اوزرینه وارمغه دخی کمسنه جسارت ایده‌میوردی .

بونك اوزرینه یکیچریلر همان قازمه وکوسکو وکولنك کبی آلات تخریبیه ایله مخزنك اکسه‌طرفنه طولاشوب برطاقی دخی نردبان ایله قبه‌نك اوسته‌ چیقه‌رق دلمکه باشلدیلر .

علمدار پاشا کوردیکه قبه‌دن فرجه آچلدیغی کبی یوقارودن قورشون ایله کندوسنی بادهوا تلف ایده‌جکلر بوش یره اولمك ایسه منافیء شعار اصحاب شجاعت اولدیغندن وبووقته قدر غیرت وشجاعت ایله ثبات ایدوب شاید برطرفدن امداد ایریشور دیو بوصورتله برازوقت دها کچوردکدنصکره ارتق یأس کلی حاصل وکانون درونند‌ه‌کی آتش غیرت وحمیت مشتعل اوله‌رق مصممی اولان صوك تدبیرك زمان اجراسی کلدیکندن (النار ولاالعار) قاعدهٔ دلیرانه‌سنی اختیار ایله برطبانجه صیقه‌رق جبخانه‌یه آتش ایدیجك (الله اکبر کبیرا) برصعقهٔ دهشت فزا ایله مخزنك قبه‌سی جانب قبهٔ سمایه چیقوب اوزرنده موجود اولان برقاچیوز یکیچری قوش کبی هواده

پران واطراف وجوارنده بولنـانلر دخی صدمهٔ احجار ایله تلف اولهرق عازم‌سمت نیران وبقیه‌سی چیل یاوریسی کبی پریشان اولدی .

وزعملرنجه مخزن مرقوم مخصوصا بویله وقت مضـایقه ایچون قات قات بنا اولنمش ودیکر قاتلرنده دخی لغم اولمق ماحوظ بولنمش اولمق حسبیله هیچ بری مخزنه تقرب ایده میوب (اوزاقدن مرحبـا ای ایوقرداش) وفقنجه اوزاقـدن آمادهٔ حرب وپرخاش اولدقلری کبی باب‌عالینك سائر یرلرینی قازو بده‌مجوهر وکلیچه‌سیم وزر بولمق ایچون اراپحیاق صنعتنده هنر کوستره جك کروه دخی طوپلانوب انجق ایام شتا ایچون آماده قلنمش اولان حطبك وسائر اخشـابك آتش پرشررندن تقرب ممکن اولماغله انطفاسنه انتظار ایله اطرافده طولاشور ودیکر اشقیا دخی درون بلده‌ده دور ایله آتش فتنه واختلالی دها زیاده علوکیر ایتمکه چالیشور ایدی .

چونکه رامز پاشا طرفندن کویا مخزنك زیر زمینده مصنع ومجهول برمحله چیقاریولی اولمغله علمدار پاشـا اول طریقله چیقوب سحری قلعه قپولرندن چیقان سکبانلرله برلکده متنکرا خروج ایله خلاص بولمش واعیان واشرافه اعلان وبیان ایدوب انلر دخی پیدر پی باشنه طوپلانه‌رق تکثیر قوت ایتمکده ایمش یوللو سوزلر تصنیع واشاعه اولنمغله عوام ناس تلاشه دوشمش اولدقلرندن اوجاقلو دخی بومثللو حوادثی تکذیب ایله یولداشلرینه جسارت ویرمکده وشایدکه درون شهره هجوم اولنه‌جق اولورایسه مدافعه‌یه مقتدر اولمق ایچون تکثیر جمعیته اقدام ایتمکده ایدیلر .

علمدارك زوال دولتنی تمنی ایدنلر ایشـته بورایه‌قدر اختلالی خوش کوروب بونك اوزرینه ارتق باب عالیده‌کی حریق ایله برابر آتش فتنه واختلالك دخی سونمسـنی آرزو ایدر اولدیلر .

حالبوکه آتش حریق چاتی‌یه صـاردقدنصکره قونداغی وضع ایدنلر دخی اطفـاسنه مقتـدر اوله‌میوب اصل صعوبت شمدی میدانه چیقدی زیرا سوز اپاغه دوشمکله یکیچریلر زمام دولتی اللرینه الوبده استدکارینی یاپدرمق ایسترلر ارکان سلطنت سنیه بوکا موافقت ایده‌میوب حل وعقد امورك طرف سلطنتده قالمسنی واوامر سنیه‌نك نافذ اولمسنی امل ایدرلر بویله یکدیکره مناقض اولان ایکی مقصدك جمع وتلفیق ایسه دشوار وبوندن طولایی عظیم حادثه‌لر ظهور ایده‌جکی درکار ایدی .

قالدیکه صدر اعظمك حیات ومماتی نزد سلطنت سنیه‌ده هنوز مجزوم اولمیوب حالبوکه حل وعقد امور ایچون برذاتك تعین ایتمسی لازمهٔ حالدن کورلدیکنه وچاوش باشی بولنان ارناود ممش افندی صاحب جرأت وجسـارت واولدقچه واقف‌مزاج دولت

(اولدیغنه)

اولدیغنه مبنی صدارت عظمی قائممقامی تعیین بیورلمش وطرف قائممقامیدن قول کتخداسی محمد اغایه خفتان کیدیرلمشدر .

فقط حکومتی ینه اراذل النه دوشورمامك ایچون سلطان محمود خان عدلی حضرتلری سرای همایونك محافظه‌سیله زور بالره قارشو حرکات تدافعیه‌یه قرار ویرمش اولدیغندن متقاعداً اسکدارده مقیم اولان اسبق قپودان دریا صالح پاشا ایله چرخه‌جی علی پاشا سرای همایونه جلب اولنوب قپودان دریا رامز پاشا ایله قاضی پاشانك دخی قوهٔ موجوده‌لریله سرای همایونه کلملری ایچون ارادهٔ سنیه صادر اولمش ایدی بناءً علیه رامز پاشا لوند چفتلکی سکبانلری وطوپچی عساکری وقاضی پاشا اسکدار قشله‌سنده موجود ومرتب اولان سکبانلر ایله قبیل عصرده زورق سوار اوله‌رق سرای همایونه کلوب عساکری اقتضاسنه کوره سرای قپولرینه تقسیم وتعیین وهرطرفی تحصین ایله مدافعه‌یه حاضر اولدیلر .

* یکیچریلرك سرای همایون اوزرینه هجوم ایتدکلری ونتیجه‌سنده * * ظهوره کلان محاربات وسائر وقوعات *

بروجه بالا یکیچریلر ایشه روی مطاوعت ورجا وملایمت ایله باشلایوب کندولرینه براغا نصبی استدعاسیله طاهر افندی‌یی دخی سرای همایونه کوندرمشلر ایدی غرضلری ایسه شماته سزجه ایشی ارادقلری کرته‌یه کتوروبده سلطان مصطفی عصرنده اولدیغی کبی زمام دولتی اللرینه المقدن عبارت ایدی . هله جبخانه اتلدقدنصکره دها زیاده شماروب وارتق کمی آزی‌یه الوب مانند خرکلهٔ کسسته مهار بی باکانه دور اسواق وبازار ایدر اولدیلر .

شو حالده بروجه بالا سکبان جدید عساکری سرای همایونه جلب اولنوبده سلطنت سنیه‌نك مدافعه‌یه مهیا اولدیغنی کوریجك‌یك زیاده حدتلندیلرودین ودولت اغورنده اسکی پاپوشلرینی ترك ایتمزلر ایکن اوجاق اغورنده فدای سر وجان ایتمك اوزره بینلرنده عهد ومیثاق وکلیاً محو ونابدید اولنجیه دك یکدیکردن آیرلمامق اوزره حکومت سنیه علیهنه عقدپیوند اتفاق ایلدیلر وهمان داعیهٔ خروج علی السلطان ایله اعلان بغی وطغیان ایدرك طرف طرف سرای همایون اوزرینه هجوم واقتحام ایتدیلر .

لکن سکبان جدید عسکری طرفندن قویا مدافعه اولنمغله هرحمله‌ده یکیچریلردن نیجه کشیلر تلف اولدی وزقاقلر یکیچری لاشه‌لریله طولدی .

بو جهتله یکیچریلر مأیوساً رجعته مجبور اولدقلرندن بشقه اول کون صباحدنبرو یوللر مسدود وسرای همایونده نواله مفقود اولدیغندن عساکر معامه اغاسی

سلیمان اغا برمقدار افطاریه وما کولات سائره تدارك ایتمك اوزره برقاچیوز سکبان جدید عسکریله باب همایوندن خروج ایله ایلرو حرکت ایدوب وراست کلدیکی اشقیا فرقه‌لری اوزرینه آتش ایدرك وجمعیتلرینی تارمار ایلیه‌رك دیوان یولیله آت میداننده کی دیکیلی طاشه قدر کیدوب دکانلرده سمیت وچورك مقوله سی نه بولدیسه اخذ ایله سرای همایون ایچون خیلیجه افطاریه تدارك ایتدکدنصکره وزیرك حیات ومماتنی تجسس وتحقیق ایتمك اوزره باب عالی طرفلرندن عودت ایله اخشامه قریب سرای همایونه وصول بولدی .

بو حرکت برقاچ ساعت مقدم اولسیدی علمدار پاشا قورتیلور ایدی نه چاره حکم قضا یرینی بوله‌جق علمدار پاشا کیجه امساك وقتلرندن فرداسی همان وقت عصره قدر طیانوب بو مدت ایسه امداد ایچون پك وسعتلو برفرصت ایکن غفلت یاخود تغافل اثری اوله‌رق برطرفدن کندویه امداد اولنه‌مدیغندن جبخانه‌یه القای نار ایله اعداسندن اخذ ثار ایلدی لکن کندوسی دخی بو اغورده فدا اولوب کیتدی بونك اوزرینه ایشلر دخی بشقه صورت کسب ایتدی (وکان امر الله مفعولا) ایشته رمضان شریفك یکرمی یدنجی صالی کونی بو وقوعات ایله ختام بولدی وسکبان جدید عسکرینك جسورانه مقابله سی وعلی الخصوص بو اخشام محاربه سی کروه اشقیایه بادیء تفرقه اولدی .

اوجاقلو بو حالی کوروب تلاش ایتدی وجمعیت شقاوتلری پریشانلغه یوزطوتدی بو صره ده ائمه وخطبا کروهندن برطاقم جهلهء عالم نما میدانه چیقوب (الشیطان یعظکم) مبتغاسنجه اهل اسلامی یکدیکریله مقاتله‌یه تحریك وتشویق ایله تغلیط اذهان جهلا ایتدکلرندن اوجاقلو جسارتلنوب سوبسو حاشا (امداده کلیانلرك عورتلری بوش وکندولری کافردر) دیو دلاللر ندا ایتدیردیلر وسکبانلرك اغا قپوسنه شبخون ایتمك احتماله بناءً قایقخانه وکلخن وتابخانه کبی محلره ضابطلر ارسال ایله بولدقلری اکراد وارغاد مقوله‌لرینی جبراً سوروب وقصاب وسائر اصناف کروهنی ایستر استمز کتوروب اغا قپوسنی وقشله‌لری بکلتدیلر وکندولری اولکیجه اولدقلری محلرده قالدیلر سکان بلده دخی یکرمیشر اوتوزر آدم ایله محله‌لرینی حفظ وحراسته مجبور اولدیلر .

فرداسی یعنی رمضان شریفك یکرمی سکزنجی چهارشنبه کونی یکیچریلر علی السحر سلیمانیه جوارنده اجتماع واغالری اولان محمد اغانی اوکلرینه قاتوب ینه ایاصوفیه طرفنه طوغری حرکت وهجوم ایتدیلر .

غریبدرکه اهالیدن دخی خمیرمایه‌سی فاسد اولان پك چوق اشخاص آنلرله بالاتفاق غزایه کیدرکبی سرای همایون اوزرینه کیتدیلر .

(سکبان)

سکبان جدید عسکری قریب العهدده ترتیب اولنمش اولمسیله هنوز کرکی کبی تعلیم اولنوبده ایچلرنده انضباط عسکری و بینلرنده اوجاق غیرتی حصول بولمامش ایدوکندن ومجموعی درت بیك راده سنده اولوب جمعیت اشقیا ایسه آنلرك اضعاف مضاعفی اولدیغندن تدافعی حرکت اولنمق موافق حال ومصلحت کورلدیسه‌ده اشقیا سرای همایونی احاطه وایاصوفیه مناره‌لری کبی بعض محال مرتفعه‌یه صعودایله سرای همایون درونینه قورشون آتمغه باشلادقلرندن بشقه یکیچریلك غیرتی مرض جذام کبی عامه‌نك ایلکلرینه ایشله‌مش اولدیغندن اندرون همایونده آشجی وحلواجی واتمکجی وصفه‌لو وکلاهلی وزلفلی بالطه‌جی وسائر بوستانیان وخدمهٔ مستحفظان سرای سلطانی اولان سکبانلره نظر خصومت ایله باقوب تنها بولدقلری یرده اعداملرینه قیام ایدرلردی .

بیرونك عصیان وشقاوتی اوزرینه اندرونك دخی بو وجهله اختلال وفترتی سکبانلرك موجب فتور ومأیوسیتی اولدقجه رامز پاشا وسائر وزرا مثوبات خدمت واطاعت پادشاهی بی بیان واهل بغی وطغیان ایله وقوعبولان مدافعه ومحاربه‌ده‌کی اجور جزیلهٔ اخرویه‌یی آوردهٔ زبان ایدرك برمدت عساکر مرقومه‌یی حسن اعمال ایده‌بیلمشلر ایسه‌ده انجامکار یأس وفتوره دوچار اوله‌جقلری درکار اولدیغندن واندرون همایونده ذخیره مفقود اولدیغی حالده کروه اشقیا سرای همایونك صو یوللرینی هدم ایتدکلرندن چاره‌سز سرای همایوندن خروج ایله اشقیا اوزرینه هجوم اولنمق لازمهٔ حالدن کورلدی .

بناءً علیه جمرهٔ حرب ووغا اوجاق اغاسی سلیمان اغا مأمور اوله‌رق درت بیك سکبان ودرت قطعه طوپ ایله باب همایوندن خروج واشقیا اوزرینه هجوم ایتدکده برقانلو محاربه‌یه باشلانوب طرفیندن برر مقدار تلفات وقوعه کله‌رك سکبانلر حملات شدیده ایله سرای همایونه طوپ وتفنك اتان اشقیایی کیرو پوسکورتدیلر وایچلرندن برفرقه آیریلوب جبه‌جیلر قشله‌سی اوزرینه هجوم واقتحام ویورویش ایله ایچرویه کیروب بولدقلری اشقیایی قتل واعدام ایدرك قشله‌یی ضبط ایتدیلر وبرفرقه‌سی آت‌میداننده ارائهٔ صولت ایتدیکی حالده دیکر برفرقه‌سی محترق پاشا قپوسی اطرافنده مجتمع اولان اشقیایی اوروب طاغتدقدنصکره صوغوق چشمه یولندن عودت ایله آت میداننده‌کی قسم جسیمنه التحاق ایلدی .

سکبانلرك بویله حرکات جسورانه‌سی یکیچریلره مورث خوف ودهشت اوله‌رق آچیقدن مقابله‌یه جرأت ایده‌میوب اکثری دیوان یولنده‌کی خانه‌لره دخول ایله کوزدن نهان وبرازی دخی اوزاقلرده طولاشه‌رق انجام کاره نکران اولمغه باشلدی .

بونك اوزرینه سلیمان اغا عسکری اوچ قسمه تقسیم ایله برقسمنی قوۂ احتیاطیه اولمق اوزره آت میدانده براغوب برقسمنی اخور قپویه طوغری سوقله اول حوالیده‌کی اشقیانك ضرب وتنکیلنی امر ایلدی .

برفرقه ایله دخی کندوسی اغا قپوسنه متوجها دیوان یولیله حرکت ایتدی وارغاد بازارینه قدر کیتدی لکن یول اوزرنده‌کی خانه‌لرك بعضیلرنده یکیچریلر مختفی اولمغله انلری کیروده براقامق اوزره سکبانلردن بعضیلری خانه‌لره کیرمکله سلیمان اغا ایلرولدکجه قوتنه ضعف کلمکده اولدیغی حالده یکیچریلره متعلق اولان نسواندن بعضیلری سکبانلر اوزرینه طبانجه وتفنك انداخت ایدرك وقینار یاغ دوکه‌رك خیلیجه شاشقنلق ویردکلرندن بشقه یکیچریلره فریاد ایله (بره‌جانم بوظالملر بزم خانه‌لریمزه کیروب عرض ومالمزه تعرض ایدیورلر سز باشه چیقه‌میه‌جق ایسه‌کز باری اولریمزه کلوب اختفا ایدیکزده بز چیقوب حقلرندن کله‌لم) دیو جعلی ومواضعه یوللو استعانه سیاقنده تشجیع ایتملری اوزرینه یکیچریلر غیرت وحدته کله‌رك ارغاد بازارینی کچمش اولان سکبانلر اوزرینه فداکارانه هجوم ایتملریله غایت خونریزانه برمقاتله‌یه شروع اولندیغی اثناده سلیمان اغایه عودت ایتمسی ایچون سرای همایوندن امر کلمکله قاعدۂ حربیه اوزره آهسته آهسته رجعت ایدرك آت میداننده دیکر ایکی فرقه ایله برلشوب هیئت مجموعه‌لریله باب همایون پیشکاهنه کلدیلر .

فقط بواثناده اوچیوز قدر سکبان جبه‌جیلر قشله‌سنه کیروب واوزرلرینه کلان درت بش بیك قدر اشقیایه مقاومت ایدوب طورمغله یکیچریلر هجوم ایله قشله‌یه کیره‌میه‌جکلرینی اکلایوب همان ارقه طرفلرینه طولاشه‌رق قشله‌یه آتش ویردیلر درحال قشله مشتعل اولمغله سکبانلر ایکی آتش اراسنده قالمش اولدقلری حالده سرای همایونده‌کی سکبانلر اشقیا اوزرینه برشدتلو یورویش ایدرك انلری قورتاردیلر اول کون بك شدتلو کون طوغیسی اسوب اول حوالی ایسه استانبولك اك ضیق وازدحاملو یرلری اولدیغندن درحال قشله مشتعل اوله‌رق آتش حریق اطرافنده‌کی محلاته سرایت وبك زیاده کسب شدت ایله طرفینك هجومنه مانع اولمغین ایکی طرف دخی اوزاقدن تفنك جنکنه قانع اولدیلر .

برطرفدن جنك وستیز وبرطرفدن اشبو حریق هول انکیز نمونه نمای روز روستاخیز اولوب حریقی اطفا ایده‌جك اولنلر ازدیاد واشتدادینی آرزو ایتمکده اولدقلرندن حریق بالطبع قول قول اولوب برقولی دیوان یولی اطرافنی احراق ایدرك سلیمان پاشا خانه طوغری کیتمکده وبرقولی دفترخانه ومهترخانه حوالیسنی

(ودیکر)

ودیکر قوللری سلطان احمد جامعنك اطرافنده‌کی دیکر محلات وچارشولری احراق ایتمکده اولدیغندن اول محله‌لرده ساکن پیران ونسوان وصبیان هرچند فریاد وفغان ایدرك مدد وعنایت ایستمکده بولنمشلر ایسه‌ده فریاد وناله‌لرینی اصغا ایدن اولمدیغی جهتله کیمی پنجره‌دن وطاملردن اشاغه آتیلوب زخمدار وکیمی طرفیندن آتیلان قورشون دانه‌لرینك قضارا اصابتیله عازم دار القرار اولمقده ایدیلر .

اشقیا ایسه برطرفدن سکبانلره تفنك آتمقده وبر طرفدن بولدقلری اشیایی غارات ویغما ایتمکده اولدقلری حالده ایچلرندن بعضیلری کوزلرینه کسدردکاری کسانی دولت طرفداریدر دیو اتهام ایدرك خانه‌لرینی یغما وهتك عرض وناموسه اجترا ایلمکده ویکیچری زوربالری عادت دیرینه‌لری اوزره ارکان سلطنت سنیه‌نك قتل وامحاسی وخداوندکار سابق سلطان مصطفای رابعك اجلاسی کبی موحش سوزلر سویلمکده ایدیلر .

سلطان مصطفی ایسه دها کیجه‌لاین مخنوقا اعدام اولنمشیدی کیفیت اعدامنه دائر تفصیلاته دسترس اوله‌مدق فقط رامز پاشا وقاضی پاشا وبحریه ناظری موره‌لی علی افندی وبحریه امراسندن اینجه محمدبك معرفتلریله اعدام اولنمش ایدوکی یایلا امامنك تاریخچه‌سنده مندرجدر .

وبو محاربه‌لرده سکبان اوجاغی اغاسی سلیمان اغا ویاغلقجی بیکباشی نام مرد دلیر ایله التی یوزدن متجاوز سکبان شهید اولمق حسبیله حکومت سنیه‌نك قوتی اپجه ضعف وتنزل بولمش وچونکه سکبان جدید عسکری بروجه بالا هنوز کرکی کبی تعلیم کورمامش‌اولدقلری ودرت‌بیك درمه چاتمه‌نفراتدن عبارت بولندقلری حالده‌بوقدر اشقیایه مقاومتلری مجرد ضابطلرینك شجاعت ومهارتلری ثمره‌سی اولدیغندن‌سلیمان اغا ویاغلقجی بیکباشی کبی الك دکرلی ضابطلر شهیداولیجق سکبانلره خیلیجه دهشت کلمش ایدی فقط طرف مخالفینده دخی بشبیك قدر تلفات وقوعبولمغله یکیچریلرده دوچاربیم وتلاش اولمشلر ایدی .

سلطان سلیم عصرنده اولدجه تعلیملو عسکرك بعضا اسلامبولده اون بیك قدری موجود بولنور ایدی بوکره اولقدر معلم عسکرموجود اولسه کروه اشقیایه‌درحال غلبه اولنه‌جق ایدوکی شودرت بیك یکی سکبانلرك ابراز ایتدکاری آثار شجاعت ومردانکی ایله ثابت اولمشدر .

الحاصل درت بیك سکبانك التی یوزدن زیاده‌سی شهید اولمق اولوقته کوره حکومت سنیه‌جه خیلیجه ضایعات دیمك اولوب فقط بومحاربه‌لرده یکیچریلرك دخی بك‌زیاده کوزلری ییلمش اولدیغندن جمعیتلرینه تفرقه‌کلمك قورقوسیله فوق العاده مضطرب

اولدیلر بناءً علیه انظار عامه‌ده علمایی کندولریله هم افکار کوسترمك ایچون بروجه بالا صدور علمایی اغا قپوسنه جلب ایله کوز حبسنه الدیلر .

قالدیکه اهل عرض صورتنده کورینان اهالیء استانبولك اکثری یکیچریلر ایله برلك وطریق شقاوت وطغیانه سالك اولدقلرندن وکروه اشقیا بروجه مشروح ایا صوفیه مناره‌لرینه‌چیقوبده سرای همایونه قورشون آتمه درجه‌لرینه قدر اظهار بغی وطغیان ایلدکلرنده سلطان محمود خان حضرتلری حدتلنوب سفن حربیه طرفندن دخی اشقیا اوزرینه طوپ آتلمسنی امر ایتمکله اون قپانی پیشکاهنده لنکر انداز اولان بکلکلر اغا قپوسنی نشان ایدرك طوپ آتمغه باشلایوب بروجه بالا دیوان یولنده سکبانلر اشقیا ایله محاربه ایتدکلری اثناده کمیلردن دخی طوپلر ایشلمکده‌ایدی .

شایان تعجب مواددندرکه طوپلرك کله‌لری بعضا اغا قپوسنی کذار ایله جوارنده‌کی خانه‌لره ایصال خسار وبرکله سلیمانیه جامعنك برمناره‌سنی رخنه‌دار ایتمکله استانبول اهالیسی اشقیانك ایتدکلری تجاوزاتدن چشم انصافی اغماض ایله (الله الله بونه‌دیمکدر طوپ ایله استانبولیمی ییقه‌جقلر واوجاقلویی آتشه‌می یاقه‌جقلر) دیو اهل بغی‌وطغیان اوزرینه امام المسلمینك امریله آتلان طوپلره اعتراض ایدرك برقات دها حکومت سنیه‌یه ابراز خصومت ایدر اولدیلر .

مع مافیه کله‌لرك اغاقپوسنه تواردی اغالره موجب دهشت اوله‌رق جمعیتلری‌تفرقه یوز طوتمش وچوغی جبخانه‌مز قالمدی دیو بهانه ایدرك شورایه بورایه‌صاوشوب کیتمش ایکن اوجاق غیرتی غیرت اسلامیه‌یه‌تقدیم وترجیح ایدنلرافکار تعصبکاریلرنده ثبات کوسترمش وباته‌سی اوجاقلری اوغورنده جان ویرمك اوزره بینلرنده قرار ویرمش ایدیلر .

فقط حریق مذکور جمله‌یه دهشت ویرمکله هرکس کندو خانه‌سنی محافظه قیدینه دوشه‌رك‌سمت ومحله‌سنه‌کیتمکله بالطبع جمعیت اشقیاطاغلدی‌بوایسه صنادیدبکتاشیه‌یه موجب فکر واندیشه اولمغله کویاکه اوجاق اغالری اشقیا ایله هم افکار اولمیوب انجق اغای مقتول کبی انلرك دخی کرفتار ایادیء اشقیا اولدقلری وطرف‌همایوندن هرنه فرمان بیوریلورایسه کردن دادهٔ انقیاد اوله‌جقلری بیانیله طوپلرك توقیف وتعطیلنی نیاز وشفاعت ایتمك اوزره صدور علمایی سرای همایونه کوندرمك اوزره قرار ویردیلر .

انلر دخی بووسیله ایله یقه‌لرینی دست اشقیادن قورتاروبده تصحیح عیار اخلاص ایچون دائرهٔ سلطنته دوشمکی جانلرینه منت بلدکلرندن همان حرکت ایدرك وهزار زحمت ومشقت ایله بین‌الخوف والرجا اثنای راهده جابجا آتیلان تفنك وطبانجه

﴿ قورشونلری ﴾

قورشونلری اره سندن کچه‌رك سرای همایونه واصل وحضور همایونه داخل اولدقلرنده وزرای عظام دخی پابرجای قیام اولدقلری حالده سلطان محمود خان حضرتلری مشارالیهم افندیلره التفات ایله خطاب و (برادرده وفات ایلدی) دیه‌رك سلطان مصطفانك قطرهٔ مکافاتدن افتادهٔ سیلاب مجازات اولدیغنی اشراب ایلدی وزرا وصدور علما طرفلرندن بقای عمر وشوکت پادشاهی دعاسیله ایفای رسم تعزیت اولنه‌رق اوجاقلونك دامن استعفایه تشبث ایلدکلری عرض اولندقده (اکرفیما بعد طور ادبه رعایت والتزام وجیبهٔ اطاعت ایدرلر ایسه عفو شاهانه‌مه نائل اولورلر والا بتون استانبول سوزان اولورسه دخی عفولری قابل دکلدر وارسونلر حضور منتقم قهارده جوابنی ویرسونلر) دیو اظهار جلادت بیورملریله جمله سی دفع فتنه ایچون طوب آتلمامسنی معرض شفاعتده رجا ایتملری اوزرینه طوب آتمقدن فراغت ایتمك اوزره کیملره امر ویرلدی وبیان حال ضمننده روم ایلی پایه‌سی اولان ملاجق زاده عطا افندی سلطان احمد جامعی شیخی وکوچك امراخور ایله برلکده اغاقپوسنه کوندرلدی واروب ارادهٔ سنیه‌یی اوجاق اغالرینه تبلیغ ایتدکلرنده انلر طرفندن دخی تفریق جمعیت اولنمق اوزره تعهد ایلدی وفرداسی دعوای انقیادلری اوزرینه حجت یازلمق اوزره سرای همایون طرفنده کی جنکدن دخی فراغت اولنه‌رق سکبانلر داخل سرای همایونه اعاده بیورلدی ویکیچری اغاسی وکیلی اولان قول کتخداسی محمد اغا طرف همایوندن اطفای حریقه مأمور اولدی .

بونك اوزرینه طرف طرف طلومبه‌لر سوق ایله حریقك اطفاسی امرنده هرطرفدن غیرت اولندیسه‌ده روزکار شدتلو اولدیغندن مفید اولمیوب فرداسی وقت ضحایه قدر ممتد اوله‌رق قول قول کارکیر خانلره وواسع ویرانه ومیدانلره طیاندی بناءً علیه اول کیجه استانبول اهالیسی احتمال سرایت نار وخوف تعدیٔ اشرار ایله مضطرب وبیدار اوله‌رق صباحه دك ایکیشر اوچر یوز آدم ایله محله‌لرینی بکلتدیلر ایچلرندن جمعیت اهل بغی وغوایته التحاق ایتمش اولنلر دخی جمعیت اشقیانك ضعف وتفرقنی کوره‌رك کلوب اهل عرض کروهنه التحاق ایله برلکده امر محافظه‌یه قیام ایتدیلر . اوجاقلو بوتفرق وتشتته باقوب خوف واندیشه‌یه دوچار وخان ودکان وبیوت یکیچریان هب مجروحین ایله مملو اولدیغندن مبتلای آلام واکدار اولدقلری حالده مقتوللرك اولاد وعياللری وپدر ومادر وسائر اقربالری دخی طرف طرف کریان ونالان اولمقده وبعضیلری کلوب (اذا یئس الانسان طال لسانه) مؤداسنجه یکیچری ضابطان واغواتنه شتوم غلیظه ایله سب ولعنت ایتمکده ایدیلر .

حاصل کلام مذکور چهارشنبه کونی شاهد غلبه طرف حکومتده کورندی وعامه‌نك

میل وتوجهی جانب سلطنت سنیه‌یه دوندی بوجهتله اوجاقلو پك مشكل برحالده بولندی وخیر خواهان دولت علیه پك زیاده سویندی لكن هنوز جبه‌جیلر حریقی سونمدن آتش فتنه وفساد تكرار علولندی .

شویله كه : یوم مرقومك فرداسی پنجشنبه كونی علی‌السحر قپودان سابق علی پاشا متعلقاتندن اولوب بین‌الاشقیا قاندیره‌لو محمددیو معروف اولان بربد طینت برتقریبله قاسم پاشا طرفنه عبور وركز سوای شر وشور ایدیجك طوب وتفنك آتشندن اوركوبده ترسانه وغلطه وبوغاز ایچی واسكدار طرفلرنده كمین كیر اختفا وانزوا اولان حشرات بغی اعتیاد آنك فی‌الاصل طریق شقاوتده شایع اولان شهرتنه مبنی همان باشنه اجتماع واحتشاد ایتدكده ابتدا ترسانه طرفنه عزیمت ایدوب مستحفظینه نسبتله جمعیت اشقیا زیاده اولدیغندن ترسانه‌یی ولیمانده مربوط اولان سفائن میریه‌یی ضبط ایتدكدنصكره طوبخانه‌یه كیتدیلر .

طوبجی وعربه‌جی نفراتنك اكثری سفر همایون سببیله سرحداتده وبرمقداری بوكونلر بروجه بالا سكبان جدید عسكریله سرای همایونده بولندقلرندن طوبخانه‌ده پك آز مستحفظ قالوب اول امرده طوبخانه قپوسنی آچامق ایستدیلر ایسه‌ده اكر آچماز ایسه‌كز قشله كزی احراق ایلرز دیو اشقیا كندولرینی تهدید ایتمكله انلر دخی فتح باب مسالمه ایتدیلر .

بووقته قدر یكیچری قزغانلری میدانه چیقمامش ایكن اشقیا بووجهله طوبخانه‌یی ضبط ایتدكدنصكره طوبجی وعربه‌جی قزغانلرینی استانبول طرفنه امرار ایله‌عادت دیرینه‌لری اوزره میدان لحمه عزیمت ایلدیلر و(كمیلرله ترسانه‌بزده قارشویقه‌لرله طوبخانه بزده) دیو دلالر ندا ایتدیره‌رك مستعد فساد اولنلری ات میدانته دعوت ایلدكلری صره‌ده (وكلا قلعه‌لری‌كاوره صاتدیلر اردوده ایكن بزه‌جنكدن فراغت ورجعت ایتمز ایچون لسانا امر اولندی) دیو علنا زقاقلرده باغروب چاغردقلرندن برمنوال مشروح اخشامدن پریشان وغضب پادشاهیدن ترسان اولان اشقیا جسارتلنه‌رك فوج فوج ات میدانه عزیمتله تجمعه باشلادیلر .

عارسزلر مقدم ومؤخر دشمن قارشوسنده ثبات ایتمیوب همان اردوی همایونی یغما ایله فرار ایده‌كلدكلری جمله‌نك معلومی ووكلای دولتك دشمنه بر قارش یر صاته‌میه‌جنی ذره قدر فكر وشعوری اولنلرك مجزومی ایكن كندو عیبلرینی اورتمك ایچون بویله تفوهات مجنونانه ایله اركان دولته بهتان ایتملری بیوك حیاسزلق اولوب انجق كمسنه‌ده یارای مقابله اولمدیغندن بوطور ومشوارلرینه عقلا اوزاقدن باقوب استهزا ایتمكده ایدی . نه چاره كه عصیان بیودی حكومتك

ضعفی نمایان اولدی . میدان اهل بغی وطغیانه قالدی زوربالر شماردی دولت نه یاپه‌جغنی شاشردی .

رامز پاشا وقاضی پاشا ایله بحریه ناظری موره‌لی علی افندی کیفیته لدی الاطلاع فمابعد ثبات واصرارك فائده‌سی اولمیه‌جغنی درك واذعان ایله همان سرای همایوندن چیقوب یالی کوشکنده مربوط اولان برقطعه کورکلی قرلنغج سفینه سنه راکبا اسکدار طرفنه فرار ایتدیلر ایسه ده قره‌یه چیقمغه موانع قویه ظهور ایتدیکنه مبنی یوز اللی قدر توابع ومتعلقاتیله بر چکدرمه‌یه اقطاریلوب مرمره‌یه طوغری بادبانکشای فرار اولدیلر . لکن اشقیا طرفندن تعقیبلرینه مأمور اولان برقطعه بریق سفینه‌سی ارقه‌دن یاقلاشه‌رق کلوب یتیشه‌جکنی اکلامه‌لریله باشدن قره ایاستفانوسه یناشوب قره‌یه چیقه‌رق فرار ایتدکلرندن تعقیبنه مأمور اولنلر مأیوساً عودت ایلدیلر .

برمنوال سابق باب‌عالیده ایام شتا ایچون مهیا اولان اودون وکمور ملتهب اوله‌رق آتش اطرافنده پروانه کبی طولاشان کوزی قزغین اراجیلره ایکی کون قدر مانع تقرب اولوب اندنصکره اولدجه انطفایه یوز طوتمغله التون وکموش کلیجه‌لری ارامق ایچون یرلری حفر ایدرکن ناکاه برتیمور قپو هویدا اولدی فتح‌اولندقده ایلروسنده ینه اویله برتیمور قپو ظاهر اولوب اودخی فتح اولنمغله برکارکیر مخزن چیقدی ایچروسنه کیردکلرنده اوچ جنازه بولندی بری‌علمدار ودیکرلری باش قادینی ایله سالف الذکر حرم اغاسی ایدی که بوکالوب فوت اولمشلر ایدی یانلرنده آلتون وجواهر ایله مملو کیسه‌لر وصندوقچه‌لر اولوب اراجیلر انلری غصب ویغما ایتدکدنصکره اغا قپوسنه سکردوب (شبخون کیجه‌سی بر تقریبله فرار ایتدی دیدکلری بیراقدار پاشا ایکی نفر ارقداشیله بوکالوب قالمش بولندیلر) دیو مژده ایتدیلر یکیچری اغاسی اوله‌جق یادکار همان قطار اغالرینی اوکنه‌قاتوب پاشا قپوسی محلنه کلدیلر وجنازه‌لری معاینه ایتدکدنصکره علمدارك جنازه‌سنی سوریه‌رك ات میدانه کتوروب اوچکون علی حاله میدانده ترك ایله بعده یدی قله خارجنده برخندق ایچنه القا ایتمشلردر .

وجه مشروح اوزره آتش فتنه وفساد یکیدن علوکیر اشتداد اولمغله یکیچری زوربالری وزرا ورجال دولتدن بعض ذواتك اسملرینی حاوی بر پوصله یاپوب اوجاقلری حقنده سوء قصد ایله اتهام ایدرك قتل واعداملرین ادعا ایتدکدن بشقه شیخ الاسلام بولنان صالح افندی زاده اسعد افندی مقدم ومؤخر نظام جدیده فتوی ویرمش اولدیغندن سببی سؤال واستقصا اولنمق اوزره مجلسه

كلمسنی طلب وتكليف ايتدكلرنده مجلسده بولنان صدور علما (بالاستحقاق شيخ الاسلام اولمش برذات جليل الصفات حقنده بويله بر معاملهٔ نابجا اجراسی موجب نقيصهٔ شان علما ومستوجب انتهاك حرمت شريعت غرا درجه‌لردن چاك چاك وافتادهٔ معرض هلاك اولمدقجه بوكار ناهمواره موافقت ايتمك احتمالمز يوقدر) ديو ثبات ايله زوربالری بو داعيه‌دن واز كچورديلر . اندن بشقه (ادارهٔ امور سلطنت محول عهدهٔ رجال دولتدر انلرك فقدانی مصالح ملكيه‌يه مورث اغتشاش وپريشانی اولور ازجمله غالب افندی مزايای اسرار دولتی عارف واحكام عهود وشروطه واصول مكالمهٔ دوليه‌يه واقف برذات اولوب دردست اولان روسيه مكالماتی انك معرفتيله اجرا اولنه‌يور بوصورتده جمله‌سنی امحا ايتمك منافیٔ دعوای صداقتدر) كبی ادلهٔ مقنعه ايراديله غالب افندی بی وانكله برابر ديكر برقاچ بيكناه ذواتی دخی قورتارديلر . بعده زوربالر رامز پاشا ايله قاضی پاشانك فرارلرينی انكار ايله مطالبه‌لرنده زياده اصرار ايلدكلری اثناده مشار اليهمانی تعقيبله عودت ايدن سالف الذكر برنقده بولنانلردن بری مجلسه كلوب مشار اليهمانی نصل تعقيب ايلدكلرينی بيان وتذكير وقره‌يه چيقمش اولدقلری جهتله يتشيله‌مامش ايسه‌ده قره‌ده اولنلر كندولرينی احاطه ايتمش اولدقلرندن شمدی‌يه قدر حيا ياميتا اله كچمش درلر ديو صناديد يكيچريانه تبشير ايتمكله صدور كرام كورديكزمی فرارلرينه اينانميوب بزی بيهوده يورديكز اشته تحقق ايتديكه قاچمشلر وبلكه طوتلمشلر ديملری اوزرينه زوربالر سويلدكلرندن اوتانوب سكوت ايتديلر .

بونك اوزرينه جريان ايدن مباحثات ومذاكراتك نتيجه‌سنده فراريلر بولندقلری وقت جزالری اجرا اولنمق وسكبان اوجاغی رفعيله قديم اوجاقلره رعايت اولنمق شرطيله تفريق جمعيت وتميق سند اطاعت ايتمك اوزره كوج ايله جمعه كيجه‌سی ساعت التی راده‌لرنده قرار ويرلدی وفراريلرك اخذ وكرفتی ايچون فرمان عالی اصدار بيورلدی .

بوصورتله فترته صانكه نهايت ويرلمشيكن فرداسی جمعه كونی صباحلين سرای هايون بوستانجيلرندن بعض اصحاب فتنه وفساد بر طاقم ارادله اوتلق قپوسنی كشاد ايتمكله سكبانلردن برازی اعدام اولنديسه‌ده يكيچری ضابطانی مقدما بزم دشمنلريمز رامز وقاضی پاشالر ايله انلرك متعلقاتيدر سكبانلرك اكثری بزم همشهری واحبابمزدر بزم آنلرله ماجرامز يوقدر ديو بر نوع دسيسه اولمق اوزره ويرمش اولدقلری عهود امانه مبنی اورطه‌لر ضابطانی بولدقلری سكبانلری كروه كروه كتوروب قشله‌لرينه مهمان ايتديلر بقيه سيدخی شورايه بورايه طاغيلوب كيتديلر فقط

بیکباشیلریله یوزباشیلرندن بعضیلری اشقیالنه دوشوب سیف غدر ایله تلف اولدیلر .
واول اثناده طوبجیلر طوبخانه‌یه عودت ایدرکن اشقیادن بر قاچی عربه‌جی باشی عبدالله اغایه قورشون اتمغله اودخی درت چفته قایغیله اوزرلرینه واروب ششپر ایله بر قاچینک باشنی یارمش ایسه‌ده دیکرلریله مصارعه ومشاجره ایدرکن دکزه دوشوب غرق اولدی .
اناطولی خاندانلرندن بولی بکی اولان حاجی احمد اوغلی مقدما بولیده عساکر شاهانه ترتیبی وقشله وخسته خانه بناسی کبی خصوصات مهمه‌یه همت ایلمش اولدیغنه مبنی درسعادته جلب ایله عهده سنه قپوجی باشیلق رتبه‌سی و بیوک امیراخورلق پایه‌سی توجیه بیورلمش وبوندنصکره دخی اومثللو مهام سلطنت سنیه‌ده استخدام اولنه‌جقلردن بری اولمق حسبیله مقدمجه اعیان وخاندانلر ممالکتلرینه اعاده اولندقلرنده مومی الیه درسعادتده الیقونلمش ایدی استانبولده مناو واشجی وکوزله‌جی کبی اصنافک ایچنده بولی اهالیسندن پک چوق اشخاص اولوب اغای مومی الیهه عساکر معلمه‌یه خدمت سابقه‌سندن طولایی دشمن اولدقلرندن بوفترت اثناسنده اللرینه دوشدیکی کبی امان وزمان ویرمیوب اعدام ایلدیلر .
ینه مذکور جمعه کونی اسکدار یقه‌سنده کی فئهٔ باغیه سلیمیه قشله‌سی اوزرینه هجوم ایتدکلرنده بر مقدار سکبان ایله محافظه‌یه مأمور اولان بیکباشی ارناود مصطفی اغا طوب وتفنک ایله مدافعه‌یه قیام و پک چوق اشقیایی اتلاف واعدام ایلمش ایسه‌ده اشقیا عادتلری اوزره قشله‌یه آتش القا ایتملریله سکبانلره پریشانلق کلوب بو اثناده ارناود بیکباشی دخی شهید اولمشدر . بووجهله اشقیا قشله‌یی احراق ایتدکدنصکره اوجاق اغاسیله بیکباشیلرک خانه‌لرینی و (قورینک یانی صره یاشده ینار) مثلنجه جوارلرنده بولنان اهالی خانه‌لرینی غارت واحراق ایلدیلر . قاضی پاشانک اجاره ایله ساکن اولدیغی قوناغی یغما ایتدکلرینه قانمیوب انی دخی یاقدیلر .
بوقوناق ایسه صدر اسبق متوفی اسماعیل پاشا قوناغی اولوب یتیملرینک عهده سنده ایدی اسماعیل پاشا معلوم اولدیغی اوزره سلطان سلیم دورنده یکیچریلری قاضی پاشا علیهنه تحریک ایتمش اولوب بعده مدة علمدار پاشانک صدارتنده قاضی پاشا درسعادته جلب اولندقده انک قوناغنی استیجار ایله اقامت ایلمشیدی اسماعیل پاشانک غیرتکشی اولدیغی زوربالر بوکره قوناغنی احراق ایله ایتامنه عظیم خسارت ایتدیلر .
غلطه وطوبخانه حوالیسنده بولنان ارباب عصیان دخی لوند چفتلکی طرفنه هجوم ایتدکلرنده موجود اولان سکبانلرک آتشنه طیانه‌میوب عودت ایتمشلر ایکن سکبانلرک مقدار کافی جبخانه‌لری اولمدقدن بشقه برقاچ کونلک اولسون ذخیره‌لری

بولنمديغى جهتله اكثرى ييه‌جك تداركى ايچون شورايه بورايه طاغلمش اولدقلرينى فئهٔ باغيه تحقيق ايدرك تكرار هجوم ايله قشله‌لرى واطرافنده‌كى بيوت ودكاكينى سوزان وبوخانه‌لرده‌كى نسوانك كاركه وفراجه‌لرينه وارنجه بولدقلرى اشيايى غارت وتالان ايلديلر .

* وقايع شتى *

يوم مرقومده يعنى يوم عرفه اولان جمعه كونى سلطان محمود خان حضرتلرى اداى صلات جمعه ايچون زينب سلطان جامع شريفنه كيدوب اول اثناده بى حيا وسربهوا برطاقم اشقيا بريكوب مواجههٔ همايونده سلحدار اغا كبى بعض قرنانك اعداملرينى طلب وتكليف ايده‌جك اولدقلرى يكيچرى اغاسى ايله ضابطانك معلوملرى اولدقده تشريف همايوندن اولجه (به‌يولداشلر نه‌طوررسز رامز پاشاوقاضى‌پاشايى طاقملريله سلورى طرفنده طوتوب كتورمشلر امان برقدم اقدم ات ميداننده حاضرلنان قازقلره اوره‌سز) ديو ندا ايتملريله اشقياى مرقومه طاقيله اورادن حركت ايتديلر وطبانى ياتمش ايت كبى سرعتله ات ميدانه طوغرى سكردوب كيتديلر عاقلانه برتدبير ايدى‌كه سلاملق رسمى عربده‌سزجه اجرا اولندى .

علمدار پاشا يانده بولنان مهر همايونى دخى اول كون جامع شريفده يكيچرى اغاسى طرف سلطنته تقديم وتسليم ايلدى .

جمعه نمازندن صكره مرحوم سلطان مصطفانك جنازه‌سى پدرلرى عبد الحميد خان مرحومك تربه‌سنه دفن اولندى .

شيخ الاسلام ايله قائمقام پاشا برقاچ كوندن برو سراى همايونده بيتوتت ايتمشلر ايدى اشبو بيرام كيجه‌سى شيخ الاسلام افندى صغوق چشمه قپوسندن چيقوب عودت ايدركن بعض اشقيا بربريله مصاحبت ايدرك نظام جديد شيخ الاسلامى تعبيريله نابجا سوزلر سويلدكلرى صدور عظامك مسموعلرى اولدقده شايدكه ناموس علمايه طوقونه‌جق برمعاملهٔ نابجا ايتميه‌لر ديو تلاش ايدوب بونك اوزرينه ارتق شيخ الاسلامك تبديلى ايجاب وقت وحالدن اولديغى طرف سلطنت سنيه‌يه عرض واعلام ايتمشلردر .

يوم مرقومك فرداسى عيدفطر اولمغله سراى همايونده دأب ديرين دولتعليه اوزره معايدهٔ همايون رسم عاليسنك اجراسى مقرر اولديغندن كيفيت علما ورجاله اخبار اولنمغله اولوقتك اصولى اوزره على السحر سراى همايونه كلوب ديوان يرنده اجتماع ايله اجراى رسم تبريك اولندقدنصكره سلطان محمود خان حضرتلرى

سلطان احمد خان جامع شريفنه عزيمت وصلاة عيدى بعدالادا سراى همايونلرينه عودت بيورديلر .

محترق اولان باب عالى بنا اولنجيه‌دك رؤيت مصالح ايچون مركبجيلر قپوسى قارشوسنده كائن اسبق والده سلطان كتخداسى يوسف اغانك قوناغى موقتا باب آصفى اتخاذ اولنمق اوزره قرار ويريلوب همان اشبو يوم عيدده تنظيف وتنظيمنه ابتدار اولنه‌رق فرداسى بعض اقلام ايله قائممقام پاشا اورايه نقل ايلدى .

واول كون كوسه كتخدا ديو معروف اولان چلبى مصطفى رشيدافندى كتخداى صدرعالى اولدى .

* علمدار پاشانك ترجمهٔ حالى *

مرحوم مشاراليه علمدار پاشا روسجق يكيچريلرندن وسط الحال حاجى حسن نام ذاتك اوغليدر . دور مصطفى خانيده ظهوره كلان روسيه سفرى اثناسنده قرق ايكى بلوكك اورته‌سى ايله سفر بر ايكن بيراقدار اولمغله علمدار ديو شهرت بولمشيدى وغايت شجيع وعسكر اعمالنه قادر وسخى ويولداش اوغرينه جان ويرر برذات اولمغله بين‌الناس ممدوح ويكيچريلر اره‌سنده مرعى‌الخاطر اولمشيدى وزراعتله وحيوان اخذ واعطاسيله كسب ثروت وسامان ايدوب برخيلى همپا وخدمتكار واعيانلر كندويه ديش قويوره‌ميه‌جق مرتبه‌ده اقتدار پيدا ايدرك كندو كندويه دره‌بكيلك طور وحالنه كلمشيدى .

پاسبان اوغلى فتنه‌سنده خيلى آدم‌ايله روسجق اعيانى ترسنكلى اوغلى اسماعيل اغايه معاونت ايتمكله يانند‌ه پك زياده اعتبار بولدى وهرازغراد اعيانى اولدى .

واسماعيل اغا بيوك ميراخور پايه‌سى آلدقده برقاچ آدمنه قپوجى باشيلق رتبه‌سى استدعا ايدوب آنلردن بريسى دخى علمدار اولمغله عهده‌سنه قپوجى باشيلق رتبه‌سى توجيه بيورلدى .

قاضى پاشانك نظام جديد عسكريله ادرنه جانبنه حركتنده صدر اعظم اسماعيل پاشانك تحريكى اوزرينه نظام جديد عليهنه اوله‌رق ادرنه اعيانى طاغ دويرن اوغلنه اعانة اسماعيل اغا طرفندن ادرنه طرفنه سوق عسكر اولندقده علمدار دخى كوسه كتخدا ديو معروف اولان كتخداسى احمد اغايى اوچبيك عسكرله قاضى پاشا عليهنه كوندرمشيدى

اول اثناده اسماعيل اغا قورشون ايله اوريلوب اعدام اولندى . قاتلى كندو بلوكباشيلرندن طرنوبلى سليمان اغا اولوب طرف سلطنتدن كندوسنه اكر اغاكى اولديرر ايسه‌ك يرينه روسجق اعيانى اولورسين ديو وعد بيورلمغله اودخى

بر کیجه علی الغفله اسماعیل اغایی اعدام ایلمش اولدیغی مرویدر . لکن روم ایلیجه اسماعیل اغانك قاتلی کندوسنك خواص اتباعندن اولدیغی حالده زوجه سی حسن وجمال ایله معروف اولوب اسماعیل اغا ایسه غایت زنپاره مزاج بر آدم اولدیغندن برارالق مرقومه یی جلب ایله ملاقات ایتمك داعیه سنه دوشدکده مرقومه کندو زوجنه بیان حال ایتمکله او دخی حمیتی ایجابنجه افندیسنی اعدام ایلمش اولدیغی محکیدر هرنه حال ایسه اسماعیل اغا اعدام اولندقده اتباع ومتعلقاتی واطراف وجوارك اشراف واعیانی روسجقده اجتماع ایله مشاوره ایدرك علمداری آنك یرینه انتخاب ایله جمله سی آکا مطیع اولمق اوزره قرار ویروب اودخی سالفی متوفانك اموال لاتحصاسندن آنلره هدیه لر وخلعتلر اعطاسیله جمله سنی تطییب ایلدی وآز وقت ظرفنده سلفندن زیاده شهرت بولدی وروم ایلینك هرطرفنده نفوذی جریان ایدر اولدی .

سلطان سلیم عصرینك اواخرنده کشاد اولنان روسیه سفرنده کوریلان لزوم وضرورته مبنی معاملات نوازشکارانه ایله وزارتی قبول ایتمك اوزره اقناع اولنه رق عهده سنه رتبهٔ وزارتله طونه یالیسی سرعسکرلکی توجیه بیورلدی کندوسی فی الاصل یکیچریلك افکارنده متعصب ایکن اردوی همایونك پریشانلغنه ویکیچریلرك انتظامسزلغنه باقوب اول افکاردن واز کچدی وسلطان سلیمی ینه تخته چیقاروب بده نظام جدیدی تأسیس وتأیید ایلمك املیله استانبوله کلدی وسلطان سلیم خان حضرتلری قضایه اوغرامغله سلطان محمود خان حضرتلرینی اجلاس ایله امور دولتی مجدداً تنظیمه فوق العاده اهمیت ایله تشبث ایلدی .

حالبوکه نفس الامره حصر نظر ایله هرطریقی ماوضع لهنه ارجاع ایدرك دولتی یکیدن تنظیم ومصالحك هر شعبه سنی دفعةً اصلاح ایتمك پك چوق کیمسه لرك منافع ذاتیه سنه طوقونه جغندن حقلی حقسز خصماسی چوغالدی .

عقل کتخداسی مقامنده بولنان رجال دولت ایسه ذوق وصفایه منهمك وجلب منفعت ذاتیه یولنه سالك اوله رق آنی دخی اکلنجه عالمنه دوشوروب شاشرتدیلر بوجهتله غفلتده بولنوب کمینکیر فرصت اولان یکیچریلر بغتةً کندوسنی باصدقلرنده بی یار و یاور اولدیغی حالده خیلیجه طیانوب طورمش ایسه ده برطرفدن امداد اولنمدیغی جهتله حیا اشقیا النه دوشمامك اوزره جبخانه یی آتشلیوب آنلرله برابر تلف اولدی .

دولت وملتی حقنده نیتی خیرلو وهمتی پك عالی برذات اولدیغندن بووجهله فلاکت زده اولدیغنه تأسف اولنور علی الخصوص سکبان جدید نامیله ایکنجی

دفعه اوله رق ترتيب ايلديكي عساكر معلمه‌نك الغا وامحاسى موجب تأسف عظيمدر نه چاره‌كه تقدير الهى مساعد اولمدقجه رأى وتدبير كاركر تأثير اوله ميور .

* بيت *

جهانرا جهاندار خواهد خراب * بهانه سياووش وافراسياب

رحمة الله عليه رحمة واسعة

برجاريۀ مستفرشه‌سندن بيكار بك نامنده برمخدومى تولد ايدوب درسعادتده چهارشنبه سمتنده خلوتى تكيه‌سنده مدت مديده پوست نشين اولمشدر .

* عزل ونصب وديكر بعض وقايع *

بروجه بالا شيخ الاسلام اسعد افندى حقنده كروه اشقيا عاناً كفت وكودن خالى اولمدقلرى جهتله صدور وعلما طرفندن واقع اولان اخطار واستدعا اوزرينه شوالك اوچنجى كونى عزل ايله يرينه نقيب الاشراف بولنان درى زاده عبد الله افندى شيخ الاسلام نصب اولنديغى صره ده صدارتدخى قائممقام ممش پاشا عهده‌سنه توجيه بيورلدى واسعد افندى چند روز قاكليجه ده كى ساحلخانه‌سنده اقامت ايتدكدنصكره صونا عن الاشقيا صورت نفيده اربه‌لغى اولان مغنيسايه كوندرلدى قانديره‌لى محمد نام سركردۀ اشقيا بروجه بالا ترسانه‌يى ضبط ايتدكده ترسانه‌خليفه لرندن برينى ارسال ايله افنديسى اولوب بروسه ده منفيا مقيم اولان قپودان سابق سيد على پاشايى دعوت ايتدكده اول يادركار دخى بلا امر عالى يرندن حركت وعرفه كونى درسعادته مواصلت ايله طوغرى اغا قپوسنه كلوب زوربالرله بعد المذاكره بى محابا ترسانه‌يه مرور ايله خود بخود مقام قپودانى يه قعود ايتمك كبى برحركت مجنونانه‌يه اجترا واوجاقلونك ادعا حكمنده اولان استدعالريله اشبو شوالك اوچنجى كونى دريا قپودانلغى مسندينى استيلا ايلدى اشبو سيد على پاشا فى الاصل چركستاندن نشئت ايدوب شانى زاده تاريخنده تحرير اولنديغنه كوره ايام شبابنده جزائر غرب دايبلرى اللرنده دايچه تربيه كورمش غليظ وخشين برآدم اولديغى حالده زهد وورع يوزنده كورنمكله بين العوام دين وايمانى بتون وطوغرى سوزلى ديو معروف ايدى بيك ايكييوز بش تاريخنده قپودان دريا كريدلى حسين پاشا معيتنده اوله رق قپودانلق سنجاغيله قره دكزه كيتمشيدى دونماى همايون معيتنده‌كى برقاچ جزائر دايبلريله كيزلوجه مشورت ايدرك كندو باشنه برايش كوروبده قپودان پاشا اولمق داعيه سنه دوشمكله كلارابورنى اوكنده روسيه دونماسنه لدى التصادف تعليماتنه مخالف اوله رق برقاچ جزائر كميلريله خط ترتيبدن آيريلوب قورصان جنكنه كيدر كبى ايلروليه رك

دشمن دونماسنه یالاوره صاورمغه مباشرت ایتدکده دشمن طرفندن برتمام الابانده یبوب معیتنده کی کمیلر خلیجه زده لنمش وبو حرکتی دونمای همایونه خلیجه شاشقنلق ویرمش اولدیغی حالده بوحرکات خود سرانه سندن طولایی برجزا کورمدیکندن مؤخراً کچوك حسین پاشانك قپودانلغنده دخی بومثللو حرکات نابجایه جرأتی حسبیله لاجل الاعدام بردفعه اوچ انبارلوده حبس اولنمشیکن دار السعاده اغاسی بلال اغانك تصحیبیله قورتلدی .

لکن ینه متنبه اولمیوب مائل تمرد وشقاق اولمغله قپودانلغی رفع والغاوطربزونه نفی واجلا اولندی وبرمدت صکره اطلاق اولنه رق عهده سنه قپوجی باشیلق رتبه سی توجیه قلندی انکلیز دونماسی استانبول پیشکاهنه کلوبده استانبول خلقی سواحله دوکلدکده اوته دنبرو حسرتکشی اولدیغی قپودان پاشالغك تحصیلی ایچون استقدیل ایدرك عوام ناس ایچنده برقاچ کمی ویرسه لرده واروب شو دونمایی اوروب حرق یاغرق ایتسم یوللو لوندنامه طرزنده عامیانه سوزلر سویلیوب تفکخانه سمتندن کچامش وطوبخانه چشمه سندن برصو ایچامش کمسنه لر دخی بربرینه سید علی بك شو کمیلرك اوزرینه بش کمیله کوندرلسه جمله سنی اسیر ایدر اما ایش بشقه در دیو سویلنمکده اولدقلری حالده سلطان سلیم خان حضرتلری اورایه کله رك کندوسنه التفات ایتدکده اکا دخی بهادرلقدن بحثله موجب انشراح خاطر همایون اوله جق سوزلر سویلمکله معیتنه یکرمی قطعه کمی ویریلوب متعاقبا رتبهٔ وزارتله دریا قپودانلغی دخی عهده سنه توجیه بیورلدی انجق قورصانلقدن یتشمه اولدیغنه مبنی ترقیسی ملتزم اولان نظام جدید مسلکندن انحراف ایله ترسانه امورینی باشی بوزوق طرزنده اداره یه میل ایتدیکندن نزد شاهانه ده مقدوح وفقط خلافکیران عندلرنده ممدوح اولمشیدی بعده سلطان مصطفی عصرنده برفرقه دونما ایله اقدکز بوغازینه واروب روسیه دونماسیله لدی المحاربه منهزم اوله رق دونمای همایونی خیلی خساراته اوغراتدی وکندو صوچنی باصدرمق ایچون بعض امرای بحریه یی اتهام ایله اعدام ایتدی مؤخرا علمدار پاشا استانبوله کلدکده انی عزل ایله بروسه یه نفی واجلا ایلدی بوکره زوربالرك دعوتیله کلوب خود بخود قپودانلق مقامنه کچدی زمان اختلال اولمق حسبیله سلطان محمود خان حضرتلری دخی تصدیق وتقریره مجبور اولدیسه ده حقنده اضمار غیظ وکین ایتمسی امر طبیعی ایدی .

سلحدار شهریاری محمد بك ایله چوقدار اغا ترتیب جدیدك غیرتکشلکی ایله معروف اولدقلرندن حقلرنده زوربالرك خصومتلری اولمق حسبیله چاره سز شوالك دردنجی کونی دائرهٔ همایوندن اخراج ایله قبریسه نفی اولنوب کیلار کتخداسی امین اغا سلحدار

شهریاری وقهوه‌جی باشی عثمان اغا کیلار کتخداسی والحاج عارف اغا قهوه‌جی باشی اولدیلر .

تبدل مشیخت سببیله منحل اولان نقابت اشراف منصب شریفی شوالك بشنجی کونی مکهٔ مکرمه پایه‌لولرندن سابقا اسکدار قاضیسی چلبی زاده حفیدی السید زین العابدین افندی‌یه توجیه بیورلدی .

دأب دولتعلیه اولدیغی اوزره اول عصرلرده بهر سنه اوائل شوالده توجیهات اجرا اولنه‌رق مأمورینك کیمی ابقا وکیمی عزل وتبدیل ایدیلور وآچیقده قالانلره موقوفاتدن بر مقدار عطیه ویریلور ایدی بو سنه تبدلات واقعه حسبیله چند روز توجیهات کجکدی ونهایت شوالك سکزنده اجرا اولنه‌بیلدی بهرسنه اجرا اولنان توجیهاتی تمامیله درج وتحریر ایتمکده فائدهٔ تاریخیه اولمدیغنه مبنی تاریخمزده اندن صرف نظر اولنمشدر آنجق برنمونه وسائر سنه‌لرك توجیهاتنه مقیس علیه اولمق اوزره بوسنه اجرا اولنان توجیهات دفترینك برصورتی یازلمق مناسب کورلمکله بروجه آتی ذیل کتابده (٤) رقمیله علاوه اولنور .

برمنوال مشروح رامز پاشا ایله رفقاسی استانبولدن فرار ایتدکدنصکره رامز پاشا ایله انجه محمد بك چتالجه‌ده سلیم کرای سلطانك چفتلکنه واروب قاضی پاشا وعلی افندی عودت ایله علی افندی درسعادتده برمحلده اختفا ایتمش وقاضی پاشا غایت جری وجسور برآدم اولدیغندن متنکراً استانبولی طولاشوب ات میداننده وسائر جمعیت یرلرنده‌کی احوال واقوالی تماشا واستماع ایتدکدنصکره اسکداره کذار ایله علائیه طرفنه کیتمش ایدی .

فقط حیاً یامیتاً اخذ وکرفت اولنملری ایچون هرطرفه اوامر علیه کوندرلمش اولدیغنه مبنی فی‌الاصل قاضی پاشانك آدملرندن اولان تکه متسلمی قپوجی‌باشی حاجی محمد اغا امر تجسسه اعتنا ایتمکله اول حوالی‌یه واردیغی کبی قاضی پاشانی طوتوب اعدام ایله سرمقطوعنی درسعادته ارسال ایلمش اولدیغندن بومقامده ترجمهٔ حالنك بیانی مناسب کورنمشدر .

مرحوم مشارالیه قاضی عبدالرحمن پاشا شیخ الاسلام اسبق مرحوم منقاری زاده احفادندن وموالیدن محمد افندینك مخدومیدر وطریق علمیه اصحابندندر .

قیصریه نائبی ایکن بوزقیر قضاسی معدن همایونی مدیری بولنان عمیاری علی افندی علیهنه قضاء مذکور اهالیسی قیام وغدرا کندوسنی اعدام ایله اموال واشیاسنی یغما وجواریسندن بریسنك عرضنه تسلط ایله ناموسنی هتك وهبا ایلمش اولدقلرینی استماع ایدیجك قیصریه نیابتندن استعفا وعمنك انتقامنی آلمق‌اوزره کندوسنه مأذونیت

اعطا بیورلمسنی باب عالیدن استدعا ایله قیصریه‌دن حرکت و بوزقیر قضاسیله هم حدود
اولان سیدی شهری قضاسنه واروب ارادهٔ علیه‌یه انتظاراً چند روز اوراده مکث
واقامت ومتعاقباً درسعادتدن وارد اولان رخصت علیه موجبنجه ایکی بیك قدر
عسکر تدارك ایله بوزقیر قضاسنه عزیمت ایدرك علی افندینك قاتللرینی طوتوب
اعدام وارباب فساددن نیجه‌لرینی ضرب وتنکیل ایله اخذ انتقام ایلدیکنی باب عالی‌یه
عرض وانها ایتدکده خدمتی نزد سلطنت سنیه‌ده مقبول اولمغله عهده‌سنه با رتبهٔ
میر میرانی معدن مذکور اماتی وعلائیه وایچ ایل سنجاقلری متصرفلغی توجیه
بیورلمش و بش التی آی صکره عهده‌سنه رتبهٔ سامیهٔ وزارت ایله قونیه والیلکی
احسان اولنوب اون اوچ یاشنده بولنان اوغلی عبدالله بکه دخی رتبهٔ میر میرانی ایله
معدن مذکور اماتی وعلائیه وبکشهری سنجاقلری توجیه ایدلمش ایدی فقط مشارالیه
قیصریه نیابتندن مقدم قونیه‌ده نائب ایکن بعض اشخاص مضره‌نك تأدیب وتربیه‌لرندن
طولایی وجوه وارکان بلده‌دن بعضیلرینك خصومتنی قزانمش ایدوکنه مبنی خصماسی
انك قونیه والیسی اولدیغنی ایشتدکلری کبی قونیه ونواحیسندن برقاچ بیك کشی
جمع ایله کندوسنی قونیه‌یه قویمامق اوزره برهیئت عصیانیه تشکیل ایتمشلر کندوسنك
یانده‌کی عسکر قونیه‌یه جبراً دخوله کفایت مرتبه‌سنده ایکن بیهوده یره برچوق
قان دوکمکدن احترازاً قونیه‌یه چند ساعت مسافه ده چایر باغلری دینلان محلده نصب
خیام اقامت ولسان مناسب ایله اهالی‌یه پند ونصیحت ایدرك تألیفه چالشمش ایسه‌ده
مؤثر ومثمر اوله‌میوب ایام شتا اولمق حسبیله چادرلرده طول مدت اقامت دخی
مستلزم انواع زحمت وصعوبت اولدیغندن همان جری وجسور آدملرندن ایکییوز
کشی انتخاب واستصحاب ایله برکیجه ساعت بش صولرنده قلعه قپوسندن دخول
ایدوب اورادن حکومت قوناغنه وارنجیه‌دك جمعیت عصیانیه طرفندن اوزرینه قورشون
یاغدرلمش واللی قدر آدمی جرح واعدام ایدلمش ایسه‌ده کندوسنه قورشون اصابت
ایتمیوب باقی آدملریله حکومت قوناغنه واصل اولدیغی کبی خلافکیرانی خوف وخشیته
دوچار اولوب طاغلمشلر اودخی فرداسی فرمان عالی‌یی قرائت ایتدردکدنصکره یکیچری
طاقمندن وارباب فساددن ایکییوز قدر شخصی اعدام ایله علی الفور قونیه خارجنده
برحکومت قوناغی انشا ایتدیرمش ایدیکه شمدی عسکر قشله‌سیدر بش التی سنه قونیه‌ده
رضای دولته موافق صورتده خدمت وتنظیم عسکره همت ایتمکله عهده‌سنه اناطولی
والیلکی توجیه بیورلدی وتدارك ایلدیکی اوتوز بیك قدر نظام جدید عسکریله روم ایلی
اصلاحاتنه مأمور اولدی بعده اعاده ایدلدی وعلمدار پاشا زماننده ینه درسعادته
کتورلدی بورالری یوقارولرده تفصیل وبیان اولنمش ایدوکندن تکراره حاجت

(کورلمز)

سکبان جدید عسکری قریب العهدده ترتیب اولنمش اولمسیله هنوز کرکی کبی تعلیم اولنوبده ایچلرنده انضباط عسکری وبینلرنده اوجاق غیرتی حصول بولمامش ایدوکندن ومجموعی درت بیك راده سنده اولوب جمعیت اشقیا ایسه آنلرك اضعاف مضاعفی اولدیغندن تدافعی حرکت اولنمق موافق حال ومصلحت کورلدیسه‌ده اشقیا سرای همایونی احاطه وایاصوفیه مناره‌لری کبی بعض محال مرتفعه‌یه صعودایله سرای همایون درونه قورشون آتمغه باشلادقلرندن بشقه یکیچریلك غیرتی مرض جذام کبی عامه‌نك ایلکلرینه ایشله‌مش اولدیغندن اندرون همایونده آشجی وحلواجی واتمکجی وصفه‌لو وکلاهلی وزلفلی بالطه‌جی وسائر بوستانیان وخدمهٔ مستحفظان سرای سلطانی اولان سکبانلره نظر خصومت ایله باقوب تنها بولدقلری یرده اعدامل‌رینه قیام ایدرلردی ٠

بیرونك عصیان وشقاوتی اوزرینه اندرونك دخی بو وجهله اختلال وفترتی سکبانلرك موجب فتور ومأیوسیتی اولدقجه رامز پاشا وسائر وزرا مثوبات خدمت واطاعت پادشاهی بی بیان واهل بغی وطغیان ایله وقوعبولان مدافعه ومحاربه‌ده‌کی اجور جزیلهٔ اخرویه‌یی آوردهٔ زبان ایدرك برمدت عساکر مرقومه‌یی حسن اعمال ایده‌بیلمشلر ایسه‌ده انجامکار یأس وفتوره دوچار اوله‌جقلری درکار اولدیغندن واندرون همایونده ذخیره مفقود اولدیغی حالده کروه اشقیا سرای همایونك صو یوللرینی هدم ایتدکلرندن چاره‌سز سرای همایوندن خروج ایله اشقیا اوزرینه هجوم اولنمق لازمهٔ حالدن کورلدی ٠

بناءً علیه جمرهٔ حرب ووغا اوجاق اغاسی سلیمان اغا مأمور اوله‌رق درت بیك سکبان ودرت قطعه طوپ ایله باب همایوندن خروج واشقیا اوزرینه هجوم ایتدکده برقانلو محاربه‌یه باشلانوب طرفیندن برر مقدار تلفات وقوعه کله‌رك سکبانلر حملات شدیده ایله سرای همایونه طوپ وتفنك اتان اشقیایی کیرو پوسکورتدیلر وایچلرندن برفرقه آیریلوب جبه‌جیلر قشله‌سی اوزرینه هجوم واقتحام ویورویش ایله ایچرویه کیروب بولدقلری اشقیایی قتل واعدام ایدرك قشله‌یی ضبط ایتدیلر وبرفرقه‌سی آت میداننده ارائهٔ صولت ایتدیکی حالده دیکر بر فرقه‌سی محترق پاشا قپوسی اطرافنده مجتمع اولان اشقیایی اوروب طاغتدقدنصکره صوغوق چشمه یولندن عودت ایله آت میداننده‌کی قسم جسیمنه التحاق ایلدی ٠

سکبانلرك بو یله حرکات جسورانه‌سی یکیچریلره مورث خوف ودهشت اوله‌رق آچیقدن مقابله‌یه جرأت ایده‌میوب اکثری دیوان یولنده‌کی خانه‌لره دخول ایله کوزدن نهان وبرازی دخی اوزاقلرده طولاشه‌رق انجام کاره نکران اولمغه باشلدی ٠

بونك اوزرینه سلیمان اغا عسکری اوچ قسمه تقسیم ایله برقسمنی قوهٔ احتیاطیه اولمق اوزره آت میداننده براغوب برقسمنی اخور قپویه طوغری سوقله اول حوالیده‌کی اشقیانك ضرب وتنکیلنی امر ایلدی .

برفرقه ایله دخی کندوسی اغا قپوسنه متوجها دیوان یولیله حرکت ایتدی وارغاد بازارینه قدر کیتدی لکن یول اوزرنده‌کی خانه‌لرك بعضیلرنده یکیچریلر مختفی اولمغله انلری کیروده براقامق اوزره سکبانلردن بعضیلری خانه‌لره کیرمکله سلیمان اغا ایلرولدکجه قوتنه ضعف کلمکده اولدیغی حالده یکیچریلره متعلق اولان نسواندن بعضیلری سکبانلر اوزرینه طبانجه وتفنك انداخت ایدرك وقینار یاغ دوکه‌رك خیلیجه شاشقنلق ویردکلرندن بشقه یکیچریلره فریاد ایله (بره‌جانم بوظالملر بزم خانه‌لریمزه کیروب عرض ومالمزه تعرض ایدیورلر سز باشه چیقه‌میه‌جق ایسه‌کز باری اولریمزه کلوب اختفا ایدیکزده بز چیقوب حقلرندن کله‌لم) دیو جعلی ومواضعه یوللو استعانه سیاقنده تشجیع ایتملری اوزرینه یکیچریلر غیرت وحدته کله‌رك ارغاد بازارینی کچمش اولان سکبانلر اوزرینه فداکارانه هجوم ایتملریله غایت خونریزانه برمقاتله‌یه شروع اولندیغی اثناده سلیمان اغایه عودت ایتمسی ایچون سرای همایوندن امر کلمکله قاعدهٔ حربیه اوزره آهسته آهسته رجعت ایدرك آت میداننده دیکر ایکی فرقه ایله برلشوب هیئت مجموعه‌لریله باب همایون پیشکاهنه کلدیلر .

فقط بواثناده اوچیوز قدر سکبان جبه‌جیلر قشله‌سنه کیروب واوزرلرینه کلان درت بش بیك قدر اشقیایه مقاومت ایدوب طورمغله یکیچریلر هجوم ایله قشله‌یه کیره‌میه‌جکلرینی اکلایوب همان ارقه طرفلرینه طولاشه‌رق قشله‌یه آتش ویردیلر درحال قشله مشتعل اولمغله سکبانلر ایکی آتش ارانسده قالمش اولدقلری حالده سرای همایونده‌کی سکبانلر اشقیا اوزرینه برشدتلو یورویش ایدرك انلری قورتاردیلر اول کون پك شدتلو کون طوغیسی اسوب اول حوالی ایسه استانبولك اك ضیق وازدحاملو یرلری اولدیغندن درحال قشله مشتعل اوله‌رق آتش حریق اطرافنده‌کی محلاته سرایت وپك زیاده کسب شدت ایله طرفینك هجومنه مانع اولمغین ایکی طرف دخی اوزاقدن تفنك جنکنه قانع اولدیلر .

برطرفدن جنك وستیز وبرطرفدن اشبو حریق هول انکیز نمونه نمای روز روستاخیز اولوب حریقی اطفا ایده‌جك اولنلر ازدیاد واشتدادینی آرزو ایتمکده اولدقلرندن حریق بالطبع قول قول اولوب برقولی دیوان یولی اطرافنی احراق ایدرك سلیمان پاشا خانته طوغری کیتمکده وبرقولی دفترخانه ومهترخانه حوالیسنی

ودیکر قوللری سلطان احمد جامعنك اطرافنده‌کی دیکر محلات وچارشولری احراق ایتمکده اولدیغندن اول محله‌لرده ساکن پیران ونسوان وصبیان هرچند فریاد وفغان ایدرك مدد وعنایت ایستمکده بولنمشلر ایسه‌ده فریاد وناله‌لرینی اصغا ایدن اولمدیغی جهتله کیمی پنجره‌دن وطاملردن اشاغه آتیلوب زخمدار وکیمی طرفیندن آتیلان قورشون دانه‌لرینك قضارا اصابتیله عازم دار القرار اولمقده ایدیلر .

اشقیا ایسه برطرفدن سکبانلره تفنك آتمقده وبر طرفدن بولدقلری اشیایی غارات ویغما ایتمکده اولدقلری حالده ایچلرندن بعضیلری کوزلرینه کسدردکلری کسانی دولت طرفداریدر دیو اتهام ایدرك خانه‌لرینی یغما وهتك عرض وناموسه اجترا ایلمکده ویکیچری زوربالری عادت دیرینه‌لری اوزره ارکان سلطنت سنیه‌نك قتل وامحاسی وخداوندکار سابق سلطان مصطفای رابعك اجلاسی کبی موحش سوزلر سویلمکده ایدیلر .

سلطان مصطفی ایسه دها کیجه‌لین مخنوقا اعدام اولنمشیدی کیفیت اعدامنه دائر تفصیلاته دسترس اوله‌مدق فقط رامز پاشا وقاضی پاشا وبحریه ناظری موره‌لی علی افندی وبحریه امراسندن اینجه محمدبك معرفتلریله اعدام اولنمش ایدوکی یایلا امامنك تاریخچه‌سنده مندرجدر .

وبو محاربه‌لرده سکبان اوجاغی اغاسی سلیمان اغا ویاغلقجی بیکباشی نام مرد دلیر ایله التی یوزدن متجاوز سکبان شهید اولمق حسبیله حکومت سنیه‌نك قوتی اینجه ضعف وتنزل بولمش وچونکه سکبان جدید عسکری بروجه بالا هنوز کرکی کبی تعلیم کورمامش اولدقلری ودرت بیك درمه چاتمه نفراتدن عبارت بولندقلری حالده بوقدر اشقیایه مقاومتلری مجرد ضابطلرینك شجاعت ومهارتلری ثمره‌سی اولدیغندن سلیمان اغا ویاغلقجی بیکباشی کبی الك دکرلی ضابطلر شهیداولیجق سکبانلره خیلیجه دهشت کلمش ایدی فقط طرف مخالفینده دخی بشبیك قدر تلفات وقوعبولمغله یکیچریلرده دوچاربیم وتلاش اولمشلر ایدی .

سلطان سلیم عصرنده اولدقجه تعلیملو عسکرك بعضا اسلامبولده اون بیك قدری موجود بولنوز ایدی بوکره اولقدر معلم عسکرموجود اولسه کروه اشقیایه‌درحال غلبه اولنه‌جق ایدوکی شودرت بیك یکی سکبانلرك ابراز ایتدکلری آثار شجاعت ومردانکی ایله ثابت اولمشدر .

الحاصل درت بیك سکبانك التی یوزدن زیاده‌سی شهید اولمق اولوقته کوره حکومت سنیه‌جه خیلیجه ضایعات دیمك اولوب فقط بومحاربه‌لرده یکیچریلرك دخی پك زیاده کوزلری ییلمش اولدیغندن جمعیتلرینه تفرقه کلمك قورقوسیله فوق العاده مضطرب

اولدیلر بناءً علیه انظار عامه‌ده علمایی کندولریله هم افکار کوسترمك ایچون بروجه بالا صدور علمایی اغا قپوسنه جلب ایله کوز حبسنه الدیلر .

قالدیکه اهل عرض صورتنده کورینان اهالیء استانبولك اکثری یکیچریلر ایله برلك وطریق شقاوت وطغیانه سالك اولدقلرندن وکروه اشقیا بروجه مشروح ایا صوفیه مناره‌لرینه‌چیقوبده سرای همایونه قورشون آتمه درجه‌لرینه قدر اظهار بغی وطغیان ایلدکلرنده سلطان محمود خان حضرتلری حدتلنوب سفن حربیه طرفندن دخی اشقیا اوزرینه طوپ آتلمسنی امر ایتمکله اون قپانی پیشکاهنده لنکر انداز اولان بکلکلر اغا قپوسنی نشان ایدرك طوپ آتمغه باشلایوب بروجه بالا دیوان یولنده سکبانلر اشقیا ایله محاربه ایتدکلری اثناده کمیلردن دخی طوپلر ایشلمکده‌ایدی .

شایان تعجب مواددندرکه طوپلرك کله‌لری بعضا اغا قپوسنی کذار ایله جوارنده‌کی خانه‌لره ایصال خسار وبرکله سلیمانیه جامعنك برمناره‌سنی رخنه‌دار ایتمکله استانبول اهالیسی اشقیانك ایتدکلری تجاوزاتدن چشم انصافی اغماض ایله (الله الله بونه‌دیمکدر طوپ ایله استانبولیمی ییقه‌جقلر واوجاقلویی آتشه‌می یاقه‌جقلر) دیو اهل بغی‌وطغیان اوزرینه امام المسلمینك امریله آتلان طوپلره اعتراض ایدرك برقات دها حکومت سنیه‌یه ابراز خصومت ایدر اولدیلر .

مع مافیه کله‌لرك اغاقپوسنه تواردی اغالره موجب دهشت اوله‌رق جمعیتلری‌تفرقه یوز طوتمش وچوغی جبخانه‌مز قالمدی دیو بهانه ایدرك شورایه بورایه‌صاوشوب کیتمش ایکن اوجاق غیرتی غیرت اسلامیه‌یه‌تقدیم وترجیح ایدنلر افکار تعصبکاریلرنده ثبات کوسترمش وباته‌سی اوجاقلری اوغورنده جان ویرمك اوزره بینلرنده قرار ویرمش ایدیلر .

فقط حریق مذکور جمله‌یه دهشت ویرمکله هرکس کندو خانه‌سنی محافظه قیدینه دوشه‌رك‌سمت ومحله‌سنه‌کیتمکله بالطبع جمعیت اشقیاطاغلدی‌بوایسه صنادید بکتاشیه‌یه موجب فکر واندیشه اولمغله کویاکه اوجاق اغالری اشقیا ایله هم افکار اولمیوب انجق اغای مقتول کبی انلرك دخی کرفتار ایادیء اشقیا اولدقلری وطرف همایوندن هرنه فرمان بیوریلورایسه کردن دادۀ انقیاد اوله‌جقلری بیانیله طوپلرك توقیف وتعطیلنی نیاز وشفاعت ایتمك اوزره صدور علمایی سرای همایونه کوندرمك اوزره قرار ویردیلر .

انلر دخی بووسیله ایله یقه‌لرینی دست اشقیادن قورتاروبده تصحیح عیار اخلاص ایچون دائرۀ سلطنته دوشمکی جانلرینه منت بلدکلرندن همان حرکت ایدرك وهزار زحمت ومشقت ایله بین‌الخوف والرجا اثنای راهده جابجا آتیلان تفنك وطبانجه

قورشونلری‌اره سندن کچه‌رك سرای همایونه‌واصل وحضورهمایونه داخل‌اولدقلرنده وزرای عظام دخی پابرجای قیـام اولدقلری حالده سلطان محمود خان حضرتلری مشارالیهم افندیلره التفات ایله خطـاب و (برادرده وفات ایلدی) دیه‌رك سلطان مصطفانك قطرهٔ مكافاتدن افتادهٔ سـیلاب مجـازات اولدیغنی اشراب ایلدی وزرا وصدور علما طرفلرندن بقای عمر وشوكت پادشاهی دعاسـیله ایفای رسم تعزیت اولنه‌رق اوجاقلونك دامن استعفایه تشبث ایلدكلری عرض اولندقده (اكرفیما بعد طور ادبه رعایت والتزام وجیبهٔ اطاعت ایدرلر ایسه عفو شـاهانه‌مه نائل اولورلر والا بتون استانبول سوزان اولورسه دخی عفولری قابل دكلدر وارسونلر حضور منتقم قهارده جوابنی ویرسونلر) دیو اظهار جلادت بیورملریله جمله سی دفع فتنه ایچون طوب آتلمامسنی معرض شفاعتده رجا ایتملری اوزرینه طوب آتمقدن فراغت ایتمك اوزره كمیلره امر ویرلدی وبیان حال ضمننده روم ایلی پایه‌سی اولان ملاجق زاده عطا افندی سلطان احمد جامعی شیخی وكوچك امراخور ایله برلكده اغاقپوسنه كوندرلدی واروب ارادهٔ سـنیه‌یی اوجاق اغالرینه تبلیغ ایتدكلرنده انلر طرفندن دخی تفریق جمعیت اولنمق اوزره تعهد ایدلدی وفرداسی دعوای انقیادلری اوزرینه حجت یازلمق اوزره سرای همایون طرفنده كی جنكدن دخی فراغت اولنه‌رق سكبانلر داخل سرای همایونه اعاده بیورلدی ویكیچری اغاسی وكیلی اولان قول كتخداسی محمد اغا طرف همایوندن اطفای حریقه مأمور اولدی .

بونك اوزرینه طرف طرف طلومبه‌لر سوق ایله حریقك اطفاسی امرنده هرطرفدن غیرت اولندیسه‌ده روزكار شدتلو اولدیغندن مفید اولمیوب فرداسی وقت ضحایه قدر ممتد اوله‌رق قول قول كاركیر خانلره وواسـع ویرانه ومیدانلره طیاندی بناءً علیه اول كیجه استانبول اهالیسی احتمال سرایت نار وخوف تعدیء اشرار ایله مضطرب وبیدار اوله‌رق صباحه دك ایكیشر اوچر یوز آدم ایله محله‌لرینی بكلتدیلر ایچلرندن جمعیت اهل بغی وغوایته التحاق ایتمش اولنلر دخی جمعیت اشقیانك ضعف وتفرقنی كوره‌رك كلوب اهل عرض كروهنه التحاق ایله برلكده امر محافظه‌یه قیام ایتدیلر .
اوجاقلو بوتفرق وتشـتته باقوب خوف واندیشه‌یه دوچار وخان ودكان وبیوت یكیچریان هب مجروحین ایله مملو اولدیغندن مبتلای آلام واكدار اولدقلری حالده مقتوللرك اولاد وعیاللری وپدر ومادر وسائر اقربالری دخی طرف طرف كریان ونالان اولمقده وبعضیلری كلوب (اذا یئس الانسان طال لسانه) مؤداسنجه یكیچری ضابطان واغواتنه شتوم غلیظه ایله سب ولعنت ایتمكده ایدیلر .

حاصل كلام مذكور چهارشنبه كونی شاهد غلبه طرف حكومتده كورندی وعامه‌نك

میل وتوجهی جانب سلطنت سنیه‌یه دوندی بوجهتله اوجاقلو پك مشكل برحالده بولندی وخیر خواهان دولت علیه پك زیاده سویندی لكن هنوز جبه‌جیلر حریقی سونمدن آتش فتنه وفساد تكرار علولندی .

شویله‌كه : یوم مرقومك فرداسی پنجشنبه كونی علی‌السحر قپودان سابق علی پاشا متعلقاتندن اولوب بین‌الاشقیا قاندیره‌لو محمددیو معروف‌اولان بربد طینت‌برتقریبله قاسم پاشا طرفنه عبور وركز سوای شر وشور ایدیجك طوب وتفنك آتشندن اوركوبده ترسانه وغلطه وبوغاز ایچی واسكدار طرفلرنده كمین كیر اختفا وانزوا اولان حشرات بغی اعتیاد آنك فی‌الاصل طریق شقاوتده شایع اولان شهرتنه مبنی همان باشنه اجتماع واحتشاد ایتدكده ابتدا ترسانه طرفنه عزیمت ایدوب مستحفظینه نسبتله جمعیت اشقیا زیاده اولدیغندن ترسانه‌یی ولیمانده مربوط اولان سفائن میریه‌یی ضبط ایتدكدنصكره طوبخانه‌یه كیتدیلر .

طوبجی وعربه‌جی نفراتنك اكثری سفر همایون سببیله سرحداتده وبرمقداری بوكونلر بروجه بالا سكبان جدید عسكریله سرای همایونده بولندقلرندن طوبخانه‌ده پك آز مستحفظ قالوب اول امرده طوبخانه قپوسنی آچامق ایستدیلر ایسه‌ده اكر آچماز ایسه‌كز قشله‌كزی احراق ایلرز دیو اشقیا كندولرینی تهدید ایتمكله انلر دخی فتح باب مساله ایتدیلر .

بووقته قدر یكیچری قزغانلری میدانه چیقمامش ایكن اشقیا بووجهله طوبخانه‌یی ضبط ایتدكدنصكره طوبجی وعربه‌جی قزغانلرینی استانبول طرفنه امرار ایله‌عادت دیرینه‌لری اوزره میدان لحمه عزیمت ایلدیلر و(كمیلرله ترسانه‌بزده قارشویقه‌لرله طوبخانه بزده) دیو دلاللر ندا ایتدیره‌رك مستعد فساد اولنلری ات میدانه دعوت ایلدكلری صره‌ده (وكلا قلعه‌لری‌كاوره صاتدیلر اردوده ایكن بزه‌جنكدن فراغت ورجعت ایتمز ایچون لسانا امر اولندی) دیو علنا زقاقلرده باغروب چاغردقلرندن برمنوال مشروح اخشامدن پریشان وغضب پادشاهیدن ترسان اولان اشقیا جسارتلنه‌رك فوج فوج ات میدانه عزیمتله تجمعه باشلادیلر .

عارسزلر مقدم ومؤخر دشمن قارشوسنده ثبات ایتمیوب همان اردوی همایونی یغما ایله فرار ایده‌كلدكلری جمله‌نك معلومی ووكلای دولتك دشمنه برقارش یر صاته‌میه‌جغی ذره قدر فكر وشعوری اولنلرك مجزومی ایكن كندو عیبلرینی اورتمك ایچون بویله تفوهات مجنونانه ایله اركان دولته بهتان ایتملری بیوك حیاسزلق اولوب انجق كمسنه‌ده یارای مقابله اولمدیغندن بوطور ومشوارلرینه عقلا اوزاقدن باقوب استهزا ایتمكده ایدی . نه چاره كه عصیان بیودی حكومتك

ضعفی نمایان اولدی . میدان اهل بغی وطغیانه قالدی زوربالر شماردی دولت نه یاپه‌جغنی شاشردی .

رامز پاشا وقاضی پاشا ایله بحریه ناظری مورەلی علی افندی کیفیته لدی الاطلاع فمابعد ثبات واصرارك فائده‌سی اولمیه‌جغنی درك واذعان ایله همان سرای همایوندن چیقوب یالی کوشکنده مربوط اولان برقطعه کورکلی قرلنغج سفینه سـنه راکبا اسکدار طرفنه فرار ایتدیلر ایسه ده قره‌یه چیقمغه موانع قویه ظهور ایتدیکنه مبنی یوز اللی قدر توابع ومتعلقاتیله بر چکدرمه‌یه اقطاریلوب مرمره‌یه طوغری بادبانکشـای فرار اولدیلر . لکن اشقیا طرفندن تعقیبلرینه مأمور اولان برقطعه بریق سفینه‌سی ارقه‌دن یاقلاشـه‌رق کلوب یتیشـه‌جکنی اکلامه‌لریله باشـدن قره ایاستفانوسه یناشوب قره‌یه چیقه‌رق فرار ایتدکلرندن تعقیبنه مأمور اولنلر مأیوساً عودت ایلدیلر .

برمنوال سابق باب‌عالیده ایام شتا ایچون مهیا اولان اودون وکمور ملتهب اوله‌رق آتش اطرافنـده پروانه کبی طولاشان کوزی قزغین اراجیلره ایکی کون قدر مانع تقرب اولوب اندنصکره اولدجه انطفایه یوز طوتمغله التون وکموش کلیجه‌لری ارامق ایچون یرلری حفر ایدرکن ناکاه برتیمور قپو هویدا اولدی فتح‌اولندقده ایلروسـنده ینه اویله برتیمور قپو ظـاهر اولوب اودخی فتح اولنمغله برکارکیر مخزن چیقدی ایچروسنه کیردکلرنده اوچ جنازه بولندی بری‌علمدار ودیکرلری باش قادینی ایله سالف الذکر حرم اغاسی ایدی که بوکالوب فوت اولمشلر ایدی یانلرنده آلتون وجواهر ایله مملو کیسـه‌لر وصندوقچه‌لر اولوب اراجیلر انلری غصب ویغما ایتدکدنصکره اغا قپوسـنه سکردوب (شبخون کیجه‌سی بر تقریبله فرار ایتدی دیدکلری بیراقدار پاشا ایکی نفر ارقداشیله بوکالوب قالمش بولندیلر) دیو مژده ایتدیلر یکیچری اغاسی اوله‌جق یادکار همان قطار اغالرینی اوکنه‌قاتوب پاشا قپوسی محلنه کلدیلر وجنازه‌لری معاینه ایتدکدنصکره علمدارك جنـازه‌سنی سوریه‌رك ات میدانه کتوروب اوچکون علی حاله میدانده ترك ایله بعده یدی قله خارجنده برخندق ایچنه القا ایتمشلردر .

وجه مشروح اوزره آتش فتنه وفسـاد یکیدن علوکیر اشـتداد اولمغله یکیچری زوربالری وزرا ورجال دولتدن بعض ذواتك اسملرینی حاوی بر پوصله یاپوب اوجاقلری حقنده سوء قصد ایله اتهـام ایدرك قتل واعداملرین ادعا ایتدکدن بشقه شیخ الاسـلام بولنـان صالح افندی زاده اسعد افندی مقدم ومؤخر نظام جدیده فتوی ویرمش اولدیغنـدن سببی سؤال واستقصا اولنمق اوزره مجلسـه

کلمسنی طلب وتکلیف ایتدکلرنده مجلسده بولنان صدور علما (بالاستحقاق شیخ الاسلام اولمش برذات جلیل الصفات حقنده بویله بر معاملهٔ نابجا اجراسی موجب نقیصهٔ شان علما ومستوجب انتهاك حرمت شریعت غرادر جمله‌مز چاك چاك وافتادهٔ معرض هلاك اولمدقجه بوكار ناهمواره موافقت ایتمك احتمالمز یوقدر) دیو ثبات ایله زوربالری بو داعیه‌دن واز کچوردیلر . اندن بشقه (ادارهٔ امور سلطنت محول عهدهٔ رجال دولتدر انلرك فقدانی مصالح ملکیه‌یه مورث اغتشاش وپریشانی اولور ازجمله غالب افندی مزایای اسرار دولتی عارف واحکام عهود وشروطه واصول مکالمهٔ دولیه‌یه واقف برذات اولوب دردست اولان روسیه مکالماتی انك معرفتیله اجرا اولنه‌یور بوصورتده جمله‌سنی امحا ایتمك منافیء دعوای صداقتدر) کبی ادلهٔ مقنعه ایرادایله غالب افندی یی وانکله برابر دیکر برقاچ بیکناه ذواتی دخی قورتاردیلر . بعده زوربالر رامز پاشا ایله قاضی پاشانك فرارلرینی انکار ایله مطالبه‌لرنده زیاده اصرار ایلدکاری اثناده مشار الیهمانی تعقیبله عودت ایدن سالف الذکر برنقده بولنانلردن بری مجلسه کلوب مشار الیهمانی نصل تعقیب ایلدکارینی بیان وتذکیر وقره‌یه چیقمش اولدقلری جهتله یتشیله‌مامش ایسه‌ده قره‌ده اولنلر کندولرینی احاطه ایتمش اولدقلرندن شمدی‌یه قدر حیا یامیتا اله کچمش درلر دیو صنادید یکیچریانه تبشیر ایتمکله صدور کرام کوردیکزمی فرارلرینه اینانمیوب بزی بیهوده یوردیکز اشته تحقق ایتدیکه قاچمشلر وبلکه طوتلمشلر دیملری اوزرینه زوربالر سویلدکلرندن اوتانوب سکوت ایتدیلر .

بونك اوزرینه جریان ایدن مباحثات ومذاکرات نتیجه‌سنده فراریلر بولندقلری وقت جزالری اجرا اولنمق وسکبان اوجاغی رفعایله قدیم اوجاقلره رعایت اولنمق شرطیله تفریق جمعیت وتمیق سند اطاعت ایتمك اوزره کوج ایله جمعه کیجه‌سی ساعت التی راده‌لرنده قرار ویرلدی وفراریلرك اخذ وکرفتی ایچون فرمان عالی اصدار بیورلدی .

بوصورتله فتره صانکه نهایت ویرلمشیکن فرداسی جمعه کونی صباحلین سرای همایون بوستانجیلرندن بعض اصحاب فتنه وفساد بر طاقم اراذله اوتلق قپوسنی کشاد ایتمکله سکبانلردن برازی اعدام اولندیسه‌ده یکیچری ضابطانی مقدما بزم دشمنلریمز رامز وقاضی پاشالر ایله انلرك متعلقاتیدر سکبانلرك اکثری بزم همشهری واحبابمزدر بزم آنلرله ماجرامز یوقدر دیو بر نوع دسیسه اولمق اوزره ویرمش اولدقلری عهود امانه مبنی اورطه‌لر ضابطانی بولدقلری سکبانلری کروه کروه کتوروب قشله‌لرینه مهمان ایتدیلر بقیه‌سیده دخی شورایه بورایه طاغیلوب کیتدیلر فقط

بیکباشیلریله یوزباشیلرندن بعضیلری اشقیاالنه دوشوب سیف غدر ایله تلف اولدیلر .
واول اثناده طوبجیلر طوبخانه‌یه عودت ایدرکن اشقیادن بر قاچی عربه‌جی باشی
عبدالله اغایه قورشون اتمغله اودخی درت چفته قایغیله اوزرلرینه واروب شمشیر ایله
بر قاچینك باشنی یارمش ایسه ده دیکرلریله مصارعه ومشاجره ایدرکن دکزه
دوشوب غرق اولدی .
اناطولی خاندانلرندن بولی بکی اولان حاجی احمد اوغلی مقدما بولیده عساکرشاهانه
ترتیبی وقشله وخسته خانه بناسی کبی خصوصات مهمه‌یه همت ایلمش اولدیغنه مبنی
درسعادته جلب ایله عهده سنه قپوجی باشیلق رتبه‌سی وبیوك امیراخورلق پایه‌سی
توجیه بیورلمش وبوندنصکره دخی اومثللو مهام سلطنت سنیه‌ده استخدام اولنه‌جقلردن
بری اولمق حسبیله مقدمجه اعیان وخاندانلر مملکتلرینه اعاده اولندقلرنده مومی الیه
درسعادتده الیقونلمش ایدی استانبولده مناو واشچی وکوزله‌جی کبی اصنافك ایچنده
بولی اهالیسندن پك چوق اشخاص اولوب اغای مومی الیهه عساکر معلمه‌یه خدمت
سابقه‌سندن طولایی دشمن اولدقلرندن بوفترت اثناسنده اللرینه دوشدیکی کبی امان
وزمان ویرمیوب اعدام ایلدیلر .
ینه مذکور جمعه کونی اسکدار یقه‌سنده کی فئهٔ باغیه سلیمیه قشله‌سی اوزرینه هجوم
ایتدکلرنده بر مقدار سکبان ایله محافظه‌یه مأمور اولان بیکباشی ارناود مصطفی اغا
طوب وتفنك ایله مدافعه‌یه قیام وپك چوق اشقیایی اتلاف واعدام ایلمش ایسه‌ده
اشقیا عادتلری اوزره قشله‌یه آتش القا ایتملریله سکبانلره پریشانلق کلوب بواثناده
ارناود بیکباشی دخی شهید اولمشدر . بووجهله اشقیا قشله‌یی احراق ایتدکدنصکره
اوجاق اغاسیله بیکباشیلرك خانه‌لرینی و(قورینك یانی صره یاشده ینار) مثلنجه
جوارلرنده بولنان اهالی خانه‌لرینی غارت واحراق ایلدیلر . قاضی پاشانك اجاره
ایله ساکن اولدیغی قوناغی یغما ایتدکلرینه قانمیوب انی دخی یاقدیلر .
بوقوناق ایسه صدر اسبق متوفی اسماعیل پاشا قوناغی اولوب یتیملرینك عهده سنده
ایدی اسماعیل پاشا معلوم اولدیغی اوزره سلطان سلیم دورنده یکیچریلری قاضی
پاشا علیهنه تحریك ایتمش اولوب بعده مدت علمدار پاشانك صدارتنده قاضی پاشا
درسعادته جلب اولندقده انك قوناغنی استیجار ایله اقامت ایلمشیدی اسماعیل پاشانك
غیرتکشی اولدیغی زوربالر بوکره قوناغنی احراق ایله ایتامنه عظیم خسارت ایتدیلر .
غلطه وطوبخانه حوالیسنده بولنان ارباب عصیان دخی لوند چفتلکی طرفنه هجوم
ایتدکلرنده موجود اولان سکبانلرك آتشنه طیانه‌میوب عودت ایتمشلر ایکن
سکبانلرك مقدار کافی جبخانه‌لری اولمدقدن بشقه برقاچ کونلك اولسون ذخیره‌لری

بولنمدیغی جهتله اکثری ییه‌جك تدارکی ایچون شورایه بورایه طاغلمش اولدقلرینی فئهٔ باغیه تحقیق ایدرك تکرار هجوم ایله قشله‌لری واطرافنده‌کی بیوت ودکاکینی سوزان وبوخانه‌لرده‌کی نسوانك کارکه وفراجه‌لرینه وارنجه بولدقلری اشیایی غارت وتالان ایلدیلر .

* وقایع شتی *

یوم مرقومده یعنی یوم عرفه اولان جمعه کونی سلطان محمود خان حضرتلری ادای صلات جمعه ایچون زینب سلطان جامع شریفنه کیدوب اول اثناده بی حیا وسر بهوا برطاقم اشقیا بریکوب مواجههٔ همایونده سلحدار اغا کبی بعض قرنانك اعداملرینی طلب وتکلیف ایده‌جك اولدقلری یکیچری اغاسی ایله ضابطانك معلوملری اولدقده تشریف همایوندن اولجه (بویولداشلر نه‌طوررسز رامز پاشاوقاضی‌پاشایی طاقملریله سلوری طرفنده طوتوب کتورمشلر امان برقدم اقدم ات میداننده حاضرلنان قازقلره اوره‌سز) دیو ندا ایتملریله اشقیای مرقومه طاقمیله اورادن حرکت ایتدیلر وطبانی یاغمش ایت کبی سرعتایله ات میدانته طوغری سکردوب کیتدیلر عاقلانه برتدبیر ایدی‌که سلاملق رسمی عربده‌سزجه اجرا اولندی.

علمدار پاشا یاننده بولنان مهر همایونی دخی اول کون جامع شریفده یکیچری اغاسی طرف سلطنته تقدیم وتسلیم ایلدی .

جمعه نمازندن صکره مرحوم سلطان مصطفانك جنازه‌سی پدرلری عبد الحمید خان مرحومك تربه‌سنه دفن اولندی.

شیخ الاسلام ایله قائممقام پاشا برقاچ کوندنبرو سرای همایونده بیتوتت ایتمشلر ایدی اشبو بیرام کیجه‌سی شیخ الاسلام افندی صغوق چشمه قپوسندن چیقوب عودت ایدرکن بعض اشقیا بربریله مصاحبت ایدرك نظام جدید شیخ الاسلامی تعبیریله نابجا سوزلر سویلدکاری صدور عظامك مسموعلری اولدقده شایدکه ناموس علمایه طوقونه‌جق برمعاملهٔ نابجا ایتمیه‌لر دیو تلاش ایدوب بونك اوزرینه ارتق شیخ الاسلامك تبدیلی ایجاب وقت وحالدن اولدیغی طرف سلطنت سنیه‌یه عرض واعلام ایتمشلردر .

یوم مرقومك فرداسی عیدفطراولمغله سرای همایونده دأب دیرین دولتعلیه‌اوزره معایدهٔ همایون رسم عالیسنك اجراسی مقرر اولدیغندن کیفیت علما ورجاله اخبار اولنمغله اولوقتك اصولی اوزره علی السحر سرای همایونه کلوب دیوان یرنده اجتماع ایله اجرای رسم تبریك اولندقدنصکره سلطان محمود خان حضرتلری

سلطان احمد خان جامع شريفنه عزيمت وصلاة عيدى بعدالادا سراى همايونلرينه عودت بيورديلر .
محترق اولان باب عالى بنا اولنتجيه‌دك رؤيت مصالح ايچون مركبجيلر قپوسى قارشوسنده كائن اسبق والده سلطان كتخداسى يوسف اغانك قوناغى موقتا باب آصفى اتخاذ اولنمق اوزره قرار ويريلوب همان اشبو يوم عيدده تنظيف وتنظيمنه ابتدار اولنه‌رق فرداسى بعض اقلام ايله قائممقام پاشا اورايه نقل ايلدى .
واول كون كوسه كتخدا ديو معروف اولان چلبى مصطفى رشيدافندى كتخداى صدرعالى اولدى .

* علمدار پاشانك ترجمهٔ حالى *

مرحوم مشاراليه علمدار پاشا روسجق يكيچريلرندن وسط الحال حاجى حسن نام ذاتك اوغليدر . دور مصطفى خانيده ظهوره كلان روسيه سفرى اثناسنده قرق ايكى بلوكك اورته‌سى ايله سفر بر ايكن بيراقدار اولمغله علمدار ديو شهرت بولمشيدى وغايت شجيع وعسكر اعمالنه قادر وسخى ويولداش اوغرينه جان ويرر برذات اولمغله بين الناس ممدوح ويكيچريلر اره‌سنده مرعى الخاطر اولمشيدى وزراعتله وحيوان اخذ واعطاسيله كسب ثروت وسامان ايدوب برخيلى همپا وخدمتكار واعيانلر كندويه ديش قويوره‌ميه‌جق مرتبه‌ده اقتدار پيدا ايدرك كندو كندويه دره‌بكيلك طور وحالنه كلمشيدى .
پاسبان اوغلى فتنه‌سنده خيلى آدم ايله روسجق اعيانى ترسنكلى اوغلى اسماعيل اغايه معاونت ايتمكله يانننده پك زياده اعتبار بولدى وهراز غراد اعيانى اولدى .
واسماعيل اغا بيوك ميراخور پايه‌سى آلدقده برقاچ آدمنه قپوجى باشيلق رتبه‌سى استدعا ايدوب آنلردن بريسى دخى علمدار اولمغله عهده‌سنه قپوجى باشيلق رتبه‌سى توجيه بيورلدى .
قاضى پاشانك نظام جديد عسكريله ادرنه جانبنه حركتنده صدر اعظم اسماعيل پاشانك تحريكى اوزرينه نظام جديد عليهنه اوله‌رق ادرنه اعيانى طاغ دويرن اوغلنه اعانةً اسماعيل اغا طرفندن ادرنه طرفنه سوق عسكر اولندقده علمدار دخى كوسه كتخدا ديو معروف اولان كتخداسى احمد اغايى اوچبيك عسكرله قاضى پاشا عليهنه كوندرمشيدى
اول اثناده اسماعيل اغا قورشون ايله اوريلوب اعدام اولندى . قاتلى كندو بلوكباشيلرندن طرنوه‌لى سليمان اغا اولوب طرف سلطنتدن كندوسنه اكر اغاكى اولديرر ايسه‌ك يرينه روسجق اعيانى اولورسين ديو وعد بيورلمغله اودخى

بر كيجه على الغفله اسماعيل اغايى اعدام ايلمش اولديغى مرويدر . لكن روم ايليجه اسماعيل اغانك قاتلى كندوسنك خواص اتباعندن اولديغى حالده زوجه سى حسن وجمال ايله معروف اولوب اسماعيل اغا ايسه غايت زنپاره مزاج بر آدم اولديغندن برارالق مرقومه‌يى جلب ايله ملاقات ايتمك داعيه سنه دوشدكده مرقومه كندو زوجنه بيان حال ايتمكله او دخى حميتى ايجابجه افنديسنى اعدام ايلمش اولديغى محكيدر هرنه حال ايسه اسماعيل اغا اعدام اولندقده اتباع ومتعلقاتى واطراف وجوارك اشراف واعيانى روسجقده اجتماع ايله مشاوره ايدرك علمدارى آنك يرينه انتخاب ايله جمله‌سى آكا مطيع اولمق اوزره قرار ويروب اودخى سالفى متوفانك اموال لاتحصاسندن آنلره هديه‌لر وخلعتلر اعطاسيله جمله‌سنى تطييب ايلدى وآز وقت ظرفنده سلفندن زياده شهرت بولدى وروم ايلينك هرطرفنده نفوذى جريان ايدر اولدى .

سلطان سليم عصرينك اواخرنده كشاد اولنان روسيه سفرنده كوريلان لزوم وضرورته مبنى معاملات نوازشكارانه ايله وزارتى قبول ايتمك اوزره اقناع اولنه‌رق عهده سنه رتبهٔ وزارتله طونه ياليسى سرعسكرلكى توجيه بيورلدى كندوسى فى الاصل يكيچريلك افكارنده متعصب ايكن اردوى همايونك پريشانلغنه ويكيچريلرك انتظامسزلغنه باقوب اول افكاردن واز كچدى وسلطان سليمى ينه تخته چيقاروب ده نظام جديدى تأسيس وتأييد ايلمك امليله استانبوله كلدى وسلطان سليم خان حضرتلرى قضايه اوغرامغله سلطان محمود خان حضرتلرينى اجلاس ايله امور دولتى مجدداً تنظيمه فوق العاده اهميت ايله تشبث ايلدى .

حالبوكه نفس الامره حصر نظر ايله هرطريقى ماوضع لهنه ارجاع ايدرك دولتى يكيدن تنظيم ومصالحك هرشعبه سنى دفعةً اصلاح ايتمك پك چوق كيمسه‌لرك منافع ذاتيه سنه طوقونه‌جغندن حقلى حقسز خصماسى چوغالدى .

عقل كتخداسى مقامنده بولنان رجال دولت ايسه ذوق وصفايه منهمك وجلب منفعت ذاتيه يولنه سالك اوله‌رق آنى دخى اكلنجه عالمنه دوشوروب شاشرتديلر بوجهتله غفلتده بولنوب كمينكير فرصت اولان يكيچريلر بغتةً كندوسنى باصدقلرنده بى‌يار و ياور اولديغى حالده خيليجه طيانوب طورمش ايسه ده برطرفدن امداد اولنمديغى جهتله حيا اشقيا النه دوشمامك اوزره جبخانه‌يى آتشليوب آنلرله برابر تلف اولدى .

دولت وملتى حقنده نيتى خيرلو وهمتى پك عالى برذات اولديغندن بووجهله فلاكت زده اولديغنه تأسف اولنور على الخصوص سكبان جديد ناميله ايكنجى

دفعه اوله رق ترتیب ایلدیکی عساکر معلمه‌نك الغا وامحاسی موجب تأسف عظیمدر نه چاره‌که تقدیر الهی مساعد اولمدقجه رأی وتدبیر کارکر تأثیر اوله‌میور .

* بیت *

جهانرا جهاندار خواهد خراب * بهانه سیاووش وافراسیاب

رحمة الله علیه رحمة واسعة

بر جاریهٔ مستفرشه‌سندن بیکار بك نامنده بر مخدومی تولد ایدوب درسعادتده چهارشنبه سمتنده خلوتی تکیه‌سنده مدت مدیده پوست نشین اولمشدر .

* عزل ونصب ودیکر بعض وقایع *

بر وجه بالا شیخ الاسلام اسعد افندی حقنده کروه اشقیا علناً کفت وکودن خالی اولمدقلری جهتله صدور علما طرفندن واقع اولان اخطار واستدعا اوزرینه شوالك اوچنجی کونی عزل ایله یرینه نقیب الاشراف بولنان دری زاده عبدالله افندی شیخ الاسلام نصب اولندیغی صره‌ده صدارتدخی قائممقام ممش پاشا عهده‌سنه توجیه بیورلدی واسعد افندی چند روز قاکلیجه‌ده‌کی ساحلخانه‌سنده اقامت ایتدکدنصکره صونا عن الاشقیا صورت نفیده اربه‌لغی اولان مغنیسایه کوندرلدی قاندیره‌لی محمد نام سرکردهٔ اشقیا بر وجه بالا ترسانه‌یی ضبط ایتدکده ترسانه‌خلیفه‌لرندن برینی ارسال ایله افندیسی اولوب بروسه‌ده منفیا مقیم اولان قپودان سابق سید علی پاشایی دعوت ایتدکده اول یادرکار دخی بلا امر عالی یرندن حرکت وعرفه کونی درسعادته مواصلت ایله طوغری اغا قپوسنه کلوب زوربالرله بعد المذاکره بی محابا ترسانه‌یه مرور ایله خود بخود مقام قپودانی‌یه قعود ایتمك کبی بر حرکت مجنونانه‌یه اجترا واوجاقلونك ادعا حکمنده اولان استدعالریله اشبو شوالك اوچنجی کونی دریا قپودانلغی مسندینی استیلا ایلدی اشبو سید علی پاشا فی الاصل چرکستاندن نشئت ایدوب شانی زاده تاریخنده تحریر اولندیغنه کوره ایام شبابنده جزائر غرب دایبلری اللرنده دایجه تربیه کورمش غلیظ وخشین برآدم اولدیغی حالده زهد وورع یوزنده کورنمکله بین العوام دین وایمانی بتون وطوغری سوزلی دیو معروف ایدی بیك ایکییوز بش تاریخنده قپودان دریا کریدلی حسین پاشا معیتنده اوله‌رق قپودانلق سنجاغیله قره‌دکزه کیتمشیدی دونمای همایون معیتنده‌کی برقاچ جزائر دایبلریله کیزلوجه مشورت ایدرك کندو باشنه بر ایش کوروبده قپودان پاشا اولمق داعیه سنه دوشمکله کلارا بورنی اوکنده روسیه دونماسنه لدی التصادف تعلیماتنه مخالف اوله‌رق برقاچ جزائر کمیلریله خط ترتیبدن آیریلوب قورصان جنکنه کیدر کبی ایلرولیه رك

دشمن دونماسنه پالاوره صاورمغه مباشرت ایتدکده دشمن طرفندن برتمام الابانده
بیوب معیتنده کی کمیلر خیلیجه زده‌لنمش و بو حرکتی دونمای همایونه خیلیجه
شاشقنلق ویرمش اولدیغی حالده بو حرکات خود سرانه سندن طولایی برجزا
کورمدیکندن مؤخراً کچوك حسین پاشانك قپودانلغنده دخی بومثللو حرکات نابجایه
جرأتی حسبیله لاجل الاعدام بردفعه اوچ انبارلوده حبس اولنمشیکن دار السعاده
اغاسی بلال اغانك تصحیبیله قورتلدی ·

لکن ینه متنبه اولمیوب مائل تمرد وشقاق او لمغله قپودانلغی رفع والغاوطربزونه نفی
واجلا اولندی وبرمدت صکره اطلاق اولنه‌رق عهده سنه قپوجی باشیلق رتبه‌سی
توجیه قلندی انکلیز دونماسی استانبول پیشکاهنه کلوبده استانبول خلقی سواحله
دوکلدکده اوته‌دنبرو حسرتکشی اولدیغی قپودان پاشالغك تحصیلی ایچون استقدیل
ایدرك عوام ناس ایچنده برقاچ کمی ویرسه‌لرده واروب شو دونمایی اوروب حرق
یاغرق ایتسم یوللو لوندنامه طرزنده عامیانه سوزلر سویلیوب تفکخانه سمتندن
کچمامش وطوبخانه چشمه‌سندن برصو ایچمامش کمسنه‌لر دخی بربرینه سید علی بك
شو کمیلرك اوزرینه بش کمیله کوندرلسه جمله‌سنی اسیر ایدر اما ایش بشقه در دیو
سویلنمکده اولدقلری حالده سلطان سلیم خان حضرتلری اورایه کله‌رك کندوسنه
التفات ایتدکده اکادخی بهادرلقدن بحثله موجب انشراح خاطر همایون اوله‌جق سوزلر
سویلمکله معیتنه یکرمی قطعه کمی ویریلوب متعاقبا رتبهٔ وزارتله دریا قپودانلغی دخی
عهده سنه توجیه بیورلدی انجق قورصانلقدن یتشمه اولدیغنه مبنی ترقیسی ملتزم
اولان نظام جدید مسلکندن انحراف ایله ترسانه امورینی باشی بوزوق طرزنده
اداره‌یه میل ایتدیکندن نزد شاهانه‌ده مقدوح وفقط خلافکیران عندلرنده ممدوح
اولمشیدی بعده سلطان مصطفی عصرنده برفرقه دونما ایله اقدکز بوغازینه واروب
روسیه دونماسیله لدی المحاربه منهزم اوله‌رق دونمای همایونی خیلی خساراته
اوغراتدی وکندو صوچنی باصدرمق ایچون بعض امرای بحریه‌یی اتهام ایله اعدام
ایتدی مؤخرا علمدار پاشا استانبوله کلدکده انی عزل ایله بروسه‌یه نفی واجلا ایلدی
بوکره زوربالرك دعوتیله کلوب خود بخود قپودانلق مقامنه کچدی زمان اختلال
اولمق حسبیله سلطان محمود خان حضرتلری دخی تصدیق وتقریره مجبور اولدیسه‌ده
حقنده اضمار غیظ وکین ایتمسی امر طبیعی ایدی ·

سلحدار شهریاری محمد بك ایله چوقدار اغا ترتیب جدیدك غیرتکشلکی ایله معروف
اولدقلرندن حقلرنده زوربالرك خصومتلری اولمق حسبیله چاره سز شوالك دردنجی
کونی دائرهٔ همایوندن اخراج ایله قبریسه نفی اولنوب کیلار کتخداسی امین اغا سلحدار

شهریاری وقهوه‌جی باشی عثمان اغا کیلار کتخداسی والحاج عارف اغا قهوه‌جی باشی اولدیلر .

تبدل مشیخت سببیله منحل اولان نقابت اشراف منصب شریفی شوالك بشنجی کونی مکهٔ مکرمه پایه‌لولرندن سابقا اسکدار قاضیسی چلبی زاده حفیدی السید زین العابدین افندی‌یه توجیه بیورلدی .

دأب دولتعلیه اولدیغی اوزره اول عصرلرده بهر سنه اوائل شوالده توجیهات اجرا اولنه‌رق مأمورینك کیمی ابقا وکیمی عزل وتبدیل ایدیلور وآچیقده قالانلره موقوفاتدن بر مقدار عطیه ویریلور ایدی بوسنه تبدلات واقعه حسبیله چند روز توجیهات کجکدی ونهایت شوالك سکزنده اجرا اولنه‌بیلدی بهرسنه اجرا اولنان توجیهاتی تمامیله درج وتحریر ایتمکده فائدهٔ تاریخیه اولمدیغنه مبنی تاریخمزده اندن صرف نظر اولنمشدر آنجق برنمونه وسائر سنه‌لرك توجیهاتنه مقیس علیه اولمق اوزره بوسنه اجرا اولنان توجیهات دفترینك برصورتی یازلمق مناسب کورلمکله بروجه آتی ذیل کتابده (٤) رقمیله علاوه اولنور .

برمنوال مشروح رامز پاشا ایله رفقاسی استانبولدن فرار ایتدکدنصکره رامز پاشا ایله انجه محمد بك چتالجه‌ده سلیم کرای سلطانك چفتلکنه واروب قاضی پاشا وعلی افندی عودت ایله علی افندی درسعادتده برمحلده اختفا ایتمش وقاضی پاشا غایت جری وجسور برآدم اولدیغندن متنکراً استانبولی طولاشوب ات میداننده وسائر جمعیت یرلرنده‌کی احوال واقوالی تماشا واستماع ایتدکدنصکره اسکداره کذار ایله علائیه طرفنه کیتمش ایدی .

فقط حیاً یامیتاً اخذ وکرفت اولنملری ایچون هرطرفه اوامر علیه کوندرلمش اولدیغنه مبنی فی‌الاصل قاضی پاشانك آدملرندن اولان تکه متسلمی قپوجی‌باشی حاجی محمد اغا امر تجسسه اعتنا ایتمکله اول حوالی‌یه واردیغی کبی قاضی پاشایی طوتوب اعدام ایله سر مقطوعنی درسعادته ارسال ایلمش اولدیغندن بومقامده ترجمهٔ حالنك بیانی مناسب کورنمشدر .

مرحوم مشارالیه قاضی عبدالرحمن پاشا شیخ الاسلام اسبق مرحوم منقاری زاده احفادندن وموالیدن محمد افندینك مخدومیدر وطریق علمیه اصحابندندر .

قیصریه نائبی ایکن بوزقیر قضاسی معدن همایونی مدیری بولنان عمیلری علی افندی علیهنه قضاء مذکور اهالیسی قیام وغدرا کندوسنی اعدام ایله اموال واشیاسنی یغما وجواریسندن بریسنك عرضنه تسلط ایله ناموسنی هتك وهبا ایلمش اولدقلرینی استماع ایدیجك قیصریه نیابتندن استعفا وعمنك انتقامنی آلمق اوزره کندوسنه مأذونیت

اعطا بیورلمسنی باب عالیدن استدعا ایله قیصریه‌دن حرکت و بوزقیر قضاسیله هم حدود اولان سیدی شهری قضاسنه واروب ارادۀ علیه‌یه انتظاراً چند روز اوراده مکث واقامت ومتعاقباً درسعادتدن وارد اولان رخصت علیه موجبنجه ایکی بیک قدر عسکر تدارك ایله بوزقیر قضاسنه عزیمت ایدرك علی افندینك قاتللرینی طوتوب اعدام وارباب فساددن نیجه‌لرینی ضرب وتنکیل ایله اخذ انتقام ایلدیکنی باب عالی‌یه عرض وانها ایتدکده خدمتی نزد سلطنت سنیه‌ده مقبول اولمغله عهده‌سنه با رتبۀ میر میرانی معدن مذکور اماتی وعلائیه وایچ ایل سنجاقلری متصرفلغی توجیه بیورلمش و بش التی آی صکره عهده‌سنه رتبۀ سامیۀ وزارت ایله قونیه والیلکی احسان اولنوب اون اوچ یاشنده بولنان اوغلی عبدالله بکه دخی رتبۀ میر میرانی ایله معدن مذکور اماتی وعلائیه وبکشهری سنجاقلری توجیه ایدلمش ایدی فقط مشارالیه قیصریه نیابتندن مقدم قونیه‌ده نائب ایکن بعض اشخاص مضره‌نك تأدیب وتربیه‌لرندن طولایی وجوه وارکان بلده‌دن بعضیلرینك خصومتنی قزانمش ایدوکنه مبنی خصماسی انك قونیه والیسی اولدیغنی ایشتدکلری کبی قونیه ونواحیسندن برقاچ بیك کشی جمع ایله کندوسنی قونیه‌یه قویمامق اوزره برهیئت عصیانیه تشکیل ایتمشلر کندوسنك یاننده‌کی عسکر قونیه‌یه جبراً دخوله کفایت مرتبه‌سنده ایکن بیهوده یره برچوق قان دوکمکدن احترازاً قونیه‌یه چند ساعت مسافه‌ده چایر باغلری دینلان محلده نصب خیام اقامت ولسان مناسب ایله اهالی‌یه پند ونصیحت ایدرك تألیفه چالشمش ایسه‌ده مؤثر ومثمر اوله‌میوب ایام شتا اولمق حسبیله چادرلرده طول مدت اقامت دخی مستلزم انواع زحمت وصعوبت اولدیغندن همان جری وجسور آدملرندن ایکییوز کشی انتخاب واستصحاب ایله برکیجه ساعت بش صولرنده قلعه قپوسندن دخول ایدوب اورادن حکومت قوناغنه وارنجیه‌دك جمعیت عصیانیه طرفندن اوزرینه قورشون یاغدرلمش والی قدر آدمی جرح واعدام ایدلمش ایسه‌ده کندوسنه قورشون اصابت ایتمیوب باقی آدملریله حکومت قوناغنه واصل اولدیغی کبی خلافکیرانی خوف وخشیته دوچار اولوب طاغلمشلر اودخی فرداسی فرمان عالی‌یی قرائت ایتدردکدنصکره یکیچری طاقمندن وارباب فساددن ایکییوز قدر شخصی اعدام ایله علی الفور قونیه خارجنده برحکومت قوناغی انشا ایتدیرمش ایدیکه شمدی عسکر قشله‌سیدر بش التی سنه قونیه‌ده رضای دولته موافق صورتده خدمت وتنظیم عسکره همت ایتمکله عهده‌سنه اناطولی والیلکی توجیه بیورلدی وتدارك ایلدیکی اوتوز بیك قدر نظام جدید عسکریله روم ایلی اصلاحاتنه مأمور اولدی بعده اعاده ایدلدی وعلمدار پاشا زماننده‌ینه درسعادته کتورلدی بورالری یوقاریلرده تفصیل وبیان اولنمش ایدوکندن تکراره حاجت

کورلمز . بروجه بالا علمدار پاشا وقعه سی اوزرینه اناطولی جانبنه فرار ایله علائیه‌ده وتکه‌ده علاقه سی اولدیغندن ومخدومی عبدالله پاشا علائیه وبکشهری سنجاقلری متصرفی بولندیغندن اولطرفه کیدرك علائیه قلعه سنه قپانوب ایکی بیك قدر عسکر دخی طوپلامش ایدی اوجاقلونك الحاح واصراری اوزرینه اصدار بیوریلان فرمان عالی موجبنجه تکه متسلمی سالف الذکر حاجی محمد اغا اون بیك قدر عسکرله علائیه اوزرینه هجوم وبش التی آی قدر حصر وتضییق ایدرك نهایت مشار الیه قاضی پاشایی واوغلی مومی الیه عبدالله پاشا ایله بیوك اوغلی مدرسیندن محمد بکی اشبو یکرمی اوچ سنه سی سلخنده اعدام ایلمشدر .

اولوقت قاضی پاشانك اعدامی دولتجه ضایعاتدن معدود ایدی وبوندن طولایی سلطان محمود خان حضرتلری مومی الیه حاجی محمد اغا حقنده اضمار غیظ وکین ایتمشیدی بناءً علیه صکره قاضی پاشانك اموالی کندوسندن مطالبه اولنوب محمد اغا ایسه جانب میری یه جزؤی شی کوسترەرك بقیه سنی کتم ایتمش ایدوکندن ومتغلبه کروهندن اولمق حسبیله تأکید طلب اولندقده درشتانه جواب ویرمش اولدیغندن بورالری وسیله اتخاذ اولنەرق مؤخراً عسکر سوقیله تکه قلعه سی یکرمی طقوز ماه محاصره وسواحلی سفن همایون ایله ابلوقه ایدلمش ونهایت حاجی محمد اغا دخی طوتولوب اعدام ایله اولاد ومتعلقاتی نفی ابد صورتیله سلانیکه وسائر محللره کوندلمشدر .

رامز پاشانك حالنه کلنجه اینجه محمد بك ایله برابر چتالجه‌ده سلیم کرای سلطانك چفتلکنده براز اقامت ایتدکدنصکره بوکار حصاره واروب اوراده تحصن ایتمشیدی حالبوکه علمدار پاشانك وفاتی طویولدیغی کبی روسجقده بولنان خزینه‌دار احمد افندی روسجق اعیانلغنه قعود ایله جوارنده‌کی قضالر اعیانلرینه استمالت ویروب ارمنی طائفه سندن علمدار پاشانك صرافی اولان مانوق روسجق طرفنه فرار ایتمش وسائر متعلقات وسکبانلری دخی اولطرفه کتمش اولدقلری رامز پاشانك مسموعی اولیجق اودخی اینجه محمد بك ایله برابر اورادن حرکت ایدرك روسجغه کیتمشیدی سیدی علی پاشا کندو سلفنك اورالرده طولاشوب طورمسندن دوچار خدشه وخلجان اولدیغندن انك ابرامیله سالف الذکر قاندیره‌لی بارتبهٔ میر میرانی فراریلرك تعقیبنه وروم ایلی نظامنه مأمور ایدلدی واواخر شوالده روم ایلی جانبنه کوندرلدی قاندیره‌لی ایسه متعاقبا معیتنه درت بش قدر اعیانك تعیین بیورلمسنی انها ایدوب بواعیانلردن بریسی دخی ییلق اوغلی سلیمان اغا ایدی .

ییلق اوغلی فی الاصل طاغلی اشقیاسی سرکرده‌لرندن اولوب ابراهیم کتخدا ترسنکلی

اوغلنه معارض اولمق اوزره انی سلستره اعیانی نصب ایتدیرمش و ترسنکلی اوغلی ایسه انك اوزرینه عسکر سوق ایدرك اورادن قاچرمش ایدی علمدار پاشا ظهورنده دخی اوراالرده طوره میوب برمدت بالقانلرده کشت و کذار ایتدکدنصکره سیروزی اسماعیل بکه دخیل دوشه‌رك بو وقته‌قدر صوفیه‌ده اقامت ایتمکده ایدی علمدار پاشانك فلاکتزده اولدیغنی ایشتدیکی کبی صوفیه‌دن حرکت ایله فلبه جوارنده واقع قارلوه قصبه سنه کلوب سلستره‌متسلملکنك امر یله مخالفین دولتعلیه‌نك حقندن کلنمك اوزره لازم کلان دیکر امر شریفك طرفنه ارسال بیورلمسنی باب عالی‌یه عرض وانها ایلدی ودین والیسی ادریس پاشا دخی عهده‌سنده اولان ودین ونیکبولی سنجاقلری قضالرینك ضبط واداره‌سنه مقتدر اوله مدیغندن ویلق اوغلی ایله اتفاق اوزره بولندیغندن ذکر اولنان قضالرك طرفندن ضبطی ایچون مستقل امر عالی تسطیر وتسییر اولنمسی خصوصنی انها ایتدی اولحوالیده‌کی قضالر اعیانلری ایسه ملوك طوائف کبی قضالرنده مستقلا حکومت ایدر اولدقلرندن یلق اوغلی بالقانك اوته یوزینه آشدیغی کبی هرقنغی قضایه وارسه محاربه‌یه کیرشمسی لازم کلوردی هله سلستره‌یه واردیغنده خزینه دار احمد افندی ایله بینلرنده محاربه ظهور ایده‌جکی درکار ایدی حالبوکه اول اثناده دولت علیه مرخصلریله روسیه مرخصلری یاش قصبه‌سنده مصالحه مذاکره‌سیله مشغول اولدقلرندن او مثللو محاربهٔ داخلیه ظهوری مصلحتجه پك مضر اوله‌جغی امر اشکار ایدی وکیفیت سیروزی اسماعیل بکدن لدی الاستعلام وارد اولان جوابنامه‌سنده یلق اوغلی طرفنی استصحاب صورتی کوسترمکله برابر حسب الوقت والحال خزینه‌دار احمد افندی‌یه مماشات والتفات اولنمق لازمدر زیرا خلافی معامله اولندقده کندوسنی واموال و اشیا واولاد وعیالنی محافظه قیدینه دوشوب البته مقابله‌یه تصدی ایله قتال واختلال درکاردر دیو تحریر ایتمکله ایجاب مصلحت انجمن مشورتده درمیان اولندقده یلق اوغلی سلوی یاخود طرنوی قضالرندن برینك اهالیسنی جلب وتألیف ایله اکر محاربه‌سز دخوله مقتدر اوله‌جغنی جزم وتیقن ایدرسه اولوقت کیفیتی درسعادته تحریر واشعار ایله آکا کوره امرعالی یازلمسی واکر بوصورته رابطه ویره‌مز ایسه اول حالده بشقه برتدبیره تشبث ایدلمسی قرارکیر اولمش ایسه‌ده رامز پاشانك اول حوالیدن دفع وتبعیدی قپودان پاشاجه ملتزم اولدیغندن یلق اوغلنك قادیره‌لی معیتیله بو ایشده قوللانلمسنی التزام ایلدی واکرچه کتخدای صدرعالی چلبی مصطفی رشید افندی بعض محاذیر بیانیله یلق اوغلونك ایشه

قارشدیرلمسی مناسب اولمز دیکر درت بش اعیان مأمور ایدلسون دیدیسه‌ده قپودان پاشا بوبابده اصرار ایتدیکندن ییلق اوغلنك دخی مأموریتنه قرار ویرلدی وییلق اوغلونه قپوجی باشیلق رتبه‌سی توجیه اولنمسی خصوصنی قاندیره‌لی انها وبوکا مساعده اولنمز ایسه کندوسی ترك مأموریت ایله درسعادته عودت ایده‌جکنی ایما ایدوب اولوقت ایسه قپوجی باشیلق رتبه‌سی میرمیرانلغه معادل بررتبه اولدیغنه وبویله هنوز میرمیران اولان بر شخصك کندی رتبه‌سنه معادل بر رتبه انها ایله برابر بوبابده اصرار ایدیشی دأب ادب وعبودیته منافی کورلدیکنه مبنی انهاسنك رد اولنمسی انجمن مشورتده اکثریت آرا ایله تنسیب اولنمشیکن قپودان پاشانك اصراری اوزرینه چاره‌سز مساعده بیورلدی وقاندیره‌لی ایله ییاق اوغلی طونه سرعسکری اولان خسرو پاشا معیتیله روسجقده بولنان رامز پاشا وکوسه احمد افندی وسائر علمدار پاشا متعلقاتی اوزرلرینه مأمور ایدلدیلر ․

بروجه بالا علمدار پاشا حیاتده ایکن ودینه‌دکی ملا پاشا استانبول طرفندن تحریك وتشویق اولنمغله روسجق اوزرینه بر حرکت کوسترمش اولمسنه مبنی علمدار پاشانك اول جانبه التی بیك عسکرله بوشناق اغایی کوندرمسی وبوجهتله استانبولده‌کی قوتنه ضعف کله‌رك نتیجه‌سنده خصماسنك کندوسنه غلبه‌سی وبوکره قاندیره‌لی محمد پاشا وییلق اوغلی سلیمان اغا ودیکر اعیانلر ایله برلکده خسرو پاشانك اولوجهله روسجق اوزرینه حرکتلری روسجق اهالیسنه بادیٔ خدشهٔ درون اولمغله رامز پاشا ورفیقلری اهالینك مزاجنی یوقلادقلرنده کندولریچون فداکارلق ایده‌جکلرنده اثر تردد واشتباه کورملریله رامز پاشا وکوسه احمد افندی وانجه محمد بك وصراف مانوق اوائل ذی‌القعده‌ده اموال واشیالریله قارشو طرفه مرور ایله روسیه‌لویه دخیل دوشدیلر ․

ایشته بوصورتله ییلق اوغلی ینه طونه یالیسنه ایاق باصوب قپودان پاشانك اغراضنه خدمت وسیله‌سیله سلستره اعیانلغنده پایدار اولدی ․

وذی‌القعده‌نك اون برنجی کونی کتخدای صدرعالی چلبی مصطفی رشید افندی عزل ایله یرینه امین دفتر خاقانی کچوك راشد افندی کتخدای صدرعالی نصب وتعیین بیورلدی وبواثناده مورەلی عثمان افندی عفو واطلاق اولنمغله اواخر ماه مرقومده درسعادته کلدی ․

ادرنه سراینك تعمیرینه مأمور اولان دفتردار اسبق سعدالله افندی علمدار پاشا وقعه‌سنی ایشتدیکی کبی بلا رخصت درسعادته کلمش اولدیغندن نفی ایله مجازات قیلندی ․

والده سلطان كتخداسی یوسف اغا منتسبلرندن عرفان‌زاده عارف افندی ابن وقت ومعتدل الوضع وموسوس درجه‌سنده دور اندیش اولمق حسبیله سلطان سلیم رجالنك متعلقاتی برر فلاكته اوغرامشلر ایكن بعض مهمات تنظیمی ضمننده اقدكز بوغازینه مأموریت ایله كچشدیروب بعده علمدار پاشا درسعادته كلدیكنده مقدما روسجق طرفنه مأموریتی اولمق ملابسه‌سیله حاصل ایتمش اولدیغی معارفه‌یه مبنی درسعادته عودت ایله آزادهٔ قید غربت اولمشیدی بوكره علمدار ایله معارفه ومناسبتی بادیء نكبتی اوله‌رق بوغازه نفی اولندی .

مقدما طیار پاشایی عزل ایتدرمك اوزره ادرنه دن استانبوله كلوب كتمش اولان باقی افندی روسجق یارانی متعلقاتندن بولنمغله اودخی بواثناده كوتاهیه‌یه نفی وتغریب ایدلدی .

صدر اعظم بولنان ممش پاشا فی‌الاصل صدر اسبق ضیا یوسف پاشانك دائره‌سندن نشئت ایدوب انك همتیله خواجكان دیوان همایون سلكنه داخل اوله‌رق متعاقبا اختلالات واقعه اثناسنده چاوشباشی اولیورمشیدی علمدار پاشا وقعهٔ مدهشه‌سی اثناسنده دخی قائممقام صدر عالی اولمق ملابسه‌سیله متعاقبا صدر اعظم اولدیسه‌ده خلعت طویلةالذیل صدارت ذاتا كندوسنك قدر وحیثیتنه نسبتله خیلیجه اوزون كلوب بواوانده‌ایسه افكارجه داخلا وخارجا خلق ایكی قسمه انقسامله برقسمی حكومت سنیه‌یه عرض اخلاص ایتمكده ودیكر قسمی یكیچری غیرتی كوتمكده اولدقلرندن بویله بروقت اغتشاشده خطوب جسیمهٔ صدارتك اداره‌سندن عجزی رونما اولدیغنه وبواوانده روسیه‌لو ایله مكالمه‌یه ابتدار اولنمش ایسه‌ده حرب وصلح شقلرندن قنغیسنك تعین ایده‌جكی هنوز معلوم اولمدیغی جهتله هرطرفی قوللانور وحرب وصلحده قوللانیله بیلور مشاهیر ومتحیزان وزرای عظامدن برینك مقام صدارته كتورلمسی لازمهٔ حالدن كورلدیكنه مبنی ذی‌القعده‌نك اون دردنجی پازار كونی ممش پاشا عزل ایله متقاعدا ساقز جزیره سنده اقامت ایتمك اوزره درسعادتدن چیقارلدی ومهر همایون كیزلوجه برخصكی یدیله مقدمجه عهده سنه حلب ایالتی توجیه بیوریلان مشارالیه ضیا پاشایه كوندرلدی وكلنجیه‌دك چرخه‌جی علی پاشا قائممقام صدر عالی نصب وتعیین بیورلدی ومهر همایونك كیمه كوندرلدیكی بیلنمدیكندن خلقك اذهانی برمدت كیم صدر اعظم اوله‌جق‌دیو فكر وانتظارده قالدی وبوجهتله دخی افكار عامه برمدتجك اشغال وتسكین ایدلدی .

چرخه‌جی علی پاشا ایسه صدارته غایت حریص اولدیغندن قائممقاملغه قانع دكل ایدی زیرا اثنای اختلالده برقاچ‌دفعه صدور علما ایله سرای همایوندن مجمع اشقیایه كیدوب

کله‌رك افندیلره خیلیجه یارلغی وبالمعیه یرارلغی اولمق ملابسه سیله کویا حادثهٔ مرقومه
مجرد انك همتیله مندفع اولمشجه سنه کندویه وجود ویرمش وبوجهتله صدارتی
کندوسنه یاقشدرمش ایدی مهر همایونك ضیا پاشایه کوندرلدیکنی تحقیق ایدیجك
پك زیاده مضطرب اولمش وتحصیل صدارت سوداسیله کویا اوجاقلو ضیا پاشایی
استمیورلر دیو اندن صرف وتحویل ایچون بعض دسایس خفیه‌یه تشبث ایتمش ایدی
شویله‌که : اون اون بش کون قدر استانبولك اکثر محلاتنده صباحلین قالقلدیغی کبی
اولرك قپولرینه ودکانلرك کپنکلرینه کمور یاخود تباشیر ویاخود بویا ایله کیجه
یکیچری اورطه‌لری نشانلرندن کوناکون شکللر یاپلمش بولنور ایدی ضابطان
هر نقدر تجسس ایتدیلر ایسه‌ده یاپانلر کیم اولدیغی بوله‌مدیلر وینه بوطرز اوزره
مصنع ومزور یافته‌لر تحریر ایله بر کیجه سرای قپولرینه یاپشدیریلوب فرداسی
مکالمه‌یه مامور افندیلرباب عالی‌یه کلدکده قائممقام پاشا اظهار تلاش واعظام ماده ایدرك
اول یافته‌لری میدانه قویدی بونلر ایسه هپ کندو معرفتیله یاپدیرلمش شیلر ایدی .
استانبول قاضیسی کوستدیلی طاهر افندی بودقیقه‌یه انتقال وهنوز طوفان فتنه‌یه
تمامیله سکونت کلمامش ایکن بویادکارك کندو هواسنه اتباع ایله یکیدن تموج ایتدیرمك
داعیه سنده بولندیغنه روش حال وقالدن استدلال ایله مضطرب البال اولوب همان
اوجاقلونك عهد ومیثاقلری اوزره امور دولته مداخله ایتمیه‌جکلرینی بحثه مقدمه
ایدرك (بو یافته‌لر اوجاقلونك ایشی دکلدر بلکه اهل نفاقك دوزمه سیدر) دیدکده
علی پاشا تهور ایدرك واثر انفعال کوستره‌رك (بونده مطلقا اوجاقلونك علمی لاحق
اولوب حتی ایچلرندن بعضیلری یافته‌لرك مفهومنی مقدما بکا تلمیح ایتمشلر ایدی‌اصغا
ایتمدم الحالة هذه ضیا پاشا تقرب ایدرك بندن نا امید اولدقلرینه مبنی تلمیحی تصریحه
تبدیل ایتدیلر صدر اعظم عودت ایلمز ایسه فتنه‌نك تجدیدی درکار در وبو کیفیت
رکاب همایونه عرض ایله صدر اعظمك تبدیلی لابددر) دیو درشتانه کلمات لاابالیانه
سرد ایتمکله غرضکارلغی برمرتبه‌دها میدانه چیقدی طاهر افندی ایسه حمیدی‌زاده
پرورده لرندن سوزینی اسیر که‌مز وبیلدیکنی سویلمکدن اصلا کیرو طورمز
جسور وجری‌اللسان برذات اولدیغندن صورت صلابت وچهرهٔ شهامت ایله
تکرار جوابه اغاز ایدرك (بوماده اوقدر تلاش ایده‌جك‌شی دکلدرساخته اولمق‌ظنی
اغلبدر زیرا اوجاقلوعلنا باب عالی‌یه‌کلوبده صورت نیازده بولداشلریمزك ضیاپاشادن
امنیتی‌اولمامغله لطفا تبدیلی خصوصنی خاکپای‌همایوندن مستدعامزدر دیه‌رك عرضحال
ایتمکدن عجزلری یوقدر بویله امضاسز سروبنی یوق یافته‌لر یاپشدیرمغه محتاج
دکللردر فقط حقیقت حالك استکناهی قاعدهٔ احتیاطه اوقدر یوخسه قبل التحقیق

علی العمیا تحویل صدارت کبی برامر خطیره تشبث اولنمق هیچ مناسب دکلدر زیرا
علم ومدخلی وصنع وعملی اولمیان اوجاقلویی بی وجه اتهام دیمکدر بومادەنك عرض
وافادەسی خاطر همایونه اغبرار کتورر نهایت پادشاه ایله قول اراسنه منافسه کیرر
قالدیکه دول اجنبیه یه قارشو کوستریلان ذات ورزالتلر هنوز هضم اولنمدی شمدی
چند مرحله حرکت ایتمش وزیراعظمی برواهمه یه مبنی اعاده ایتمك انظار یارواغیارده
نقدر چرکین بر کیفیت اولەجنی بیانه محتاج دکلدر وبرده جنابکزك خبری اولمقسزین
صدارته وسیله اولمق زعمیله خیر وشری فرق ایتمز اتباع مقولەسنك صنیعەسی اولمق
خاطره کلور برکره تحقیق بیورسه کز) دیر دیمز قائممقام پاشانك رنك رویی
اوچوب چهرەسی سیم سیاه اولدی وکمال تهور وانفعال ایله سروبنی یوق سوزلر
سویلمکه باشلادی بونك اوزرینه طاهر افندی دخی حدتلنوب مجلسدن قیام ایله
بلا کلام ولا سلام خانه‌سی جانبنه عزیمت ایلدی ٠

قائممقام پاشانك سودای صدارت ایله بویله یولسز افعال واقوال اجترا ایلدیکی سیاق
وسباق حالدن اکلاشلمش ایسه‌ده صدر اعظمك ورودی تقرب ایلمش اولدیغندن
قائممقاملقده استقراری برجلسهٔ خفیفه حکمنده اولەجغنه نظرا شمدی بشقه برقائممقام
نصب وتعیینی داعیه‌سنه دوشمکدن ایسه چند روز استمالت ایله استخدامی نزد همایونده
اصوب وایجاب وقت وحاله اوفق وانسب کورلمکله وطاهر افندینك طور ومشواری
دخی نزد سلطنت سنیه‌ده چندان پسندیده اولمامغله ذی الحجه‌نك اون برنجی کونی
طاهر افندی میخالیج قصبه‌سنه نفی ایله یرینه مکی زاده عاصم افندی استانبول
قاضیسی نصب وتعیین بیورلمشدر ٠

یانیه متصرفی تپه‌دلنلی علی پاشا ایله ایلبصان سنجاغی متصرفی ابراهیم پاشا میانه‌لرنده
خیلی وقتدنبرو ممتد اولان منازعه وجدال مؤدیء مشاجره وقتال اولمغله اصلاح
ذات البین ایچون خواجکان دیوان همایوندن عبدالکریم افندی اواسط ذی الحجه‌ده
باارادهٔ سنیه اول جانبه کوندرلمشیدی ٠

سابقا استانبول قاضیسی مراد زاده محمد مراد افندی که اوزرنده خواجه حقی
اولمیان علمای رسمیه‌دن اولدیغی حالده موالیدن مرادافندینك اوغلی اولمق ملابسه‌سیله
برمعتاد قطع مسافهٔ طریق رسمی ایدرك اون یدی تاریخنده بالفعل مکهٔ مکرمه
مولویتنه نائل ویکرمی برسنه‌سی جماذی الاولیسی اوائلنده سرکاتبی احمد افندینك
همتیله استانبول قاضیلغنه واصل اولمشیدی برمنطوق (الجاهل جسور) قباقجی
وقعه‌سنده پیشقدم جمهور وپیشوای اصحاب حل وعقدامور اولمق حسبیله علمدار
پاشانك درسعادته ورودنده‌کی سورکون آونده اودخی ادرنه‌یه سورلمشیدی ٠

مبتلا اولدیغی ضیق صدر علتنه غالبا تأثیر نفس سلیم خانی دخی منضم اوله‌رق اواسط ذی‌الحجه‌ده وفات ایلمش اولدیغی خبر النـدی .

حرم همایونده حمل وقوعی اقدمجه استبشارایله هرکس ولادت همایونه انتظاراوزره ایکن اشبو ذی‌الحجه‌نك اون سکزنجی جمعه کونی برسلطان تولد ایدرك فاطمه تسمیه ایدلدی حسب العاده ممالك محروسه‌یه تبشیر ولادتی حاوی فرمانلر کوندرلدی درسعادتده دخی اوچ کون اوچ کیجه طوب شنلکی اجرا بیورلدی . بعضیلری اول امرده سلطان مشارالیهایی مرحوم سلطان مصطفایه نسبت ایدوب حتی بعض شعرا بو بولده تاریخ بیله سویلمش ایسه‌ده درعقب سلطان محمود خان حضرتلرینك صلبندن اولدیغی تحقق ایلمشدر .

سالف الذکر سور کون آونده سورلمش اولان صدور عظامدن علی‌زاده محمد نورالله افندی ایله عاشرافندی زاده حفیدافندی اشبو ولادت همایون مناسبتیله عفو واطلاق بیوریله‌رق درسعادته کتورلدیلر .

اقدمجه کتخدای صدر عالی نصب اولنان کچوك راشد افندی ذاتاً مفسد ومحرك برشخص اولدیغی حالده قپودان دریا سید علی پاشانك قپو کتخداسی اولمق حسبیله هرکون صباحلین ترسانه‌یه عزیمت وقپودان پاشا ایله محرمانه مصاحبت ایتدکدنصکره قپویه کلمکی عادت وسائر زوربازلرله دخی کرمیت اوزره آمیزش والفت ایدوب حالبوکه صدارتعظمی کتخدالغی مقامنه واصل اولان ذاتك ارتق قپو کتخدالق کار وشغلندن فراغتی امر طبیعی اولدیغندن بشقه باب عالیده کتخدا یا رئیس بولنان ذاتلرك قپودان دریا کبی منفور ومبغوض پادشاهی اولان متغلبه کروهیله الفت واختلاطی قطعا جائز اولمدیغندن طور وحرکتنی اصلاح ایتمك اوزره راشد افندی‌یه باارادهٔ سنیه قائممقام پاشا تنبیهات لازمه اجرا ایلمش ایسه‌ده مفید اولمیوب حتی بردفعه قائممقام پاشا کندوسنه بالمواجهه اکر بوحرکتدن وازکچمز ایسه‌ك سنی شو خنجر ایله قتل ایدرم دیو بلنده‌کی خنجری ارائه ایله اخافه ایتمشیدی . راشد افندی ینه متنبه اولمدقدن بشقه اولکیدن زیاده قپودان پاشا ایله کرم الفت اوله‌رق منصبنده بقاسنی بتون بتون متغلبه ایله الفت وآمیزشده ارار اولدی . بونك اوزرینه ارتق کتخدالقده بقاسی جائز اولمدیغندن سلخ ذی‌الحجه‌ده عزل ایله قره حصاره نفی اولندی . ویرینه دفتر خاقانی امینی ابراهیم عفیف افندی کتخدای صدر عالی نصب وتعیین قلندی .

غریبدرکه راشد افندی اسکداره امرار ایله لوازم راهنی تدارك ایچون برایکی کون قدر اوراده اقامتنه رخصت و یرلمکله اول اثناده قپودان پاشایه وسائر مألوف

اولدیغی صنادید یکیچریانه (سزکله آمیزش والفتمز بزه بادی نکبت اولدی بوندن حقکزده ظهور ایده جك احکامی استنباط ایدرك همان بوکون جمعیتله باب عالی یه واروبده بی وجه نفی واجلامزك سببنی استفسار ایله کماکان منصبمزده ابقامزی افاده واصرار ایده سز) سیاقنده تذکره لر یازدقدن بشقه سیروزی اسماعیل بکك قپوکتخداسی اولمق ملابسه سیله اکا دخی (متعصبانه حرکتله همان عفو واطلاقمزی ومقامزه اعاده مزی باب عالی یه انهـا ایده سز) سـیاقنده مکتوب یازوب برتاتار استیجار ایله تسیار ایلدیکی مسموع اولمغین جزای سزاسی بعده اجرا اولنمق اوزره درحال مباشر مخصوص ایله منفاسنه ارسالده استعجال اولنمشدر .

روم ایلی قاضیعسکری محمد درویش افندی غایت قبا جاهل وصدارت رتبه سنه اصلا شایان دکل ایکن سلطان سلیم خان حضرتلرینك اثر شفقت ومرحمتی اوله رق امام سلطانی بولنمق ملابسه سیله مدت یسیره ظرفنده منتهای طریق علمیه اولان رتبهٔ صدارتی احراز ایلمش اولدیغی حالده وقعهٔ خلع سلیمیده علمادن برینك زوربالر طرفندن صفت سفارتله سرای همایونه کوندرلمسی لازم کلدکده منیب افندی وامثالی دهات علما بو ثقیل وچرکین خدمتی قبولدن استنکاف ایتمشـلر ایکن بو یادکار مع الافتخـار قبول ایدرك وبی محـابا حضور همایونه کیدرك نصل بی ادبانه معـامله لره اجتسار ایلدیکی ومؤخراً علمدار پاشا وقعه سـنده اغا قپوسنده کی جمعیت طرفندن ینه سرای همایونه کوندریله جك اولدقده دخی بی پروا جلوس دخی استرمیسکز وادیسنده زوربالرك بیله خاطرینه کلمیان برسوز سویلدیکی بیان اولنمشیدی الحاصل ذاتاً بومقامك اهلی اولمدیغی حالده اومثللو بی ادبانه اطوار وکفتارینه نظراً اودخی برنوع جزایه سزا اولدیغندن هنوز مدت عرفیه سی ختـامه رسـیده اولمقسزین سلخ ذی الحجه ده عزل ایله یرینه کتخدا زاده محمد صادق افندی غرهٔ محرمدن اعتباراً روم ایلی قاضیعسکری نصب وتعیین قلنمشدر .

بو اثناده روسـیه لو ایله مکالمه یه کیریشلمش وانکلتره لو ایله عقد مصـالحه ایدلمش اولدیغندن بوخصوصلرك تفصیلاتی ودول اوروپانك یکدیکریله ودولتعلیه ایله مناسبات ومعاملاتی بروجه آتی اتیان وبیان قلنور .

* احوال دول وحوادث صلح وسفر *

بالاده بیان اولندیغی اوزره ناپلیون رسماً ومن غیر رسم برچوق وعد ووعیـدلر ایله دولتعلیه یی اغفال ایدرك متفقلری اولان انکلتره وروسیه دولتلریله بوزشدرمش وایکیسیله دخی جنکه کیرشدرمش اولدیغی حالده بونجه وعدلرینی ایاغی التنه الهرق تیلسیتده منفرداً روسـیه لو ایله عقد مصالحه ایدوب دولتعلیه یی آچقده براقمشیدی

(واکرچه)

واكرچه دولتعليه ايله روسيه‌لو ايله بيننده متاركه عقد ايتديره‌رك مصالحه‌يه دخی توسط ايلمش ايسه‌ده مكالمه‌يی پارسه حواله ايتدرده‌رك سورنجمه‌يه دوشورمش اولديغندن دولتعليه منفعل اوله‌رق بحق شكايته ابتدار ايلمشيدی . وناپليون كندو پولتيقه‌سنده بويله بردنبره رونما اولان تبدلی سلطان سليمك خلعنه حمل ايله اعتذار ايتمك ايستديسه‌ده بو مثللو وقايع داخليه‌نك دولتعليه ايله فرانسه‌لو بيننده دركار اولان دوستلغه خلل ويره‌ميه‌جكی باب عالی طرفندن بيان اولنمغله ناپليون بالتوسط دولتعليه‌يی شانلو وخيرلو صورتده روسيه‌لو ايله صلح ايتدرمكی وعد ايدوب حالبوكه ممالك دولتعليه‌يی مقاسمه ايتمك اوزره روسيه ايمپراطوريله خفيا مخابره ايتمكده اولديغندن دولتعليه‌يی هركون بركذب ودسيسه ايله آوتمقده ايدی .

دولتعليه ايسه فرانسه‌لونك بو مثللو اطوار تلونكارندن منسلب الامنيه اوله‌رق بالطبع انكلتره‌لو طرفنه تمايل ايتمشيدی وبراً وبحراً هم روسيه وهمده انكلتره دولتلريله محاربه دشوار وعلی الخصوص انكلتره‌لو طرفندن دولت عليه جزائر وسواحلی حقنده مضرات عاجله دركار اولديغندن وانكلتره‌نك بو وجهله قوهٔ بحريه‌سندن ترتب ايده‌جك مضراتك دفعنه فرانسه‌لو دخی مقتدر اوله‌ميه‌جغندن انكلتره دونمناسی اميرالنه قپودان دريا طرفندن وجانب آخردن محرمانه اخطار واشعار اولنان مصالحه رغبتنه مبنی انكلتره‌لو طلب صلح ايله برمرخص كوندرر ايسه همان اويوشيلوب عقد مصالحه اولنمق خصوصنه مقدما ركاب همايونده قرار ويريلوب رجال دولتعليه‌دن سابقاً شق ثانی وايراد جديد دفترداری احمد بك‌ايله بوغاز محافظی وسرعسكری حقی پاشايه سلطان مصطفی دورنده رخصتنامه كوندرلمشيدی فقط دولتعليه‌نك انكلتره‌لو ايله مصالحه‌سی فرانسه پولتيقه‌سنه مغاير اولمق حسبيله فرانسزلر بوبابده انواع وعد ووعيد ايله ممانعت ايده‌كلدكلرندن حقيقت حال فرانسه‌لودن مكتوم طوتيلوب انلرك طرفندن سؤال وقوع بولدقجه انكليزلرك قوهٔ بحريه‌لرينه مقابله قابل اولمديغندن دفع مضرتلريچون انلری اغفال واشغال ايدييورز يوللو لسان قوللانيليوردی . حتی اردوی همايون ايله علمدار پاشانك ادرنه‌دن درسعادته عودتی اثناسنده فرانسه مصلحتكذاری اردوی همايونه برقطعه تحريرات كوندروب (فرانسه دولتنك توسطيله عقد اولنه‌جق مصالحه‌نك اوزامسندن طولايی ملت عثمانيه‌نك اشتكاسنه مبنی دولتعليه‌نك انكلتره‌لو ايله عقد مصالحه ايتمك اوزره اولديغی وروسيه دولتيله دخی خودبخود مصالحه ضمننده بشقه‌جه مخابره ده بولنديغی شايع اولوب بو مقوله حوادثك شيوعنه ايسه فرانسه

ایله دولتعلیه بیننده از قدیم استوار اولان اتفاقك اخلالنه چالیشانلر سبب اولەیور) دیو بوحوادثك تکذیب والغاسنی تکلیف ایتمکله رئیس الکتاب غالب افندی طرفندن فرانسه مصلحتکذارینه یازیلان تذکرەده (انکلتره مادەسندن طولایی سزك اشتباهکز بش التی آیدنبرو اکر صحیح اولسه شمدی‌یه دك نتیجه بولوردی اشته بودلیل کافیدر وانکلترەلونك بدیهی الثبوت اولان مضرات بحریەسنی دفع غرضیله اراالقده بعضاً مخابرۀ صوریه وقوعه کلوب سزدن دخی مکتوم طوتلمدی روسیه مصالحەسی ایچون دخی شوقدر وقتدنبرو قولاق طوتوب بکلمکدەیز) دیو جواب ویرلمشیدی .

وجلوس همایوندنصکره علمدار پاشا طرفندن مقام صدارته کچدیکنه دائر یاش قصبەسنده بولنان روسیه مارشالی پوزورسکی‌یه یازیلان تحریراتده مصالحه مادەسی نازکانه استعلام واستمزاج اولنوب بعده اویولده تبریك صدارتی حاوی جوابنامه کلمشیدی .

جمادی‌الآخرەنك اون دردنجی کونی ببك بغچەسی قصرنده کوستندیلی طاهر افندی ورئیس افندی فرانسه مصلحتکذاریله ملاقات ایتدکده مصلحتکذار سوزه آغاز ایله (فرانسه دولتی دولتعلیەنك دوست قدیمی اولمغله مصالح دولتعلیەیی التزامده سرمو قصور ومسامحه ایتمز انجق جلوس همایون وقوعبولدی مسلك دولتعلیه ندر واصول سابقەیه رعایتی وارمیدر دولتمه اعلام اولنمق اوزره بیان بیورلمق موافق مصلحتمیدر) دیو استفسار ایتمسی اوزرینه بروطرفدن دخی (پادشاه نوجاه افندمز حضرتلری مسلك سلیم خانی‌یی التزام بیوروب اصول سابقەیی بوزمق نیتنده دکلدر حتی کچن کون حضور همایونلرینه چیقلمشیدی فرانسه ایمپراطورینك دولتعلیه حقنده تعهدات کثیرەسی اولدیغنی سلیم خاندن بالدفعات ایشتمشیدم لکن کندو توسطیله روسیه مصالحەسی پارسه حواله اولنمش برسنەدن زیاده وقت کچدی مصالحه قرارکیر اولمدی سببی ندر دیو سؤال بیوردقلرنده واقعا فرانسه ایمپراطورینك تعهدات قویەسنه نظراً شمدی‌یه قدر مصالحه قرارکیر اولمق لازم کلورکن تأخر ایتمکله فرانسەلو طرفندن اصلح ومناسی لدی‌السؤال روسیەلو بعض ممالك طلبنده اولوب بوکا ایسه دولتعلیەنك بروجهله روی رضا کوسترمیەجکی ایمپراطورك مجزومی وذاتا دخی منفوری اولمق حسبیله بالمخابره روسیەلولری بوداعیۀ لاغیەدن وازکچورەرك مصلحته حسن نتیجه ویرمك ایچون بوآنەدك تأخیر اولندی دیو جواب ویرلدیکنی عرض وافاده ایتدیکمزده وممالکت طلبی سوزندن جهرۀ همایونلرنده اثر اغبرار کوریلەرك مملکت طلبی بحثی قالەکلەجك سوز دکلدر فقط فرانسه ایمپراطوری

تعهدات سابقه‌سنی فعله کتورر ایسه طرفمزدن مقابلهٔ مثلیه ایله اصول سابقه‌یه رعایته اعتنا اولنمق مترتب عهدهٔ التزاممدر بناءً علیه بو مصلحت قریبا ختام بوله جقمی یوخسه ینه عقدهٔ تأخیره دوچار اوله جقمی مصلحتکذاردن صورت قطعیه‌ده سؤال واستکناه ایله عرض اولنسون دیو فرمان بیوردیلر) دینلمکله مصلحتکذار طرف همایوندن اصول مقررهٔ سلیم خانی‌یه رعایت بیوریله جغی جوابندن طولایی اظهار ممنونیت ایدرك (ایمپراطورمزك مصالح دولتعلیه‌یی نه درجه التزام ایلدیکی یار واغیار عندنده معلومدر خصوصا اصول سابقه‌یه طرف همایوندن مراعات بیوریله جغنی تحقیق ایلدکده برقات دها سعی واقدام ایده جکی ولهستان حدودنده ایکیبوز یکرمی بیك قدر عسکر توقیف ایتمسی لدی الاقتضا دولتعلیه مصلحتنی روسیه‌لویه قبول ایتدیرمك مقصدینه مبنی ایدوکی امر مجزومدر فقط فرانسه‌لو دور اسبقده کوردیکی رعایت واحترامدن الحالة هذه محرومدر) دیو تعریض وبرازده تپه‌دلنلی علی پاشانك تلون مزاجندن ویولسز حرکاتندن بحثله اشتکا ایتدکدنصکره (بوایامده پارسده مصالحه مقدماتنه اغاز اولنمسی اغلب ملحوظدر) دیو ختم کلام ایلدی .

بو مکالمه‌نك تفصیلاتنی ومصالحه ماده‌سنك فرانسه خارجیه نظارتندن دخی صورلمسی تعلیماتنی متضمن وصدر جدیدك یعنی علمدار پاشانك درجهٔ نفوذ واقتدارینی وروم‌ایلی واناطولی اعیان وخاندانلری دعوت اولنوب برطرفدن کلمکه باشلامش اولدقلرندن جمله‌سی کلدکده بالاتفاق امور ملکیهٔ دولتعلیه‌نك اساس متین وقوی اوزره تأسیس اولنه جغنی ولاجل الاحتیاط روم‌ایلی عساکرندن بشقه اناطولیدن طونه یالیسنه فوج فوج عسکر کچورلمکده اولدیغنی مبین پارس ایلچیسی محب افندی‌یه برقطعه تحریرات مفصله کوندرلمشدر .

وبواثناده فرانسه غزته‌لرینك بعضیسنده دولتعلیه کویاکه افلاق وبغدانك روسیه‌یه وبوسنه ایله صربستانك اوستریایه ترکنه راضی اولمش دیو اراجیف کاذبه یازلمش وروسیه‌لونکدخی طونه‌دن حدود قطعنی قاله کتورمکده اولدیغی ایشیدلمش اولدیغنه مبنی جانب بابعالیدن کرك فرانسه مصلحتکذارینه وکرك اوستریا ایلچیسنه (دولتعلیه صلحه راغبدر فقط برقاریش یر ترك ایتمك احتمالی یوقدر بویله‌جه مصالحه قابل اولور ایسه فبها اولمیوبده محاربه عودت ایدر ایسه سلطنت سنیه مستعینا بالله تعالی اکا دخی حاضردر) دیو صورت قطعیه‌ده بیان اولندقدن بشقه محب افندی‌یه دخی بو یولده لسان قوللانمق اوزره تعلیمات قطعیه یازلمشدر .

ذکر اولنان تحریرات وتعلیماتك پارسه وصولنده محب افندی بونلرك مفاهیمنی فرانسه خارجیه نظارتنه تبلیغ ایلمش ایسه‌ده اولکونلر ایمپراطور ناپلیون روسیه

ایمپراطوری علکساندری ایله کورشمك ایچون ارفورته کتمك اوزره بولندیغندن کندوسنه اشته ایکی ایمپراطور ملاقات ایده‌جك شفاها بالمذاکره مصلحت مصالحه‌یه دخی قرار ویررلر دیو جواب ویرمکله محب افندی ناپلیونك ارفورتدن عودتنه منتظر اولوب قالمشدر .

فقط مقام صدارتعظمی‌یه برقطعه عریضهٔ مخصوصه یازوب (ایکی ایمپراطورارفورتده نه مذاکره ایده‌جکلر وبالخاصه دولتعلیه حقنده نه سویلشه‌جکلر بیلمیز لکن اولکیدن برقاچ قات زیاده حزم واحتیاطه رعایت واعتنا لازمدر) دیو عرض واخطار ایلمشدر .

بروجه بالا علمدار پاشانك دخی مسلك مخصوصی بوایدی‌که ملتجه بالاتفاق دین ودولت اغورنده جانسپارانه حرکت ایتمك اوزره روم‌ایلی واناطولی اعیان وخاندانلرینی درسعادته جلب ایله برشرطنامه یاپوب برطرفدن دخی اسباب سفریه‌نك اکمالنه صرف مساعی ایتمکده ایدی .

وانك بویله تشبثات قویه‌سی وهرطرفده امرلرینه عرض مطاوعت اولنمسی یار واغیارك دقت نظرینی جالب وحتی ناپلیونه بیله فکر وملاحظه‌یی موجب اوله‌رق بروجه آتی ارفورتده علکساندری ایله واقع اولان ملاقاتنده دولتعلیه حقنده درکار اولان سوء نیاتك تعدیلنه بادی اولمشدر .

چونکه اسپانیا دولتی میت متحرك حکمنده ایکن اسپانیوللرك ملتجه بالاتفاق فرانسزلر علیهنه قیام وحرکتلرنده مظفر اولدقلرینه نظرا عثمانلولر علمدار پاشا کبی اعمال عسکره قادر وتهدیدینی ایقاعه مقتدر برصدراعظمك امر واداره‌سی التنده اوله‌رق غیرت دینیه ایله قیام ایتدکلرنده نصل وقایع جسیمه‌نك عهده‌سندن کله‌بیله‌جکلری درکار ایدی .

قالدیکه انکلیزلر ملل سائره‌یی تحریك ایله (نه‌طوره‌یورسکز تمام فرصتدرناپلیونك وقت زوالی یاقلاشدی زیرا اسپانیوللر ملتجه قیام ایتدی ملیت وقومیت اتفاق واتحادی بشقه شیئه‌بکزه‌مز) دیه‌رك فرانسزلرعلیهنه تشجیع وتشویق‌ایتمکده ایدیلر المانیا اهالیسی ایسه فرانسزلرك تجاوزاتندن بیزار اولدقلری حالده اسپانیوللردن عبرت وانکلیزلرك تشویقاتندن جسارت اله‌رق بینلرنده حریت واستقلال ملیت وقومیت افکاری یاپیلوب بویولده هر درلو فداکارلغه حاضرلنمقده والمانیانك براوجندن اوبراوجنه‌دك فرانسزلره لعنت اولنمقده اولوب بواحواله‌نظرا اوستریا دولتی دخی تدارك حربیه‌سنك اکمالنه چالشمقده ایدی .

دولتعلیه دخی فرانسه‌لو طرفندن نومید اولمغله انکلتره‌لو ایله مصالحه‌یه راغب

اوله‌رق محرمانه مخابره‌یه کیریشوب حتی حقی پاشا ایله احمد بك بروجه بالامکالمه‌یه ترخیص قلنمشلر ایدی .

بناءً علی ذلك اوائل شعبانده انکلیز مرخصی اوچ درت قطعه سفینه ایله آقدکز بوغازی خارجنه کلمش اولدیغندن قپودان دریا رامز پاشا وصدور عظامدن نقیب الاشراف دری زاده عبدالله افندی وامین پاشا زاده محمد امین بك واستانبول قاضیسی طاهر افندی ورجال دولتعلیه‌دن بعض ذوات حاضر اولدقلری حالده عقد اولنان انجمن مشورتده کیفیت لدی المذاکره انکلتره وفرانسه وروسیه دولتلرندن هر برینك دولتعلیه‌یه بشقه بشقه مضرتی درکار ایسه ده الحالة هذه انکلتره‌لونك مضرتی حسب الموقع دیکرلرندن اشد کورندیکی ومصالحه ایچون مرخص دعوتی سبق ایلمش اولدیغی جهتله اکثر حضار مصالحه صورتنی ترجیح واختیار ضمننده (اعظم الخطایا محاربة من یطلب الصلح) فقره‌سنی تذکار ایلدیلر . فقط (بیت) اضطراب نابهنکام ایستمز تحصیل کام * بی‌تکلف موقعنده کارکندین کوستررر) نحواسنجه بوخصوصك تعجیلی لازم کلیوب اوروپانك نتیجهٔ احوالنه انتظارا انکلتره‌لوبی ممکن مرتبه اشغال ایلمك ونهایة الامر اسکاتلری متعسر اولورایسه شروط معاهدهٔ قدیمه‌نك تحصیلیله صلحه صورت ویروب دفع مضرتلرینه باقلق اوزره تأنی وتعویق صورتی مناسب اولور اما حقی پاشا واحمد بك بو صورتلری اداره‌یه مقتدر دکللردر .

* بیت *

اذا کنت فی حاجة مرسلا * فارسل حکیما ولا توصه

مصداقنجه ادارهٔ کلامه وافادهٔ مرامه مقتدر لیاقتلو ودرایتکار برآدم مأمور اولسه وکاشکی حقی پاشا بتون بتون بوغازدن قالدیرلسه یوللو سوزلر جریان ایدرك نتیجه‌سنده بوایشه مقدما ناپلیون لهستانده ایکن نزدینه مرخص اوله‌رق کیدوب کلمش اولان وحید افندی مناسب کورلدی .

وبواثناده دولتعلیه‌نك موازنهٔ واردات ومصارفی بحثی مذاکره اولندیغی صره‌ده دفتر وزارتده کوریلان اون قدر وزرانك وزارتلری ترقین ایله برر محلده اقامت ایتمك اوزره کندولره برر مقدار معاش تخصیص ایدیلوب بونلردن بریسی دخی حقی پاشا اولمغله یرینه قرمان والیسی شاملی راغب پاشا بوغاز سرعسکری نصب وتعیین بیورلدی واحمد بك عزل ایله وحید افندی مکالمه‌یه مأمور ومرخص اوله‌رق رمضانك دردنجی کونی بارخصتنامهٔ همایون بوغاز بحرسفید جانبنه کوندرلدی .

ارفورت ملاقاتنه کلنجه ایکی ایمپراطورك ملاقاتنده بیوك شنلکلر اجراسی مصمم
اولدیغنه مبنی اولجه ناپلیون ارفورته متعدد مأمورلر کوندردی واسپانیاده حربك
دوامی ایچون اول طرفه عساکر کلیه کوندرلملك لازم کلدیکندن بشقه اوستریا
طرفندن ملحوظ اولان حرکات خصمانه‌یه نظرا احتیاطلو بولنمق اوزره بر خیلی
عسکره لزوم واحتیاج کورلمکله فرانسه‌دن قرعه ایله کلی عسکر یازوب رین
مجتمعه‌سندن دخی برخیلی عسکر الدی واواخر رجبده پارسدن چیقوب اوائل
شعبانه مصادف اولان ایلول افرنجینك یکرمی یدیسنده ارفورته وصول بوله‌رق
علکساندری دخی اول کون اورایه کلمکله برلشدیلر وبرقاچ کوندنبرو اورایه کلوب
بریکمش اولان درت قرال واوتوز درت پرنس ایله کورشدیلر فوق‌العاده شهر
آیین وشنلکلر یاپوب ناپلیونك عظمتی بر درجه‌یه وارمشیدی‌که اول قراللر وپرنسلر
هیچ مقوله‌سی عد اولنه‌رق بیچاره‌لر ناپلیونی کوروبده مظهر التفات اوله بیلمك
ایچون دیوانخانه‌لرده سورینورلردی بو وجهله ناپلیونك ساکن اولدیغی سرایك
دیوانخانه‌لری بتون کون اویله حکومت مستقله اصحابی اولان حکمدارانایله مملو ایدی .
مقدما پترسبورغده روسیه خارجیه ناظری ایله فرانسه ایلچیسی بینلرنده دولتعلیه‌نك
مقاسمه‌سنه دائر وقوعبولان مکالماتدن استانبولك ترکنه برینك راضی اوله میه جغی
وارتق بویولده مذاکرات ومکالمات ایله اوغراشمق عبث اشتغال دیمك اوله جغی
اکلاشلدیغندن ناپلیون ارفورتده ملاقاته قرار ویردیکی وقت امر مقاسمه‌نك وقت
آخره تعلیقیله مجرد علکساندری فرانسه اتفاقنده پایدار اولمق وفرانسه‌نك کرك
اسپانیاده وکرك سائر یرلرده اجرا ایتمش وایده جك اولدیغی ایشلری تصدیق ایلمك
شرطیله افلاق وبغدانك ضبط وتملکنی علکساندری‌یه تکلیف ایلمکی قورمشیدی
بوکره بروجه بالا ارفورتده لدی الملاقاة ابتدا علکساندری کلامه اغاز ایدرك روسیه
ایله فرانسه‌نك لزوم اتفاقنی وبوندن تولد ایده جك محسناتی وروسیه‌نك فرانسه‌یه
حسدی اولمیوب فقط روس ملتنی ممنون ایتمك اوزره فرانسه‌نك کسب ایتمش
وایتمکده بولنمش اولدیغی جسامته برقارشولق ویرلمك لازم کله جکنی وفرانسه
دشمنلرینه کندو دشمنلری نظریله باقه جغنی بر تفصیل بیان ایتدکده ناپلیون دخی
اتفاق خصوصنده انی تصدیق ایدوب انجق بو وجهله تشریح ماده‌یه ابتدار ایلدی که
(ایجاب حاله نظرا پولتیقه جه وقوعبولان تبدلاته بشقه تبدلات علاوه‌سی تهلکه‌لو
اولدیغندن شمدیلك اولوریله قناعت اولنملیدر دولت عثمانیه‌نك مقاسمه‌سی
بحثنه کلنجه استانبول ایله‌ایکی بوغازك فرانسه طرفندن روسیه‌یه ترکی قابل اوله میه جق
وفرانسه بوکا راضی اولسه بیله انکلتره واوستریا واسپانیا دولتلری والمانیانك

(برپارچه‌سی)

برپارچه سی ایله بقای حیاتی ایچون ایاقلانمش اولان ترکستان براشوب صوك نفسلرینه قدر اوغراشه جقلری درکاردر بویله براغر مسئله‌نك میدانه قونلمسی ایچون وقت مناسب کوزتملیدر علی الخصوص که اسپانیاده فرانسه‌نك تصادف ایتدیکی مشکلات مثللو فنلاندیانك ضبطنده روسیه جه دخی بو اثناده صعوبتلر تحدث ایلمشدر طونه سواحلنده بولنان روسیه اردوسی عثمانلو اردولریله اوغراشمغه کافی ایسه ده ترکلر ملتجه ایاقلاندقلری صورتده روسیه وارقوتنی اوطرفه ویرمکه مجبور اولور فرانسه دخی سالف الذکر دول متفقه ایله یالکز قالور بوده اویله جه برمسئله ایچون اولمش اوله جق که هنوز ایکی دولت میانه سنده اکا دائر اتفاق حاصل اوله مامشدر بوسببلره بناء شمدیکی حالده روسیه فنلاندیا ایله افلاق وبغدانك ضبطنه قناعت ایتملیدر فرانسه ایسه کندوسنك حدود طبیعیه سنه قناعت ایدوب اسپانیاده وقوعبولان عصیانك دفعندن وروم حکومت روحانیه سنك رفعندن بشقه برشی ایستمز بوکا دلیل اولمق اوزره پروسیانك فرانسه یه ترك ایلمش اولدیغی ممالك قریبا المانیا پرنسلرینه تقسیم اولنه جقدر الحاصل طرفینك بوقدرجقله اکتفا ایلمسی موافق مصلحت اولوب ایلروده مساعدهٔ زمانیه‌یه کوره شرقجه اجراآت جسیمه یه دخی تشبث اولنور وایکی ایمپراطور کنج اولدقلرندن بیوك ایشلر اجراسنه دها چوق وقتلری واردر) دیدی .

علکساندری دخی بوکا موافقت ایتدی فقط روسیه‌لو طرفندن افلاق وبغدانك ضبطنه دائر فرانسه‌لونك رضاسنی مصدق برقطعه اتفاقنامه امضالنمسنی تکلیف ایلدی ناپلیون دخی بوکا موافقت ایدوب انجق مطمح نظری مصالحهٔ عمومیه استحصالندن عبارت اولمسیله تنظیم اولنه جق اتفاقنامه‌یی وسیله اتخاذ ایله بوکا تشبث اولنمسنی یعنی ایکی دولت طرفندن بالاتفاق انکلتره‌لویه مصالحه تکلیف قلنمسنی درمیان ایدرك بویولده برقطعه اتفاق عهدنامه سی قلمه المق اوزره کیفیت فرانسه خارجیه ناظری شامپانی ایله روسیه خارجیه ناظری رومانجوفه حواله ایدلدی .

بو ایکی خارجیه ناظری عهدنامهٔ مذکوری مذاکره ایدرلرکن ناکهان بینلرنده برمشکل مسئله ظهوره کلدی .

شویله‌که : فرانسه‌لو روسیه‌نك افلاق وبغدانی ضبطنه دائر اولان ماده‌لرك بر مدتجك مکتوم طوتلمسنی ایستیوب روسیه‌لو ایسه بوکا موافق ایتمیوردی . زیرا ناپلیون دولتعلیه‌یی اورکودوبده انکلتره‌لونك قوجاغنه دوشورمکدن احتراز ایله برابر انکلتره‌لو ایله مکالمه قپوسی اچلدقده میدانده بولنان مشکلاتك اوزرینه دیکر براغر مسئله علاوه ایدلمش اولمایوبده اساساً اتفاق حاصل اولدقدنصکره کرك انکلتره‌لویی وکرك دولتعلیه‌یی طاتلیلق ایله افلاق وبغدانك ترکنه ارضا ایتمك ایستردی .

روسیه‌لو ایسه اول باول مملکتین ایشنه صورت قطعیه‌ده برقرار ویردرمك امل مخصوصنده ایدی .

بونك اوزرینه ناپلیون بالذات علکساندری‌یی اقناعه سعی ایتمش ایسه‌ده مفید اولمدیغندن ایکیسی اورته‌سی برصورت بولوب اولوجهله تنظیم اولنان عهدنامه تشرین اول افرنجینك اون ایکیسنده امضا اولندی .

خلاصهٔ احکامی (حرب وصلحده ایکی دولت یکدل ویکجهت اولمق وایکی ایمپراطور طرفندن انکلتره‌لویه مصالحه تکلیف اولنوب بویولده آچیله‌جق مکالماته حال حاضر اساس اتخاذ اولنه‌رق فنلاندیا ایله افلاق وبغدانك روسیه‌یه ترکی تصدیق اولنمدقجه فرانسه‌لو مصالحه‌یه راضی اولمامق وبوكا مقابل فرانسه‌لو تصرفنده بولنان مملکتلرك یدنده قالمسی واسپانیا تاجنك ژوزفه براغلمسی شرطلری قبول اولنمدقجه روسیه‌لو دخی مصالحه نامه امضا ایتماملك وبوعهد نامه‌نك امضاسندن صكره روسیه‌لو باب‌عالی‌ایله مکالمه‌یه کیریشوب کرك صلحاً وکرك حرباً دولت عثمانیه‌یی مملکتینك ترکنه مجبور ایلمك وفقط بویولده وقوعبوله‌جق معاملات فرانسه ایله دولت عثمانیه ارهسنده‌کی دوستلغه خلل ویروبده عثمانلویی انکلتره‌لویه مراجعته مجبور ایتمامك اوزره ماده اولجه ایکی دولت مرخصلری میانه‌لرنده بالمذاکره اکا کوره قرار ویرلمك وکرك مملکتین ماده‌سندن وکرك ایتالیا واسپانیا مسئله‌لرندن طولایی اوستریالو حربه قیام ایدر ایسه ایکی دولت برلشمك وبرده بوعهد نامه‌نك نتیجه‌سی مصالحه اولمیوبده حربه منجر اولور ایسه برسنه ظرفنده ایکی ایمپراطور ینه ملاقات ایتمك خصوصلرندن عبارتدر .

بو وجهله ایکی ایمپراطور بیننده براتفاق معاهده‌سی یاپلمش وفنلاندیانك اسوجدن ومملکتینك دولتعلیه‌دن نزع ایله روسیه‌لو ممالکنه التحاقی خصوصنه قرار ویرلمش ایسه‌ده ایکی ایمپراطورك هدف قصد ونظرلری یکدیکره مخالف ایدی .

زیرا ناپلیونك مطمح نظری انکلتره‌لویی صلحه اجبار ایله مرامنه موافق صورتده برمصالحهٔ عمومیه حصوله کتورمکدن عبارت اولمسیله بوبابده هرکونه مشکلاتی دفع ایتمك اوزره اوستریالویی تهدید ایله تهیئات حربیه‌دن واز کچورمك ودولتعلیه‌یی بالتدریج اقناع ایله مملکتینك ترکنه ارضا ایتمك املنده ایدی .

علکساندرینك اقصای املی ایسه فنلاندیا ایله برابر مملکتینك ضبط وتملکندن عبارت اولمسیله بوخصوصده بعض مشکلات چیقاره بیله‌جك اوستریالویی اوخشایوب یموشاده‌رق دولتعلیه‌یی خواه وناخواه مملکتینك ترکنه مجبور ایتمك استردی .

بناء علیه ایکی ایمپراطورك بوندنصکره وقوعه کلان طور وحرکتلری مذکور اتفاق

معاهده سی دائره سنده دوران ایلمش ایسه ده تماميله یکدیکره مطابقت مرکزنده دکل ایدی .

وناپلیونك ایمپراطوریچه ژوزفیندن اولادی اولمدیغی جهتله بقای سلسلهٔ نسبی ایچون دیکر بر پرنسس ایله تزوجی متصور اولدیغندن ناپلیون علکساندرینك همشیره سی قترینه یی کوزینه کسدرمش اولمسیله بوکره ارفورتده طالیران بونیتی علکساندری یه آچدقده پك زیاده اظهار ممنونیت ایلمش ایسه ده والده سنك فرانسزلر وعلی الخصوص ناپلیون حقنده خصومتی اولدیغندن روسیه لولر اورتودوقس اولوب فرانسزلر ایسه فی الاصل قاتولیك ایکن برارالق دینسز وبعده ینه دیانتی اعاده ایله الحالة هذه چوغنك نه اولدیغی بلورسز ایدوکندن اختلاف مذهب حسبیله امر ازدواجده بعض مشکلات درکار ایدی مع مافیه علکساندری بومقوله مشکلاتك حلنه سعی ایده جکنی وعد ایلدی .

واواخر شعبانده یعنی تشرین اول افرنجینك اون سکزنده علکساندری پترسبورغه وناپلیون پارسه عودت ایتمك اوزره ارفورتدن چیوب برمقتضای معاهده ایکی دولت طرفندن بالاتحاد انکلتره لویه مصالحه تکلیفی مصمم اولدیغندن رومانجوف دخی پارسه عزیمت ایتدی .

ناپلیون ایله رومانجوف پارسه لدی الوصول همان دولتین متفقتین طرفندن مصالحه تکلیفی ضمننده انکلتره یه تاتارلر چیقارلدی اوستریا دولتنه دخی ژوزفك اسپانیا قراللغنك تصدیقی تکلیف ایدلدی .

واوائل رمضانده ناپلیون مبعوثان ملت مجلسنی کشاد ایتدکدنصکره برادری ژوزفی اسپانیا تختنه اجلاس ایتمك اوزره اولجانبه کیتدی .

روسیه ایمپراطوری دخی فلاندیا اوزرینه سوق عسکر ایتمکله اسوج دولتی مدافعه یه قیام ایدوب ایلك دفعه محاربه ده روسیه باش قوماندانی تلف اولمش ایسه ده نهایتنده اسوجلو مغلوب اوله رق خلال تشرین ثانیٔ افرنجیده روسیه عساکری فلاندیا ولایتنی استیلا ایتمشدر .

بروجه بالا انکلتره لویه ایراداولنان مصالحه تکلیفنه جوابا انکلتره دولتی طرفندن مصالحه یه اظهار خواهش وآرزو اولنمغله برابر بویولده اچیله جق مکالمه یه بالجمله متفقلرینك وعلی الخصوص اسپانیوللرك دخی داخل اولمسی شرط قلندی وشرط مذکور دولتین متفقتین طرفندن قطعیا رد اولنمدیغی جهتله برمدت مکالمه یه دوام اولندی لکن انکلتره لو بومکالمه دن امید وار اولدیغی نتایجك حاصل اوله میه جغنی درك وتفطن ایتمکله برووقتنبرو ناپلیونك علیهنه انواع تشویقات ایله قیزشدرمش اولدیغی

اسپانیوللر ایله اوستریالویه بومثللو مصالحه شایعه‌لریله صغوقاق کلور دیو خوف ایدرك بردن بره مکالمه‌یی قطع ایله کافی‌السابق اطوار وحرکات خصمانه‌یه دوام ایلدی ٠ اوستریا دولتی کندویه ایراد اولنان تکلیف سالف‌الذکر اوزرینه مصالحه‌یه خلل کتورمیه‌جکی بیانیله برابر ژوژفك قراللغنی تصدیق بحثنده بیان افکار ایتمزدن اول ارفورتده جریان ایدن مکالمه‌یه دائر ایضاحات ایستدی ٠

وچونکه فرانسز وروسیه دولتلریله مصالح اولان حکمدارانك اکثری ارفورته کله‌رك ایکی ایمپراطورایله ملاقات ایدوب بعضیلری دخی طرفلرندن مأمور مخصوص کوندرمشلر ایدی اوستریا ایمپراطوری ارفورته دعوت اولنمدیغی جهتله بالذات کتمیوب فقط ظاهرا اجرای رسم خلوص ایتمك وحقیقةً ارفورته جریان ایدن پولتیقه‌یه آشنا اولمق اوزره اودخی برمأمور مخصوص کوندرمش ایسه‌ده مکالمات واقعه غایت مکتوم ومحرمانه اجرا اولندیغندن برشیئه واقف اوله مدیغنه مبنی اوستریالونك تلاشی آرتوب اولکیدن زیاده تدارکات سفریه‌یه ابتدار ایتدیکی حالده (ارفورت ملاقاتنده جریان ایدن مکالماتك نتیجه‌سی دولت عثمانیه‌یی امحا ایتمکدر فرانسه‌لونك قوتی ایسه کوندن کونه تنزل ایتمکده اولدیغنه اسپانیا مسئله‌سی دلیل کافیدر) یوللو سوزلرله دولتعلیه‌یی انکلتره‌لو ایله مصالحه‌یه تشویق ایدر اولدی ٠

الحاصل انکلتره‌لو ناپلیونك دلخواهنه موافق صورتده مصالحه‌یه یناشمیوب اوستریالونك دخی احوال وحرکات مشروحه‌سنه نظرا دولتین متفقتینك پولتیقه‌سی دائره‌سنه آلنه‌میه‌جغی اکلاشلدی ٠

شوحاله نظرا رومانجوفك پترسبورغه عودتی لازم کلمش ایسه‌ده ناپلیون ایکی آی ظرفنده اسپانیایی قبضهٔ تصرفنه کچوره‌جکنی وعدایدوب بووجهله اسپانیا مسئله‌سنك ختامی تقدیرنده ایسه ارفورتده قرار کیر اولان موادك اجراسنه اوروپاجه بر طرفدن ممانعت اولنه‌میه‌جغی جهتله روسیه‌لونك افلاق وبغدانی ضبط وتملك ایلمسنه اوستریالو برشی دیه‌میوب دولتعلیه دخی ممانعت ایده‌میه‌جکی وانکلتره‌لو براً متفق بولمدقجه برشی یاپه‌میه‌جغی جهتلرله بلا محاربه مملکتین مسئله‌سی تسویه پذیر اولورخلیاسیله ناپلیونك اسپانیادن عودتنه قدر رومانجوفك پارسده مکث وتوقفنه قرار ویرلمشیدی ٠

وناپلیون ارفورتدن عودتنده پارسده چوق اکلنمیوب بروجه بالا مبعوثان ملت مجلسنی کشاد ایتدکدنصکره درعقب اسپانیایه کیدرك وبالذات اردوسنه قومانده ایدرك فی‌الواقع ایکی آی ظرفنده اسپانیوللره غلبه ومادریده دخول ایله برادرینی اسپانیا تختنه اجلاس واسپانیانك اکثر مواقعنی ضبط واختلاس ایتمش واسپانیوللرك امدادینه کلان انکلیزلری رجعته مجبور ایلمش ایسه‌ده اسپانیا مسئله‌سی هنوز ختام بولمامش ایدی ٠

واشبو اسپانیا ایشاری ناپلیونه اوقدر زحمت ویرمشیدیکه مقدما اوستریا وپروسیا وروسیه دولتلرینك مكمل ومنتظم اردولرینی پریشان ایتمك ایچون چکدیکی زحمتلر بونسبتله هیچ حکمنده ایدی .

بوحاله نظرا وطن وحریتنی محافظه اغورنده جان وکوکلدن مدافعه یه قیام ایدن ملتك اوکنه طورمق مشکل اولدیغی انظار عمومیه ده عیان اوله رق بتون ملل اوروپا اسپانیا مسئله سنه احاله سمع واعتبار ایتمکده ایدی .

اوستریالوایسه اون بش سنه ظرفنده بك چوق یرلرضایع ایتمش اولدیغندن بونلرك استردادی ایچون فرصت کوزتمکده اولدیغی حالده الك صوك دفعه اوله رق ناپلیونك پروسیا وروسیه دولتلرینه قارشو آچدیغی سفرده فرانسز اردوسنك نیمن نهرینه قدر ایلرولدیکی وقت اوستریالو ایچون تمام فرصت ایکن بی طرف طوروبده بوفرصتی الدن قاچردیغنه عظیم تأسف ایدوب متعاقبا ناپلیون ایله علکساندرینك اتحاد واتفاقنی کوره رك دوچار تلاش واندیشه اولمشیدی .

مع مافیه اکر ناپلیون غالبانه عقد ایلمش اولدیغی معاهداتك احکامنه قناعت ایدوبده نو بنو مسئله لر چیقارمسه اوستریالو دخی قدرینه راضی اولوب سس چیقارمزدی لکن مؤخراً ناپلیونك بایونده اسپانیا قرالیله اوغلی حقنده اجرا ایلدیکی معامله غدارانه بتون حکمداران اوروپایه برعبرت مؤثره اولدی .

علی الخصوص اوستریا ایمپراطوری کندو خاندانی حقنده دخی بومعامله نك اجرا اولنه جغی وهمنه دوشدی .

حالبوکه اسپانیا وقعه لری فرانسه نك بعض مرتبه ناموس عسکریسنه خلل کتوردی . واوستریالولری محاربه هوسنه دوشوردی .

وبرمنوال مشروح بتون المانلر فرانسزلره خصم اولوب اکرچه المانیا حکمدارانی ناپلیونك قوهٔ هائلهٔ عسکریه سنی ملاحظه ایله خلقك بو افکار انتقامکارینه قارشو کلمکده ایسه لرده اوستریالو براوفق مظفریته نائل اولدیغی کبی المانیا حکمدارانی افکار عمومیه نك حرارتنه مقاومت ایده میه رك بتون المانلرك فرانسزلر علیهنه قیام ایده جکلرینی پك اعلا بیلوردی . وجنراللرینك ایچنده الك فائق بولنان مشهور ارشیدوق شارل نام مارشالك نظارتی تحتنده اوله رق قوهٔ عسکریه سنی پك زیاده جسامتلندردی . شویله که : محاربه ظهورنده درحال موقع حربه سوق اولنه جق اوچیوز بیك عسکری مهیا اولدقدن بشقه ایکیوز بیك قدر احتیاط ترتیبی دخی وار ایدی .

واوستریا ایمپراطورینك اطرافنده بولنانلر هپ حرب طرفداری اولوب (اون بش

سنه‌دنبرو فرانسه‌لو حرب ایله مشغول اولدیغندن کسب ضعف ایلدی اسپانیاده تعلیمسز وانضباطسز برطاقم نفیرعام سوریلریله باشه چیقه‌میور) دیه‌رك ایمپراطوری جنکه تشویق وتشجیع ایدییورلردی یالکز ارشیدوق شارل بو افکارده اولمیوب لکن او دخی بو جهتله مظهر استهزای عمومی اوله‌یوردی .

بوسببلردنناشی اوستریا دولتی حربه قرار و یروب داخلا هردرلو تدارکاته تشبث ایتدیکی کبی خارجا دخی فرانسه‌لو علیهنه ایشلمکه باشلادیغی صره‌ده بروجه بالا دولت علیه‌یی انکلتره‌لو ایله عقد مصالحه‌یه تشویق ایدردی . کله‌لم دولتعلیه‌نك احوال پولتیقیه سنه .

منوال مشروح اوزره ناپلیون ایله طالیران وشانپانی ورومانجوف ارفورتدن پارسه کلدکلرنده مقدما آنلرله برلکده ارفورته کیتمش اولان روسیه ایلچیسی تولستوی عودت ایتدیکندن محب افندی لدی الاستفسار مأموریتندن استعفا ایلمش اولمسی اوزرینه ویانه‌ده‌کی روسیه ایلچیسی قوراکین پارس ایلچیسی تعیین قلنمش ایدوکی خبر و یرلمکله قوراکینك مکالمه‌یه مرخص اولوب اولمدیغی بیلنمدیکندن بوتبدل دخی مکالمه‌نك تأخرینه سبب اولور ظنیله تلاش ایتمش ایسه‌ده رومانجوفك پارسه ورودی کندویه بعض مرتبه بادیء تسلیت اولمشیدی .

حالبوکه ناپلیونك عودتندن صکره محب افندی فرانسه خارجیه ناظری شامپانی ایله کوریشوب ارفوتده دولتعلیه مصالحه‌سنه دائر نه‌درلو قرار و یرلدیکنی استعلام ایتدکده شامپانی (ایمپراطورمزك مصالح دولتعلیه‌یی بالوجوه التزام ایتمکده اولدیغی معلوم ایکن ایمپراطور علکساندری افلاق و بغدانی ترك ایتمك ایستمیوب برقاچ سنه‌دنبرو اشبو مملکتین اراضیسنك اداره‌سی اشتراك صورتنده کبی برمعنادر واهالیسی هم مذهبمز اولمق حسبیله بزه میل ورغبت ایلمش اولدقلرندن شمدی دین آخرده اولان اهل اسلامه ترك ایتمك بین الملة شانمزه خلل و یرر قالدیکه دولت عثمانیه طرفندن بلاواسطه عقد مصالحه تکلیف اولنوب حالا حامل مهر صدارت اولان مصطفی پاشا روسجقده ایکن یاشده آرام‌ایدن فلد مارشال پوزورسکی ایله مخابره ایتمکده ایدی دیه‌رك ایمپراطوریمزك توسطنی قبول ایتمامك صورتنی ارائه ایلمش وایمپراطوریمز دخی اسپانیا ماده‌سیله مشغول اوله‌رق المانیاده‌کی درتیوز بیك عسکرینك اکثرینی اسپانیا اوزرینه سوق ایتمکله روسیه قارشوسنده ضعیف بولندیغی اجلدن روسیه ایمپراطورینه حکما برجواب و یره‌میوب مماشات ایتمش ایسه‌ده ینه ایمپراطوریمزك توسطدن فارغ اولدیغی یوقدر قالدیکه توسط ماده‌سی دولتین طرفندن قبول اولندیغی صورتده متوسط اولان دولت دخی

(اجرای)

اجرای توسط ایدر یوخسه روسیه‌لو ایلچیسی اولان تولستویه بزم ابرامز ایله
رخصتنامه کوندرمشیکن تعلیماتنی تکمیلاً ارسال ایتمدی و بو دفعه آنی عزل ایله
یرینه تعیین ایلدیکی ایلچیسنی دخی ترخیص ایتمیه‌جکی مسلمدر روسیه‌لو طرفندن ترك
توسط و دولتعلیه طرفندن بویله معامله اولندقده متوسط اولان نجه اجرای توسط
ایده بیلور روسیه‌لو مصالحه‌یی بو طرفدن قالدیروب استانبولده یاخود آخر برمحلده
اولمسنی تصمیم ایتمشدر و بو اثناده انکلتره‌لو ایله دخی مکالمه اوزره اولدیغمزه بناء
بلکه مصالحه مأمولدر و دولتعلیه دخی بالطبع مصالحه‌یه داخل اوله‌جق اولمغله غائله
کلیا برطرف اولور و اکرچه انکلتره مصالحه سنده دولتعلیه مصالحتی مشکل ایسه‌ده
ایمپراطوریمز دولتعلیه‌یی التزام ایتمشدر ایشته ارفورتده اولان مکالماتك قراری بو منوال
اوزره در) دیجك محب افندینك صبری یانوب (بزم انکلتره‌لو یدنده افلاق و بغدان
کبی مملکتلریمز یوق که مصالحه مشکل اوله شوقدر وار که طرفکزدن علت سر دیله
انکلتره‌لونك بوغازه سفینه سی کلمش ویاخود مخابره اوله‌یورمش دیو دولت علیه
آچیقده براغیلورسه بیلمم لکن انکلتره‌لو ایله بزم موجب نزاع اوله‌جق برماده من
بوقدر ظن ایدرم) دیمسیله شامپانی مضطرب اوله‌رق برمدت سکوت ایتدکدنصکره
(انکلتره‌لو استانبوله قدر دخول ایتمشیدی دیمسنه مقابله محب افندی دخی (نیچون
کلدیکی معلومدر تفصیلی لازم کلورسه جوابلری حاضردر) دیه‌رك مجلس مکالمه‌یه
نهایت ویرلمشدر .

فی الواقع دولتعلیه ایله انکلتره‌لو میانه‌سنده واقع اولان خصومته سبب مستقل فرانسه‌لو
اولدیغی حالده بر وقتدنبرو ایکی دولت بربرینه یاقلاشوب و عقد مصالحه‌یه مانع
اوله‌جق برشی قالمیوب یالکز ناپلیونك رعایت خاطری باعث تأخیر اولمقده ایکن
شمدی آنیده شامپانی مشکلاتدن عد ایله حصولی تقدیرنده دولتعلیه‌یی بو نکله زیربار
منتده بولندرمق ایستمسی فوق العاده تعجب اولنه‌جق موادندر .

حالبوکه بو مثللو سببلردن طولایی دولتعلیه‌نك انکلتره پولتیقه سنه میل و رغبتی تزاید
وعقد مصالحه‌یه نیتی تقرر و تأکد ایدوب ناپلیونك بروجه مشروح انکلتره‌لو ایله
مکالمه‌یه کیرشمش اولمسنی دخی بو نیتك اجراسنه وسیلهٔ مناسبه اتخاذ بیوردی قالدیکه
ناپلیونك بونجه مواعدی حصیر التنه کتمش و بو کونیارین یارسده مکالمه‌یه باشلانه‌جق
دیو بوقدر وقتدن برو دولتعلیه‌یی الداتمش ایکن شامپانی اوتانمدین بوزورسکی ایله
مخابره اولنمش دیو خرسز اوصاحبنی صوچلی چیقارر نحواسنجه دولتعلیه‌یی صوچلی
کوسترمسی دهازیاده تعجبه شایان حالاتدندر .

لکن بونلره هیچ تعجب ایتمامليدر بلکه دیپلوماتلقده اوتانمق غائله‌سی وطوغریلق
داعیه‌سی اولمدیغنی بیلملیدر .

بو بحثلر اوزرینه محب افندی خیلی مناقشه ایلمش ایسه ده بو مرتبه عانی و بدیهی حقسزلقلره قارشو بحث و مجادله عبث اولدیغندن نهایت (حسبنا الله و نعم الوکیل) دیوب استعفادن بشقه چاره بوله مدیغنه بناء بو خصوصلره دائر باب عالی یه تقدیم ایلدیکی تحریراتده (قوللرینک ایلچیلکم دکل مرخصلغم دخی منفسخ اولوب فرانسه نک استانبولده کی مصلحتکذارینه مقابل بیوک ایلچیلك عنوانی و نشانجی پایه سی ایله بوراده اقامتم شان و شوکت دولتعلیه یه لایق دکلدر) دیو ایکنجی ترجمانی مصلحتکذارلقله براغوبده درسعادته عودت ایتمسی ایچون رخصت استدعا ایلمشدر .

ناپلیون ایران دولتنه دخی عینیله بویله براویون ایتمشیدی که روسیه لو ایله عقد مصالحه ایتدیکمزده سزی دخی ادخال ایلرز و روسیه لو یدینه کچمش اولان مملکتلریکزی استرداد ایدرز دیو ایرانلویی اغفال ایتمش و تیلسیت مصالحه سنده آنلری دخی خارجده براقش اولدیغی حالده ینه لیت ولعل ایله آلدادوب آوتمقده اولدیغندن ایران ایلچیسی عسکر خان بوآثناده بیهوده پارسده امرار اوقات ایدرك اره صره محب افندی ایله حسبحال ایتمکده ایدی .

ایشته بو مثللو سببلردن طولایی ممالك شرقیه خلقنك فرانسزلر حقنده امنیت و اعتمادلری منسلب اولمقده و انکلیزلرك عموما آسیاده نفوذ و اعتبارلری ترقی بولمقده ایدی .

بالاده مذکور مکالمه لردن صکره شامپانی تکرار محب افندی یی دعوت ایتمکله یاننه واردقده (ارفورتده روسیه ایمپراطوری ایله واقع اولان ملاقاتده ایمپراطوریمزله هر ماده ده اتفاق ایتمشلر ایکن دولتعلیه مصلحتنجه بینلرنده توافق حاصل اوله مامشدر مع مافیه دائما متوسط اولدیغمزی بیان ایدرم و دولتعلیه ایسترسه محل مکالمه یه مأمور برآدم دخی کوندریرز) دیمسنه جوابا (بنم مأموریتم فرانسه نك توسطیله عقد مصالحه در بو دیدیکك سوزلر اساس مأموریتمدن خارج اولمغله بوکا دائر برشی دیه مم) دیو جواب ویرمشدر .

چونکه فرانسه لو توسطدن چیقمش اولدیغی حالده دولتعلیه ایله روسیه دولتی مرخصلری بینلرنده جریان ایده جك مکالماته من غیر رسم مداخله و بالتدریج دولتعلیه یی مملکتینك ترکنه ارضا ایلمك داعیه سنده بولندیغندن شامپانی رسماً فرانسه لونك توسطدن چکلمش اولدیغی بیان ایتمکله برابر ینه متوسط وایسترایسه کز محل مکالمه یه بر مأمور کوندریرز یوللو یکدیکره مناقض سوزلر سویلدیکندن محب افندی آرتق بونلره معنی ویرمك و حکم ترتب ایتدیرمك تکلفاتنه کیرشمیه رك همان بروجه سابق بوراسی مأذونیتنك خارجنده اولدیغی بیانیله سوزی کسدرمشدر .

بعده رومانجوف ایله کورشدکده او دخی طونه دن قطع حدود ایله مصالحه خیرلو

اوله‌جغنی بیان ایدوب بوایسه اقدمجه کندوسنه کلمش اولان تعلیماتك خلافی وعلمدار پاشانك مسلکنه بتون بتون منافی اولدیغندن محب افندی آنی دخی او یولده برجواب ایله کچشدرمشدر .

الحاصل ناپلیون دولتعلیه ایله ساز وسوزده هم آهنك ایکن تیلسیت مصالحه‌سندن صکره نیزن باقشلریله صغوق نوا پرده‌لرندن دمساز اوله‌رق هرکون بر درلو طور دلخراش ایله دولتعلیه‌یه کوکل عذابی ویرمکدن خالی اولمدی واشبو ارفورت معاهده‌سندن صکره متعهد اولدیغی توسطدن دخی چکیلوب بروفق (زاد فی الطنبور نغمة اخری) دولتعلیه‌یی قانون مروتك خارجنده اوله‌رق روسیه‌یه قارشو تك وتنها براقدی .

بونك اوزرینه دولتعلیه روسیه‌لو ایله منفرداً مصالحه ضمننده مکالمه‌یه مرخصلر تعیین ایتمك اوزره اولدیغی حالده آرتق انکلتره‌لو ایله عقد مصالحه‌یی قرارلشدیروب فقط بونیتی فرانسه‌لودن مکتوم طوتمقده وروش احواله نظراً ممکن مرتبه وقت قزانمق اوزره ایشی اوزاتمقده ایدی .

حالبوکه وحید افندی هنوز انکلیز مرخصیله مکالمه‌یه مباشرت ایتمدین علمدار پاشا وقعه‌سی ظهور ایله استانبول آلت اوست اوله‌رق وحید افندی باب عالیدن درستجه جواب آله‌ماز اولدیغی حالده همته فتور کتورمیوب همان کرمیتله مکالمه‌یه دوام ایلمشدر .

روسیه مکالمه‌سنه دخی رئیس الکتاب غالب افندی مرخص اول ومکهٔ مکرمه پایه‌سیله مراد ملا زاده محمد رضا افندی مرخص ثانی وبکلی زاده بکلکجیٔ دیوان همایون عزت بك مرخص ثالث ودیمتراشقو بك زاده مکالمه ترجمانی نصب وتعیین بیوریله‌رق اواخر شوالده طونه یالیسنه اعزام اولندیلر عارف افندی دخی ریاست کتاب وکالتنه تعیین بیورلدی .

مقدم ومؤخر روسیه‌لو افلاق وبغدانك ضبط وتملکی خصوصنی تعجیل ایتمکده اولدیغی حالده دولتعلیه دخی روسیه مصالحه‌سنك سورنجمه‌ده براغلمسندن طولایی بحق شکایت ایده‌کلمسیله ناپلیون پارسدن ارفورته کیتدیکی واورادن کلوب اسپانیایه سکرتدیکی اثناده ایکی طرفی دخی بررصورتله آوتمقده ایدی نهایت دیه‌جکی قالمیوب دولتعلیه‌یه (سز مملکتینی محافظه ایده‌میه‌جکسز باری روسیه‌لویه ترك ایدوبده مقابلنده دائمی وصاغلم بر مصالحه عقدیله بقیهٔ ایالاتکزك انتظام وانظباطی خصوصنه صرف افکار ایتسه‌کز) یوللو غایت نازکانه وکویا خیرخواهانه سوزلر ایله مملکتینی روسیه‌لویه فارغ اولمق اوزره نصیحته باشلادی وبوشرط قبول اولندیغی حالده

روسـيه‌لو ايله مطلوبه موافق بر مصـالحه نامه تنظيم ايله دولتعليه‌نك تماميت مملكت واستقلالني دخي تعهد ايده‌جكني بيان ايلدي ·

حالبوكه علمدار پاشـا دين ودولتي محافظه ايچون ملتجه فداكارانه حركت اولنمق اوزره ملت اسلاميه‌يي برمركز اتفاق واتحاده دعوت ايدوب بويوزدن ملت اسلاميه دخي بيوك اميدلره دوشمش ايكن انك وفاتي عقبنده برچوق يرلر ترك ايله عقد مصالحه اولنسه انك فلاكتزده اولمسنه سبب اولنلر هركسك عندنده منفور وملعون اولوب على‌الخصوص اوجاقلونك هيچ اعتباري قالميه‌جغي وسلطان محمود كبي هنوز تخته چيقمش بر دلير وجسور پادشـاهه كوره بويله برمصالحه‌يي قبول ايتمك نقدر مشكل اوله‌جغي دركار ايدي ·

بناءً عليه ناپليونك بوتكليفي سلطان محمودخان حضرتلرينه ووكلا وعلمايه واوجاقلويه غايت كران كلدي وفرانسزلرحقنده خصومت آرتوب هركس ناپليونك خيانتكارلغندن بحث وشـكايت ايدر اولدي وبويله ذل وحقارتي موجب برتكليفي قبول ايتمكدن ايسه علمدارك حاضرلديغي سلاحي قوللانمق يعني ملتجه سـلاحلنوبده بتون بتون محو اولنجيه‌دك اوغراشـمق صورتي كوزه الديرلدي وهمان انكلتره‌لو ايله عقد مصالحه‌يه قطعيا قرار ويرلدي ·

فقط فرانسز مصلحتكذاري اكر دولتعليه انكلتره‌لو ايله عقد مصـالحه ايدر ايسه فرانسه‌لويه اعلان حرب ايتمش اولور ديو منع وتهديد ايتمكده اولديغندن ختـام مصلحته قدر وحيـد افنديك حقيقت مأموريتي فرانسزلردن مكتوم طوتيلوب فرانسـه‌لو ايسه وحيد افنديك انكليز مرخصيله ملاقات ومعاملاتندن شبهه‌لنه‌رك انكلتره‌لو ايله فرانسـه‌لو عقد مصـالحه ايتمدكجه دولتعليه‌نك انكلتره‌لو ايله عقد مصالحه ايتمامسني تكليف ايله بومألده برقطعه سند رسمي مطالبه‌سنه قيام ايلدي ·

حتى ذي‌القعده‌نك اون سكزنجي كوني فرانسز مصلحتكذاري رئيس وكيلي عارف افندي ايله واقع اولان مكالمه‌سـنده (فرانسز وروسـيه دولتلري انكلتره‌لو ايله مصالحه مذاكره‌سـنه مباشرت ايلمش اولدقلرندن نتيجه‌سـنه دولتعليه‌نك دخي منتظر اولمسي لازمكلور والا شمدي‌يه قدر اختيار ايلديكي كلفتلر هپ هبـا اولور بوراسني دولتم طرفندن مأموراً اخطار ايدرم ودولتعليه‌نك انكلتره‌لو مصالحه‌سـنه دائر سراً وعلناً بركونه قراري اولمديغني مبين برقطعه تقرير ايسـترم ويرلمز ايسه دولتعليه‌نك خفي برمرادي وار ديمك اوله‌جغنـدن مجبوراً مملكتمه كيـدرم) ديمسيله عارف افندي بوسؤاله جواب ويره‌جك يرده (مقدما ارفورتدن انكلتره‌يه مصالحه ايچون مخصوصجه قورير كوندرلديكني خارجدن ايشتمش ايدك صكره سز

دخی افاده ایتدیکز امانه صورتده و نصلدر) دیو ایضاحات ایستدکده مصلحتکذارك (تفصیلاتنه معلوماتم یوقدر فرانسه وروسیه دولتلری نوقت انکلتره‌لو ایله عقد مصالحه ایدرلر ایسه دولت علیه دخی داخل اولور) دیمسی اوزرینه عارف افندی (بو کوزل اما فرانسه‌لونك خاطریچون روسیه محاربه‌سی ظهور ایتدی انکلتره‌لونك مضرات لاتحصاسی اختیار اولندی . روسیه‌لو بونجه قلعه ومملکتلری غصبا آلدی فرانسه‌لونك بونجه وعدلری اولوب اجرا وایفاسنه انتظار اولنور کن تیلسیتده بغتةً روسیه‌لو ایله مصالحه ایدوب دولتعلیه فقط برنوع توسط ایله میدانده براغلدی بوتقدیرجه انکلتره‌لو مصالحه‌سنده دخی دولتعلیه‌یی بو یله آچقده براقملری خاطره کلزمی) دیو ناپلیونك تلونی وانکلیز مصالحه‌سنك دولتعلیه‌جه لزومی خصوصلرینی تصریح درجه‌سنده تلمیح ایدیجك مصلحتکذار تلعثم ایله (بونلر کچمش شیلردر فرانسه ایمپراطوری دولتعلیه حقنده خلوص وخیر خواهلق مراسمنی اجراده قصور ایتمز شمدی بخثمز انکلتره مصلحتنده‌در دولتعلیه انکلتره‌لو ایله عقد مصالحه ایده‌جکمی قطعی جوابنی ایسترم) دیمسیله بر طرفدن (سبحان الله دولتعلیه تغییر مسلك ایتمدی دائما انکلتره‌لویی اغفال واشغاله سعی ایدییور دولتعلیه‌نك شمدی‌یه قدر اختیار ایتدیکی شدائد هپ فرانسه‌لو خاطریچون دکلمی) یوللو سوزلرله ادارهٔ مجلس اولنه‌رق هله اول کون دخی کچشدیرلدی .

حالبوکه آنلر بومباحثه‌ده ایکن وحید افندی انکلتره مکالمه‌سنی بتوروب فرداسی عقد مصالحه میسر اولمشیدی .

شویله‌که: وحید افندی چناق قلعه‌سنه واردقده خارج بوغازده منتظر بولنان انکلیز مرخصی (زوبرت ادوار سقویر) ایله بالمخابره راکب اولدیغی فرقتین ایله داخل بوغازده واقع کیز لیمانه دخول ایله سائر سفینه‌لری خارج بوغازده قالمق ولیمان مذکوره یارم ساعت مسافه‌ده واقع خادم زاده چفتلکی محل مکالمه اولمق اوزره قرار ویریله‌رك رمضان شریفك یکرمی ایکنجی جمعه کونی انکلیز مرخصی فرقتینی ایله لیمان مذکوره کتورلمش وکرك وحید افندی وکرك هنوز بوغاز سرعسکری اولان راغب پاشا طرفلرندن استفسار خاطر ضمننده مأکولات ومشروباته دائر بعض هدایا کوندرلمش ومذکور چفتلك پك خراب اولدیغندن محل مکالمه اتخاذ ایدلمك وهمده بووسیله ایله براز دها وقت کچورلمك اوزره براوطه‌سنك تعمیرینه تشبث ایدلمش ایدی .

انکلیز دونماسنك مقدما درسعادته ورودنده لاجل الاقامه کوتاهیه‌یه نفی ایدلمش اولان انکلیز ترجمانی پیزانی بوکره بوغازه ورود ایله انکلیز فرقتینه کیدوب کلمکه

باشلایجق چناق قلعه‌سنده‌کی فرانسز قونسلوسی شبهه‌لنه‌رك قیل وقاله آغاز ایتدکده چونکه وحید افندی مقدما رخصت مخصوصه ایله ناپلیون نزدینه واروبده مدت مدیده لهستانده سورینه‌رك فرانسزلره پك چوق الدانمش وبوجهتله آدم الداتمق يوللرینی ایچه اوکرنمش اولدیغندن فرانسزلردن الدیغی ینه آنلره صاته‌رق فرانسز قونسلوسی اولوجهله انکلتره‌لو مصلحتنك استکناهنه لدی الابتدار (قونسلوس دوستمز بطانهٔ حالی بیلور یابوراده براز وقت کچوره‌لم وبو ارەده بوغاز قلعه‌لری طابیه‌لرینك نقصانلرینی دخی اتمام ایدیوره‌لم) یوللو کویا صورت محرمیتده سوزلرله الدادوب آووتمقده ایکن قدر کیجه‌سی حادثه‌سنك دهشتلو خبرینی آلیجق ایشی اوزاتمق زمانی اولمیوب بوغازده‌کی عساکرك ایچنه دخی شرارهٔ فساد سرایت ایتمدین مکالمه‌یه مباشرت اولنمق اوزره همان انکلیز مرخصی دعوت اولنه‌رق عرفه کونی چفتلك مذکورده برنجی دفعه اوله‌رق مرخصلر ملاقات ایتدکدنصکره عید فطرك اوچنجی بازار ایرتسی کونی تکرار اجتماع اولندقده مکالمه‌یه کمسنه محرم اولمامق اوزره انکلیز مرخصی معیتنده موجود اولان چند نفر اوفیجیالر ایله سرکاتبی سفینه‌لرینه اعاده اولنوب یالکز دولتعلیه ترجمانی استفناکی ایله انکلیز ترجمانی پیزانی قاله‌رق رخصتنامه‌لر بعدالمبادله مکالمه‌یه شروع اولنمشدر .

بعض موادده ظهور ایدن مشکلاتدن طولانی مباحثه ممتد اولوب بوأثناده ایسه علمدار پاشا حادثه‌سی اوزرینه استانبول آلت اوست اوله‌رق ارکان دولت دوچار حیرت اولمغله باب عالیدن وحید افندی‌یه وارد اولان جوابنامه‌ده تردد وتذبذب صورتی کوسترلمکده ایدی .

حتی وحید افندی ختام مصلحتده قلمه آلمش اولدیغی تاریخچه قلقلو برقطعه رساله‌سنده دیرکه (ارالقده دولتعلیه‌دن ورود ایدن جوابنامه‌ده فرانسه‌لویی کوجندرمامك ایچون اصول سابقه اوزره اوروپانك نتیجهٔ احوالنه ترقباً مصلحتی امهال واهمال ایتمك وصایالرینی تحریر ایتمش اولملری غرائب اموردندر اما حد ذاتنده فرانسه‌لو بو ماده ضمننده دولتعلیه‌یه اعلان حرب وخصومت ایدرایسه بن سویلمدمی دیه‌رك اوزرندن یوك آتمق ایچون آرای وکلای سلطنتك مذبذب اولمسی مقتضای مصلحتدن اولوب مع‌مافیه لیت ولعل ایله ایش کورلمیه‌جکی وانکلتره‌لو ایله محاربه عودت ایلدکده عاجلا وقوعه کله‌جك ضرر کلی قدر فرانسه‌لو برشی ایده‌میه‌جکی مجزوم صادقانم اولمقدنناشی مصالحهٔ خیریه‌یی تنظیمدن غیری شی ملاحظه ایتمدیکمدن دردنجی مجلس اولمق اوزره شوالك یکرمی دردنجی کونی ینه چفتلك مذکورده اجتماع ایله برقاچ مادهٔ جزئیه‌یه بالتراضی قرار ویرلدی) انتهی

﴿ الحاصل ﴾

الحاصل باب عالیجه تردد وتذبذب صورتی کوسترلمکده ایکن وحید افندی جسورانه وسربازانه حرکت ومهارتکارانه مباحثه‌یه مداومت ایله اون اوچنجی مجلس مکالمه‌ده ایشی بتوروب اولوقته کوره طوغریسی دولتعلیه‌یه مساعد برمصالحه تنظیمنه موفق اوله‌رق اشبو بیك ایکییوز یکرمی اوچ سنهٔ هجریه‌سی ذی‌القعده‌سنك اون طقوزنجی وحساب فرنکی اوزره تاریخ عیسوینك بیك سکز یوز طقوز سنه‌سی کانون ثانیسنك بشنجی جمعه کونی ساعت ایکی‌یی اون بش دقیقه مرور ایدرك مصالحه سندلری مبادله اولنمشدر .

صورت مصالحه‌نامه ذیلده (٥) رقمیله ایراد اولنور تصدیقنامه‌لریدخی بش التی آی صکره درسعادتده مبادله قیلنمشدر .

فرانسه مصلحتکذاری استانبولك اختلالی اوزرینه باب عالینك برطرفه تعلیمات قطعیه ویره‌میه‌جك برحال اغتشاشه دوچار اولدیغنی وبوجهتله انکلتره مصالحه‌سی مصلحتی بتون بتون وحیدافندینك النه قالدیغنی کوروب اکلادیغی کبی وحید افندی‌یه انکلیز مصالحه‌سندن بغایت اجتناب ایتمسی ایچون انواع وعد وعید وبیم وامیدی متضمن برمکتوبی کلمش ایسه‌ده جوابنامه تحریرینه حاجت قالمیوب انعقاد مصالحه دنصکره انکلیز فرقتیندن وبالمقابله چناق قلعه‌سندن آتیلان شنلك طوپلرینك عامه‌یه مسرت بخش اولان صدالری بومکتوبه دخی جواب باصواب اولمشدر .

بعده انکلیز ایلچیسی درسعادته ورود وسفارتخانه‌سنده قعود ایله ایشه باشلایوب مقدما طرف دولتعلیه‌دن مصلحتکذارلقله لوندوره‌یه کوندرلمش اولان صدقی افندی دخی حالا اوراده مقیم بولندیغندن دولتین میانه‌لرنده ازقدیم استوار اولان مصافات ودوستی دفعةً تجدد ایلدی وبوکوندن اعتباراً اوروپاجه انکلتره‌لو ایله اوستریانك ترتیب ایتمش اولدقلری اتحاده دولتعلیه دخی دخول ایتمش اولدی .

قالدیکه انکلیز مرخصی بروجه مشروح وحید افندی ایله مکالمه اثناسنده بوناپارته‌نك مقدما روسیه ایمپراطورینه عرض ایلدیکی مقاسمه صورتنده آقدکز آطه‌لریله موره‌نك فرانسه‌لو حصه‌سنه براغلمش اولدیغی بیانیله بورالره فرانسه عسکرینك کچورلمامسنی ولدی‌الاقتضا انکلیز دونماسی قره دکزه مرور ایله موسقولری مصالحه‌یه اجبار ایلمسی وعدلرینی دخی درمیان ایتمشیدی .

وحید افندی ذی‌الحجه‌نك سکزنجی کونی درسعادته عودت ایتدکده خدمتك مقبول اولدیغی اعلانا حضور قائممقامیده کندویه خلعت سمور کیدیرلدی وعهده‌سنه دفتر اماتی توجیه بیورلدقدن بشقه کندوسنه سنوی اوچیك بشیوز وکتخداسنه بیك بشیوز غروش فائضلو بر سهم ویرلدی .

اولوقت مکالمه ترجمانی بولنان استفناکی چوق وقت معمر اولوب یقین وقتلره قدر ارناود کوینده‌کی یالیسنده مقیم اولان مشهور استفناکی بکدر بومکالمه بحثی آچلدقده وحید افندینك فوق‌العاده تمکین وثباتی ودیپلوماتلقده اولان مهارتنی سویلر ویك زیاده مدح وثنا ایلر ایدی .

وفی‌الواقع بوخصوصده وحید افندی شایان اکرام واحسان ایدی زیرا علمدار پاشا وقعهٔ مدهشه‌سی اوزرینه باب‌عالی پك قاریشق برحاله دوچار وبومثللو مصالح نازکه‌ده حیرت وترددده کرفتار اولدیغی حالده بومصالحه‌نك حصولی مجرد وحید افندینك ثمرهٔ همت حمیتکارانه‌سیدر بشقه‌سی اولسه احتمالکه بوکا جسارت ایده‌میوب ایشی اوزون اوزادی‌یه استعلام ومخابره‌یه دوشورردی وبلکه وحید افندی خیلی وقت لهستانده سورینه‌رك فرانسزلرك دسیسه‌لرینه الدانمش ومعاملات ناهنجارلرندن جانی یانمش اولمسه اودخی بوکره فرانسز مصلحتکذارینك کفتکوسنه قولاق آصه‌رق افاتهٔ فرصت ایتمك احتمالی وارایدی .

وحید افندی بووجهله مظهر مکافات اولدیغی حالده بوغاز محافظی شاملی راغب پاشانك شان وزارته منافی بعض اطواری کورلمکله آنك دخی جزا کورمسی لازم کلدیکندن ذی‌الحجه‌نك یدنجی کونی رفع وزارتیله بروسه‌ده اقامته مأمور ایدلمشیدی .

بروجه بالا وحید افندینك امر مصالحه‌یه قرار ویرمش یاخود ویرمك اوزره بولنمش اولدیغی فرانسز مصلحتکذاری کرکی کبی استشعار ایدیجك پرآتش غضب وحدت اوله‌رق باب‌عالی‌یه کلوب برچوق سوزلر سویلدیکی صره‌ده فرانسز ایمپراطورینك اسپانیا ماده‌سنی بتوروبده جمیع دول وملل اوروپایه مطلوبی اوزره رابطه و نظام ویره‌جکی اثناده دولتعلیه‌نك خودبخود انکلتره مصالحه‌سنی قطع وتنظیم ایلمه‌سی جای تعجبدر دیه‌رك منفعلا عودت ایتمشیدی .

فرانسه مصلحتکذاری اسپانیا مسئله‌سنك ختامنده دولتنك متصور اولان اجراآتی ایله باب‌عالی‌یی تهدید ایتمك ایستیوب حالبوکه دولتنك بومسئله ایله مشغول بولندیغی جهتله شمدیلك یاپه‌بیله‌جکی انجق بویله برایاق پاتردیسندن عبارت اولدیغی اکلاتمش ایدی .

وفی‌الواقع ناپلیون بواوانده اسپانیا ایشلریله پك زیاده مشغول اولدیغی جهتله بشقه طرفه صارقندیلق ایده‌میه‌جکی درکار ایدی .

دولتعلیه ایسه بوبابده هرشیئی کوزه آلمش اولوب فقط کندی طرفندن برسررشته ویرلمش اولمامق ایچون نازکانه معامله ایتمکده ایدی .

(امر)

امر مصالحه اعلان اولندقده ارتق عربده ایتمنك فائده‌سی اولمیه‌جغی تحقق ایدیجك فرانسه مصلحتکذاری دفعةً لسانی تحویل وطورینی تعدیل ایدرك رئیس وکیلی ایله لدی‌الملاقاة (دولتعلیه‌نك انکلتره مصالحه‌سنی عقد وتنظیم ایتمسی مجبوریت تحتنده اولوب بوبابده سلطنت سنیه‌یه دیه‌جك اولمدیغنی مقتضای صداقتم اوزره دولتمه یازدم بوماده ایمپراطوریمك غایت منفوری اولوب دولتعلیه حقنده نه معامله ایده‌جکنی بیلمم لکن دولتعلیه مصالحنی التزام ایتمش اولدیغندن هرنقدر مغبر اولسه‌ده دولتعلیه‌نك دوستلغندن فراغت ایتمز ظن ایدرم) دیدکده عارف افندی دخی (فرانسه ایمپراطورندن مأمول اولان اثر خلوص وصفوتدر دولتعلیه‌نك نه صورتده مجبور اولدیغنی اکلادقده البته قبول واعتراف ایده‌جکی مسلمدر ایمپراطور جنابلری عرض توسط ایله روسیه مصالحه‌سنی پارسه حواله ایتدیرده‌رك دولتعلیه‌یه خیرلو وشانلو مصالحه عقدینه تعهدی درکار ایکن وقت بوقت ظهور ایدن مشغولیتلری تقریبیله واقع اولان اعتذارلری قرین اصغا واعتبار اوله‌رق وجه محرر اوزره مصالحه‌نك احاله سندن دولتعلیه هیچ برثمره کورمامسیله بیله خلوص وصفوت وثبات ومتانتنه ادنی خلل کتورمدیکنه مبنی الحالة هذه سلطنت سنیه‌نك انکلتره مصالحه‌سی عقدنده اولان عذر ضروریسنی دخی ایمپراطور جنابلری مقتضای خیرخواهی وصفوتلری اوزره قبول ایتمامك محالدر) دیه‌رك ناپلیونك تلون وتغیرینه تلمیح ایتمکله مصلحتکذار بورالره بردیه‌جك بوله‌میوب بونلر کچمش شیلر یوللو سوزلرله کچشدیره‌رك کما فی‌السابق تپه دلنلی علی پاشادن شکایت ایدوب عارف افندی دخی یانیه‌ده‌کی فرانسز قونسلوسنك سوء اطوار وحرکاتندن بحثله علی پاشانك برائت ذمتنی بیان ایلمشدر .

شوحاله نظراً دولتعلیه ایله فرانسه‌لو بیننه برنوع مباینت کیرمش دیمك اولدیغی حالده سر رشتهٔ مسالمه‌نك بتون بتون قویمامسی دخی باب عالیجه آرزو وتمنی اولنور موادن اولمسیله اشبو انکلتره مصالحه سنك انعقادندن طولایی بیان معذرت سیاقنده فرانسز مصلحتکذارینه باب عالیدن برقطعه تقریر ویرلمش وبو یولده لسان قوللانمق اوزره پارس سفیری محب افندی یه مقام ریاستدن برقطعه مفصل مکتوب کوندرلمشدر . ذکر اولنان تقریر ومکتوبك مطالعه‌سی بوماده‌نك ایضاحنه مدار کلی اوله جغندن برر صورتی ذیلده (٦) و (٧) رقملریله ایراد اولنور .

بالاده بیان اولندیغی اوزره محب افندی مأموریتندن استعفا ایله درسعادته عودت ایتمك اوزره رخصت استدعا ایدوب انهاسی باب عالیجه دخی قبول اولنمش ایسه‌ده انکلتره‌لو مصالحه‌سندن طولایی فرانسه‌لونك اغبراری معلوم اولدیغندن بونك

اوزرینه محب افندینك دخی عودت ایدیویرمسی برنوع برودته دلیل اوله جغنه مبنی
بوصورتله دخی سررشته ویرلمش اولمامق ایچون بر ایکی آی قدر دها صبر وتحمل ایله
پارسده مکث وتوقف ایلمسی مناسب کوریله رك کیفیت کندویه یازلمشدر .
حالبوکه محب افندی بر وقتدنبرو پارسده مستقل ایسه ده ینه سفرای سائره ایله
برلکده رسمی جمعیتلره دعوت اولنور ایکن اشبو انکلتره لو مصالحه سی خبری
پارسه واصل اولدقدنصکره بو معامله دخی ترك اولنه رق فرانسه لو طرفندن اصلا
روی التفات کورمز ویانه فرانسه مأمورلرندن کمسنه اوغراماز اولدی .
کله لم ناپلیونك احوال وحرکاتنه واوستریا دولتیله اولان معاملاتنه اوستریالو تدارکات
سفریه سنی پك زیاده جسامتلندیروب فرانسه لو ایله محاربه یی تصمیم ایتدکدنصکره
انکلتره لو ایله مقدما قطع ایلمش اولدیغی مخابرات رسمیه سنی تجدید ایدوب بروجه بالا
دولتعلیه یی دخی انکلتره لو ایله مصالحه یی تشویق ایتمك کبی فرانسه لو حقنده خصومته
دائر اطوار وحرکاتده بولنمسندن طولایی ناپلیون پك زیاده حدتلندی .
وهمان موسم بهارده اوستریالونك حربه قیام ایده جکی اماره لری کلوب کورندی
بونکله برابر اول اثناده فرانسه ده دخی افکارجه بعض تغیرات مشاهده اولندی .
چونکه ناپلیون سرکاره کچه لی تشبثات واقعه سی هپ برسبب صحیح تحتنده یعنی
فرانسه نك یا محافظهٔ استقلال وتمامیتی ویاخود تزیید شان وشهرتی ضمننده
کورونوب بوجهتله فرانسه ده افکار عمومیه دخی کندویه مساعد وموافق ایدی
اسپانیا محاربه سی ایسه مجرد حرص وغروردن نشأت ایتمش برکیفیت اولمغله فرانسه
اهالیسی بوندن طولایی اثر انفعال کوسترمکه باشلادیلر .
حتی بو وقته قدر فرانسه نك مبعوثان ملت مجلسنده حکومته مخالف رأیده بولنانلر
اون اون بش راده لرنده ایکن بوکره مجلس مذکورك تصدیقنه حواله اولنان اصول
محاکمهٔ جزائیه قانوننامه سنك مذاکراتی اثناسنده مخالف رأیلر سکسان ویوز
راده لرینه قدر بالغ اولدی .
وبرچوق منصب وعنوانلری حامل اولان مشهور طالیران ایله پولیس ناظری
فوشه دخی ناپلیونك بو اطوارندن ناخشنود اوله رق اظهار انفعال وایکیسی یکدیکره
ضد ایکن بوجهتله برلشوب باریشه رق شایدکه ناپلیون بر محاربه ده تلف اولور
ویاخود بشقه برقضایه اوغرار ایسه نه یاپه جقلرینی بینلرنده بالمذاکره
حسبحال ایدر اولدیلر .
بویله فرانسه نك ایلك جمهوریتنده وایلك ایمپراطورلغنده کسب شان وشهرت
ایتمش اولان ایکی بیوك ذاتك طرف خلافده بولنملری ایسه ایشه پك زیاده
اهمیت کتوردی .

ناپليون اسپانياده ايكن بو حوادثى بالاستماع فوق العاده حدتلنه‌رك همان اسپانياده‌كى جنراللرينه تعليمات لازمه اعطاسيله بغتةً حركت وكانون ثانىء افرنجينك يكرمى اوچنجى كوننك اخشامى پارسه مواصلت ايتدكده چونكه تيز وتيز مشربلو برآدم اولديغندن طاليرانه پك آغر معامله ايدرك عهده سنده بولنان ياور اكرملك مسنديني رفع ايدوب سائر ايش باشنده بولنانلرى دخى قاصدى قاوردى وآنك بومعاملات شديده سى اوزرينه كمسنه مقام مخالفتده طوره ميوب فرانسه‌نك داخلى ايشلرى اسكى حالنه عودت ايديويردى .

وچونكه ناپليون اوستريا دولتنك دوستلغندن نا اميد اولديغنه مبنى اوستريا ايلچيسى پرنس مترنيك ايله معامله سنده غايت احتياطكارانه ومحترزانه طاورانوب دول سائره سفراسنه ايسه بالعكس پك زياده خلوص وصفوت كوسترەرك و (كورينوركه اوستريا آلديغى درسلرى اونوتمشدر يكيدن درس آلمق ايستيور ايسه ويريلور فقط بوكره پك هولناك صورتده حركت اولنه جقدر حرب ايستمم زيرا بو يولده برمنفعتم يوقدر بتون اوروپا شاهددركه بتون افكارم انكلتره‌لونك معركه‌كاه اتخاذ ايلديكى اسپانيايه مصروف ومنحصر ايدى لكن بيك سكزيوز بش سنه سنده قاله بوغازينه تجاوز ايده جكم اثناده اوستريالو المدن انكلتره‌لويى قورتارمش اولديغى كبى بوكره دخى انكليزلرى اسپانيانك تانهايت حدود بحريه سنه قدر قواليه‌جغم صره‌ده بنى اشغال ايله عودته مجبور ايلدى بونك مالى كندويه پك بهالو اوله جقدر ياقوۀ عسكريه سنى تنزيل ايله مصالحه هيئتنه كيره جك وياخود سبب محو وانقراضى اوله جق برمحاربه‌يه كيريشه جكدر اكر وقت مستقبل ايچون بتون شبهاتمى رفع وازاله ايده جك صورتده قوۀ حربيه سنى تنزيل ايدر ايسه بنده قليجمى قينته قورم والا همان محاربه ظهور ايله برابر انكلتره‌لويه هيچ بر متفق براقمامق رادەسنه قدر كيديله‌جكدر) ديه‌رك بيان مافى الضمير ايلدى .

وبروجه مشروح پارسه عودتنده ناپليون روسيه ايلچيسى رومانجوفه فوق العاده حرمت ومحرمانه مصاحبت ايدرك بر دفعه بينلرنده واقع اولان مكالمه ده (اكر ايمپراطوريكز ارفورتده نصيحتمى دكله مش اولسيدى بو حاله دوچار اولماز ايدك الحاح وابرام يرينه معاملهء تهديديه‌يه تشبث ايتسيدك اوستريالو قوۀ عسكريه سنى تنزيل ايدردى ايش كوره جك يرده لاقردى ايله وقت كچورديكمزدن بن اسپانيا ايچون سز فنلانديا ومملكتين ايچون حربه مجبور اولمز محتملدر هرنه حال ايسه بن ايمپراطوريكزك وعدلرينه كوكنمشم اوستريالو فرانسه‌يه تعرض ايدرسه براردو ويره جكنى وعد ايتمشيدى وعدلرنده طورسون فنلانديا ده آچمش اولديغى محاربه‌يى

تیز الدن بتورسون وانكلتره‌لو ایله اوستریالونك تشویقاتی تأثیرسز براقق اوزره طونه سواحلنه براردو ایندیروب دولتعلیه‌یی طوتسون وپستول نهرینك یوقارو جهتنده دخی براردو تشکیلیله اوستریالویی قورقوتسون بن ایسه طونه وپو نهرلری ساحللرنده اوچیوز بیك فرانسز ویوز بیك المان عسکری تجمع ایتدیره‌جکم بوصورتده ظن ایدرم که اوستریالو بزی راحت براغور وهم سزك ایچون همده بزم ایچون ایو اولور زیراسز مملکتینی بلامانع ومزاحم ضبط ایده‌بیلورسکز بندخی اسپانیایی کاملاً تحت اطاعته کتورمکه صرف اقدام ایده‌بیلورم واکر بوکوستریشلر کافی اولمز ایسه نیتلریمزه حائل اوله‌جق هردرلو مقاومتلری محو ایدرز لکن کرك صلح وکرك حرب هر حالده بینمزده حقیقی وصمیمی اتفاق اوللیدر ایشته بنم وعدم بودر بکا وعد اولنان دخی بودر .شمدی دخی بوکا منتظرم) یوللو سوزلرله ایضاح مرام ایلمش اولدیغی مرویدر .

رومانجوف هرنقدر اشبو مشکلات جدیده دن طولایی مملکتین ایشنك کسب تأخر ایده‌جکنی کوروب متأسف اولمش ایسه ده بحسب الحال ویانه ده شدتلوجه اخطاراته ابتدار اولنمق لزومنی تسلیم وقبول وبو اخطاراتك تأثیرینه مدار اولمق اوزره غالیجیاده بر روسیه اردوسی ترتیبنی وعد ایتمشدر .

بونکله برابر ناپلیون بقای صلح حقنده اولان آرزوسنك صحتنی اثبات وتأمین واوستریالونك تلاشه‌سنی تسکین ایچون اوستریا ممالکنك تمامیتنی تعهد ایلمك خصوصنی درمیان ورومانجوف دخی بوتکلیفه موافقت ایدرك کرك کندو دولتیله وکرك اوستریالو ایله بویولده مخابراته کیریشه‌جکنی بیان ایتدی .

ناپلیون روسیه ایله اولان معامله‌سنه بووجهله صورت ویردکدنصکره نظر دقتنی رین مجتمعه‌سنه چویروب اکرچه حرب ظهوری محقق دکل ایسه‌ده محتمل بولندیغنه مبنی شمدیدن تدارکلی بولنه‌رق لدی‌الاقتضا فرانسه‌یه یوزبیك نفردن مرکب براردو ویرملرینی باویارا وساقسونیا قراللریله رین مجتمعه‌سنه داخل اولان دیکر المان حکومتلرینه اکلاتدی وشایدکه پروسیا دولتی اخذ انتقام زمانی کلمشدر دیو زعم ایدرك اوستریالو ایله برلشوبده فرانسه‌لو ایله بینلرنده منعقد اولان شرائط خفیه‌یه مخالف اوله‌رق عسکرینی قرق بیکدن زیاده‌یه چیقارر وجزئی برخصومت اماره‌سی کوسترر ایسه همان اوزرینه اعلان حرب ایله بتون بتون بی‌نام ونشان ایدیله‌جکنی دخی ناپلیون دولت مشارالیهایه بیلدردی .

ناپلیون بومثللو تدابیر پولتیقیه ایله مشغول اولدیغی اثناده فرانسه‌ده قرعه چکوب ومجددا تحریر ایتدیکی کلیتلو عساکری امثالی سبق ایتمامش صورتده سریعا تعلیم ایله

تحت انضباطه الوب فرانسه‌ده واسپانیاده موجود اولان عسکرندن بشقه اوله‌رق آز وقت ظرفنده ایکییوزبیك نفر المانیاده ویوز بیك نفر ایتالیاده بولندیره‌بیله‌جك درجه‌ده تدارك کوردی .

اوستریالو بروجه بالا دولتعلیه‌یی انکلتره‌لو ایله بارشدیرمغه چالشدیغی اثناده پترسبورغده دخی فرانسه‌لو علیهنه خیلیجه سعی ایدوب روسیه‌لونك کندوسیله برلشمسنی استدعا ایتمشیدی .

وعلکساندرینك دخی ناپلیون حقنده اولان محبتی اولکی کرمیت اوزره قالمیوب ناپلیونك بویله نوبنو مشکلات چیقارمسی وافلاق وبغدان مسئله‌سنده عظیم مشقتلر چکیله‌جکنك اکلاشلمسی وفلاندیانك ضبطنده اسوج دولتیله آچیلان محاربه‌ده درلو کوچلکلر رونما اولمسی حسبیله فرانسز پولتیقه‌سندن صوغومغه باشلامشیدی .

الحاصل علکساندرینك ناپلیون ایله اتفاق واتحادی اولکی حال صفوت واخلاص اوزره قالمامشیدی .

معمافیه بینلرنده منعقد بولنان اتفاقك رسماً دوامی کندو دولتنك منافعی اقتضاسندن اولدیغنه مبنی ناپلیونه اظهار خلوص ومحبت ایتمکده ایدی ناپلیون دخی بودقیقه‌یی استشعار وتفطن ایلردی .

وبرده علکساندری فرانسه ایله اوستریا بیننده محاربه ظهورینی هیچ ایستمزدی زیرا اوستریا مغلوب اولسه چونکه ناپلیون بودولتی کلیا الغا وامحا ایده‌جکنی بیان ایتمش اولوب بوایسه روسیه پولتیقه‌سنه الویرمیه‌جکندن ناپلیون اویله برحرکته تشبث ایتدیکی کبی علکساندری ناچار منعه قیام ایدوب ناپلیون ایله بوزشه‌رق وبوقدر امکاری هبا اوله‌رق مملکتین وفلاندیا ایشلری برمجهول صورته کیرمش اوله‌جغی وبالعکس فرانسه مغلوب اولسه چونکه ناپلیون بتون دول وملل اوروپانك منفوری اولمش ایدوکندن آنکله متفق بولنمق ملابسه‌سیله روسیه‌نك دخی انظار عمومیه‌ده حیثیت واعتباری تدنی بوله‌جغی درکار ایدی .

بناءً علی ذلك علکساندری بوحربه مانع اولمق ایستیوب اوستریالویه محاربه سوداسندن فارغ اولمق اوزره نصیحت ایلدی ونصیحتنك عدم تأثیرینی کوریجك حرب ظهورنده فرانسه ایله برلشه‌جکی بیانیله اوستریالویی تهدید ایتدی .

لکن علکساندرینك بومعامله‌سی اوستریالویه بادیء توقف اولمدقدن بشقه برآن اول حربه قیام ایلمسنه سبب اولدی .

چونکه اوستریالونك مصارف عسکریه‌سی برمرتبه‌یه وارمشیدی‌که بوکا تحمل ممکن اولمیوب یاهمان جنکه قیام ایتمك ویاخود اردولرینی طاغتمق شقلرندن برینك

اختيارينه مجبوريت حالنده بولنديغندن دشمنلرينه ميدان براقماق اوزره همان حربه كيرشمكى موافق حال ومصلحت كورمشيدى .
اوستريالونك بومطالعه‌سى بجا كورينوب آنجق برايكى آى اول بوحركتى ايدرك ناپليونه حاضرلنمق اوزره اصلا ميدان ويرماملى وبيهوده افاتهٔ اوقات ايتماملى ايدى .
زيرا ناپليونك بيوك اردوسى اسپانياده مشغول اولوب اوستريالو ايسه برچوق وقتلردنبرو جنكه حاضرلنمش ايدوكندن بغتةً حركت ايتمش اولسيدى ناپليونى خيليجه شاشيرر ايدى لكن برايكى آى ظرفنده ناپليون تداركات سفريه‌سنى اكمال ايدوب هنوزاوستريالو طرفندن تشبثات حربيه عد اولنه‌جق برمعامله كورلمامشيكن ناپليون كانون ثانى اواخرنده جنكه قيام ايده‌بيله‌جك صورتده حاضر ومهيا بولندى واوستريالويه انفعالىايما ايچون ويانه‌ده‌كى ايلچيسنه كويا كه مقدما طلب ايتمش‌اولديغى مأذونيتى بهانه ايدرك يرينه برمصلحتكذار براغوبده موقتاً ترك مأموريتله پارسه عودت ايتمسنى امر ايلدى .

﴿ وقايع سنه ١٢٢٤ ﴾

مارت افرنجينك‌ايكيسنده مترنيك فرانسه خارجيه ناظرى ايله كوروشوب ناپليونك اسپانيادن پارسه عودتندنبرو تداركات جسيمهٔ حربيه ايله مشغول اولديغنه نظراً اوستريا دولتنك دخى اردولرينى سفرى حالنه قويمغه مجبور اولديغنى بيان ايلدى .
مترنيكك بوافاده‌سى عادتا اعلان حرب ديمك ايسه‌ده برمدت دها مكالمه ايله امرار وقت اولنه‌رق نيسان افرنجينك ابتدالرنده ويانه‌دن مونيخه كتمكده‌اولان برفرانسز سفارتى تاتارىاوستريالو طرفندن طوتيله‌رق حامل اولديغى تحريراتك ضبطاولنمسنه مقابلةً ناپليوندخى درحال فرانسه‌دن مرور اوزره اولان اوستريا تاتارلرينى اخذ وكرفت ايتديردى و بر تاتارك حامل اولديغى اوراقدن اوستريانك تداركات حربيه‌سنه دائر خيليجه معلومات‌الدى بونك‌اوزرينه طرفين ايلچيلرى پساپورتلرينى آلوب مملكتلرينه عودت ايدرك حركات حربيه‌يه باشلاندى.
ايشته بواثناده دولتعليه ايله روسيه‌لو بيننده دخى محاربه استيناف اولندى .
شويله‌كه : بالاده‌بيان‌اولنديغى اوزره دولتعليه برمدت ناپليونك اغفالاتنه آلدانوب نهايت مملكتين ترك اولنمدقجه روسيه مصالحه‌سى قابل اوله‌ميه‌جغى جوابنى اليجق فوق‌الغايه غضبناك‌اوله‌رق فرانسه‌لودن يوزچويروب طوغريدن‌طوغرى‌يه روسيه‌لو ايله محاره‌يه كيرشمش وروسيه‌لو دخى علمدار پاشا ايله اولان مخابراتنده طانلوجه معامله ايتمكده بولنمش ايدى .
وقعهٔ معلومهٔ مكدره‌ده علمدار پاشا دوچار ورطهٔ قضا اوليجق دولتعليه‌نك برحال

ضعف واغتشاشه دوشمسی واوروپا پولتیقه‌سنك بو وجهله دكشمسی اوزرینه روسیه‌لو طور ومعامله‌یی دكشدیروب صورت قطعیه‌ده مملكتینك تركنی تكلیف ایتمكله دولتعلیه حدتلنوب ملتجه بالاتفاق قالقوبده صوك درجه‌یه قدر چالشمغه قرار ویرمش اولمغین دولتعلیه مرخصلری اولان رئیس الكتاب غالب افندی ایله رفیقلری مصالحه‌دن مأیوس اوله‌رق محل مكالمه اولان یاش قصبه‌سندن عودت ایتدیلر .

واول اثناده روسیه‌لونك اسماعیل وابرائیل ویركوكی قلعه‌لری اوزرینه قول قول اردولر سوق ایتمك اوزره اولدیغی تحقیق ایتملریله همان ابرائیله وصوللرنده تداركلی بولنمق اوزره ابرائیل محافظی اولان عبدالرحمن پاشا ایله ابرائیل ناظری اولان احمد اغایه واسماعیل ویركوكی محافظلرینه تداركلی بولنملرینی تنبیه واخطار وقلاصدن برو بقیه‌یه كذار ایله وقوع حالی باب عالی‌یه عرض وانها ومتعاقبا درسعادته كلوب لسانا دخی تفصیل ماجری ایلدیلر بونك اوزرینه صقی صقی یه تداركات سفریه‌یه تشبث اولندی .

لكن اول امرده اوروپاجه ظهوره كلان وقایع حربیه‌یی بیان ایده‌لمده بعده وقایع داخلیه‌یه عودت ایده‌لم .

* دول اوروپا میانه‌لرنده ظهوره كلان وقایع حربیه *

اوستریالونك غرضی فرانسزلری غافل اولایوبده رین مجتمعه‌سی ممالكنی بغتةً استیلا ایله بتون المانیایی فرانسه علیهنه ایاقلاندرمق خصوصی اولدیغندن اوستریانك اك مشهور وماهر مارشالی اولان ارشیدوق شارلی یوز قرق بیك نفردن مركب اردوسنی فرانسه وباویرا حدودندن جریان ایدن این نهری بوینده تجمع ایتدیرمشیدی كه بو نهری تجاوز ایتدیكی كبی فعلا حربه تشبث ایدلمش اوله‌جق ایدی .

نیسان افرنجینك طقوزنجی وصفرك یكرمی اوچنجی كونی ارشیدوق شارلی طرفندن باویرا قرالنه یازیلان مكتوبده ایلرویه حركته مجبور اولدیغندن مقاومت ایدنلره دشمن نظریله باقه‌جغی تصریح والمانیانك خلاصنه مأمور اولان براردویه برالمان فرقه‌سنك مانع اولمیه‌جغی امل وامیدنده بولندیغی تلمیح اولنمش اولمسی اوزرینه باویرا قرالی پایتختی ترك ایله اوغسبورغ بلده‌سنه چكیله‌رك مونیخ ولاندشوت جوارنده بولنان عساكرینه دخی اوستریالولره مقاومت ایتملری ایچون امر ویردی .

فرداسی یعنی نیسانك اوننده ارشیدوق شارلی این نهرینی تجاوز ایله باویرا ممالكنه ایاق باصوب عسكرینی اوچ قول ایدرك ایزار نهرینه طوغری حركت وبش كون صكره لاندشوت بلده‌سی پیشگاهنه مواصلت ایتدكده باویرالولر ایله براوفق محاربه‌دن صكره لاندشوت بلده‌سنی ضبط ایتدی .

وفرانسزلرك باشلوجه فرقه‌لری که اوغسبورغ موقعلرنده ایدی . انلرك تحشدلرینه میدان ویرمامك وبوایکی فرقه‌نك آره‌سنه کیروب اولا راتسبونده کی فرانسزلری مضمحل ایتدکدن صکره اول جوارده طولاشان اوستریا عساکریله برلشه‌رك ایکیوز بیك نفردن مرکب بر اردو ایله ایلرویه حرکت ایتمك وارتق اوکنه کلان فرقه‌لری سیلوب سپورمك تدابیرینه تشبث ایلدی .
ایمپراطور ناپلیون ایسه اوستریالولرك این نهرینی تجاوز ایتدکارینی خبر الیجق همان کندو اردولرینی برمرکزه تحشد ایتدرمك تدابیریله مشغول اولدی .
ومارشال ماسینا قوماندەسی تحتنده بولنان اوغسبورغ اردوسیله مارشال داود قوماندەسنده بولنان راتسبون اردولری برلشدیکی حالده کندوسنك الی التنده یوز اللی بیك قدر طوپلیجه برقوهٔ عسکریه بولنمش اوله‌جغندن بونکله هرحالده اوستریالولره مقاومت ایده‌بیلمك امید قویسنده ایدی .
بناءً علیه ناپلیون مارشال ماسینانك آبنس نهری حوالیسنه یعنی اوستریالولرك صول جناحنك آرقه‌سنه ومارشال داودك آیاخ واو برسال طریقیله آبنسبرغه یعنی آبنس نهرینك طونه‌یه منصب اولدیغی محله ایتمسی ایچون کندولرینه تعلیمات کوندردکدن صکره کندوسی اینفوستاره کیتدی .
وماسینانك حرکتنه برمانع مزاحم اولمدیغندن همان ایفای مأموریته مسارعت ایتدی . اما داود طونه ایله اوستریالولرك آره‌سندن برتدبیر مهارتکارانه ایله کچمکه وغایت بصیرت ایله حرکت ایتمکه مجبور ایدی .
ارشیدوق شارلی ایسه راتسبون اوزرینه هجوم نیتنده اولدیغندن برچوق موقعلره عسکر براغه‌رق اردوسنی متعدد قوللره تقسیم ایتدکدن صکره اول کون یوله چیقمش ایدی .
وناپلیون بتون افکارینی اردولرینك برمرکزه تحشدی خصوصنه صرف ایلدیکی صره‌ده ارشیدوق شارلی بالعکس عساکرینی مونیخدن راتسبونه قدر یایمقده ایدی .
بروجه مشروح داود اردوسنك آبنسبرغه عزیمتی کونی ارشیدوق شارلی دخی راتسبون اوزرینه حرکت ایتمکله اثنای راهده تصادف ایتدکارنده چونکه فرانسزلر حربه طالب اولمدقلرندن ایلك فرقه‌لری صاوشوب کچمش ایسه‌ده تجن نام محلده اوستریالولر یتیشه‌رك فرانسزلری جنکه مجبور ایتمکله اخشامه قدر ایکی اردونك چرخه‌جیلری جنکلشدکدنصکره اوستریا جنراللرینك ترددلری وجسارتسزلکلری سایه‌سنده داود فرقه‌لری بتون بتون پریشان اولمق تهلکه‌سندن قورتیله‌رق جزئی تلفات ایله آبنسبرغه واصل اولدیلر .

ناپليون كيفيتـدن خبر الديغى كبى همان محل مرقومه واروب وبو اردونك تصفيله باويرا وورتمبرغ فرقه‌لرينى برلشـديره‌رك براردو ترتيب ايله اوسـتريالولرك خط حركاتى ياروبده ارشـيدوق شـارلى اردوسنى جنرال هيللر ايله ارشـيدوق لوى فرقه‌لرندن ايرمق اوزره ايلرو يه حركت ايدرك نيسـان افرنجينك يكرمى برنجى كونى لاندشوت بلده‌سنى ضبط ايتديكى اثناده مارشال داود دخى كندوسنك صول جناحنده اوستريالولر ايله چارپيشه‌رق بومناوره‌نك اجراسنه بيوك ياردم ايتمشدر .

الحاصل ارشيدوق شارلى ماسينا وداود فرقه‌لرينك اره‌سنه كيروبده برلشملرينه مانع اولمق تدبيرنده ايكن ناپليون انك قوتنى ايكى‌يه بولدى .

وفرداسى قوۀ كافيه ايله ارشيدوق شـارلى اوزرينه يورييوب بعد المحاربه انى راتسـبونه طوغرى رجعتـه مجبور ايتدى . وفرداسى اورادن دخى قووه‌ليوب بوهميا طرفنه قاچردى .

انك اوزرينه ويانه طريقنده آرشـيدوق لوى ايله جنرال هيللرك اوتوز قرق بيك قدر بيلغين عسكرلرى قالوب بونلر ايسـه فرانسزلره مقـاومت ايده‌ميه‌جكلرندن ناپليونه ويانه طريقى آچلمش اولدى .

ناپليونك بويله كمال سرعت ومهارت ايله اجرا ايلديكى حركات حربيه فن حربجه الك كوزل مانوره‌لردن بريدر .

بوحركاتك اجراسى ضمننده ظهوره كلان بيوك وكوچك محاربه‌لرده اوستريالولر قرق بيك تلفات ويكرمى بيك اسـير ويرمشلركه جمعاً التمش بيك نفر غائب ايتمشلر و يوزدن زياده طوپ وكليتلو مهمات ترك ايلمشلر فرانسزلرك تلفاتى ايسـه اون بشبيك راده‌لرنده ايمش .

اوسـتريالولرك ترتيبات عموميه‌سى اقتضـاسنجه لهستانده جارى ويسـتول نهرى سواحلندن ايتالياده جارى تاژ نهرى سواحلنه‌دك نقدر فرانسز ومتفقلرى وارايسه بغتةً اوزرلرينه هجوم ايله كندولرينى طوپلامغه ميدان ويرمكسزين پريشـان ايتمك املنده بولندقلرينه مبنى بروجه مشروح طونه جوارنده ظهوره كلان وقايع حربيه اثنا‌سنده ايتاليا ولهستان جهتلرنده دخى محاربه‌يه تشبث اولنمشيدى .

وناپليون اكرچه هرطرفده‌كى جنراللرينه تعليمات واضحه ويرمش ايسه‌ده هريرده كندوسى كبى فوق العـاده ماهر جنرال بولندرمق قابل اولمديغندن كندوسـنك بولنمديغى محاربه‌لرده يرينه قائم اولان جنراللرى اوسـتريالونك بوقدر وقدنبرو اعداد ايلديكى قوۀ هائله‌سنه بادى امرده قارشو كله‌مامشلردر .

شويله‌كه : ارشيدوق ژان يتمش بشبيك نفردن مركب براوستريا اردوسيله تيرولدن

ایتالیایه ایندی وتصادف ایتدیکی برفرانسز فرقه‌سنی بوزوب چوغنی تلف وبقیه‌سنی اسیر ایتدی .

بونك اوزرینه ناپلیونك اوکی اوغلی وایتالیا قرالیتی قائممقامی اولان پرنس اوژن براردوایله اوستریالولره قارشو کلمش ایسه‌ده نیسان افرنجینك اون التنجی وربیع الاولك برنجی کونی ساچیله موقعنده لدی المحاربه مغلوب اوله‌رق اوچبیك تلفات واوچبیك اسیر براقدقدنصکره کیرو چکلمشدر .

مقدمجه ایتالیا اهالیسی تحریك وتشویق ایله ایچلرنده فرانسزلره قارشو عصیان استعدادلری پیدا اولمش ایدوکندن اوستریالولرك نیتی ایتالیانلری قالدیروب وبتون ایتالیایی احاطه واستیلا ایدوبده فرانسه‌نك دالماچیاده‌کی مارمون فرقه‌سنی تسلیمه مجبور ایلمك خصوصی ایدی .

وفی الواقع بومظفریتلری اوزرینه کندولره جسارت وفرانسزلره فتور ودهشت کلمش اولدیغندن اکر اوستریالولرك فرانسه جنراللری کبی ماهر ومقدم جنراللری اولسیدی بو مظفریتلر اوزرینه فرانسزلری ایتالیاده بتون بتون مضمحل ایده بیلورلردی .

لکن اوستریا جنراللری بو فرصتی غنیمت بیلوبده فرانسزلری شدتله تعقیب ایده جکلری یرده سکون واستراحته واردیلر وفرانسزلره کندولرینی دروب طوپلامغه میدان ویردیلر وبو اثناده فرانسه‌نك مشهور جنراللرندن مقدونات ایتالیایه کلوب درعقب پریشان اولان فرانسز عساکرینی جمع ایله انضباط آلتنه آلدی واردوسنی تنظیم ایله آدیژ نهری خطنی طوتدی .

بو اثناده باویرایه تابع اولان تیرول ایالتنه دخی اون ایکی بیك قدر اوستریا عساکری داخل اولیجق اهالی ایاقلانوب واوستریالولر ایله برلشوب اللرینه کچن باویرالولری قتل ایله چند روز ظرفنده مملکتلرینی باویرالو یدندن تخلیص ایتمشلر ایدی .

وچونکه المانیا اهالیسی فرانسزلرك کندو وطنلرینه اولان تجاوزات وتعدیاتندن طولایی دلکیر اولدقلری حالده حکمدارلرینك ناپلیونه تبعیتلرندننانشی حدتلری آرتمقده اولدیغندن بوکره المانیانك هرطرفنده اوستریالونك غلبه‌سنه دعا اولنمقده وفعلاً معاونت ایچون بتون المانیالو حاضرلنمقده اولوب حتی المانیای شمالیده حکومتلرك خبری اولمدیغی حالده برچوق خلق سلاحلانه‌رق فرانسزلرك یوللرینی کسمك اوزره قول قول طوپلاشمغه باشلادیلر وبرلین سواری آلایی اوستریالوره اعانةً فرانسزلرله جنك ایتمك اوزره برکیجه میرالایی ایله برابر فرار ایلدی وپروسیا اردوسندن برچوق نفرات بویولده فرار ایتمکده اولوب منعلرینه حکومت

قادر اولهمزدی پروسیا دولتی بو بابده مدخلی اولمدیغنی مع التأسف ناپلیونه بیان ایله اعتذار ایتدکدن بشقه سالف الذکر آلایك تأدیبی ایچون آرقهسندن بر فرقه تعیین ایلمشیدی .

شو حاللره نظراً اوستریالونك المانیاده فرانسزلره برجزئی غلبهسی اولسه بتون المانیا اهالیسنك ایاقلانهجقلری بدیهی ایدی .

اوستریالو لهستان اوزرینه دخی ارشیدوق فردیناند قوماندهسیله اوتوز بوقدر بیك نفردن مرکب بر اردو کوندروب بوکا مقابل یالکز پرنس ژوزف پونیاتوسکی قوماندهسنده یکرمی بیك قدر لهلو اولمغله فردیناند ایلرو حرکت ایدرك وارشاویا اطرافندهکی لهلولری بوزدقدن صکره بعض شرائط ایله وارشاویایی تسلیمه مجبور ایلدی وپرنس پونیاتوسکی ویستول نهرینك قارشو یقهسنه چکوب اوراده تدافعی حرکته قرار ویردی .

وقوعات مشروحه پیدرپی ایشیدلدکجه ناپلیونه موجب اسف واندیشه اولوب انجق کندوسنك المانیادهکی مظفریتی حوادثی منتشر اولیجق وقوعات مذکورهدن حاصل اولان سوء تاثیری ازاله ایدهجکی امید قویسنده بولنهرق ترتیبات حربیهسنی تغییر ایتمیوب کماکان ایلرویه حرکت ایتمکده ایدی .

وباویرا و ساقسونیا وورتمبرغ قراللرینه ظفر نامهلر تحریر ایله غیرت وجسارت ویردیکی صرهده المانلرك غلیان افکارینه قارشو کندو برادرلری اولان وستفالیا قرالی ژروم ایله فلمنك قرالی لویی یه دخی اردولرینی جسیم صورتده ترتیب ایلملری ایچون مخصوص نامهلر کوندردی .

روسیهلو فرانسزلره امداد ایچون التمش بیك نفردن مرکب براردو سوقنی مقدما وعد ایلمش ایسهده موجود اولان قوهٔ عسکریهسنك باشلوجه فرقهلرینی فنلاندیا ایله افلاق وبغدانك ضبطنه تعیین ایلمش بولندیغندن وحربك بوقدر چابوق باشلایهجغی مأمول اولمدیغندن فرانسزلرك امدادینه هیچ عسکر یتشدیرهمدی قالدیکه روسیهلو بروقتدنبرو فرانسهلونك اتفاقدن صوغومغه باشلامش اولدیغی جهتله جان وکوکلدن اوستریالویه سلاح چکمکی ایستمز ایدی ناپلیون ایسه روسیهلونك بو طورندن منفعل اولوب حتی انفعالنی ایما ضمننده بو مظفریتنه دائر روسیه ایمپراطورینه برشی یازمیوب پترسبورغدهکی ایلچیسنه اشعار کیفیت ایله اکتفا ایلمشدر. بز ینه صدده کلهلم .

ناپلیون اوستریالونك الك جسیم قوتی اولان ارشیدوق شارلی اردوسنك آرقهسنه دوشوبده انی بتون بتون پریشان ایتمکی قورمش ایسهده کندو قوتنه کووهنمیوب

آندن صرف نظرله طونه بویندن طوغری ویانه اوزرینه یوریمکی تصمیم ایلدی ارشیدوق لویی ایله جنرال هللر فرقه‌لرینی تعقیب ایچون مارشال بسییری وارشیدوق شارلینك آرقه‌سنه مارشال داوددی بر فرقه ایله تعیین ایتدیکی صره‌ده مارشال ماسینایی دخی طونه کچیدلرینك محافظه‌سنه مأمور ایتدی کندوسی دخی بیوك اردوسیله ویانه یولنی طوتدی .

ارشیدوق شارلی سکسان بیك قدر عسکرله بوهمیایه طوغری چکیله‌رك ایلروده بر موقعدن طونه‌نك صاغ طرفنه عبور ایدوب وجنرال هیللر وارشیدوق لویی فرقه‌لریله برلشوب وبلکه ایتالیاده بولنان ارشیدوق ژان فرقه‌سنی دخی یانه جلب ایدوبده ویانه‌نك محافظه‌سنه سکرتمکدن غیری چاره اولمدیغنی کوره‌رك همان ناپلیونك حرکتنی کجکدرمك اوزره ارشیدوق لویی ایله جنرال هیللرك مواقع لازمه‌یی طوتوبده فرانسزلره مدافعه ایتملری ایچون کندولره امر ویردکدنصکره بوهمیا ایچندن حرکته دوام ایتدی .

مارشال داود ایسه ارشیدوق شارلینك قطعیا بوهمیا طریقنی اله آلدیغنی کوریجك همان عودت ایله راتسبون جوارنده طونه‌یی کچوبده ماسینا فرقه‌سیله برلشمك اوزره پاسسویه طوغری کیتدی .

بو اثناده جنرال هیللر ایله ارشیدوق لویی فرقه‌لری کیرو دونوب بسییر فرقه‌سی اوزرینه هجوم وغلبه ایله فرانسزلری رجعته مجبور ایتدیلر ایسه‌ده ارشیدوق شارلینك بوهمیایه طوغری حرکتنی وناپلیونك بیوك اردوسیله کلمك‌اوزره اولدیغنی تحقیق ایتدکلرنده همان عودت ایله تراون نهرینه طوغری حرکت ایلدیلر .

چونکه اوستریالولر ماوتاوزن کوپریسندن کچمك اوزره جوارنده کائن ابرسبرغ موقعنه استحکام ویرمش اولدقلرندن اوزرلرینه ماسینا فرقه‌سی هجوم ایتمکله بك خون‌آلود وهولناك برمحاربه وقوعبولدی وفرانسزلرك ایکی بیکه‌قریب واوستریالولرك اوچ بیك قدر تلف ومجروحلری اولوب بوندن بشقه اوستریالولرك درت بیك قدری دخی اسیر اولدی ونهایت فرانسه‌لو غالب کلدی .

برکون صکره ارشیدوق شارلی اولطرفه مواصلت ایلمش ایسه‌ده ایشك نه صورت کسب ایلدیکنی کوریجك کلدیکی یولدن عودت ایله فرانسزلردن اول قرمس وستپولتن کچیدلرینه یتشمك امیدیله سریعاً اولطرفه کیتدی .

ناپلیون ایسه بروجه مشروح اوستریا اردولرینك برلشمسنه مانع اوله‌رق ویانه یولنی سربست بولمغله بی‌محابابو پایتختك ضبطنه سکرتدی .

وبو اثناده جنرال هیللر ایله ارشیدوق لویی فرقه‌لری ویانه‌نك محافظه‌سندن مأیوس

اولمریله قرمس کچیدندن طونه نك صول یقه سنه کچدیلر و پایتختك یولنی بتون بتون آچق براقدیلر .
بناء علیه فرانسزلر بلامانع ومزاحم ربیع الاولك یکرمی دردنجی ومایس افرنجینك طقوزنجی کونی ویانه پیشکاهنه وصول بولدیلر واستحکام اولمدیغندن بالسهوله شهر مذکورك ضبطنه ظفریاب اولدیلر فقط بو نکله محاربه بتمش اولمیوب فن حربجه الك مشکل مسئله لردن بری ظهور ایتمشیدی .
شویله که : ناپلیون ویانه ده طونه نك صاغ طرفنده بولنوب قارشوسنده یعنی طونه نك صول یقه سنده دخی ارشیدوق شارلی قومانده سنده برجسیم اردو تجمع ایلمش اولدیغندن بو نهر جسیمی بالجمله قوتیله کچوبده محاربه ایتمك لازم کاوردی حالبوکه بویله حرکت جسیمه یه تشبثدن مقدم بولندیغی موقعده قوتلوجه یرلشمك وطریق مخابره سنی تأمین ایلمك لوازم اموردن ایدی .
بناء علیه ناپلیون راتسبوندن ویانه یه قدر طونه بو ینده نقدر مواقع مهمه وار ایسه استحکام ویردردکدنصکره نظر دقتنی تیرول وایتالیا طرفلرینه اماله ایلدی ومقدما مارشال لوفوری بی اون سکز بیك باویرا عسکریله تیرول طرفنه کوندرمش اولدیغندن اوطرفده لوفوری اوستریالولر ایله اوغراشمقده ایکن ناپلیونك المانیاده بو وجهله مظفریتی خبری او زرینه اوستریالولر تیرولدن چکلملریله بو طرفك غائله سی برطرف اولدی .
ارشیدوق ژان دخی ایتالیاده فرانسزلره غلبه ایتمشیکن اشبو المانیا حوادثی اوزرینه رجعته مجبور اولمغله پرنس اوژن اردوسی انك ارقه سنه دوشدی وناپلیونك بویله بك آزوقت ظرفنده ویانه یی استیلا ایدیویرمسی حسبیله ایاقلانمغه مستعد اولان المانیا اهالیسنه طورغونلق کلدی لهستانده دخی فرانسه پولتیقه سی قوت بولدی .
زیرا پرنس پونیاتوسکی اوستریا تصرفنده اولان غالیچیا قطعه سی اوزرینه حرکت ایدوب لهلولر ایسه وطنداشلرینی کوریجك اکثریسی ایاقلانه رق اکا معاونت قیدینه دوشدکلرندن بروجه بالا وارشاوه یی ضبط ایله ایلرو یه حرکت ایتمش اولان ارشیدوق فردیناند کیرو دونمکه مجبور اولدی .
ناپلیون ایشلرك بوصورتلری کسب ایلمسندن ممنون اوله رق همان طونه یی عبور ایله ارشیدوق شارلی اردوسنی پریشان ایدوبده حربه ختام ویرمکی تفکر ایدیوردی .
لکن بویله برجسیم دشمن قارشوسنده اویله برنهر جسیمی بوقدر برکثیف اردو ایله کچمك نقدر مشکل برایش اولدیغی بیاندن مستغنیدر .
قالدیکه اوستریالولر ویانه یی ترك ایتدکلرنده بو جهتده هیچ قایق وکوپری کراسته سی براقمامشلر ایدی .

وناپلیون بشقه برنقطه دن کچه جك اولسه ویانه نك محافظه سنه برقوت براقغه مجبور اولوب بو ایسه هیچ ایشنه الویرمدیکندن چاره سز دشمن مواجهه سنده حرکت تجاوزیه سنی اجرایه قرار ویردی .

وچونکه طونه نهرینك ویانه جوارنده متعدد قوللره انقسام ایله برچوق اوفق اطه لر تشکیل ایتمسی کندوسنك تشبثاتنه سهولت بخش اوله جغنه مبنی بواطه لردن اوزرلرینی اورمانلق قاپلامش اولان لوبو اطه سنی طوتوبده اورادن قارشویه عسکر کچورمکی تصمیم ایلدی .

بواطه طونه یی ایکی یه تقسیم ایدوب برنجی قولی بشیوز وایکنجی قولی ایکییوز قرق آرشون عرضنده ایدی .

ناپلیون ایلك قولی لوبواطه سنك اورمانلقلری سایه سنده کوچ حال ایله تدارك ایده بیلدیکی قایقلر ایله وضع اولنان کوپریدن کچوب مایس افرنجینك اون طقوزنجی کونی لوبواطه سنه داخل اولدی بعده ایکنجی قول اوزرینه کوپری قورلدی . برطرفدن صولرك چوشقونلغی واقندینك شدتی وبرطرفدن صولرك کتورمکده اولدیغی اغاج پارچه لری فرانسزلره عظیم زحمت ویرمکده اولدیغی حالده اوستریالولردخی برطاقم طونه دکرمنلرینی زفت ایله طولدیروب آتشله دکدنصکره یوقارودن اشاغی اقندی یه صالیویرمکده اولدقلرندن کوپری دائماً قوپمق مخاطره سندن خالی اولمدیغی حالده فرانسزلر فوق العاده جسارت ایله قارشوطرفده واقع اسلینق قریه سنه عبور ایتدکلرنده مایس افرنجینك یکرمی برنجی وربیع الآخرك التنجی کونی اویله دن اوچ ساعت صکره عالمده الك خون آلود محاربه لردن بری اولان اسلینق محاربه سنه مباشرت اولندی که ایرتسی کونی اخشامه قدر ممتد اولوب نهایت کوپری قوپمغله فرانسزلرك ارقه سندن امداد ومهمات کله مز اولدیغندن رجعته مجبور اولدیلر .

ارشیدوق شارلی فرانسزلری کاملاً طونه یه دوکمك اوزره پك شدتلو هجوملر ایدوب فرانسز ایسه تعریف اولنماز صورتده مدافعه ایتدکلری جهتله طرفیندن تلفات کلیه وقوعه کلدی واوستریالولر آچیقدن هجوم ایدوب فرانسزلر ایسه تحفظ ومدافعه حالنده بولندقلرندن اوستریالولرك تلفاتی دها زیاده ایدی زیرا اوستریالولرك یکرمی یدی بیك قدر تلف ومجروحلری اولدیغی حالده فرانسزلرك تلف ومجروحلری اون سکز بیك راده لرنده ایدی فقط شجاعتی وفن حربده مهارتی حسبیله براردو دکرنده اولان مارشال لانك بومحاربه ده اوریلوب تلف اولمسی فرانسزلره عظیم تأسفی موجب اولمشیدی .

بوقانلو محاربه یه ظلام شب یتیشوب فیصل ویردکده اوستریالولر برطرفه چکلمکله

﴿ فرانسزلر ﴾

فرانسزلر كيجه‌لين وضع اولنـان برکچوك كوپريدن لوبو اطه سـنه کچوب تخلیص كريبـان ايلديلر وسـيل كبي قانلر آقتمشيكن نائل امل اولمقسزين بويله رجعت قهقريه ايله عودته مجبور اولديلر .

واكرچه اوستريالولره نسبتله فرانسزلرك مادةً ضايعاتی زياده دكل ايســه ده معنى بو وقعه فرانسه‌لو حقنده پك فنا اولمشيدی .

شويله‌كه: ارشيدوق شارلی بو وقعه‌يی اطرافه پك مبالغه‌لو اوله‌رق نشر ايله آز وقت ظرفنده‌فرانسزلرك‌استرازبورغه‌طوغرى‌عودته‌مجبوراوله‌جقلرینی‌اعلان‌ايتمشيدی .

اوروپا اهاليسنك اكثری فرانسزلرك مظالم وتعدياتندن دلكير اولدقلرندن ظاهراً بيان افكاره جســارت ايتمامكله برابر جان وكوكلدن اوستريالولرك مظفريتنی آرزو ايتمكده اولدقلرينه وانسان آرزو ايتديكی شيئه چابق اينانمق قاعدهٔ طبيعيه سنه بناءً ارشيدوق شارلينك اعلاناتنه هرطرفده اعتبار واعتماداولنوب المانيانك غليان‌افكاری تزايد وترقی بولدی واصلا يكلمز وقارشو طورلمز ديو بيلنـان ناپليونك شهرتنه نقيصه‌كلدی وبويله بر وقعه دهـا ظهور ايتسه بی طرف دولتلر هپ فرانسه عليهنه قيام ايده جكلرندن بشقه باويرا وورتمبرغ كبی متفقلرينـك دخی معـاونت يرينه خصومت ابراز ايده جكلری سـياق حالدن اكلاشـلدی وتيرول اهاليسی تكرار اياقلانوب انسبروغ بلده سنی ضبط ايتديلر .

وناپليونك آرقه طرفنـده خطرلو موقعلر طوتديلر واوسـتريالونك تشويقيـله برونسويق دوقه سی اون اون بشبيك قدر المانيالو يی باشنه طوپلايوب برقاچ قوله تقسيم ايله باويرا وورتمبرغ ووستفاليا ممالكنه هجوم ايله فرانسه متفقلرينی شاشردی واكرچه ناپليونك بقای سطوتی قورقوسی هنوز اذهان‌عموميه ده جايكير اولديغندن بتون المانيا اياقلانه‌مديسه ده حالات مشروحه‌نك پيدر پی ظهوری ناپليونی خيليدن خيلی تلاشه دوشوردی .

بومشكلات ومخاطراتك اوكنی آلمق ايچون ناپليون معتادی اولان سرعت واقدامی برقات دها زياده‌لشدردی ولوبو اطه سنك محافظه سنه قرق بيك عسكرله مارشال ماسينايی كوندردی اوسـتريالولرك برسبورغ جهتنـدن طونه‌يی عبور ايله ويانه اوزرينه يوريملری محتمل اولديغندن اولطرفده بولنـان مارشال داود فرقه سـنه دخی تقويت ويردی .

كاه يكديكريله چارپيشـه‌رق وكاه يكديكرينی قووالیه‌رق ايتاليـادن هدف الحركاته طوغری توجه ايدوب كلان ارشيدوق ژان فرقه سيله پرنس اوژن اردوسی دخی بو اثناده طونه سواحلنه ياقلشملر ايدی .

ارشیدوق ژان بر مدت غراج بلده سنه چکیلوب اوراده تیرولدن وسائر طرفلردن ورود ایده جك فرقه لره منتظر اولمقده ایکن تیرولدن طقوز بیك نفر ایله کلمکده اولان جنرال یلاجیچ پرنس اوژنه بالتصادف اسلینق محاربه سندن اوچ کون صکره کلیاً مغلوب اولمغله ارتق ارشیدوق ژان غراجده طوره میوب مجارستانه طوغری حرکتله راپ نهرینه طوغری چکلمشیدی .

بوکیفیت ایتالیادن کلمکده اولان فرانسزلرك سربستجه حرکتلرینه مدار اوله رق فرانسه لونك ایتالیا اردوسی کاملاً و یانه پیشکاهنه کلوب ناپلیون ایله ملاقات ایلدکدنصکره آلدیغی امر و تعلیمات موجبنجه راپ نهری جهتنه کیتدی وحزیران افرنجینك اون دردنده ارشیدوق ژان فرقه سنی اوروب طاغتدی ومقدما برفرقه ایله دالماچیادن حرکت ایدن جنرال مارمون دخی خرواتستاندن مرور وبوصره ده غراج حوالیسنه ورود ایدرك سالماً کلوب فرانسز اردوسیله ملاقات ایتدی .

وبو اثناده طونه یالیسنده ظهوره کلان اوفق تفك محاربه لرده هپ فرانسزلر غالب کلمکله اسلینق محاربه سنك فرانسزلر حقنده موجب اولدیغی سوء تأثیرات ازالمغه باشلادی وناپلیون همان تیرول زوربالرینی تأدیب وبرونسویق دوقه سنك جمعیتنی تفریق ایچون بر مقدار عسکر سوق ایلدی .

لکن بونلرهپ موقت شیلر اولوب ایشك جان الەجق یری ویانه پیشکاهنده ظهوره کلەجك محاربه ایدی بناءً علیه ناپلیون کندو اردولرینك برمرکزه تحشدلرینه نقدر اقدام ایدردیسه طونه نك اشاغی جهتنه یایلمش اولان اوستریا فرقه لرینك ارشیدوق شارلی اردوسیله برلشملرینی منعه دخی اولقدر اهتمام ایدردی واوستریالولر طونه نك بر طرفندن دیکر طرفنه قولایلقله کذار ایده مامك ایچون انژورو ایله برسبورغ کوپریلرینی وممکن اولورسه قومورون کوپریسنی هدم ایتمك اوزره مأمور ایتدیکی مارشال داودیك چوق صعوبتلر چکەرك ناپلیونك بوامرلرینی یرینه کتوردی بو اثناده پرنس اوژن فرقه سی دخی راپ قلعه سنی اله کچوردی .

بوصورتله اوستریا فرقه لرینك ارشیدوق شارلی اردوسیله برلشملری خیلیدن خیلی تصعیب ایدلمش اولدی وناپلیون ارتق ویانه پیشکاهنده وقوع بولەجق محاربهٔ جسیمه یه حصر افکار ایتمکه میدان بولدی بونك ایچون لازم کلان کوپریلرك انشا آتی خصوصنه فوق العاده سرعت ویردی وبرقاچ هفته ظرفنده لوبو اطه سی بر بیوك ترسانه هیئتنه کیردی وهمان بورادن ویانه یه محکم کوپریلر آتلدی وقارشو یقه یه کچلمك ایچون متعدد کوپریلر یاپلدی .

فرانسز اردوسی کیجه لین بوکوپریلردن کچەرك لوبو اطه سنده تعیین ایدیلان

باتریه‌لرك یاغمور کبی یاغدردیغی مسکت وصالقملر سایه‌سنده قارشو یقه‌دن بعض مواقع لازمه‌یی طوتدیلر وفرداسی‌که تموز افرنجینك بشنجی وجمادی الاولانك یکرمی ایکنجی کونی ایدی علی‌الصباح واغرام محاربه‌سی دیو مشهور اولان جسیم وهولناك محاربه‌یه مباشرت ایتدیلر .

شویله‌که: طرفینك یوز اللیشر بیك عسکری اولدیغی حالده فرانسزلر هدف الحرکات اولان واغرام قریه‌سنك ضبطی ایچون اخشامه‌قدر اوغراشوب ظفریاب اوله‌مدقلرندن بشقه برقاچ قول اردولری پریشان اولدی لکن فرداسی ینه بتون کون محاربه اولنوب اخشام اوستی اوستریالولر بوزلدی ومیدان حرب فرانسزلرده قالدی .

بو محاربه‌ده فرانسزلرك اون سکز بیك تلف ومجروحلری اولوب اوستریالولر ایسه یکرمی درت بیك تلف ومجروحدن بشقه اون ایکی بیك اسیر ویردیلر .

ناپلیون بو محاربه‌یی قزاندقدنصکره همان اوستریالولری تعقیب ایچون جنراللرینه تعلیمات لازمه اعطاسیله برابر استیلا اولنان سنجاقلردن محاربه ویرکوسی اولمق اوزره ایکیوز ملیون فرانق تحصیلنه قیام ایلدی .

ارشیدوق شارلی بوهمیایه طوغری چکلمکده اولدیغی حالده آرقه‌سندن جنرال مارمون فرقه‌سی زنایم نام بلده‌ده یتشدکده اوستریالولر دونوب آنی احاطه ایله امحا ایتمك اوزره ایکن کیرودن دیکر فرانسز فرقه‌لری یتیشوب ینه اوستریالولره غلبه ایلدیلر .

بونك اوزرینه اوستریالو متارکه طلب ایتدیکی اثناده ناپلیون دخی زنایم بلده‌سنه کلدی وفی‌الاصل نیتی هاپسبرغ خاندانینك اللرندن حکومتی رفع ایله اوستریا دولتنی امحا ایتمك خصوصی ایدیسه‌ده اسلینق وواغرام محاربه‌لرنده کوردیکی شدت مقاومتدن ناشی تبدیل افکاره مجبور اولدقدن بشقه محاربه‌یی دها زیاده تمدید ایده‌جك اولسه روسیه‌لونك آچقدن آچغه اوستریایی تصحبه قالقشمسی محتمل اولدیغنه مبنی درحال مصالحه مکالمه‌سنه کیریشلمك شرطیله اوستریالونك بوتکلیفنه موافقت ایدرك تموز افرنجینك اون ایکنجی وجمادی الاولانك یکرمی طقوزنجی کونی زنایم بلده‌سنده متارکه سندلری امضا اولندی وعقد مصالحه ایچون راب ایله قومورون بلده‌لری اره‌لرنده اولان التنبرغ نام برکوچوك بلده محل مکالمه تعیین اولنه‌رق فرانسه طرفندن شامپانی واوستریا طرفندن مترنیك مرخص تعیین قیلندیلر .

لکن ناپلیون شایدکه اوستریالو ایله اویشیله‌میوبده استیناف محاربه لازم کلورسه اوستریا دولتنی امحا ایده بیله‌جك مرتبه اردوسنه قوت ویردی .

بروجه مشروح طونه وویستول وراپ نهرلری سواحلنده محاربات متوالیه وقوعیله

سیل کبی قانلر آقدیغی اثناده فرانسه‌نك اوچیوز بیك قدر عسکری دخی اسپانیا وپورتکیز اهالیلری و بونلرك امدادینه کلمش اولان انکلیز اردوسی ایله اوغراشمقده ایدی.
برماهر قوماندانك نه ذی‌قیمت شی اولدیغی و بر اردونك عموم قوماندانلغنه نه‌مرتبه اهمیت ویرلمك لازم کله‌جکی ایشته بو وقوعات ایله رعنا معلوم اولورکه ناپلیون ایکیوز اللی بیك قدر هنوز سنجاق التنه النمش تازه نفرات ایله اوستریالو کبی برعظمتلو دولتی اوچ آی ظرفنده امانه کتورمش والمانیاده غلیانه کلمش اولان افکار عامه‌یی یاتشدرمش ایکن ایتالیا ومصر والمانیاده نیجه غلبه ومظفریتلره مظهریتله شهرت بولان واول عصرده دنیانك برنجی عسکری عداولنان اوچیوز بیك قدر پیشکین فرانسز عسکری پورتقال واسپانیانك نفیر عام سوریلریله قرق اللی بیك قدر انکلیز عسکرینك حقلرندن کله‌مدیلر.
شویله‌که: ناپلیون اسپانیاده ایکن اسپانیوللر اطاعته کلمش کبی کورینوب پارسه عودتنده اوراده براقمش اولدیغی قوهٔ عسکریه‌یی اسپانیا وپورتقال ممالکنك ضبط وربطنه کافی ظن ایدیوردی حتی شباط ایچنده پورتقاله بر اردوسوقیله ضبط اولنمسنی جنراللرینه امر ایتمشیدی وفی الواقع حریت واستقلالنی محافظه ایچون ایاقلانمش اولان خلقك اغزینه کم اورمق هرنقدر مشکل ایسه‌ده فرانسه‌نك الك کزیده ومجرب عسکری اولطرفده اولدیغندن برشجیع وماهر قوماندانك النده اولسه بیوك ایشلره مقتدر اوله‌جغی درکار ایدی. حالبوکه ریاست عسکریه رسماً اسپانیا قرالی وناپلیونك برادری اولان ژوزف‌ده ایدی ژوزف ایسه حلیم ودرایتکار برذات اولوب انجق کندوسنده اصلا ادارهٔ عسکریه استعدادی یوق ایکن کندوسنی برادری قدر دکل ایسه‌ده اندن براز اشاغی درجه‌ده ریاست عسکریه‌یه اهل صانوردی.
بناءً علیه معیتنده‌کی جنراللردن یالکز اختیار مارشال ژوردانه مراجعت واکثریا انك رأی وتدبیرینه دخی مخالفت ایلردی.
ناپلیون ایسه برادرینك بواطوارینی اوزاقدن استهزا ایدوب کولر وذاتا مارشال ژورداندن حظ ایتمدیکی جهتله ایکیسنك برلکده یاپدقلری ترتیبات حربیه‌یی هیچه صایار واسپانیاده‌کی جنراللرینه اوامر قرالی‌یی طانیمامق ایچون جسارت ویرمش اولور ایدی.
وبرده بوقدر عسکرك اداره‌سنه اسپانیانك واردات مقرره‌سی کفایت ایتمدیکنه مبنی مرتبات میریه‌دن فضله اوله‌رق اهالیدن برچوق ذخائر وسائره آلنوب حالبوکه یکی تشکل ایدن برهیئتك دوامی ایچون اهالینك جلب قلوبی لازم کلدیکندن قرال ژوزف اهالی‌یی فرانسزلرك مظالم وتعدیاتندن محافظه قیدینه دوشمکین کندوسیله هیئت عسکریه اره‌سنه مباینت کیرمشیدی.

اسپانیوللر ایسه اشبو اوستریا محاربه‌سنك ظهورنده پیدرپی انکلتره‌دن کلکده اولان ذخائر ومهمات وادوات حربیه ایله جانلانوب یکیدن ایاقلانه‌رق طرف بطرف تدارکاته اقدام ایدر اولدقلرندن بشقه انکلتره دولتی براردو تجهیز ایله پورتقاله چیقوبده پورتکیزلر ایله برلکده فرانسزلره مدافعه ایتمك اوزره مؤخرا دوق دوولینکطون دیو مشهور اولان سرارتور وللسلی نام جنرالك قوماندەسنه ویرمشیدی .

وناپلیونك سالف الذکر امری اوزرینه مارشال سولت یکرمی التی بیك نفردن مرکب براردو ایله شباط افرنجی اواسطنده پورتقال اوزرینه حرکت ایدوب پورتکیزلرك مدافعه‌سی حسبیله مشکلات عظیمه‌یه تصادف ایدرك منیحو نهرینی کوچ حال ایله عبور ومارت افرنجینك اواخرنده پورتکیزلرله بر محاربه ایتدکدن صکر (اوپورتو) پورتقال بلده‌سنه دخول ایلمش ایسه‌ده بومظفریتلر کندوسنه پك بهالو اوتوردی زیرا بتون قری اهالیسی ایاقلانمش ومتریسلر ترتیب ایله فداکارانه مدافعه‌یه قیام ایلمش اولدقلرندن برر برر قریه‌لری محاصره ایتمك لازم کلوب بواثناده اهالی اللرینه کچن فرانسزلری بلا امان قتل واعدام وفرانسزلردخی خونریزانه اخذثاره قیام ایلدکلرندن علی‌الدوام طرفیندن تلفات کلیه وقوعه کلوردی .

بناءً علیه مارشال سولت اسپانیانك پایتختی اولان (مادرید) مجریط شهرینه ضابطلر ارسال ایدرك بومظفریتنی بیان ایله برابر امداد ایسته‌مشیدی بواثناده ایسه اسپانیوللر طرق ومعابری طوتمش اولدقلرندن اول ضابطلرك بریسی محل مقصوده وارەمدقلری جهتله اسپانیا قرالی ژوزف پورتقالده جریان ایدن وقوعاتدن خبر الەمدی .

بوآوانده فرانسه مارشاللرندن ویقتور یکرمی اوچ بیك نفرله اندلس ایالتی اوزرینه حرکت والمرسی طرفندن تاژنهرینی عبور ایله غوادیانه نهری ساحلنده واقع مدللینه محاربه‌سنده براسپانیول اردوسنی پریشان ایتدیکی کبی انك امدادینه مأمور اولان معهود جنرال سباستیانی فرقه‌سی دخی برفرقه اسپانیوللره غلبه ایلمش ایسه‌ده بووقعه‌لر اسپانیا اهالیسنك حدت وغضبنی آرتیروب ارانیلان ضبط وربط مملکت مصلحتنه اصلا مدار اولەمدی .

اسپانیانك شمال جهتنده یعنی غالیجیا ایالتنده بولنان مارشال نی فرقه‌سی دخی بوحالده اولوب اسپانیوللرك برفرقه‌سنی پریشان ایدرایسه اوته‌طرفدن متعدد فرقه‌لر ظهور ایده‌کلدیکندن دفع اختلال ایله اصلاح حال ایچون برچاره بوله‌مدی .

بونك اوزرینه بریکی تدبیر اتخاذی لازم کلمش ایسه‌ده فرانسزلر اره‌سنده اختلاف آرا وقوعندن ناشی بیهوده امرار اوقات اولنه‌یوردی .

اراغون وقتالونیا ایالتلرنده دخی سوشه وسنسیر نام فرانسز جنراللری اسپانیانك برطاقم نفیرعام فرقه‌لریله اوغراشمقده ایدیلر .

پورتقالك پایتختی اولان لیزبون شهرندەکی انکلیزلر ایسه انکلترەدن ورودینه منتظر اولدقلری امدادکلدیکی کبی پورتکیز عساکریله برلکده فرانسزلرك اوزرینه هجومه متهیء اولدقلرندن اوپورتوده بولنان مارشال سولتك اردوسی برحال خطر وتهلکەده ایکن مارشال سولت پورتکیزقرالی اولمق سوداسیله سرمست غفلت اوله رق تقرب ایتمکده اولان تهلکەیی کوره میوب انك بوامله دوشمسی ایسه معیتندەکی امرابیننده اختلاف ومباینت وقوعنه سبب اولمشیدی .

انکلیز جنرالی سالف الذکر سرارتور وللسلی فرانسزلرك بواحوالندن خبردار اولیجق بغتةً اوپورتویی باصمغله فرانسزلر کلی تلفات ویروب بیك قدر مجروحلرینی دخی انکلیزلرك یدینه ترك ایتدیلر ومایس افرنجینك اون ایکنجی وربیع الاولك یکرمی یدنجی کونی بالتسارطرفه چکلدیلر ایسه ده خط رجعتلرینی اولجه انکلیزلر طوتمغله فرانسزلر بالجمله جبخانه وطوبلرینی ترك ایدرك سبکبارجه طاغلردن آشوب پریشان حال ایله اورتسه جان آتدیلر . واولطرفده مارشال نی فرقەسیله برلشوب طوپ ومهماتجه اولان نقصانلرینی اکمال ایتدکدنصکره غالیچیا قطعەسنی تخلیص ایچون سولت ایله نی ایکیسی برلکده حرکت ایتمك اوزره بینلرنده قرارویروب بونك اوزرینه مارشال نی خیلی ایلرولیەرك انکلیزلرك طوتدقلری مواقعه قدر وارمشیکن مارشال سولت وعدینه وفا ایتمیه رك کیرولرده بعض کشفیات ایله مشغول اولوب طوردیغندن مارشال نی دخی خائب وخاسر رجعته مجبور اولمغله اسپانیانك جهت شمالیەسی انکلیزلر یدنده قالدی بوسببدن ناشی نی وسولت فرقەلری بیننده پك زیاده خصومت وعداوت پیدا اولدی ایشته بواثناده اسلینق محاربەسنك خبری اسپانیایه کلیجك فرانسزلر بتون بتون یأس وحیرته دوچار اوله رق آرتق حرکت تعرضیەدن فراغت ایله تحفظی حرکته قرار ویردیلر .

ناپلیون بووقوعات وقعەلردن بی خبر اولمغله مارشال سولتك بدایت امرده پورتقالده واقع اولان موفقیتنی اساس تدبیر اتخاذ ایدرك اسپانیادەکی قاریشقلغی برطرف ایتمك ایچون سولت وموریته ونی نام مارشاللرك تحت قوماندەلرنده بولنان اوچ فرقه برلشەرك سولتك قوماندۀ عمومیەسی تحتنده بولنمسنه دائر برامرنامه کوندرمشیدی .

بواثناده اول امرنامه اسپانیایه کلدیسەده هم رتبه مأمورین بیننده احوال طبیعیەدن اولان رقابتدن بشقه غالیچیا ایالتنك محافظەسی ضمننده بروجه بالا اولنان مقاولەنك عدم اجراسندن طولایی مارشال نی ایله مارشال سولت بیننده ظهوره کلان عداوتدن ناشی بوامرك اجراسنده مشکلات ظهور ایده جکی درکار ایدی .

مع مافیه عسکرلك امر ویرمك وامری قبول ایتمك دیمك اولمسیله مارشال نی درحال

سولتك قوماندەسی تحتنه كيرمش واوچ فرقه برلشمش ايســەدە اخلاص اوزرينه مؤسس اولميان اتحاددن نتيجۀ خيريه حصوله كلەميەجكی آشكار ايدی .

اوزاقدن براردونك ايشنه قارشمق جائز اولمديغی بوماده ايله دخی ثابت اولوركه ناپليون اسپانيانك وقايع اخيرەسنه واقف اولمديغندن مارشال نی سولتك قوماندانسنه ويرمش واسپانيا ايشلرينی اصلاح ايدەيم ديركن دها فنا حاله كتورمشدر .

مارشال سولت انكليزلر حركت تعرضيەيه جسارت ايتمز زعمنده بولنەرق اكا كوره برصورت تصوير وترتيب ايدوب قرال ژوزف ايله ديكر قوماندانلر مخالف رأيده بولنمشلر ايســەدە عموم قوماندەسی انك النده اولديغندن انك ترتيبی اوزره عمل وحركت اولنەرق فرانسز فرقەلرندن بعضيلری ميــدان حرب اولەجق يردن اوراق مواقعه سوق اولنمشيدی .

بواثناده ايسه يكرمی التی بيك انكليز عسكريله اوتوز التی بيك اسپانيول برلشوب حركت تعرضيەيه ابتدار ايله مارشال و يقتور فرقەسنی كيرو ســوردیلر وايلرو حركت ايله طالاوره بلدەسنه كيرديلر .

بونك اوزرينه قرال ژوزف ايله مارشــال ژوردان طــالاوره اوزرينه هجومه قرار ويرديلر .

برقاچ اوفاق تفك محاربەلردن صكره تموز افرنجينك يكرمی ســكزنجی وجمادی الآخرەنك اون بشنجی كونی طالاوره پيشكاهنده واقع اولان بربيوك محاربەده طرفيندن سكزر بيك قدر تلف ومجروح وقوع بولدقدن صكره فرانسزلر مغلوب وپريشان اولەرق كيرو چكلديلر .

وانكليزلر دها ايلرويه حركت ايتمك ايستديلر ايسه ده مارشال سولتك اللی بيك فرانسز عسكريله كيرودن كلمكدەاولديغی خبرآلمريله رجعته مجبوراولديلر .

فقط فرانسزلرده دخی ايلرويه حركته جسارت اولمديغندن آنلرده بولندقلری يرلرده قالديلر بوجهتله طرفين طوتدقلری مواقعده قالوب برمدت محــاربه ترك وتعطيل اولنمشدر .

ناپليون بووقوعاته لدی‌الاطلاع پك زياده متأثر ومتألم ومارشــال ســولتی عموم قوماندانی نصب ايتديكنه نادم اولەرق برديوان حرب تشكيليله محاكمەسنی تصميم ايتمشيكن بونجه متاعب ومشكلات متواليه ايله فرانسه اهاليسی بيننده رونما اولان يورغونلق و بيقغينلق امارەلری اويله برسرت معــامله ايله اردويه دخی سرايت ايتمك احتماله مبنی بونيتدن فراغت ايدرك قرال ژوزف ايله مارشال ژوردانه آجی آجی عتابنامەلر تحريريله اكتفا ايلدی .

واسپانیاده‌کی موفقیتسزلکك التمبرغده اوستریا ایله دردست اولان مکالمه‌یه سوء تأثیری اولمقدن خوف ایدرك صیجاقلرك صوکنه‌قدر حرکات حربیه‌نك تعطیلنی قرال ژوژفه امر ایتمکله برابر طلاوره محاربه‌سنده کویا فرانسزلرك مظفر و منصور وانکلیزلرك منهزماً پورتقاله طوغری رجعته مجبور اولدقلرینی هرطرفه اعلان ایدردی .
انکلیزلر ایسه بو اثناده قوهٔ بحریه‌لرینی تزیید ایله برابر فرانسه‌نك جهت شمالیه‌سی مقدار کفایه مستحفظدن خالی اولدیغنه مبنی اول طرفه براردو سوق ایتمك اوزره تدارکات عظیمه ایله مشغول ایدیلر . بوندن مقصدلری ناپلیونی یاننده‌کی قوهٔ عسکریه‌نك برمقدارینی اول طرفه سوق وارساله مجبور ایدرك اوستریالویه جسارت ویرمك ایدی بونکله برابر ناپلیونك فرانسه وفلمنك ساحللرنده حاصل ایتدیکی قوت واستحکامات بحریه‌سنی امحا دخی کندولرنجه مقصد اقصی ایدی واول باول هدف قصد ونظرلری فرانسه ساحلنده واقع روشفور لیمانی ایله اولوقت فلمنك یدنده وحالا بلچیقا دولتی تصرفنده بولنان انور ترسانه‌سی ایدی‌که روشفور لیماننده واقع اقس اطه‌سی پیشکاهنده لنکر انداز اولان ایکی فرقه فرانسز دونماسی انکلیزلرك دقت نظرلرینی جلب ایتمکده اولدیغی کبی انور ترسانه‌سی لونده‌ره‌دن جریان ایدن تایمس نهرینك تا قارشوسنده بولندیغندن ناپلیونك اوراده انشا ایتدرمکده اولدیغی استحکامات جسیمهٔ بحریه انکلیزلرك کوزلرینه باتمقده ایدی .
بناءً علیه انکلیز امیرالی غامبتا اون اوچ قطعه قالیون و برچوق فرقتین وقوروت وبریق ایله رشفوره قریب باسق لیمانه لدی‌الورود اوتوز قطعه اوفق کمیلرك دیرکلرینی آله‌رق دوبه شکلنه قویوب وایچلرینی زفت وقطران وسائر ادوات مشتعله ایله طولدیروب والافرانقه نیسانك اون ایکنجی کوننك اخشامی حرکت وبرموافق روزکار ایله فرانسز دونماسنك اوزرینه توجه ایلیوب مذکور دوبه‌لری آتشلیه‌رك فرانسز دونماسنك اوزرینه صالویرمشلر فرانسزلر کیجه قراکلغنده بویله اوتوز قطعه دوبه‌لرك ینار طاغلر کبی آتش پوسکوره‌رك کندو اوزرلرینه کلدیکنی کورنجه دوچار دهشت اولمغله همان تیمورلرینی کسوب کمیلرینی لیمان ایچنده قره‌یه اوتورده‌رق قورتلمشلر ایدی فقط درت قطعه قپاقلری لیمانك خارجنده قاله‌رق قره‌یه دوشمش اولدیغندن فرداسی انکلیزلر علی‌الصباح انلری احراق ایتمشلردر .
انکلیزلرك اصل مقصدی کندولره موجب خلجان اولان انور ترسانه‌سنی یاقمق و فرانسزلرك مظالم و تعدیاتندن بیزار اولان فلمنك اهالیسنی ایاقلاندرمق اوزره قره‌یه قرق بیك عسکردن مرکب براردو چیقارمق ماده‌سی اولوب انجق عساکر بریه تهیئه‌سی وقته محتاج اولدیغندن انکلیزلر مارت ایچنده تدارکاته تشبث ایتمشلر

ایکن واغرام وطلاوره محاربه‌لری اثناسنده هنوز چیقه‌مامشلر ایدی قالدیکه بویله
بربیوك اردویی جمیع مشتملاتیله طاشیمق اوزره یوز بیك تونیلاتولق سفائن لازم
کلدیکی حالده انکلتره ترسانه‌لرنده موجود اولان سفائن میریه انجق یکرمی بش بیك
تونیلاتولغی حامل اوله‌بیله‌جکندن باقیسی ایچون تجار سفائنی استکراسنه مجبور
اولمشلر ایدی .

نهایت انکلیزلر قرق قپاق واوتوز فرقتین ودرتیوز قدر سفائن نقلیه ایله بیك قدر
قایقلردن مرکب بردونما ویوز اللی پاره طوپ وطقوز بیك آت واوچ بیك طوپجی
وایکی بیك بشیوز سواری ایله اوتوز بیك پیاده‌دن مرکب براردو حاضرلیوب
تموز افرنجینك بشنجی کونی انکلتره‌دن حرکت ویکرمی طقوزنجی کونی فلمنك
سواحلنه مواصلت ایتدکدنصکره قره‌یه چیقه‌رق درحال باتز قلعه‌سنی واون یدی
کون حصر وتضییق ایله فیله‌سینق قلعه‌سنی ضبط ایدرك انور اوزینه حرکت ایتمشلر
ایسه‌ده بورالری اراضیء منخفضه‌دن اولوب هرطرفنده حاصل اولان کوللر
وبطاقلقلردن ستمه‌سی زیاده اولدیغندن انکلیزلرك اون بش بیکدن زیاده عسکری
ستمه‌دن خسته وعمل مانده اولوب حالبوکه فرانسزلر هرطرفدن انورك محافظه‌سنه
شتاب ایلمش اولدقلرندن وناپلیونك برادری وفلمنك قرالی اولان لویی همان موجود
معیتی اولان عسکرله انوره کیدوب بالذات محافظه‌یه قیام ایلدیکندن انکلیزلر انور
اوزرینه هجوم واقتحامه جسارت ایده‌میه‌رك ایلول افرنجینك ابتدالرنده الدقلری
یرلری دخی ترك ایله عودت ایتمشلردر .

بالاده اشعار اولندیغی اوزره روسیه‌لونك اسوج اوزرینه سوق عسکرله فلاندیا
قطعه‌سنی استیلایه قیام ایتمسی اوزرینه اسوج قرالی (کوستاو) دخی وار قوتنی
بازویه کتوروبده مدافعه‌یه اقدام ایده‌جك یرده دانیمارقه ایله جنکه طوتوشوب
قوهٔ عسکریه‌سنی تفریق وتقسیم ایله برقسمنی نوروجیا قطعه‌سنك ضبط واستیلاسنه
تعیین ایتدکدن بشقه داخلاً وخارجاً دها بشقه خودسرانه وسبکمغزانه احوال
واطواری کورلمکدن ناشی اسوجلولر ایچنده رونما اولان ناخوشنودلق آثارندن
اوله‌رق ابتدا نوروجیا اوزرینه سوق اولنان اردوده عصیان ظهور ایله بو اردو
اسوجك پایتختی اولان استوقولم شهری اوزرینه یوریدکده (کوستاو) ك خیر
خواهانی طرفندن بومثللو یولسز طور وحرکتلردن فراغت ایله ملتی خوشنود
ایده‌جك حال وحرکتده بولنمسی اخطار اولنمش ایسه‌ده اصلا مفید اولمدیغندن
اشبو یکرمی درت سنهٔ هجریه‌سی اوائلنده اسوجده ظهوره کلان اختلالك
نتیجه‌سنده کوستاو خلع اولنه‌رق یرینه عموجه‌سی (دوق دوسودرمانی) اجلاس

اولنمشدر وسودرمانی وطننی برحال مخاطره‌ده بولدیغندن سلامته ایرمك ایچون فنلاندیا قطعه‌سنی روسیه‌لویه ترك ایدرك بیك سكز یوز طقوز سنهٔ میلادیه‌سی ایلولنده روسیه دولتیله عقد مصالحه ایتدیکی کبی اسوج لیمانلرینی انکلیزلره سد ایتمك وانکلیزلرله معاملاتی کسمك اوزره فرانسه ایله دخی اول اثناده عقد مصالحه واتفاق ایلدی فرانسه‌لو دخی مقدما استیلا ایلمش اولدیغی پومرانیا سنجاغنی ایله استرالسونت حوالیسنی اسوجلویه رد واعاده ایتدی .

بروجه بالا فرانسه طرفندن شامپانی واوستریا طرفندن مترنیك مرخص تعیین اولنه‌رق التنبرغده مکالمه‌یه مباشرت اولندقده شامپانی ایکی طرف دخی النده اولانه راضی اولمق وفقط اوستریالو فرانسه‌لو یدنده براغه‌میه‌جغی ممالکی بشقه جهتلرندن بدل اعطاسیله استرداد ایده بیلمك مثلا اوستریانك پایتختی اولان ویانه فرانسه یدنده بولنوب بونی ایسه اوستریالونك ترك ایده‌میه‌جکی بدیهی اولدیغندن ممالکنك سائر طرفلرندن بدل ویره‌رك ویانه وحوالیسنی قورتارمق شرطنی درمیان ایدوب بوحالده ایسه اوستریا ممالکنك اوچده بری فرانسه طرفنه ترك اولنمق امر طبیعی وبوکا اوستریالونك موافقت ایده‌میه‌جکی بدیهی ایدی .

اول اثناده انکلیزلرك منوال مشروح اوزره فلمنك سواحلنه هجوم وتعرضلری حوادثی اشبو التنبرغ مکالمه‌سنه سکته ایراث ایلمش ایسه ده متعاقباً بوهجومك منتج مرام اولمیه‌جغی اکلاشلمغله مترنیکك فن دیپلوماتیده مسلم اولان مهارتندن بشقه اوستریالوجه مدار تسلیت قالمدی حالبوکه برچوق مکالمه‌لردن صکره شامپانی ایله مترنیك بیننده اتفاق حاصل اوله‌مدیغندن مجلس مکالمه ویانه‌ده ایمپراطور ناپلیون نزدینه نقل اولنه‌رق اوستریا ایمپراطوری طرفندن تعیین اولنان دیکر ایکی مرخص واسطه‌سیله ایکی ایمپراطور بیننده مخابره‌یه ابتدار اولندی .

اوستریالولر خیلیدن خیلی اوغراشوب نهایت برطرفدن امیدلری قالمدیغی جهتله بیك سكز یوز طقوز سنهٔ میلادیه‌سی تشرین اول افرنجینك اون‌دردینه مصادف اولان اوائل ماه رمضانده برمصالحه نامه امضالندی که اوستریا دولتی کندی ممالکندن اوچ ملیون نفوسی شامل متفرق محللری ترك وانکلتره امتعه‌سنی ممالکنه دخولدن منع وناپلیونك ایتالیاجه اجرا ایلمش اولدیغی تشکیلاتی تصدیق وسکسان بش‌ملیون فرانق تضمینات حربیه اعطا ایلمك شرائطنی شامل ایدی بوندن بشقه اوروپاده مصالحهٔ بحریه حصولنه قدر اوستریالونك یوز اللی بیکدن زیاده عسکر قوللانه‌ماسی دخی خفیا مقاوله اولنمشیدی .

بروجه بالا اوستریالونك ترك ایلدیکی مملکتلردن سالسبورغ ایله دیکر بعض محللر

باویرایه ولهستانده واقع غالیجیا قطعه سنك جانب غربیسی وارشاویا دوقه لغنه وغالیجیای شرقینك برمقداری روسیه یه ویرلدی .
وتریسته وفریئول وخرواتستان مملکتلری دالماچیا وراغوزه ایله بر لشدیریله رك بالذات ناپلیونه تابع اولمق اوزره ایلیریا نامیله مجددا بردولت تشکیل ایدلدی .
بو مصالحه نامه‌نك امضاسندن برکون صکره ناپلیون ویانه‌دن چیقوب مونیخ بلده سنه ورود ایله چند روز اوراده آرام واقامت ایلدیکی اثناده اوستریا مما لکنك تخلیه سی ایچون تعلیمات لازمه اعطا ایتمش واورایه توارد ایدن متفق حکمدارانه وداع ایدرك پارسه کیتمشدر .
بو کره دخی ناپلیون اولوجهله المانیاده مظفر اولدی ایسه ده آلمانلرك حدت وغضبی برمرتبه دها ترقی بولدی بلکه بالجمله دول وملل انك غدارانه وطمعکارانه پولتیقه سندن اورکوب علیهنده افکار عمومیه برغریب یول آلدی وبو مقدماتك ایلروده فنا نتیجه‌لر ویره جکی معلوم اولدی .
ناپلیون ایسه جبلتنده مرکوز اولان حرص وطمع بلاسیله طور اوتور بیلمز ونوبنو مشکلات چیقارمقدن خالی قالمز ایدی وبروجه بالا اوستریا مصالحه سنك امضاسی عقبنده المانیاده‌کی عسکرینك چوغنی اسپانیایه سوق ایدوب بوصورتله عساکر فرانسویه‌روی راحت کورمدکلرندن برچوغی ناپلیونی علنا ذم وقدح ایدر اولدی رهبان کروهی دخی رومه مسئله سندن طولایی پك زیاده کوجنمشلر ایدی .
شویله‌که : مقدمجه ناپلیون رومه‌یی استیلا و پاپا حکومتنك برقاچ سنجاقلرینی ایتالیا قرالیتنه الحاق ایدوب ریمپاپا دخی دشمن النه اسیر دوشمشجه سنه سراینه قپانه‌رق اطرافه شکایتنامه‌لر نشرینه ابتدار ایلدیکندن ناپلیون غضبه کلوب پاپا حکومت جسمانیه‌سنك الغاسنه ورومه ممالکنك فرانسه‌یه الحاقیله فرانسه جمهورینك احداث ایلدیکی ادارهٔ روحانیه اصولنك رومه‌ده دخی اجراسنه دائر مایس افرنجینك اون یدیسنده برقطعه امرنامه نشر ایلمسی اوزرینه پاپا دخی ناپلیونك علیهنده برقطعه افوروز نامه ترتیب ایله متعدد نسخه‌لرینی خلال حزیرانده رومه کلیسا وابنیهٔ میریه دیوارلرینه یاپشدرتمش ایدی واکرچه فرانسزلر فرداسی علی الصباح بونلری طوپلایوب امحا ایتمشلر ایسه ده کیفیت دیلدن دیله دوشوب هرطرفده طویولمش ورومه حکومتنك بعض الویه‌سنده بو حاللردن طولایی ناخوشنودلق اماره‌لری کورلمش اولدیغندن فرانسز جنرالی تلاش ایدرك ناپلیوندن آلمش اولدیغی تعلیماته توفیقا تموز افرنجینك التیسنده پاپا سراینه عسکر ادخال ایله جبراً ریمپاپایی قالدیروب فلورانسه کوندرمش واورادن دخی فرانسه‌نك غرونوبل بلده‌سنه نقل ایدلمش ایدی .

ناپلیونك تخت ایمپراطوری‌یه قعودنده حکومتی تقدیس ایله تأیید ایلمش اولان بویله سلاحسز برپیر محتشمی بلاموجب صحیح بومرتبه تضییق ایتمسی انظار عمومیه‌ده پك چركین كوروندی . ناپلیون دخی اوامرینك بویله شدتلو صورتده اجرا اولنیویرمسندن طولایی متأسف اولمش ایسه‌ده ریمپاپایی رومه‌یه اعاده ایتسه سوء تأثیری اوله‌بیله‌جكی مطالعه‌سیله سادونه بلده‌سنه نقلنی وحقنده احترامات لازمه اجراسنی تنبیه ایله برابر المانیادن عودتنده پارسی حکومت روحانیه‌یه مركز ایتمك املنه دوشه‌رك همان رومه‌ده بولنان مأمورین روحانیه ایله رومه مخزنلرنده بولنان اوراق عتیقه وجدیده‌نك پارسه نقل اولنملرینی امر ایلمش ایدی .

ایشته ناپلیو نك پارسه عودتنده دردست اولان مسائل مشكله‌دن بری دخی اشبو رومه مسئله‌سی ایدی . حالبوكه بونجه سنه‌لردنبرو دوام ایتمكده اولان محاربه‌لردن ودوكیلان قانلردن ناشی فرانسزلر دوچار یأس وفتور اوله‌رق فرانسه‌ده دخی ناپلیونك خلافکیرانی چوغالمقده ایدی .

برطرفدن دخی اسپانیایی كاملا قبضهٔ تسخیره آلمق واوروپایی كندو پولتیقه‌سنه موافق برقالبه افراغ ایتمك كبی باشه چیقمیه‌جق مطالعات ایله مشغول ایدی .

بزینه وقایع داخلیه‌یه عودت ایده‌لم وحرب وسفر وقوعاتندن مقدم بواثناده سفر آخرته كیدن مشاهیرك ترجمهٔ حاللرینی بیان ایلیه‌لم .

* بعض وفیات *

اشبو یكرمی درت سنه‌سی محرمنده اسبق روم ایلی قاضیعسكری اولوب علمدار پاشا صدارتنده بروسه‌یه نفی اولنان محمود چاوش زاده احمد شمس الدین افندی وربیع الاولنده صدور عظام واساطین علماء كرامدن امین پاشا زاده امین بك افندی ایله شاعر مشهور سنبلزاده وهبی افندی وجمادی الاولاسنده مرفوع الوزاره ساقز اطه‌سنده مقیم اولان صدر سابق ممش پاشا تكمیل مدت زندكانی ایله وداع عالم فانی ایتمشلردر ترجمهٔ حاللری بروجه آتی صره‌سیله بیان اولنور .

مشار الیه شمس الدین افندی محمود چاوش زاده دینمكله معروف اولان فیض الله افندینك اوغلیدر . مكتب یانندن كچمدیكی واوزرنده خواجه حقی اولمدیغی حالده موالی زاده‌لردن اولمق ملابسه‌سیله رؤس تدریس آلوب برمعتادهم جنسلرینك امداد ومعاونتی وغایت نطوق ومجلس آرا اولمق حسبیله بعض كبرانك انضمام همتی ایله قطع مسافهٔ طریق رسمی ایدرك رتبهٔ صدارته قدر چیقمشیدی . اضحوكه وسخریه وادیسنده غریب حكایه‌لری مشهور وعلی الخصوص ولی افندی زاده قوناغنده واقع اولان طرفه مسخره‌لقلری السنهٔ انامده مذكوردر .

(بحسب (

بحسب الرتبه بولنديغی مجالس مشورتده رأی وتدبيره مدار اوله‌جق معلوماتی اولميوب مجرد لا ابالیانه بعض مقالات مضحكانه ایله حضاری كولدیررمش واول عصرك امر سیاستده دركار اولان رخاوتی حسبیله كمسنه حقنده تكدیر وتعزیر معامله‌سی اولنمدیغندن برطاقم بی پروا وجری اللسان اشخاصك میدان آلدیغی صره‌ده عطیه وهدیه‌سنی الدیغی ذواتی ثنا ومدح وكندویه یناشوب التفات ایتمیانلری ذم وقدح ایدر اولدیغندن اول وقتك حكمنجه لسانی طوتمق ایچون چوق ذوات كندویه عطیه وهدیه ویره كلملریله بومثللو طیارات كندوسنجه معین واردات حكمنه كیرمش اولدیغندن برذاتك هرنقدر چوق احسانی كورسه عطایا وهدایاسنك ارقه‌سی كسلدیكی كبی قدح وذمنه قیام ایله كفران نعمت نقیصه‌سنی اصلا قید ایتمز ایمش كرك سلطان سلیم خان حضرتلرینك وكرك رجالنك بك چوق عطایاسنه نائل اولمشیكن قباقجی وقعه‌سنده ابراهیم كتخدانك اوزرینه نصل سل سیف عدوان ایلدیكی بالاده شرح وبیان اولنمغله تكراره حاجت یوقدر نهایت كندوسی دخی (بیت)

دیلمله اوغرادیغم درده بن بوعالمده * نه بلبل اوغرادی نه‌طوطیء شكرخوارا

مدلولنجه دیلی بلاسنه اوغرایوب بروسه‌ده كرفتار الم غربت اولدیغی حالده فوت اولدی . خسته‌لكی زماننده (سلامة الانسان فی حفظ اللسان)

كلامنی وردزبان ایدرك ترك دغدغهٔ فنا ایلمش اولدیغی مرویدر . تجاوزالله عن سیئاته

مرحوم مشارالیه امین بك افندی مصطفی خان ثالث عصرنده صدراعظم اولان الحاج امین پاشانك صلبندن بیك یوز یتمش برسنه‌سی رمضاننك یكرمی یدنجی قدر كیجه‌سی تولد ایدوب سن تمیزه واصل اولدقده تحصیل علوم ومعارفه سعی وورزش ایدرك مقدمات علومی موالیدن علائیه‌لی قاضی زاده محمد افندیدن فقه واصول فقه وكلامی مدرسیندن قرمانی عابد افندیدن وبعض علوم عالیه ایله تفسیر قاضینك برقطعه‌سنی سلیمانیه جامع شریفنه مداومتله مضروبی دیو معروف اولان چته‌لی احمد افندیدن وحساب وهندسه وهیئتی كلنبوی اسماعیل افندیدن وادبیاتی پدرلرینك زمان وزارتنده دیوان كاتبی اولان خواجكان دیوان همایوندن نوری افندی ایله ازنكمیدی حافظ افندیدن اخذ وتلقی وصدور علمای عظامك فرید ویكانه‌سی اولان تاتارجق عبدالله افندینك مطول درسلرینه دوام وبواثناده مشارالیهدن علم نجوم واستخراج دستور وتقویم كبی علوم ومعارف نفیسه‌نك تحصیلنه اقدام ایله فنون شتاده ترقی ایتدكدن بشقه آلات ارتفاعیه‌دن ربع دائره وبسیطه رسمی كبی صنایع لطیفه‌یی دخی نعمت افندی زاده ایله بكلی زاده‌دن تحصیل ایتمش وخط

تعليقده عماد روم اولان يسارى افنديدن اذن آلمش ايدى الحاصل جليل الصفات وجامع انواع كمالات اقران وامثالنه فائق وصحيحا قاضيعسكر ديمكه لائق برذات كثيرالفضائل ايدى بيك يوز يتمش سكز تاريخنده پدرى رئيس الكتاب ايكن ملازم وسكسان ايكى تاريخنده صدراعظم ايكن مدرس وايكيوز التيده غلطه قاضيسى اولمش وايكيوز اون سنه‌سى ربيع الاولنده ادرنه پايه‌سى واون بر ربيع الآخرنده مكهٔ مكرمه پايه‌سى آلمش ايدى اون بش جمادى الاولاسنده بالفعل استانبول قاضيسى اولدى برسنه صكره اناطولى پايه‌سى آلدى اون سكز سنه‌سى ذى الحجه‌سنده مكررا استانبول قاضيسى ويكرمى ربيع الاولى غره‌سنده بالفعل اناطولى قاضيعسكرى اولوب يكرمى اوچ رجبنده عهده‌سنه صدارت روم ايلى پايه‌سى احسان بيورلدى اشبو يكرمى درت سنه‌سى ربيع الاولنك سكزنجى كونى ساعت نهارى التى بوچقده ايكن عازم داربقا اولدى . رحمة الله عليه

ميرعبدالقادر افندى نامنده براوغلى قالدى بعده اودخى پدرى كبى صدور علما بيننده علوم ومعارف ايله شهرت بولدى .

متوفاى مومى اليه سنبلزاده وهبى افندى مرعشده علم وعرفان ايله معروف اولان سنبلزاده خاندانندن عالم وفاضل وشعر وانشاده ممتازالاماثل اولان مرحوم رشيد افندينك اوغليدر بلده‌سى علماسندن تحصيل علم ومعارف ايله كسب كمالات ايتدكدنصكره درسعادته عزيمت ورجال وكباره عرض قصائد وتواريخ ايله ملازمت ايدرك كوج حال ايله روم ايلى قلمندن طريق قضايه داخل اوله‌بيلمشيدى كيتدكجه آثارى مشهور وبين الانام فضل ومعارف ايله مذكور اوله‌رق كندوسنه بعض تحريرات مهمه وبرقاچ دفعه نامهٔ همايون تسويد ايتدرلمكله بين الوكلا كسب معروفيت ايلمش اولديغى حالده سلطان مصطفاى ثالث عصرنده اعاظم رجال دولتدن يكيشهرلى عثمان افندى ورئيس الكتاب اسماعيل بك قدر شناس ذاتلر اولملريله انى استصحاب ودولتعليه‌نك تحريرات صعبه‌سنه دائر بعض تسويدات انك اثر خامه‌سى اولديغى طرف پادشاهى‌يه اشراب ايتملريله طريق خواجكانى‌يه ادخال بيوريله‌رق ارالقده حالنه مناسب مناصب ايله قايرلمقده ايدى اوائل عهد عبدالحميد خانيده بغداد واليسى عمر پاشا طرفندن تجار نجف حقنده اجرا اولنان بعض معاملاتدن طولايى زند كريم خان ايله ميانه‌لرنده منافسه وقوعه كلديكندن ايران دولتى طرفنه برلسان اشنا سفير كوندرلمك لازم كلمكله صاحب ترجمه ايران سفيرى نصب وتعيين بيوريله‌رق كوكبه ودارات ايله اصفهانه واروب نامهٔ همايونى تسليم ايله ايفاى حكم سفارت وبعده بغداده عودت ايتدكده دولتين ميانه‌سنده موضوع بحث اولان فنالغه عمر

(پاشا)

پاشا سبب اولمش ایدوکنی باب‌عالی‌یه انها ایدوب عمر پاشا دخی بوکا مطلع اولیجق (وهبی افنـدی کریم خانك مجلوبی اولمغله دولتعلیه غیرتنی انك دوسـتلغنه فدا ایتدکدن بشـقه خلال راهده وایرانده عیـاشلق وزناکارلق کبی خدمهٔ دولته یاقشـمیه‌جق اطوار ایله رسوای انجـام اولدی) دیو دردولته عرض واعلام ایتمکله افندیء مومی‌الیه حقنـده آتش غضب پادشـاهی علوکیر اوله‌رق اعدامی ایچون مبـاشر مخصوص کوندرلمش ایســه‌ده عثمان افندی ایله اسماعیـل بك کندوسنی حمایه ایدرك کیزلوجه برمکتوب تحریر و (بومکتوبمز واصـل اولدیغی آنده توابعکزدن کمسـنه‌یی آکاه ایتمکسزین همان تبدیل قیـافت ایله اسکداره کلوب برمحلده اختفاایدرك ورودکزی نهانی طرفمزه بیلدیره‌سین) دیو تذکیر وبرتاتاره مستوفی خرجراه اعطـا ایدرك طرفنه تسییر ایلمش اولدقلرندن مباشر مرقومك بغداده وصولی اثناسنده تاتار مرقوم دخی بغداد ایله موصل اره سـنده صاحب ترجمه‌یی بولوب مکتوبی تسلیم ایدیجك همان اموال واشیاسنی کتخداسنه تودیع وباشنه برتاتار قالباغی اکتسا ایله تاتاره پیرو اوله‌رق اسکداره کلوب بردوستنك خانه سنده اختفا وکیفیتی مومی الیهمایه نهانی اعلام وانها ایلیوب آنلرك تعلیمی اوزره طنـانه اسمیله طنین انداز اشـتهار اولان قصیدهٔ بلیغه‌یی نظم وترتیب ایلدیکی اثناده عمر پاشانك تهمتی میدانه چیقوب کندوسنك یالکز هوای نفسانی‌یه دائر بعض حرکات نامرضیه‌سی رونمـا اولمش ایســه‌ده مومی الیهمانك وسـاطت همتلریله قصیدهٔ مذکوره طرف ملوکانه‌یه لدی‌التقدیم پسندیدهٔ پادشاهی اوله‌رق عفو ومرحمته شایان کورلدی بونك اوزرینه ارتق وهبی افندی دخی خواجکانلق طریقنـدن واز کچه‌رك اسکی طریقنه راضی اولمغله خروجی رتبه سنده بولنـان ردوس قضاسـیله بکام اولدی شاهینکرایك ردوسده بامر عالی اعدامی ماده ســنه معاوتتی اوله‌رق اولبابده انشا ایلدیکی طیاره نام قصیده‌سی رکاب همایونه تقدیم اولندقده رتبه‌سی ترفیع بیورلدی بعده سلطان سـلیم مرحومك اشـعاره رغبتی اولمغله عصرنده صاحب ترجمه سرلوحهٔ شعرا اوله‌رق نام همایونلرینه ترتیب دیوان ایدوب جابجـا تقدیم قصائد وتواریخ ایله مظهر التفات وعطایای بیغایات اولور ایدی .

* بیت *

عیش‌ونوش‌ایله‌بوکون آکه‌غم‌فردایی * سکا اصمرلمدیلر بو یالان دنیـایی

مؤداسنجه علی‌الدوام ذوق ونشاط شاعرانه ایله عمر سورمکی التزام ایدرك طول عمر ایله کامین وسنی متجـاوز حد تسعین اولمشـیدی اواخر عمرنده نقریض علتنه مبتلا اولمغله ایکی ســنه‌دن زیاده بسترنشین انزوا اولدقدنصکره اشبو یکرمی

درت سنه سی ربیع الاولنك اون دردنجی کونی عازم سنبلزار بقا اولدی عفی عنه شانی زاده تاریخنده دیرکه مرحومك ابوالعینا وابو دلامه وانجولی چاوش کبی مطیبات مضحکهٔ دلکشالری وفرزدق وجریر آسا سروری ایله میانه‌لرنده کذران ایدن منظوم ومنثور اضاحیك واهاجئ لطائف احتوالری قتی وافر اولوب نصرالدین خواجه داستانلری کبی السنهٔ یارانده دائردر مدون دیوان اشعار ومنشأتی خصوصا منظومهٔ شاهدی یه نظیره تحفهٔ وهبی نام تألیفی وخیریهٔ نابی‌یه نظیره لطفیه‌سی وشوق انکیز نام اثری وسائرلری جمله عندنده معتبر وبرر یادکار مقبول وبر کذارمفتخردر ادرنه قپوسی خارجنده تکیه حذاسنده‌مدفوندر . انتهی سلیمان فائق افندی مجموعه سنده دیرکه وهبیٔ مرحوم جنون کتوروب اعمی اولدقدنصکره برمقدار جنوننه خفت کلوب شعرادن عینی ایله سروری وسائر برقاچ نفر عیادتنه کیتدکلرنده وهبی بونلرك کلمسندن عظیم ممنون اوله رق اغلیوب حتی سروری کوزل مؤرخ اولمغله اکا خطاباً (جانم سروری بکا برسوزنالك وفات تاریخی سویله ده صاغلغمده ایشیدوب براز اغلایه‌یم) دیمکله سروری لطیفه قصدیله بالبداهه حساب ایله (امرء القیس ایله حشر اولسون الهی وهبی) دیدکده وهبیٔ مرحوم جنونی حالنده بونده نه مانع امرء القیسده آز آدم دکلیدی دیمش لکن مصرع مرقوم بیك ایکیوز اون طقوز چیقوب وهبی یدی سنه قدر دخی معمر اولمشدر .

وینه سلیمان فائق افندی دیرکه وهبی افندی مرحوم سنی سکسانی متجاوز اولدیغی حالده جنون کتوروب کوزلری علیل اولوب یدی سنه مقداری علیلا اسیرفراش اوله رق صکره برمقدارعقلی باشنه کلوب اوحالده وفات ایتمشدر بوعلته اوغرامازدن اوچ کون مقدم برضیافت ترتیب ایله جوارنده بولنان وسائر اصدقا واحباسنی دعوت ایدوب بعد الطعام احبابنه شویله خطاب ایدرکه سنم سکسانی متجاوزاولوب بنم ایچون وفات قریبدر باخصوص بوکونلرده یا بغتةً وفات ایدرم یاخود اولمز ایسه‌م برعظیم وشدید بلکه جنون وعمی کبی علتلره اوغرارم قنغیسی مقدر ایسه آخرت حقن حلال ایدك باخصوص بك فاسق وعاصی اولدیغمدن حقمده‌درلودرلو سوزلر سویلرلر وجمله‌یه بنده حلال ایتدم لکن مسلمان قوی علی الخصوص مذهب حنفیه اوزره اولدیغمه حق حضورنده شهادت ایده سز دیدکده احباب تسلیت وکیمی اظهار کرامت ایدیورسز کبی هزل ایلدکده بنم کبی فاسقده کرامتمی اولور لکن وقتیله کوزلجه طب اوقودیغمدن بیلورم وجودمده برحالت وار آندن مقتضای فن طب اوزره بو حالمی تفرس ایلدم هله رجامی اصغا ایده سز دیو مجلس ختام بولمش وواقعا دیدیکی کبی ظهور ایتمشدر . انتهی

﴿ متوفای ﴾

متوفای مشار الیه ممش پاشا ارنودی الاصل اولوب ضیا یوسف پاشانك همتیله خواجکان دیوان همایونه بعد الالتحاق تحولات متوالیهٔ زمانیه اقتضاسنجه مدت یسیره ظرفنده مقام صدارته قدر ترقی ایتمشیکن چوق کچمیوب عزل ایله یرینه افندیسی ضیا پاشا ثانیا مقام صدارته کتورلدی و کندوسی ساقزده اقامته مأمور اولوب بو کره جمادی الاولینك یکرمی بشنجی کونی اکمال مدت زندکانی ایله عازم عالم جاودانی اولدی شانسز وفتق ورتق امورجمهوردن عاجز وفقط ملایم وضررسز برذات ایمش رحمة الله علیه .

بالاده بیان اولندیغی اوزره قپودان دریا سید علی پاشا سرکردهٔ اشقیا اولان قاندیره لینك دعوتی اوزرینه خود بخود منفاسندن درسعادته ورود وزوربالرك زوریله قپودانلق مقامنه قعود ایدیویرمش وسابقا کتخدای صدر عالی کچوك راشد افندی ایله همدم اوله رق زوربالرله الفت وامیزشی ارترمش اولدیغندن و بومثللو اوقات نازکه ده قوهٔ بحریه یی اویله زوربا کروهندن معدود اولان برآدمك النده براقق جائز اولەمیه جغندن صفرك دردنجی پازار ایرتسی کونی سید علی پاشا عزل وقره حصار صاحبه نفی ایله یرینه قائممقام صدر عالی چرخه جی علی پاشا قپودان دریا اولوب وصدر اعظمك درسعادته ورودینه قدر اموربحریه نك اداره سی ترسانه امینی اسماعیل اغایه حواله اولنوب اسماعیل اغا ایسه امور ترسانه نك اداره سندن عاجز اولمغله صفرك طقوزنجی کونی اودخی عزل ایله ترسانه اماتی مطبخ عامره امینی بولنان مشهورسلانیکی حسن اغا عهده سنه توجیه بیورلمشیدی مؤخرا حسن اغا دخی ایاغنده چبان چیقاروب اسیرفراش اوله رق عمل مانده اولمغله چاره سز عزل ایله یرینه عزیز افندی ترسانه امینی اولمشدر .

مومی الیه حسن اغا اصلا ونسلا سلانیکی اولوب صاحب ثروت ویسار وذاتنده رشید وهوشیاروکامل وکارکذار خوشخو وکشاده روفی نفس الامر کاردان وعقل معاشه صلا خوان ایکن مجبول اولدیغی شیمهٔ ملایمت وسرفرویی سببیله خاطر شکنلکدن بغایت محترز وجبان ایدی ومأمور اولدیغی خدمت ومصلحتلرده قطعا کسل ورخاوت وجرمنفعت صددنده اولمیوب همان مأموریتنك تمشیت واتمامی مطمح نظر ومرامی ایدی اکثر داد وستاده دائر کار کذارلقده برغریب حال وخصلتی وار ایدی که کویا امور ومصالح کندوسنه مسخر اولمغله بومقوله برامر هرنقدر دشوار اولوب اداره سندن عامهٔ خدمهٔ دولت عجز اظهار ایدر اولسه لرده اغای مرقوم امرمرسومی ادنا مباشرتله بروجه دلخواه رؤیت وتنظیم وبلااشتات اکمال وتتمیم ایدردی بناء علیه کاه عهده سنه قصاب باشیلق ومطبخ وکمرك وبنا امانتلری

کبی اوچ درت خدمت جسیمه بردن حواله اولندقده قطعا خلجان کوسترمیه رك وصیت وصداسی چیقمیه رق وفرد واحده ضرر وتعدیسی اولمیه رق هر برینی لاقیدانه دلخواه اوزره اداره ایدرایدی وسرمایهٔ غنایه مالك اولمغله برطرفدن دخی وجوه شتی ایله کندو تجارتنه اشتغال برله توفیر اجناس مال ایدوب مأمور اولدیغی خدماتده دفتردار وسائر متولئ اموال امیریه‌یی قطعا تعجیز ایتمیه‌رك وبالجمله خدمهٔ دولتی واصحاب مصلحتی ممنون ومتشکر ایدرك ادارهٔ ایراد ومصرف ایدوب کیسه سندن وقتا من الاوقات برآقچه ضرر وتلف دخی ایتمز ایدی الحاصل مایهٔ ذاتیسی مقتضاسنجه امور اخذ واعطا وبازرکانی‌یه متعلق مصالح شتاده وجودی دولت علیه‌یه الزم برعاقل عجیب الشیم ایدی جمادی الا خره‌نك ایکنجی کونی فوت اولدقده مخلفات کثیره سی ظهور ایتمکله کفایتدن ازید ورثه سنه بعد الایفا قاعدهٔ دولت اوزره لوازم سفریه‌یه خیلیجه امدادی رونما اولمغله حیات ومماتی دولتعلیه‌یه نافع اولدیغی رونما اولدی دیوشانی زاده تاریخنده محرردر .

ینه شانی زاده افندی مومی الیهك سبب وفاتنی بیان صره سنده دیرکه درکاه عالی قپوجی باشیلرندن ترسانه امینی اولان سابقا کمرك امتعه امینی سلانیکی حسن اغانك قدم پراقدامنده اورام التهابیه نوعندن (فلغمونیا) تعبیر اولنور چبان پیدا اولوب مومی الیه دخی اطبای یهود وترسایی جلب وجمع ایله جویندهٔ تدبیرودوا اولدقده چونکه برمدتدنبرو سر اطبا اولنلرك اکثری عدم حذاقت ولیاقتلرندن ناشی حفظ وتأیید مسند غرض فاسدیله علت استرقاب وحسده مبتلا اولملریله مقتضای مأموریتلری اولان موادن بالکلیه کف ید وفراغت وانجق کندولرینه حصر منصب ایچون انواع حیله ومکیدت ایله ستر جهالت وبرقاچ اصطلاح اطبا وباخصوص بر مقدار الفاظ فرنکی ازبر ایدوب انکله فن طبدن بالکلیه غفلتی اولان رجال وکبار دولتك ابوابنی دور ایدرك آخرکار لفظا رئیس ارباب طبابت اولوب تدبیرندن روح عالمی ومعالجهٔ خاندان شهنشاه اعظمی منفردا دردست جهالت ایتمك هوسندن ماعدا فکر ونیتلری اولمامغله اطبایی امتحان وتمییزه عدم قدرتلرندن ناشی بوخصوصه قطعا رعایت ایده مدکلرندن ممالك عثمانیه طبابتی جهله النده قالوب باخصوص اهل اسلامدن بر وافر مدت صرف عمر ومال ومشقت ایله تحصیل علم طبه همت ایدرك نائل رتبهٔ حذاقت اولمش بر طبیب ظهور ایلسه رئیس اطبا نعمان افندی زماننده بعض شرکامزه اولدیغی کبی انی کندولره رقیب عد ایتملریله رأی واقوالنی وتالیفات واعمالنی علم طبدن اصلا خبردار اولمیان رجال کبار مجلسلرنده ذم وتقبیحه ابتدار وانواع معایب ومفتریات اسناد ایدرك حاصلی قتلیله متسلی اولمامق درجه سنده

عداوت اظهار ایله ذات وآثارینی ساقط دست اعتبار وهر برینی برکونه ضرورت وحقارته دوچار ایدرك بالنهایه محو وتارمار ایدنجیه قدر اصرار ایده‌کلدکلرندن بر زمان اربابنه مایهٔ فیض وثروت وافتخار اولان بوعلم شریف بومفاسد ایله کیدرك اهل اسلام اطباسی حقنده سبب اضرار وموجب افتقار اولدیغی جمله‌یه بالتجربه آشکار اولمغله هیچ بر احد بوفن جلیله هوسکار اولمیوب آنجق سلیمانیه طبخانه سنده یالکز خواجه‌لق وظیفه سنه وتیمار خانه طبیبلکی وظیفه‌سنه قناعت ایدر مقوله بعض بی بهره وبطال آدملردن بشقه کیمسه قالمیوب ممالك عثمانیه ده طب جدیدی دکل باری طب عتیقی اولسون تعلیم وتدریس ایده‌بیلور هیچ بر احد قالمامغله بر زمان اطباسی اولدقجه مشهور بلاد وامصار اولان بلدهٔ قسطنطنیه الحالة هذه خروات وکمیجی وسائر ارغاد بوزندیسی بر آلای جاهل طبیب اللرنده قالوب ملل سائره دن دخی بلدهٔ مزبوره ده نادرا بولنان بعض اصحاب حذاقت طبیب وجراحلرك دخی جهلای مرسومه‌نك کذلك ذم واستر قابیله عندالکبار فلان طبیب بك مزعجدر وفلان معنددر دیه‌رك عن جهل کویامهارتنی خلقتیله تمییز واثبات ایدرك اکثریا حذاقتلولری مستثقل و بی اعتبار واما جهلهٔ مرقومه سرمایه‌سی آنجق انتظام کلام اولمغله اکرچه اصولجه غیر موافق لکن مزاج اکابره مطابق نبضه کوره شربت کفتار ایله ملتزم کبار وبرازی دخی سائر اموردن قطع نظر طبابت خصوصنده هله هیچ بر وجهله جائز اولمیان التماس وارتشا ایله هنوز مأذون اولدیغنی ادعا ایلدیکی مملکت خواجه‌سندن اعلی یاخود اوسط برازننامه‌سی بیله یوغیکن استانبولده سمور قلپاق کیوب استدیکی یرده همان حکیم باشی افندی تذکره‌سیله بردکان آچوب مسخرهٔ فرنکستان اولان یادکاران قیافت اطبا ایله طفره فروش یاران اوله‌رق هیچ اولمز ایسه برقاچ بیك صغار وکباری اتلاف واعدام ایله تجربهٔ صنعت وکار ایلدکلری وبو مقوله طبیب وجراح صورتنده قصابلر بولنمقدن ایسه بعض بادیه نشینلرده اولدیغی کبی قطعا طبیب بولنمیوب ظهور ایدن علل وامراضی طبیب طبیعته حواله برله یالکزجه علاج عجوز ایله اکتفا وجوه ایله رجحان واولویتده اولدیغی جمله‌یه آشکاردر. بناءً علیه مشاهیر حکمادن بری استانبولك آب وهواسی وموقع ومسیره وذوق وصفاسی غایت الغایه اعلا اولوب لکن انده عوارض کونیه‌دن اوچ نوع مصایب واردر بری طاعون ووبا وبری حریق وبری دخی جهلهٔ اطبادر دیمش فی‌الواقع بویله ممیزسز قالمش علم طبك زیاف ومقلدلری دائما بوقدر نفوسی افنا ایلدکلری کبی بودفعه دخی بیچاره حسن اغانك قرحهٔ پاینه قواعد تشریح وتجربه‌دن خارج قصاب جراح اسا تیمار نابجا ایدرك اجزاء قریبه‌ده دخی صورت عفونت پیدا وکیدرك یاره قنغرانا اولمغله مریض

اسیر فراش ومبتلای هزال وار تعاش اولوب صورت التیـام وشفا ناپیدا وسلامت بولسه بیله قدرت کامله وصحت تامه کلسی چوق مدته محتاج اوله‌جغی هویدا وبو اثناده ایسه امور ترسانه‌نك بر ان تأخیری جائز اولمدیغی معلوم وکلا اولمغله لاعلاج حسن اغا معزول اولمق اقتضـا ایلدیکندن یرینه ماه جمادی الاولینك یکرمی التنجی کونی سابقا شق ثالث دفترداری احمد عزیز افندی ترسـانه امانتنه روا ومتعاقبا مومی الیه حسن اغا دخی عازم دار بقا اولدی . انتهی

سنهٔ سابقه ذی‌الحجه‌سی اواسطنده تولدایدن فاطمه سلطان دخی مبتلای دامام صبیان اوله‌رق بو اثناده هنوز التی آیلق اولدیغی حالده وفات ایدوب انك سبب وفاتی حقنده دخی شانی زاده افندی دیر که بیمار خانهٔ عامه اولمیان محللرده فقرا مرضاسندن قطع نظرله اکثر مرضـای کبار مداوات وتیمارنده بیله اکثریا جمیع حذقهٔ اطبـا ایله مقتضـای علم طب اوزره مذاکره وشوری جملهٔیه معلوم ورایکان واکر بوندن صکره دخی صورت شـفا نمایان اولمز ایسه (الحکم للرحمان) مذهب اهل ایمـان اولمغله اطبا دخی معفو ومعذور عالمیـان اولورلر علی‌الخصوص خاندان پادشاهانك تدبیر وعلاجنده برقاچ طبیبك هرنه‌قدر مجرب وحاذق اولسه‌لر دخی ینه عقللری قاصر وبقراط وجالینوس حاضر اولسـه‌لرده ینه برأسـهم انلره علاج ایتمکدن اجتناب ایده‌جکلری تدبیر ابناء ملوکه دائر تألیفاتلرندن اربابنه ظـاهر وباهر ایکن منـاسبت فن مرقوم سببیله مسموعمزه کوره سر اطبـاء اسبق نعمان افندی زاده رئیس‌الاطباء مسعود افندی ریاست طبابته وراثت طریقیله نائل اولنلرك بری اولمغله معالجه خصوصنی عدم حذاقتیله بیله کندویه حصر وکرچه فن جراحیده کمالی مسلم اولوب لکن علم وعمل طبده جاهل اولمغله استانبوله کله‌لیدنبرو جلاد قاتل کبی سیف سم هلاهل علاجاتنی سکان اسـتانه ده تجربه ایدرك بر طبیبلك نامنی حاصل ایتمش اولان لورنجو نام بر فرنك حذاقت تنکی کندویه تشریکه قصر ایله آتی البیان بونجه سلاطین وشهزادکانه پیش قدم راه جنان اولان فاطمه سلطانه دخی منفردا ایلدکلری تدبیر ناموافق وقت حلول اجله مصادف ومطـابق اولمغله ماه جمادی‌الاخره‌نك یکرمی اوچنجی سبت کونی جوزهٔ روح پرفتوحی لانهٔ بدنندن کلستان جنانه طیران ایلمکله وزرا وعلما واوجاقلو بروجه قانون ترتیب آلای ماتم حزن افزا ایله جسد مبارکی نور عثمانی تربهٔ شریفه‌سنده دفن اولندیغی حادثهٔ غم فزاسی مکدر قلوب شاه وکدا ایکن بوم شوم مرقومك اخشـامی لیلهٔ احدده تقریباً سـاعت درت بچقده صلب شهر یاریدن عایشه سلطان اسمی‌ایله مسمی بردخترسعد اختر ناهید سیماتشریف دار دنیا بیوردقلری مژده‌سیله منادیلر ندا ایلدی . انتهی

روم ایلیجه وفرت یسار وثروت ایله معروف اولان قلبه اعیانی رستم اغا دخی بو اوانده فوت اولمغله مخلفاتی خصوصنه خواجکان دیوان همایوندن سابقا سفیر ایران سید رفیع افندی مأمورا ارسال اولنوب قلبه‌یه وصولنده میدانه اخراج ایله جانب میری‌یه ایصال ایلدیکی اموال کلیه مصارف سفریه‌یه ایجه مدار اولمشدر لکن رفیع افندی دخی حلول اجل موعودیله قلبه‌ده وفات ایتمشدر .

مشاهیر علما وفضلادن شارح الاشباه دیو معروف اولان هبةالله افندی دخی اشبو یکرمی درت سنه‌سی ایچنده وفات ایتمکله بو محلده ترجمهٔ حالنك بیانه ابتدار اولنور . شویله‌که: مرحوم مومی‌الیه خطهٔ شامیه‌ده واقع بعلبك اهالیسندندر علم فقه وحدیثده ماهر اولوب حتی فقهدن اشباه و نظائر نام کتاب مشهوری شرح ایتمشیدی بعده استانبوله کلدکده علمای دار السلطنة طرفندن تلقی بالاکرام اولنه‌رق بالدلاله قدری معلوم خداوندکار شهید اولدقده بالغا مابلغ مظهر انعام واحسان اولدقدن بشقه دفعةً طریق تدریسه داخل ومدت یسیره ظرفنده دوریه ایله چیقوب ارضروم ومتعاقبا بغداد وبابایهٔ مخرج قلبه منصبلرینه نیل ایله ممتاز الاماثل اولمشیدی ذی القعده اواسطنده ختم درس عیش وزندکانی وعزم حقایق خانهٔ جاودانی ایلمشدر بز کله‌لم وقایع سفریه‌یه .

* صدر جدیدك درسعادته ورودی وبعض توجیهات وقوعی *

بر مدتدنبرو دولت علیه‌نك امور ملکیه وعسکریه‌سی مختل اولمق حسبیله سلطان سلیم ثالث حضرتلری نظامات جدیده‌یه رغبت ایله دولتی مخاطراتدن تخلیصه خیلی غیرت ایلمش ایسه‌ده فتنهٔ معلومه سببیله خلع اولنوب بر مدت دولت علیه دومنسز کمی کبی امواج مخاطرات ایچنده یوارلانوب طوررکن علمدار پاشا میدانه چیقوب سفینهٔ دولتك دومنی النه آلوب سمت سلامته چیقاره‌یم دیرکن کندوسی افتادهٔ کرداب قضا اولوب کیتدی وزمام دولت ینه برطاقم آلمز زوربالرك النه‌کچوب ارکان سلطنت نه ایده‌جکلرینی ونه یوله کیده‌جکلرینی شاشیروب قالمش اولدقلری حالده روسیه محاربه‌سی دخی عودت ایتدی عسکرده اطاعت یوق خزینه‌لر تهی عصرك کیفیت نزاکتی ایسه مسلم وبدیهی اوروپانك احوالی قاریشق وقتلر ایسه پك تنك وتتك . بویله بر حال پراختلالده هنوز قفس خلوتدن چیقوب تخت سلطنته جلوس ایتمش اولان سلطان محمود خان عدلی حضرتلرینك نه‌مشکل حال وموقعده بولندیغی ادنی مطالعه ایله معلوم اولور .

اولوقت دولتك بونجه مشکلات ومخاطراتدن قورتیلوب‌ده سمت سلامته چیقه‌بیلمسنه صورت امکان تصور اولنماز ایکن خاقان مشارالیه حضرتلری اصلا فتور کتورمیوب

هر درلو موانع و مشكلاته كوكس كره رك روسيه محاربه سنه حاضر لنمقله برابر برطرفدن دخى زور بازوى جلادت ايله زوربالرك تأديب و تربيه لرينه سعى و همت ايتمكده ايدى.
مقدمجه عهده سنه حلب ايالتى توجيه بيوريلان ضيا يوسف پاشا ملاطيه جانبنده ايكن كندوسنه مهر همايون كوندرلدكده بروجه بالا يكيچريلرك طغيانى و خزينه نك فقدانى حسبيله داخلا و خارجا دولت عليه نك مشكلات بى پايانى ميدانده اولديغندن صدارتى قبولده تردد ايدوب آنجق استعفايه دخى جسارت ايده مديكندن مهر همايونى پيرايهٔ جيب قبول ايتمكله برابر بعض عشائر اكرادك تربيه سيله مشغول فقط ايش قوهٔ قريبه يه كلمشدر قريبا درسعادته كلورم يوللو معروضات ايله امرار اوقات ايتمكده بولنمش ايسه ده سلطان محمود خان حضرتلرى مركز سلطنتده بى يار و ياور بولنمغله واقع اولان الحاح و استعجال همايونلرينه طيانه ميوب اوائل صفرده يرندن حركت ايتمشيكن اثناى راهده استانبولك اغتشاش احوالنى ايشتدكجه (اراك تقدم رجلا وتؤخر اخرى) وفقنجه اياق سورويه رك كوچ حال ايله ربيع الاولك سكزنجى كونى مال تپه يه كلوب فرداسى پازار ايرتسى كونى درسعادته وصول و حضور همايونه مثول ايله مظهر التفات جهان شمول اولدقدن صكره باب عالى يه كلوب حل وعقد اموره باشلادى.
و بروجه مشروح ياش مكالمه سى فسخ ايله مرخصلرك عودتى و روسيه لولرك طونه سواحلنه طوغرى حركتى اوزرينه بالدفعات مجلس شورى عقد اولنه رق نهايت لواى شريف ايله صدر اعظمك بالذات عزم سفر ايتمسى و اردوى همايونك حركتندن مقدم روسجق و سلستره طرفلرينه برر باشبوغ نصب اولنمسى و خورشيد پاشانك كما كان صوفيه جانبى سرعسكرلكنده ابقاسى خصوصلرينه قرار ويريلوب ضيا پاشانك سردار اكرم ملكنه و بالجمله وزرا و اوجاقلو و سائر ارباب سفرك بر آن اقدم تهيئهٔ اسباب سفريه ايله برلكده حركتلرينه دائر ربيع الاولك اون ايكيسى تاريخيله مورخا صادر اولان خط همايون موجبنجه ممالك محروسه نك هر طرفنه اوامر عليه كوندرلدى خط همايون مذكورك صورتى زيرده (٨) رقميله ايراد اولنور.
بوستانجى باشى محمود اغانك بعض اطوارى خصوصا بو اثناده الزم اولان ضبط و ربطه عدم اقتدارى تبديلنى ايجاب ايتمكله ربيع الاولك اون بشنجى كونى عزل ايله يرينه خصكى اغا اولان عبدالله اغا بوستانجى باشى اولدى.
و ينه خلال ربيع الاولده صدر اسبق چاپى مصطفى پاشا يه اسماعيل محافظه سنده بولنه رق متسلم ايله ضبط ايلمك اوزره قوجه ايلى سنجاغى و طوطلجى محافظى وزير احمد پاشا يه قره حصار سنجاغى توجيه بيورلدى. و بوغاز سرعسكرلكيله قرمان ايالتى حقى پاشا

عهده‌سنده ایسه‌ده صدر اعظم ضیا پاشا ایله اره‌لرنده منافسهٔ سابقه اولدیغندن بوکره رفع وزارتیله استانکوی جزیره‌سنه نفی اولنمغله منحل اولان قرمان ایالتی سابقا قوجه ایلی متصرفی وزیر علی پاشایه ویرلدی .
یکیچری اغاسی محمد اغا ضبط وربطه مقتدر اوله‌مدیغندن غرهٔ صفرده عزل وتکفور طاغنه نفی ایله یرینه سابقا سکبانباشی قارصلی الحاج محمد اغا یکیچری اغاسی نصب اولنمشیدی .
لکن اردوی همایونك خروجی تقرب ایتدکجه یکیچری یارك طغیانی ارتوب اصنافك چوغی دکانلرینی سد ایله خانه‌لرنده انزوا واقامته مجبور اولدقلرندن حاجی محمداغانك دها زیاده عجزی نمایان اوله‌رق ربیع الآخرك اوچنجی کونی اودخی عزل ایله قول کتخداسی حسن اغا یکیچری اغاسی نصب وتعیین ایدلدی .
چرخه‌جی علی پاشا بروجه بالا قپودان دریا اولدیسه‌ده برکره ذهنی سودای صدارت صارمش اولدیغندن اوصولرده کزینوب اطرافی ایسقندیل ایتمکده وبو جهتله ضیاپاشا دخی کندوسنه یان باققده اولدیغندن ایکیسنك برلکده بقاسی قابل اولمیه‌جغی نزد شاهانه‌ده تعین ایتمکله ربیع الآخرك یکرمی اوچنجی کونی عزل ومرفوع الوزاره لیمنی جزیره‌سنه نفی ایله بروسه‌ده مقیم اولان قپودان اسبق الحاج محمد پاشا ثانیا قپودان دریا اولدی .
صدور عظامدن کوستندیلی طاهر افندینك بالاده بیان اولندیغی اوزره میخالیجه نفیی علی پاشا ایله میانه‌لرنده وقوعه کلان مشاجره‌دنناشی اولمسیله بوکره علی پاشانك عزل ونفی اولنمسی اوزرینه اره‌سی چوق کچمیوب طاهر افندی عفو واطلاق ایله درسعادته کتورلدی .
اردوی همایونك وقت حرکتی تقرب ایتمکله غرهٔ جمادی الاولاده سفر براوله‌جق ودرسعادتده قاله‌جق مأمورلرك تعیینی ضمننده اجرا اولنان توجیهاتده صدارت عظمی کتخدالغی ابراهیم عفیف افندی‌یه و وکالتی صالح افندی‌یه توجیه وریاست کتاب مسندی متصرفی اولان غالب افندی ووکالتی عارف افندی عهده‌لرنده ابقا اولنمشیکن چند روز صکره ریاست وکالتی دفتر امینی وحید افندی‌یه ودفتر امانتی عارف افندی‌یه احاله بیورلدی .
جمادی الاولانك بشنجی کونی سابقاً مدینهٔ منوره قاضیسی الحاج مصطفی افندی اردوی همایون قاضیسی واونجی کونی اغا حسن پاشا رکاب همایون قائممقامی اولدی وینه بوصره‌ده اورته قول سوریجالکی شرطیله رقه ایالتی محصل ابراهیم پاشا زاده محمد حمود پاشایه وشرق جانبی سرعسکرلکیله ارضروم ایالتی وزیر بهرام پاشایه

واشقودره سنجاغی محافظه‌سی شرطیله وزیر ابراهیم پاشا زاده وزیر محمد طاهر پاشایه وحالا عهدهٔ صدر اعظمیده بولنان حلب ایالتی بارتبهٔ وزارت سروری پاشایه وچرمن سنجاغی بارتبهٔ میرمیرانی اتباع صدر اعظمیدن اولوب کلیس واعزاز متسلمی بولنان معجونجی کورجی اسماعیل پاشایه ویرلدی .

اره‌سی چوق کچمیوب مشارالیه سروری پاشا اردوی همایون چرخه‌جیسی ومومی‌الیه معجونجی اسماعیل پاشا اردوی همایون قوناقجیسی اولمشلردر .

برطرفدن اردوی همایونك اعداد لوازماتنه وطونه یالیسنك اکمال استحکاماتنه همت اولندیغی اثناده چونکه اناطولی جهتنده دخی روسیه‌لونك خیلیدن خیلی تهیئاتی اولوب اخسخه وقارص طرفلرینه هجوم واقتحام صددنده اولدیغی شرق جانبی سرعسکری طرفندن انها اولندیغنه مبنی اول طرف ایچون دخی بشقه تدارك کورلمك لازم کلمشدر .

روسیه‌لونك ایسه آسیاده بووجهله تهیئاتندن بشقه روم ایلی جهتنده تدارکات کایه‌سی اولوب طونه بوینه قول قول اردولر سوق ایتمکله برابر بر طرفدندخی صربلری تحریك وتشجیع ایله دولتعلیه‌یی اشغال ایتمکده ایدی .

* روسیه‌لولرك طونه یالیسنه هجوملری وخائباً عودتلری *

بروجه بالا مرخصلرك عودتندن صکره روسیه فلد مارشالی پوزورسکی طرفندن ابرائیل قلعه‌سی اوزرینه بر قول اردو ایله سوق اولنان جنرال ابرائیل جوارینه کلوب قلعه‌نك تسلیمنی تکلیف ایتدکده طوپ وخمبره اغزندن جواب آلمسی اوزرینه ابرائیلی حصر وتضییقه ابتدار ایلمش ایسه‌ده سرحد غازیلری قویا مقابله ومدافعه ایتمکده وعلی‌الخصوص ابرائیل ناظری احمد اغا ذاتنده شجیع وبهادر برذات اوله‌رق لیل ونهار قلعه‌نك رخنه‌دار اولان محللرینی ترمیم وتعمیره اقدام وارده‌صره برمقدار سواری ایله قلعه‌دن چیقوب روسیه‌لولر اوزرینه هجوم ایدرك یکرمی کون قدر جنك دوام ایدوب کیدرك عساکر اسلامیه‌نك کوزلری آتش کارزاره آلشمغله پیدرپی بویله طشره هجوم واقتحام ایله اعدایی شاشرتمقده اولدقلرندن بشقه برکون احمد اغا محافظ پاشایی قلعه‌ده براقوب کندوسی وافرجه پیاده وسواری وبرقاچ طوپ استصحاب ایدرك قلعه‌دن خروج ایله روسیه‌لو اوزرینه هجوم ایتدکده وقت ضحادن تاغروب شمسه قدر ممتد اولان محاربهٔ شدیده‌ده شهدای اسلامیه‌یه نسبتله روسیه‌لولرك تلفاتی زیاده اوله‌رق برقاچ طوپ وبرمقدار مهمات وچادرلرین ترك ایله کیرو چکلمکه مجبور اولمشلر .

(بومحاربه‌ده)

بو محاربه‌ده ابرائیل نائبی ابه‌زاده ابراهیم ادهم افندی پك چوق آثار بسالت ابراز ایدرك شهیداً عازم داربقا اولمشدر . رحمةالله علیه

ینه بو اثناده روسیه‌لونك بر فرقه‌سی دخی یرکوکی اوزرینه کلمش ایسه‌ده محافظی بولنان علی‌الدین پاشا مدافعه‌یه قیام ایتدکدن بشقه روسجق اعیانی بوشناق اغا طرفندن پیدرپی یرکوکی امدادینه عسکر و مهمات کچورلمکه اقدام اولنمغله بونك نتیجه‌سی دخی ابرائیل جنکنه مماثل اوله‌جغی روسیه‌لولرك معلومی اولیجق برمقدار محاربه‌دن صکره بورادن دخی رجعت ایتمشلردر .

روسیه‌لونك بر فرقه‌سی دخی بو اثناده اسماعیل قلعه‌سنی شدتلو محاصره ایلمش اولدیغی حالده فلد مارشال اردوسی طونه‌یه تقرب ایدرك سلستره سمتندن برو یقه‌یه عبور ایده‌جکی شیوع بولمشیدی .

* اردوی همایونك روم ایلی جانبنه اخراجی ووقایع سائره *

احوال مشروحه اوزرینه اردوی همایونك ارتق روم ایلی جانبنه اخراجی لازم کلمکین جمادی الاولانك اون التنجی کونی کتخدای صدر عالی مقدمجه باب عالی باجه‌سنه رکز اولنمش اولان توغ سپهسالاری‌یی بالاستصحاب جمادی الاولانك اون التنجی کونی مرتب آلای ایله داود پاشا صحراسنه چیقاروب تصمیم اولنان محله رکز ایله اوتاغ آصفی نصب ایدلدی بعده عموما اوجاقلو وسائر سفر بر اولان ارکان دولتك چادرلری قورلدی وماه مرقومك یکرمی ایکنجی پنجشنبه کونی صدر اعظم وسردار اکرم ضیا یوسف پاشا لوای سعادتی بالاستصحاب مرتب آلای ایله داود پاشا صحراسنه چیقدی ویکرمی بشنجی بازار کونی یکیچری وغرهٔ جمادی الآخره اولان پنجشنبه کونی طوبجی وجبه‌جی وعربه‌جی وسائر صنوف عسکریه کذلك مرتب آلایلر ایله داود پاشا صحراسنه عزیمت ایلدیلر .

علمدار پاشا وقعه‌سنده اختفا ایتمش اولان سابقا بحریه ناظری موره‌وی علی افندی مقدما والده کتخداسی یوسف اغایه اکتساب تعلق وانتساب ایدرك اظهار کبر وغرور ایله بعض ذواتی خاطر مانده ایتدیکی کبی سردار اکرم ضیا پاشایی دخی صدارت اولاسنده کوجندرمش اولدیغندن بوکره بعض اقربا واحباسی وساطتیله تأمین وتشویق اولنوب اودخی الدانه‌رق واول امرده بعض صنادید یکیچریانه یناشوب براز شی صونه‌رق میدانه چیقیویرمشیدی حالبوکه سلطان محمود خان حضرتلری ظاهرا زوربالری اوخشامقده اولدیغی حالده آنلره میل ایدنلر حقلرنده اضمار غیظ وکین ایتمکده اولوب علی افندی ایسه مقدما علمدار پاشانك مسلکنه اقتفا ایله

یکیچریلرك علیهنده بولنمشیکن بوکره آنلره مراجعت واستظهار ایلمسی طبع شاهانه‌یه اغبرار کتورمشیدی بوتکله برابر میدانه چیقار چیقماز خود بخود مداخلهٔ اموره قیام وفرانسه پولتیقه‌سنی التزام ایدوب دولت علیه نهایة الامر ناپلیون ایله عقد اتفاقه مجبور اولور بشقه چاره یوقدر سیاقنده بر لایحه ویرمشیدی بونك اوزرینه استانبولده توقیفی مناسب کورلمیوب عرفانی زاده یرینه مأموریتله آقدکز بوغازینه کوندرلدی انك بووجهله مأموریتی ایسه ینه علمدار پاشا وقعه‌سنده اختفا ایتمش اولان بهیج افندی‌یه بریملمه اولوب انك حقنده‌ده صدر اعظمك انفعال سابقی اولمق حسبیله منوال مشروح اوزره بعض وسائط ایله تأمین وتشویق اولندیغندن اودخی علی افندی کبی زوربالره مراجعت ایله زعمنجه تحصیل امنیت ایدرك میدانه چیقمش اولمسیله بروجه بالااردوی همایونك داود پاشا صحراسنه خروجی اثناسنده داخل باب همایونده مخنوقا اعدام ایدلدی وفرداسی علی افندی دخی آقدکز بوغازنده اعدام ایله سرمقطوعی جمادی الاولانك یکرمی دردنجی جمعه ایرتسی کونی اردوی همایونه کلدی .

بالاده بیان اولندیغی اوزره سید علی پاشایه ودیکر بعض کروه متغلبه‌یه استناد ایله خلاف رضای عالی حرکتنه بناءً قره حصاره نفی اولنمش اولان کچوك راشد افندی دخی بواثناده اعدام اولنمغله یوم مرقومده آنك سرمقطوعی دخی سیاستکاهه‌قونلدی . سفر بهانه‌سیله بواثناده یکیچریلرك عادت قبیحه‌لری اولدیغی اوزره استانبولده نصل سرکشانه و بی ادبانه حرکتلر ایتدکلری قلمله تعریف اولنه‌ماز . ایچلرندن اك اهون حرکت ایدنلری ساعته باقدرمق واقچه بوزدرمق بهانه‌سیله شونك بونك ساعتنی یا کیسه‌سنی آلوب قاچاردی برطاقمی ایسه بویله اغفاله حاجت کورمیوب جبرا خلقك جیبندن کیسه‌سنی آلوب کیدردی وقت عصیانلرنده کندولرینه طرفدارلق ایدن اهالی بی دخی صویوب مقدما کندولرینه ایتدکلری موالات ومعاونته قارشولق اوله‌رق طوغریسی کوزل تربیه ویردیلر و (حق قولندن انتقامن ینه عبدیله آلور * بلمین علم‌لدنی انی عبد ایتدی صانور) بیتنك حکمنی ایفا ایتدیلر ایام عصیان واختلالده استانبول خلقنك چوغی علی الخصوص اصناف طاقمی زوربالره معین اولدقلرندن من طرف الله بویله برتربیه‌یه مستحق اولمشلر ایدی لکن بوکره طوائف عسکریه‌نك تعدیاتی حددن آشوب هتك عرض وناموسه دخی جسارت ایدر اولدقلرندن اهل عرض کروهی وعلی العموم نسوان واهل ذمت رعایا خانه‌لرندن طیشارو چیقاماز وپنجره‌لردن باش کوستره‌مز اولدیلر الحاصل امثالی کورلمدك فناقلر وقوعبولوب استانبولده اصلا امنیت قالمدی بوجهتله ارتق

اردونك جوار استانبولده طورمسی جائز اوله‌میه‌جغندن هر نصل اولور ایسه اولسون برآن اول داود پاشا صحراسندن حرکت ایدوب کتمسی طرف شاهانه‌دن سردار اکرمه امر واشعار بیورلدی .

بناءً علی ذلك جمادی‌الاولانك ساخی اولان پنجشنبه کونی یکیچری اردوسی حرکت ایله جوار سلطنتدن رفع ثقلت ایتدی بعده علی‌الترتیب سائر اوجاقلر دخی آنلره پیرو اولوب کتدی .

جمادی‌الاخره‌نك اوتجی پازار کونی‌که شمسك برج اسده تحویل ایتدیکی کوندر سلطان محمود خان حضرتلری اوتاغ آصفی‌یی تشریف ایله سردار اکرمی تلطیف وبرمقدار مسافه‌یه‌قدر لواء شریفی تشییع ایتدکدنصکره سرای همایونلرینه عودت ایدوب سردار اکرم دخی ادرنه جانبنه عزیمت وجمادی‌الآخره‌نك یکرمی التنجی صالی کونی ادرنه صحراسنه مواصلت ایلمشدر .

کتخدای صدر عالی ابراهیم عفیف افندی ذاتا ضعیف ونحیف اولدیغی حالده بواوانده نامزاج بولنمغله سفردن عفوی تذکر اولنمشیکن کندوسی غزا ثوابنه نائل اولمق اوزره عزیمتده اصرارایلمش ایسه‌ده مشاق سفریه‌یه تحمل ایده‌میه‌رك بی‌تاب وتوان اولمغله سیلوری مرحله‌سنده براغیلوب کتخدالق امورینك اداره‌سی رئیس الکتاب غالب افندی‌یه حواله بیورلمشیدی چند روز صکره عفیف افندی وفات ایتمکین وصیتی وجهله نعشی ایوب‌انصاری جوارنده دفن اولنمق اوزره درسعادته اعاده اولندقده برینه طرف ملوکانه‌دن رکاب همایون کتخدا وکیلی بولنان جانب صالح افندی کتخدای صدر عالی نصب ایله اردوی همایونه ارسال واحمد عزمی افندی دخی رکاب همایون کتخدالغنه تعیین بیورلمشدر .

اردوی مذکورك داود پاشاصحراسنده حرکتنده یکیچری‌عسکری من‌حیث‌المجموع درت بیك نفردن عبارت اوله‌رق وعکام وسایس وخربنده واتباع وسائره ایله برابر نهایت بش بیك نفر تعییناتی ویرلمك لازم‌کلورکن زورباباشیلر اون درت بیك نفر خرج وحوایجنك دفترینی‌اعطا ایله اکاکوره تعیینات یوریده‌رك بروجه بالا اهالی‌یه ایتدکاری تعدیات تحمل فرسادن بشقه برطرفدن دخی جانب میری‌یه ایراث خسار عظیم ایتدیلر .

وکلای دولت اوجاقلونك بووضعندن طولایی داغ بردل ایسه‌لرده برمقتضای وقت وحال چاره‌سز مماشات ومدارا یولنی‌اختیار ایلدیلر قالدیکه کارکذاران‌اکابرك چوغی بوکا مماثل اخذ واعطا ایله متهم اولدقلرندن بویله شیلری اینجه‌دن اینجه‌یه قارشدرمق آنلرك دخی چندان‌ایشلرینه الویرمزدی بناءً علیه‌اوجاقلو بوندن صکره بروجه آتی سرحدلره سوق‌اولنان عساکر حقنده دخی بی‌پروا بووجهله معامله‌ایدراولدی .

شویله‌که : دولتعلیه‌نك موظف عسکری اولان اوجاقلونك ایشه یارامیه‌جغی معلوم اولدیغندن مقدما مقدم‌سوریجیلر تعیین واوجاق طرفندن متعین مباشرلر ارسال اولنه‌رق وبو محاربه سائر محاربانه مقیس اولمیوب غزای صحابی صورتنه منجر اولدیغی بیانیله عموما اهل اسلامه خطابا بعض آیات کریمه واحادیث شریفه‌یی حاوی فرمان عالیلر ارسال قلنه‌رق طرف اشرف حضرت خلافتپناهیدن ملت اسلامیه نفیر عام طریقیله جهاد وغزایه دعوت بیورلمش ایدوکنه مبنی خواه وناخواه اناطولی جانبندن زمرهٔ جهاد فی‌سبیل‌الله ایله سکردوب کلنلر اسکدار وکلیبولی معبرلرندن کذار ایله روم ایلی جانبنه کیدر ومتعینان ومشاهیر علمادن بعض ذوات کرام طلبه‌لریله فوج فوج یرلرندن حرکت وغیرتکشان وطن وملته (حب‌الوطن من‌الایمان) مزایاسنی تقریر ودلتشنکان شربت شهادته (ولاتقولوا لمن یقتل فی‌سبیل الله اموات بل احیاء ولکن لاتشعرون) آیت کریمه‌سنی تفسیر ایدرك سرحدلره طوغری عزیمت ایدر اولدیلر .

حالبوکه علمدار پاشا وقعه‌سندنصکره یکیچریلر امور دولته مداخله ایتمامك وطریق سرکشی‌یه کیتمامك شرطیله هرنقدر تأمین اولندیلر ایسه‌ده طرف سلطنتدن تمامیله امین اوله‌مدقلرندن بشقه یولسز حرکتلرندنناشی اکثر ناس کندولرندن متنفر ویوما فیوما افکار عامه متکدر ومتغیر اولدیغنی کوروب دوچار افکار کونا کون اولدقلری وزمام تصرف کما کان ایادیٔ تحکم وتغلبلرنده قالمق اوزره دولتعلیه‌ده کندولرندن بشقه عسکر اولمامق آرزوی مخصوصنده بولندقلری حالده بوکره سفر مناسبتیله درسعادتده صنوف عسکریه‌نك تکثرندن اندیشه‌ناك ومسلوب‌الراحه ایدیلر .
بناءً علیه اوجاقلو ازنکمیدده وکیبوزه‌ده دیده‌بانلر اقامه ایدوب اناطولی طرفندن هرنه دیرلکده اولورسه اولسون برطرفدن عسکر ظهورینه واقف اولدقلری کبی درحال اوسته‌لر وسکردملر واوطه باشیلر برق خاطف کبی سکردوب وقارتال قصبه سنه واروب کلنلر کندو جنسلرندن ایسه بالاتفاق آستانه‌دن درمه چاتمه نفراتندن سفری قیافتیله برکیجه مقدم ظلام لیلده جلب ایلدکلری حشراتی ضم والحاق ایله تکثیر سواد ایدرك وایچلرندن بعض زاغ طینتان هاقره‌بابام هاپادشاهك اتدن قلعه‌لری وقرباتلق قره قوچلری دیه‌رك زقاقلردن امرار ایله قشله‌لرینه تسیار وکثرتیله افتخار ایده‌کلدکلری یکیچری افرادینی انظار خواص وعوامده چوق کوسترمکه‌سعی بیشمار ایدرلر واکرکلان عسکر بشقه دیرلکدن ایسه بیراقلرینه متحکمانه یکیچری نشانلری وضعله امرار ایلرلردی وکندو جنسلرندن اولان عسکر مثلا اللی نفر ایسه اوچ درتیوز نفر اولمق اوزره تعییناتلرین یوریدرلر

(وکندو)

وكندو جنسلرندن اولمیانلرك سركرده لریله بو یولده پازارلغه كیریشوب خواه وناخواه آنلری دخی وادیٔ سرقت وارتكابه سوق ایله جانب بیت‌المالة عظیم خسار ویررلر ایدی .

یكیچری وجبه‌جی صنوفندن بحرا وارنه جانبنه برمقدار دالقلیج تحریری ارادهٔ سنیه اقتضاسندن اولمغله بوفرقهٔ مكروهه دخی جمع وسوق اولنجیه‌دك استانبولده بوستان اقچه‌سی نامیله ودیگر بهانه‌لر ایله اهالیٔ استانبولدن نیجه كمسه‌لری صویه‌رق درلو ادبسزلكلر ایتدكلرندن بشقه قره‌دكز بوغازنده لنگر انداز اولان كمیلره راكب اولمق اوزره رجبك بشنجی كونی آتش قایقلرینه سوار اولوب تفنك اته‌رق بوغاز ایچندن مرورلری اثناسنده چوق ساحلخانه‌لرك جام وباملرینی رخنه‌دار ویار واغیاره خیلیجه رزالتلر اظهار ایتمشلر در ایشته بوحادثه دخی عموم ناسك یكیچریلردن برمرتبه دها نفرتنی موجب اولمشدر .

بویله رابطه‌سز وضابطه‌سز عسكرله نه ایش كوریلور همان واردقلری یرلرده دشمندن بشقه سنه الله سلامت ویرسون نه چاره‌كه الده بشقه عسكر اولمیوب اعدانك تكالیف عنیفه سنه دخی حمیت ملیه متحمل اولمدیغندن چاره‌سز بویله اله اووجه صیغماز حشرات ایله برابر برطرفدن دخی بروجه بالانفیرعام عسكری جمع وجلب ایله روسیه‌لوكبی برقوی دشمنه مقابله‌یه مجبوریت وار ایدی .

وبروجه مشروح طرف اشرف حضرت خلافتپناهیدن واقع اولان دعوت عامه‌نك بتون ملت اسلامیه‌یه عظیم تأثیری اولوب مشاهیر علما بیله بودعوته اجابت وطلبه‌لریله برلكده جهاده عزیمت ایتمشلر ایسه‌ده بویله درمه چاتمه عسكرله روسیه‌نك منتظم اردولرینه قارشو طورمق قابل اوله‌میه‌جغی مسلماتدن ایدی .

قالدیكه اولوقت اولدقجه ایشه یارایه‌جق عسكر اعیان ودره‌بكلرینك آدملری اولدیغی حالده انلر بربرندن وجمله‌سی طرف سلطنتدن امین اوله‌مدقلری جهتله ایشه یارایه‌جق گزیده نفراتی جهاد وغزایه كوندرمیه‌رك یكدیگریله محاربه وقوعنده استخدام ایتمك اوزره یانلرنده الیقویوب طرف پادشاهیدن بالنفس اردوی همایونه كیتملری ویاخود برسركرده ایله عسكر ارسال ایتملری ایچون فرمانلر كوندرلدكجه كیمی صراحةً مخالفت وكیمی مع‌الكراهه قضا سالیانه‌سیله چفتچی ورنجبر مقوله‌سندن درمه چاتمه ایپ اوزنكیلی قیرق قالتاقلی تفنكی چاقمقسز طبانجه‌سی قونداقسز برآلای ضعفای عسكر دیوارسال ایله صانكه ایفای وظیفه‌یه مبادرت ایدر اولدیلر .

الحاصل افكار ناس متشتت ومنقلب ودولتعلیه حقنده انواع وسوسه وشبهاته ذاهب

و بوجهتله در سعادتده وکرك طشره لرده خوف واطاعت منسلب اولدیغنه نظرا دولتعلیه نتیجه سی مبهم ومشکوك بر حاله دوچار اولمغله خیر خواهان دین ودولت بو احواله نظر حیرت ایله باقوب الله انجامنی خیر ایلسون دیه رك انجامکاره منتظر اولورلردی وبوجهتله مرتبات میریه تحصیل اولنه‌ماز اولدیغندن مصارف سفریه نك تسویه‌سنده ارکان دولت دوچار عجز وحیرت ایدیلر .

سلطان عبدالحمید ایله سلطان سلیم ثالث دورلرنده ضربخانه وارداتنك تزییدی داعیهٔ سخیفه سیله مغشوش اوله‌رق خیلیجه یوزلك وایکیلك قطع اولنمش وخولیاده برخیلی فضلهٔ واردات بولنمش ایدی معاملات تجاریه ایسه ثمن حقیقی اوزرینه جاری اولمغله سکه‌نك اولوجهله اغتشاشی معاملات عامه‌یه تأثیر ایدرك خیلی مشکلاتی موجب اولدی وتجار وصرافان تمتع ضمننده بلاد سائره‌یه کلی التون کوندرر اولدقلرندن هر نوع التون سکه لرینك فیئاتی زیاده ترقی بولدی شو حالده اصلاح معاملات ایچون الك طوغری یول بومثللو مسکوکات مغشوشه‌نك رفعیله تصحیح سکه خصوصی ایسه‌ده وقت سفر اولمق ملابسه‌سیله خزینه‌نك فوق‌العاده مضایقه سی اولدیغندن وحالبوکه ضربخانه‌ده قطع اولنان التونلرك فیئاتی خارجده ترقی ایتمکده ایکن ضربخانه‌جه فیئات قدیمه سیله النوب ویرلمسی جانب میری‌یه خساری موجب کورندیکندن برقاچ دفعه خانهٔ فتوی پناهیده عقد اولنان انجمن مشورتده کیفیت بالمذاکره ضربخانه فیئاتنك رایج وقته تطبیقی مشروع اولدیغنه دائر جانب فتوی پناهیدن فتوای شریفه ویرلمکله فیما بعد ایادی ناسده رایج وجاری اولدیغی اوزره یالدیز التونی اون غروشه ومجار التونی طقوز بچق غروشه وفندق آلتونی طقوز غروشه ولکن ربعیه سی یوزپاره یه واستانبول زر محبوبی التی بوچق غروشه ونصفیه‌سی اوچ غروش برربعه ومصر زر محبوبی بش بوچق غروشه ونصفیه‌سی یوز اون پاره یه النوب ویرلمسی اعلان اولندی .

اولوقت دولتعلیه‌جه الك بیوك برنقصان دخی فتن واختلالات واقعه اثناسنده اعاظم رجال دولتك دفعةً قضایه اوغراملرندن ناشی عارض اولان قحط رجال بلیه‌سی ایدی . واولوقت ایکنجی درجه‌ده بولنوبده احوال دوله واقف اولنلردن غالب افندی ریاست کتاب منصبیله اردوی همایونده ورئیس الکتاب اسبق محمد سعید حالت افندی صدور عظام ایچنده مصالح آشنا اولان عثمان پاشا زاده مصطفی عزت بك ایله برابر منفاده بولنمغله درسعادتده احوال دوله واقف ذوات متعدده نك وجودی ایجاب وقت وحالدن ایکن رئیس وکیلی وحید افندی فرید ووحید قالمشیدی .

وحید افندی ایسه اصحاب درایت وصداقتدن اولمسیله برابر انکلیز مصالحه سنك

حسن صورتله تسویه سنه موفق اوله‌لیدنبرو کبر وتعظمه مبتلا اوله‌رق سائر وکلای دولتی استخفاف ایدر اولدیغندن بشقه مبنی علی‌الحکمه اولان بعض ابنیه‌یه منافیٔ روزکاردر وبعض خطوط همایونه مزاج شهر ودهره ناملایم وناهموار در دیوخیر خواهانه اخطار صورتنده کار کذارلق اظهارینه اجتسار وبی بهرکان کتابدن بعضیلرینك تعیینات وعطایاسنی صیانت میری داعیه سیله قطع ایدرك تظلم ایدنلری ازار وتکدیره ابتدار ایلمسی منافیٔ مزاج شهریاری اولمغله حقنده توجهات سنیه متغیر اولمشیدی .

اول عصرده بکلکجی بولنان مشهور بکلی عارف افندی زاده عزت بك اصحاب دانش ومعرفتدن ویتشه‌جك مستعدان رجال دولتدن معدود ایسه‌ده بالاده بیان اولندیغی اوزره علمدار پاشا زماننده یاپیلان سند اتفاق کندوسنك اثر خامه سی اولوب حتی ذیل ورقه‌یی راقم الحروف تعبیریله امضا ایتمشیدی سلطان محمود خان حضرتلری ایسه بونجه مشکلات ایچنده اصلا فتور کتورمیوب دائما استقلال سلطنتی محافظه‌یه اهتمام واعتنا بیورمقده اولدیغندن بویله استقلال سلطنته طوقونه بیله‌جك برسند اتفاقك ذیلنه عزت بکك بی پروا وبلا ملاحظه راقم الحروف تعبیرینی سیاق افتخار ده تحریر ایدیویرمسی اغبرار خاطر همایونه بادی وبعده غالب افندی ایله روسیه مکالمه سنه کوندرلدکده احسان بیوریلان خرجراهی استقلال ایدرك عالم آبده بعض تفوهات کستاخانه‌یه جرأت ایتمسی بواغبرارك تزایدینه سبب‌عادی اولمشیکن کنجلکنه رعایةً وفن انشاده مهارتنه حرمةً مظهر عفو وصفح جمیل پادشاهی بیورلمقده واحباب واصدقاسی طرفندن اخطارات‌خیر خواهانه ایله اصلاح احوالنه چالیشلمقده اولدیغی حالده‌عرقنوشلغی‌ارتیروب‌واطوارشاعرانه‌دیو ازیدوب بیاغی‌خلیع‌العذار اولمشیدی . شویله که : سلطان محمود خان عدلی حضرتلری ملت اسلامیه‌یی جهاد وغزایه تشویق ایچون جابجا آیات کریمه واحادیث‌شریفه‌یی متضمن ودولتعلیه‌نك موظف عساکری بروقتدن برو ترك قانون وارکان ایله مختل وپریشان اولمغین آنلردن فائده اوله‌میوب بوسفر همایون سفرصحابی صورتنه منجر اوله‌رق جمیع مسلمینه فرض اولدیغنی مشعر ومبین خطوط همایونلر اصدار بیورمقده اولدیغندن باب‌عالی‌یه خط همایون ورودنده عزت بك علنا وبی پروا باقه لم عجبا بودفعه ینه شیخانه نه کونه وعظ یازلمش دیو بی ادبانه استخفافه جرأت واحترامی جمیع مسلمینه فرض عین وعین دین اولان مقام خلافت اسلامیه حقنده تعرضه جسارت ایتمسی اصحاب حمیته حیرت‌ویرمکده ایدی . اسباب مشروحه‌دنناشی اوائل شعبانده مومی‌الیه حالت افندی ایله مشارالیه مصطفی عزت بك افندی درسعادته عودت ایتمك اوزره عفو واطلاق اولندیلر .

وشعبانك يكرمى التنجى كونى وحيد افندى ايله عزت بك عزل اولنه‌رق اسكداره امرار اولنوب وحيد افندى منفيا كوتاهيه‌يه اعزام وعزت بك همان اعدام اولندى .
وركاب همايون رياستى بوز اوقلى مظهر افندى‌يه وبكلكجيلك آمدى عفيف افندى‌يه وآمدجيلك كيسه‌دار سابق سيدا افندى‌يه توجيه قلندى .
رمضان مباركك بشنجى كونى ركاب همايون قائممقامى حسن پاشا دخى عزل وچفتلكنه ارسال ايله اسبق موره واليسى جبه‌جى عثمان پاشا قائممقام صدر عالى اولدى .
يوم نصبندن ايكى كون مرورنده مشار اليهه خطابا صادر اولان خط همايونك مطالعه‌سندن بو تبدلك اسبابى مستفاد اوله‌جغنه مبنى صورتى زيرده (٩) رقميله ايراد اولنور .
معدن قضالرنده بولنان عمركانلو اكرادى مملكتجه فتنه وفساددن واهالى‌يه ظلم وتعديدن خالى اولميوب مذكور قضالر ايسه منبع واردات جسيمه اولمقدنناشى اكراد مرقومه بر طرفدن تصحب ايدلميوب على اى حال اول حواليدن طرد وابعاد ايله بالجمله معادن همايون قضالرينك تطهير وتصفيه‌سى امرينه اعتنا اولنمق اوزره پالو واكيل حاكملرينه وكيغى بكنه وچار سنجاق وجباقچور ويوده‌لرينه وارغنى ضابطنه خطابا اواسط رمضانده امرلر كوندرلدى .
بو اوانده دولتجه اك مهم برمسئله دخى وهابيلرك تدميريله حرمينك استخلاصى خصوصى اولوب بوكا دخى مصر وشام وبغداد واليلرى مأمور اولديغى حالده بغداد واليسنك حركات تعرضيه‌يه دائر بركونا تشبثاتى اولميوب فقط بو اثناده وهابيلر ايچنه طاعون عاتى دوشمكله پك چوغى تلف اوله‌رق قوتلرينه ضعف كلمش اولديغى بيانيله باب عالى‌يه بر تسليت ويره‌بيلدى شام واليسى كنج يوسف پاشا ايسه دولت عليه‌نك روسيه محاربه‌سيله مشغوليتنى فرصت اتخاذيله تمرد ايدرك اهالى‌يه ظلم وتعدى ودرلو درلو يولسز حركتلره تصدى ايدر اولدى وعينى اورتمك ايچون بوسنه مصر واليسى محمد على پاشا ايله تپه دلنلى على پاشا طرفندن اعانهٔ سفريه اوله‌رق درسعادته بيكر كيسه اقچه كوندرلديكى صره‌ده اودخى بيك كيسه اقچه كوندردى .
مصر طرفنك احوالنه كلنجه محمد على پاشا كوله‌منلره غلبه ايدرك مصرده يرلشدى حتى بو آوانده حرميله كچوك اوغلى اسماعيل بكى وديكر متعلقاتنى قواله‌دن جانب مصره جاب ايتدى بيوك اوغلى دفتردار ابراهيم بك والده‌سنى اسكندريه‌دن استقبال ايلدى اسكندريه‌دن حركتله ربيع الآخرك اون اوچنجى بازار كونى بولاقه كلدكلرنده محمد على پاشا دخى اورايه كيدوب بونجه سنه‌لردنبرو حسرتكش اولديغى اهل بيتى ايله كورشدى ومصرك نقدر امرا واشراف حرملرى وار ايسه كيدوب خانم افندى ايله كورشملرينى امر ايتمكله ماه مرقومك اون التنجى چهارشنبه كونى

(مصرك)

مصرك بالجمله خانملری مركبلره بنه‌رك بولاقه كیتدیلركه بشیوزدن متجاوز ایدیلر وخانم افندی ایله ملاقات ایتدكدن صكره آنی آلوب عظیم آلای ایله اوزبكیه‌ده كی پاشا سراینه كتوردیلر .

بو خانم آلایی مصرده محمد علی پاشاجه امنیتك تقررینه دلیل ایدی واكرچه كوله‌من بكلرینك برفرقه‌سی صعید ایچنده رهنورد وادیء سركشی ایسه‌ده متعاقبا محمد علی پاشا طرفندن كوندریلان عساكرینه كوله‌منلره غلبه ایدرك مظفرا عودت ایلمشلردر .
وبونك اوزرینه محمد علی پاشا طرفندن باب عالی‌یه تقدیم اولنان تحریراتده (نیجه مدتدنبرو درون مملكت سلطانیده امرا نامیله مستولی اولان بكلرك ازالهء تسلط واستیلالرینه سعی ایدرك كاه اطماع واستمالت وكاه حرب وقتال ایله بعونه تعالی شمدی‌یه قدر اكثرینی افنا ایدوب الحالة هذه صعید ایلنده شیخ البلد ابراهیم بك وشاهین بك وعثمان بك باقی قاله‌رق پس پرده‌دن درون قاهره‌یی وصعید ایچنده بعض بیغزان فلاحانی تحریك وافسادن خالی اولمیوب هنوز خیلیجه جمعیته مالك ایسه‌لرده عون باری وحسن توجه جهانداری ایله مصمم اولان ترتیب اوزره عن قریب انلرك دخی غائله‌سی زائل وخطهٔ مصرده بوظلمه‌نك غائله سندن امن وآسوده‌كی حاصل اولمق امر متیقن درجه سنده اولمغله ان شاء الله تعالی غب حصول المرام بر دقیقه مكث وآرام ایتمیه‌رك حالا برطرفدن متشبث تهیئه‌سی اولدیغم اسباب سفر حجازی اتمام وباعث افتخار ومغفرت اولان حرمین شریفین خدمت لازمه‌سنه صرف جل اهتمام ایده‌جكم) دیو محرر بولنمشدر .
وفی الواقع محمد علی پاشا كوله‌منلرك ازاله‌سنه بذل جهد ایتمكله برابر برطرفدن دخی بحر سویشده سفینه‌لر انشاسنه اقدام ایدوب شویله‌كه : بولاق ترسانه‌سنده اجزاسنی اعمال ودوه‌لرله سویشه نقل واوراده تركیب ایدرك اشبو یكرمی درت سنه‌سی اواخرنده بحر قلزمه درت قطعه سفینه ایندرمشدر . بركلم روم ایلی طرفنك احوالنه .

* صربستانك اجمال وقایع سابقه ولاحقه‌سی *

یوقاروده بیان ایتدیكمز وجهله بلغرادن مطرود اولان یماقلر بیك ایكییوز اون سنه‌سنده پاسبان اوغلنك اعانه‌سیله جبراً كلوبده بلغراده كیرمك داعیه‌سنده بولندقلرندن بلغراد محافظی شنكلی مصطفی پاشا یانینه پك چوق سكبان جلب ایتمشیدی بونلرك اكثری ایسه طاغلو اشقیاسی دوكندیلری اوله‌رق اهالی‌یه ظلم وتعدیدن خالی اولمزلردی .
ایكییوز اون التی سنه‌سنده بلغراد یماقلری فرصت بولوب محافظ مصطفی پاشایی اعدام

ایتدکاری اثناده دولتعلیه پاسبان اوغلی وطاغلو اشقیاسی غائله‌لریله مشغول بولندیغندن بلغرادك اصلاح احوالنه اهتمام ایده‌مدیکی جهتله بلغرادده بر طاقم دایيلر توره‌دی وصربستان اراضیسی تیمار وزعامت داخلند ایکن بو دایيلر خلاف قانون اوله‌رق صربستان کویلرینی چفتلك اتخاذ ایدوب حاصلاتدن صانکه اجرت اراضی دیو حصه المغه قیام ایتدکلرندن بشقه آغر ویرکولر توزیع وتحصیل ایدر اولدیلر .

بویله خلاف قانون پادشاهی اولان بر معامله‌نك احداثندن طولایی صربستانده‌کی تیمار وزعامت ومقاطعاتك متصرفلری واردات مقننه‌لرندن محروم اولمغله مشتکی اولدقلری کبی صرب رعایاسی دخی دایيلرك ظلم وتعدیلرندن بیزار اوله‌رق مستعد عصیان اولدقلری حالده قوجو اوغلی محمد اغا نام دایینك حبسندن فرار ایدن قره یورکی نام بر قریه کتزینی یعنی قوجه باشیسنی طوتمق ایچون قوجو اوغلی ایکیبوز اون سکز سنه‌سنده یکرمی قدر پاندور یعنی ضبطیه کوندرمشیدی .

انك اوزرینه قره یورکی دخی کندوسنه صربلردن بر قاچ ارقداش اویدیروب حیدودلغه چیقدی وصرب رعایاسنی عصیانه تشویق ایتدی وکندوسنه اتباع ایتمیانلرك خانه‌لرینی احراق ایله تهدید ایلدی و (مصطفی پاشانی اولدیرن دایيلره پادشاه کوجنوب انلرك تربیه‌سنی صربلویه حواله ایتدی وبوکا دائر فرمان کلدی) دیو هرطرفه نشر واشاعه ایتدی وبو صورتله خواه وناخواه صرب رعایاسنی ایاغه قالدردی وبیکباشیلر وسرکرده‌لر نصب وتعیین ایله کندوسی عموم صربستان قوماندانی اولدی ودایيلرك آدملرینی وکویلرك سوباشیلرینی بولدیغی یرده اولدرمکه باشلادی وکیتدکجه جمعیتی تکثر ایدرك اون طقوز سنه‌سنده بر بیوك جمعیت عصیانیه ایله بلغراده ایکی ساعتلك مسافه‌یه قدر واروب اوزاقدن بلغرادی محاصره ایلدی .

دایيلر بو حالی کورنجك تلاشه دوشوب بوسنه وروم ایلی طرفلرینه مخصوصاً مأمورلر ارسال ایله استمداد ایلدیلر وسرای بوسنه‌یه کلان مأمورلری همان عسکر یازمغه باشلادیلر ایسه‌ده قره یورکی دخی سرای بوسنه وجوهندن بعضیلرینه مراجعت ایدوب (صربلو عاصی دکلدر فقط دایيلر پادشاهك بروزیرینی قتل ایتمش اولدقلرندن انك انتقامنی آلمق ایسترلر عاصی بلغرادلودر) دیو تغلیط ایله بوسنه وجوهنی تردده دوشوردی وبو وجهله تحریر عسکر خصوصنی منع ایتدردی .

پاسبان اوغلی هنوز عفو اولنمش ایدوکنه مبنی خود بخود حدودینك خارجنده‌کی ایشلره قاریشوبده باشنه برغائله چیقارمق ایستمزدی بونکله برابر قره یورکی آنی دخی اوخشایوب اووده‌رق وانکله باریشوب اویوشه‌رق ودین جهتندن کسب امنیت ایتمشیدی .

ودولتعليه اول اثناده طاغلو اشقياسى ايله مشغول اولدقدن بشقه مصطفى پاشانك اعدامندن وصربستانده كى تيمار وزعامت ومقاطعات اصولنك اخلالندن طولايى استانبولده كى مأمورين دولتك چوغى دايبلره دارغين ايدى اسباب مشروحه‌دنناشى دايبلرك امدادينه سكردن اولمدى انلر بوسنه وروم ايلى طرفلرندن استمداد وبلغراد الدن كيده‌جك ديو فرياد ايتدكجه كندولرينه سز پادشاهك بروزيرينى اولدرديكز دولته عاصى اولديكز سزى صربلو تربيه ايتسونده بز بلغرادك چاره‌سنى بولورز ديو جواب ويرلمكده ايدى .

فقط بو اختلالك برحسن صورتله باصديرلمسى بوسنه واليسى ابو بكر پاشايه حواله بيورلمغله وبكوردلن قضاسى فى الاصل بوسنه قطعه سندن معدود اولمغله ابو بكر پاشا ايكى بيك قدر عسكرله بكوردلنه واردى .

وبرده طاغلو اشقياسى سركرده‌لرندن غوشانجه لى خليل اغا اول اثناده صربستان جوارنده بولنمغله بر مقدار قيرجه لى وارناود عساكرى ايله بلغرادك امدادينه سكرده‌رك وقره‌يوركينك فرقه‌لرينى ياروب كچه‌رك درحال بلغراد پيشكاهنه ايريشوب خارج شهرده اردوسنى قوردى وآنك بويله سير سريع ايله كلوب ايرشمسى هركسه تعجب وحيرت ويردى .

ابو بكر پاشا صرب كنزلرينى يانته احضار وسبب جمعيتلرين استفسار ايتدكده بلغراد ده كى درت نفر دايينك مظالم وتعدياتندن بيزار اولدقلرين بيان ايتملرى ابو بكر پاشا آنلره دايبلرك رفع وازالهٔ مضرتلرين وعد وفقط كندولرينك دخى تفريق جمعيت ايله لوازم رعيته رعايت ايتملرينى تنبيه وبرطرفدن خليل اغا ايله محاربه‌يه ابتدار ايله برابر دايبلرك قلعه دن طرد وتبعيدلرى دولتك مطلوبى اولديغنه دائر بلغراد اهاليسنه خطاباً برقطعه بيورلدى كوندردى .

اقدمجه طرف دولتدن محصل سليمان پاشا عهده سنه رتبهٔ وزارتله بلغراد محافظلغى توجيه بيوريله رق نمچه الكاسى ايچندن زمونه كوندرلمش ايدوكنه مبنى بو اثناده سليمان پاشا زمونه كلوب برتقريبله بلغراده كچمك ودايبلرى اورادن طرد ايتمك اوزره بلغراد اهاليسيله كيزلوجه محابره ايدردى .

غوشانجه‌لى خليل اغا ايسه دايبلرى بلغراددن طرد ايدوبده كندوسى آنلرك يرينه قائم اوله رق برسرحد اغاسى اولمق ايستردى .

دايبلرك هر برى قلعه‌نك برقپوسنى محافظه ايله مشغول اولدقلرى حالده ابو بكر پاشانك سالف الذكر بيورلديسى اوزرينه دردى دخى ايستانبول قپوسنده اجتماع واشراف ووجوه بلده‌يى جمع ايله بزم قلعه دن خروجمزه راضى ميسكز ديو سؤال

ایندكلرندن واهالی خواه وناخواه بزلر سزدن خوشنودز وبو یولده برمحضر یاپوب بوسنه والیسنه کونده ریرز دیوب بو یولده مذاکرهٔ مصلحت اولنمقده ایکن خلیل اغا موجود معیتی اولان عسکر ایله الغار ایدرك استانبول قپوسنه طوغری کلمکده اولدیغنی کوریجك کندولر یله کورشمك ومذاکره ده بولنمق اوزره کایور ظنیله ورودینه منتظر اولمشلر خلیل اغا ایسه استانبول قپوسندن کچوب همان کسکین اوزنکی ایله ایلرو سکرده رك قلعه‌یی ضبط ایدیوردی ٠

سلیمان پاشا بوکیفیته واقف اولیجق درحال زموندن بلغراده کچدی وخلیل اغا ایله کوروشوب برلشدی اهالی ایله برابر دایيلرك عونه‌سی دخی آنلره عرض مطاوعت وتبعیت ایتدی بو جهتله دایيلرك قولی قنادی قرلدی آنك اوزرینه دایيلره (دولت سزك صوچکزی عفو ایتدی لکن استانبوله کتمکز لازمدر) دینله رك اطهٔ کبیره کوندردیلر حالبوکه اطه قلعه‌سی محافظی اولان رجب اغایه کوندرلمش اولان تحریرات محرمانه موجبنجه رجب اغا کیجه‌لین دایيلرك جمله‌سنی اعدام ایله سرمقطوعلرین استانبوله کوندردی بوصورتله صربلولرك سبب شکایتلری اولان دایيلر اورته‌دن قالدیرلمش اولمسیله آنلرك دخی تفریق جمعیت ایله داخل دائرهٔ اطاعت اولملری لازم کلورکن بتون صربستان رعایاسی برکره سلاحلانمش وبدخواهان طرفندن عصیانده دوام ایتملری ایچون تحریکات متوالیه اجرا اولنمقده بولنمش اولدیغندن قره‌یورکی بلغرادك محاصره سندن فارغ اولمدیغی کبی بکوردلن وسمندره واوزیچه وصوقول قلعه لرینك دخی محاصره سنه دوام ایلدی وایکیوز یکرمی سنه سی خلالنده غوسبودارلق عنوانی طاقندی وصربستانك استقلالنی اعلان ایتدی ویکرمی بر سنه سنده روسیه ونمچه دولتلری افلاق وبغدان بکلکلری کبی صربستانك دخی بر امارت مستقله طانمسنی دولت علیه‌یه تکلیف ایلدیلر لکن ناپلیون بو خصوصده آنلره قطعیا مخالف ایدی بناءً علیه دولتعلیه دخی روسیه ونمچه دولتلرینك تکلیفنی قطعیاً رد ایلدی ٠

متعاقباً روسیه‌لو نقض عهد ایلدیکندن دولتعلیه روسیه سفریله مشغول اولدیغنه مبنی صربستان ایشی پسمانده اولدی ٠

ایشته اول اثناده قره‌یورکی سلیمان پاشا ایله مخابره ایدرك غوشانجه‌لی خلیل اغا حایطه‌لقدن کلمه اولدیغی جهتله صربلونك اکا امنیتی اولمدیغندن ودایيلرك برخیلی آدملری بلغراد قلعه‌سنده قالدیغندن آنلر بلغراددن طرد اولنور ایسه صربلولرك دخی طاغیله‌جقلرینی وارتق دائرهٔ اطاعته داخل اوله‌جقلرینی بیان ایتدی سلیمان پاشا دخی انك بوسوزلرینه آلداندی خلیل اغا ایسه ایشك صوکی کلیه‌جکنی

تفرس ایلدی قلعهٔ زیر کندو ضبطنده ایسه ده قلعهٔ بالا سلیمان پاشا یدنده اولوب حال بوکه تماماً قلعه کندو یدنده اولمدقجه ایستدیکی کبی حرکت ایده میه جکنی اکلادی قالدیکه کندوسی طاغلو اشقیاسی سرکرده لرندن اولمق حسبیله نزد دولتده متهم اولدیغندن رضا جویانه حرکت ایدرك اوزرنده کی شقاوت لکه سنی سیلمك ایستردی بوجهتله بلغراددن چیقوب کتمکه قرار ویردی .

سلیمان پاشا دخی بونکله ایش بتر وصربلو ارتق عصیاندن فراغت ایله صاوشوب کیدر ظننده ایدی حتی ایکیوز یکرمی بر سنه سی ذی القعده سنك اوائلنده اول وجهله ایشه حسن نتیجه ویریله جکنی نیش محافظی بولنان خورشید احمد پاشایه تبشیر سیاقنده تحریر ایتمشیدی .

واول اثناده پاسبان اوغلی صربستان اوزرینه مأمور اولمش ایسه ده سنهٔ مرقومه ذی‌القعده سی اواخرنده وفات ایتمکله یرینه خزینه داری ادریس پاشا ودین والیسی اولمش وعصات صربیه‌یی تأدیب ایچون نیش محافظی خورشید پاشا عهده سنه روم ایلی ایالتی ایله صوفیه جانبی سرعسکرلکی توجیه بیورلمشدر .

قره یورکی ایسه یکرمی بیك قدر عصات صربیه ایله بلغرادی صیقی محاصره آلتنه آلمشیدی واکرچه وقوعبولان محاربه لرده مغلوب اوله کلمش ایسه ده بلغرادی راشد پاشانك تاریخجه سنده بیان اولندیغنه کوره بلغراد واروش قپوسنك محافظه سنه مأمور اولان ارناود وسکبان عساکرینك بیکباشیسی عزیز بکی ال آلتندن آقچه ایله اطماع ایدوب علی الحساب اوله‌رق بروجه پشین اللی بیك غروش دخی ویرمش اولدیغندن قربان بیرامی کیجه سی ملعون مرقوم واروش قپوسنی کشاد ایله اون بشبیك قدر عصات صربیه ‌یی ایچرو المش ایدی علی الصباح اهل اسلام بیرام نمازی قیلمق اوزره جامعلره کیتدکلرنده عصات صربیه بغتةً هجوم ایدیجك اهالی نه‌یاپه جقلرینی شاشرمشلر وهمان جامعلره قپانوب مدافعه‌یه کیرشمشلر سلیمان پاشا ایله خلیل اغا شهر ایچنده تفنك اتلدیغنی ایشتدکلرنده اهالی بیرام ایدییور صانمشلر بعده سس چوغالوب برعربده اولدیغنی اکلامشلر ایسه ده ایکیسنك دخی یرلویه امنیتلری اولمدیغندن شایدکه بویله بربهانه ایله بلغرادلو قلعه‌یی ضبط ایدر دیو قلعه‌نك محافظه سیله مشغول اولمشلر بونك اوزرینه بلغراد اهالیسی دخی ناچار بعض شرائط ایله صربلولره تسلیم اولمشلر صربلو جمله سنه امان ویرمش وهربری خانه لرینه کیدوب صانکه امنیت اوزره اوتورمش قره یورکی دخی مواقع لازمه‌یه عسکرینی یرلشدرمش وبوصورتله بلغراد قصبه سنی اله کچورمش وبوحالده سلیمان پاشا ارتق بلغراد قلعه سنك محافظه سنه مقتدر اوله میه جغنی درك ایله نه‌یاپه جغنی شاشرمش .

اون سکز کون قدر حال بومنوال اوزره کیتمش وقره یورکی بوصره ده غوشانجه لینك قلعه دن چیقوب کیتمسنی قطعیا تکلیف واندن صکره صربلونك وظائف رعیتی ایفا ایده جکنی تعهد ایتمش سلیمان پاشا دخی قلعهٔ زیر ایله جبخانه غوشانجه لینك یدنده اولدیغندن اکا جبر ایده مم فقط برتقریبله انی قلعه دن چیقارمغه چالیشورم دیو جواب ویرمش .

غوشانجه لی خلیل اغا ایسه بروجه مشروح بلغراددن چیقوب کیتمك نیتنده اولدیغی حالده ارتق ایش ایشدن کچمش اولدیغنی کرکی کبی اکلامش وهمان زمون طرفندن مقدار کافی سفینه لر مبایعه واهالیدن کیتمك ایستیانلره ممانعت اولنمامسی ایچون قره یورکی ایله مقاوله ایلمش وایشك صوکی وخیم اولدیغنی اهالی یه اکلاتمش وکندی آدملرینی سفینه لره ارکاب ایدرکن انلری دخی دعوت ایلمش اولمسی اوزرینه اهالینك برطاقمی اولاد وعیاللری ایله برلکده سفینه لره بنوب کیتمشلر برطاقمی غوشانجه لی کبی برحایطه یه اویوب کیتمك کارعاقلمیدر دیه رك بلغرادده اقامتی اختیار ایتمشلر .

خلیل اغانك سفینه لری طونه کردابلرندن کچرکن جمله سنی باترمق اوزره قره یورکی کردابلری طوتدیروب مواقع لازمه یه طوپ وعسکر وضع وتعبیه ایتدیرمشیدی خلیل اغا ایسه کندویه تابع اولان اهل اسلام ایله برلکده سفینه لره راکباً کوندوزین نهرطونه ایله اشاغه طوغری آقوب کیدرك وکیجه لین نمچه یقه سنه یناشوب بیتوتت ایدرك کرداب اغزینه یاقلاشوب بازیاش نام قصبه جوارنده کیجه له مك اوزره نمچه یقه سنده برکناره یناشدقده صربلو اولجه اول جوارده ایسوینجه نام محله برمقدار عسکر کچورمش اولدیغندن سفینه لر اوزرینه هجوم ایلمشلر ایسه ده غوشانجه لینك رستمانه مدافعه سی ایله تارمار اوله رق صاووشوب کیتمشلر فقط فرداسی کردابلردن کچرکن کمیلری باترمق اوزره تدارکات لازمه یه تشبث ایتمشلر .

صربلونك بویله خلاف مقاوله سوء قصدلری معلوم وکردابلردن کچرکن اهل اسلامه تعرض ایده جکلری مجزوم اولیجق هرنقدر کیجه کردابلردن کچمك عادت اولمامش ایسه ده کوز کوره صربلونك دام غدر وخیانتنه دوشمکدن ایسه متوکلا علی الله کیجه لین کردابلردن کچوب کتمك صورتی اولی کورلمکله غوشانجه لی همان کیجه دن سفینه لره یول ویرمش وکیجه سفینه لرك کردابلردن کچمسی صربلیلرك خاطرلرینه کلمدکدن بشقه خرستیانلرك پاسقالیاسی اولدیغندن اول کیجه صربلر هپ سرخوش اولمغله سفینه لر سس سزجه وضررسزجه کردابی کچیویرمش علی الصباح صربلر آکاه اوله رق ارقه لرندن برقاچ طوپ وبرخیلی تفنك آتمشلر ایسه ده سفائن اسلامیه یه برضرروزیان ایده مدکلرندن غوشانجه لی یولداشلریله برلکده سالما اطه قلعه سنه وارمش .

(کیجه)

کیجه کردابدن کچوب کلان اولمدیغی حالده علی الصباح اطه قلعه‌سی محافظی رجب اغا واهالی انلری کوروب حیرتده قالمشلر انلردخی برقاچ کون اطه قلعه‌سنده‌مهمان اولدقدنصکره سفینه‌لره بنوب نهر طونه ایله سالما ودینه واصل اولمشلر .

ودین والیسی ادریس پاشابلغراد مهاجرلرینه حرمت ورعایت ایله جمله‌سنی اسکان وایوا وغوشانجه‌لی‌یی کندوسنه کتخدا ایتمشدر .

غوشانجه‌لی اول عصرك مشاهیر شجعانندن اولوب بووجهله برچوق اهل اسلامی کیجه کردابلردن کچوره‌رك طوفان بلادن قورتارمش اولمسیله شان وشهرتی دوبالا اولدی ودولتجه دخی نامداراوله‌رق عهده‌سنه رتبهٔ میرمیرانی توجیه بیورلدی . کلهلم بلغرادك احوالنه .

غوشانجه‌لی‌یه تابع اولمیوبده بلغرادده قلان وجوه اسلام کما فی السابق صربلو داخل دائرهٔ مطاوعت اولوبده انلره رعایا اولور زعمنده ایدیلر .

حالبوکه غوشانجه‌لی کیتدکدنصکره اره‌سی چوق کچمیوب صربلو بلغرادده‌کی اهل اسلامك سلاحلرینی دوشیردی اولوقت بلغرادلونك ایاقلری صویه ایردی وغوشانجه‌لی ایله برلکده کیتمدکلری ایچون کندولرینه ندامت الویردی .

بروجه بالا کچن سنه‌نك قربان بیرامی کیجه‌سی صربلولره واروش قپوسنی کشادایدن بیکباشی عزیز بك قره یورکی طرفندن مظهر اکرام اوله‌رق یوز نفر یولداشلریله نیشه طوغری کوندرلمشلر ایدی حالبوکه حسن پاشا پلنقه‌سی جوارنده کائن دوه باغردان خانلرینه کلدکلرنده کلیتلو اشقیاسی صربیه بوخانلری صاردی وجمله‌سنك سلاحلرینی دوشیردی عزیز بك سلاحلرینی ویرمیوب برخانه قپاندی صربلو ایسه انك عونه‌سنی صویدقدنصکره جمله‌سنی بوغازله‌مش وعزیز بکی اول خان ایچنده احراق بالنار ایلمشدر .

بعده قره یورکی سلیمان پاشایه (دولتعلیه بلغرادی صربلویه ویردی سکادخی روم ایلیده بشقه برمنصب ویرلك اوزره نیشه کیتمکز لازم کلدی) دیو خبر کوندرمکله سلیمان پاشا زمونه کچوبده مقدما کلدیکی یولدن عودت ایده‌جکنه هر نصلسه غفلت ایدوب رؤسای صربیه‌دن تأمینات اله‌رق عزیز بکك کیتدیکی یولدن نیشه کیتمك اوزره قپوسی خلقیله قلعه‌دن چیقدیغی کبی صربلو کیروب قلعه‌یی ضبط ایتدیلر وسلیمان پاشا هنوز بلغراددن برساعتلك مسافه محله واردقده قره یورکی طرفندن پوصویه قونلمش اولان درت بیك قدر عصات صربیه آنلرك اوزرینه بغتةً آتش ایتمکله سلیمان پاشا ایله قپوسی خلقی مردانه مدافعه ورستمانه مقابله ایتمشلر ایسه ده دوشمنه نسبتله اقل قلیل اولدقلرندن جمله‌سی اوراده شهید اولمشلردر .

بعده صرب اشقیاسی بغتةً بلغراد قصبه‌سنده‌کی اهل اسلام اوزرینه هجوم ایله ارککلری اولدردکلرینه قناعت ایتمیه‌رك کبه خاتونلرك قرنلرینی یاروب چوجقلرینی چیقارمق کبی معاملات وحشیانه‌یی ارتکاب ایلدکلری اثناده اهل اسلامدن بعضیلری قلعه‌یه قاچوب رؤسای صربیه‌یه دخالت والتجا ایتملری اوزرینه انلر بزم بو ایشده رأیمز یوقدر بو فضاحت آنجق برطاقم اشقیانك ایشیدر دیه‌رك اوله جق اولدقدن صکره صانکه اشقیایی دفع ایتمشلر واهل اسلامه تأمینات ویرمشلر انك اوزرینه کوشه‌ده بوجاقده صاقلانوب قالمش اولان اهل اسلام برر برر میدانه چیقمشلردرکه اقدمجه قلعه‌یه فرار ایدنلر ایله برابر مجموعی یوز اللی نفوس قدر وار ایدی .

اول اثناده صربلو اوزیجه قلعه‌سنی دخی محاصره ایدوب اهالیسی بر مدت طیانمشلر ایسه‌ده ییه‌جکلری قالمدیغندن مال وعرض وجانلری محفوظ اولمق شرطیله قلعه‌یی تسلیم ایتمك اوزره صربلو ایله مقاوله ایدرك بو وجهله قلعه‌دن چیقوب اولاد وعیاللری ایله بوسنه ایالتنده واقع سربرنیجه قضاسنه مهاجرت ایلمشلردر .

بکوردلن قلعه‌سی محافظه‌سنده بولنان بوشناق عسکری اول اثناده قلعه‌یی ترك ایله بوسنه حدودینه چکلمش اولدقلرندن اهالی قلعه‌ده یالکز قالمش اولدقلری حالده صربلر کلوب قلعه‌یی محاصره وتضییق ایتملریله اهالی مجبوراً صاوه نهرینی عبور ایله نمچه الکاسنه کچوب قورتلدیلر . فقط ایچ قلعه‌ده دزدار یحیی اغا ایله تبعه‌سی قالوب برمدت دها طیاندیلر نهایت انلر دخی بعض شرائط ایله قلعه‌یی صربلره تسلیم ایلدیلر ایسه‌ده اشقیای صربیه مقاوله‌یه رعایت ایتمیوب جمله‌سنی اعدام ایتمشلردر .

متعاقبا سمندره اهالیسی دخی اویله مقاوله ایله قلعه‌یی صربلویه تسلیم ایتدیلر ایسه‌ده صربلو نقض مقاوله ایدرك سمندره اهالیسنك کیمنی اعدام وکیمنی اسیر ایلمشلردر .

عصات صربیه مقدم ومؤخر صوقول قلعه‌سنی دخی شدتلو محاصره ایتمش ایسه‌ده قلعهٔ مزبوره صرب وسنکستان محلده اولوب اهالیسی دخی جسور ویکدل ویکجهت اولدقلرندن وصربستان ایله بوسنه ایالتلرینی تفریق ایدن درین نهرینه ایکی اوچ ساعتلك مسافه‌ده بولنه‌رق بوسنه طرفندن امداد واعانه‌ده سهولت اولدیغندن صربلو بروقتده بوراسنك ضبطنه مقتدر اوله‌مامشدر .

الحاصل صوقول قلعه‌سندن بشقه صربستانده‌کی قلاع وبقاعك کافه‌سی عصات صربیه النه کچدی . وقره یورکی صربستانك استقلالی تصدیق اولنمدقجه ترك سلاح ایتمیه‌جکنی اعلان ایلدی . وروسیه‌دن مأمورلر وضابطلر جلب ایله تنظیم امور ملکیه وعسکریه‌یه اقدام وروسیه‌لو دخی هر وجهله اعانه‌یه قیام ایتدی .

اول اثناده یعنی یکرمی ایکی سنه‌سنده روسیه اوزرینه حرکت ایدن اردی همایونك

تدارك لوازماتنه اهتمام اولندیغی حالده برطرفدن دخی صربستان اوزرینه مأمور اولان خورشید پاشا اردوسنه عسکر ومهمات کوندرلمکده ایدی . متعاقباً سلطان سلیمك خلعی مسئله‌سی میدانه چیقمغله صربستان ایشی پسمانده اولدی .

قره یورکی ایسه حیدود شکلنده چته‌لر ترتیب ایله بلنه وویشغراد وپیره‌پول وسنیجه ویکی پازار وقورشونلی ونیش وشهرکویی وودین قضالرینه ایصال خساردن خالی اولمازدی . اکا مقابل بوسنه اهالیسی طرفندن دخی جابجا چته‌لر ترتیب اولنه‌رق دیرین نهرندن عبور ایله مقابله بالمثل قاعده‌سنه رعایت اولنوردی .

بعده دولت علیه ایله روسیه‌لو بیننده عقد متارکه اولندقده روسیه‌لو دولت علیه ایله صربلو بیننده دخی متارکه اولنمسنی تکلیف ایتدیسه‌ده صربلونك افلاق وبغدان کبی برکونه امتیازی اولمیوب عادتا رعایای دولت علیه‌دن ایکن عصیان ایلمش اولمسنه مبنی انکله متارکه سوزینی دولت علیه قبول ایده‌مدی . فقط ودین ایله فتح الاسلام اره‌سنده صربلو ایله مخلوط اوله‌رق برخیلی روسیه‌لو بولندیغندن اول جهتده دخی ترك محاربه اولنمق اوزره دولتین بیننده قرار ویرلدی .

وبر مدت مصالحه انتظاریله وقت کچورلدیکی اثناده یعنی یکرمی اوچ سنه‌سی شوالنك یدیسنده ادریس پاشا کتخداسی اولان سالف الذکر غوشانجه‌لی خلیل پاشا عهده سنه رتبهٔ والای وزارت ایله ایساقچی محافظه‌سی توجیه بیورلدی . بعده مأموریتی صربستان حدودنده واقع شهرکویی محافظه‌سنه تحویل بیورلمشدر .

اشبو یکرمی درت سنه‌سی اوائلنده روسیه محاربه‌سی عودت ایتدکده روسیه‌لونك تشجیع واعانه‌سی ایله قره یورکی صربستاندن طیشارو اوغرایوب بروجه بالا روسیه‌لولرك ابرائیل واسماعیل قلعه‌لری اوزرینه هجوم ایتدکلری اثناده عصات صربیه دخی صوفیه جوارینه قدر تخطی ایتمشلردر .

شویله‌که : اواسط ربیع الاولده اون بیك قدر عصات صربیه صوفیه حوالیسنه ورود ایله برمحل منیعده تترس ایلمش اولدقلرندن صوفیه جانبی سرعسکری خورشید پاشا طرفندن برفرقهٔ اسلامیه سوق اولنه‌رق لدی المحاربه صربلو منهزما بوراسنی ترك ایدوب کیتمش ایسه‌ده قانچه قریه‌سنده یکرمی بیك قدر عصات صربیه تترس ایتمکله خورشید پاشا بالنفس انلرك اوزرینه حرکت ایله ایکی کون بیاپی جنکه مداومت اولنه‌رق بوراسی دخی هجوم ایله ضبط اولنوب صربلر کلیتلو تلفات ویره‌رك منهزما فرار ایتدیلر .

بومحاربه‌ده صوفیه مفتیسی فضیلت مآب وجامع السیف والکتاب السید عبد الرحمن افندینك مساعیٔ مبروره‌سی وقوعه کلدیکندن بوکره بارادهٔ سنیه عهده‌سنه بروجه مولویت صوفیه قضاسی توجیه بیورلدی .

فقط صربلو يكى بازار ونيش سنجاقلرى طرفلرينه طاقم طاقم چته‌لر چيقاروب واردقلرى يرلرك خرستيان رعاياسنى دخى اياغه قالدرمقده اولدقلرندن وصوفيه اردوسى انجق نيش جهتنى محافظه ايده‌بيله‌جكندن غوشانجه‌لى خليل پاشانك شهر كوبى موقعنك محافظه‌سنه موجود معيتى اولان عساكردن مقدار كافى عسكر افراز وترك ايله سريعاً يكى بازاره ايريشوب سرعسكر خورشيد پاشا وبوسنه واليسى صدر اسبق حلمى پاشا ايله مخابره ويكى بازارده موجود اولان مأمورين ايله مراسم اتحاد ويكجهتى يه رعايت ايدرك اشقياى صربيه‌نك قهر وتدميرينه اقدام واعتنا ايلمسى كندوسنه امر واشعار ايدلدى وجمادى الاولانك اون بشنده عهده‌سنه متسلم ايله ضبط ايتمك اوزره ادنه اياتى توجيه بيورلدى .

اشقياى صربيه‌نك بر فرقه‌سى ايسه جمادى الاولى اواخرنده يكى بازارى باصوب واروشنى احراق ايله بولدقلرى صغير وكبير اهل اسلامى اعدام ودرون قصبه‌يه كيرمك اوزره اقدام ايتمشلر ايسه‌ده اهاليك قويا مدافعه‌سى حسبيله دخول ظفرياب اوله‌ميوب رجعته مجبور اولمشلردر .

وجمادى الاخره‌نك يدنجى كونى خورشيد پاشانك داروه كوپريسنده بربيوك محاربه‌سى وقوعبولدى صربلونك كلى تلفاتى اولدقدن بشقه برچوغى اسير اولدى وايكى پلنقه‌لرى ضبط ايدلدى .

بعده خورشيد پاشا عصات حربيه‌يى تضييق ايله برخيلى طوپراق قلعه وپلنقه ولوغورلرين فتح وتسخير ايلدى .

ينه خلال جمادى الآخره‌ده ودين واليسى ادريس پاشا طرفندن دخى صربستان اوزرينه سوق عسكر اولنه‌رق صربلونك اطه قلعه‌سى جوارنده انشا ايلمش اولديغى درت پلنقه ضبط وتسخير اولندى .

وينه اول اثناده بوسنه واليسى بولنان صدر اسبق حلمى ابراهيم پاشا ميرميراندن كليس يعنى بهكه سنجاغى متصرفى اولان سليمان پاشا وايزورنيق سنجاغى متصرفى صنع‌الله پاشا وايزورنيقده مقيم على پاشا ايله غراد شقه قپتانى عثمان بكى بالاستصحاب بلغرادى استخلاص ايلمك نيتيله صربستانه كيروب خيلى ايلروله‌مش ايسه‌ده صربستان اهاليسى كاملا سلاحلانمش وروسيه‌لو طرفندن هروجهله معاونت اولنمقده بولنمش اولديغنه مبنى بلغراده قدر وارمق قابل اوله‌مامشدر .

بروسه مدرسلرندن ييلديرم بايزيد مدرسه‌سى مدرسى عريانى زاده مصطفى افندى بوندن اقدم غزا نيتيله كندى طرفندن اوله‌رق ايكيوز نفرپياده وسوارى تحرير وتجهيز ايدرك خورشيد پاشا معيتنه واروب اشبو صربلو محاربه‌لرنده اظهار صلابت

(وبسالت)

وبسالت ايلمش اولديغندن مدرسهٔ مزبوره بروجه تأبيد عهده‌سنده ابقا اولنمق شرطيله كندوسنه قدس شريف مولويتى پايه‌سى احسان بيورلدى .

وصوفيه اردوسنه برمرتبه دها تقويت ويرلمك اوزره اشقودره‌دن اوچبيك عسكر ترتيب ايدلدى .

الحاصل هرطرفدن صربستان اوزرينه هجوم ايچون تداركات لازمه‌يه تشبث اولندى آنجق زيرده بيان اولنه‌جغى وجهله بو اثناده روسيه عساكرى طونه‌نك بروطرفنه تجاوز ايلمش اولديغندن روسيه‌نك بيوك اردوسيله محاربه وقوعى امر طبيعى اولديغنه مبنى بويله بروقت نازكده غوشانجه‌لى خليل پاشا كبى بهادر ونامدار بروزيرك اردوى همايونده بولنمسى اهم والزم اولمغله ايكى قوناغى برايدرك سريعاً اردوى همايونه كلمسى ايچون اوائل رمضانده كندوسنه امر عالى يازلدى .

بوجهتله ميرميران كرامدن دوقه‌كين سنجاغى متصرفى نعمان پاشا يكى بازار موقعنه مأمور اوله‌رق دوقه‌كين سنجاغنك بالجمله اصناف واهاليسى ايله بالنفس حركت وخورشيد پاشا ايله بالمخابره برسمت مناسبدن صربستان اوزرينه هجوم واقتحام ايلمسى ايچون كندوسنه امر ويرلدى .

وياقوه قضاسنك وقفه مربوط ايدوكنى ايراد ايتميه‌رك وبوخصوصك جمله‌يه فريضهٔ ذمت اولديغنى بيله‌رك اهاليسنك عموما اصنافجه صرب اوزرينه حركت وميرميراندن قالقاندلنلى رجب پاشا معيتيله عزيمت ايلملرى ايچون نائب ووجوهنه وبالجمله سكنه‌سنه خطابا امرعالى كوندرلدى .

وميرميراندن برزرينلى سعيد پاشا قره طاغ سرحدنده واقع نقشيك قلعه‌سى محافظه‌سنه مأمور ايسه‌ده كوچك برادرينى يرينه براغوب كندوسى عساكر كليه ايله صرب سفرنده بولنان برادرى محمود پاشانك امدادينه مسارعت ايلمسى ايچون كذلك فرمان عالى يازلدى .

وصربلو يدندن استخلاص اولنان محللرك محافظه‌سى ايچون مشتا عسكرى ترتيب اولنمق لازم كلديكندن خورشيد پاشا معيتنه ايكى بيك كزيده عسكر كوندرمك اوزره سيروزى اسماعيل بكه فرمان يازلدقدن بشقه اولاد فاتحان ضابطى قپوجى باشى سليم بك ايكى بيك نفر اولاد فاتحان عسكريله خورشيد پاشا معيتنه مأمور اولدى وياقوه وفلبه قضالرندن بشريوز وتاتار بازارندن ايكييوزاللى وپرزرين وپرشتنه وقالقاندلن واسكوب ومناستر قضالرندن ايكيشر يوز وكوستنديل وايورانيه وبرقوفجه قضالرندن يوز اللیشر واحتمان وصماقو قضالرندن يوزر نفر وديكر محللردن دخى برر مقدار مشتا عسكرى ترتيب بيورلدى . كلهم اردوى همايونك وقايعنه .

* وقايع اردوى همايون *

اردوى همايونك قنغى موقعه عزيمتى لازم كله‌جكنه دائر ادرنه صحراسنده حضور سردارا كرميده عقد مجلس مشورت ايله مذاكرهٔ كيفيت اولنوب نهايت شمنى موقعى هرطرفه سمت اولديغندن اورايه واريلوبده اقتضاى حال اوراده بالمذاكره ويريله‌جك قراره كوره حركت اولنمق مناسب كوريله‌رك ماه رجبك يدنجى جمعه ايرتسى كونى ادرنه صحراسندن حركت ايله اون التنجى كونى شمنى صحراسنه مواصلت ايدلدى .

اول اثناده روسيه‌لولرك قلاصدن كوپرى قوروب برو يقه‌يه كچدكلرى حوادثى تخديش اذهان ايتمكله حضور سردارا كرميده عقد انجمن مشورت اولنوب الحالةهذه عساكر اعدا طونه‌نك برو طرفنه تخطى ايله طوليجى وايساقجى وماچين طرفلرينه ايصال خساره ابتدار ايتمكده ايكن اردوى همايونك شمنى صحراسندن ديكر برطرفه حركتى مناسب اوله‌ماز ديو اول امرده باشبوغلر تعيينيله قارشو طرفه دفع وطرد اولندقدن صكره سمت مناسبه حركت اولنمق اوزره قرار ويرلدى .

وهمان اردوى همايون چرخه‌جيسى سرورى پاشا موجود معيتى اولان عساكر ايله طوترقان محافظه‌سنه مأمور بيورلدى . اودخى طوترقانه بالوصول دركاه عالى قپوجى باشيلرندن اولوب ميراخور اول پايه‌سى اولان پهلوان ابراهيم اغا ايله بالاتفاق طوترقاندن دشمن طرفنه چاپول ايدر اولديلر .

اول اوانده سلستره واليسى وطونه سواحلى سرعسكرى اولان خسرو پاشانك سلستره‌دن عزيمت ايلديكى خبر النده .

واقدمجه سكز بيك قدر پياده وسوارى ارناود عسكريله اردوى همايونه كلمش اولان تپه‌دلنلى على پاشا زاده ميرميران كرامدن مختار پاشا حاجى اوغلى بازارى قولندن دشمن اوزرينه حركته مأمور قيلندى . ميرميران كرامدن چرمن متصرفى واردوى همايون قوناقجيسى اولان اسماعيل پاشا دخى انك معيتنه تعيين اولندى .

وروسيه‌لونك طونه‌يى عبور ايدن بيوك اردوسنه قارشو كيتمك اوزره اناطولى واليسى حاجى عثمان پاشا باشبوغ نصب وتعيين بيورلمش ايدوكندن معيتنده عساكر وافيه بولنمق لازمهٔ حالدن اولديغنه مبنى سلستره متسلمى ييلق اوغلى سليمان ايله برلكده اوله‌رق قرين آباد قضاسى اعيانى قپوجى باشى خليل اغا وينابولى وحاجى اوغلى بازارى واخيولى وقوزليجه واسلميه اعيانلرى قضالرينك بالجمله حرب وضرب اصحابيله وايدوس اعيانى اوطه باشى اوغلى سيف‌الله اغا درتيوز نفر ايله

ومسورى وروسيقصرى اعيانلرى برر مقدار عسكر ايله مشاراليه عثمان پاشا معيتنه مأمور اولدقلرى كبى مؤخرا ايلبصانلى سليمان پاشا زاده محمد پاشا ايله برادرى صالح پاشادن بريسى مكمل قپوسى خلقيله كذلك عثمان پاشا معيتنه وارمق اوزره مأمور اولمشدر .

وبلوكات اربعه اوجاغندن ترتيب اولنان ايكييوز اللى وسپاه وسلحدار اوجاقلرندن يوز اللايشر نفر ترقيلو ايله برابر اناطولى طرفندن توارد ايتمكده اولان سردنكچدى بيراقلرى دخى شمنى صحراسنده على جرى العاده تصحيح بدرگاه قيلنه‌رق كذلك عثمان پاشا معيتنه مأمور بيورلديلر .

بونلردن بشقه ادرنه دن وجوارنده بولنان ديكر قضالردن دخى طاقم طاقم نفيرعام ترتيب ايله همان اردوى همايونه يتشملرى ايچون اوامر عليه كوندرلمش ومؤخرا سابقا كوستنديل سنجاغى متصرفى پكينلى سليمان پاشا دخى بيك ايكييوز نفر سوارى ايله بالنفس اردوى همايونه كلمك اوزره مأمور بيورلمشدر .

بعده اردوى همايون ايله روسجغه واريلوبده اندن يركوكى يه عبور وبكرش ويياش طرفلرينه حركت ايله دشمنى بورويقه‌دن اوته طرفه رجعته مجبور ايلمك صورتى مناسب مطالعه اولنه‌رق رجبك يكرمى التنجى پنجشنبه كونى اردوى همايون ايله شمنى صحراسندن حركت وسلخى اولان اثنين كونى روسجق صحراسنه مواصلت اولندى .

مقدما اردوى همايونه مأمور قيلنمش اولان ميرميران كرامدن بيلانلى مصطفى پاشا بواثناده روسجق صحراسنه بالورود وزرايه شايان صورتده مكمل دائره سيله اثبات وجود ايتدكده عهده سنه رتبهٔ وزارتله وارنه محافظلغى بالتوجيه معيتنه سيلورى وچورلى وبرغوس وقرق كليسا وباباى عتيق قضالرندن ايكيشر يوزوبحرا نقل اولنمق اوزره ازنكميد قضاسندن بشيوز وطراقلو وكوينك قضالرندن اوچريوز وبحرسياه اركليسى واچه شار وبارطين وكيوه واخصار كيوه قضالرندن ايكيشر يوز نفر پياده سوق اولنمق اوزره اوامر عليه يازلدى .

ومقدما باشبوغ سالف الذكر حاجى عثمان پاشا معيتنه وارمق اوزره نفس ادرنه دن بيك نفر پياده وسوارى ترتيب وتجهيز ايله سوق اولنمشيكن اكثريسى اثناى راهده فرار ايتمكله محل مأموريته واصل اولنلر اقل قليل اولديغندن على اىّ حال ادرنه‌دن اوچ بيك نفر ترتيب وارسال ايله فراريلرك دخى تأديب وتربيه‌لرى بابنده اكيد وشديد امرلر كوندرلدى .

ومقدمجه طونه دونماسى باشبوغى اولان پاترونهٔ همايون خليل بك معيتنه مرتب اولان شالوپه‌لرى نهر طونه‌يه ادخال ايتمك اوزره مأمور اولمش ايسه ده حالا بالچق

ومنقالیه صولرنده سرسری کشت و کذار ایتمکده بولندیغندن همان یورونجه بوغازندن دخول ووزیر الحاج احمد پاشا ایله مخابره ایدرك قازاقلری برویه امرار ودشمنك اول حوالیده اولان دوبه وسائر سفائن صغیره لرینی حرق وغرق ایله کسرقوتنه بذل مجهود ایلمك اوزره طرف سردار اکرمیدن کندویه امرمؤکد ارسال اولندی .

شانی زاده تاریخنده تحریر اولندیغی اوزره لوفچه قضاسی اعیانی قپوجی باشی ایوب اغا مقدمجه مقدار وافی عسکر ایله نیکبولی محافظی معیتنه تعیین بیورلمش ایسه‌ده اول طرفه کوندردیکی عسکری جزئی اولوب نیکبولی وقلعه طرفلرنده ایسه کلیتلو عسکرك لزومی اولدیغندن ولوفچه قضاسنده یوماق تعبیر اولنور طائفه‌دن ایشه یارار کلیتلو پیاده‌چیقه‌جغی تحقیق اولنوب انجق ایوب اغا پیر وعلیل بولندیغندن اختیارلغنه مرحمةً نفراتك پهلوان وسیراف دیمکله عریف ایکی نفر بلوکباشی معیتیله استخدام اولنملرینه رخصت ویریله‌رك ذکراولنان نفراتدن اون بیك نفر ارسال ایلمك اوزره مومی الیه ایوب اغایه خطابا امر شریف اصدار اولنمشیکن اعدانك اردوی همایون طرفلرینه سوبسو شدت هجومنه مبنی برآن اقدم مقابله اهم اوله‌رق اردوی همایونده عساکر کثیره بولنمسی فریضه‌دن اولمق حسبیله لوفچه طرفندن تمام اون درت بیك عسکر ترتیب ایله مرقومان بلوکباشیلر معیتلریله طوغری اردوی همایونه کوندرلمسی ایچون مومی الیه ایوب اغایه وبالفعل سپاهیلر اغاسی ودیوان همایون چاوشباشی وکیلی اولوب خصوص مزبوره مخصوصا مأمور قیلنان خلوصی اغایه واوجاقدن مأمور طورناجی باشی‌یه وعساکر مرقومه‌یی تعداده تعیین اولنان حاجی درویش اغایه خطابا اواسط شعبانده امرعالی اصدار قیلندی .

کذلك پلونه قضاسی اعیانی عبدالجلیل اغا کلیتلو عسکرله بالنفس ودین جانبنه کیتمك اوزره مأمور ایدلمشیکن بوکره اوچبیك نفرله علی ای حال اردوی همایونه کلمك اوزره مأمور ایدلدی .

سلوی قضاسی اعیانی قپوجی باشی خلیل اغا دخی ودین طرفنه مأمور اولوب بومأموریتنه خلل کلمامك وینه سریعاً ودین جانبنه کیتمك اوزره بشقه‌جه بشیوز نفر پیاده وسواری دخی اردوی همایونه کوندرمسی استعجال بیورلدی .

وسابقا سلوی اعیانی اولان حسنجق اغا بواثناده قضاء مزبوره واروب ینه اعیان اولمق داعیه‌سیله فساد واختلاله باعث وتدارکات سفریه‌نك عوق وتأخیرینی مورث اوله‌جق حرکات ناسزایه ابتدار ایتمشیکن اردوی همایون جانبندن دوچار مؤاخذه ومجازات اوله‌جغنی حس ایله لوفچه طرفنه فرار ایتمش واولوقتك اصولنجه بومقوله ملتجیلرك حمایه‌سی عادت حکمنه کیرمش اولمسیله لوفچه قضاسنده اله کچورلمسی قابل

اولەمیوب انجق فیما بعد سلوی قضاسنه کلورسه منع واخذ اولنمق اوزره سلوی قضاسی نائبنه ووجوهنه خطابا امر عالی صادر اولدی .

وقالغایلق پایەسیله یرکوکی جانبنده بولنان بهادر کرای سلطانك معیتنه تعیین اولنان ایالتلو وسائرطوائف عسکریه ایله همان دشمن اوزرینه حرکت ایلمسی امر اولندی.

بالاده اشعار اولندیغی اوزره حاجی اوغلی بازاری قولنه مأمور اولان متحیزان میرمیران کرامدن تپەدلنلی علی پاشا زاده مختار پاشا معیتنده دخی کلیتلو عسکرك بولنمسی لزومنه مبنی دبرەلی یوسف بك بالنفس یاخود قرنداشی عباس بك باشبوغلغیله بیك نفر واوخری متسلمی جلال الدین بك بالنفس یاخود یکنلرندن برینك سرکردەلکیله بشیوز نفر وایلبصانلی عبدالله پاشا مکمل قپوسی خلقیله مختار پاشا معیتنه مأمور اولدیلر .

وبوندن اقدم اقچه حصارلی قپلان پاشانك خلاف رضا حرکتنه مبنی امارتی رفع اولنمش ایسەده بوکره کندوسنك یاخود اوغللرندن برینك سرکردەلکیله مختار پاشا معیتنه بیك بشیوز نفر ایرشدیرمك شرطیله امارتی ابقا بیورلدی .

کوتاهیه کتخدا یری ابراهیم اغا وعتیق اغوات وعلمدارلری دخی موجود معیتلری اولان اوچیوز اللی قدر نفرات ایله کذلك مختار پاشا معیتنه ارسال اولندیلر.

ایشته اردوی همایون بویله درمه چاتمه نفراتدن مرکب برهیئت اولوب بونکله روسیەنك منتظم اردولرینه مقابله قابل اولمدیغندن قلعەلره قپانوبده تحفظی حرکتدن بشقه چاره یوغیدی فقط روسیەلو طونەنك صاغ طرفنه مرور ایله برولره طوغری تجاوز وتخطی ایتمکده اولدیغندن بروجه بالا اردوی همایون دخی روسجقدن یرکوکی یقەسنه عبور ایله عثمانلو سواریسنك درکار اولان بطش وصولتی سایەسنده بکرش ویاش طرفلرینه طوغری حرکت ایله روسیەلونك ارقەسنی الوبده رجعته مجبور ایدرك طونەنك صاغ طرفنی تخلیه ایتدیرمك تدبیر اولنمشیدی .

بناء علیه اردوی همایونك روسجق صحراسنه ورودینك فرداسی غرۀ شعبان اولان صالی کونی حضور سردار اکرمیده عقد انجمن مشورت اولنەرق همان قارشویه مرور ایچون اچقلر تدارك ایله عسکر وطوپ ومهمات امرارینه مباشرت اولنمشدر .

بوصرەده قارشویه کچمش اولان روسجق اعیانی بوشناق اغا برمقدار سواری ایله قرەغوله چیقەرق یرکوکیه ایکی ساعت مسافەسی اولان دایه باغلری سمتنده کشت وکذار ایلرکن روسیەلونك سواری قرەغولنه تصادف ایله جنکه مباشرت ایلدکده روسیەلونك کیرودن امدادی کلوب یرکوکیده موجود اولان عساکر

اسلامیه دخی یتشمکله کانون حرب ووغا کرما کرم اولدیغی اثناده سردار اکرم دخی روسجقدن قارشـویه مرور ایله عساکر اسلامیه‌یی جنکه تشویق وتشجیع ایتمکین عساکر اسلامیه دشمنك آتشنه باقیوب هجوم واقتحامه اقدام ایتمریله سکز ساعت ممتد اولان اشبو مقاتله ده عساکر اسلامیه‌نك یوز قدری شهید ومجروح اولدیغی حالده روسیه‌لولرك دهازیاده تلفاتی وقوع بوله‌رق نهایت رجعته مجبور اولدقلرندن عساکر اسلامیه صورت غالبیتده یرکوکی‌یه عودت ایتمشلردر ٠

لکن فرداسی روسیه‌لو مذکور دایه باغلرینه ورود ایله‌اردوسنی‌قوروب ابرازصولت ونخوت ایتدیکنه مبنی کلیت وجمعیت ایله اوزرینه هجوم واقتحامه قرار ویریلوب حتی طوترقان طرفنه تعیین اولنمش‌اولان سروری محمد پاشا دخی معیتنده اولان پهلوان ابراهیم آغا ومأمورین سائره ایله روسجغه جلب واورادن یرکوکی یقه‌سنه امرار اولنه‌رق ادرنه وجوهندن سرت محمودآغا عهده‌سنه رتبهٔ میرمیرانی توجهیله طوترقان محافظه‌سنه تعیین بیورلمشیدی ٠

روسیه‌لو بوتهیئات جسیمه‌یی لدی التحقیق اوراده ثبات ایتمك ایشنه الویریمه‌جکنی جزم ایدرك همان فك طناب اقامتله طونباویجه نهرینك اوته یقه‌سنه کذار ایلمشدر ٠

بونك اوزرینه یرکوکیده تحشد ایدن قوهٔ عسکریه‌نك ایلرویه سوق وتحریکی تصور اولنورکن سرعسکر خسرو پاشانك راصواتده روسیه‌لونك بروطرفده‌کی اردوسیله لدی‌المقابله مغلوب اولمسی اوزرینه روسـیه‌لو میدان بولوب سلسـتره‌یی محاصره ایلدیکی خبری التمغله اردوی همایونك روسجغه رجعتیله سلستره جانبنه توجهی لازم کلدیکنه مبنی همان یرکوکی محافظی علی‌الدین پاشا معیتنه مقدار کفایه عسکر براغیله‌رق کیرو روسجق جانبنه مرور وعودت اولندی ٠ وچرخه‌جی پاشا سرکرده لکیله یکیچری ومقدما آسـتانه‌دن ورود ایدن وبو اثناده تحریر اولنان دالقلیج وسائر اردوی همایون عساکری وقول کتخداسی اغا وپهلوان اغا وبوشناق اغا ومأمورین سائره اواسط شعبانده سلستره جانبنه اعزام قیلندی ٠

الحـاصل اردوی همایون بکرش ویاش طرفلرینه حرکت ایله طونه‌نك بروطرفه کلمش اولان روسـیه بیوك اردوسنی اوته طرفه عبور ایله چکلمکه مجبور ایده‌جك ایکن خسرو پاشا اردوسنك انهزامی اوزرینه اردوی همایون طونه‌نك برو طرفه مرور ایله رجعته مجبور اولمشدر ٠

بروجه بالا چرخه‌جی پاشا ایله پهلوان اغا وبوشناق اغا ومأمورین سائره سـلستره‌یه طوغری حرکت ایدرك وسلستره‌یه درت ساعت مسافه‌سی اولان یوپ قریه‌سنده‌کی روسیه قره‌غوللی اورکیده‌رك سلستره‌یه برساعت مسافه‌سی اولان تاتاریچه نام قریه‌یه

وارمشلر ومتریسلر حفریله یرلشمشلر ایدی . سردار اکرم دخی اردوی همایون طاقمی روسجقده براغوب سبکبارجه سلستره طرفنه ایلغار ایله ذکر اولنان تاتاریجه اردوسنك برساعت کیروسنده احتیاط اردوسنی قوروب چرخه‌جی پاشایه ومأمورین سائره‌یه لازم کلان امرلری ویرمشیدی .

اردوی همایونك بویله قوتلوجه حرکتی اوزرینه روسیه‌لو دخی کوستنجه ومنقالیه طرفلرنده اولان فرقه‌لرینی جلب وجمع ایله سلستره‌یی محاصره ایدن بیوك اردوسنی قوتلندرمش ایدی .

بواثناده سلستره‌ده بولنان غزات اسلام قلعه‌دن برچیقش ایدوب بغتةً روسیه‌لو اوزرینه هجوم واقتحام ایله روسیه عساکرندن بیك قدرینی اتلاف واعدام ایتمشلردر وایکی کون صکره یعنی شهر رمضان شریفك اون بشنجی کونی مشهور تاتاریجه قریه‌سی ملحمهٔ کبراسی وقوع بولمشدر .

شویله‌که : اول کون روسیه اردوسی التمش بیك نفره بالغ اولدیغی حالده علی السحر حرکت وتاتاریجه قریه‌سنی احاطه وهرطرفدن امداد واعانه یوللرینی سد وبند ایله جنکه مباشرت ایلدکده عساکر اسلامك پیاده‌لری متریسلرده قاله‌رق پهلوان اغا وبوشناق اغا و یکیچری سواریلری ودلیل و تفنکجی و سائر صنوف سواریان میدان محاربه‌یه آت سوروب صحرالره یایلدیلر و آتش طوپ و تفنکه باقیوب شجیعانه وفداکارانه جنکه قویولدیلر بو صورتله بر بیوك بازارکارزار قورلدی جان ویروب نام الانلر سچلدی .

نصف نهاره‌دك طوپ و تفنك آتشنه دوام اولنوب برطرفدن دخی سیف وسنان ایشلردی . علی الخصوص پهلوان ابراهیم اغا سمندرکبی آتش ایچنده یوزردی . انك متوالیاً هجوم واقتحام لاابالیانه‌سندن روسیه‌لولر بیزار اولوب هرطرفدن اوزرینه هجوم وکندوسنی احاطه ایدرك طاقمیله اخذ و اسیر ایده‌جکاری زمانکه تمام وقت ظهر ایدی . تپه دلنلی علی پاشا زاده مختار پاشا اوچ بیکدن زیاده تفنك انداز سواری ایله میدان حربه یتیشوب شدتلو آتش ایدرك روسیه‌لولرك اوزرینه هجوم ایتملریله پهلوان اغا قورتلدی . وعساکر اسلامیه‌یه قوت قلب کلدی وهمان سل سیف ایله هرطرفدن دشمن اوزرینه هجوم اولنوب طوپ وتفنك آتشی کسلدی هرطرفده شعلهٔ آتشه بدل قلیچ وسونکو پارلدیسی کورینور اولدی . عثمانلو جندیلرینك تمام آت اوینادەجق وقتی کلدی .

اخشام ساعت اون بره‌دك بقایقایه جنك اولنوب بیکدن زیاده عساکر اسلامیه شهادت شربتن ایچدی واون بیکدن زیاده روسیه‌لو قلیجدن کچدی .

روسیه‌لولر پك زیاده ثبات و اقدام ایتدیلر ایسه‌ده بروجه بالا اون بوقدر بیك عسكرلری میدان محاربه‌ده دوشوب قالدقدنصكره ارتق طیانه‌میوب پك فنا حالده بوزلدیلر . وسلستره پیشكاهنده صحرا استحكاماتیله محفوظ اولان اردوكاهلرینه چكلدیلر .

بریچق ساعت قدر عساكر اسلامیه روسیه‌لولری تعقیب ایدرك متریسلرینه قدر كیتدیلر . واخشام ایرشمكله كیجه قراكاوغنده سیف وسنان ظفر نشانلرین پارلاده رق عودت ایتدیلر .

سالف الذكر پهلوان ابراهیم اغا فوق العاده یارارلق وبهادرلق ایله مشهور جهان وشمدی یه قدر روسیه محاربه‌لرنده نائل اولدیغی بیوك بیوك مظفریتلر دیللرده داستان اولدیغی حالده بوملحمهٔ كبراده ابراز ایلدیكی آثار مردانكی وجلادت دخی هركسه موجب تعجب وحیرت اولدی وانی بروجه بالا مضیق بلادن قورتاران مختار پاشا دخی خضر پاشا دیو شهرت بولدی وبو وسیله ایله ارناود شهبازلری خیلی نام وشان آلدی .

بومحاربه‌دن صكره روسیه‌لو ارتق سلستره پیشكاهنده طوره میوب همان عساكر اسلامیه‌نك تعقیبی قورقوسیله اثنای راهده اولان كوپریلری هدم ایدرك سلستره‌دن اون ایكی ساعت كیروچكیلوب مجروحلرینی واردوسنك اغرلغنی ایساقجی معبرندن افلاق یقه‌سنه كچوردی وباباطاغی وكوستنجه ومنقالیه طرفلرنده‌كی عساكرینی جلب ایله طونه‌نك برو یقه‌سنده تدافعی حركت ایتمك اوزره برمقدار عسكر ترك ایله اردوسنی قارشو طرفه امرار ایلدی .

سردار اكرم ایسه همان سلستره صحراسنه كلوب اردو قوردی وپهلوان اغایه رتبهٔ وزارت ویردی وسكز بیك كزیده سواری ایله انی تعقیب اعدایه كوندردی .

ایشته بابا پاشا دیومشهور وبنام اولان ذات جلادت اتسام بودربوندن صكره بزدخی انی بابا پاشا دیو یاد ایده جكز .

موسم شتا تقرب ایتمش واتخاذ مشتا زمانی كلمش اولمسیله سردار اكرم برمدت سلستره صحراسنده اقامت ایلدیكی اثناده یكیچری اغاسنی روسجقدن سلستره یه جلب ایله دالقلیج وسردنكچدی اغوات ونفراتنك ممهورلرینی اعطا وتوزیع وامر محافظه یه دائر خصوصاتی مأمورلرینه سپارش وتودیع ایدرك شمنی مشتاسنه عودت ایله شوالك اون دردنجی وروز قاسمك اون التنجی كونی شمنی یه بالوصول درون قصبه‌ده تهیئه اولنان سرایه نزول ایلدی .

وشوالك یكرمی دردنجی كونی واقع اولان توجیهاتده قره حصار صاحب منصبی

سرعسكر خسرو پاشايه ومنحل اولان سلستره ايالتى حلبه الحاقا چرخه جى سرورى پاشايه واناطولى ايالتى ركاب همان قائممقامى عثمان پاشايه وبكشهرى وقره سى سنجاقلرى حاجى اوغلى بازارى موقعنده بولنان سابقا اناطولى واليسى عثمان پاشايه ورقه ايالتى بابا پاشايه واقسراى سنجاغى قارصلى على پاشايه واوخرى سنجاغى يركوكى محافظى مير ميراندن علاء الدين پاشايه وقرمان ايالتى سابقا رقه واليسى سوريجى محمود پاشايه وقوجه ايلى سنجاغى وارنه محافظى وزير بيلانلى مصطفى پاشايه واسكيشهر سنجاغى طوترقان محافظى مير ميراندن سرت محمود پاشايه توجيه اولنوب سائر وزرا منصبلرنده ابقا اولندى .

اولوقت اصحاب مناصبك اكثرى سفربر اولوب منصبلرى متسلم ايله اداره ايديلوردى ومنصبلر معاش بدلى ديمك اولهرق عوائدى متسلملر طرفلرندن كندولره كوندريلوردى وبعض الويه نك متسلملرى يارى مطيع يارى عاصى اولان يرلو دره بكلرى ايسه ده انلرك طرفندن دخى صورت مقطوعه ده اصحاب مناصبه برمقدار شى ويريلوردى .

ايشته اصحاب مناصب بوطريقله تعيش ايدرك سفرده بولنورلردى خسرو پاشانك بالاده بيان اولنديغى اوزره دوچار اولديغى بوزغونلقده بتون اموال واشياسى ضايع وتلف اولمقدن ناشى دائره سنى دوزمك اوزره عهده سنه برنمالو منصب توجيهنى استدعا ايلمش ايدى حالبوكه سردار اكرم ضيا پاشانك قپودان اسبق كوچك حسين پاشا حقنده خصومتى اولوب وفاتندن صكره كين وعداوتى انك بندكانه انتقال ايتديكندن وعلى الخصوص خسرو پاشا ايله خورشيد پاشايى هيچ سومديكندن بوكره خسرو پاشايه بروجه بالا قره حصار صاحب سنجاغنى بالتوجيه واروب بالذات ضبط واداره ايلمسنى امر ايتمكله خسرو پاشا دخى بوكره شمنيدن حركت ومنصبى جانبنه عزيمت ايلمشدر لكن بودقيقه لر سلطان محمود خان حضرتلرينك معلومى اولوب بويله اوقات نازكه ده سردار اكرمك اغراض نفسانيه ايله اوغراشمسندن دلكير اولهرق متعاقبا خسرو پاشانك مأموريتنى باخط همايون قوجه ايلى سنجاغنه تحويل ايله واروب قوجه ايليده ايفاى وظيفهٔ مأموريته قيام ايلمسنى اراده بيورمشدر .

توجيهات سالفة الذكرده رجال باب عالى ومأمورين سائره نك اكثرى ابقا اولنوب فقط نشانجيلق منصبى اردوى همايون ترتيباتنه مأمور اولان كتخداى اسبق مصطفى رشيد افندى يه توجيه اولنمشدر .

كتخداى صدر عالى جانب صالح افندى بو اثناده درسعادته جلب اولنق اوزره عزل ايله يرينه دفتردار اسبق محمد افندى كتخدا نصب وتعيين قيلنمشدر .

استانبول پایه‌لولرندن اردوی همایون قاضیسی دباغ زاده مصطفی افندی‌یه استدعای سردار اکرمی ایله ذی‌القعده‌نك یکرمی بشنجی کونندن اعتباراً اناطولی پایه‌سی توجیه بیورلمغله اطرادا للباب همپایه‌لری اولان وارداری شیخزاده افندی ایله خزینه کتخداالغندن مخرج خلیل افندی‌یه دخی غرهٔ شهر آتی تاریخندن معتبر اولمق اوزره کذلك اناطولی صدارتی پایه‌لری احسان بیورلمشدر .

مقدما لوفجه عسکری سلتره طرفنه سوق اولنه‌رق طابیه وشرانبولره تقسیم وتعبیه اولنمش ایسه ده اوزرلرنده تهدیدینی ایقاعه مقتدر برضابط بولنمدیغندن بر رایکیشر اورادن صاوشمغه باشلامش اولدقلرندن لوفجه اعیانی ایوب اغا بشبیك سواری وپیاده ایله بالذات حرکت ایدرك سریعاً سلتره‌یه یتشور ایسه فبها والا قپوجی باشیلغنك رفعیله اکتفا ایدلمیه‌رك حقنده صورت دیکر اجرا اولنه‌جغی بیانیله رکاب همایوندن امر عالی اصدار بیورلمش ایسه‌ده ایوب اغا اختیار وعلیل اولمغله رکوب ونزوله مقتدر اولمدیغنه ودرحال جمله اهالی معرفتلریله قوی کفیللو عسکر تدارکنه مسارعت اولندیغنه مبنی بالنفس مأموریتدن شمدیلك عفوی خصوصی بامحضر استدعااولنمغله طرف سردارا کرمیدن ایوب اغانك لوفجه‌ده اقامتنه مساعده بیورلمشدر .

بروجه بالا روسیه بیوك اردوسی منهزم اوله‌رق طونه‌نك اوته یقه سنه چکیلوب حرکات تعرضیه‌دن واز کچمش ایسه ده برمقدار روسیه عساکری حالا طونه‌نك برو طرفنده حال تدافعیده بولندیغندن حاجی اوغلی بازارنده قشله‌مق واره صره هجوم وصولت ایله روسیه‌لولری بحضور ایتمك اوزره بابا پاشا مأمور ومقدما اولطرفده بولنان حاجی‌عثمان پاشا دخی ادرنه‌یه عودت ایتمك اوزره مأذون اولدی .

اناطولی ایالتنده واقع الویه آلای بکیلری مقتضای مأموریتلری اوزره سنجاقلرینك اشکنجی زعما وارباب تیماریله اردوی همایونه کلوب مشارالیه عثمان پاشا معیتنده ایفای وظیفهٔ مأموریت ایتمشلر ایدی . عثمان پاشا بروجه بالا ادرنه جانبنه عودت ایتدکدنصکره آنلر دخی اول بهارده ینه سنجاقلرینك بالجمله اشکنجی زعما وارباب تیماریله اردوی همایونه کلمك شرطیله مملکتلرینه عودتلری ایچون طرف سردار اکرمیدن اذن ورخصت ویرلمشدر .

وصربلو اوزرینه مأمور ایکن بروجه بالا اردوی همایونه دعوت بیوریلان غوشانجه‌لی خلیل پاشا دخی بواثناده اردوی همایونه کلمش بولندیغندن بالچق محافظه‌سنه تعیین بیوریله‌رق بابا پاشا ایله بالمخابره تدافعی وتعرضی حرکات لازمه‌یه ابتدار ایلمسی کندوسنه امر واشعار بیورلدی . انجق روسیه‌لولرك برو طرفه تجاوز ایتملری حسبیله اردوی همایوندن اسماعیل وابرائیل قلعه‌لرینه امداد شویله طورسون

طریق مخابره بیله منقطع اولمغله روسیه‌لولر بوقلعه‌لرك امر محافظه سنی تشدید ایدوب علی‌الخصوص اسمعیل قلعه سنی دائراً مادار احاطه ایدرك بلافاصله طوپ وخمبره ایله دوکمکده ایدیلر . محافظ بولنان صدر اسبق چلبی مصطفی پاشا ایسه قلعه‌یه لازم اولان زاد وذخیره‌نك وقتیله تدارکنی عرض واخطارده مسامحه ایلمش اولدیغندن بشقه مهر صدارتی کندوسنك حق صریحی عد ایدرکن ضیا پاشایه اعطا بیورلمسندن ناشی طرف سلطنته خاطرمانده اولمق حسبیله محصورینی ثباته ترغیب وتشویق ایده جك یرده فتور کوسترمسی سکان قلعه‌نك بتون مأیوسیتنی موجب اولمغله جمله سی اتفاق ایدرك و یره ایله قلعه‌یی روسیه‌لویه تسلیم ایدوب اواخر شوالده حاجی اوغلی بازارینه کلدیلر .

بونك اوزرینه چلبی مصطفی پاشانك رفع رتبه سیله برطرفه نفیی تصور اولنمش ایسه ده اوجاقدن نشئت ایتمه وحالا اوجاقلو غیرتکشی اولدیغندن شایدکه بعض هوادارانی واسطه‌سیله برکونه فساده باعث اولور مطالعه سنه مبنی اول صورتدن صرف نظر اولنه‌رق شمدیلك وزارتی ابقا ایله ساقز جزیره سی محافظه سنه مأمور قیلندی .

مشار الیه چلبی پاشا معیتنده اوله‌رق اسماعیلده بولنان میرمیران کرامدن قارصلی علی پاشایه مقدمجه رتبهٔ وزارت اعطا بیورلمش ایسه ده طرق مخابره منقطع اولمق حسبیله منشور وزارتی کندو یه کوندریله‌مامشیدی . بوکره اودخی سائر محصورین ایله برلکده حاجی اوغلی بازارینه کلمش اولدیغندن منشوری کندو یه ارسال ایله مشتای اردوی همایونه جلب اولندی ولدی الایجاب یرکوکی جانبنه کچوبده امر محافظه‌یه اعتنا ایتمك اوزره همان روسچغه ارسال قلندی .

وینه بوآوانده درکاه عالی قپوجی باشیلرندن ومشاهیر شجعان عصردن بوزولی اغا متعهد اولدیغی بیك نفر سواری وپیاده عسکر ایله یرکوکی قلعه‌سنه واروب محافظی بولنان علی الدین پاشا ایله بالاتحاد محافظه ومدافعه‌یه قیام ایتمك اوزره مأمور اولمشدر .

برغمه ویوده‌سی قره‌عثمان زاده‌حاجی عمراغا ودرکاه عالی قپوجی باشیلرندن صاروخان سنجاغی متسلمی حاجی حسین اغا طرفلرندن ترتیب وارسال اولنان ایکی بیك قدر عسکر دخی قارصلی علی پاشا معیتنده بولنمق اوزره روسچغه کوندرلمشدر .

نیکبولی محافظی عباس پاشا معیتنده دخی زیاده‌جه عسکر بولندرمق لازمهٔ حالدن اولمسیله نفس نیکبولی ایچون راحوه قضاسندن ایکییوز نفر وقارشوسنده‌کی قله محافظه‌سی ایچون پلونه قضاسندن ایکی بیك نفر مشتا عسکری ترتیب اولندیغی صرهده

مواقع سائره ایچون دخی اول حوالیده کی قضالردن بر مقدار عسکر ترتیب ایدلمشدر. مشتای اردوی همایون ایچون دخی کلیتلو عسکر ترتیب اولنوب حتی طرسوسلی کلك اوغلی ایله عزت اوغلینك اصحاب اقتداردن اولدقلری استخبار اولنمغله وطرسوس مقاطعه‌سی میراخوراول پایه‌سیله درکاه عالی قپوجی باشیلرندن بروجه مالکانه بوزاوق سنجاغی متصرفی اولان جبار زاده سلیمان بکك زیراداره‌سنده بولنمغله مومی الیهمایی بشر یوز نفر عسکر ایله بهمه حال مشتای اردوی همایونه کوندرمك اوزره سلیمان بکه امر عالی ارسال بیورلمشدر .

بو اثناده عصات صربیه تکرار یکی بازار قضاسنه تجاوز ایله بوسنه طریقنی سد وبند ایتمك داعیه‌سنده اولدقلری استخبار قیلنمغله برشته‌لی مالك پاشا یکی بازار محافظه‌سنه مأمور بیورلمشدر .

روسیه‌لولر بروجه بالا اسماعیلی استیلا ایتدکدن صکره اوراده کی عسکرلرینی دخی ابرائیل قلعه‌سنی محاصره ایدن عسکرلرینه ضم وعلاوه ایدوب ابرائیلده ایسه زاد وذخیره قالمامش اولدیغندن محافظی اولوب فی الاصل مفتیلکدن وزیر اولمق حسبیله مفتی پاشا دیو شهرتشعار اولان ارضرومی سید عبدالرحمن پاشا ایله ابرائیل ناظری اولان مشهور لاز احمد اغا بلده‌یی تسلیمدن غیری چاره بوله مدقلرندن ویره ایله قلعه‌یی روسیه‌لویه تسلیم ایدرك سکانیله برلکده اواخر ذی الحجه‌ده سلستره‌یه کلدکلرنده عبدالرحمن پاشا اناطولیده منصبی اولان انقره‌یه کوندرلدی احمد اغا دخی خدمات سابقه‌سنه رعایةً اردوی همایون معیتنده استخدام اولنمق اوزره شمنی‌یه کتورلدی .

اردوی همایون چرخه‌جیسی وسلستره والیسی اولان سروری پاشا بو اثناده سلستره‌یه تقرب ایلدکده ابرائیلك کوجلری اورایه کله‌رك اوتوروب طوره جق یر قالمدیغی بیانیله سلستره اهالیسی طرفندن عرض وبیان معذرت اولنمغله سروری پاشا ضروری هزارغراده اعاده اولندی وسابقا طوبجی وایساقجی محافظی اولوب هزارغراده تعیین قلنمش اولان احمد پاشا اورادن قالدیریلوب ادرنه‌ده اقامت ایتمك اوزره اولطرفه تسییر قیلندی .

بروجه بالا لازم کلان موقعلره شتا عسکری ترتیب اولندیغی صره‌ده برطرفدن دخی ایام بهارك احوالی تذکر اولنه‌رق بالجمله قضالرك اعیان ووجوه واصحاب اقتدارینه اسم وشهرتلری بیانیله خطابا اول بهارده قدرتلری یتدیکی مرتبه عسکرله اردوی همایونه یتشمه‌لری ایچون مقام خلافت کبرادن دعوتی متضمن اوامر علیه اصدار بیورلدی وبشر الجه ترقی ایله درکاه عالی سپاه اوجاغی نفراتندن اولمق اوزره قسطمونی سنجاغندن ایکیوز الی وسیواس سنجاغی قضالرندن بیك ودرکاه عالی سلحدار اوجاغی نفراتندن اولمق اوزره کوتاهیه وجوارنده کی قضالردن بشیوزبوی

آباد وطاشكبری وجوارنده‌كی قضالردن ایكیوز اللی نفر ومیلاس ونیكسار وهركه وطاش آبادوقره‌یقا وصوبیجه وحوالیسنده واقع قضالردن بشر یوز نفر ترقیلوتحریری ضمننده اوامر علیه كوندرلدی .

وهرنه طرفه عسكر سوقی لازم كلورسه همان افراز وارسال اولنمق اوزره ادرنه ده براحتیاط اردوسی ترتیب وادرنه بوستانجی باشیسی طاغ دویرن اوغلی محمد اغانك بواردویه باشبوغ تعیینی تنسیب اولنه‌رق روم ایلی خاندانلرینك اشرفی سیروزی اسماعیل بكك زیر اداره‌سنده بولنان قضالردن برر مقدار عسكر ترتیب ایله ادرنه‌یه ارسالی ضمننده میرمومی الیهه امر عالی یازلدی .

پیلاسلی محمد پاشازاده میرمیران كرامدن كوستندیل سنجاغی متصرفی اسماعیل پاشا بوائناده سردار اكرمك امرخفیسی ایله كوستندیل اعیانی ادیب اغایی اعدام ایتمكله سائر اعیانلرك و بلكه سیروزی اسماعیل بكك انسلاب امنیتنه بادی اولدیغی صوفیه جانبی سرعسكری خورشید پاشا طرفندن ركاب همایونه عرض وانها اولنمقدننناشی تأمین افكار ایچون همان اسماعیل پاشانك امارتی رفع ایله اول حوالیدن طرد ودفع ایدلمشدر .

بوسنه موسم بهارده باطرونه باشبوغلغی ایله اوچ قطعه قالیونك زیر حمایه‌سنده طونه دونماسی عنوانیله قره دكزه چیقارلمش اولان شالوبه‌لردن مأمول ومنتظر اولان فائده كوریله‌میوب بعضیسی روسیه دونماسنك صدمه‌سیله تلف اولدی بعضیسی دخی قره‌یه اوغرادی وروسیه سفینه‌لری جابجا قره‌دكزه كشت وكذار ایله بعض سواحله وسفائن تجاره ایصال خسار ایتمكده اولدیغی‌حالده قپودان دریا الحاج محمد پاشا قواق حصارینه چیقوب بوغاز بكجیسی كبی اوزاقدن قره دكزه امالهٔ دوربین انظار ایتمكده ایدی نهایت امراقدام حضرت پادشاهی اقتضاسنجه اون ایكی قطعه اوچ انبارلو وقپاقلو كبیر قالیون وفرقتین وقوروت سفینه‌لرندن عبارت بر دونما ایله اواسط رجبده بوغازدن چیقوب روم ایلی قیلرینی قوللایه رق كوستنجه ومنقالیه طرفلرینه كیتدی ایسه‌ده روسیه دونماسنه تصادف ایدوبده برایش كوریله‌مدی .

قپودان پاشانك اصلا معلومات بحریه‌سی اولمدیغی كبی معیتنده ایشه یارار ضابطان بحریه دخی یوغیدی . زیرا كچوك حسین پاشا بقیه‌سی اولان قپودانلر ایچنده اولدقچه عملیات ایله فن محاربهٔ دریاده كسب ملكه ایتمش ذوات وار ایسه‌ده سیدی علی پاشانك صدمات كین وعداوتنه اوغرایوب كیمی بغیرحق مقتول وكیمی برر طرفه مطرود وپریشان اولدقلرندن موجود اولان قپودانلر ترسانه چاوشاغندن كلمه وزوربا كروهندن یتشمه دیوانخانه وقهوه خانه‌ده یزه اوقیوب یازمق وهندسه اوكرنمك نه‌ایمش بزم

ایشمز همان چاتوب آلمقدر دیه‌رك اوچ انبارلویه بچاق چکمك وقلعه دیوارینه‌قورشون آتمق کبی جزائر لافیله بوش یره امرار ایام و برطاقم هذیانلرله اخلال اذهان عوام ایدن یاوه کویاندن عبارت ایدی . بناءً علیه بوسنه قره دکزده دونمای همایون بر ایش کوره‌میوب همان موسم شتا تقرب ایتدکده عودت‌ایله ترسانه‌یه ادخال‌اولنمش وقپودان پاشا زجرا بیوك دره ده خواجکان دیوان همایوندن سابقا انکلتره سفیری اسمعیل فرخ افندینك ساحلخانه‌سنده اقامته مأمور قلنمش ایدی مؤخرا ذی‌الحجه‌ده عزل ووزارتی رفع ایله بروسه‌ده اقامته مأمور قیلنوب یرینه حافظ علی‌پاشا قپودان دریا نصب اولنمشدر .

بروجه بالا روم ایلی سرحداتنك تقویتنه اقدام اولندیغی صره‌ده اناطولی جهتنك امر محافظه‌سنه دخی اهتمام اولنه‌رق ارضروم والیسی وشرق جانبی سرعسکری فرهاد پاشانك مواقع لازمه‌یه مقدار کفایه مشتا عسکری تعبیه ایتدکدنصکره بالذات قارصه واروب محافظهٔ حدود وانحایه اعتنا ایلمسی کندوسنه امر واشعار ومعیتنه اناطولی قضالرندن کلی عسکر ترتیب اولندیغی صره‌ده انابه محافظه‌سی ایچون دخی چورم طرفندن برمقدار عسکر ترتیب ایدلمش ایدی .

ومقدمجه روسیه‌لولرك براً وبحراً فاش اوزرینه هجوملری استماع اولنمسی اوزرینه طربزون والیسی وقره دکزك اناطولی سواحلی سرعسکری اولان شریف محمد پاشا درحال برمقدار عسکرله امداد ایتدکدن بشقه ریزه اعیانی طوزجی اوغلی کاپتلو عسکرله فاشه کوندرمش اولدیغندن اعدا کیرو چکلمش ایسه ده مؤخراً ینه هجوملری استماع اولنمغله کونیه سنجاغی متصرفی وفاش محافظی بولنان باطوملی زاده امین بکك متبصرانه حرکت ایلمسی ایچون کندوسنه اکید وشدید امرلر یازلدیغی صره‌ده باطوم لیماننك محافظه‌سی ایچون دخی بشقه‌جه‌عسکر کوندرلمشیدی . کورجی طائفه‌سندن کوریال نام اویماق رئیسی مشارالیه‌شریف پاشایه‌مراجعت‌ایدرك اکر طرف دولت علیه‌دن عهده سنه سرکرده‌لك ویریلورسه صداقت ایله خدمت ایدرك فاش‌حوالیسنه روسیه‌لولری اوغراتمیه‌جغنی بیان ایدوب شریف پاشادخی اکر کمحالی روسیه‌لودن تخلیص ایدرسه رکاب‌همایونه‌عرض وانهاایله کندوسنه سرکرده‌لك فرمانی کتورده‌جکنی وعد ایتمکله رئیس مومی‌الیه کمحالك استرداد واستخلاصنه قیام ایتمشیدی .

ایشته بویله بروقت نازکده اولطرفده‌کی وزرا ومأمورین ایچنه‌شقاق ونفاق‌دوشدی علی‌الخصوص مشارالیه شریف پاشا ایله چلدر والیسی وزیر سلیم پاشا بیننده درکار اولان عداوت بواثناده کسب شدت ایدرك شریف پاشانك حرکتی اوزرینه سلیم

پاشا آجاره سمتنه چكلمكله چلدر ایالتی عسكردن خالی قالدی بویله ایام سفرده شریف پاشانك اغراض نفسانیه ایله اوغراشمسی ایسه مغایر رضای عالی اولدیغندن همان عزل ایله طربزون ایالتی علائیه سنجاغی متصرفی اولان قائممقام اسبق علی پاشایه بالتوجیه سلیم پاشانك چلدره واروبده محل ولاة اولان محلده اقامت ایله امر محافظه‌یه دقت ایلمسی امر واشعار بیورلدی .

متعاقباً فرهاد پاشا دخی عزل اولنه‌رق مرفوع الوزاره حلبلی امیرالحاج اسبق ابراهیم پاشانك ابقاء وزارتیله عهده‌سنه طربزون والیلكی وشرق سرعسكرلكی توجیه اولنوب آنك اول طرفه وصولنه قدر ضبط وربط ایالته وارضرومده متحشد اولان عسكرك اداره‌سنه باقمق اوزره ارضروم كمركجیسی ویس زاده امین اغا متسلم نصب وتعیین ایدلدی .

حالبوكه بومثللو كشمكشلر ایله محافظهٔ حدود مصلحتی مهمل قالوب روسیه‌لولر دخی بونی فرصت اتخاذیله همان فاش اوزرینه یورویوب قلعه‌یی ضبط واستیلا ایلمشلردر . بونك اوزرینه صوخوم قلعه‌سنك محافظه‌سی مسئله‌سی كسب نزاكت واهمیت ایتمكله قلعهٔ مزبوره‌یه جبه‌خانه ومهمات ارسال اولنه‌رق امر محافظه‌یه اعتنا ایتمك اوزره محافظی بولنان متوفی كلش بك زاده ارسلان بكه امرعالی كوندرلمشدر .

* بعض وقایع خارجیه *

بواوانده ایران شاهی دخی روسیه‌لو ایله حرب اوزره بولنوب اوغلی وولی عهدی اولان مشهور عباس میرزا ایران اردوسنه سردار اكرم اوله‌رق بالذات روسیه حدودنده بولنمغله جهت جامعهٔ دیانت اقتضاسنجه ایكی دولت اسلامیه‌نك برلكده دشمن مشترك اوزرینه حركتی امور مفروضه‌دن اولدیغنه مبنی شهزادهٔ مشارالیهك رأس حدودده بولنان مأمورلریله مراسم الفت ویكجهتی‌یه رعایت ایتمك اوزره شرق جانبی سرعسكری وچلدر والیسی ایله وان و قارص و بایزید متصرفلرینه بوانناده اوامر علیه كوندرلمشدر .

عبدالرزاقك ایران تاریخنده تحریر ایلدیكنه نظراً بوانناده روسیه‌لو طرفندن دولت ایرانیه‌یه تكلیف اولنان شرائط مصالحه صره‌سنده ایرانك بعض ممالكی روسیه‌یه ترك ایله اكا مقابل ایرانلونك دخی ارضروم وبغداد كبی بعض ممالك عثمانیه‌یی ضبط ایلمسنه روسیه‌لونك موافقتی مندرج بولنمش ایسه‌ده بوكا عباس میرزا الدانمیوب بوتكلیف خامه (مصرع) بدشت اهوی ناكرفته مبخش) فحواسنجه معامله ایلمشدر .

جلد ثامنده بیان اولندیغی اوزره روسیه‌لو ایله فرانسه‌لو میانه‌لرنده عقد اولنان

مصالحه حكمنجه جزائر سبعه فرانسه‌یه ترك اولنمش ایدوكندن آقد كزده‌كی روسیه دونغماسنك قوماندانی سینیاوین معرفتیله جزائر مرقومه فرانسه‌لویه تسلیم اولنمشیدی وچونكه سینیاوین ذاتاً فرانسزلری سومدیكندن بوجزائری مع‌الكراهه ترك‌ایتمش ودولتیله انكلتره‌لو بیننده اعلان حرب اولندین بحر بالطغه وارمق اوزره جبلتره بوغازندن خروج ایله لیزبونه قدر كیتمش ایدی .

اره‌سی چوق كچمیوب روسیه وانكلتره دولتلری میانه‌لرنده محاربه تحقق ایدرك انكلیزلر سینیاوینك تحت قوماندەسنده بولنان روسیه دونغماسنی ضبط ایتدیلر وهرطرفده روسیه‌نك تجار سفینه‌لرینی اخذ ایدر اولدیلر .

برطرفدن دخی جزائر سبعه اوزرینه هجوم ایدرك بیك سكز یوز طقوز سنهٔ میلادیه‌سی تشرین ثانی افرنجیسنك اواسطنه مصادف اولان اواخر شعبانده زانطه وكفالونیا وایتاق وچریغو اطه‌لرینی ضبط واستیلا ایتدكدنصكره ایاماوره اوزرینه هجوم ایدرك حرباً انی دخی ضبط ایله درونده‌كی فرانسزلری اسیر ایلدیلر وبعده قورفه‌یی تحت محاصره‌یه الدیلر .

بو مناسبتله فی‌الاصل قورفه اهالیسندن اولوب بت اوغلنده اقامت ایدن جوانی داندرنو نام تاجر انكلیز ایلچیسی موسیو آدردن برقطعه پاتنته آلمش اولدیغی حالده نفس قورفه‌هنوز فرانسه‌لویدنده بولنمق حسبیله‌فرانسه مصلحتكذاری موسیوموبورغ اشبو داندرنویی فرانسه محمیلرندن عد وادعا ایدرك برتقریبله فرانسه سفارتنه جلب وحبس ایتمكین انكلیز ایلچیسی‌انك تخلیهٔ سبیلنی دولتعلیه‌دن مطالبه ایدوب موسیو موبورغ ایسه بوبابده تعند واصرار ایده‌كلدیكندن باب عالی بوندن طولانی التی آی قدردوچار انزعاج اولدی ودرسعادتجه هنوز معلوم اولمیان حقوق دولیه مسائلنه دائرخیلی مباحثه‌لر وقوع بولدی‌نهایت داندرنو دیوان همایون ترجمانك‌خانه‌سنده‌مسافر اولمق اوزره موبورغ ارضاایله مرقومك سبیلی تخلیه ایتدیریلوب ونمچه ایلچیسنك توسطیله داندرنو انكلیز حمایه‌سندن فراغت ایله دولتعلیه حمایه‌سنه كیروب انجق بوملابسه ایله طرف دولتعلیه‌دن كندوسنه موقتا شهریه بیكر غروش معاش تخصیص ایدلمش وبویله وقت مضایقه‌ده بیهوده یره جانب میری‌یه بر مصرف قپوسی آچلمشدر .

فی‌الاصل ونديك مضافاتندن اولان پارغه ناحیه‌سی روم ایلی قطعه‌سنده بولنمق حسبیله جزائر سبعه جمهوریتنك تشكیلنده بوراسی طوغریدن طوغری‌یه ممالك محروسه‌یه الحاق اولنمشیكن مؤخراً بروجه بالا جزائر سبعه‌یی‌فرانسه‌لوضبط ایتدكده بغیر حق بورایه دخی عسكر ادخال ایتمشیدی بوكره اولوجهله قورفه محصور

(اولیجق)

اولیجق تپه دلنلی علی پاشا دخی پارغه‌یی ضبط ایتمك ایستدیکندن بوکا دائر فرانسه مصلحتکذاریله خیلیجه مباحثات جریان ایتدکدن صکره نهایت پارغه‌ده‌کی فرانسزلر قورقه امدادینه عزیمت ایله پارغه‌یی علی پاشایه تسلیم یاخود انکلتره‌لو ضبط ایدوبده علی پاشایه تفویض ایدرسه علی پاشانك تسلمنه اظهار صورت رضا ایدرك قرار قطعیسنی دولتنك تصدیقنه تعلیق ایتمشیکن متعاقبا باب عالی‌یه بر قطعه تقریر رسمی تقدیم ایله علی پاشا انکلتره‌لویه اعانه ایدیورمش وایاما ورده‌ده اولان فرانسزلر انکلتره‌لویه مدافعه‌دن عاجز دکل ایکن علی پاشا انکلتره‌لویه اعانه ایلدیکندن ایاماوره قلعه‌سی ویره ایله تسلیم اولنمش دیو عظیم شکایتلره قیام ایتمشیدی . حالبوکه ایاماوره‌ده فرانسه‌لو خدمتنده بولنان ارناودلر فرانسزلرك معاملات درشتانه‌سندن متنفر بولنملریله بوکره انکلیزلرك ورودنده انلرك طرفنه دونوب برلکده قلعه‌یه کیرمشلر مصلحتکذارك علی پاشا طرفندن اعانه اولنمش دیمسی ایشته بوکا مبنی اولوب بو ارناودلر ایسه فی الاصل علی پاشانك فراریلرندن اولمغله آندن شکایت بك نابجا اولدیغی مصلحتکذاره تفهیم ایله کویا محجوب ایدلمشدر .

مقدما آقدکز بوغازنده وحید افندی ایله انکلیز مرخصی بیننده مواد مصالحه‌نك مذاکره‌سی اثناسنده انکلیز دونماسنك استانبوله کلوبده دولتعلیه دونماسیله برلکده قره دکزه امراری وروسیه‌لو علیهنه اعمالی خصوصنه قرار ویرلمشیدی اکا بناءً درسعادتده مقیم انکلیز ایلچیسی آدر طرفندن اشبو یکرمی درت سنه‌سی موسم بهارنده انکلتره‌لونك آقدکز دونماسی قوماندانه کوندریلان مکتوبلرده برطاقم انکلیز سفائن حربیه‌سنك دولتعلیه دونماسیله برلکده قره دکزه عزیمت ایتملری وقریم اوزرینه کیتملری اشعار ایدلمشیدی . اول اثناده ایسه فرانسه‌نك طولون لیماننده صیقی صیقی‌یه تدارکات حربیه‌یه اقدام اولنمقده ایدوکندن انکلیز امیرالی اوصولردن آیریله‌میوردی ومعیتنده‌کی سفن حربیه‌دن برمقدارینی وندیك بوغازینه وبر مقدارینی دخی اولوقت تریسته‌ده لنکر انداز اولان روسیه کمیلری اوزرینه وبرطاقمنی ناپولی سمتنه افراز وارسال ایتمشیدی . بوجهتله قره دکزه کمی کوندره‌مامشیدی . خلال تشرین اولده دونماسیله مینورقه جزیره‌سی آچقلرنده ایکن اورادن آدره یازمش اولدیغی مکتوبنده اسباب مشروحه‌دن ناشی دونماسندن قره دکزه کیتمك ایچون کمی افراز وارسال ایده‌مدیکندن طولانی اعتذار وبوکره قره کزه دونما کوندره بیله‌جکنی بیان واخطار ایله برابر قرار سابق وجهله قره دکزه دونما سوق اولنه‌جق اولدیغی حالده انکلیز بکلکلری آقدکز بوغازینه کلدکلرنده حقلرنده دوستانه معامله اولنمسنی امر برقطعه فرمان عالی اصداری لازم

كاه‌جكنى درميان و برده اول اثناده فرانسه‌لونك اون يدى قطعه قپاق ايله طقوز پاره فرقيندن عبارت بردونماسى برتقريبله طولون ليماننده چيقوب اكرچه نه‌طرفه كيتديكى معلوم دكل ايسه ده روسيه‌لو ايله متفق اولمق حسبيله چناق قلعه بوغازينه عزيمتى محتمل اولديغندن آرقه‌سنه‌دوشوب قوالامق اوزره بولنديغى جهتله دخى الندهاو يله بر فرمان عالينك بولنمسى مناسب اوله‌جغنى بيان ايتمشيدى انكليز ايلچيسى اميرالك بومكتوبنى باب عالى‌يه تقديم ايله بوبابده دولتعليه‌نك مرادى نه‌اولديغنى استفسار ايلمش وبعده طولون ترسانه‌سندن چيقمش اولان مذكور فرانسز دونماسنك انكليز دونماسى طرفندن مغلوب ومنهزم ايدلمش اولديغنى دخى سويلمشدر حالبوكه وحيد افندى مقدما بوغازده‌ايكن انكليز دونماسنك استانبوله كلوبده دولتعليه‌دونماسيله برلكده قره‌دكزه كوندرلمسنى انكليز مرخصيله سويلشمش ودرسعادته ورودنده مجالس مشورتده دخى بونى ترويج ايلمش ايسه‌ده وكلاى دولتعليه‌دن بعضيلرى انى تنسيب ايتمامش اولدقلرندن بوكره موقع اجرايه‌قونلمسى جاى بحث وتردد اوله‌رق انجمن مشورتده درميان اولندقده بعضيلر (مقدما سكسان ايكى سفرنده روسيه دونماسيله برابر انكليز كميلرى كلوبده چشمه ليماننده دولتعليه دونماسنى احراق ايتمزدن مقدم روسيه‌لويه كمى ويرمكه بهانه اتخاذ ايتمك اوزره ابتدا دولتعليه‌يه صاتيلق كميلريمز وارديوعرض ايدوب طرف دولتعليه‌دن لزومى اولمديغى ايما اولندقده كويا انلرى روسيه‌لويه صاتمش اولمق صورتنده انكليز ملاحانيله املا وتجهيز ايدرك دونماى همايونه ايصال خسار ايتديلر وقريب‌العهدده روسيه‌لو ايله اتحاد ايدرك دونما ايله بوغازدن مرور ايدرك استانبول پيشكاهنه قدر كلوب كتديلر بوكره دخى روسيه‌لويه تعرض ايتمك بهانه سيله‌قره دكزه چكمك‌ايستملرى اويولده برخدعه‌اولمسون) ديو وهم ووسوسه‌يه ذاهب اولديلر بعضيلرى دخى (انكلتره‌لونك روسيه عليهنده بولنمسى مجرد علكساندرينك ناپليون ايله اتحادندن ناشى اولديغنه مبنى روسيه‌لونك ناپليون ايله آره‌سى بوزيلوبده ينه‌انكلتره ايله دوست اوليويرمسى محتمل وتجارب عديده‌يه‌نظرا بوعصرده دول اوروپانك ظواهر معاملاتنه الدانمق جائز دكلدر) ديديلر بناء عليه انكليز دونماسنك استانبوله كتورلمسنه جسارت اولنه‌ميوب (مقدما كوريلان لزوم اوزرينه اويله بر مذاكره جريان‌ايتمش ايسه‌ده وقتى كچمش وشمدى موسم شتااولمق حسبيله لزومى قالمامش) ديو انكليز ايلچيسنه جواب ويرلمش وامر محافظه‌يه دهازياده اعتنا اولنمق اوزره آقدكز بوغازى محافظى محمد درويش پاشايه امرنامه يازلمشدر . الحاصل دولتعليه‌نك دول اوروپا ايچنده الك زياده موثوق ومعتمدى انكلتره دولتى اولديغى جهتله وحيد افندى انكليز دونماسنك استانبوله جلب ايله روسيه‌لو عليهنده

(اعمالنى)

اعمالنی تصویب ایلمش اولدیغی حالده اکثر ارکان سلطنت ایکی وقعهٔ منقضیه‌یی یاد ایله توحش ایدرك اکا مخالفت ایلدیلر .

غریبدرکه زیرده بیان اولنه‌جغی وجهله اره سی چوق کچمیوب روسیه ایله فرانسه دولتلری آره سنده مخاصمه ظهور ایدرك انکلتره دولتی روسیه‌لو ایله متحد اولمق لازم کلیجك مخالفینك رأیلری تصویب وتحسین ایدلمشدر .

بالاده بیان اولندیغی اوزره روسیه اردوسی اول امرده طونه‌یی تجاوز ایدرك راسواتده خسرو پاشایی بوزمغله دولتعلیه‌نك دوچار تلاش واندیشه اولدیغی اثناده درسعادتده فرنسز ایلچیسی دولاتور موبورغ مقدما انکلتره‌لویه قارشو ناپلیونك احداث ایلمش اولدیغی محاصرهٔ بریه اتفاقه دولتعلیه‌نك دخی داخل اولمسنی ودرسعادتده کی انکلیز ایلچیسی موسیو آدره یول ویرلمسنی تکلیف ایتدکده دولتعلیه اول امرده روسیه‌لو ایله اولان منازعه‌سنك تسویه سنی آرزو ایلدیکی بیانیله فرانسه‌لونك بوبابده یالکز توسطنی قبول ایدرك مذکور تکلیفلری بعده ایجابنه باقیلور دیو کچشدرمکده وروسیه‌لو ایله مصالحه‌قابل اولماز ایسه کله‌جك موسم بهارده کمال شدت ایله حربه دوام ایتمك اوزره بیوك تدارکاته تشبث ایلمکده ایدی .

ناپلیون ایسه روسیه‌لولرك اولوجهله طونه یالیسنده نائل غلبه اولدقلرینی روسیه ایمپراطوری عالکساندری ایله اولان اتفاقنك اعلاننه وسیله اتخاذ ایدرك (١٨٠٩) سنهٔ میلادیه سی کانون اول افرنجیسنك اوچنجی کونی مبعوثان ملت مجلسنده ایراد ایلدیکی خطابت رسمیه سنده (خرواتستان قطعه سی دولتمك حدودینی صاوه نهرینه ایصال ایلدی بناءً علیه استانبول دولتیله هم حدود اولدیغمدن شرقده وآقدکزده اولان منافعمزه نظارت‌ایده بیله‌جکم بودولت اکریقه سنی انکلتره‌لونك پنچهٔ نفوذندن قوتاررسه کندوسنی حمایه ایدرم یوق اکر انکلیزلرك خیانت آمیز اخطارلرینه تبعیت ایلرسه تأدیبی المدن کلور موادددندر .

دوست متفقم اولان روسیه ایمپراطورینك ممالکنه فلاندایی وغالیچیانك برسنجاغنی وافلاق وبغدانی الحاق ایلدم بودولتك ترقیاتی بنم حسدیمه طوقونماز) دیمش وپارس ایلچیسی محب افندی بونطقك برصورتنی باب عالی یه کوندروب بونك اوزرینه پارسده نصل حرکت ایتمك لازم کله‌جکنه دائر تعلیمات جدیده طلب ایتمشدر چند روزصکره سالف الذکر سلستره مظفریتنه‌دائر رکاب همایوندن یازلمش اولان تحریرات پارسه بالوصول محب افندی‌یه حیات تازه‌کلمشدر واکرچه بکرشده‌کی فرانسز قونسلوسی عقیب محاربه‌ده پارسه تاتار چیقاروب وقوع حالی عرض ایلمش ایدوکندن فرانسه دولتی اولجه کیفیته واقف اولمش ایسه‌ده بواثناده روسیه‌لو ایله ناپلیونك الفت

وآمیزشی برکمال اولدیغندن حقیقت حال مکتوم طوتیله‌رق پارس غزته‌لرنده روسیه غزته‌لرندن نقل ایله عکس ماده درج واعلان اولنمقده ایدی بووجهله رسما محب افندی‌یه تبشیر کیفیت اولندیغی شایع اولیجق فرانسز مامورلرندن بعضیلری سفارتخانه‌یه کله‌رك سردار اکرمك مظفریتنی ایشتدك لکن تفصیلاتنه معلوماتمز یوق بوندن ایمپراطور بزك ممنون اوله‌جغی درکار دیه‌رك ذکر اولنسان تحریراتك خلاصه وجهله ترجمه‌سنی ایستیوب آلمشدر .

اولوقت دولتعلیه‌نك درکار اولان ضعف حالنه نظراً روسیه‌لونك چار چابوق نائل امل اولمسی مأمول ایکن سلستره پیشگاهنده بروجه بالا اون بیکدن زیاده روسیه‌لونك میدان محاربه‌ده دوشوب قالدیغی وروسیه اردوسی کلیامغلوب وطونه‌نك صاغ یقه‌سنده اللرنده بولنان بعض قلاع وبقاع مستحکمه‌یه براز عسکر براغوب اوته طرفه عبوره مجبور اولدیغی جمله‌نك معلومی اولمش وناپلیونك مملکتینی روسیه ممالکنه الحاق ایتمدیکنی طاغده‌کی طاوشانی بخش واحسان قبیلندن اولمسیله روسیه ایمپراطورینك بوندن طولایی زیر بارمنتنده قالمیه‌جغی اکلاشلمشدر .

قالدیکه ناپلیونك کسنه‌یه وفاسی وبرفکرده دوام وثباتی اولمیوب بوکره روسیه ایمپراطورینه ابراز ایلدیکی آثار دوستی ومخالصت دخی قریب العهدده مبدل برودت ونهایت منتج خصومت اولمشدر شویله‌که : بالاده بیان اولندیغی اوزره ناپلیونك اوستریا ایله وقوع بولان سفر اخیرنده روسیه ایمپراطوری علکساندری طرفندن موعود اولان معاونتك برثمره‌سنی کوره‌مدیکی جهتله منفعل اوله‌رق علکساندری ایله اولان معاملات ومخابراتنده پك صغوق طاوراندیغنه مبنی علکساندری دخی دولتنك اداره‌سنجه برطاقم نقصانلری درمیان ایدرك کندوسنك کبر وتعظمنه طوقونه‌جق وجهله اعتذاره مجبور اولوب بوحاللر ایسه ناپلیون حقنده درکار اولان میل ومحبتك تناقص وتدنیسنه سبب اولدیغی حالده مملکتینك ضبطنه ناپلیونك قولا وقلماً ویردیکی مأذونیتك هنوز برثمره‌سنی کوره‌میوب اندن طولایی محجوب لطفی دکل ایدی .

حالبوکه ناپلیونك اوستریالو ایله عقد ایلدیکی مصالحه اقتضاسنجه وارشاویا دوقه‌لغنه ایکی ملیون نفوسی حاوی یرلرك علاوه‌سی هرکسك نظرنده لهستان قرالیتك تجدیدینه علامت صایلمسی روسیه‌جه فوق العاده تلاش واندیشه‌یه سبب اولمش وحتی علکساندرینك الحاح وابرامنه مبنی ناپلیون طرفندن فیما بعد لهستان حکومتنك احیا اولنمامسنه ووارشاویا دوقه‌لغنك حال حاضرندن زیاده بیودلمامسنه ولهلو ولهستان اسملرینك اوراق رسمیه‌ده ذکر اولنمامسنه دائر برمقاوله امضا اولنمسی ایچون

پترسبورغده‌کی فرانسه ایلچیسی موسیو دوقولنقوره مأذونیت ویرمش ایدی .
ایشته‌بو مقاوله نامه‌نك تنظیمی اثناسنده علکساندرینك همشیره‌سی (غران دوشزانا)
نك ناپلیونه تزویجی مسئله‌سی میدانه قونلدی شویله‌که : ویانه مصالحه‌سی اوزرینه
ناپلیونك شان وتعظمی درجهٔ قصوایه واصل اولدی بیوك امل وآرزولری هپ
حاصل اولدی دردی انجق اولادی اولمدیغندن وفاتنده دولتنك خانداننه موروث
اولماسی ملاحظه‌سی ایدی بناء علیه مقدما عقد نکاحنده گویا نظامه مغایر برخطا
وقوع بولمش ایدوکی بهانه‌سیله ایمپراطوریچه ژوزفینی تطلیق ایدوبده بر پرنسس
ایله تزوج ایتمك آرزوسنه دوشدی وویانه مصالحه‌سندنبرو بومسئله موضوع بحث
اولمغه باشلامش وکانون‌اولك اون یدیسنده ناپلیون ایمپراطوریچه‌یی تطلیق ایلمش
ایدی بعده علکساندرینك همشیره‌سنی تزوج ایتمك اوزره گرمیت اوزره مخابره‌یه
گیرشدی ودوقولنقور بوکیفیتی علکساندری‌یه تکلیف ایتدکده علکساندری کمال
ممنونیت ایله قبول ایتمش ایسه‌ده گویا والده‌سنك رضاسی تحصیلی ایچون برازمهلت
ایستیوب بوندن غرضی مجرد لهستانه دائر اولان سالف الذکر مقاوله‌نامه‌نك امضا
وتصدیقنه قدر تزوج ماده‌سنی تأخیر ایتمك ایدی حتی بواره‌ده مذکور مقاوله‌نامه
پترسبورغده طرفیندن امضا اولنمشیکن ناپلیون طرفندن تصدیقنه انتظاراً برازدها
لیت ولعل ایله امر تزوجی تأخیره دوشورمشیدی .
ناپلیون ایسه بوایشك تأخرندن طولایی بی‌قرار اولدیغی حالده کندوسنك تأهل
ایده‌جکی شایع اولیجق اوروپا حکمدارلرینك اکثریسی انکله قرابت صهریه
استحصالنه هوسکار اوله‌رق اوستریا دولتی دخی عرض خواهش ورغبت ایلدیکندن
ناپلیون بوماده‌یی مجلس وکلایه لدی الاحاله ناپلیونك روسیه واوستریا دولتلرندن
قنغیسیله کسب قرابت ایلمسی فرانسه حقنده خیرلو اوله‌جغی مسئله‌سی میدانه
چیقوب بوبابده بین الوکلا اختلاف آرا وقوع بولدی بو اثناده پترسبورغ پوسته‌سی
کلدی ولهستانه دائر اولان مقاوله‌نامه‌نك امضاسنه انتظار اولندیغی اکلاشلدی
ناپلیون تیز مشرب اولدیغی جهتله بوتسویف وتأخیردن طولایی دلگیر اوله‌رق
بغتةً افکاری متحول اولدی وهمان روسیه‌لویه بوبابده جواب ویرلمسنی وارتق
لهستان مقاوله‌نامه‌سنی تصدیق ایده‌میه‌جکنك دخی بیلدیرلمسنی امر ایتدی واوستریا
ایمپراطورینك قزی ماری‌لویزك ناپلیونه عقد نکاحی طرفینك رضاسیله قرارلاشدیریله‌رق
مارشال برتیه ناپلیون طرفندن بالوکاله ویانه‌یه گیتدی .

(وقایع سنه ۱۲۲۵)

اشبو بیك ایکیوز یکرمی بش سنهٔ هجریه‌سی محرمنك اوائلنه مصادف اولان بیك

سكز يوز اون سنهٔ ميلاديه‌سى مارت افرنجيسنك اون برنجى كونى ويانه‌ده مشار اليها مارى لويز ايله ناپليونك رسما نكاحى عقد اولندى .
ومارى لويز همان ويانه‌دن حركت ايله نيسان افرنجينك ابتداسنده پارسه مواصلت ايتدكده امر زفافى عظيم شنلكلر ايله اجرا قلندى .
صوك محاربه‌ده ناپليون اوستريا دولتنه غلبه والمانياده كندوسنه مخالف اولنلرى تهديد ودشمنلرندن الديغى ممالكى كندى متفقلرى ايله بينلرنده تقسيم ايتمكله دولتنه برمرتبهٔ دها قوت ويردى واكثر ملوك اوروپا كندوسنه سرفرو ايتمكله سطوت وسلطنتنك عظمتى نهايت مرتبه‌يه واردى .
بوصره‌ده اوروپانك الك اسكى حكمدار سلسله‌سندن برپرنسس ايله تزوج ايتمسى ملابسه‌سيله حكمداران واصلزادكان بيننده شان واعتبار بولدى وقرال طرفدارانك اكثرى كندوسنه مائل ومتوجه اولدى .
وبوقرابت صهريه حسبيله وپارسده مقيم اولان اوستريا ايلچيسى مترنيكك اتخاذ ايلديكى مسلك پوليتيقه اقتضاسيله ناپليونك اوستريا دولتيله معامله‌سى مخالصت صورتنى كسب ايدرك كوندن كونه طاتليلاشمقده ايدى .
انكلتره دولتى دكزلر سايه‌سنده ناپليونك تأثير نفوذندن وارسته قالمش ايسه‌ده نهايت بركون انك يقه‌سى دخى بوجهانكيرك النه كچر ديو ملاحظه اولنمقده ايدى .
حالبوكه بوقوت وقدرت ناپليونك ذاتيله قائم ايدى برفلاكته اوغراديغى كبى تشكيل ايتمش اولديغى بربيوك هيئت حكومتك زوالى امر طبيعى ايدى بناءً عليه افكار عميقه اصحابى ناپليون دولتنك دوام وبقاسنده اشتباه اوزره ايديلر .
وناپليون فى الواقع بوتأهلى ايله اوروپانك اسكى حكمدارلرينى قالديرمق افكارنده بولنمديغنه بردليل كوسترمش ايسه‌ده كرك اوستريا وكرك پروسيا وسائر حكمداران المانيا مغلوبا ومجبورا الدن چيقارمش اولدقلرى بونجه ممالكى خاطرلرندن چيقاره‌ميوب تلافئ مافات وتدارك ضايعات ايچون دائما مترصد فرصت ايديلر واوستريالونك ياره‌لرى قرابت صهريه ايله التيامپذير اوله‌مزدى .
وبروجه بالا روسيه‌لو طرفندن لهستان حقنده تكليف اولنان عهدنامه‌يى ناپليونك امضاله‌مامسى وتأهل خصوصنده جريان ايدن معامله‌سى روسيه ايمپراطورى علكساندرينك انفعالنى موجب اولمشيدى . بوجهتله روسيه وفرانسه دولتلرى بيننده برودت پيدا اولوب اكرچه طرفين بونى پك زياده كيزليه‌رك يكديكره ايضاحات وتأمينات ويرمكده ايسه‌لرده خصومت قلبيه‌لرى كوندن كونه آرتمقده ايدى .
ناپليون پارمه وپله زانس دوقه‌لقلرينى فرانسه‌يه الحاق ايتديكى كبى پاپانك بالجمله

ممالکنی وطوسقانه دوقه لغنی دخی فرانسه ممالکنه الحاق ایتمکله ایتالیا اهالیسی پك زیاده متأثر اولدی وبوجهتله دخی ناپلیونك دشمنلری چوغالدی .

وهنوز فیصل پذیر اولمیان پاپالق مسئله سندن طولایی قاتولیك مذهبنه معتقد اولان خرستیانلر هپ ناپلیونك خصم جانی ایدیلر .

چونکه ناپلیون بالاده بیان ایتدیکمز وجهله پاپایی ساوونه بلده سنه نقل ایتدکدنصکره برسنه قدر مسئلهٔ مذهبیه‌یی یوزی اوستنه براقدی بعده اشبو مسئلهٔ روحانیه‌یی رأی‌خودیله حل وفصل ایتمکه قالقشدی مثلا پاپانك رأی ومداخله سی اولمقسزین برطاقم پسقپوسلر نصب وتعیین ایلدی وصرف مواد روحانیه‌دن اولان برطاقم مسئله‌لری یالکز هم افکاری اولان برقاچ راهبلرك موافقتیله فصل ایتدی ورومه شهری فرانسه‌نك ایکنجی پایتختی اولمق اوزره فرانسه ایمپراطورینك بولندیغی یر پاپایه اقامتکاه اولمق یعنی پاپا کاه پارسده وکاه رومه‌ده اقامت ایلمك کبی بعض خصوصاته خود بخود قرار ویردی بوبابده فرانسه رهبانك برطاقمی ناپلیون ایله هم افکار ایسه‌لرده سائری پاپایه صدق واخلاص اوزره بولنمشلر وقرال طرفدارانیله اتفاق ایدرك بوبابده هر درلو فداکارلغه حاضرلانمشلر ایدی ناپلیون ایسه قوتنه مغرور اولدیغندن مسائل مذهبیه‌نك جبروزورایله تسویه اولنه میه جغنی دوشونه میوب بوبابده بیهوده اصرار ایله کندو دشمنلرینك اللرینه کسکین سلاحلر ویرمکده ایدی .

اسپانیا مسئله سی ایسه کیتدکجه کسب مشکلات ایلمکده وانکلیزلر ایله فرانسزلر بیننده محاربه فوق العاده شدت ایله دوام ایتمکده ایدی .

مشکلات مشروحه‌نك اوکنی آلمق ایچون ناپلیون هرطرفده جسیم اردولر بولندرمغه مجبور اولدیغندن کرك نفوسجه وکرك مالجه فرانسه بربیوك واغر یوك التنده بولندیغی جهتله فرانسزلر دخی بوحاللردن اوصانوب نفرت ایتمکه باشلامشلر ایدی .

ناپلیون دخی نهایت کندو حرص وطمعی سببیله اوغرامش اولدیغی بونجه مشکلاتك اوکنی اله میه جغنی اکلادی وبعض مرتبه تعدیل افکار ایلدی شویله‌که : اولوقته قدر قزانمش اولدیغی قوت وقدرتنه قناعت وجنکیزلك وخونریزلك وادیسنده متخذی اولان جهانکیرلك مسلکندن فراغت ایله بونجه سنه‌لردنبرو ممتد اولان محاربه‌یه نهایت ویرمك وارتق صلح وصلاح یولنی طوتمق نیتنده اولدیغنه دائر عالمه تأمینات ودول اجنبیه نزدنده مقیم اولان سفراسنه بویولده تعلیمات ویرمکه باشلادی ایسه‌ده معلوم اولان مزاج ومشوارینه نظرا بومسلکده دوام ایده جکنه هیچ برطرفدن اینانیله میوردی .

قالدیکه ناپلیون اول باول اسپانیا مسئله سنك دلخواهی وجهله تسویه سنه وانکلیزلری

صلحه یاتورمق ایچون محاصرهٔ بریه اصولنك تماميله اجراسنه محتاج ایدی حالبوکه ایشلك الك كوچ یری بورالری ایدی .
زیرا اسپانیا وپورتكیز اهالیسی ملتجه ایاقلانوب حریتلرینی محافظه ایچون فدائیلك یولنده چالیشوب چبالامقده ایدی ومشهور سیر آرتورو ولسلی نام انكلیز جنرالی دخی برانكلیز اردوسیله انلره معاونت ایتمكده ایدی .
وسنهٔ سابقه وقایعی صره سنده بیان ایتدیكمز وجهله طالاوره محاربه سنده فرانسزلر پك فنا حالده منهزم اوله رق كیرو دونمشلر ایدی شمدی اندن صكره ظهوره كلان اسپانیا وقوعاتنی بیان ایده لم .

* اسپانیا وقوعاتی *

طالاوره محاربه سنده انكلیز واسپانیول عسكری غالب ومظفر اولدیلر ایسه ده اسپانیوللرك امر اداره لری منتظم اولمیوب وقتیله ذخیره تدارك كنده تسبب ایلدكلرندن انكلیزلر دخی حركت تجاوزیه دن واز كچدیلر واسپانیوللر ایله برلكده تاژ نهری سواحلنی ترك ایله قوادانه نهرینه طوغری حركت ایتدیلر واسپانیوللر اندلس سنجاغنده واقع سیراموزا طاغلرینك آرقه سنه چكلدكلری كبی انكلیزلر دخی باداژوژ بلده سی اطرافنده موقع طوتدیلر .
وجنرال آرتورو ولسلی ارتق میدان محاربه سندن چكینه رك منیع ومستحكم موقعلر طوتوب ده اطرافه چته لر ارسال یعنی اوجی بلوكاری طرزنده كچوك كچوك فرقه لر ترتیب ایله هرطرفدن فرانسزلری اشغال وبو وجهله وقت قازانوب ده امر اداره لرینی واردولرینی تحت انتظام وانضباطه ادخال ایتمك اوزره اسپانیوللره نصیحت ویردی .
اولوقت اسپانیوللرك باشنده جمله سنك اطاعت ایده بیله جكی بر رئیس بولنمدیغندن هر سنجاغك اداره سی ایچون بر مجلس وادارهٔ عمومیه ایچون دخی بر بیوك مركز مجلسی یاپمشلر ایدی . واسپانیوللر اصلا انضباط التنده اولمیوب واهی ادعالر ایله متعدد فرقه لره منقسم اوله رق بعضیلری قرالیت اصولنه توفیقاً ادارهٔ مملكت آرزوسنده وبعضیلری دخی ملت مجلسنك اجتماعنی طلب ایتمكده ایدیلر . بوكشاكشلر اره سنده مركز مجلسی امر اداره دن عاجز قاله رق ملت مجلسنك اجتماعنه قرارویروب موقتاً ادارهٔ حكومتی التی اعضادن مركب برقومیسیونه حواله ایتمشیدی .
فرانسز فرقه لری ایسه طالاوره بوزغوننده صكره مادرید حوالیسنده برلشمشلر وبو جهتله قوت بوله رق قتالونیا سنجاغنی كاملاً استیلا وژیرونا بلده وقلعه سنی بعدالمحاصره ضبط وتسخیر واراغون مملكتنی تحت اطاعته ادخال ایتمشلر ایدی .

انجق اسپانیوللر طرفندن چیقاریلان چتـه‌لر فرانسزلره آرام وراحت ویرمیوب عظیم خسار وزیان ویرمکده واللرینه دوشن فرانسزلری خسته یا مجروح دیمیوب بلا امان اولدرمکده ایدیلر . فرانسز جنراللری دخی ناپلیوندن الدقلری تعلیمات اوزره اسپانیوللر حقنده اصلا رحم وشفقت ایتمزلردی . بناءً علیه اولوقت اسپانیاده وحشیانه معاملات وقابل تعریف اولمیان مظالم وتعدیات وقوعه کلمکده ایدی .

اسپانیا قرالیتی عنوانی حامل اولان ژوزف اکرچه اهالی حقنـده بو مرتبه شدت کوسترلمسنی تجویز ایتمیوب بو بابده برادرینه وجنراللرینه مخالف ایسـه ده قومانده کندوسـنده اولمدیغندن برشی یاپه‌مازدی . وفرانسز جنراللرینك اویله شـدتلو معاملاتی اختـلالك تسکیننه مدار اوله میوب بلکه بومعاملات ظالمـانه‌دن طولایی اسپانیوللرك فرانسزلر حقنده بغض وعداوتلری زیاده اولمقده وچته‌لری کوندن کونه چوغالمقده ایدی . شویله که : هر طرفدن قوم کبی قینایوب فرانسه اردوسنك مخابراتنه مانع اولدقدن بشـقه هیچ بر طرفده امنیت براقیوب فرانسزلری عادتا تهلکه‌یه دوچار ایدرلردی . وفرانسز جنراللری بوفلاکته‌قارشو نه یاپه جقلرینی بیلمزلردی .

اسـپانیوللر بو اصولده دوام ایتسـه‌لر آز وقت ظرفنده مظفر اوله جقلرنده شبهه یوق ایکن انکلیز جنرالنـك رأی ونصیحتنه مخـالف اوله‌رق التمش بیك نفردن مرکب بر اردو تشـکیل ایدوب مادریدی استخلاص ایتمك اوزره فرانسزلرله میدان محاربه‌سی ایتمك سوداسنه دوشدیلر .

حالبـوکه (١٨٠٩) سـنهٔ میلادیه‌سی تشرین ثانیسـنده فرانسزلر ایله بو یولده وقوعبولان اوقانه محاربه سنده اسپانیوللر کلیاً مغلوب اوله‌رق بالجمله مهمات وادوات حربیه‌لرینی میدان محاربه‌ده ترك ایتمشـلر . وبتون بتون یأس وفتور کتورمکه باشلایان فرانسزلره یکیدن جسارت ویرمشلر وتکرار انلری مظفریت امیدینه دوشرمشلر ایدی .

اسپانیا قرالی وناپلیونك برادری اولان ژوزف اشبو (١٢٢٥) سـنهٔ هجریه‌سی محرمنه مصادف اولان (١٨١٠) سـنهٔ میلادیه‌سی اوائلنـده بالنفس برفرانسز اردوسـیله حرکت ایدرك سـویل بلده‌سـنی ضبط ایلدی . قادیس شـهرینك محاصره‌سنه باشلادی .

آنجق ناپلیونك ترتیبنـه کوره محاربه‌یه بوسـنه‌نك صوك بهارنده شدت ویرمك لازم کلمکله یاز موسمنی یالکز بعض قلاعك محاصره‌سیله کچورمك اوزره جنراللرینه تعلیمات کوندرمش اولدیغندن بو یازین باشلی تشبثات وقوعه کلمامشدر .

اوائل رجبه مصادف اولان ایلول افرنجی ابتدالرنده فرانسز اردوسی ماسینانك قومانده‌سی تحتـنده اوله‌رق ایلرولمکه باشلادی واوکنه کلان دشمن فرقه‌لرینی

چكنه‌یوب بچه‌رك پورتكیز ممالكنه كیردی وقوامبرا بلده‌سی پیشكاهنده انكلیز اردوسنه تصادف ایتدی .

انكلیز اردوسنڭ قوماندانی سالف الذكر سیر ارتورووللسلی ایدی كه خدمات مقبوله‌سنه مكافاةً اول اثناده انكلیز دولتی طرفندن كندوسنه لورد ولینكتون عنوانی ویرلمشیدی . بو ماهر جنرال اوراده محكم موقعلر طوتمش ایدوكندن اوزرینه فرانسزلر هرنقدر شدت ایله هجوم ایتدیلر ایسه ده ظفریاب اوله میوب كیرو چكلدیلر .

مؤخراً ماسینا طاغ ایچندن بر یول بولوب انكلیزلرك ارقه‌سنی كسمكه تشبث ایدیجك لورد ولینكتون درحال تبدیل موقعه مجبور اولمغله فرانسزلر بلا مانع قوامبرا بلده‌سنه داخل اولدیلر .

بونڭ اوزرینه لورد ولینكتون سرعت ایله كیرو چكیله‌رك پورتقالك پایتختی اولان لیزبون بلده‌سنه قریب (طورس ودراس) نام محلده حاضرله‌مش اولدیغی غایت جسیم ومكمل استحكاماته كیروب صیغندی فرانسزلر اندن بی‌خبر اولوب انكلیزلری تعقیب ایدرك اورایه وصوللرنده انكلیزلرك اویله متین استحكام ایچنده محفوظ اولدقلرینی كوریجك حیرتده قالوب طوردیلر ونه‌یاپه‌جقلرینی شاشردیلر .

بو آنه قدر ناپلیون اسپانیایه جسیم اردولر سوق ایتمش ایسه‌ده بونلر كیجه كوندوز اوغراشمقده و حدسز حسابسز آوجی فرقه‌لریله یعنی اسپانیول چته‌لریله جنكلشمكده بولندقلرندن خیلیسی تلف اولمشیدی بوجهتله ماسینا اردوسی دخی ضعیف بولنوب اویله متین استحكام ارقه‌سنده و مهارتلو بر جنرالڭ قوماندەسی التنده بولنان بر شجاعتلو اردونڭ اوزرینه واره‌بیله‌جك حالده دكل ایدی .

معهذا ماسینا كیرو چكلمكی تجویز ایتمیوب انكلیزلری محاصره ایله تضییقه قرار ویردی . وكندوسنی انكلیزلرك هجومندن واهالینڭ تعرضاتندن امین ایتمك اوزره سانتازن نام موقعی طوتدی . و معیتنده‌كی امرای عسكریه‌دن جنرال فووه‌یی فرانسه‌یه كوندردی و ناپلیوندن جواب كلنجه‌یه‌دك اوراده بكلمك اوزره قرار ویردی .

كرك لورد ولینكتون وكرك ماسینا ایكیسی دخی جسور وبهادر وفن حربده ماهر اولمغله برابر بر برینڭ درجهٔ اقتدارینی پك اعلی بیلدكلرندن حركات تجاوزیه‌دن اجتناب ایله قارشولقلی تدابیر تحفظیه‌یه اهتمام ایدرلردی .

بوصره‌ده لورد ولینكتون مملكتی یاقوب خراب ایتمك وبریرده ذخیره وما كولات سائره براقامق اوزره پورتكیزلره تعلیمات ویرمكله اكر پورتكیزلر بوتعلیماتی درحال

(اجرا)

اجرا ایتمش اولسیدیلر فرانسز اردوسنك کلیاً پریشان اوله‌جغی درکار ایدی . لکن پورتکیز مأمورلری بوکا راضی اولمدقلری جهتله فرانسزلر اوراده یرلشدیلر ودکز یولی انکلیزلره آچیق ایسه‌ده براً فرانسزلر هرطرفی حصر واحاطه ایتدکلرندن کرك لیزبون شهرنده وکرك انکلیز اردوکاهنده ذخیره تدارکی ایچون صعوبت چکلمکده ایدی .

انکلتره اهالیسی دخی پورتقال مملکتنك محافظه‌سندن مأیوس اوله‌رق هرکون ولینکتون اردوسنك کمیلرله عودتنه منتظر اوله‌یورلردی وبوکیفیت انکلیز وکلاسنك موفقیتسزلکنه حمل اولنه‌رق پارلامنتوده مخالفین کروهی کوندن کونه کسب نفوذ ایتمکده ایدیلر اول اثناده انکلتره قرالنك مبتلا اولدیغی جنون علتی یکیدن میدانه چیقمغله وکلا برقات دها مشکلاته اوغرادیلر . ومخالفین کروهی ولی‌عهد اولان پرنس دوغالك قرال قائممقاملغنه تعیین اولنمسنی تکلیف ایلدیلر . حالبوکه پرنس دوغال صلح وصلاحه مائل اولوب وکلا ایسه متوفی پیتك طاقمی اوله‌رق حربك کمال شدت ایله دوامی رأینده بولندقلرندن بو تکلیفه روی رضا کوسترمدیلر ایسه‌ده قرالك فلاح بوله‌میه‌جغی تعین ایتدیکنه مبنی ناچار بعض شرائط ایله پرنس دوغالك قائممقاملغنی قبول ایلدیلر .

پرنس دوغال ریاست حکومته کچدکده بردنبره دولتك پولتیقه‌سنی تبدیله جسارت ایده‌میوب مخالفین کروهی ایسه هروقت پارلامنتوده وکلانك اوزرینه هجوم ومادی ومعنوی کوریلان خساراتدن بحث ایله صلح یولنه کیدلمسنی شدیدا طلب ایدرلردی . وکلا دخی بو حالدن خوف ایدر اولدقلری جهتله ارتق محاربه‌یه مداومتدن وازکچه‌رك لورد ولینکتونك پورتقال واسپانیایی ترك ایله انکلتره‌یه عودت ایلمسی کندوسنه اشعار ایلدیلر .

لورد ولینکتون ایسه بوکا جواباً موقعنك منیع ومستحکم اولدیغی بیانیله محاربه‌ده دوام اولنمق ایچون وکلایی اقناعه چالیشور وبر طرفدن دخی تدابیر حربیه‌سنك اجرا آتیله اوغراشور ایدی .

کلهلم جنرال فووه‌نك حالنه بوذات برچوق زحمتلر چکوب بیوك تهلکه‌لر کچوره‌رك کوچ ایله پارسه وصول ایله پورتقال واسپانیانك احوالنی ناپلیونه عرض ایلدی . ناپلیون اسپانیا غائله‌لرندن بیقمش اوصانمش اولدیغندن ارتق بو مسئله‌یه چندان اهمیت ویرمز اولمشیدی . فقط جنرال فووه‌نك ویردیکی معلوماته نظراً ایشك اهمیتنی درك ایله همان ماسینایه امداد ایتمك افکارینه دوشدی . لکن کندوسنك حرصی وقناعتسزلکی آثارندن اولمق اوزره شدت ایله اجراسنه چالشدیغی

محاصرهٔ بریه اصوندن طولانی اوروپانك دول شمالیه‌سیله بر طاقم مشكلات چیقاروب جانب شمالده كندو علیهنه بر بیوك محاربه اسبابی حاضرلانمقده اولدیغی جهتله جانب شمالده اولان اردولردن عسكر افراز ایله اسپانیایه كوندرمك قابل دكل ایدی .

بناءً علیه ناپلیون شو حالده اسپانیایه مجدداً بر اردو كوندره میه جكنی اسپانیاده كی فرانسز قوماندانلرینه بیان ایله برابر معیتلرنده كی قوهٔ عسكریه‌یی حسن استعمال ایله ایش كوره بیلملری ایچون كندولرینه عریض وعمیق تعلیمات كوندردكدن بشقه مارشال ماسینایه خطابا مفصل ومشروح برقطعه تعلیمات یازوب جنرال فووه یدیله ارسال ایلدی .

ماسینا ایسه جنرال فووه‌نك عزیمتندن برو فرانسه‌دن هیچ برخبر الهمامش واردوسنی اداره ایچون ذخیره تدارك كنده عظیم مشكلات چكمكده بولنمش ایدی بش آیدنبرو دولتندن خبر الهمیوب بلا امداد ولاتعلیمات قالمش واطرافنی اعدا احاطه ایتمش اولان برقوماندانك نصل موقع مشكلده بولنه جغی تعریفه محتاج دكلدر حال بویله ایكن ماسینا فوق العاده ثبات ایله آن بآن ظهوره كلان مشكلاته كوكس كروب طورمقده ایدی اردوسنده كی ضابطان عسكریه یأس وفتور كتورمش وایچلرینه اتفاقسزلق كیرمش ایدی عسكرك البسه‌لری دوكلمش واایاق قابلری پاره‌پاره اولمش الحاصل سفالت ومحرومیت صوك درجه‌یه وارمش ایدی مع هذا ماسینا قریب العهدده كندولرینه امداد كله‌رك انكلیزلری محا ایله وطنلرینه عظیم خدمت ایتمش اوله‌جقلری وبیوك شان وشرف قازانه‌جقلری بیانیله عسكری تشویق وتشجیع ایدر وتاژنهرینی كچمك اوزره جنرال ایله معرفتیله كوپری انشاسنه چالیشور ایدی

ایشته اول اثناده جنرال فووه اسپانیایه واصل اوله‌رق ناپلیونك اوامرینی قوماندانلره تبلیغ ایلدی ناپلیون اسپانیاده كی قوماندانلرینه كوندرمش اولدیغی تعلیماتده بعض فرقه‌لرك سریعا ماسینا معیتنه وارملرینی امر ایتمش اولدیغنه مبنی بونلردن جنرال غاردان درحال معیتنده كی عسكر ایله یوله روان اوله‌رق ماسینانك اردوكاهنه بر كونلك مسافه‌یه قدر ایلرولمش ایسه‌ده هیچ برفرانسز فرقه‌سنه تصادف ایتمدیكنه واردونك نره‌ده اولدیغنی بیلمدیكنه مبنی دشمنه تصادف ایدوبده بر تهلكه‌یه اوغرامق خوفیله المیده‌یه عودت ایدرك اوراده بر آلای عسكر ایله جنرال دوروئه‌یی بولمش جنرال دوروئه ایسه ناپلیوندن المش اولدیغی قطعی المفاد امره امتثالا پورتقاله عزیمت ایتمكه مجبور اولدیغندن جنرال غاردانك فرقه‌سندن برمقدار عسكر الوب معیتنده كی آلایه قاته‌رق سریعا حركت ایله برقاچ كون صكره ماسینانك اردوسنه واره بیلمش وجنرال فووه دخی اردوكاهه وصول بولمشدر .

ناپليونك موقع حربى بيلميه‌رك كوندرمش اولديغى تعليمات بتون بتون طبيعت مصلحته مغاير اولديغندن اجراسى قابل دكل ايدى ومارشال ماسينا اوتوز بيك عسكر ايستر ايكن طقوز بيك نفر كلمش اولديغندن بتون بتون مأيوس اولدى همان جنرال فووه نك ناپليوندن شفاهاً الديغى اوامرى تبليغ ايتمك اوزره برديوان حرب تشكيل ايلدى .

ديوان حربده ايجاب مصلحت لدى المطالعه تاژ نهرينى كچمك ممكن ايسه‌ده احوال عموميه‌يه نظراً باداژوز شهرينك محاصره‌سيله مشغول اولان مارشال سولتك اردوسيله كلوب يتشمسى مأمول قوى اولديغندن انك ورودينه انتظار اولنمق اوزره قرار ويرلدى .

الحاصل ناپليونك كوندرمش اولديغى تعليمات اوزره اسپانياده‌كى فرانسز قوماندانلرينك ماسينايه امداد واعانه‌سى ايله پورته‌كيزدن انكليزلرك طرد ودفعى چاره‌سى دوشونيلوردى فرانسز قوماندانلرى ايسه ماسينايه امداد ايده‌بيله‌جك حالده دكل ايديلر .

زيرا فرانسز قوماندانلرندن اسپانيانك اراغون سنجاغنده بولنان جنرال شوسه‌مكيا ايسه وطورطوزه قلعه‌لرينى ضبط ايتمش وطراغونه‌نك محاصره‌سنه ابتدار ايلمش ايسه‌ده بوسنجاغك لايقيله انضباط التنه كيرمسى اشبو طراغونه‌نك دخى فتحنه موقوف ايدى بوايسه قولاى برايش دكل ايدى .

مورسى سنجاغنده ايسه اسپانيوللرك يكرمى بيك نفردن مركب برجمعيتلرى وباداژوزايله اوليوانس طرفلرنده يكرمى سكز بيك راده‌سنده برفرقه‌لرى ومارکى دولارومانه‌نك تحت قوماندهسنده ديكر براردولرى اولدقدن بشقه نوبنوتشكيل ايتدكلرى چته‌لر دخى طاغلرى قاپلاردى .

چونكه اسپانيوللر ميدان جنكنده فرانسزلر ايله باشه چيقه‌ميه‌جقلرينى كركى كبى اكلادقلرندن بويله اوفق تفك فرقه‌لر ايله فرانسزلرى راست كلدكلرى يرلرده اورمق وبويله اوفق تفك آوجى محاربه‌لريله كيجه كوندوز انلره راحت ويرميوب يورمق اصولنى التزام ايتمشلر ايدى .

(اندلوزيا) اندلس سنجاغنك احوالنه كلنجه بوراده‌كى فرانسز عساكرى اوچ فرقه‌يه منقسم اولوب بونلرك مجموعى بدايت امرده سكسان بيك نفر اولديغى حالده قيريله قيريله قرق بيك نفردن عبارت قالمشيدى . وفرانسزلر سويل بلده‌سنى ضبط ايتدكدن صكره اسپانيانك ادارۀ عموميه‌سنه مأمور اولان قومسيون قادقس شهرينه التجا ايدرك ترتيبات حربيه‌يى لورد ولينكتونك برادرى هانرى والسلى وجنرال بلاق وسائر انكليز امراى عسكريه‌سى ايله مذاكره ايتمكده ايديلر .

قادقس شهری وجوارنده‌کی لئون اطه‌سی ذخائر ومهمات ایله مملو اولدقدن بشقه یدی بیك انکلیز واون سکز بیك اسپانیول عسکریله محافظه اولنمقده ایدی .
بو صره‌ده مارشال ویقتور قادقسی محاصره ایله ضبطنه قیام ایلمش ایسه‌ده عسکری بو ایشك عهده‌سندن کلمکه کفایت درجه‌سنده اولمدیغی جهتله مارشال سولتدن استمداد ایتمشیدی مارشال سولتك ایسه اکا عداوتی اولدیغندن برچوق عذرلر بیان ایدرك امداد واعانه‌دن استنکاف ایلمش ایدی .
بعده ماسینانك امدادینه ایرشمسی ایچون ناپلیونك تعلیماتی کندوسنه واصل اولدقده غرناطه حوالیسنده بولنوب صانکه ماسینانك امدادینه کیدیورکبی اردوسیله حرکت ایلمش ایسه‌ده ماسینایه اولان حسدندن واثنای راهده دوچار اوله‌جغی مشکلات عظیمه‌یی درخاطر ایتمسندن ناشی ایاق سوریمکه عذر وبهانه‌لر تحری ایدرك یوله چیقوب اثنای راهده ابتدا اوریوانسه بلده‌سنی ضبط ایتدکدنصکره باداژور شهرینی محاصره ایله مشغول اولمشیدی حالبوکه باداژور کبی برمستحکم موقعی ضبط ایتمك قولای برایش دکل ایدی وکندوسنك وظیفهٔ مأموریتی ماسینایه امداد ایتمکدن عبارت ایدی .
بر طرفده ماسینا خیلی وقت سولتك امدادینه منتظر اولوب طوردی نهایت اردوسنك تاب وطاقتی قالمیوب دها زیاده طورسه برتهلکه ظهور ایده‌بیله‌جکنی کوردی بناءً علیه اشبو (١٢٢٥) سنهٔ هجریه‌سی اواخرینه مصادف اولان (١٨١١) سنهٔ میلادیه‌سی مارت افرنجیسی اوائلنده موقعنی ترك ایله رجعت ایدرك الوایه قدر چکلدی ونهایت پورتقال مملکتنی ترك ایله دونوب اسپانیایه کلدی والمیده وصلامانقه اره‌سنه صیغندی لورد ولینکتون ایسه ارقه‌سندن تعقیب ایدوب کلیوردی .
بو صره‌ده مارشال سولت قرق ایکی کون محاصره‌دنصکره باداژور بلده‌سنی فتح ایله سکز بیك اسیر وکلیتلو ذخیره ومهمات اله کچورمش ایسه‌ده ماسینا اردوسنك پورتقالدن چکلمسی حسبیله اسپانیانك جانب شمالیسی آچق قالمش وانکلیز وپورتکیز واسپانیول فرقه‌لری جسارته کله‌رك کمال شدت ایله جنکه کیرشمش اولدقلرندن مارشال سولت باداژوزك محافظه‌سندن عاجز قاله‌رق کندوسی امداده محتاج اولمشدر . وایش کوندن کونه آغرلاشمقده اولدیغندن امرای عسکریه برچاره بوله‌میوب تکرار جنرال فووه‌یی ناپلیونك یانه کوندرمشلردر .
ناپلیون بو احواله کسب وقوف ایتدکده ماسینانك سانتارن موقعنی ترك ایله اسپانیایه چکلمسندن طولایی حدتلنوب ماسینایه تکدیرنامه ارسال ایله سریعاً لورد ولینکتون اردوسنك ارقه‌سندن اورمسنی امر ایتمش واسپانیاده‌کی فرانسز فرقه‌لری برلشوبده مارشال سولتك امدادینه ایرشملری ایچون تعلیمات کوندرمشدر .

حالبوکه انکلیزلر مقدما پورتکیز واسپانیا سفرلرندن مأیوس اولەرق انکلتره وکلاسی اردولرینك اعادەسنه قرار ویرمشلر ایکن لورد ولینکتون ثبات کوستروب بوکره رأی وافکارینك نفس الامره موافق اولدیغی فعلا ثابت اولمغله لورد ولینکتون انکلترەجه بیوك شرف وشان قازانمش وعلی العموم انکلیزلرك افکاری صورت قطعیەده محاربەنك دوامی طرفنه توجه ایلمش اولمسیله لورد ولینکتون ارتق مخالفت غائلەسندن قورتیلەرق ذهننی تمامیله تدابیر حربیەیه صرف ایتمکه باشلامش وفرانسزلرك ضعفنی فرصت و بوفرصتی غنیمت بیلەرك همان باداژوزك ضبط واستردادینه قیام ایلمشیدی ومعیتندەکی اردو قرق ایکی بیك نفردن مرکب اولوب بونلرك یکرمی یدی بیکی انکلیز واون ایکی بیکی پورتکیز وباقیسی اسپانیول ایدی ٠

ماسینا ناپلیوندن آلدیغی امر اوزرینه (١٨١١) سنهٔ میلادیەسی مایس افرنجیسی اوائلنده اوتوز سکز بیك نفردن مرکب برفرانسز اردوسیله لورد ولینکتون اردوسنك ارقەسندن قوشوب (فوانتس دونورو) نام قریه جوارنده اکا تصادف وشدت ایله انکلیزلرك اوزرینه هجوم ایدرك اوچکون محاربه ممتد اولمش ایسەده انکلیزاردوسنی یرندن قملداتمق قابل اولمدیغندن ماسینا انکلیزلرایله باشەچیقەمیەجغنی اکلایوب انلرك النه دوشمامك ایچون برتقریبله محاربەدن چکیلەرك المیده قلعەسنی جبخانه ایله اتدقدنصکره سالامانغه حوالیسنه عودت ایلمشدر ٠

اول اثناده برانکلیزفرقەسی دخی باداژوز اوزرینه یوریمکده اولمسیله مارشال سولت (اسطرا مادورا) سنجاغنه قوشوب اودخی برانکلیز فرقەسنه تصادف ایله جنکه کیرشمش ایسەده بوراده دخی فرانسزلر مظفراولەمیوب رجعته مجبور اولدقلرندن مارشال سولت معیتندەکی عسکرله باداژوزجوارنده برموقع طوتوب تحفظ حالنه کیرمشدر ٠

الحاصل فرانسز جنراللرینك ترتیب وتدبیرلری لورد ولینکتونك مهارت وبصیرت ایلەحرکتنه وپورتکیزواسپانیول عساکرینك غیرت وشجاعتنه غالب کلەمیوب فرانسز اردولری پریشانلغه دوچار اولمغله ناپلیونك امید وامکاری هپ محو وهبا اولوب کیتمشدر ٠

مادریدده قپانمش اولان قرال ژوزف دخی پك فنا حالده ایدی نفوذ یوق اقچه یوق قرال عنواندن بشقه برشیئه مالك دکل ایدی اسپانیانك بویله بر پریشانلغنه باقوب تأسف ایدرك کاه استعفا ایتمك وکاه نتیجهٔ وقوعاته منتظر اولمق مطالعەسیله برحال تردد وتذبذبده ایدی بوکره فرانسز فرقەلرینك برمنوال مشروح وقوعه کلان پریشانلقلری اوزرینه بتون یأس وفتور کتورەرك ناپلیوندن استیذان ایله پارسه عزیمت ایلمشدر ٠

شواحواله نظراً اسپانیا ایشلرینك تسویه‌سی باشلو برتدبیره محتاج ایدی ناپلیون ایسه انكلیزلره امان ویرمه‌مك ایچون محاصرهٔ بریه اصولنك كمال شدت ایله اجراسی قیدینه دوشوب بوندن طولایی دول شمالیه ایله اره‌سنده ظهوره كلان مباینت اوزرینه اسپانیایه یكیدن اردو سوقنه وقتی مساعد دكل ایدی . كلهلم محاصرهٔ بریه بحثنه .

* محاصرهٔ بریه *

انكلیزلر (١٨٠٦) سنهٔ میلادیه‌سنده فرانسه‌نك برست اسكله‌سندن البا نهرینه قدر اولان سواحلك ابلوقه تحتنده اولدیغنی اعلان ایلمشلر ایدی حالبوكه بردولت كندی دونماسنك كفایتنه كوره فعلا دیكر بردولتك بر یاخود برقاچ لیمانی ابلوقه ایتدكده اكا بر دیه‌جك اولمیوب اما فلان محلدن فلان محله قدر اولان ساحللر ابلوقه التنده اعتبار اولنمشدر بردولتك كمیسی اورالره یناشمسون دیو دول سائره‌یه اعلان ایدیویرمك حقوق ملله مغایردر .

بوكا قارشو ناپلیون دخی كذلك حقوق ملله مغایر اوله‌رق محاصرهٔ بریه اصولنی وضع ایتدی یعنی برّ اوروپاده‌كی ساحللرك كافه‌سنی انكلیزلره قپاتمق اوزره دول اوروپایی مجبور ایلدی .

حالبوكه ملل اوروپابینده اوته‌دنبرو جاری اولان معاملات جسیمه‌یی بردنبره كسمك وخلقی لوازمات ضروریه حكمنه كیرمش اولان اشیادن محروم ایدیویرمك نقدر مشكل برایش اولدیغی بیانه محتاج دكلدر .

وبو محاصرهٔ بریه‌یه قارشو انكلیزلر دخی (١٨٠٧) سنهٔ میلادیه‌سنده اوروپا دكزلرنده كزن كمیلر هر قنغی دولته منسوب اولورسه اولسون لوندره‌یه یامالطه‌یه ویاخود انكلتره‌لونك كوستردیكی دیكر اسكله‌لردن برینه اوغرایوبده معین اولان رسمی ویرمز ایسه دشمن كمیسی عد اولنه‌جغنی اعلان ایتدیلر .

انك اوزرینه ناپلیون دخی انكلیزلرك اعلانه اطاعت ایدن سفینه‌لره دشمن كمیسی نظریله باقوب نرده اله كچوریلور ایسه ضبط اولنه‌جقلرنی اعلان ایتمكله بی طرف دولتلرك بیچاره سفائن تجاریه‌سی ایكی تحكم وتعدی اقندیسی اره‌سنه دوشوب نه‌یاپه‌جقلرنی شاشردیلر وانكلیزلرك اعلانه اطاعت ایتسه‌لر فرانسز طرفندن ضبط اولنمق وناپلیونك تنبیهاتنه توفیق حركت ایتسه‌لر انكلیزلره قربان اولمق تهلكه‌سنده ایدیلر .

طرفین بویله حقوق ملل قواعدینك خلافی ویكدیكره منافی اولان ایكی قاعده‌یی كمال شدت ایله اجرا ایتمكده بولندقلرندن امریقا جمهوری دخی امریقا سفینه‌لرینه اوروپا صولرنده كزمكی یساغ ایتدیكی كبی انكلیز وفرانسز كمیلرینك دخی اراتق امریقا

صولرنده طولاشـملرینی منع ایله ایچلرندن ذکله میوبده امریقایه کیدن اولور ایسه ضبط اولنه‌جغنی اعلان ایلدی .

امریقا کمیجیلری ایسه بویله متحکمانه قاعده‌لرك مدت مدیده جریان ایده‌میه‌جکنی درك ایله اوروپا تجارت بحریه‌سندن فراغت ایتمیوب وكندو دولتلری طرفندن جزا کورمامك ایچون امریقایه دخی کیتمیوب همان اوروپا صولرنده طولاشورلر ولوندره‌دن کلیتلو انکلیز متاعی یوكلدوب قرونشتاد ودانسقه وقوپنهاك وهامبورغ وآمستردام وانور وهاور وبوردو اسکله‌لرندن بر" اوروپایه آشوررلر ایدی .

برطرفدن روملر دخی عثمانلو سنجاغی سایه‌سنده میدانه چیقوب مالطه‌دن قهوه وشکر وانکلیز امتعه‌سی تحمیل ایله تریسته وونديك وناپولی ولیغورنه وجنوه ومارسلیا اسکله‌لرینه نقل ایدرلردی بونلرك انکلیز اسکله‌لرینه اوغرادقلرینی اثبات پك مشکل اولدیغندن بوبابده فرانسزلر انلرك ویردیکی تامینات لفظیه ایله اکتفایه مجبور ایدیلر .

حال برمدت بومنوال اوزره دوام ایتدکدنصکره ناپلیون بووجهله محاصرهٔ بریه اصولنك لایقیله اجرا اولنه‌میه‌جغنی درك ایدرك اقتضاسنی مطالعه ایدرکن امریقایه کیدن برقاچ فرانسز کمیلرینك امریقا جمهوری طرفندن ضبط اولندیغنی بهانه ایدرك فمابعد اوروپا اسکله‌لرینه اوغرایان امریقا کمیلرینك بلااستثنا ضبط اولنه‌جغنی اعلان وبی‌طرف بیراق التنده ادخالی ممنوع اولمیان شکر وقهوه‌نك دخی ادخالنی یساغ ایتدی وروملر حقنده تدقیقات شدیده اجراسنی امر ایلدی .

وبوندن طولایی روم کمیلرندن بعضیلری فرانسه‌لو طرفندن ضبط اولنمغله انلرك تخلیهٔ سبیلی ایچون دولتعلیه‌نك پارسده مقیم ایلچیسی محب افندی فرانسه خارجیه ناظری ایله محاوره ومباحثه‌یه کیریشوب بوبابده فرانسه‌لو طرفندن فوق‌العاده صورت اصرار کوسترلمکله محب افندی دخی علی‌الدوام بحث ومجادله‌دن خالی اولمازدی .

محاصرهٔ بریه‌نك اول مرتبه شدت ایله اجراسنی ناپلیون هپ متفقلرینه تکلیف ایتدیکی صره‌ده روسیه دولتندن دخی طلب ایلدی بوبابده پروسیا ودانیمارقه وفلمنك واسوج دولتلری صورت مخالفت کوستردیلر ایسه‌ده ناپلیون بوندن طولایی معاملهٔ جبریه‌یه قیام ایده‌جکنی بیان ایتمکله جمله‌سی موافقته مجبور اولدیلر .

اما روسیه ایمپراطوری علکساندری بوکا بروجهله موافقت ایده‌مدی زیرا انکلتره دولتیله قطع مخابره‌سی ومحاصرهٔ بریه حکمنجه انکلیز امتعه‌سنك روسیه ممالکنه دخولنی منع ایلمسی روسیه تجارتنه خسار عظیمی موجب اولمشیدی . فقط امریقا

كميجيلرى انكلتره‌يه متعلق اولان اسكله‌لرى طولاشورلر وكميلرينى انكليز امتعه‌سيله طولدردقدنصكره كلوب روسيه سواحلنه يناشورلر وامريقا مالى ديو صاتوب يرينه ذخيره وتيمور آله‌رق انكلتره‌يه طاشورلر ايدى علكساندرى انلرى منع ايتسه روسيه‌نك بتون بتون تجارت قپولرينى قپامش اولوردى علكساندرى ايسه بوكا بروجهله راضى اوله‌مازدى فقط دولتعليه ايله اولان محاربه‌سنه دلخواهى اوزره ختام ويره‌بيلمك ايچون برمدت ناپليونى اووتمغه مجبور اولديغى جهتله آچقدن آچغه ناپليونه مخالفتدن احتراز ايدرك اغماض ومسامحه يولنده ليت ولعل ايله امرار وقت ايلردى .

وبالاده بيان اولنديغى اوزره اسوج قرالى اسوج ليمانلرينى انكليزلره قپاتمق اوزره ناپليون ايله عقد مصالحه واتفاق ايتمش ايسه‌ده بوشرطك اجراسى اسوج ملتنه پك اغر كلديكندن اسوج دولتى غوتمبرغ نام اسكله‌يى آچوب بى‌طرف دولتلر كميلرينك كتورديكى مالى آلمق بهانه‌سيله آچقدن انكليز مالنك ادخالنه مساعده اولنور وبرطرفدن دخى عربه‌لر ايله انكليز امتعه‌سى روسيه ممالكنه طاشينور ايدى الحاصل اسوجلولر قچاقلغه آلت اولورلردى .

واكرچه علكساندرى انكليز امتعه‌سى طاشيان كميلر حقنده بر قچاق محكمه‌سى تشكيل ايتديسه‌ده بومحكمه‌نك اطوار مسامحه‌كارانه‌سى قچاقلره اصلا مانع اولميوردى . قالديكه (١٢٢٤) سنهٔ هجريه‌سنه مصادف اولان (١٨٠٩) سنهٔ ميلاديه‌سى اواخرنده انكلتره‌نك ذخيره‌يه شدت احتياجى اولديغندن بغداى يوكلى اوله‌رق اسكله‌لرينه كلان كميلر كرك دوست كميسى اولسون وكرك دشمن كميسى اولسون جمله‌سى قبول اولنمغله برابر رسم كمركدن ورسومات سائره‌دن معاف طوتيله‌جقلرى انكلتره دولتى طرفندن اعلان اولنوب ناپليون دخى اول وجهله انكلتره‌يه كيدن كميلره مساعده ايتمش ومقابلنده يالكز فرانسه‌يه اشدلزومى اولان امتعه‌نك نقل وادخالنه رخصت ويرمشيدى .

بوايسه مال قاچرمغه بر بيوك فرصت اوله‌رق بر عجيب قاريشقلغه وغريب قارغشه‌لغه سببيت ويردى وتجارت بحريه بر نوع دسيسه كارلقدن عبارت اوله‌رق ارتق رزالته واردى .

انكليزلر تجارت سايه‌سنده ياشار بر ملت اولدقلرندن اشبو محاصرهٔ بريه اصولى بر قاچ سنه‌لر لايقيله اجرا اولنسه كركى كبى صقيلوب ناپليون ايله صلحه ياتمالرى ملحوظ ايسه‌ده بواصولك ييللرجه سكته‌سز اجراسى غاية‌الغايه مشكل ايدى .

زيرا دول اوروپانك بويله مسبوق بالمثل اولميان تحكم وتعدى‌يه موافقتلرى مجرد

ناپلیونك جبر وزوریله اولدیغنه مبنی طرف بطرف پیدا اولان قاچاقلردن اغماض ومسامحه واهالی ایسه انلره اعانه ایدر اولدقلری جهتله هر طرفده کلیتلو مال قاچیرلمقده وبی طرف دولتلرك سفائن تجاریه‌سی کویا کندی مملکتلری حاصلاتنی طاشیورلرکبی کلیتلو انکلیز مالنی نقل ایله قاچاقلره آلت اولمقده ایدیلر .

اول اثناده ناپلیون انکلیزلر ایله مصالحه ایچون خفیا مکالمه‌یه کیرشمك ایستمش ایسه‌ده انکلتره وکلاسی طرفندن صورت موافقت کورمدیکی جهتله کیروچکلدی وانکلیزلری امانه کتورمك اوزره محاصرهٔ بریه اصولنك کمال شدت اوزره اجراسیله مشغول اولدی . واشبو (١٢٢٥) سنهٔ هجریه‌سنه مصادف اولان (١٨١٠) سنهٔ میلادیه‌سنی بوخصوصه صرف ایلدی .

اوروپا خلقی ایسه بو ایشدن بزمش اوصانمش اولدقلری جهتله هر یرده ناپلیونك بومثللو تعدیات متحکمانه‌سندن قورتلمنك چاره‌سی ارانور وعلی الخصوص شمال اوروپاده کندو علیهنه بربیوك محاربه اسبابی حاضرلانور ایدی .

اول وقتك اك مهم مسائلندن بریسی هولانده یعنی فلمنك دولتنك حالی ایدی . شویله که : مقدما ناپلیون لویی نام برادرینی فلمنك قرالی نصب ایتدکده لوئینك حسن نیاتنه ومملکتنك ترقیٔ ثروت ومعموریتی حقنده مشهود اولان اقداماتنه بناءً فلمنکلولر ممنون اولمشلر ایدی . چه‌فائده‌که فلمنکلولرك منافعی ناپلیونك دلخواهنه پك مباین ایدی . چونکه فلمنکلولر اوته‌دنبرو تجارت بحریه ایله یاشار برطائفه اولدقلرندن اشبو محاصرهٔ بریه اصولی اك زیاده انلره مضر اولوب بواصولك تمامیله اجراسی انلرك تجارتنی کلیا امحا وکندولرینی پریشان ایده‌جکی جهتله فلمنك طرفندن بواصولك اجراسنه مخالفت کوسترلمکده ایدی .

ناپلیون ایسه بوحاله پك زیاده حدتلنه‌رك برادری لویی یی پارسه جلب وتضییق ایتدی وکندو پولتیقه‌سنه توفیق حرکت اولنمدیغی حالده فلمنکك استقلالنی امحا ایله فرانسه‌یه الحاق ایده‌جکنی اکلاتدی . لویی تبعه‌سنه آجیوب ناپلیونی اقناع ایله بوبابده بعض تعدیلات اجراسنی التماس ایتدکده ناپلیون اکا سن ابتدا بنم منفعتمی ثانیا فرانسه‌نك منفعتنی محافظه ایدوبده صکره کندی تبعه‌كك منافعنی دوشونملیسین دیو جواب قطعی ویرمش اولمسیله لویی مأیوساً پارسدن چیقوب فلمنکه کیتدی واداره‌سنی درعهده ایلمش اولدیغی ملته خیانت ایتمش اولمامق ایچون پایتخته عودتنده قرالیتدن استعفا ایتدی .

انك اوزرینه ناپلیون دخی فلمنك مملکتی رین وموز کبی فرانسه اراضیسندن جریان ایدن نهرلرك رفته رفته کتوروب برکدرمش اولدیغی طپراق وچامورلردن

تحصل وتشكل ايتمشدر ديه رك (١٨١٠) سنهٔ ميلاديه‌سی حزيرانده هولانده قراليتنی الغا ايله فلمنك ممالكنی فرانسه‌يه الحاق ايلدی .
وسنهٔ مزبوره تشرين اولنده (ويل انسيئاتيق) يعنی هامبورغ ولوبك وبيرم نام بيوك شهرلر فرانسه ممالكنه ضم وعلاوه قلنديغی كبی ناپليون بالدفعات رين نهرينی تجاوز ايتميه‌جكنی تعهد ايلمش ايكن رين اتحادندن معدود اولان اولدنبورغ دوقه‌لغی ووستفاليه‌نك برخيلی يرلری فرانسه‌يه الحاق اولندی .
وبالاده ذكر اولنديغی اوزره پاپانك بتون ممالكی فرانسه‌يه الحاق اولندقدن بشقه اسويچره‌نك واليس نام ناحيه‌سی دخی ضبط اولنمشيدی .
الحاصل ناپليون اوروپا خريطه‌سنی ايستديكی كبی بوزوب چيزردی بوجهتله كمسنه‌ده امنيت قالمدی . وبومرتبه متحكمانه ومتجبرانه معاملات وتعدياته دول وملل تحمل ايده‌مز وبويله عادت طبيعتدن خارج اقبال وعظمتی ارتق دنيا چكه‌مز اولدی .
وستفاليه قرالی وناپليونك برادری اولان ژروم افكار عموميه‌نك اول مرتبه هيجانی پك اعلا اكلامش اولديغندن اول هنكامده ناپليونه يازمش اولديغی مكتوبنده بوراره دائر پك چوق اخطارات عاقلانه ونصايح حكيمانه ويرمش ايسه‌ده ناپليونك قولاقلری غرور وغفلت ايله قپانمش اولديغندن برادرينك سوزلرينه اصلا حوالهٔ سمع واعتبار ايتمدكدن بشقه بر بيوك اردو ايله جانب شماله كيتمك واز چوق كندوسنه طيانه‌بيله‌جك روسيه دولتی ايوجه ازوبده دنيايی دترتمك ايستردی .
اولدنبورغ دوقه‌سنك زوجه‌سی ايسه روسيه ايمپراطوری علكساندرينك تيزه‌سی اولديغی حالده دوقه‌نك حكومتندن محروم ومهجور قالمسی علكساندری‌يه پك زياده تأثير ايديوردی قالديكه ناپليون بونجه ممالكی ضبط ايدوب طورركن اتفاقی حسبيله بوندن طولايی علكساندری‌يه ايضاحات ويره‌جكنه پترسبورغده مقيم ايلچيسی واسطه‌سيله محاصرهٔ بريه اصولنك تمامیٔ اجراسی ايچون پدرپی علكساندری‌يی صيقشدرمقده ايدی بودخی علكساندرينك انفعالنی موجب اولمقده ايدی .
قالديكه محاصرهٔ بريه اصولنك اجراسندن ناشی روسيه‌لولر كندو حاصلاتنی تماميله صاته‌مز اولدقلری جهتله روسيه ممالكندن خارجه پك آز شی چيقار وحالبوكه كليتلو المانيا وفرانسه مالیفاتوره‌سی كيرر ايدی بناءً عليه اخراجات ايله ادخالاتك موازنه‌سی بوزلدی وروسيه‌ده كوندن كونه نقود ازالدی وبوجهتله روسيه تجاری شكايته باشلادی وپك چوق كفتكو تكون ايلدی انك اوزرينه علكساندری دخی المانيا وفرانسه امتعه‌سندن چوغنك روسيه ممالكنه ادخالنی يساغ ايتدی وبويساغی پك صيقی طوتدی وروسيه اصلزادكاننك تشويقاتی اوزرينه روسيه‌لو طرفندن

یاپیلان تعرفهٔ جدیده روسیه ممالکنه فرانسه امتعه‌سنك ادخالنی تصعیب وانکلیز امتعه‌سنك ادخالنی تسهیل ایتمشدر .

ناپلیون ایله علکساندری بیننده‌کی مخالصتك بویله آزوقت ظرفنده مبدل خصومت اولمغه باشلادیغنه نظراً قریب العهدده جنکه طوتشملری لازم کلور ایسه‌ده علکساندری مقدمکی محاربه‌لرده کورمش اولدیغی انهزامك آجیسنی هنوز اونوتمامش اولدیغی حالده دولتعلیه ایله اولان محاربه‌سی کمال شدت ایله دوام ایلمکده اولدیغندن همان فرانسه ایله حربه کیرشمك ایستمزدی وبوکا مجبور اولسه بیله اول باول ناپلیون ایله اولان اتفاقی موجبنجه فنلاندیایی ضبط ایتدیکی کبی افلاق وبغدانی دخی روسیه ممالکنه الحاق ایتمك ایسترdi وبلکه یالکز بوکا دخی قناعت ایتمیوب ممالك قافقازیه‌دن برخیلی یرلرك طرف دولتعلیه‌دن کندوسنه ترکنی وتضمینات حربیه اعطاسنی وصربستانك استقلالنی طلب وآرزو ایلردی باب عالی ایسه برترکنه راضی دکل ایدی بناءً علیه دولتینك مرام ومقصدلری بربرندن پك اوزاق ایدی .

وزیرده بیان اولنه‌جغی وجهله اشبو یکرمی بش سنهٔ هجریه‌سنده روسیه جنراللری طونه نهرینی کچوب فوق العاده شدت ایله ایلرولیه‌رك طونه یالیسنده بعض مواقعی اله کچوردیلر وپك زیاده قانلو محاربه‌لر وقوعه کتوردیلر ایسه‌ده بالقان خطنی یرته‌مدیلر واول وقت عساکر اسلامیه کافةً باشی بوزوق وفن حربده معلومات ومهارتلری یوق ایسه‌ده شجاعت فوق العاده‌لری سایه‌سنده بالقان خطنی محافظه ایتدکلرندن بشقه طونه خطنی دخی الدن چیقارمدیلر .

شوحاله کوره علکساندرینك دلخواهی اوزره دولتعلیه‌یی صلحه مجبور ایتمسی پك چوق مال وعسکر تلف ایدرك پك بیوك مظفریتلر قازانمسنه موقوف ایدی بوجهتله اول ارالق ناپلیون ایله بوزوشمق ایشنه الویرمزدی مع مافیه کندی دولتنك منافع تجاریه‌سنی دخی بتون بتون سکته‌دار ایتمك ایستمزدی بناءً علیه ناپلیون ایله اولان عهود وشروطنك برحرفنه مخالف حرکت ایتمیورکبی کورنمکله برابر کندو منفعتنی دخی محافظه ایله اوغراشور وعثمانلو محاربه‌سنك ختامنه قدر ناپلیونی الدادوب آووتمغه چالیشور ایدی .

مع مافیه قاعدهٔ احتیاطه رعایةً علکساندری تدارکات حربیه‌یه قیام ایله لهستان حدودنده استحکاملر وقلعه‌لر انشا وفنلاندیادن جهات سائره‌دن اول طرفه عسکر نقل وتعبیه ایتدیرر اولدی .

ناپلیون دخی بوحاله واقف اولیجق یقین وقتده روسیه ایله جنکه مجبور اوله‌جغی

مطالعه‌سيله تداركات عظيمه‌يه ابتدار ودانسقه قلعه‌سنى كندويه مركز اتخاذ ايلدى ومعاملات پولتيقيه‌سنى دخى بومطالعه‌يه اويدرمغه باشلادى ازجمله اوستريا دولتيله براتفاق معاهده‌سى تنظيمى ايچون مكالمه‌يه كيرشدى وروسيه‌لو ايله جنكه باشلاديغى كبى علكساندرينك درحال انكلتره دولتيله اتفاق ايده‌جكى مجزومى اولديغندن اول حالده بارى دولتعليه‌نك فرانسه دوستلغنده قالمسى ايچون استانبولده مقيم فرانسه مصلحتكذارى موسيو دولاتور موبورغك الدن كلديكى قدر چالشمسى حقنده كندوسنه تعليمات مخصوصه كوندرمشيدى ٠

بناءً عليه مقدما فرانسه‌لو افلاق وبغدانك روسيه‌لويه تركنى باب عالى‌يه تكليف وبوحالده دولتعليه‌نك تماميت ملكنه متعهد وضامن اوله‌جغنى بيان ومؤخرا روسيه‌لو مملكتيندن بشقه برشى ايستر ايسه موافقت اولنمامسنى درميان ايتمشيكن صكره دن فرانسه مصلحتكذارى مومى اليه موسيو موبورغ باب عالى‌يه محرمانه اوله‌رق روسيه‌لو ايله فرانسه‌لونك بوزوشمغه باشلاديغنى وقريب العهدده روسيه‌لو طونه سواحلنده كى عسكرينى چكمكه مجبور اوله‌جغنى وشديدا حربه دوام اولنه‌رق هيچ برشيئه موافقت اولنمامسنى اخطار وانهـا وفرانسه‌لونك مقدما دولتعليه عليهنده قوللانديغى پولتيقه سلطان سليمك اعدامندن نشئت ايتمش بركيفيت اولديغندن بحثله مضى مامضى دينله‌رك كچمشك اونودلمسنى التماس واستدعا ودولتعليه فرانسه‌لو ايله اتفاق ايدرسه مملكتينى تركه مجبور اولميه‌جغندن بشقه بك چوق شيلر قازانه‌جغنى اشراب وايمـا ايده‌كلوردى ٠

باب عالى ايسه‌تيلسيتده وارفورتده جريان‌ايتمش اولان مكالمه‌لرى انكليزلر واسطه‌سيله اوكرنمش وناپليونه بك زياده كوجنمش ايدى استانبولده فرانسزلره وفاسز وثباتسز نظريله باقيلور ايدى وموبورغك اعتبار وحيثيتى اولميوب افاده‌لرينه اصلا اهميت ويرلميوردى قالديكه سلطان محمود ثانينك اخبار جلوسى حقنده ناپليونه يازلمش اولان نامهٔ همايونه جواب يازلمامش اولمسى دخى برنوع حقـارت عداولنه‌يوردى ومقدما دولتعليه افلاق وبغدانك تركنه دائر اولان تكليفى لسان حدت وشدت ايله رد ايلمش وممالك عثمانيه‌نك تماميتنى تأمين ايتمك سوزينى فوق‌العاده صوغوقلق ايله دكله‌مش ايدى ٠

مع مافيه دولتعليه روسيه‌لو ايله حرب اوزره بولنديغندن فرانسه‌ايله روسيه بيننده دخى محاربه ظهور ايتديكى تقـدير ده دولتعليه‌نك فرانسه‌لو ايله بالاتفاق روسيه محاربه سنه دوام ايلمسى ناپليونك املى اولديغندن باب عالى ايله اولان مناسباتنى تأييد واحكام ايچون اظهار مخالصتدن خالى اولمازدى ٠

انكليزلر ايسه ناپليونك خصم جانى اولدقلرندن بتون دنيـايى انك عليهنه قالدرمق ايسترلر وانكله متفق اولان دولتلره اظهـار خصومت ايدرلر ايدى بنـاءً عليه روسيه‌لوبى دولتعليه ايله بارشدرمق وفرانسه‌لو ايله بوزشدرمق اسبابى استحصال ايله اوغراشورلر ودولتعليه‌يى فرانسه‌لودن تبريد وتبعيده چاليشورلر ايدى .

باب عالى دخى يكى اوكرنمش اولديغى ديپلومات لسانيله ايكى طرفى اداره يه چاليشور وبروجه آتى روسيه‌لو ايله‌غايت فدارا كارانه‌اوغراشور ايدى وبونكله برابرانكلتره ايله فرانسه‌لو بيننده جارى اولان محاربه‌ده بى طرف اولديغى اعلان ايدرك دولتين بكلكلرينك دولتعليه صولرنده جنك ايتاملرى ودولتعليه تجار سفينه لرينك هريرده تعرضدن مصون اولملرى ايچون انكلتره وفرانســه سفارتلرينه متحدالمآل اوله‌رق برقطعه تقرير ويرمشدركه صورتى زيرده (ى) اشارتيله ايراد اولنور .

* بعض تداركات سفريه ووقايع سائره *

جزائر غرب اوجاغى طرفندن دأب ديرين دولتعليه اوزره كچن سنه تبريك جلوس همايون ضمننده هدايا ايله بركمى كلمش وكتورديكى هديه‌لر ركاب همايونه تقديم‌ايدلمش ايدى كه مرصع التون طاقيله برابر بررأس‌آت وبرشاهوار ايجو تسبيح وبرپرلانتى يوزك وبرمرصع التون ســاعت وبرمرصع التون قوطى وايكيسى آلتــونله مزين وايكيسى مرجانلو اوله‌رق جزائركارى درت عدد تفنك وبرچفت مرصع التون طبانجه وبرمرصع التون يتاغان بچاغى وبرمرصع التون وزنه كيله واوچ عددمرجان تسبيح وايكى عدد عنبر تسبيح والتى عدد صرمه صچاقلى سرير مقعدى ومع پلاصقه اوچ عدد جزائركارى‌غيرت قوشاغى وبش‌عدد جزائركارى زردوز مقدم ويكرمى عــدد متنوع احرام ودرت عدد ارســلان پوستى ودرت عدد قپـلان پوستى وبر حرم اغاسى وايكى رأس پاپاغان وايكيسى بيــوك واوچى كچوك اولمق اوزره بش ارسلان وايكى قپلان ودرت جيلان‌ايله اوچ دوه قوشندن عبارت ايدى‌هداياى مز بوره‌يى كتورنلره على مراتبهم عطيه‌لر اعطا بيورلدقدن بشقه طرف ملوكانه‌دن جزائر اوجاغنه برقطعه‌سى طقوز چاپنده واون‌آلتى قارش طولنده وبرقطعه‌سى بش چاپنده وكذا اون‌التى قارش طولنده ودرت قطعه‌سى بش چاپنده وســكز قارش طولنده وبرقطعه‌سى اوچ چاپنده ويكرمى بر قارش طــولنده اولمق اوزره يدى قطعه باليمز طوپ ويدى چاپنده‌التى‌قارش‌طولنده ايكى‌قطعه ابوس طوپى واون‌درت چاپنده درت قارش طولنده‌التى قطعه قلنبورنه طوپى واوچيبك‌عدد اجناس قطرده يوارلاق والتمش چاپنده‌برقطعه هاون‌ويوز عدد خمپره دانه‌سى وايكييوز قنطارباروت وايكييوز قنطـار خام تيمور ويكرمى عدد دستموره‌لق اغاج ويكرمى عدد فورچنه

اغاجی وایکیوز قنطار خام کندیر وایکیوز قنطار قطران و برقطعه فرقتین ایله دیکر برقطعه کبیر کمی احسان بیورلمش ایدوکندن مومی الیهم بونلری قبض ایله برمدت درسعادتده آرام ایتدکدنصکره اشبو یکرمی بش سنه‌سی اوائلنده جزائره عودت ایتمشلر ایدی .

بالاده اشعار اولندیغی اوزره فرانسزلرك ایمپراطوری ناپلیون بوناپارته روسیه ایمپراطوری علکساندری ایله عقد ایلدیکی اتفاقده افلاق وبغدانی روسیه‌لویه ترك ایدوب روسیه عسکرینك مدت قلیله ظرفنده طونه یالیسنی استیلا ایله دولتعلیه‌یی بووجهله مصالحه‌یه مجبور ایدیویرمك قویاً مأمولاری ایکن عساکر اسلامیه‌نك غایت شجیعانه وفداکارانه مقاومتی اوزرینه عکس قضیه ظهور ایدرك ایش سورنجمه ده قالدی ومؤخراً ایکی ایمپراطور بیننده اختلاف وبرودت وقوع بولدی .

انك اوزرینه علکساندری دخی هرنصل اولورسه اولسون مملکتینك روسیه‌یه ترکنی دولتعلیه‌یه تصدیق ایتدرمك ایچون بوسنه تدارکات قویه‌یه تشبث ایتدیسه‌ده دولتعلیه دخی فدائیلك یولنده مقاومته قیام ایله سردار اکرم اردوسنه هرطرفدن عسکر ومهمات سوقنه اهتمام ایدر اولدی .

وطربزون ایله باطوم وصوخوم سواحلنك دونما ایله محافظه‌سی لازمهٔ حالدن کورندیکنه واناپه محافظی حسین پاشا طرفندن اکر اول طرفه دونما کوندرلمز ایسه روسیه‌لو علیهنه اعمال ایدکدیکی ابازه وچرکس خلقی مأیوس اوله‌رق اول حوالینك الدن چیقه‌جغی انها اولنمش اولدیغنه مبنی اول طرفه ایکی قپاق ایله درت قطعه فرقتین وقوروت ودرت قطعه شالوپه کوندرلمسی تذکر وتدبیر اولندیسه‌ده سواحل مزبوره‌یه اوقدر کمی ایله کیدیله‌میه‌جکی وکیدلسه‌بیله برایش کوریله‌میه‌جکی واورالرده بارینه‌جق لیمان اولمدیغی امرای بحریه طرفندن بیان اولنمغله وموسم بهار تقرب ایتمکله اول حوالی‌یه بحراً معاونت اولنمق خصوصی دونمای همایونك قره‌دکزه چیقمسنه تعلیق اولنمق لازم کلدی و (قپودانلر همان معاش آلوب راحتجه اکل ایله بیت الماله خسار ایدیورلر ودکزه چیقسه‌لر دخی همان کلغره ووارنه‌یه قدر کیدوب کلیورلر ومقدما دونمای همایون طاقیله قره‌دکزه چیقدیغنده سینوب لیماننده اکلنوب قالدی وچیقوب برایش کوره‌مدی لکن انشاءالله تعالی اشبو اول بهارده دونما اخراج اولندقده بحر سیاهك هرطرفی کشت وکذار ایله تکاسلی ظهور ایدنلرك جزالری ترتیب اولنه‌جقدر) دیو اشبو یکرمی بش سنه‌سی اوائلنده امرای بحریه‌یی تعذیر سیاقنده ترسانه امینه خطاباً باب عالیدن بیورلدی یازلدی .

موسم بهار تقرب ایتمش وایام کار زار کلوب چاتمش اولدیغی حالده سردار اکرمك

مزاجی منحرف وکندی حکیمی برأسه مداواتدن مجتنب وخائف اولوب اردو حکیم باشیسی اولان ذات ایسه علم طبدن بی خبر اولەرق مجرد قایرلمق اوزره حکیم باشی طرفندن تعیین اولنمش ایدوکنه واردوی همایونده ادویهٔ لازمه بولنمدیغنه مبنی طبیب وادویه طلبی ضمننده طرف سردار اکرمیدن کوندریلان قائمه غرهٔ صفرده رکاب همایونه وارد اولیجق درحال ایستیلان ادویه ایله ایکی طبیب کوندرلدی بونلرك بری روم طائفەسندن وتبعهٔ دولت علیەدن اولوب ایتالیاده تحصیل علم طب ایتمش اولان قسطنطین قالدیرا نام طبیب ماهر ودیکری افرنج طائفەسندن اولوب علم طبده مهارتی مسلم وباهر اولان پچوتی ایدی ایکیسی برلکده ادویهٔ لازمه‌یی استصحاب ایدرك سریعامنزل‌ایله شمنی‌یه کیتدیلروسردارا کرمه‌مداوات‌ایدرك‌اواخر صفرده برؤتام کلمکله ایکیسی دخی عطایای وفیره الەرق درسعادته عودت‌ایتدیلر.

براردوده لزومی قدر طبیب وادویه بولنمامق واقعا بیوك نقصاندر لکن اولوقت دولتعلیه اردولرنده بو مثللو نقصانلر پك چوق ایدی وانلرك اکمالنه صرف ذهن ایده جك وقت یوق ایدی هرشیدن اول اردویه ذخیره یتشدرمك لازم کلوب حالبوکه طونه یالیسی پایمال اولدیغندن انواع مشقت ایله اوزاق یرلردن ذخیره نقل اولنوردی وتجار کمیلرینه قره دکز قپالو اولدیغندن استانبولده دخی ذخیره ندرت اوزره بولنوردی .

حتی اول اثناده استانبول ایچون هرکیله‌سی یدیشر غروشه بغدای واوچر بوچق غروشه آرپه اشترا وخاط ایدیله رك هرکیل مخلوطی بش غروش بر ربعه کلورکن فرونلره درت غروش بش پاره‌یه توزیع اولنه‌رق قرق بیك کیله دن عبارت اولان ترتیبده میری اللی بش بیك غروش متضرر اولدیغی حالده سکسان درهم اکمك برپاره‌یه صاتلمق اوزره قرار ویرلدی ایسه ده فرونلرك اوکلرنده ازدحام زیاده اولوب عجزه کروهی اکمك الەماز اولدیغی وفرونلرك بعضیلرنده التمش وبلکه اللی درهمه قدر اکمك چیقارلدیغی وانصافسز طاقمدن بعضیلری فرونلره کیدوب زور بالقله کندولرینه لزومندن زیاده اکمك الەرق ایکی قات بهاسیله عجزه کروهنه صاتمغه باشلادقلری جهتلرله نهایت اللی درهم اکمك برپاره‌یه صاتلمق اوزره قرار ویرلدی وانك اوزرینه فرونلرده اکمك بولنور اولدی .

واول اثناده قریم وخواجه بك اسکله لرندن ذخیره کتورمك اوزره اوتوز قرق قدر فرنك تجاری کمیلرینه رخصت ویرلدی ایسه ده انلر دخی ذخیره کتورمك بهانه‌سیله مهمات حربیه کبی بعض اشیاء متنوعه نقل ایدر اولدقلرینه مبنی ارتق قره دکزه کیدوب کلمکدن منع اولندیلر وسائر طرفلردن براً وبحراً استانبوله ذخیره

كتورنلره هر ترتيبده جيب همايوندن يوز اللیشر كيسه آقچه اعطاسيله استانبولك امر اداره سنه اهتمام بيورلدى .

دولتعليه بو مثللو غوائل ومشكلات ايله اوغراشمقده اولديغى حالده اصلا فتور كتورميوب پيدر پى سرحدلره ذخيره ومهمات وعسكر سوقنه بذل اقتدار ايدر وعساكر اسلاميه سرحدلره طوغرى سكردوب كيدر ايدى .

واردوى همايون ايچون اناطوليدن طرف طرف عسكر ترتيب اولنديغى صره ده اناپه محافظه سى ايچون دخى قره حصار شرقى سنجاغندن مقدار كفايه عسكر يازلدى .

ايشته بويله برغائله لو وخطرلو وقتده يكيچرى اراذلنك پايتختده كوستردكلرى حركات نابجا غيرتكشان دين ودولته موجب حيرت ونفرت اولمقده ايدى .

ازجمله غلطه ده يكيچريلردن برى يكرمى بشنجى ايكن سمر دوپرمه تعبيريله يتمش برنجى اورطه دن اولوب يكرمى بشنجيلردن برينى قتل ايتمكله بو ايكى اورطه‌نك يولداشلرى بيننده ماه صفرك يكرمى بشنجى كونى برعظيم غوغا تحدث ايدرك واستانبول طرفندن دخى فوج فوج طرفين يولداشلرى امداده كيدرك غوغا بيودى وطرفين صو واريللرندن واون چواللرندن سپرلر ومتريسلر ياپه‌رق بى وجه يكديكرى اتلاف ايدر اولديلر وضابطان ياقلاشه ميوب ايكى كون غوغا امتداد بولدى .

و بوندن طولايى تحت القلعه ده دخى برعظيم غوغا حادث واشبو اورطه غيرتى سائر طرفلرده دخى منافسه ظهورينه وكوشه بكوشه جمعيتلر وقوعنه باعث اولدى .

بناءً على ذلك سكبان باشى دلى محمد اغا عزل ايله يرينه اسبق سكبان باشى عمر اغا سكبان باشى اولدى غوغا دخى اوسته‌لر معرفتيله برطرف ايدلدى .

لكن يكيچرى اراذلى ادبسزلكدن فارغ اولميوب اهل عرض خاتونلره تعرض ايتمك كبى تحمل اولنماز فناقلره جرأت ايدر اولديلر .

دلى محمداغا دخى مقامنه عودت ايچون اشرارى تحريك ايتمكده اولديغى اكلاشلمغله مغنيسايه نفى واوراده اعدام ايله سر مقطوعى اوائل ربيع الاولده درسعادته كلمشدر .

اويله برخطرلى وقتده قائممقام عثمان پاشانك زوجه سى برچنكى قارى ايله ممكوره اوله‌رق كيجه‌لرى باب عالى حرمنده ساز ونقاره ايله غلغلهٔ اهنكرى اطرافدن ايشيديلور اولوب قائممقام پاشا ايسه زوجه سنك مغلوبى اولديغى جهتله اول چنكى يه اسهام وسائر ايراد تنظيميله مشغول اولديغى معلوم حضرت پادشاهى اوليجق ربيع الاولك اوچنجى كونى عزل ايله ليمنى‌يه وزوجه‌سى بروسه‌يه اجلا ومرقومه چنكى دخى اعدام اولنه‌رق متقاعداً ازنكميدده مقيم اولان اسبق يكيچرى اغاسى خليل اغا رتبهٔ وزارت ايله قائممقام صدر عالى اولدى . كندوسنه خطاباً صادر اولان خط همايونك صورتى زيرده (١١) اشارتيله ايراد اولنور .

بر مدت صکره عثمان پاشا مختل الدماغ اولمغله کلیبولی‌یه کتوریله‌رك اوراده وفات ایلمشدر .

ربیع‌الاولك اون برنجی کونی استانبولده بالق بازاری سمتنده بر قاچ حمال بر اهل عرض خاتونی طوتوب جبراً وقهراً اوطه‌لرینه کتوره‌جك اولدقلرنده خاتونك فریادی اطرافده بولنان اصنافه تأثیر ایدرك رجا وملایمت ایله اللرندن تخلیصه سعی ایتدکجه حماللر عناد واصرار ایتمکله خلق غضبه کلوب جبراً خاتونی اللرندن آلمغه قیام ایتملری اوزرینه حماللر سلاحه طاورانوب همجنسلرندن بر قاچ نفر اشقیا دخی انلره منضم وهمپا اولمغله برو طرفدن دخی مسلمان یوقمی دیو ندا اولنمغین فی‌الحال ناس تجمع ایدرك کپنك صریغی وطاش وصوپا ایله اول شقیلرك اوزرلرینه هجوم ایتدکلری کبی آرتق طوره‌میوب فرار ایتمشلر .

انجق اول حوالیده‌کی تجار واصناف علی‌الخصوص مصر چارشوسی خلقی ایاقلانوب (بونه دیمکدر برطاقم حمال مقوله‌لری شرع شریفك خلافی وسلطان‌المسلمینك رضاسنه منافی اوله‌رق فواحشه علناً رذالت وخباثت وخلقك اموال واشیاسنه تعرض وخیانت واوامر ونواهی‌یه مخالفت ایتدکلری یتشمیوب ومقدما یکرمی پاره‌یه قالدردقلری یوکده ایکی اوچ غروشه قناعت ایتمیوبده اهل اسلام واهل ذمتك سایهٔ خلافتپناهیده علی‌السویه مصون وامین اولملری شرعاً لازم اولان نفس واولاد وعیالنه تعرض ایله هرکسك قانی بهاسی اولان عرضنی پایمال وکوزلریمز اوکنده کل یوم دین قرنداشلریمزك ورعایای پادشاهینك اهل عرض نسوان وشبانی جبراً وقهراً خانلره واوطه‌لره ادخال ایدیورلر کشینك عرضی کیتدکدن صکره یاشامسی نه‌لازم سکان استانه‌نك اکثری برر جهتله جزئی وکلی علاقه اصحابی اولوب کندولرینك اجرتلو خدمتکارلری مقامنده اولان اومقوله ایپسز حمال مقوله‌سی اشقیای معدوده‌یه نیچون مغلوب ومحکوم اولملی نه اولملق احتمالی وار) دیه‌رك قیل وقال اوزادی واصناف وتجار وسائر اهل سوق وبازار یکدیکریله مشاوره ومخابره‌یه ابتدار ایدرك ایچلرندن برجم غفیر باب‌عالی‌یه کلوب (هرکون بر درلو فضاحت اجرا اولنه‌یور . یکیچری طائفه‌سی شقیلرینی ضبط وتربیه ایلسونلر والافیما بعد اومقوله‌لری بلاسؤال ولاجواب همان المز ایله قتل ایلرز) دیو بیان مافی‌الضمیر ایلدیلر . ویواش یواش دکان ومخزنلرینه اسلحه وجبخانه قویمغه باشلادیلر .

انك اوزرینه سکبانباشی عمر اغا عزل ایله یرینه حاجی محمد اغا سکبانباشی نصب اولندی . واشقیانك تأدیب وتربیه‌سنه دائر سکبانباشی‌یه وسائره خطابا برقطعه‌فرمان عالی صادر اوله‌رق محله اماملری استانبول و بلاد ثلثه محکمه‌لرینه جلب ایله جمله مواجهه‌سنده اوقوندی صورتی زیرده (١٢) رقمیله ایراد اولنور .

افکار عامه‌نك بو وجهله غلیانی اوجاقلویه موجب خدشـه واندیشه اوله‌رق عامه‌یی تطییب وارضایه مجبور اولملریله اغا قپوسـنده اجتماع ایدرك همان اول کون اشـقیا طاقمندن چند نفرینی اخذ و قتل ایدوب بقیه‌سی دخی کیمی ولایتلری طرفنه فرار وکیمی بر کوشه‌ده اختفایی اختیار ایتدیلر .

بوصورتله شقاوتك براز اوکی آلنمشیکن چند روز صکره درت نفر شقاوت پیشـه اسکدارده بیوك حمامك مستأجری حمامجی حافظه کلوب بیك غروش مطالبه‌سیله تهدید و اخافه ایتدکلرنده حافظ اغا امت محمد یوقمی دونکی کون فرمان اوقوندی بونده‌یمکدر دیو ندا ایتمکله استماع ایدن اهالی صوپا و بالطه وقازمه‌لر ایله سکردوب اشقیای مرقومه‌دن ایکیسـنی قتل ایتدیلر دیکر ایکیسی آت بازاری سـمتنه فرار واوراده بربستانه کیروب تفنك وطبنجه ایله مدافعه‌یه ابتدار ایتدکلرنده برینی اهالی اوراده تفنك ایله اوروب اعدام و دیکرینی حیـاً اخذ ایله اسکدار قوللغنه تسـلیم ایتدکدن صکره مقتوللرك اياقلرينه ایپ طاقوب تحقیر وتشهیر ایدرك اسکله میداننه نقل ایله سـائره عبرت کوسـترديلر . حیـاً طوتیلان شـقی مرقوم دخی یدیکی ضربه وصدمه‌لردن ناشی برمدت حیـات و مماتی نامعلوم درجه‌ده قوللق اوکنده یاتوب بعده استانبول طرفنه امرار ایله اغا قپوسـنه کتورلدکده او دخی اخورده بوغیلوب اعدام اولنمشدر .

دور اسبقده بلغراد فتنه‌سنك صاحب رأی وتدبیری وبعده دور سابقده درسعادتده وقوعه‌کلان فتنهٔ معلومهٔ عظیمه ده سکردم اوسته لرینك معلم ومدیری اولمق حسبیله مستولیٔ دودمان بکتاشـیان اولوب مؤخراً اغالر اغاسی عنوانیـله سردنکچدیلر سرکرده سی اولان خلیـل اغا اقدمجه اردوی همایوندن درسعادته کله‌رك بو اثناده اردوی همایونه کوندریله‌جك اورطه‌لری تهیئه ایتمکده ایدی . اورطه‌لر حاضرلانوبده یوله چیقه جقلری وقت بر وجه بالا اسـکدار اهالیسـنك قتـل ایتمش اولدقلری اشقیانك انتقـامنی آلمق اوزره اسکداری باصمق اوزره جمعیت ایتدیلر ایسـه ده اسکدار اهالیسـنك متفقـانه حرکتلرینی کوروب اوزرلرینـه وارمغه جسـارت ایده‌مدیلر . هله برکون صکره یعنی ربیع الآخرك اون سکزنجی کونی خلیل اغا بو اورطه لری آلوب آلای ایله داود پاشا صحراسـنه چیقدقده ذات شـاهانه دخی آلایلرین تماشا ایدوب اغالر اغاسـنه بش کیسـه واردو اغاسنه اوچ کیسه وسـائر ضابطانه علی مراتبهم بخشیشلر احسان ایلدی .

ایشته دولتعلیه‌نك مرتب عسکری اولان یکیچریلر اولوقت بو حالده اولوب بویله انضباط التنده اولمیان عسکر ایله روسـیه لونك منتظم طابورلرینه قارشـو طورمق

قابل اوله مازدی . نه چاره که دولتك بشقه مرتب ومنتظم عسکری اولمدیغندن ینه آنلری قوللانمغه مجبور ایدی .

اول اثناده وفا میدانده بر زنجیه جاریه التی آیلق حامله اولان خانمنی ساطور ایله اعدام ایتدیکی کبی طوبخانه جوارنده دیکر بر زنجیه جاریه دخی کذلك خانمنی اولدرمکله ایکیسی دخی صلب ایله اعدام اولنه رق سائره عبرت کوسترلدی . کله لم شمدی بز اردوی همایونك احوالنه .

* وقایع اردوی همایون *

بر وجه بالا روسیه دولتی هر نصل اولورسه اولسون بو سنه مرامنه موافق صورتده دولتعلیه‌یی صلحه اجبار ایتمك اوزره قرار و یرمش اولدیغندن جمادی الاولی اواسطنده روسیه باش قوماندانی جنرال قامنسکی سلسترهنك محاصره سی ایچون برمقدار عسکر ابقا وحاجی اوغلی بازاری اوزرینه اون بشبیکلك بر فرقه وواره وبالچق طرفنه کذلك اون بشبیك عسکر سوق وتسییر ایدوب کندوسی دخی بیوك اردوسیله شمنیده بولنان اردوی همایون اوزرینه یوریدی .

بو اثناده بالچق محافظه سنده بولنان قوشانجه‌لی خلیل پاشا فی‌الاصل طاغلو اشقیاسی رؤساسندن اولوب صنوف عسکریه بیننده شجاعت وجلادت ایله مشتهر وفی الواقع دلیر وبهادر وجندیلکده وعملیات فن حربده ماهر بر ذات اولمغله معیتنده کلی عسکر مجتمع اولدیغنه مبنی اوقولده روسیه‌لو یه قویاً مقابله اولنه بیلمسی مأمول ایکن روسیه لونك اول طرفه هجومی تحقق ایدیجك بر وقتدنبرو طوائف عسکریه یه عادت اولدیغی اوزره مشار الیه معیتنده کی عسکر دخی متراکم علوفه ونقصان تعیینات غوغاسنه ابتدار ودشمن ظهورنده بلا محابا فرار ایتملریله خلیل پاشا تك وتنها قاله رق اردوی همایونه رجعت ایتدیکندن روسیه‌لولر بی محابا کاوب وارنه‌یی محاصره ایلدیلر .

حاجی اوغلی بازارنده دخی مشهور بابا پاشا ایله اسماعیل پاشا وآچیق باش دیو معروف اولان ارکلیلی شیخ بولنمغله روسیه‌لویه برسد سدید اولورلر دیو امید اولنور ایدی .

زیرا بابا پاشا بونجه حروب ومغازیده نائل غلبه اولوب وقایع حربیه سی دیللرده داستان اولمشیدی . آچیق باش دخی فی‌الاصل اناطولی ارکلسندن اولوب بعض ظلمه‌نك ید ظلمی اوله رق کاور امام دیو معروف ایکن قاضی پاشا ظهورنده فرار وغیبوبت و بر مدت عربستان طرفنده سیاحت ایتدکدنصکره قیافت غریبه ایله کلوب شیخلق عنوانی طاقنمش برقلاش ایسه ده استانبول اهالیسی بومقوله لره

الدانه کلمش اولدیغنـدن شیخ مرقوم اقدمجه درسعادته ورود و برمدت یکیچری قشله لرنده قعود و بعضاً وعظ و نصیحت ایچون کرسیلره صعود ایله کویا که باطن طرفنـدن کلمش ومادۀ نصرتی کشکولی ایچنـده کتورمش کبی طورانه رق اعدانك غلبه وطغیانه سبب کرچه عسکری طائفه سنك قوانین قدیمه یه رعایتسزلکی ایسه ده اوقدر چوق اقدام دخی لازم دکل قولایلقله هر ایش اولور بتر یوللو سـوزلرله ناسی اغفال ایلدیکندن قشـله اسکیلری واصناف قوجه لری کبی هوام مقوله سی اولان عوام آنك کلمات مموّهه سنه وقیافت غریبه سنه فریفته اوله رق یکدیکرینـه شیخ افنـدی تارك آدمدر وبوسنه قدومی مبنی علی الحکمدر والا بویله شـدید صوغوقلرده باشی آچیـق وارقه سنده یالکز برپوست ایله چیر چپـلاق تریل تریل تترمی دیرلردی ٠

کیدرك شیخ الاسلام عصر ایله دخی کوروشوب مظهر اکرام والتفـات اوله رق رجال وکباری برر برر حقلادقدن صکره اردوی همایونه کیدوب کرامتلر صاته رق و بعض وزرا وکبرادن کوله واقچه لر آله رق حاجی اوغلی بازاری موقعنـه قدر کیتمشیدی ٠ ایشته انك اول قولده بولنشی بر طـاقم حمقانك عندنده روسیه لویه قارشو بر بیوك قوت عد اولنه یوردی ٠

بابا پاشا ایشـه اوراده ایکی اوچ بیك عسکرله قره قول حکمنده بولنوب بواثنـاده نامزاج اولدیغی وحاجی اوغلی بازاری قصبه سـنك اطرافنده بر خندقدن بشقه استحکامی اولمدیغی حالده روسیه لو قوۀ کلیه ایله خرسوه دن مرور ایدرك جمادی الاولانك اون بشنجی کونی بغتةً هجوم ایدیجك موجود اولان عسکر حشر اولنجیه دك چالیشوب چبالامش ایسه ده روسیه لولر دوشنه قالانه باقیوب هرچه باد آباد یولنده شدتلو هجوملر ایدرك واون بیك قدر تلف ومجروح ویره رك مذکور قصبه یی استیلا وبابا پاشا ایله اسماعیل پاشایی ومرقوم شیخ کرامات فروشی اسیر ایتدیلر ٠

سلیمان فائق افندی مجموعه سنده بیك ایکیوز یکرمی اوچ سنه سنده اردوی همایون ادرنه ده ایکن وقوعه کلمش برحکایۀ غریبه مندرج اولوب حکایۀ مذکوره بومقامه مناسب اولدیغنـدن مجموعۀ مذکوره ده محرر اولدیغی کبی بعبارتها بورایه درج وعلاوه اولنور ٠

بزم آسـتانه خلقی صورته غایتله قاپیلور مثلا برمجوسی هند چنکانه سی یاخود عجم قلاشلرندن بری براعجوبه هیئت یاپوب سوزینی وطورینی اویدردقدن صکره بیاغی اعقل عقلادن کمسنه لری فریفته ایدر پدرم مرحومك اتباعندن بیك دالی مصطفی دیرلر سفهادن وحیله کار بر خبیث وارایدی پدرك وفاتندن صکره خدمتکارلغی

ترك ایله باشنه براوزبك تاجی کیمش ایدی . برایکی سنه بویله آستانه‌ده کزوب صکره آستانه دن غائب اولدی . اون سنه یه قریب زمان مروروندن صکره کندویه صلاح‌الدین دیو نام ویروب اردوی همایون ادرنه صحراسنده خیمه نشین اولدیغی اثناکه ایکییوز یکرمی اوچ سنه‌سیدر صحرای مذکوره اون‌قدر درویش نامنه دربدر ایله کلوب صدر اعظم ورجال دولته چاتوب کندویه اردو خزینه‌سندن شهریه ونزل امیننده ومطبخ صدر عالیدن تعیینات یاپدیروب التی‌ماه قدر اوتوروب بونلردن قتی کلیتلو مال الوب صکره اردو آستانه‌یه کیده‌جك اولدقده فیضی بك زاده محمد بك افندی بی لوازمات اردوی همایونك اقتضاسنه کوره ادرنه‌ده یرلشدرمك وآستانه‌یه ورادن کوندرمك مأموریتیله آنده توقیف ایلدکلرنده درویش مذکور محمد بك ایله آستانه‌یه کلورم دیه‌رك آنده قالمش او اثناده بوفقیر مأموریتله سلانیکده ایدم عودتمده اردویی ادرنه‌ده بوله‌میوب سرای صحراسنده محمد بك افندینك خیمه‌سنه زیارته واردم میرمومی الیه‌فقیره سلیمان افندی آستانه‌یه کیتمکه عجله ایتمه برابر کیده‌لم دیمکله بنده موافقت ایلدم بز لر بوصحبتده ایکن معهود صلاح الدین مجلسه کلدی کوردم‌که بیك دالی مصطفی اغادر یوزی بورشمش صقالی اغرمش لسانی عجم کبی اویدرمش مرقومده بکا باقوب بیلدی . امان سررشته ویرمه مقامنده النی حلقومنه وضع ایلدی . ومحمد بك افندی اوقدر عظمت ووقار ایله یرندن قالقوب مصطفانك النی اوپدی اودخی قورلدی . براز صحبتدن صکره دیدی که بز آستانه‌یه کیدرز دیمشیدك لکن بزه شام طرفنه سیاحت کوروندی . آستانه یه کیتدیککزده رجالدن فلان فلانه عشق نیاز ایدك بیلمم نه یاپك فلان شویله اولور فلان بویله کیدر دیو براز کرامت صاتدی قالقدی کیتدی بن‌دخی واره‌یم شوحریفی برکوزلجه کوره‌یم دیو مرقومك محل قریبده اولان خیمه‌سنه واردم مکر محمد بك افندی حریفك فقیره اولان اشاراتندن وفقیرك طورمدن شبهه‌یه واروب خفیجه آرقه‌مدن آدم تعیین ایتمش فقیر حریفك خیمه‌سنه واردیغمده قالقوب اوبنم الی اوپدی اوتوردق بونه حالدر دیدم دنیا طوزاغی دیدی . وکبار عصری نه‌کونه الدادوب نه‌مقدار مالارینی آلدیغنی سویلدی‌حیران اولدم بواخشام‌فرارایده‌جکم دیدی . زیرا آستانه‌یه کیدرسم اومحلده بنی بیلور چوقدر سررشته ویره‌جك اولورسم حال مشکل اولور دید کدنصکره قالقوب خیمه‌مه کیدرکن محمد بکك آدمی بنی آلوب جبرا مومی الیهه کوتوردی . وقضیه‌یی چادر پرده‌سندن سیرایله نصل اولدیغی نقل‌ایلدی . بنده‌تصدیق ایلدم‌حریفی صوردی سویلدم تیز آدم تعیین ایله حریفی‌چاغرتدی حریف اعتذار ایله کلیوب اوکیجه فرار ایتمکله محمدبك ویردیکی اقچه‌لره آجیوب واروب استانبولده

اوعصرك اردو رجالنه نقل ايلدكده جملهسی تأسف ايله نيچون حريفی قيد وبند ايله كتورمدك ديو توبيخ ايلديلر نه فائده حريف ايشنی اويدیروب كلی قاپهروز ايله برطرفه دخی كيتدی حالا نيجه اولدی معلوم دكلدر .

فائق افنديننك كلامی بوراده تمام اولدی . بز ينه صدده كلهلم .

ايشته بوبيك دالی مصطفی كبی سالف الذكر آچيق باش نام قلاش دخی بوكره اردوی همايونده برچوق كسانی الدادوب كندوسنی ولی طانتدرمش ايدی بروجه مشروح روسيهلولر يدينه اسير اولدی وناس اندن قورتلدی انك اسارتی يالكز كندوسننك ولايتنه معتقد اولان حمقايه طوقونوردی اما بابا پاشا كبی اولوقت جنك آورلكده اك زياده مشهور اولان بروزيرك اسير اولمسی وقوشانجهلی خليل پاشا فرقهسننك بروجه بالا بلامحاربه طاغلمسی جملهيه باعث خدشه واندیشه اولديغی حالده متعاقباً روسيهلولرك هراز غراد قصبهسنی استيلا ايله اردوی همايون چرخهجيسی سروری پاشايی دخی اسير ايتدكلری خبر دهشت اثری الندی .

ومقدمجه سلستره متسلمی اولان يليق اوغلينك روسيهلو ايله اولان مخابره ومقاولهسی اقتضاسنجه بواوانده سلستره قلعهسننك دخی ويره ايله روسيهلويه تسليم اولنديغی استماع اولندی .

ايشته بوصرهده جنرال قامنسكی طرفندن سردار اكرمه يك سرت بر مكتوب يازيلوب شويلهكه : روسيه دولتننك مرادی اوزره مصالحهيه موافقت اولنماز ايسه جوار آستانهيه واروب اوراده عقد صلح ايلرم يوللو غايت مغرورانه سوزلر يازلمشيدی .

بومكتوب درحال طرف سردار اكرميدن ركاب همايونه كوندرلمش اولديغندن جمادیالاولانك يكرمنجی كونی درسعادته وصول ايله حضور همايونه عرض اولندقده سلطان محمود خان ثانی حضرتلری فوق العاده متأثر اولهرق بوحالی بالجمله اهل اسلامه بيلدرمك وارتق ملتجه چارهسنه باقلمق لازم كلدی ديوب فاتح جامع شريفنده مجلس شورا عقد اولنمسنی امر ايتدی واوراده اوقونمق اوزره برقطعه خط همايون اصدار بيوردی وكيفيت جملهيه اعلان قلندی وهمان جمادی الاولانك يكرمی برنجی كونی فاتح جامعنده مجلس عمومی عقد اولندی .

ذكر اولنان خط همايون عموما ملت اسلاميهيی غزايه دعوتی متضمن وخليفة المسلمين حضرتلرينك بالذات عزم سفر بيورهجقلرينی مبين اولوب صورتی زيرده (۱۳) رقميله ايراد اولنور .

يوم مرقومده سلطان محمد خان ثانی طاب ثراه حضرتلرينك جامع شريفنده عقد

اولنان مجلس مشورت عمومیه‌ده شیخ الاسلام افندی وقائمقام پاشا وکبار علما وبالجمله سرکاران وسائر جم غفیر اهل اسلام حاضر اولدقلری حالده رئیس کتاب رکاب همایون ایاغه قالقوب ابتدا سردار اکرمك تحریراتی وبعده جنرال قامنسکینك ترجمهٔ مکتوبنی جمله مواجهه‌سنده قرائت ایتدکده روسیه‌لونك اوضاع بارده‌سی حضار مجلسه بغایت کران کلدیسه‌ده اسباب مقاومت مفقود اولدیغی مطالعه‌سیله حضارك جمله‌سی سربجیب تفکر ومستغرق بحر تحیر اولدقلری حالده ذکر اولنان خط همایون اوقوندیغی کبی هرکسه تأثیر ایدرك افکار اسلامیه جوش وخروشه کلدی واغور دین ودولتده صولك درجه‌یه قدر طیانمق اوزره قرار ویرلدی .

فرداسی اشبو شورای کبرانك قراری ممالك محروسه‌نك هرطرفنه اوامر شریفه ایله اعلان اولنه‌رق عموما ملت اسلامیه تحت لوای سعادته دعوت بیورلدی .

وجهاد وغزایه عسکر کوندرمکدن ابا ایدن بلده‌لردن نواب وخطبانك قالقملری لازمهٔ دیانت اولدیغی هرطرفه بیلدیرلدی .

وسلطان محمود ثانی حضرتلری بالذات عزم سفر ایده‌جك اولدیغندن عموما ارکان دولت سفره حاضرلانمغه باشلادی وهمان داود پاشا سراینك تعمیری ایچون معمار وعمله تعیین وترتیب وادرنه سراینك تعمیری ایچون بنا امینی نصب اولندی .

وبالجمله اصحاب قدرت سفره حاضرلانمق واصناف وتجار ادوات سفریه‌یی غزاته بهالو صاتمامق وبر خانه‌ده ایکی کشی وار ایسه بری کیدوب دیکری قالمق کبی تنبیهاتی حاوی حکام وضابطانه وجمیع مسلمینه خطاباً امر عالی اصدار وجوامع ومساجدده اوقونمق اوزره متعدد صورتلری اخراج ایله نشر واعلان قلندی .

ومقدما ارضروم والیسی اولان امیرالحاج اسبق ابراهیم پاشانك اوغلی حمید پاشا اول حوالی عسکرینی سوق ایتمك اوزره سوریجی نصب اولندیغی کبی ایچ ایللی احمد پاشا دخی ادنه وطرسوس طرفلرندن بروسی ایچون سوریجی نصب اولندی .

وجبار زاده کرك داخل دائره‌سی اولان وکرك جوارنده بولنان عشایر وقبائلی یرلرندن تحریك وسیواس والیسی بولنان اوغلی جلال الدین پاشایی طلیعة الجیش اوله‌رق اخراج وایلرویه سوق ایله ارقه‌لرندن کندوسی دخی اثنای راهده موجود اولان اهل اسلامك یدی یاشندن یوقاروسنی سوروب الحاصل التمش بیکدن ناقص اولمامق اوزره جمع ایده‌بیله‌جکی عسکرله اردوی همایونه مأمور بیوریله‌رق کندوسنك قپو کتخداسی مباشر تعیین ایله طرفنه کوندرلدی قره عثمان اوغلی دخی قرق بیك قدر عسکرله کلمك اوزره کذلك اردوی همایونه مأمور اولدی .

قوجه ایلی متصرفی وزیر خسرو محمد پاشا مقدمجه اردوی همایونه مأمور اولوب

جمادی‌الاولانك یكرمنجی كونی التی بیك كزیده عسكرله اسكداره ورود واستانبول طرفنه عبور ایله داود پاشا صحراسنده نصب خیام آرام ایتمشیدی . قائممقام پاشا ایله ملاقات ایتدكدنصكره طرف شهریاریدن كندوسنه بر اعلی آت احسان بیورلدی ووارنه سرعسكرلكی عنوانیله خلعت كیدیرلدی وهمان اولطرفه كوندرلدی .

چند روز مرورنده مشار الیه خسرو پاشانك كتخداسی میرمیراندن ابراهیم پاشا دخی اوچبیك كزیده عسكرله كلدی . وبو اثناده درسعادته وارد اولان بیك نفر سیواس سواریلری دخی انك معیتنه ویریله‌رك همان وارنه طرفنه سوق ایدلدی . وینه وارنه‌یه كوندرلمك اوزره اون بیراق التنده اوله‌رق بشیوزنفر دالقلیج یازلدی .

ومدرسه نشین طلبه‌دن فی سبیل الله كوكللو اوله‌رق یازیلان بیك بشیوز نفر دخی اردوی همایونه كوندرلدی .

اول اثناده روم ایلی واناطولی طرفلرنده بولنان بالجمله حرب وضرب اصحابی یرلرندن حركت ایله سرحدلره طوغری قوشوب كیدر واناطولی عسكری قافله بقافله استانبول وكلیبولی معبرلرندن كذار ایدرلر ایدی .

قزانلق قصبه‌سنده منفیا مقیم اولان شیخ الاسلام اسبق عطاءالله افندی روسیه‌لولرك بالقانلره طوغری هجومنی ایشتدیكی كبی اعدانك كندی منفاسنه تقربندن بحثله تبدیل منفاسنی استدعا ایلدیكندن منفاسی اناطولی طرفنده اریه‌لغی اولان كوزلحصاره تحویل قلنمشدر .

مقدمهٔ سفرهمایون اولمق اوزره رجبك دردنجی كونی دعا وثنا ایله ساحهٔ سرای همایونه توغ شاهی وساحهٔ باب عالی‌یه توغ قائممقامی نصب اولنمشدر .

اردوی همایون قاضیسی دباغ زاده افندی بلا استیذان اردوی همایوندن قالقوب رجبك دردنجی كونی استانبوله وارد اولیجق رتبه‌سی رفع والغا وكندوسی میخالیجه نفی واجلا اولندی ویرینه مفتی زاده سلیم افندی باپایهٔ اناطولی اردوی همایون قاضیسی نصب وتعیین بیورلدی .

اقدمجه صدارت عظمی قائممقامی نصب اولنان خلیل پاشا زمانه‌نك نو بنو احداث ایده‌كلدیكی مشكلاتك حل وتسویه‌سندن عاجز قالمغله رجبك اون برنجی كونی ازنكمیده خانه‌سنده مقیم اولمق اوزره عزل ایله یرینه عظمای رجال دولتدن ضربخانه امینی احمد شاكر افندی رتبهٔ والای وزارتله قائممقام صدرعالی اولدی .

وقاضی كوینده متقاعدا مقیم اولان قائممقام اسبق حسن پاشا چند روز مقدم وفات ایلمش اولمسیله اندن منحل اولان شهریه بیك غروش معاش خلیل پاشایه احسان بیورلدی .

(شعبانك)

شعبانك اون دردنجی کونی خواجه مضروبی افندی دیو معروف اولان سید احمد افندی عازم دار بقا اولدی .
اشبو مضروبی افندی غایت شوخ مشرب اولوب دائما سلیمانیه جامع شریفنده حلقهٔ درسنه حاضر اولان طلبه‌نك صوفی مشرب اولنلرینه لطیفه یوللو حرف اندازتعریض اولورمش وفی الاصل لوند بلوکباشیلغندن نشئت ایلمش اولدیغندن بعضا اثنای درسده بنم ایاغم اوزنکیده ایکن کافیه از برمده ایدی دیر ایمش ذاتنده دلیر وجسور اولمق حسبیله مدرسه نشین اولدیغی آوانده برکون قوللق نفراتیله دوکشمش اولدیغندن مضروبی لقبیله شهرت بولمشیدی .
احوال حرب وقتاله واقف اولدیغندن تاتارجق زاده مرحوم عبدالله افندی ایله برالکده کرك طوبخانهٔ عامره‌نك بدأ نظامی وکرك صنوف سائرهٔ عسکریه‌نك وجوب تعلیم وانتظامی مسئله‌لرنده عظیم غیرت وهمتلری کورلمشیدی مقدما قاضی بیضاوی تفسیرینی اوقودوب ختم ایتدکدنصکره ثانیا بدأ ایله سورهٔ مؤمنك آخرنده واقع (الحمد لله رب العالمین) آیت کریمه سنه کلدکده شعبانك اون دردنجی صالی کونی ختم رسالهٔ حیات وعزم دار مثوبات ایلمشدر .   رحمة الله علیه
شعبانك اونبجی کونی سوریجی حمید پاشانك کلیبولی معبرندن روم ایلی جانبنه کچدیکی ایشیدیلوب ماه مرقومك اون بشنجی کونی دخی بهرام پاشا مکمل قپوسی خلقیله اسکداردن استانبوله کچه‌رك اردوی همایونه کیتمك اوزره آلای ایله داود پاشا صحراسنه چیقارلدی .
اسبق رئیس رکاب همایون اولوب مقدما عزل ونفی اولنمش اولان وحید افندی بواثناده عفو واطلاق اولنه‌رق اوائل شوالده درسعادته کلدیکی کبی بروجه بالا میخالیجه نفی اولنان سابق اردوی همایون قاضیسی دباغ زاده افندی دخی عفو ایله اواسط شوالده درسعادته کتورلدی .
علمدار پاشا وقعه سنده باب عالی محترق اولوب مجدداً انشاسی امور ضروریه‌دن بولندیغنه مبنی مهندسین ومعماران معرفتلریله لدی الکشف بیك سکز یوز ایکی بیك کیسه راده‌لرنده مصارفله انشا اولنه‌بیله‌جکی تبین ایتمکله محرمك اونبجی کونی خواجکان دیوان همایوندن حسین افندی بنا امینی نصب اولنوب چندروز مرورنده سرمنجمین راقم افندی طرفندن بیت رابعی برج ثابته منطبع وقمر برج شرفی اولان ثوردن ناظر خانهٔ رابع اوله‌رق استخراج اولنان وقت مسعود مختارده وضع اساس اولنمشیدی . برسنهٔ کامله اولمدن ابنیه‌سی ومفروشاتی ختام بوله‌رق ذی الحجه‌نك دردنجی بازار کونی وقت مختارده نقل اولندی .

طاهر عمر زاده لردن شاعر مشهور فاضل بك اواخر ذی الحجه ده طی طومار حیات ایلمشدر .
متوفای مومی الیه دور حمید خانیده اندرون همایونه النوب تربیه اولنمشیدی . بعده دور سلیم خانیده سرای همایوندن ردوس تولیتیله چراغ اولنوب بر مدت ایوبده اقامت و بعده بشکطاشه نقل ایله اوراده دار عقبایه رحلت ایتمشدر .
مرتب دیوانی وزنانسامه وخوبانامه نامیله ایکی قطعه منظومه سی وار در اواخر عمرنده مبتلای عارضهٔ عما اولوب بو آوانده کسب صحت ایدرك بینا اولمشیکن ایکی ماه مرورنده عازم دار بقا اولمشدر . شانی زاده دیرکه مومی الیه نعیما تاریخنده مذکور معن اوغلی حسین بك طرزنده برصاحب معرفت اولوب لسانه پرهیزسیز نفی کونه بی مبالات وبی پروا ایدی عفا الله عنه بزینه صدده کلهلم

* وقایع حربیه *

بروجه بالا روسیه لو علیهنه ملتجه محاربه مقرر اوله رق ذات حضرت خلافتپناهینك دخی سفره عزیمت بیوره جغی اعلان اولنمسی اوزرینه افکار عامه یه عظیم هیجان کلدی وملت اسلامیه ده اندیشه وکدورت ایله حرص وحدتدن مرکب برغریب کیفیت حادث اولدی .
افکار عمومیه نك اویله برغریب حاله دوچار اولدیغی اثناده عساکر اسلامیه نك شمنیده مظفریتنه دائر طرف سردار اکرمیدن جمادی الاولانك یکرمی ایکیسی تاریخیله مورخ برقطعه تحریرات ورودیله ملت اسلامیه یه اپجه انشراح کلدی .
شویله که : بروجه بالا روسیه قوماندانی قول قول اردولر سوق ایدرك برطرفدن وارنه یی محاصره ایتدیکی کبی بیوك اردوسیله دخی شمنی پیشکاهنه کلوب عسکرینی شمنینك جانب یسارنده واقع استراجه چیفتلکی حذاسندن قوشی یولی تعبیر اولنان محالك پیشکاهنده کائن اورمانه وارنجه صرت اوزرنده تعبیه ومذکور چفتلکدن شمنینك وراسنه طوغری محیط اولان طاغه صاروب میان جبلده مانند قلعه صرب برقیالق درونده متریس واستحکام انشاسیله طوپلر چیقارمغه ابتدار ایله کلی قوتی اول طرفه ویرمش واول طاغك یوقاروسنده عثمان پاشانك بولندیغی متریسلره قدر تخطی ایتمش ایدی .
حالبوکه روسیه لونك معلم عسکری آچیق اوه لرده غالب کلوب یوخسه اویله طاغلق یرلرده فن حرب اوزره ایستدیکی مناوره یی اجرا ایده میه جکی ومتفرقا اجرا اولنه جق طاغ محاربه لرنده برطاقم فدائی عثمانلولر ایله چخه لشه میه جکی درکار ایدی .
بناءً علیه عساکر اسلامیه مردانه ودلیرانه هجوم ایدیجك روسیه لولر ثبات ایده میه رك

کیجه ساعت یارمده ینه اول قیالغه چکیلوب فرداسی صباح ساعت بره قدر باش کوسترمدیلر ایسه‌ده عساکر اسلامیه انلرك اوزرینه یورویش ایدرك تحصنگاهلری اولان مذکور قیالقدن قوپاروب طاغك صرتنده اولان اورمانلق ایچنده غروب شمسه‌قدر اون برساعت بلافاصله محاربه ممتد اولمش وروسیه‌لو ایاق ایاق کیرولیوب استراجه چفتلکنده دخی ایلیشه میه‌رك بوزوق دوزن قارشوصرته چکلمشدر .
بروجه بالا طاغده محاربه اولنورکن ایکندی اوستی شمنی درونده دشمن بوزلدی دیو اشاعه اولنمغله هرکس کندولکندن حرکت وقیام وسواری وپیاده یکدیکری چکنه‌یه‌رك روسیه اردوسی اوزرینه هجوم واقتحام ایتمکله روسیه‌لولر مغلوبا رجعت ایدرك کیروده‌کی وادیلرده کیزلنمکه مجبور اولدقلری حالده اخشام ایریشوب عساکر اسلامیه دخی متریسلره یرلشدیرلمشدر .
بووجهله اوچ کون ممتد اولان متفرق محاربه‌لرده عساکر اسلامیه‌دن اوچیوز قدر شهید وبشیوز قدر مجروح اولدیغی حالده روسیه‌لونك کلی تلفاتی وقوع بولمشدر . اشبو وقعه‌لره دائر اولان قائمهٔ سردار اکرمی درسعادته واصل اولدقده ملت اسلامیه‌یه خیلیجه بادیٔ تسلیت اولمشدر .
الحاصل روسیه مارشالی قامنسکی شمنی پیشگاهنه کلدیکی کبی بردن بره اردوی همایونی شاشیروبده ایاغی توزیله برایش کورمك ایچون طاغ طرفندن شمنی اوزرینه هجوم ایتمك ایستدیسه‌ده عساکر اسلامیه‌نك قویاً مدافعه‌سی اوزرینه کیروچکلمکه مجبور اولدی وانك اوزرینه شمنی‌یی محاصره وتضییق ایتمك اوزره جمعه یولنه وقامچی صویی بوینه بربر فرقه عسکر تعبیه ایتدکدن بشقه جمادی الآخره‌نك اوننجی پنجشنبه کونی قوشو یولنك قارشوسنده کائن قورولق پیشگاهنده طابیه انشاسنه مباشرت ایتمکله کیجه طوب وخمپره آتیله‌رق ممانعت اولنوب فرداسی غزات اسلامیه هجوم ایله اول طابیه براقدیرلدقدنصکره بربیوك محاربه‌یه کیریشلدی میدان محاربه ینه طرف اسلامیانده قالدی .
بعده جمادی الآخره‌نك اون ایکنجی جمعه ایرتسی کیجه‌سی روسیه‌لو اقدام ایدرك اول طابیه‌نك ارقه‌سنده برطابیه انشاسیله برکون برکیجه شمنی متریسلرینی دوکوب حتی واروش ایچنه برقاچ کله اصابت ایتدرمکله ایکی اوچ کشی شهید وبرقاچ حیوان تلف اولدی وبرقاچ خانه ییقلدی فقط شمنی طابیه‌لرندن دخی اول طابیه اوزرینه علی الدوام طوپ وخمپره آتیله‌رق مقابله اولنمغله روسیه‌لو اوراده استقرار ایده‌میوب بازارکیجه‌سی طابیه ومتریسلرینی ترك ایتمکه مجبور اولدی وبووقعه‌لرده دخی روسیه‌لونك کلی تلفاتی وقوع بولدی .

بونك اوزرینه روسیه مارشالی اردوسنی شمنی پیشگاهندن قالدیره‌رق سلستره طریقیله ایکی ساعت قدر کیرو چکیلوب واستراجه جانبنده اولان فرقه سنی هراز غراد یولی اوزرنده ایکی بوچق ساعت مسافه‌ده واقع قیالی دره قریه‌سنه وجمعه یولنده وقامچی صویی بوینده‌کی فرقه‌لری دخی کذلك کیرولره چکوب اوزاقدن اوردوی همایونی حصر وتعجیز ایله مشغول اولدی .

جمادی الاولانك یکرمی سکزنجی کونی دونمای همایون برلودوس هوا ایله قره‌دکز بوغازندن چیقوب آنجق کون طوغیسی موسمی اولمغله روزکار اوستنده بولنمق ایچون اناطولی قییلرندن کیدرك فاش قلعه‌سنه ذخیره ومهمات کوتورن برروسیه کمیسنه‌راست کلوب انی اخذ ایتدکدنصکره خواجه‌بك پیشگاهنه واروب برقاچ طوپ آته‌رق اعدایی تهدید ایلدیکی اثناده هوا کون طوغیسنه واروب برشدتلو فورتنه ظهور ایدرك برقاچ کمیلرك سرن ودیرکلری رخنه‌دار اولمغین ناچار دونمای همایون وارنه طرفنه عودت ایلمشیدی .

حالبوکه وارنه‌ده محصور اولان عساکر اسلامیه اره صره طیشارو خروج ایله دشمن اوزرینه هجوم ایتمکده ایکن خسرو پاشانك درسعادتدن اول طرفه عزیمتی وبروجه بالا فلدمارشال اردوسنك شمنی پیشگاهندن رجعتی اوزرینه دونمای همایون دخی وارنه‌یه کلیجك روسیه‌لو ارتق وارنه‌دن مأیوس اوله‌رق شمنی اردوسیله برلشمك اوزره چکیلوب اولطرفه کتمش وخسرو پاشا دخی کلوب وارنه‌یه دخول ایله اسباب محافظه‌نك استکمالنه تشبث ایتمش ایدی .

روسیه باش‌قوماندانی ایسه شمنی‌یه ظفریاب اوله میه جغنی اکلادیغی جهتله برآن اقدم روسجغی استیلا ایچون انی محاصره ایدن فرقه‌یه تقویت ویرمك اوزره اردوسندن اون بیك نفر افراز ایله روسجق طرفنه کوندردی .

روسجقدن ایسه مقدم ومؤخر سردارا کرمه فریادنامه‌لر تقدیم ایله استمداداولنمقده ایدوکنه مبنی سردار اکرم بیکباشیلرندن مظلوم اغا روسجغه کوندرلمك اوزره جوار قضالردن سردنکچدی ودالقلیج وعلوفه‌لو عسکر تحریرینه مأمور بیورلدی واردوی همایونده بولنان بابا پاشا کتخداسی قپوجی باشی حسین اغا ولوفجه اعیانی حاجی ایوب اغا وسلوی اعیانی خلیل اغا موجود معیتلری اولان عساکردن بشقه طرنوی ولوفجه وسلوی قضالرندن مقدار کافی عسکر جلب ایدرك سکز بیك نفر ایله عجالةً روسجغه ایرشمك اوزره مأمور اولدیلر .

وروسجق محافظی علی پاشا واعیانی بوشناق اغا طرفلرندن قوشانجه‌لی خلیل پاشانك اولطرفه کوندرلمسی استدعا اولنمش ایدوکندن خلیل پاشا روسجق سرعسکری تعیین بیورلدی .

جمادی الاخرەنك اون سكزنجی پنجشنبه كونی روسیەلونك آغرلغی سلستره طرفنه نقل ایتمكه باشلایوب اردوسنی دخی قالدیرمق نیتنده اولدیغی خبر النمغله اردوی همایون سرعسكری عثمان پاشا وچرخەجی محمود پاشا وابرائیل ناظری احمد اغاواغالر اغاسی خلیل اغا وامام اغا وسائر سركردكان معیتنه سكز بیك قدر پیاده وسواری ترتیب اولنەرق جمعه كیجەسی بعد المغرب شمنیدن اخراج اولندیلر روسجق سرعسكری نصب اولنان قوشانجەلی خلیل پاشا معیتنه دخی طوپ ومهمات ایله بیك نفر اولاد فاتحان عسكری ویریلەرك بوفرقه ایله برابر چیقارلدی .

فرداسی جمعه كونی علی السحر سردار اكرم دخی بقیهٔ عسكری استصحاب ایله سبكبار اولەرق حركت ایدوب صباحلین ساعت ایكیده روسیه اردوسیله جنكه كیرشدی وساعت ایكیدن یدی صولرینه قدر محاربه ممتد اولوب نهایت روسیەلو طوتمش اولدیغی موقعی ترك ایله حركت رجعیه یه مجبور اولدیغندن میدان محاربه ینه عساكر اسلامیەده قالدی .

اول اوانده ادرنەده بولنان احمد پاشا وادرنه بستانجی باشیسی وخاص كویلی امین اغا ودیگر بعض اعیانلر ایله جبار زاده وقره عثمان اوغلی عسكرلری ایریشوب اردوی همایونه قوت كلمكله ایلرویه حركت اولنەرق حركات تعرضیه یه ابتدار اولنمق اوزره جمادی الآخرەنك یكرمی سكزنجی كونی شمنی یه ایكی ساعت مسافەده بولنان روسیه اردوسی پیشگاهنده مترس حفرینه وطابیه انشاسنه باشلاندی ورجبك اوچنجی جمعه ایرتسی كونی دشمن اوزرینه هجوم اولندی وایكی اوچ ساعت محاربه اولندقدنصكره روسیەلو اوراده دخی ثبات ایدەمیەرك همان اردوسنی قالدیروب ایكی بوچق ساعتلك مسافەیه قدر كیرو چكلدی .

اشبو شمنی محاربەلرنده روسیەلونك ضایعاتی یكرمی بیك نفره بالغ اولوب بو اثناده ایسه پیدرپی اردوی همایونه عسكر كلەرك كوندن كونه قوت زیادەلشمكده اولدیغندن تكرار روسیەلو اوزرینه هجوم واقتحام اولنمق اوزره ایكن اواسط رجبده روسیەلو بتون اردوسنی قالدیروب سلستره طریقیله عودت ایلدیكنه مبنی ارقه سندن عثمان پاشا بشبیك سواری ایله چاپولجی صورتنده كوندرلدی .

روسیەلو ایسه اغرلغنی سلسترەدن قارشویقەیه امرار ایدرك كزیده عسكرینی روسجق فرقەسنه علاوه ایله روسجغك امر محاصرەسنی تشدید ایتمش ورجعت ایدوب كیدركن جمعهٔ عتیق وهزارغراد قصبەلریله جوارلرنده بولنان بالجمله قریەلری احراق ایدوب كتمش ایدی .

بناءً علیه شمنی ایله روسجق ارەسنده شنلك آثاری قالمدیغندن هزارغراد طریقیله

روسجغه عسكر ومهمات وذخيره سوق ونقلى مشكل اولوب حتى قوشانجه‌لى خليل پاشا روسجغه امداد ايتمك اوزره طرنوى طرفندن طولاشمغه مجبور اولمشلردر .
روسيه‌لو ايسه برمدتدنبرو روسجغى محاصره ايدوب اگرچه روسجق قلعه‌سنك استحكاماتى پك متين دگل ايسه‌ده ايچنده خيليجه عسكر اولديغندن هجوم ايله الينمسى مشكل ايدى قالديكه قارشويقه‌ده يركوكى قلعه‌سى اهل اسلام النده بولنديغندن بشقه روسيه‌لولر روسجغك اوست طرفنى دخى كركى كبى احاطه ايده‌مامشيدى بناءً على ذلك روسيه‌لو هر طرفدن روسجغك امداديوللرينى كسمك ايچون جمادى الاخره‌نك اون دردنجى بازار ايرتسى كونى روسجغك اوست طرفنه چكمك اوزره نامزد ايتديكى صغير وكبير اوتوز يدى قطعه دوبه‌لردن اون طقوزى موافق هوا ايله يوقارو طوغرى بادبان كشا اولوب و محافظ على پاشا ايله بوشناق اغانك باغلر ايچنده بنا ايتدكلرى طابيه‌لردن آتيلان طوپلرى قيد ايتميوب روسجق قارشوسنه كلدكلرنده يركوكى محافظى على الدين پاشا ايله سرآمدان شجعاندن اولوب مأموراً يركوكيده بولنان قپوجى باشى بوز ولى اغا ساحله اينوب طوپ انداختنه مبادرت وروسجق طرفندن قايقلره وماونه‌لره خيليجه عسكر اركاب ايله نهرا دخى ممانعته غيرت اولنه‌رق مذكور دوبه‌لرك ايكى قطعه‌سى غرق والتى قطعه‌سى جميع عسكر ومهماتى ايله ضبط اولنوب لكن باقيسى رخنه‌دار اولدقلرى حالده يوقارو طرفه چكوب كيتمشلر ايدى .
ايكى كون صكره روسيه‌لو براً دخى روسجق اوزرينه برشدتلو هجوم ايتديسه‌ده عساكر اسلاميه‌نك كمال متانتله مقاومتلرينه مبنى خائبا وخاسرا رجعت ايلدى واثناى محاربه‌ده برجنرال ويكرمى ايكى ضابط ايله خيلى نفراتى تلف اولوب ديكر برجنرال ايله برچوق نفراتى دخى اسير قالدى .
بعده رجبك ايكنجى جمعه كونى روسيه‌لو على السحر صارى باير طرفندن برقول واردو قپوسى طرفندن بشقه برقول اوله‌رق روسجغك طابيه ومتريسلرى اوزرينه يورويش ايدوب بادئ امرده صارى باير سمتندن ايكى طابيه‌يه دخول ايتمشيكن روسجق محافظى على پاشا واعيانى بوشناق اغا عساكر موجوده ايله فداكارانه مقابله ودرت ساعت قدر كوكس كوكسه محاربه ومقاتله ايدرك خندقلر روسيه لاشه‌لريله طولدى وروسيه‌لونك تلفاتى اوچبيكى متجاوز وايكيبوز اللى قدر عسكرى اسير اولديغى حالده مغلوبا رجعته مجبور اولدى .
بروجه بالا روسجق جانبى سرعسكرى اولان قوشانجه‌لى خليل پاشا شمنيدن حركت ايله طرنوى قضاسنه طوغرى كيتمش وروسجغه امداد ايتمك اوزره جوار قضالر اعيان واشرافنه مكتوبلر اطاره ايله استمداد ايتمش ايدى .

خليل پاشا اولوقت الده موجود اولان وزرا ایچنده الڭ زیاده بهادرلقله معروف برذات اولدیغنه مبنی معیتنه مرتب اولان لوفچه وسلوی وطرنوی عسکرلرندن بشقه جوار قضالرك فدائی یکیتلرندن دخی برخیلی کزیده عسکر طوپلاندی ٠

حتی نیکبولی اعیانی مشهور حاجی ایبش اوغلی علی اغا نیکبولی قلعه‌سنك محافظه‌سی ایچون کلی عسکره محتاج اولدیغی حالده اویله نامدار وزیرك وقایع حربیه‌سندن حصه‌دار افتخار اولمق اوزره معیتنده‌کی عسکردن برمقدار کزیده سواری افراز ایدرك یکنی ایبش اغایه ترفیقا معیت مشارالیهه کوندرمشیدی ٠

اشبو ایبش اغا لوفچه‌نك الك ایلرو کلور وجوه وخاندانلرندن نیکبولیلی ایبش اغا دیو معروف اولان بیلدیکمز وکورشدیکمز ذاتدرکه پك چوق معمر اوله‌رق متسلملك کبی خیلی مأموریتلرده استخدام اولنمش ومؤخراً بدایت تنظیمات خیریه‌ده ودین محصللغنده بولنمشدر ٠

بوصورتله خلیل پاشانك اردوسی اوست طرفدن روسجق اوزرینه ورود ایله روسجق قلعه‌سنی محاصره‌دن تخلیص ایتمك اوزره بله قریه‌سنده تحشده باشلایوب هنوز یدی سکز بیك نفره بالغ اولور اولماز روسیه‌لونك اون طوپ ویدی سکز بیك نفردن مرکب برفرقه‌سی انی استقبال ایلدیسه‌ده لدی‌التقابل عثمانلو سواریسی فدائی طرزنده شدتلو هجوم ایدرك وروسیه‌لونك طابورلرینی آتلره چکنه درك بوفرقه‌یی پریشان ایلدی ٠

روسیه‌لو ایسه مأیوساً شمنی پیشکاهندن رجعت ایتدکده روسجق قلعه‌سنی هدف‌الحرکات واراده‌کی قوتنی قات قات ایدرك یوز قرق قطعه طوپ ایله تضییقه دوام وتهر طونه ایله دوبه‌لرینی اوست طرفه کچوروب هرطرفدن روسجغك محاره‌سنی کسمکه اقدام ایله روسجغك امر استیلاسنی قوهٔ قریبه‌یه کتورمشیکن روسجق سرعسکرلکی عنوانیله خلیل پاشانك امداد ایچون اولوجهله عسکر طوپلامسی روسیه‌لولرك روسجق حقنده اولان ترتیبنه خلل ویره‌جکی معلوم اولدیغندن روسیه‌لو خلیل پاشا اردوسنی طاغتمق اوزره عساکرکلیه ایله اوزرینه حرکت ایتمکله خلیل پاشا دخی باتین قریه‌سنده متریس آله‌رق طابیه انشاسیله مدافعه‌یه آماده اولدی ٠

وبواثناده تپه‌دلنلی زاده مختار پاشا ودیکر امرا ورؤسا اورایه کلمکله ایچه قوت بولدی وشعبانك یدنجی کونی روسیه‌لو برجسیم اردو ایله کلوب خلیل پاشا اوزرینه هجوم ایتمکله غایت قانلو برمحاربه‌یه کیریشلدی ٠

روسیه‌لو چند روز طوپ وخمپره ومهاجمات متوالیه ایله طابیه ومتریسلری تضییق

ایتدیسه‌ده ظفریاب اوله‌مدی نهایت مختار پاشا قولنده بوزغونلق اماره‌لری ظهور ایتدیکی اثناده مأموریت مخصوصه ایله خلیل پاشا نزدینه کلمش اولان آمدیء دیوان همایون حسنی بك مختار پاشا یاننده بولنمغله امان پاشا ثبات ایت بتون اردونك بوزلمسنه سبب اولورسین دیه‌رك مختار پاشایی تشجیع ایتمك اوزره ایکن کندوسنك آتی اوریلوب یره دوشدیکی صره‌ده مختار پاشا قولی بوزیله‌رق ارناودلردن بریسی حسنی بکی ترکیسنه الوب قاچرمشدر . بوهزیمت دیکرلره سرایت ایدرك سائررؤسا دخی طاغلدی وخلیل پاشا برطابیه‌ده یالکز قالدی .

خلیل پاشا بویله تك وتنها قالدیغی حالده اصلا فتور کتورمیوب چند روزدها کندو طابیه‌سنده ثبات ایله کندوسنه یاروفادار اولان برطاقم فدائی یکیتلری جنکه تشویق وتشجیع ایله مدافعه‌یه دوام ایتدی . هرکون بازارکار زار آچق ایدی هربارجان ویروب نام وشان آلان چوق ایدی جاندن اوجوز باروتدن مبذول برشی یوق ایدی نهایت شعبانك اون التنجی کونی خلیل پاشا طابیه اوزرینه چیقوب عسکره قوماندە ایدرکن النندن قورشون ایله اوریلوب شهید اولدی (صبت علیه سجال الرحمة والغفران)

خلیل پاشانك اولوجهله شهادتی اوزرینه عساکر اسلامیه نه یاپه‌جقلرینی شاشرمشلر وخلیل پاشانك شهادتنی کتم ایدرك روسجغه امداد واعانه‌دن فراغتله کیرو عودت ایتمك اوزره روسیه جنرالیله مقاوله‌یه کیرشمشلر وروسیه جنرالی نشانهٔ تأمین اولمق اوزره انلردن تفنکلرینك چاقمق طاشلرینی ایستیوب انلردخی ویرمشلرحالبوکه کیجه بر بلغارسایس روسیه اردوسنه فرار ایله خلیل پاشانك وفاتی خبرویرمش اولدیغندن روسیه‌لو طریق غدر وحیله‌یه سلوك ایله بنم مقاوله‌م خلیل پاشا نامنه ایدی اومکر وفات ایتمش سزده بزی الداتمش‌سکز دیو بهانه ایدرك جمله‌سنی حرب اسیری اولمق اوزره بکرش جانبنه کوندرمشدر .

سالف الذکر ایبش‌اغا ولوفجه وسلوی قضالری اهالیسندن نیجه کسنه‌لر بواسرا میاننده بولنوب بعده اسارتدن خلاص ایله وطنلرینه عودت ایدنلرك بعضیسنه یتشدك وکندولرندن بالذات وبالواسطه بووقوعاتك تفصیلاتنی وخلیل پاشانك نصل بهادر ومیدان محاربه‌ده مثلی‌نادر برذات اولدیغنی کرارا ومرارا ایشتدك .

ینه اول‌اثناده اردوی همایون سرعسکری عثمان پاشا دخی اون قطعه طوپ ودرت قطعه هاون وبرخیلی‌عسکر ایله روسیه‌لویه اسیر دوشمشدر .

ایشته بویله تنك وتاك بروقتده اردوی همایونده‌کی یکیچری زوربالری‌فتنه احداث ایتملریله تسکین‌فساد ایچون غرهٔ شعبانده چاره‌سز یکیچری اغاسی عزل‌اولنمشدر ،

بوخصوصك تفصيلی صددنده شانی زاده دیرکه سوابق زمانده منتخب عساکر عثمانی
اولان ینکیچریانده بعدازان فقدان راه وارکان انلره موجب وهن وطغیان اولوب
کرچه دفاتر خاقانیه قیودی مقتضاسنجه اراضی واملاکده کی قانوندن بشقه واضع
قانون مرحوم سلطان سلیمان خان علیه الرحمة والغفران زماننده اجتماع واتفاق
اصحاب کمال ایله وزرا ورجال وکبرا وسائر ارکان دولتك مصلحت وخدمت
واستحقاق وکیفیتلرینه واصناف وآحادك ورعیتك حد وحدود وواجبات
ذمتلرینه دائر صحیح بر معیار ومقیاس اولوب قانون ثابت الارکان ترتیب ووضع
اولنمشمی یاخود اولنمامشمی هنوز مجهول وپنهان وتداول وتعامل ایله قرار یافته
اولمش ظن اولنان تشریفاتدن بشقه مذکوراته دائر برقانون نامهٔ مرعیه کورلمدیکی
ارباب تحری عندنده مشهور ورایکان لکن دولتعلیه‌یه شریعت محمدیه برقانون الهی
ایدوکی مسلم اهل ایمان اولوب انجق اجماع امتله قرارکیر مسائل مصرحهٔ شرعیه اسا
صنوف وافراد دولتده هر فرقه ماوجب علیهنی بیلمکده وهر برماده برقاعده التنه
ادخال اولنمقده عظیم منفعت اولدیغندن اول زمان اسفار متوالیه اره سنده غالبا یالکز علما
وبکتاشیان زمره‌لرینه وبعض صنوف عسکریه‌یه وضع قانون قیلندیغی بونلره طریق
تعبیر اولندیغندن وبعض واحد من الالف بقیهٔ قاعده‌لرندن استدلال ایله مستبان
ایسه ده تجدد ایام وتبدل اعوام سببیله بالضروره اقتضا ایدن آرالق آرالق تکمیل
نظام ومقتضای زمانه کوره علی التدریج توفیق احوال خواص وعوام خصوصلرینه
تعمم بطالت ورخاوت سببیله چوق مدتدنبرو قطعاً دقت واهتمام اولنمدیغندن
قطع نظر بومقوله کلامی اغزینه آلانلر تکدیر واولماز اولماز قولنی تکریر ایله مظهر
عتاب وتعذیر اولندقلرندن التیوز سنه‌لك بردولت ذیشانك قدم ایامنه قیاساً آزوقتده
جدیدی دکل عتیق اوجاقلری دخی خالل پذیر اولمشیکن مثلا دور اسبقده طوپخانه
اوجاغنه بش اورطه دخی ضم اولنمق ارادهٔ سنیه تعلق ایلدکده هر بری مدخر مال
قارونه مالك اولدیغندن بشقه ایکیشر اوچر بشر یوز کیسه فائضلو اسهام ومقاطعات
ایله متمالك اولان وکلای دور سلیم خانی مذکور بش اورطه‌نك ایرادینی ترتیبدن
مجلس مشورتده اظهار عجز ویأس ایله انواع بدعتلر احداث وتکثیر ایله خلق
ولی نعمتلرندن تنفیر ایدرلر ایدی وسرمایهٔ امنیت وعزت تکمیل اسباب غالبیت
اولدیغنی درك ایتمیوب سمت مخالفت ووادیٔ مال وزینته کیدرلردی ورتبهٔ سامیه‌سی
اولمیان ارباب کمال ایله بومقوله کلامی ذل ونقیصهٔ شان عد ایدرك اومقوله‌لره اغز
آچدرمدقلرندن قطع نظر همرتبه‌لرندن دخی بعضا برعاقل ودور اندیشی ظهور
ایلسه جمله‌سی اکا غیظ وعداوت ایدرلردی . الحاصل فلاسفه قولیله دولت تعبیر اولنان

نظام جماعات كبری انحطاط بولدقجه حكم اجزای متفرقه اشتداد بولوب رابطهٔ جماعتدن عامه‌یه عائد اولور منافع دخی مختل و منقطع اولدقده قوت وقدرتی دولتك حدودندن اوته‌یه تجاوز وسبقت ایده میان فرقه‌لر متفرق اولدیغی جماعت كبرانك بعض اقسامنه تغلب ایدرك یعنی كل كندی اجزاسنه تقسیم اولنمغله كلیت مذكوره‌نك حكمی زائل واجزاسی بیننده (الحكم لمن غلب) شائبه‌سی حاصل اوله‌رق هر فرقه كیف مایشا حركته وقوی ضعیفه اجرای غرض نفسانیته باشلار یكیچری طائفه‌سی ینه نظام قدیملری ثمره‌سیله صنوف سائره‌دن زیاده متفق ومجتمع بولندیغندن كرچه آخرلره تفوق ایلمش لكن مقدما قوهٔ اجتماعیه سببیله ملل سائره‌دن اغتنامًا كسب ایلدیكی رفاهی اختلاف سائر صنوف جهتیله غائب ایلدیكندن اقسام سائره‌دن غصبه باشلامش اولدیغندن اردولرده وزرا و كبرا واغواته ارالق هجوم وغلو یه اجترا وبلاد وقصباتده رعایا وضعفایه ظلم واعتدا ایدر اولمش اولمقدن ناشی اشبو ماه شعبان المعظمك غره‌سنده دخی اردوی همایونده دالقلیج مهوری نزاعیله میانه‌لرنده فتنه احداث واغالری اوزرینه خروج وغلو ایده‌جكلری احساس اولنمغله تسكین فساد ایچون بلا موجب اغای مومی الیه عزل اولنوب قول كتخداسی حسب الطریق یكیچری اغاسی نصب اولندی . انتهی

سلطان سلیم ثالث دورینك وقوعاتی ووكلاسنك احوال وحركاتی ویكیچری زوربالرینك سیئاتی اولكی جلدلرده برتفصیل بیان اولنمش ایدوكندن بوراده تكرارینه حاجت كورلمز .

قضاتدن سلانیكلی قورد افندی اردوی همایونده آشنالغی اولان اوجاق قوقوسلرندن بعضیلرینه مزاح ولطیفه یوللو نه طوره‌یورسكز جبار زاده اوتوز بیك وقالیونجی اون بیك وولی پاشا یكرمی بیك عسكرله كلوب قشله‌لركزی ضبط ایلدیلر وشویله بویله اولدی دیو مكتوب یازوب كوندرمكله واول یادكارلر دخی بونی صحیح ظن ایدرك اعلان ایلملریله اردوده فتنه نمایان اولوب هله بیك بلا ایله تسكین اولندیغی تلخیص صدر اعظمیده مندرج اولمغله شعبانك یكرمی برنجی جمعه كونی قورد افندی نفی وبعده اعدام قلندی .

وینه اول كون روم ایلی قاضیعسكری عثمان پاشا زاده مصطفی عزت بك افندی عزل ایله قونیه‌یه نفی اولنمق اوزره قاضی كوینه امرار اولندقدنصكره بالاستدعا منفاسی بروسه‌یه تحویل ایلدی وروم ایلی قاضیعسكرلكی ملاجق زاده عطاء الله افندی‌یه توجیه بیورلدی .

فرداسی یعنی شعبانك یكرمی ایكنجی كونی شیخ الاسلام دری زاده عبدالله افندی

عزل ایله صمانی زاده عمر خلوصی افندی ثالثا مفتی الانام اولدی . بز ینه صدده کله لم اوچ آیدنبرو روسیه لو روسجغی محاصره وتضییق ایدوب بومدت ظرفنده قرق بیك قدر کله وخمبره آتمش ودکان وخانه لری وابنیهٔ سائره یی خراب ایتمش ایکن اهل اسلام ثبات ایلمش ایسه ده ذخیره توکنوب آجلقدن بیتاب اولدقلری حالده امیدوار امدادی اولدقلری خلیل پاشانك شهادتی واردوسنك پریشانلغی بتون بتون مأیوسیتلرینه بادی اوله رق ناچار اواخر شعبانده روسجق قصبه سی ویره ایله روسیه لو یه تسلیم اولندی .

متعاقباً نیکبولی محافظه سنده بولنان عباس پاشا ایله سرد محمود پاشا ناچار ویره ایله نیکبولی قلعه سنی روسیه لو یه تسلیم ایتمکله نیکبولی اعیانی حاجی ایش اوغلی علی اغا لو فچه یه کلوب صیغنمشدر .

وقوعات مشروحه دولتعلیه جه موجب تأثر وتأسف حالاتدن اولوب انجق روسیه لولرك حاجی اوغلی بازاری وقعه سنده وشمنی محاربه لرنده وبله وباتین قریه لری معرکه لرنده واقع اولان تلفاتی اللی بیك نفردن زیاده اولمغله بومظفریتلر کندولرینه پك بهالو کلمش وانلرك دخی تاب وتوانی کسلمش ایدی .

حالبوکه بالاده بیان اولنان سببلردن ناشی روسیه وفرانسه ایمپراطورلری میانه لرنده حادث اولان برودته نظراً بینلرنده محاربه ظهوری ملحوظ اولدیغنه مبنی روسیه لو دولتعلیه ایله مصالحه یه راغب وحریص ایدی انجق ثمرهٔ غلبه سی اولان تکالیفنی یورتمك وعلی الخصوص افلاق وبغدان ایله اناطولی طرفنده بعض ممالکی ضبط وتملك ایتمك ایستردی بوجهتله بر وقعه قازاندقجه دولتعلیه یه مصالحه تکلیف وهر دفعه سنده تکالیفنی درجه درجه تنزیل وتخفیف ایلردی لکن باب عالی ممالك محروسه دن برقارش محلك ترکنه راضی اولمیوب تمامیت ملك ماده سی حصوله کلدکجه عقد مصالحه اولنمامسنه قطعیاً قرار ویرلمشیدی .

بناءً علیه روسیه لو روسجق ونیکبولی قلعه لرینی ضبط ایتدکدنصکره اوست طرفدن بالقانی کچوبده دولتعلیه یی تهدید ایتمك اوزره لوفچه وبرقوفچه طرفلرینه هجوم ایلمش ایسه ده اهل اسلامك شدیدا مقاومتی اوزرینه طرف بطرف خونریزانه مقاتله لر وقوعه کله رك خائبا وخاسرا رجعته مجبور اولمشدر وبومقاتله لرده دخی خیلی تلفات ویرمشدر .

حتی راحوه ولوم قضالرنده طولاشان دره بکلرندن وقایع حربیه سی اول حوالیده مشهور والسنهٔ خواص وعوامده مذکور اولان بوزیه لی رستم اغا روسیه لونك لوم طرفنه کلان برفرقه سی اوزرینه جزئی سواری ایله فدایيلك طرزنده هجوم

واقتحام ایدرك روسیه‌نك پیاده طابورلرینی آتلره چکنه دوب بقیة السیوفنی دخی طونه‌یه دوکمشدر .

بونکله برابر اول او انده لوفجه قصبه سی موقع عسکری اتخاذ اولنه رق تپه دلنلی زاده ولی پاشا لوفجه جانبی سر عسکری تعیین واطراف بلده یه طابیه‌لر انشا ومقدار کافی طوپ وعسکر تعبیه ایله تقویت ویرلمش اولوب روسیه لو ایسه بویوه‌یی بوزوب طاغتمدقجه اولی حوالیده سربستجه حرکت ایده میه جکندن بهمه حال لوفجه‌نك استیلاسنه قرار ویرمشیدی ویاز وقیش وچامور ویاغش دیمیوب دولتعلیه‌یی تضییق ایله صاحه اجبار ایچون طرف بطرف هجوم واقتحام ایتمکده ایدی واولوقت دولتعلیه‌نك اصول عسکریه سی اقتضاسنجه موسم بهارده اردوی همایونه کلان عسکر کوز موسمنده مملکتلرینه عودت ایدوب بعض مواقعك محافظه سی ایچون بشقه جه بر مقدار مشتا عسکری ترتیب وتدارك اولنه کلسیله مشتاده اردوی همایون قوتسز بولنوردی بوسنه دخی ایام شتا تقرب ایتدکده برمعتاد عساکر اسلامیه یرلو یرینه عودت ایدوب جبار زاده جلال الدین پاشا وسائر وزرا بالقان بوینده مناسب موقعلره یرلشدیرلمشلر ایدی .

ایشته روسیه لو بو حالدن استفاده ایتمك اوزره شمنی وطرنوی طرفلرینه برهجوم صورتی کوسترمکله لوفجه عسکرینك کزیده لری ایله لوفجه اعیانی حاجی ایوب اغا ودیکر بعض رؤسا طرنوی وشمنی طرفنه جاب ایله لوفجه ده مشتا نشین اولمق اوزره حاجی ایوب اغانك کاتبی ومدیر اموری اولان علی افندی بالوکاله لوفجه ده قالمش ایدی روسیه‌لو ایسه بو حالی فرصت اتخاذ ایدرك همان لوفجه اوزرینه هجوم واقتحام ایلمشدر . مقدما طاغلو اشقیاسی اول حوالیده‌کی قصبات وقرایی کافهٔ بازدهٔ خیول خسار ایتمشلر ایکن لوفجه قصبه‌سنه وبرده قضاء مذکور داخلنده واقع بوریمه قریه‌سنه داخل اوله مامش اولدقلرندن لوفجه‌یه بیکانه کیره مز اعتقادی افکار عامه‌ده مستقر اولوب بناءً علیه بوکره لوفجه قصبه‌سی ولی پاشا اردوسنه مرکز اتخاذ اولنمشیدی انجق کرك طاغلولرك وکرك سائرلرك شمدی یه قدر لوفجه یه ظفر یاب اوله مامالری یالکز لوفجه‌نك مناعت موقعیه سندنناشی اولمیوب بونك باشلوجه سببی اهالیسنك محافظهٔ وطن اغورنده فوق العاده فداکارانه مقاومتلری ایدی حالبوکه او ایله فداکاریکیتلرك برطاقمی طاغلو اشقیاسی ایله وقوعه کلان محاربه‌لرده تلف وبرطاقمی یازوند اوغلی اوزرینه کیتدکلرنده دانهٔ طوپ وتفنکه هدف اولوب بر مقداری دخی بوسنه بروجه‌بالا قوشانجه‌لی خلیل پاشانك شهادتی اوزرینه روسیه‌لویه اسیر اولمش بر خیلیسی دخی بوکره حاجی ایوب اغا معیتیله طرنوی وشمنی طرفنه کوتورلمش ایدی .

(حال)

حال بومنوال اوزره ایکن روسیه‌لو همان برفرقه ایله لوفجه اوزرینه حرکت ایدرك لوفجه قصبه‌سی جوارنده واقع پاولکان قریه‌سنه کلیجك لوفجه‌ده بولنان سواری چیقوب شدتلو برهجوم ایله روسیه‌لویی رجعته مجبور ایتمشلر ایسه بواثناده غایت شدتلو بربوره ظهور وزیاده قار نزول ایله عساکر اسلامیه پراکنده اولوب چوغی قصبه‌نك یولنی شاشرمش اولدقلری حالده روسیه‌لو کیجه کندوسنی طوپلایوب فرداسی علی الصباح لوفجه قصبه‌سنی احاطه ایدرك طوپ وخمبره ایله تضییقه قیام ایتدکده اهالی اوه طرفنده‌کی شرانپولرك محافظه‌سنه سکردوب مناعت موقعیه‌سی مسلم اولان دیکسان محله‌سنك امر محافظه‌سنی ارناود عسکرینه براقشلر .

روسیه‌لو بالدفعات شرانپولر اوزرینه هجوم ایتدیسه‌ده اهالینك شدت مقاومتی حسبیله ظفریاب اوله‌مدیغندن برکون صباحلین ارکندن دیکسان محله‌سی طرفنه هجوم ایدیجك ارناودلر بوز یلوب غور اوغلی قوریسنه طوغری فرار ایدرلر ایکن روسیه‌لونك طوپلرینه هدف وبوجهتله پك چوغی تلف اولمشدر .

بونك اوزرینه روسیه‌لو طاغ طرفندن طولاشوب اون بش یکرمی ارناود عسکریله محافظه اولنان باش بوکار قلعه‌سنی هجوم ایله ضبط ایتدکدن صکره اورادن درون قصبه‌یه اینوب کوپری باشنه کلدیکی اثناده اوه طرفنده‌کی طابورلر دخی هجوم ودرون قصبه‌یه دخول ایتمکله اهالینك برمقداری خانلره وجامعلره قپانوب وبرمقداری اشاغی طرفده ویراجه محله‌سنده تستر ایدوب درون قصبه‌ده کوشه بکوشه برقانلو زقاق مقاتله‌سنه کیریشیله‌رك وطرفین بیتاب اولنجیه‌دك جنك ایدرك زقاقلر آل قانه بویانمش ودرون بلده سلخانه‌یه دونمش اولدیغی حالده نهایت ویراجه محله‌سنده تحفظ ایدنلر ویره ایله تسلیمه مجبور اوله‌رق بوصره‌ده بروجه بالا مسافرةً لوفجه‌ده مقیم اولان نیکبولی اعیانی حاجی ابیش اوغلی علی اغا دخی انلر ایله برلکده اسارتی اختیار ایتمشلر وسائر اهالی قصبه‌نك دیکر طرفندن صاوشوب کتمشلردر .

ایشته اول اثناده سالف الذکر علی افندی آتنه بنوب اوصمه نهرینی عبور ایله ماشادلق یولندن سنان پاشا تپه‌سنه چیقوب سلوی یولنی طوتمش وسلوی قضاسنده حاجی ایوب اغایه تصادف ایتمشدر .

حاجی ایوب اغا ذاتا حرب اری اولمیوب بواوانده ایسه پیر وعلیل بولنمش ایسه‌ده عاقل ومدبر برذات اولدیغندن لوفجه‌یه امداد ایتمك اوزره تدابیر سریعه‌یه تشبث ایلمش اولدیغی حالده علی افندی‌یی کوروب ایش ایشدن کچمش اولدیغنی واولوقته قدر دست بیکانه‌یه کچمامش اولان لوفجه‌نك کندی زماننده وبویله اختیارلغی اواننده روسیه‌لو یدینه کچدیکنی خبر الیجق اوراغون آوکبی سرکردان اولوب قالمشدر .

لوفجه قضاسنده واقع بومقاق طرفندن دخی برفرقهٔ عسکریه لوفجه‌نك امدادینه سکردوب کلورکن وقعهٔ مذکوره‌یی ایشتدکاری کبی کیرو دونمشلردر .
اکر چند روز دها لوفجه قصبه‌سی طیانمش اولسیدی هرطرفدن سکردوب کلان عساکر اسلامیه‌نك روسیه‌لویی اورته‌یه آله‌رق امحا ایده‌بیله‌جکاری درکار ایدی .
مومی‌الیه علی افندی یدنجی جلدده بیان اولندیغی اوزره بیك ایکییوز اون اوچ تاریخنده پازوند اوغلی اوزرینه کیدن لوفجه عسکرینك بیراقداری اولوب قلعه یورویشنده قورشون ایله اوریلان سلیمان اغانك بیوك برادریدرکه اندنصکره چوق وقت معمر اولوب مؤخراً جانب حجازه کیدرك ایفای فریضهٔ حج ایتمکله واول وقته کوره اوقور یازار کروهندن بولنمغله حاجی علی افندی دیو معروف ومعلوم اولان ذاتدر برکون سالف‌الذکر مشادلق یولنه‌باقوب بورادن پیاده‌آدم کوچ چیقار ایکن بن آت ایله چیقدم دیه‌رك لوفجه‌نك اویله برقانلو محاربه ایله استیلاسی کیفیتنی کال تأسف ایله حکایه ایتدیکی خاطرنشان مؤرخ فقیردر .
روسیه‌لو بروجه بالا طرف طرف حرکات تعرضیه‌یه اقدام ایتمکده اولدیغی حالده صربلولری تحریك ایله اول جهتدن دخی دولتعلیه‌یی ازعاج وتعجیزدن خالی اولمدیغنه مبنی روم ایلی والیسی وصوفیه جانبی سرعسکری خورشید پاشا ایله بوسنه والیسی حلمی پاشانك صربستان اوزرینه حرکتلری استعجال وودین والیسی ادریس پاشا معیتنه بیدرپی اردوی همایوندن عسکر افراز وارسال اولنمقده ایدوکندن خورشید پاشا رجبك یکرمی ایکنجی پنجشنبه کونی نیش صحراسندن حرکت وصربستان اوزرینه عزیمت ایلدیکی اثناده عصات صربیه رئیسی مشهور قره یورکی دخی عسکریله بوطرفه حرکت ایدرك علکسنجه‌یه کلوب وعلکسنجه لوغورینه برمقدار مستحفظ براغوب کندوسی اسفرلك بانه‌سی اوزرینه هجوم ایتمشیکن مقابله‌سنه خورشید پاشا وزیر علی پاشایی کوندرمکله قره یورکی اورادن رجعت ایدرك وینه علکسنجه‌یه کیدرك لوغورینه استحکام ویرمکه مباشرت ایدوب خورشید پاشانك هدف حرکتی ایسه بلغراد قصبه‌سی اولدیغندن علی پاشایی علکسنجه محاصره‌سنه براغوب کندوسی ایلرویه حرکت ایلمش ایسه‌ده تقرب موسم شتا سببیله خلال شوالده نیش طرفنه عودت ایلمشیدی .
حلمی پاشانك دخی اول اثناده صربلولرله واقع اولان محاربه‌لرنده مظفریتی ایشیدلمشیدی لکن قره یورکی کندوسنه آدم کوندروب شتا تقرب ایتدی . بوندن صکره متریسلرده عسکر اقامت ایده‌مز حدود باشلرینه بکجیلر تعیین ایده‌لم طرفین عسکرلری یرلرنده استراحت ایلسون دیو متارکه طرزنده برتکلیف درمیان

وحلمی پاشا دخی بوصورته موافق ومساعد کورینه‌رك درسعادتدن استیذان ایدوب حالبوکه صربلر رعایای دولتعلیه‌دن اولدقلری حالده عصیان وتمرد ایلدکلرندن تحت رعیته اعاده وادخاللری ایچونماللری اغتنام وکندولری سبی واسترقاق اولنمق خصوصنه قرار ویرلمشیکن بر دولت حکمنده طوتیله‌رق کندولریله متارکه جائز اوله‌میه‌جغنه مبنی همان حدود وثغورك امر محافظه‌سنه اهتمام وقیش ویاغش وقار وچامور دیمیوب عصات مرقومه‌نك قهر وتدمیرینه اقدام اولنمق اوزره حلمی پاشایه خطابا خط همایون کوندرلدی .

الحاصل اناطولی حدودندن بشقه قره دکزدن ساوه نهرینه قدر بتون طونه یالیسی ایله بالقان حوالیسی انواع مصائب کارزار ایله پایمال خسار اولمقده ایدی حالبوکه ایالات سائره دخی داخلی اختلاللردن خالی دکل ایدی .

ازجمله ضربخانهٔ عامره جانبندن ضبط واداره اولنان کوملجنه مقاطعه‌سی یکرمی درت ویکرمی بش سنه‌لرینه محسوباً توقادجقلی یکنی محمود اغایه احاله اولنمش اولدیغی حالده انحی چلبی اعیانی حاجی مصطفی خصکویلی امینك قرنداشیله بالاتحاد باشلرینه جمع ایتدکلری بر طاقم حشرات ایله محمود اغانی کوملجنه‌دن اخراج ایله یرلودن محمود رشید اغانی اعیان نصب ایدرك معیتنه برقاچ یوز آدمله قلیجلی حاجی بکتاش وحاجی عمر نام ایکی بلوکباشی براقش اولدقلری لدی الاستخبار حاجی مصطفایه خطاباً بو مثللو اوضاع باغیانه‌دن فراغتله کوملجنه‌ده‌کی عسکری چکمسی ایچون برقطعه امرعالی یازیلوب کوملجنه نائب ووجوهنه خطاباً دخی بشقه‌جه برقطعه امرعالی اصدار اولنه‌رق اهالی مملکت ایله بالاتفاق مذکور بلوکباشیلرله معیتلرنده‌کی حشراتك دفع وطردینه ومحمود اغانك جلبیله مال مقاطعه‌نك تدنیدن وقایه‌سنه اقدام وغیرت ایلملری امرواشعار بیورلمشدر .

اول اثناده ایسه ارناودلقده تکدر خاطر پادشاهی‌یی موجب بر حادثه ظهوره کلمشدر .

شویله‌که : یانیا متصرفی تپه دلنلی علی پاشا ارناودلغك طوسقه‌لق قسمنی کاملاً النه الوبده اول حوالیده تغلب وتمرد ایتمك داعیه‌سنه دوشمشیدی فقط اصلزادکاندن وارناودلقده پك زیاده مرعی الخاطر اولان ذواتدن اولونیه متصرفی وزیر ابراهیم پاشا بوآرزوسنك حصولنه مانع ومزاحم ایدی . بناءً علیه علی پاشا ابتدا ابراهیم پاشانك بیوك قیزینی کندوسنك ایکنجی اوغلی وزیر ولی‌الدین پاشایه تزوج ایتدرمشیدی واندن اسماعیل بك نامنده برحفیدی اولمشیدی‌که عصریمزك وزراسندن تپه‌دلنلی زاده دیو معروف اولان اسماعیل پاشادر .

بوندن بشقه علی پاشا ابراهیم پاشانك ایکنجی قیزینی دخی کندوسنك بیوك اوغلی اولوب روم‌ایلی بکلربکیلکی پایه‌سنی احراز ایدن مختار پاشایه وکچوك قیزینی کندوسنك همشیره زاده‌سی آدم بکه تزویج ایتدرمکله ابراهیم پاشایه قات قات قرابت صهریه پیدا ایتمشیدی ٠

حالبوکه ابراهیم پاشانك اول‌حوالیده وجودی علی پاشانك نفوذ متحکمانه ومتغلبانه‌سنه مانع اولدیغندن کندوسنك تحریکیله برطاقم ارناودلر ایاغه قالقوب ابراهیم پاشایی اولونیه ایالتنك مقری اولان برات قلعه‌سنده محاصره ایتدکلرنده علی پاشا کویا غیرت قرابته مبنی عساکر کلیه ایله واروب ابراهیم پاشایی اولونیه‌یه نقل ایتدکدن صکره اولونیه اهالیسنی دخی ال التندن تحریك ایله ظهوره کلان قیل وقال واغتشاش احوالی بهانه ایدرك اورادن دخی ابراهیم پاشایی اولاد وعیالیله برابر یانیه سنجاغنه تابع قونجه قضاسنه نقل ایله کوز حبسنه الوب اولونیه ایالتنك اوغلی سالف‌الذکر مختار پاشایه توجیهنی باب عالی‌یه عرض وانها ایلمشیدی ٠

بونك اوزرینه ابراهیم پاشایی مقامنه اقعاد ایچون اقدمجه عبدالکریم بك مأموریت مخصوصه ایله یانیه‌یه کوندرلمش ایسه‌ده برشیئ مفید اولمیوب علی پاشا نهایت ابراهیم پاشایی یانیه‌یه جلب ایله بردائرهٔ مخصوصه‌ده توقیف ایلمشدر ٠

وعلی پاشا بوخصوصه دائر باب عالی‌یه کوندرمش اولدیغی قائمه‌سنده صورت‌تحریکدن تجاهل ایله کویا ابراهیم پاشانك حرکات ناپجاسندن ناشی برطاقم حشرات کندوسنك اوزرینه هجوم ایتمکله شورش وفساد ظهور ایدیجك غیرت قرابت صهریه مقتضاسنجه واروب مشار الیهی اول حشراتدن تخلیص ایله یانیه‌یه کتورمش اولدیغنی درمیان ایدوب عبدالکریم بك دخی عینیله انك افاداتنی عرض وحکایه ایدیویرمشیدی ٠

علی پاشانك بوقائمه‌سیله عبدالکریم بکك عریضه‌سی حضور همایونه عرض اولندقده سلطان محمود خان عدلی حضرتلری حدتلنه‌رك علی پاشایه کوندرلمك اوزره مفصل برقطعه خط همایون اصدار ایدوب شویله‌که (علی پاشانك ومباشرك مصدق اولان عریضه‌لری منظورم اولمشدر ٠ مفهوم تحریرات ارادهٔ همایونمی لغو ایدوب ینه کندی سوزینی ابقادن عبارت اولمغله استماعه صالح دکلدر ٠ وزرانك وجود همایونمدن جزء عدادندن معدود اولوب اولوالامر اولان ولی نعمتی سایه‌سنده ممتاز ومحسود الاقران وکسب ایلدیکی ارتفاع شانك ادای شکری ضمننده انفاذ امر پادشاهی‌یه ازدل وجان صرف مقدور ایلمك واجبهٔ ذمتلری ایکن اطاعت لفظی مراد کاغدلر اوزولرینه یازیلور اولوب انکله لفظا دخی تحریك لسان

اولمامشدر بنم ارادهمده شرع وقانونه مغایر تکالیف بارده یوقدرکه کندویه کران کلوب سرکشلکه مجبور اوله ابراهیم پاشـا علیهنه سـوء قصد ضمننده تجمع ایدن حشراتك ایادی تغلبندن مشـار الیهی الوب محل آخره نقله اقتداری اولان آدمك مرادی اصلاح ذات البین اولسه دفع نزاع ایله محلنده اقعاده دخی مقتدردر ابراهیم پاشـانك حرکات نابرجاسی وار ایسـه قرابت صهریه غیرتی اولندیغی حالده بعض وصایا سردیله براصول حسنهیه بند وباعث فتنه وفسـاد اولان توابعنی طرد وتبعید واهالی ایله بینهمالرینی تألیف ایله عودت اقتضا ایدر ایدی .

وزرانك عنوانده مدبر امور الجمهور بالرأی الصـائب دیو معنون اولمسی انجق بومقوله وقوعبولان اختلالی تصفیه وناموس سـلطنتی اکماله سعی وغیرت ایلمسی ایچوندر . برمقتضای تقدیر سبحانی بالارث والاستحقاق نامخسروانهمی (اناجعلناك خلیفة فی الارض) نص جلیلی ایله مسمی بیورن معطی الملك حضرتلری زیر سـایهٔ حمایهمده مستظل عباداللهك تسویهٔ امورلری ایچون شرع وقانونه مطابق امر ونهی دخی ذات خلاقتمآبمه مقرر ومقلد ایلمشدر . بوتقدیرجه (اطیعوا الله واطیعوا الرسول واولی الامر منکم) مضمون شریفنه ایمانی اولان ارادهٔ علیهمك خلافی حرکته اجتسار ایلمز کندی قائمهسـنده بوندن صکره دار دنیاده چاکرلرینه برشی لازم دکلدر تعبیریله اظهار ایلدیکی اطاعتده صادق ایسه ابراهیم پاشایی مقر حکومتنه اقعاد ایتدیرر کنـدویه اولان حسن عقیدهمه اسـتحکام ویرمش اولور والاقریب وبعید اول حوالیده وقوع بولان منازعاتك جملهسی مشار الیهك تحریکیلهدر دیدیکم وقت سوء ظن ایلمش اولمام مال مدخری ایله کثرت توابعنه مغرورا نفسنه مغلوب اولمسون بواطوار نامطبوع کندودن هیچ مأمول دکل ایدی . ایشـته ارادهمی تفصیلا بیان ایلدم اشبو خط همایونمی طرفنه تحریر وارسال ایدهسن جوابنه منتظرم امرمله عامل اولسون خلافنه حرکته اصرار ایلدیکی صورتده بعض امور سائرهیه تقدیم اولنمق دأب قدیم ملوکدر) دیو بیورمشدر .

اشبو خط همایون علی پاشایه ارسال اولنوب عبدالکریم بکه دخی سندن رشدورویت مأمول ایکن علی پاشانك تحریراتی عینیله یازوب کوندرمکز باعث استغراب وموجب تکدر خاطر پادشاهی اولمشدر دیوقائممقام پاشا طرفندن توبیخنامه کوندرلمشدر .

علی پاشا ایسه بوخصوصده اصرار ایدوب درکار اولان مشاغل خارجیه وداخلیه اقتضاسنجه دولتعلیه دخی انی بوآوانده استمالتله استخدامه مجبور اولدیغندن چارهسز انهاسی وجهله اولونیه متصرفلغی اوغلی مختار پاشایه توجیه بیورلمشدر .

بعده ابراهیم پاشـانك اناطولی طرفنده برمنصبله قایرلمق اوزره تخلیهٔ سبیلی اراده

بیورلمش و بونك ایچون علی پاشایه مکررا امرنامه کوندرلمش ایسه‌ده علی پاشا بوکا دخی موافقت ایده‌میوب ایکی سنه قدر کشاکشله وقت کچورلمش و نهایت علی پاشا طرفندن ابراهیم پاشانك اموالی مصادره اولندقدنصکره اوغلی میرمیراندن سلیمان پاشا ایله برلکده یانیه قلعه‌سنك کوله ناظر جهتنده واقع زیر زمینده حبس اولنه‌رق بالکلیه اختلاطدن منع ایدلمشدر ٠

ایشته بوماده سلطان محمود خان حضرتلرینك تپه دلنلی علی پاشا حقنده اغبرار خاطر همایونلرین موجب اولمغله اندن صکره علی پاشانك ازالهٔ وجودی دولتجه بر مسئله اوله‌رق وقت مساعده انتظار اولنمشدر ٠

لاحِقَهٌ

ارناودلق ایکی قسمه منقسمدر بری کغه‌لق ودیکری طوسقه‌لقدر طوسقه‌لر یونان اهالیسیله مخلوط ومتجاور اولدقلرندن لسانلرینه پك چوق یونان کلمه‌لری قاریشوب بوجهتله لسانلری قبول تغیر ایتدیکی کبی کغه‌لر دخی اسلاو طوائفیله مخلوط ومتجاور اولدقلرندن بر بشقه یولده لسانلری بوزلمش ایدوکنه مبنی کغه وطوسقه لسانلری بیننده پك چوق مباینت واردر ٠

کغه‌لقدن معدود وبرات سنجاغیله هم حدود اولان ایلبصان قضاسی وسطده واقع اوله‌رق اهالیسنك لسانلری دیکرلری قدر بوزلمیوب اولدقجه شیوهٔ اصلیسنی ضایع ایتمامش اولدیغنه مبنی کغه وطوسقه لسانلری بیننده وایکیسنه مشابه وایکیسندن دخی اوسع واعلادر ٠

طوسقه‌لق دیدیکمز قطعه اوچ قسمه تقسیم اولنور بریسی اصل طوسقه‌لق ایکنجیسی لاپلق اوچنجیسی چاملقدر بواوچ قسمك لسانلری بیننده‌دخی فرق وتفاوت واردر ٠ اصل طوسقه‌لق ایله لاپلق قطعه‌لرینك اره‌سنی مجوه‌دن نبعان ایله اولونیه‌ده سمان اسکله‌سنه منصب اولان وبیوسی نهری فصل ایدر ٠

وبونهر تپه‌دلن قضاسنی ایکی‌یه تقسیم ایتمکله نهر مذکورك صاغ طرفنده واقع اولان قسمی اصل طوسقه‌لقدن ودیکر قسمی لاپلقدن معدوددر ٠ بناءً علی ذلك تپه‌دلن قضاسنك برقسمی ایله برات وتیموریجه واسقره پار واستاروه وبهلشته ومع اوپار کوریجه وقلونیا قضالری اصل طوسقه‌لقدر قونیجه قضاسی دخی بو قطعه دن معدوددر وتپه‌دلن قضاسنك دیکر قسمی ایله اولونیه ودلوینه ومع قورولش ارکری قضالری لاپلقدر ٠ چاملق دخی فیلات وایدونات ومارغلیج قضالرندن عبارتدر ٠

کغه‌لقده اشقودره متصرفلری تنفذ وتفرد ایلدکلری کبی علی پاشا دخی بتون

طوسقه‌لقده تحکم ایتمك داعیه‌سنده ایدی . حالبوکه کندوسی یوز خانه‌یه بالغ اوله‌میان تپه‌دلن قصبه‌سندن نشئت ایدرك قورد پاشانك بلوکباشیلرندن ایکن یاوریء بخت وطالع ایله میدانه چیقمش اولمسیله ابراهیم پاشاکبی اصلزاده بر وزیر میدانده ایکن علی پاشانك طوسقه‌لقده تفرد وتحکم ایتمسی قابل دکل ایدی . بناءً علیه علی پاشا انکله بك چوق اوغراشوب نهایت انی حبسه القا ایلمش اولدیغی حالده تخلیهٔ سبیلی کندوسنك غرض اصلیسنه مباین ایدی . لکن بومسئله دولتی شبهاته و نهایت کندوسنی دخی مخاطراته دوشورمشدر .

* وقایع شام *

عظم زاده عبدالله پاشا موکب حاجی حرمینه کوتوروب کتورمکدن عاجز اولدیغی جهتله بیك ایکییوز یکرمی ایکی سنه‌سنده عزل ایله یرینه کنج یوسف پاشا شام والیسی وامیرالحاج اولوب بعده جرده باشبوغلغی ایله طرابلس شام ایالتی دخی الحاقا عهده‌سنه توجیه بیورلمشیدی .

واکرچه اولوقتك حکمنجه شام والیسی هرکیم اولورسه اولسون بوکا مقتدر اوله‌میه‌جغی درکار ایدی . لکن استانبولجه عربستانك احوالی لایقیله معلوم اولمیوب حتی کچن سنه موکب حاج ایچون مباشر مخصوص اوله‌رق برقپوجی‌باشی کوندرلمشیدی . بناءً علی ذلك یوسف پاشا وهابیلری قهر وتدمیر ایدرك موکب حاجی کوتوروب کتورمکه مقتدر اولور ظنیله بوکا دائر پیدرپی کندوسنه امرلر یازیلوردی .

یوسف پاشانك ایسه وهابیلر حقنده برکونه تشبثات صحیحه‌سی اولمیوب فقط عازم سمت حجاز اولان بعض افراد حجاجه بر توصیه نامه ویرمشیدی . اکا جوابا سعود بن عبدالعزیز دخی کندوسنه تلقین دین ایدرجه‌سنه مذهب وهابی‌یه دعوتی متضمن برمکتوب کوندرمشیدی که صورتی زیرده (١٤) رقمیله ایراد اولنور .

قالدیکه یوسف پاشا دولتعلیه‌نك برچوق مشاغل داخلیه وخارجیه ایله مشغولیتنی فرصت اتخاذیله ادخار اموال داعیه‌سنه دوشوب اهالی‌یه زیاده ظلم وتعدی ایدر اولدیغندن بشقه مرتبات حجدن دخی اموال کثیره اختلاس ایتمکده ایدی .

بناءً علی ذلك سلطان محمود خان حضرتلری کمسه‌نك اصلا خبری اولمقسزین غایت خفی اوله‌رق صیدا والیسی سلیمان پاشایه بروجه الحاق شام ایالتیله ملحقاتنك توجیهنه دائر وبای حال یوسف پاشایی اخذ وقتل ایله اموالنی جانب میری‌یه ایصال ایتمسنی وبعده مصر والیسی محمد علی پاشا ایله بالمخابره جانب حجازه کیتمسنی آمر غایت خفی اوله‌رق اوچ قطعه فرمان عالی و برقطعه خط همایون اصدار وجانب مصره مأمور

اولان خزینهٔ همایون وکیلی عیسی اغا ایله تسیار بیورمشیدی اشبو خط همایونك صورتی ذیلده (۱۵) رقمیله ایراد اولنور .

عیسی اغا اشبو یکرمی بش سنه‌سی جمادی‌الاخره سنك طقوزنجی کونی مقرایالت صیدا اولان عکایه واصل اولدی . لکن سلیمان پاشا اولجه طبریه طرفنه کیتمش ایدوکندن واروب اوراده کندوسیله ملاقات ایلمشدر .

سلیمان پاشانك اول طرفده بولنمسنه سبب بوایدی که عربستانده اولوقت زیاده قحط وغلا اولوب حتی یوسف پاشا بوسنه دخی دولتی الدادوب آووتمق اوزره جانب حجازه سفر ایتمدیکنه بونی عذر وبهانه ایتمشیدی . بناءً علی ذلك جزیرة العربده کی عشائر ضیق معاش ایله مضطرب ومتکدراولمغین رؤسای وهابیاندن وآل خبیبدن علیان نام سرکرده کلیتلو عشائر عربان ایله صوواوت بولمق ایچون حوران ناحیه‌سنه کلدکده استیلای مملکت ایچون بالذات سعود کلدی ظنیله یوسف پاشا دوچار تلاش اوله‌رق هرطرفدن عسکر جلب وجمعنه تشبث ایتدیکی صره ده سلیمان پاشادن دخی استمداد ایتمش وکندوسیده همان عساکر موجوده سیله شامدن چیقوب مزیرب طرفنه کیتمش ایدی .

وهابیلر اولوقت مزیرب اوزرینه حرکت ایلمش اولدقلرندن عجلون وحوالیسی متسلمی اولان شمدین اغا انلره لدی التصادف برمحاربه‌جك ایتدکدنصکره مزیرب قلعه سنه التجا ایتمکله وهابیلر دخی انی محاصره یه قیام ایلدکلری اثناده مزیرب جوارینه وصول ایله کیفیته مطلع اولدقده همان مزیربه امداد ایچون کیجه‌لین مشعله‌لر یاقوب طوپلر آته‌رق ایلرویه حرکت ایدیجك وهابیلر طوپ سسنی ایشتدکلری کبی اورادن فرار ایله مملکتلری جانبنه بیقیلوب کتمشلر وفقط کیدرکن اوکارینه کلان حوران قریه‌لرینی احراق ونیجه صبیان ونسوان وبیچارکانی قتل واعدام ایتمشلر .

سلیمان پاشا ایسه بروجه مشروح کندوسنه یوسف پاشا طرفدن استمداد نامه‌کلدیکی کبی حاکم جبل لبنان اولان امیر بشیرك دخی یتشمسنی اشعار ایله برابر یانده کی عسکریله عکادن چیقوب صیدا ایالتنك رأس حدودی اولان طبریه‌یه مواصلت وامیر بشیر دخی اون بشبیك کزیده عسکرله اورایه کلوب کندوسی ایچون مهیا اولان چادرلرده اقامت ایدوب اوچ کون یوسف پاشادن خبر ورودینه انتظار ایتدکلری اثناده عیسی اغا ورود ایله ذکر اولنان اوامر علیه‌یی سلیمان پاشایه تسلیم ایتدکدنصکره اصل محل مأموریتی اولان جانب مصره کیتمشدر .

(اذا اراد الله شیئاً هیأ اسبابه) فحواسنجه یوسف پاشاعلیانك اولوجهله حورانه ورودی اوزرینه بیوك تلاشه دوشه‌رك عکادن استمداد ایتمسیله کندو علیهنه طبریه‌ده براردو

تشکیل ایتدرمش دیمك اولدیغنه نظرا سلیمان پاشا بونك مجرد بر حکمت خفیهٔ الهیه اولدیغنی درك وتفطن ایله متحیر وفقط یوسف پاشانك ماجه وعسکرجه درکار اولان قوت وقدرتنی مطالعه ایله اندیشه ناك ومتفکر اوله‌رق نهایت وهابیلرك فرار ایدوب کیتدکلری خبر التمسی اوزرینه کندوسنك دخی طبریه دن عودتی لازم کلیجك امیر بشیری خیمه‌سنه جلب ایله کتم اسرار ایتمك اوزره کندوسنه یمین ایتدردکدنصکره ذکر اولنان اوامر علیه‌یی ابراز ایله کشف راز ایدرك (اکر بکا خالصانه معاونت ایده‌جك ایسه‌ك هنوز یوسف پاشا خارجده ایکن واروب شامه کیره‌لم یوق اکر بوکا جسارت ایده‌مز ایسه‌ك طوغریسنی سویله که بنده بو اوامری اعاده ایده‌یم و بو ایشی کمسنه یه فاش ایتمیه‌لم) دیدکده امیر بشیر کندوسنه مقدمة الجیش اوله‌رق هرصورتله صادقانه معاونت ایتمکی تعهد ایدرك همان جبل لبنانده نقدر حرب وضربه یارار خلق وار ایسه جلب وجمعنه تشبث ایتمسی اوزرینه سلیمان پاشا دخی رؤسای عسکریهٔ یانه جمع ایدوب خفیاً کیفیتی کندولرینه بیان ایله تدابیر لازمه‌یه تشبث وبوماده شایع اولمامق اوزره طرق ومعابری سد وبند ایدرك شامه طوغری حرکت ایلدیلر .

لکن یوسف پاشا بنی صخر قبیله‌سندن بر بدوی واسطه‌سیله بو سری استشعار ایدیجك همان مزیربدن قالقوب شامه کلمش ایدی .

سلیمان پاشا ایله امیر بشیر قطنه ده ایکن یوسف پاشانك شامه داخل اولدیغنی خبر آلدقده درحال شامك کندو عهده‌سنه توجیه اولندیغی جهتله شهره داخل اولمق اوزره حرکت ایلدیکنی اکابر واشراف شامه اشعار ایتمسی اوزرینه شامك وجوه واکابری کلوب کندوسیله ملاقات ایتدکلرنده سلیمان پاشا اوامر علیه‌یی کندولرینه ابراز ایدوب امیر بشیر دخی اوامر سلطانیه‌نك انفاذی امر متحتم اولدیغی جهتله اطاعتدن غیری چاره اولمدیغی بیانیله کندولرینه نصح و پند ایتمکین اوچ کون مهلت آلوب کیتدیلر وشامه واروب وقوع حالی بیان ایتدیلر .

یوسف پاشا قبول ایتمیه‌رك قلعه‌یه قپانوبده مدافعه ایتمك تدارکاتنه شروع ایلدی سلیمان پاشا ایسه اوچ کون کچوبده خبر وارد اولمیجق همان امیر بشیر ایله برابر غرهٔ رجبده قطنه قریه‌سندن قالقوب شامه قریب جدیده وداریا نام قریه‌لره واردقلرنده یوسف پاشانك عسکری قارشولیوب همان جنکه قیام ایتدیلر ایسه ده فنا حالده بوزیلوب کلی ضایعات ویردکدن صکره پریشان اوله‌رق کیرو کیتدیلر .

بو انهزامك اوزرینه یوسف پاشا خوف واندیشه‌یه دوشه‌رك همان اول کیجه سلیمان پاشا اردوسنی باصوبده غالب کلورسه فبها والا همان بر طرفه فرار ایتمك نیتیله

شامدن چیقدقده معیتنده کی عسکر کندوسنك بوعزم ونیتنی حس ایدوب حالبوکه خیلیجه کذشته علوفه‌لری اولدیغندن یوسف پاشانك اموال واثقالنی غارته باشلامشلر یوسف پاشا عسکرك بو وضعندن اشتباهه دوشه‌رك نفسنه دخی سوء قصد ایدرلر خوفیله همان خدمهٔ خاصه‌سنی استصحاب ایدرك لاذقیه‌یه فرار ایتمش واورادن جانب مصره کیتمشدر .

یوسف پاشانك اولوجهله کیجه‌لین فراری فرداسی معلوم ومتبین اولیجق سلیمان پاشا امیر بشیر ایله برلکده بلا مانع ومزاحم شامه داخل اوله‌رق فتق ورتق اموره باشلادی . وعکا وبیروت وحما وحمص کبی مواقع لازمه‌یه کندو طرفندن متسلملر تعیین ایتدکدنصکره امیر بشیر مملکتنه عودت ایدرك کندوسی منصب شامده مستقل قالمشدر .

سعود ابن عبدالعزیز هنوز بووقوعاتدن خبردار اولمدیغی حالده شام والیسی حالا یوسف پاشادر زعمیله آکا خطاباً ینه برمکتوب کوندروب مذاهب اربعه علماسیله علمای وهابیه بریره کله‌رك مناظره ایله میانه‌دن اختلافی برطرف ایلمك اوزره برجمعیت علمیه تشکیلنی تکلیف ایلمش وموجبنجه سرکردهٔ سالف الذکر علیان طرفندن غلط عربجه اوله‌رق برقطعه تحریرات کلمش اولمسیله سلیمان پاشا طرفندن جواباً سعوده برقطعه مکتوب کوندرلمشدر . زیرده سعودك مکتوبی (١٦) وعلیانك مکتوبی (١٧) وسلیمان پاشانك جوابنامه‌سی (١٨) رقملریله ایراد اولنور .

اواخر رجبده سلیمان پاشانك تاتاری درسعادته بالوصول بروجه مشروح کنج یوسف پاشانك منهزماً فرار ایلدیکنه ومخلفاتی ضبط وتحریر اولنمقده ایدوکنه دائر اولان معروضاتنی تقدیم ایتدکده رجال باب عالی اساس ماده‌دن بیخبر اولدقلری حالده ایشلك بتمش خبرینی آلدقلری کبی جمله‌سی متعجب ومستبشر اولدیلر . وهمان سلیمان پاشایه تحسینی حاوی ومهام امور حجه همت ومصر والیسیله بالمخابره وهابیلر اوزرینه حرکت ایلمسنی محتوی امر عالی کوندرلدی .

* وقایع مصر *

محمد علی پاشا کوله‌منلرك سطوت وسورتنی قیرمش اولدیغی حالده آنلری بتون بتون ازاله وامحا ایده‌مدیکندن کندولریله بارشمق صورتنی کوسترەرك بویولده جریان ایدن مخابراتك نتیجه‌سنده ابراهیم بك وسائر امرای مصریه‌جوار مصره کلوب میانه‌ده خیلیجه مخابره‌لر وحسن پاشا واسطه‌سیله مذاکره‌لر جریان ایلمش ایسه‌ده محمد علی پاشانك تکالیفندن بری امرای مصریه‌دن ایستدیکنی وهابیلر ایله جنك ایتمك اوزره عسکریله جانب حجازه کوندره بیلمك خصوصی

اولوب ابراهيم بك ايسه بعض سوابق احوالى ياد وتذكار ايله محمد على پاشا حقنده امنيتسزلك اظهار ايلديكندن اويوشيله‌ميوب امراى مصريه يينه رهنورد وادىء عصيان اوله‌رق چكيلوب جانب قبلى‌يه كيتديلر .

اولاد على عربانى حكومته وهنادى عربانى امرايه‌تابع اولوب انجق كوله‌منلر بيننده اختلاف آرا وقوعه كله‌رك برطاقى كاشفلرى وعسكرلرى ايله برلكده مصره ورود ايله محمد على پاشايه عرض مطاوعت ايتملرى اوزرينه امرايه تابع اولان مشايخ عربان دخى انلردن روكردان اوله‌رق كلوب حكومته اطاعت ايتديلر .

بونك اوزرينه محمد على پاشا خلال جمادى الآخره ده سفر وهابى شايعه‌سيله حاضرلانه‌رق صعيد جانبنه كيدوب كوله‌منلر ايله محاربه اوزره ايكن حرم همايون اغالرندن اولوب بروجه بالا شام واليسى سليمان پاشايه اوامر خفيه كوتورمش اولان عيسى اغا خلال رجبده مصره واصل اولدى وچند روزصكره عقد ديوان اولنوب اغانك حضورنده محمدعلى پاشازاده اسماعيل بكه ميرميرانلق خلعتى كيديرلدى .

ايشته اول اثناده محمد على پاشانك صعيد ايچنده وقوعبولان بربيوك محاربه ده كوله‌منلره غلبه ايتديكى وبوجهتله امرانك برطاقى استيمان ايدرك بقيه‌سنك قاچوب جانب قبلى‌يه كيتديكى خبرى وارد اولمغله مصرده اوچ كون شنلك ايدلدى .

وغرهٔ شعبانده محمدعلى پاشا مصره كلدى فرداسى عيسى اغا قلعه‌يه چيقوب كندوسيله كورشدى وفرداسى عقد ديوان اولندى محمد على پاشانك جانب حجازه عزيمتى امرينه دائر اولوب اغانك كتورمش اولديغى فرمان عالى اوقوندى .

اول كون بروجه بالا شامدن فرار ايدن سابقا شام واليسى كنج يوسف پاشانك دمياطه كلمش اولديغى خبرى النجدى .

اولوقتك عادت واصولنجه بومثللو فرارى وملتجيلر ممالك محروسه‌نك هريرنده حسن قبوله مظهر اوله كلديكندن محمد على پاشا دخى يوسف پاشانك استقبالنه طاهر پاشايى كوندردى وطاهر پاشا انى الوب شبره‌يه كتوردى .

عيسى اغانك اصل مأموريتى محمد على پاشايه قليچ خفتان كتورمك وسفر حجازه مأموريتنه دائر اولان فرمان عاليى اوقوتمقدن عبارت اولمسيله اواخر شعبانده درسعادته عودت ايلمشدر .

محمد على پاشا دخى حجازه كيتمك اوزره تداركات سفريه ايله مشغول اولوب آنجق بوصره ده امراى مصريه‌يى بركره دها طوزاغه دوشوروبده كوله‌من اوجاغنى كاملا امحا ايتمك آرزوسى هركسدن مكتوم اوله‌رق جايكير ضميرى اولمق حسبيله كوله‌منلره بروجه بالا غلبه ايتمشيكن انلر ايله بارشدى والدانوب مصره كلنلرينه‌يك

زياده اكرام ايدر اولدى بو اكرامى ايسه قناره يه كيرن قيونلره علف ويرمك كبى برمعامله ايدوكى زيرده تحرير اولنه جق سنهٔ آتيه وقايعندن معلوم اولور .
بونكله برابر محمد على پاشا سفر حجازه دخى حاضرلانوب حتى سويش وقصير اسكله‌لرنده كميلر تجهيز ومهمات وذخيره احضار وادخار وقريبا عزم سمت حجاز ايده بيله‌جكنى عرض واشعار ايله باب عالى‌يه تأمينات قويه ويرمكده ايدى .
خطهٔ مصر وشام بروجه بالا جنك وجدال ايله خون آشام اولديغى اوانده خطهٔ عراق دخى بروجه آتى جاى فتنه وشقاق ايدى .

* وقايع بغداد *

بغداد واليسى بولنان سليمان پاشا فى الاصل ابازه طائفه‌سندن اولوب وكندو خواهش ورضاسى ايله مملكتندن چيقوب دايسى اولان سابقا بغداد واليسى على پاشا نزدينه كله‌رك دائره سنده پرورده اولمشيدى .
جلد سابقده بيان اولنديغى اوزره دايسنك وفاتنده كندوسى تقريبا يكرمى ايكى ياشنده ايكن يرينه بالاستقلال والى اولدقده فى حد ذاته متدين ومنصف وعدل وكرم وعاطفت ايله متصف برذات اولديغندن كافهٔ اهالى‌يه كندوسنى سوديرمش وجمله عشائر وقبائل دائرهٔ مطاوعتنه كيرمش ايدى .
فقط بابان متصرفى عبد الرحمن پاشا حل سركشيده بولنديغندن بيك ايكييوز يكرمى اوچ سنه‌سى ربيع الآخرنده سليمان پاشا اردو ايله بغداددن چيقوب كردستان اوزرينه كيتمش وبابان خاندانى متشخصاننده خالد پاشا ايله كوى سنجاغى متصرفى سليمان پاشايى والويهٔ سائره عساكرينى دخى معيتنه جلب ايتمش ايدى .
عبدالجليل زاده لردن موصل متصرفى بولنان نعمان پاشا علت فالجه مبتلا اولمق حسبيله ركوب ونزوله مقتدر اوله مديغندن اودخى ديوان افنديسى احمد افندى‌يى موصل عسكرينه سركرده نصب وتعيين ايدرك سليمان پاشا اردوسيله كوندرمشيدى .
عبدالرحمن پاشانك عسكرى جرى وجنكاور اولوب خيليجه مقاومت ايلمش ايسه‌ده سليمان پاشانك بويله برجسيم اردوسنه مقابل كله‌ميه‌رك منهزم اولوب يانده‌كى عسكرك اكثرى دخى كندوسندن روكردان اوله‌رق خالد پاشا معيتنه كلمش اولمريله عبد الرحمن پاشا فرار وايرانه التجا ايله سنه ده استقرار ايتمش ووالى مشار اليه دخى بابان سنجاغنى كوى سنجاغى متصرفى مير ميراندن سليمان پاشايه وكوى سنجاغنى خزينه‌دار سابق محمد بكه احاله ايدرك مظفرا بغداده كيتمشدر .
وبوسفرده موصل عسكرى سركرده‌سى اولان سالف الذكر احمد افندى ابراز

لياقت ايدرك هرصورتله والئ مشار اليك حسن توجهنى قزانمش اولديغندن درسعادته
انها ايله انى رتبهٔ ميرميرانى ايله موصل متصرفى نصب ايتدرمشدر موصل سنجاغى
ايسه اوتهدنبرو يرلو بكلر يعنى عبدالجليل زاده لر تصرفنده بولنمشيكن ديوان افنديسنك
متصرفلغى كندولره غايت كران كله رك وقت فرصته منتظر او لمشلر ايدى .
وبرده خالد پاشانك كردستانجه حيثيت واعتبارى سائرلره نسبتله زياده اولمق حسبيله
عبدالرحمن پاشا اوزرينه بابان سنجاغنك اكا توجيهى وهيچ اولماز ايسه كوى سنجاغى
ايله تلطيف وتأليفى مقتضاى حال ومصلحت ايكن سليمان پاشا بورالره امالهٔ افكار
ايتمدكدن بشقه خالد پاشايى نظر التفات واعتباردن ساقط اوله رق كركوكده اقامه
واقعاد ايدوب خالد پاشا ايسه هرصورتله مأيوس اوليجق بركون بغداده كيتمك
طرزنده بش التى يوز آتلو سيله كركوكدن چيقوب وزهاوه طرفندن مرور ايله
ايرانه كچوب عبد الرحمن پاشا ايله ملاقات ايتمشدر .
بونك اوزرينه ارتق مومى اليه سليمان پاشانك بابان سنجاغنده طوره ميه جغى
اكلاشلمش اولديغى حالده دولت ايرانيه طرفندن دخى بغداده مبعوث مخصوص
كله رك عبد الرحمن پاشانك عفوينى شفاعت والتماس ايتمكده او لمسيله مومى اليه سليمان
پاشا عزل وبغداده دعوت ايله بابان سنجاغى عبد الرحمن پاشايه بالتوجيه خلعتى ارسال
اولنمش وخالد پاشانك اتحاديله عبدالرحمن پاشا اولكيدن زياده قوتلو برحالده بولنمشدر .
الحاصل بغداد واليسى سليمان پاشا حرب وضرب ايله كردستان سفرينى قزانمش ايكن
سوء تدبير ايله نتيجه سنده ضررلى چيقمش وفى حد ذاته فطين ودقيقه بين ايكن
كنجلكى وتجربه سزلكى حسبيله نتيجهٔ كارده حسن تدبيره موفق اوله مامشدر
وينه بوجهتله اره سى چوق كچميوب دها بيوك برخطا ايلمشدر .
شويله كه : بعض اصحاب اغراضك القاآتنه اتباعا التزام مالايلزم قبيلندن اوله رق بعض
عشايرك تأديبى ضمننده موصل متصرفى مومى اليه احمد پاشايى ماردين طرفنه ارسال
وكوى سنجاغى بكى محمد بكى عسكريله انك معيتنه تعيين ايتدكدن بشقه كندوسى
دخى سنجار اشقياسيله اول اثناده رقه ايالتنه كچمش اولان الظفير عربانى تأديب ايچون
بيك ايكييوز يكرمى درت سنه سى اوائلنده بش بطاريه طوپ وجبخانه سى مكمل
براغر اردو ايله ديار بكر طرفنه حركت ايلدى .
ابتدا سنجاره هجوم واقتحام وبرقريه يى اوروب صبيان ونسوانى استرقاق ورجالى
اعدام ايلمش ايسه ده بقيهٔ قرى اهاليسى اجتماع ايله صرپ يرلرده تحصن ايلدكلرندن
هجوملر كاركير تأثير اوله ميوب چاره سز والئ مشار اليه سنجاردن فراغت وخائبا
عودت ايدرك اورادن الظفير عربانى اوزرينه يوريدى .

اولوقت اورفه طوپراغندن معدود اولان رأس العين نام محله كلدكده موصل متصرفى احمد پاشا ايله كوى سنجاغى متصرفى محمد بكك ماردين ايله ديار بكر بيننده واقع شيب خلقيله كارزاره طوتوشوب قالەرق امداده محتاج اولدقلرى خبرينى آلمغله ميللو تيمور پاشا وسابقا بابان متصرفى سليمان پاشا ايله فارس الجربا اوزرلرينه سوت قرنداشى احمد بكى باشبوغ نصب ايدرك اورفه سنجاغى داخلنده بولنوب الظفير عربانڭ آرامگاهى اولان بليخه طوغرى سوق وتسيير ايتدكدن صكره كندوسى دخى كويا مومى اليهما احمد پاشا ايله محمد بكه امداد ايچون اردوسيله ديار بكر ايالتنه كيروب ديرك ناحيەسنده نصب خيام اقامت وآرام ايلمش ايسەده مومى اليهما شيب اهاليسيله چند دفعه محاربه ايدرك نهايت منهزم اولملريله اولجه اورادن عودت ايلمشلر ايدى .

بونڭ اوزرينه والىٔ مشاراليه عربان طرزينه دوكيلەرك ديار بكر قراسندن بعضيلرينى اوروب ديرك ناحيەسنى دخى برمقدار تخريب ايتدكدنصكره ماردين جهتنه عودت وسلطان يايلاسى نام محله كلوب نصب خيام اقامتله الظفير عربانى اوزرينه سوق ايتمش اولديغى عسكرڭ ورودينه منتظر اولدى .

عسكر مزبورڭ باشبوغى اولان سوت قرنداشى احمد بك ايسه راه ورسم رياستدن بيخبر ايش بيلمز سوز دكلەمز برشخص اولديغندن بليخه لدى الوصول ترتيبسز وتدبيرسز اولەرق الظفير عربانى اوزرينه هجوم ايتدكده عربانڭ جزئى مقابله ومدافعەسى ايله درحال بغداد عسكرى بوزيلوب پريشان وپراكنده اولدقلر حالده كيمى اورفه وديار بكر وكيمى موصل وماردين طرفلرينه وعشائر اتلوسنڭ هربرى برطرفه فرار ايتملريله باشبوغ اولان احمد بك ياننده قالان جزئى عسكرله پك فنا برحالده سلطان يايلاسنده كى والى اردوسنه چيقه كلدى .

وارتق سلطان يايلاسنده اقامته مجال قالميوب والىٔ مشاراليه اورادن حركت و بيك بلا وزحمت وبيوك ذلت ورذالت ايله نصيبين ناحيەسنه وصول وجغجغ نهرى كنارنده نزول ايتدكده بالنفس كيرويه دونوبده الظفير عربانندن اخذ انتقامه قيام ايلمش ايسەده عسكرڭ كوزلرى ييلوب برطاقى آچقدن جواب اعطاسيله استنكاف ايلدكلرندن اودخى چارەسز بوداعيەدن فراغت وجانب بغداده عودت ايله موصله كلوب وطوپ قپوسنده اردوسنى قوروب ايكى كون اقامتدنصكره اوچنجى كون حركت امرينى ويروب هنوز چادرلر قالديرلمغه شروع اولنديغى آوانده موصل ايچنده بروقعه حدوث ايله تفنك پاتلامغه باشلادى .

تفصيلى بووجهلهدركه: بالاده بيان اولنديغى اوزره احمد پاشانڭ موصل متصرفى نصب

{ اولنمسندن }

اولنمسندن طولانی یرلو بکلر یعنی عبدالجلیل زاده‌لر دلکیر اوله‌رق وقت فرصته مترقب اولدقلری حالده سفر سالف‌الذکرده بولنوب وقوعاتی بالذات مشاهده ایدرك والینك سطوت ومهابتنی قلبلرندن چیقارمشلر وجمله‌سی اتحاد ایدرك ایچلرندن اسعد بکی احمد پاشا علیهنه دوشورمشلر وکندو طرفدارلری اولان اکثر اهالی‌یی اسعد بکه معاونت ایتمك اوزره قاندرمشلر بووجهله احمد پاشا واسعد بك میانه‌لرنده تحدث ایدن آتش بغض وعداوت بروجه مشروح والی پاشانك حرکت ایده‌جکی کون شعله فشان اوله‌رق اسعد بك قوناغنه قپانوب احمد پاشا ایله جنکه قیام ایتمکله چادرلرك فکنه باشلانمشیکن ینه رکز اولنه‌رق بکلر اردویه دعوت اولنمغله اسعد بکدن ماعداسی کلمش ایسه‌ده درون شهرده غوغا کیتدکجه مشتد اولوب اردونك برطرفی دخی تاقلعه حصار ینك خندقنه متصل اولمغین درون شهرده متخاصمینك یکدیکره آتدقلری قورشونلر عمدا اوخطأ اردویه اصابت ایتمکه باشلادیغندن عسکره موجب تشویش اولمغله ضروری اورادن قالقلوب مملکتك برساعت الت طرفنده اردو قورلدیغی اثناده بکلر فرصت بولوب شهره دخول ایله انلر دخی اسعد بکه اعانه ایتدکلرندن احمد پاشا طیانه‌میوب شهردن چیقه‌رق ایکی اوچ نفر آدمیله اردویه وارداولمشدر ·

بونك اوزرینه سلیمان پاشا ارتق موصل پیشکاهنده طوره‌میوب ایشه بشقه چاره بولمق اوزره اورادن دخی اردو ایله قالقوب کشافه کلدی واحمد پاشایی برمقدار عسکرله کشافده براغوب کندوسی بغداده عودت ایله یکرمی درت سنه‌سی جمادی‌الآخره‌سی اوائلنده بغداده وصول بولدی ·

سلیمان پاشا بووجهله بغداده داخل اولدقده خزینه‌دار سابق عبدالله اغا ایله سابقا باش چوقدار طاهر اغانك بواوانده خلافکیرانه بعض تفوهاته اجتسار ایتدکلری بعض جواسیس واسطه‌سیله مسموعی اولیجق ایکیسنی دخی طوتوب بصره‌یه نفی ایتدی ·

وعمادیه سنجاغنده سواری وپیاده اوچ بیك عسکر ترتیب ایله احمد پاشانك امدادینه ارسال ایتدردی لکن امداده وقت مساعد اولمدی ·

زیرا بوعسکرك کشافه برساعتلك محله ورودی اثناده احمد پاشا ایله اسعد بك جنکه کیرشمش وابتدای امرده احمد پاشا غالب کلمشیکن خاتمهٔ معرکه‌ده ارقه‌سندن برقورشون اصابتیله فوت اولوب اسعد بك بالطبع موصلده متسلم قالمش ایدی ·

بوخبر بغداده منعکس اولدقده احمد پاشا دولتعلیه منصوبی اولمق حسبیله حقنده تابومرتبه غدر اولنمسی رضای همایونه منافی اولمق اعتقادیله سلیمان پاشانك سوت قرنداشی احمد بك سرکرده لکیله کوندردیکی عسکر کلوب اربیلده اقامت ایدرك بعض عشائری تغلیط ایله موصل کویلرینی نهب ویغما ایدر اولدی ·

حالبوكه والئ مشاراليه بروجه بالا اوصاف ممدوحه ايله متصف اولوب علما وصلحايه حرمت واحكام شرعيه‌نك انفاذينه اقدام وغيرت ايدرك مصادرهٔ اموال كبى بدع ومحدثاتى وقصاصدن ماعدا اعدام جزاسنى رفع والغا ايلديكى صره‌ده محكمه‌لرده آلنه‌كلان خرجلرى دخى منع ايدرك حكام شرعه خزينهٔ بغداددن مستوفى معاشلر تخصيص ايليوب بومثللو اجرا آتى اكرچه شايستهٔ ثنا وستايش ايسه‌ده حسن نيت وطويت آثارندن اولميوب مجرد بغداد علماسندن مذهب وهابى‌يه مائل اولان كج افكار بعض ذواتك اخطاراتنه اتباع ايله وهابيلره تقليد يولنده ياپلمش شيلر اولديغى جهتله جاى اعتراض ايدى .

قالديكه بو ايشلر پايتختده وسائر ممالك محروسه‌ده جارى اولديغى حالده بروالينك بدعتدر ديو انلرى خود بخود قالديرمسى كندو عدالتنى تصريح ومتبوعى اولان دولتك ظلمنى تلميح ديمك اولمسيله اركان دولتك نظر دقتنى جلب ودولتعليه كندوسندن وهابيلرك دفع وازالهٔ مضرتلرينى مأمول ايدركن كندوسنك برطاقم متعصبينه الدانوبده وهابيلره تقليد يولنده اجرا آته قالقشمسى حقنده دركار اولان امنيتى سلب ايتمشيدى .

بونك اوزرينه ديار بكر واورفه طرفلرندن ترتيب وتقديم اولنان فرياد نامه‌لر انفعال عالى‌يى تزييد وسلفلرى سليمان وعلى پاشالرك بدل مخلفاتى اوله‌رق متعهد ايفاسى اولديغى اون بيك كيسه‌نك تأديه‌سنده مماطله ايتمسى حقنده عارض اولان شبهاتى تأييد ايلمشدر .

بناءً على ذلك منوال مشروح اوزره عبدالجليل زاده‌لرك احمد پاشايى موصلدن اخراج ايتملرى اوزرينه تكرار موصله اقعادى ايچون فرمان عالى اصدار بيورلمسى استدعاسنه دائر سليمان پاشانك انهاسى درسعادته لدى الورود فرمان مذكورك اصدارى همان تنسيب ايديله‌ميه‌رك سردار اكرم ايله مخابره‌يه تعليق اولنوب متعاقباً احمد پاشانك اعدام اولنديغنه وموصلك اسعد بكه توجيهى استدعاسنه دائر وارد اولان اوراق طرف قائممقاميدن ركاب همايونه لدى العرض (بر ماده ظهورنده درعقب سبب ومبدئى ندر وندن نشئت ايلمشدر بيلنوب مقتضاسنه مباشرت لازمه‌دن وحفظ بلاد وممالك اصول وقواعدندن ايكن اصول مرعيه‌يه عدم رغبت وطرف آخره تشبث واساس ماده غرض تحتنده اولدقده فذلكه‌سى بوصورتى كسب ايده‌جكى آشكاردر صدراعظم بوكونلرده مدافعهٔ اعدا اموريله مشغولدر بوماده‌يى اكا تحميلك معناسى يوقدر وارادهٔ عليهم بلاد اسلاميه‌نك وفقرا ورعيتك امين وسالم اولمسيدر وموصل كيمه توجيه اولنمق انسبدر اقتضا ايدنلردن تصحيح ولازم كانلر ايله مذاكره

اولنسون) سياقده خط همايون صادر اولمغين كيفيت لدى المذاكره موصل طرفى مجمع عشائر اولمغله بيكانه والى عدم وقوفنه مبنى امتزاج ايده‌ميوب اورايه والى البت ينه اول سمتلر خاندانندن اولمق اولى وعبدالجليل زاده‌لردن حسين پاشا وفتاح پاشا وسليمان پاشا وامين پاشا اولادلرى حالا موجود اولدقلرندن بونلرك برينه توجيهى انسب واحرى اولمغله درايتلوسى تحرى اولندقده اليوم موجود اولان يكرمى سكز نفر عبدالجليل زاده‌لردن انسبى حالا متسلم اولان اسعد بك ايله حسن بك ومحمد پاشازاده محمود بك اولوب اهالى هرنقدر اسعد بكك نصبنى استدعا ايتمشلر ايسه‌ده انك مال جهتيله وحسن بكك بدن جهتيله ضعفلرى اولديغندن محمود بك انسب اولديغى لدى التحقيق بروجه مشروح اهالينك خاندان مرقومدن خوشنود اولدقلرينه مبنى با رتبهٔ ميرميرانى موصل اياتى مومى اليه محمود بكه توجيه واحمد پاشانك ضبط مخلفاتى ايچون برمباشر تعيين اولنمشدر .

اسعد بك بو وقعه‌يى كندو منفعتى ايچون احداث ايتمشيكن نتيجه‌سنده متصرفلق بروجه بالا محمود بكه توجه ايدوب كندوسى (مصرع) (ارأيت من ركب الفساد فسادا) فحواسنجه محروم قالمشدر .

دولتعليه اول اثناده روسيه محاربه‌سيله مشغول اولديغندن بومقوله مشكلات داخليه ايله اوغراشمغه وقتى اولمديغى حالده بغداد واليسى مشار اليه سليمان پاشانك اومثللو اطوار نابجاسنه تحمل كلمديكندن ناچار كندوسنك اصلاحيله ذمت ميريه‌سنك استيفاسى وقابل اولماز ايسه عزليله يرينه مناسبنك نصب وتعيينى ايچون افاخم رجال دولتعليه‌دن اسبق رئيس الكتاب ركاب اولان حالت افندى استقلال تام ايله مأمور اوله‌رق اشبو يكرمى بش سنه‌سى صفرينك اواسطنده جانب بغداده اعزام بيورلدى . حالت افندينك اولوقت بوخصوصه دائر ويرمش اولديغى تقريرى مسئله‌نك ايضاحنه مدار اولمغله صورتى زيرده (١٩) رقميله ايراد اولنور .

جمادى الاولانك يكرمى بشنجى كونى حالت افندى بغداده بالوصول سليمان پاشا ايله ملاقات ايدرك حامل اولديغى اوامر عليه‌يى اعطا ايله ذمتى اولان اون بيك كيسه‌نك تأديه‌سنى تكليف ايتمش ايسه‌ده چند روز مهمانخانه‌سنده اقامت ايله روش حاله احاله نظر دقت ايدوب سليمان پاشا طرفندن اثر موافقت كوره‌مديكى جهتله برقاچ دفعه اخطار ايتدكده واهى اعتذارلردن بشقه جواب اله‌مدى وخير خواهانه ايتديكى نصايحك حسن تأثيرينى كوره‌مدى نهايت اشبو فرمان پادشاهى‌يى اجرا ايتمز ايسه شأمت وندامتن كوره‌جكنى بيان ايلديسه‌ده سليمان پاشا اولوقت دولتعليه‌نك دوچار اولديغى ضعف حال ايله كندوسنك مكنت عارضيه‌سنى وبغدادك مركز سلطنتدن

بعد مسافه‌سنی موازنه ومطالعه ایدرك حالت افندینك اخطاراتندن اصلا متنبه اولمدی ونهایت مطلوبات مزبوره‌نك پك جزئی بر مقدارینه متعهد اوله‌رق اوامر علیه‌نك اعذار بارده ایله اجوبه‌سن یازوب حالت افندی‌یی اعاده ایلدی ·

بصره متسلمی سلیم اغا اوته‌دنبرو سلیمان پاشا طرفندن متوحش اولوب آنجق مخالفته جسارت ایده‌مزدی حالت افندینك بو وجهله ناخوشنود اوله‌رق بغداددن اعاده‌سنی دولتعلیه هضم ایده‌میوب نهایت سلیمان پاشا حقنده بشقه کونه معامله اولنه‌جغنی مطالعه وبو حالی فرصت اتخاذ ایدرك طورینی دکشدیروب طریق مخالفته سلوك ایتمکله سلیمان پاشا همان انی عزل ویرینه سوت قرنداشی احمد بکی نصب ومعیتنه مقدار کافی عسکر ترفیقیله بصره‌یه ارسال ایتدکده سلیم اغا بونك بلیغ نام محلده الظفیر عربانی اوزرینه کیدن وزذالت ایله عودت ایدن شخص ایدوکنی بیلوب بوکا مقابله‌دن متحاشی دکل ایسه‌ده سلیمان پاشانك سطوتندن خوف ایدوب انکله باشه چیقه‌میه‌جغی مطالعهٔ دوراندیشانه‌سیله بصره‌دن زورق سوار اوله‌رق بندر بوشهره طوغری فرار ایتمکله احمد اغا واروب بلا مزاحم بصره‌ده استقرار ایلمشدر ·

بالاده بیان اولندیغی اوزره سلیمان پاشانك الظفیر سفرندن بغداده عودتنده بصره‌یه نفی ایتمش اولدیغی خزینه‌دار سابق عبدالله اغا ایله چوقدار سابق طاهر اغا بصره‌یه واروب چند ماه‌صکره عفوایله بغداده کلمکه مأذون اولمشلر ایسه‌ده سلیمان پاشادن امین اوله‌مدقلری جهتله قورنه طرفنه وصوللرنده بر تقریبله فرار وحویزه اوزرندن لورستان طاغلرینی مرور ایله کردستانه بالورود بابان متصرفی عبدالرحمن پاشا یاننده قرار قیلدقلرنده عبدالرحمن پاشا معارفهٔ سابقه‌یه مبنی عبدالله اغا زیاده‌سیله اکرام واحترام ایدرك یاننده الیقومشیدی ·

بوصورتله کردستانده سلیمان پاشا علیهنده قوللانیله‌جق برقوت موجود اولدیغی کبی عبدالجلیل زاده‌لردن موصل متصرفی اولان محمود پاشا دخی سلیمان پاشا علیهنده استخدامه مستعد ایدی ·

حالت افندی ایسه سلیمان پاشانك سوء اطوار وحرکاتنی درسعادته عرض ایتمکله برابر اصلا صورت انفعال کوسترمیه‌رك بغداددن چیقوب موصله ورود وانده مکث وتوقف ایله معروضاتنك درسعادتدن ورود اجوبه‌سنه مترقب اولمشیدی ·

سلیمان پاشانك بروجه بالا الظفیر سفرینه کیدوب کلنجیه‌دك دیار بکر وموصل کویلرینه اطالهٔ دست خسار ایلمش اولمسندن طولایی دیار بکر وموصلك اعیان واشرافی طرفلرندن تظلم واشتکا معرضنده درسعادته عرض ومحضرلر کلوب بوندن

ارکان سلطنت سنیه منفعل اولدقلری حالده حالت افندینك دخی بویولده معروضاتی کاپجك آتش غضب شهریاری علوافروز اوله‌رق سلیمان پاشانك عزلی و یرینه مناسبنك قائممقام نصبی و خطهٔ عراقیه‌نك سائر مصالح متفرعه‌سی حقنده حالت افندی‌یه مأذونیت فوق العاده و یریلوب حتی اسم یرلری آچیق اوله‌رق قائممقاملق فرمانی و وزارت و والیلك منشوری دخی اصدار ایله کندوسنه ارسال اولنمشیدی .

حالت افندی موصلده ایکن اشبو اوامر علیه کندویه لدی‌الوصول موصل متصرفی محمود پاشا ایله بعدالمشاوره عبدالرحمن پاشا ایله مخابره ایتدکده وارد اولان جوابنده بویله بر خدمت مهمه‌ده بولنمق اوزره فوق العاده شوق وخواهش کوسترمش اولدیغندن عبدالرحمن پاشا یاننده‌کی خزینه‌دار سابق عبدالله اغایی بالاستصحاب عساکر موجوده سیله یرندن حرکت ایدرك اثنای راهده بولشمق اوزره بالمخابره قرار ویرلدکدن صکره حالت افندی محمود پاشا ایله برلکده بغداده متوجهاً موصلدن چیقدی ونزدنده‌کی قائممقاملق فرمانی عبدالله اغانك اسمنه طولدیروب صورتلرینی هرطرفه نشر ایله سلیمان پاشانك فرمانلو اولدیغنی وعبدالله اغانك قائممقاملغنی اعلان ایتدی وبالجمله سواری وپیاده عسکر یله اثنای راهده جمعیتنه التحاق ایتمك اوزره مشایخ عشائر اکراد وعربانك کافه‌سنه بیانامه‌لر کوندردی وعبدالرحمن پاشا وعبدالله اغا ایله کرکوکده ملاقات ایتدی وخیلی مشایخ عشائر دخی اثنای راهده کلوب جمعیتنه التحاق ایلدی .

کیفیت سلیمان پاشانك معلومی اولنجق لاجل المقابله عساکر وافیه ایله کتخداسی فیض‌الله اغایی کوندردی فیض‌الله کتخدا خالص ناحیه‌سنده خرنبات نام محله قونوب متریس اعمالیله امرمدافعه‌یه قیام ایلدی . حالت افندی دخی جمعیت کثیره ایله کلوب انك قارشوسنده اردو قوردی .

چند روز طرفینك چرخه‌جیلری جنکلشدی لکن نه بونلر متریس اوزرینه یورویش ایتدی ونه‌ده فیض‌الله کهیانك عسکری چیقوب بروطرفه هجوم ایده‌بیلدی بواثناده حالت افندی سلیمان پاشانك مبغوض پادشاهی اولدیغنی خفیةً بغداد اهالیسنه بیلدرمش اولدیغندن بغدادده بولنان موصللی عبدالرحمن اغا دیکر موصللیلر ایله اهالیٔ بغداددن بعضیلرینی تشویق وبالاتفاق یکیچری اغاسی اسماعیل اغا اوزرینه هجوم وباشنی قطع وهمان ایچ‌قلعه‌یه یورویش وضبط ایله‌قلعه‌ده‌کی کوس معهودی چالدقلرنده یکیچری وسائر اهالینك اکثری انلره اتباع ایله والی علیهنه قیام وایچ قلعه‌یی کرکی کبی ضبط ایتدیلر .

سلیمان پاشا مملکتلیدن امین ومستریح ایکن بغتةً بویله بر وقعهٔ غیر مأموله‌نك ظهورندن

مضطرب اوله‌رق همان یانـنـده موجود اولان اندرون اغالری ومصـاحبلری ایله
متریس اله رق امر مدافعه یه قیام ایتمکله وقت ضحادن هنکام عصره‌دك مقـاتله ممتد
اولدی اهالی طرفنده کثرت وار ایسـه‌ده اوزرلرنده بر مقتدر ضابط اولمیوب
متفرق بر هیئت اولمغین کوله منلرك شدتلو آتشـنه طیانه‌میوب متشتت اولدقلرندن
نهایت سلیمان پاشا غالبه‌ایدرك ایچ قلعه‌یی دخی استرداد ایتمکله سالف الذکر عبدالرحمن
اغا بروجه بالامقتول اولان یکیچری اغاسی اسماعیل اغانك باشنی الوب حالت افندی
اردوسنه کتوردی .

حالت افندی دخی بغداده تقرب ایله اهـالی‌یه غیرت وجسـارت ویرمك اوزره
قارشوسنده کی عسکردن اغماض ایله قالقوب ایلرویه حرکت ایله قصبهٔ اعظمیه‌یه بر
ساعتلك محلده اردوسنی قوردی وعبدالله اغا وسـاطتیله کوله‌منلرك بر طاقنی جلب
ایتمك اوزره خفیـا مخابره‌یه باشـلادی بونك اوزرینه فیض الله کهیا ارتق اوراده
طوره‌میوب بغداده عودت ایتدی .

اولوقت سلیمان پاشانك مهرداری بولنان ذاتدن منقولدرکه بعض مصالح ضمننده والیٔ
مشـار الیه ایله حالت افندی بیننـده واسطهٔ مخابره اوله‌رق طرفینـنك افاداتنی
یکدیکره تبلیغ ایدر اولمق ملابسـه‌سیله بر کون کندوسنه حالت افندی اثنـای
مصاحبتده (پاشـامز اصحاب مروت ورأفتدن دیندار وارباب لیـاقت واهلیتدن
بر وزیر ذی اقتدار اولمغله دولت علیه‌نك بویله دوچار اولدیغی مصائب داخلیه
وخارجیه‌سی هنکامنده سلطنت سنیه‌یه جناح وموجب فوز وفلاح اولور امیدنده
ایدم شمدی بوآرزولر قالمدی هیچ اولماز ایسه ایکی بیك کیسه ویرمش اولسه‌لر
بو مسئله حل اولنور وکندولری دخی مقاملرندن ازعاج اولنمامش اولور ایدی)
دیمش مهردار مومی‌الیه دخی انك بوافاداتنی سلیمان پاشانك مزاجنه موافق تعبیرات
ایله تبلیغ ایدرك کندوسنی قاندررکبی اولمشیکن حاضر بولنان دیوان‌افندیسی مهرداره
خطابا (بهی اغا استانبولك احوالنی بیلمز کبی سوزلر سویلرسن شمدی بواقچه‌یی
ویره‌جك اولسه‌ق رجال دولتی طمعه دوشوروب آرتق تکلیفلرینك آردی آره‌سی
کسلمز وهر نقدرویره‌لم دیسك کارکراولمازهمان‌شمدیدن‌جواب‌قطعی‌ویروب‌امللرینی
کسمك کرکدر) دیجه وپاشانك بوسوزلری قبوله میل طبیعیسی اولدیغی اکلاشلنجه
مهردارپاشایه توجیه روی خطاب ایدرك(افندم بونلر کنش وقتلرده مزاجه‌موافق
طاتلی‌سوزلر سویلرلروایش طارلاشنجه‌چکیلوب افندیلرینی یالکز براغورلر دولتعلیه
ایله باشه چیقلماز وخلافنده بولنانلر روی راحت کورمز مالك اولدیغکز شو هیئتی
مرحوم سلیمان پاشا فرمان برلکله تشکیل ایلدی ومجرد رضای دولتی تحصل ایچون

خزینه‌لر صرف ایدرك میللو تیمور ایله وهابیلر اوزرینه مکمل اردولر چکدی بونلردن بشقه صورشتی ایله مالا وبدنا یك چوق خدمتلر ایتدی شمدی حالت افندی مأیوساً عودت ایدرسه یقینده براردو ایله اوزریمزه کلوب اطرافمزی صاردقده امام اعظم قصبه‌سی ضابطنه بر تذکره یازمسنی امر ایدرسه‌کز اولوقت بوافندی استنکاف ایدر) دیوب طیشارو چیقمش ایمش بوکره حالت افندی اردو ایله باش طولاب منزلنه کلنکله سلیمان پاشا طرفندن امام اعظم قصبه‌سی متولیسنه برتذکره یازلمق لازم کله‌رك تحریرینی دیوان افندیسنه امرایتدکده (افندم حالت افندی یازومی بیلور وذاتاً قوللکزه کیرکین وطارغیندر جسارت ایده‌مم عفویکزی نیاز ایده‌رم) دیو اعتذار ایتمش ومهرداری دیدیکی عینیله ظهور ایلمش وتذکره‌یی مهردار یازوب مهرلتمش اولمسی غرائب وقوعاتدن اولمق اوزره مرویدر . بزینه صدده کله‌لم

سلیمان پاشا اوجاقلودن و سائر اهالیدن مسلوب الامنیه اولدقدن بشقه قبائل وعشائر وامرا واکابرك حالت افندی طرفنه تمایلنی کوریجك التون کیسه‌لرینك اغزینی آچوب عطایای جزیله ایله صنوف عسکریه‌یی جلب وتألیف ایدرك وارقوتنی پازویه کتوروب حالت افندینك مقابله‌سنه چیقدی وبغداده برساعتلك مسافه‌ده طرفین یکدیکری قارشولیوب برشدتلو وخونریزانه محاربه‌یه باشلاندی .

سلیمان پاشانك طوپلری وافر واول وقته کوره طوپجیلری معلم وماهر اولدقدن بشقه پیاده تفنك اندازلری دخی زیاده اولوب حالت افندینك اردوسنده‌کی عساکرك اکثری ایسه عشائر آتلوسی ایدی واکرچه بابان متصرفی عبدالرحمن پاشانك عسکری شجاعت ایله موصوف واقدام وغیرت ایله معروف ایسه‌ده انلر دخی برنوع خفیف سواریدن عبارت ایدی وبرده عبدالرحمن پاشا کورکن تحکماً برلکده کتورمش اولدیغی درنه وباجلان متصرفی عبدالفتاح پاشانك عسکری دخی انك فرقه‌سندن معدود ومحسوب اولوب عبدالفتاح پاشا ایسه عبدالرحمن پاشانك زوریله کوکلسز اوله‌رق کلمش اولدیغنه بناءً ثبات وصداقتی مشکوك ایدی .

بناءً علیه عبدالرحمن پاشا اوچ دفعه سلیمان پاشانك طوپلری اوزرینه هجوم ایدرك طوپلرك اغزینه قدر قارغیلرینی ایصال ایتمشیکن کوله‌منلرك طوپ وتفنك آتشی پك شدتلو اولدیغندن وعبدالفتاح پاشا رخاوت یاخود خیانت یولنده بیاغی یان چیزدیکندن عساکر اکراده ضعف کلی عارض اوله‌رق عبدالرحمن پاشانك عمزاده‌سی احمد پاشا زاده عبدالعزیز بك برقاچ یوز آدمی دوشدکدن صکره کندوسی دخی بقیهٔ عسکریله رجعته مجبور اولدی ومیدان محاربه سلیمان پاشا طرفنده قالدی فقط ظلام شب یتیشوب جنکه فصیل ویرمکله طرفین اردوکاهلرینه چکلدی .

وسلیمان پاشا فرداسی برهجوم ایله استکمال غلبه ایتمك اوزره ممنون ومنشرح البال وحالت افندی متحیر ومضطرب الحال اوله‌رق کیجه‌لدیلر حالبوکه عبدالرحمن پاشا عسکرینك اولوجهله متکسر اولمسندن ناشی حالت افندی اردوسنده اثر انهزام رونما اولدیغی کبی مهابت فرمان پادشاهی آثارندن اوله‌رق سلیمان پاشا اردوسنك دخی شیرازهٔ نظام جمعیتی خلل پذیر اولمغله عسکرینك نصفی مقداری چوزیلوب کیجه‌لین بغداده فرار ایلدیلر .

بونکله برابر سلیمان پاشا ینه علی الصباح عبدالرحمن پاشا قوانه هجوم داعیه‌سنده ایکن صباحه قدر بقیهٔ عسکری دخی طاغیلوب فرار ایتمکله صباح اولدقده نه کورر که ایش ایشدن کچمش ضابطان عسکریه‌سیله بیرون واندرون دائره‌لرینك خلقی بتون بتون طاغلمش یاننده یالکز خاص اوطه‌لیلردن یوز اللی قدر دلی‌قانلو قالمش بوخاص اوطه‌لیلر ایسه یول ایز بیلمك شویله طورسون والی سراینده‌کی اوطه‌لریله مکتبدن بشقه بریر بیلمیوب بغدادك اسواق وبازارنده بیله طولاشمامش ولالالریله خواجه‌لرندن بشقه کمسنه ایله کورشمامش برکروه غفلت انبوه اولملریله کندولرینی شاشروب قالمشلر .

ایشته سلیمان پاشا احوال عالمی شمدی اکلادی وتجربه‌سزلك حسبیله خود سرانه حرکتك سیئه‌سنی واصحاب مداهنه‌یه اتباعا دولته مخالفتك سوء نتیجه‌سنی درك ایلدی چه فائده که ایش ایشدن کچمش اولدی ارتق کندو باشی قایسنه دوشوب همان اون اون‌بش قدر اتباعیله بغدادك جانب شرقیسنه طوغری فرار ایدرك برقاچ ساعت یول الدقدنصکره اول حوالیده خیمه نشین اولان رفاعیلر شیخی کندوبی استقبال ایله (افندم انا عبدك وخادمك) دیه‌رك یاننه ینا شوب وشمر . طوقه عشائرینك اوبه‌لرینی ارائه ایتمك اوزره قلاغوزلق خدمتنی تعهد ایلیوب طاتلو طاتلو سوزلر سویلیه‌رك وپاشای مضطرب الحاله تسلی ویره‌رك کندوبی تمامجه اغفال ایتدکدنصکره برتقریب ایله فرصت دوشوروب قتل ایله بین العشائر باش کسوب کله طاشیمق ممنوعاتدن ایکن عادت عشائرك خلافنه اوله‌رق باشنی کسوب وحالت افندی‌یه هدیه اولمق اوزره کتوروب تقدیم ایتمشدر .

کیفیت جمله‌یه معلوم اولدقده پاشای مقتولك بغدادده بولنان خدم واغواتی کلوب حالت افندی وعبدالرحمن پاشا ایله کورشدکلرنده جمله‌سی عبدالله اغایه تبعیت ایتدیریله‌رك قائممقاملغی تأیید قیلندی . واحمد کهیه‌نك برادری عبد الله بك کهیا ومرحوم سلیمان پاشا دامادی داود افندی دفتردار وعبدالله اغانك بروجه بالا بصره‌یه نفینده رفیقی بولنان چوقدار سابق طاهر اغا خزینه‌دار ومقدما یکیچری اغاسی اسماعیل اغانك کله‌سنی کتوران موصللی عبدالرحمن اغا یکیچری اغاسی نصب اولندی حالت افندی بومثللو اجراآت ایله برهفته قدر طیشاروده اقامت ایتدکدنصکره عظیم آلای ایله بغداده داخل اوله‌رق عبدالله اغانی والی سراینه اقعاد ایلمشدر .

اولوقت بغدادك سنوی ارسالیه‌سی بیك کیسه اقچه‌دن عبارت اولدیغی حالده حالت افندینك بروجه بالا مأیوساً بغداددن خروج ایله موصله ورودی اثناسنده عبدالرحمن پاشا بوکا درت بیك کیسه اقچه ضم ایله بش بیکه ابلاغ ایتمك اوزره مع ملحقات بغداد ایالتنك عهده سنه توجیهنی باب عالی‌یه عرض وانها و بوخصوص ایچون معتبر آدملرندن برینی درسعادته اسرا ایدوب اولوقته کوره سنوی درت بیك کیسه فضله کایتلو برشی اولدیغندن بشقه بغدادك کوله منلر الندن استخلاصی دخی اوته‌دنبرو آرزو اولنور موادن ایسه‌ده مصالح عراقیه مأذونیت کامله ایله حالت افندی عهده سنه احاله بیورلمش اولمقدن ناشی کیفیت اندن استعلام اولندقده (عبدالرحمن پاشانك متعهد اولدیغی بشبیك کیسه بغداد والیلرینك ویره‌گلدکلری بیك کیسه‌یه نظراً پك زیاده اولوب انجق پاشای مومی الیهك مرکز حکومت عراقیه‌ده استقراری کوله‌من اوجاغنك کلیا امحا وافناسنه وبو دخی پك چوق قانلر دوکیلوب نیجه خانمانلرك سونمسنه متوقف اولدیغندن بشقه حکومت عراقیه‌نك بابان خاندانه انتقالنی مستلزم اولور بغدادی اگرچه کوله‌منلر بتمه‌مش و ولاتك عزل وتبدیللری بعض مشکلاتی مستلزم اوله‌گلمش ایسه محافظهٔ جاه ومنصبلری ایچون اجنبیلره التجا ودخالتی قبول ایتمزلر بابان خاندانلرینك ایسه اوته‌دنبرو برطاقمی دولتعلیه‌یه منقاد وطرفدار وبرازی ایران دولتنه هوادار اوله‌رق ایکی طرفده دخی اللری بولنور بناءً علیه حکومت عراقیه‌نك عبدالرحمن پاشایه توجیهی ملك ودولتجه محاذیر شتایی مستلزم اولور) دیو جواب یازمشدر .

الحاصل بغدادك کومنلر الندن استخلاصی دولتجه آرزو اولنور موادن ایسه‌ده دولتك مقصدی بوراسنی ایالات سائره طرزینه قویمق دیمك اولوب یوخسه بابان خاندانه ویرمك دها زیاده مضر کورلدیکندن عبدالرحمن پاشانك والیلکی ترویج اولنه مامشدر .

برآی قدر حالت افندی بغدادده اقامت ودوربین بصیرتله مصالح عراقیه‌یه عطف نظر دقت ایتدکدن صکره عبدالله اغانك قائممقاملغی عبدالرحمن پاشا کبی ایرانلویه تابع برذاتك وساطتیله حصوله گلمش اولدیغنه مبنی اهالینك وبالکه عثمانلونك یعنی کوله‌منلرك دخی مقبولی اولمدیغی وجمله‌نك میل ورغبتی مرحوم سلیمان پاشا زاده سعید بکه منحصر ایدوکی بعض طرفلردن حالت افندی‌یه القا اولندقده حالت افندینك افکاری دخی بوکا میل ایدرك اذن واجازتیله یکیچری اغاسی اولان موصللی عبدالرحمن اغا خفیا کرك اوجاقلو وکرك سائر اهالی‌یی عبدالرحمن پاشانك عسکریله بغداددن دفعی عبدالله اغانك عزلیله قائممقاملغه سعید بکك نصبی خصوصلرینـه تشویق وتحریك

ایدرك بر كیجه بغتةً جملەسی ایاقلانوب متریسلر اعمالیله علی الصباح جنكه قیام ایلدیلر ایسه ده سعید بكك ایرادی زیاده وامر تعیشده هردرلو احتیاجدن آزاده اولدیغی حالده پدرندن صكره والی اولنلر پدرینك كوله ومتعلقاتندن اولمق حسبیله فوق العاده محترم طوتلمقده اولدیغندن متاعب حكومتی اوزرینه المقدن ایسه خانه سنده بویله مرفه ومحترم اولەرق اقامتی ترجیح ایتمكله كوله منلر كافةً عبدالله اغانك باشنه طوپلانوب عبدالرحمن پاشا ایله دخی اتفاق ایدرك اوجاقلو واهالی اوزرینه طاقم طاقم فرقەلر یورتدیرەرك چند ساعت محاربه ممتد اولدقدن صكره نهایت مملكتلو مغلوب وجمعیتلری متفرق وپریشان ورئیسلری اولان یكیچری اغاسی عبدالرحمن اغا كریزان اولمغین بغدادده بولنان كركوكلیلرك متشخصاتندن سابقا كركوك اغاسی قاسم اغا بغداد یكیچری اغاسی نصب وتعیین وقائممقام عبدالله اغا طرفندن عفو عمومی اعلان اولنەرق غوغا برطرف اولمشدر •

اكر مملكتلو غلبه ایدوبده عبدالرحمن پاشایی بغداددن طرد ایلمش وسعید بك قائممقام نصب ایدلمش اولسیدی احتمالكه صكره سعید بك دخی عزل ایله خارجدن بر والی نصب اولنەرق بغداد ایالتی ایالات سائره حكمنه قونیله بیلوردی وسعید بك والیلكده استقرار ایدوبده كوله من اوجاغی ینه پایدار اولسه دخی اوجاقلو واهالینك نفوذی جاری اولەرق اولكی كبی كوله منلرك تحت تحكملرنده قالمازلر ایدی لكن كوله منلر بو دقیقەلری درك وتفطن ایله حالت افندی ایچون وای بودولتلو هر كون بریكی اویون چیقارەجق وبزی بر بریمزه دوشوروب قیردیرەجق دیەرك جملەسی قائممقام عبدالله اغانك یاننه تجمع وعلما واوجاقلو ووجوه وسرامدانی جلب ایله حالت افندینك ایكیده برده عزل ونصبه قالقشدیغنی وبو كیدیشك برچوق قانلر دوكلسنه سبب اولەجغنی سرد وبیان ایتدكلرنده مطالعات مشروحه هیئتجه تصدیق اولنەرق حالت افندینك بوندن بویله بغدادده توقفی موجب محاذیر اولەجغندن همان اعادەسی بالاتفاق تنسیب اولنمغله كیفیتك حالت افندی یه تبلیغی ضمننده جمعیت طرفندن محضر باشی ارسال اولنوب حالبوكه اولجه حالت افندینك اقامتكاهی اولان قوناغك اطرافنی عسكر احاطه ایلمش اولدیغندن مضطرب ومتفكر وایشك نیه منجر اولەجغنه منتظر ومتحیر ایكن محضر اغا كلوبده عمومك مذاكرات وقرارینی كندوسنه تبلیغ ایتدكده (بونصل ایشدر بویله فساد آمیز وفتنه انكیز اراجیف نرەلردن چیقیور ونصل تكون ایدەیور عبدالله پاشانك منشور وزارتیله مأموریت امر عالیسی بیله كلدی قرائت ایتدیرمك اوزرەیز هایدی كیت پاشا حضرتلرینه دعامزك تبلیغله برابر تبشیر ایله وهمان سرایه واروب منشور ایله فرمان

عالیبی قرائت ایتدیره‌جکمی سویله) دیو محضر اغانی اعاده ایتدکدن صکره نزدنده موجود اولان منشور وفرمانك اسم یرلرینی طولدیروب وآلای ایله سرایه واروب عقد اولنان دیوانده قرائت ایتدیره‌رك عبدالله پاشانك وزارتنی ووالیلکده استقرارینی اعلان ایلدی عبدالله پاشا دخی چند روز ظرفنده آنك لوازم راهنی تدارك ایدرك مکرما ومحترما درسعادته اعاده ایتدی ٠

بغدادی بتون بتون کوله منلرك تحکمندن قورتارمق برمخاطره‌لو ایش اولوب بوکا حالت افندی ظفریاب اوله‌مدیسه‌ده مقتول سلیمان پاشادن مطلوب اولان مبالغك استیفاسیله برابر شان وشوکت دولتعلیه‌نك امکانه موفق ومنشرح البال اوله‌رق دردولته عودت ایلمشدر حالت افندی بغداده کیدرکن حضور همایونه دخول ایله مظهر التفات پادشاهی اوله‌رق شفاهاً بعض اوامر سنیه‌یی اخذ وتلقی ایتدکده بغداد ایشنه برحسن صورت ویرلدکدن صکره طشره‌لرده‌کی سائر متغلبه‌نك دخی حقندن کلنه‌رك استقلال سلطنت سنیه‌یه خدمت ایتمك تمنیاتی ایله ختم کلام ایلمش اولدیغندن سلطان محمود خان حضرتلرینك نظر دقتنی جلب ایلمش اولدیغی حالده بروجه بالا بغداددن موفقیت ایله عودت ایدیجك نزد پادشاهیده قدر ومزیتی ترقی بولمش وشهر امینی ابراهیم افندی دخی انی طرف سلطنته توصیه ایلمش اولدیغندن حقنده وثوق واعتماد پادشاهی افزون اولمش ایدی واولوقت ابراهیم افندی مقربین پادشاهیدن اوله‌رق سلطان محمود خان حضرتلری مهام اورده انکله کیزلو مخابره ایتمکده اولوب آندن صکره بو مخابرهٔ خفیه ایشی حالت افندی‌یه انتقال ایدرك مدت مدیده مستشار سلطنت اولمشدر ٠ بزینه صدده کله‌لم

حالت افندینك بروجه بالا اردو ایله بغداده دخولندن چند روز صکره موصل متصرفی محمود پاشا نامزاج اوله‌رق اجل موعودیله فوت اولدقده عبدالرحمن پاشانك رأی واستحسانیله برلکده بولنان عبدالجلیل زاده‌لردن سلیمان پاشا زاده احمدبك قائممقام وموصل عسکری اوزرینه باشبوغ نصب ایدلمش ایسه‌ده حالت افندی درسعادته واصل اولدقدن صکره مقتضای مصلحتی ارکان سلطنته عرض وتفهیم ایدرك موصل ایالتی رتبهٔ والای وزارتله حسین پاشا زاده سعدالله بکه توجیه بیورلمشدر وبووجهله موصل والیسی مستقل اولدیغندن بغداد والیسنك دائرهٔ نفوذی برمرتبه طارالمشدر ٠

دولتعلیه بروجه بالا بونجه غوائل داخلیه ایله مشغول اولدیغی حالده روسیه کبی بربیوك دشمن ایله دخی پنجه پنجه‌یه اوغراشمقده ایدی ٠

غریبدرکه اولوقت ایران دولتی دخی روسیه‌لو ایله محارب ایکن ایکی دولت اسلامیه اتفاق اوزره حرکت ویکدیکره معاونت ایتمزلردی ٠

فقط ایران شاهنك ولی عهدی اولان عباس میرزا که دولت ایرانیه‌نك اداره ملکیه وعسکریه‌سی اکا مفوض ایدی آنك طرفندن کاوب درسعادتده مقیم ایران مصلحتکذاری حاجی حسین اغا وساطتیله اشبو یکرمی بش سنه‌سی محرمنك غره‌سنده تقدیم اولنان تحریراتده دولت عثمانیه ایله دولت ایرانیه بیننده بر مقتضای علاقهٔ اسلامیه مؤکد اولان موالات وصفوتدن بحثله چلدر والیسی سلیم ثابت پاشانك مدافعهٔ اعدا ده افراط واهمالنه حسن شهادت وخلافکیری اولان شریف پاشانك دولتعلیه‌یه عدم صداقتندن شکایت مندرج اولمغله مقام صدارتدن دخی جوابنامه یازیله‌رق شریف پاشانك طربزوندن عزلیله یرینه چرخه‌جی علی پاشانك تعیین اولندیغی وامیر الحاج اسبق ابراهیم پاشایه شرق جانبی سرعسکرلکیله ارضروم ایالتی توجیه قلندیغی اشعار وعلاقهٔ قویهٔ دینیه اقتضاسنجه دشمن مشترك اولان روسیه‌لو اوزرینه متحدا حرکت لازمهٔ اموردن اولمسیله تمشیت مصلحت ضمننده موالئ عظامدن یاسینی زاده عبد الوهاب افندینك سفارتله جانب ایرانه اعزام اولنه جغی تذکار ایدلمشیدی .

ابراهیم پاشانك ارضرومه وصولنه قدر ویس زاده امین اغا متسلم تعیین اولنوب بعده ابراهیم پاشا دخی اورایه کتدی وایفای وظیفهٔ مأموریته سعی ایتدی ایسه ده دلخواه عالی‌یه موافق اعمال مشکوره‌یه موفق اوله مدیغنه وامین اغا اول حوالینك متحیزان ومتنفذانندن بولندیغنه مبنی چند ماه صکره ابراهیم پاشا عزل ایله توقادده اقامته مأمور ایدلدی وشرق جانبی سرعسکرلکی وارضروم والیلکی دخی رتبهٔ والای وزارتله امین اغا عهده‌سنه توجیه بیورلدی .

یاسینی زاده عبد الوهاب افندی یه‌کلنجه مشار الیه ایران شاهی فتحعلی شاه نزدینه سفارتله مأمور ایدلمش ایسه‌ده حرکتی یدی سکز آی قدر تأخر ایتدی نهایت خلال رمضان شریفده حاضر ایدیلان هدایای ملوکانه کندوسنه تسلیم وعباس میرزایه یازیلان نامهٔ همایون دخی تودیع اولنمغله عید فطردن صکره درسعادتدن چیقوب ایرانه کیتدی مذکور نامهٔ همایونك صورتی زیرده (ك) اشارتیله ایراد اولنور .

اول اثناده روسیه‌لو اون سکز قطعه کمی ایله طربزون جوارینه برمقدار عسکر دوکمش ایسه‌ده چرخه‌جی علی پاشا ومأمورین سائره یتیشوب اوزرلرینه هجوم واقتحام وبرخیلیسنی اعدام ایتمرلیله بقیة السیوفی منهزما سفینه‌لرینه جان آتوب کیتدکاری استخبار اولندی وخلال ذی القعده‌ده اخسخه طرفندن دخی بعض فتوحات خبرلری آلندی شویله‌که : روسیه قوماندانی طورمسوف اردوسیله کلوب اخسخه قلعه‌سی اوزرینه یورویش ایتدکده شریف پاشا معیتنده‌کی عساکر اسلامیه ایله قویا مدافعه ایتمرلیله روسیه‌لولر منهزم وپریشان اوله‌رق رجعته مجبور اولمشلردر .

(وقایع سنه ١٢٢٦)

اخسخه محاربه‌سی اثناسنده قارص محافظی میر میراندن عبدالله پاشانك عساکر کلیه ارسالیله معاونت عظیمه‌سی وقوعبولدیغندن اواسط محرمده عهده‌سنه رتبهٔ والای وزارت احسان بیورلمشدر .

یاسینی زاده عبدالوهاب افندی بروجه بالا درسعادتدن حرکت وشاکر وحیرت افندیلر دخی رفاقتنده بولندیغی حالده اشبو یکرمی التی سنه‌سی ربیع الآخرینك اواسطنده پای تخت ایران اولان طهرانه مواصلت ایتدکده فتحعلی شاهك امریله صدر اعظم میرزا شفیعك قوناغنه نازل اولوب برمعتاد شاه ایله ملاقات ایدرك هدیه‌لرین تسلیم ایتدکدن صکره مقتضای مأموریتی اوزره دولت ایرانیه طرفندن بابان پاشالرینه وعلی الخصوص عبدالرحمن پاشایه صحابت اولنمامسی واخسخه وقارص طرفلرنده بولنان مأمورین دولتعلیه‌یه لدی الحاجه معاونت اولنمسی خصوصلرینی تبلیغ ایلمشدر . فتحعلی شاه ایسه بوکا مقابل شهر زور امراسی دولت ایرانیه‌نك انضمام رأیی ایله انتخاب اولنمق وبغداد والیلری دولت ایرانیه‌یه قارشو رضا جویانه حرکتده بولنمق شرطلرینی تکلیف ایتمشدر بعده عبدالوهاب افندی تبریزه واروب اوراده خیلی وقت عباس میرزا یاننده قالمشدر .

مقصد اقصی ایکی دولت اسلامیه‌نك دشمن مشترك اولان روسیه اوزرینه متفقانه حرکت ایتمسندن عبارت ایکن دولت ایرانیه شهر زور متصرفلرینك انتخاب ونصبی کبی صرف امور داخلیهٔ دولت علیه‌دن اولان بر ایشه مداخله ایتمك داعیه‌سنه دوشه‌رك نهایت عبدالرحمن پاشا اوزرینه اردو سوق ایتمك درجه‌سنه‌قدر کیتمش ومقصد اصلیی ترك ایتمشدر .

شویله‌که : عبدالرحمن پاشا بروجه‌بالا حالت افندینك ترغیبیله بغداد سفرینه عزیمت ایتدکده درنه وباجالان متصرفی عبدالفتاح پاشایی دخی خواه وناخواه برابر کتورمش ایسه‌ده محاربه کونی عبدالفتاح پاشانك رخاوتی کورلدیکندن بغداده دخول ایله عبدالله پاشا بغداد والیلکنده مستقر اولیجق عبدالرحمن پاشا عبدالفتاح پاشایی عزل ویرینه کندی عمزاده‌سی وسابقا بابان متصرفی اولان خالدپاشایی نصب ایتدرمشیدی . حالبوکه عبدالرحمن پاشا ایرانلونك مستصحبی اولدیغی کبی سابق بغداد والیسی متوفی سلیمان پاشانك دخی ضمنا ایران شاهنه انتماسی اولدیغی جهتله انك اوزرینه عبدالرحمن پاشانك حرکتی ایرانلونك رضاسنه مخالف ایدی . بناءً علیه ایران خانلرندن صاوق بولاق خانی بوداق خان سردشت دیمکله معروف اولان وبابان متصرفلرینك تصرفنده بولنان کلاس نام محلی فی‌الاصل صاوق بولاق مضافاتندن

اولمق بهانه‌سیله ضبط ایتمك اوزره ایران شاهنك رخصتیله اولطرفه سوق عسكر ایلدیكی خبری بغداده وارد اولیجق عبدالرحمن پاشا عبدالله پاشادن رخصت آله‌رق ماه صفرك اون برنجی كونی بغداددن حركت ایله كردستانه عودت ایتمشیدی .

وبروجه بالا عبدالفتاح پاشا عزل اولندقده زهاوده بولنان اوغلی عبدالعزیز بك ایله توابعی ایران طرفنه كچوب كرمانشاهده مقیم اولان شاهزاده محمد علی میرزایه التجا ایلمش اولمق حسبیله یرلرینك ینه كندولرینه ویرلمسنی محمد علی میرزا رجا وشفاعت سیاقنده عبدالله پاشایه تحریرات كوندرمش وعبدالله پاشا طرفندن اولنان اعتذاره قناعت ایتمیوب بغداده مأمور مخصوص ارسال ایله عبد الفتاح پاشا ماده‌سنی زیاده التزام ومكرر تحریرات ایله بوخصوصده اصرار وابرام ایلمش اولمسی اوزرینه عبدالله پاشا دخی عبدالرحمن پاشایه یازمش ایسه‌ده عبدالرحمن پاشا اكا موافقت ایتمدیكی كبی بغداد والیلكی طرفندن كیدن دیكر امرلره دخی امتثال ایتمز اولدی عبدالله پاشانك بغداد والیلكنده استقرارینه سبب عبدالرحمن پاشا ایسه‌ده امرلرینی اصغا ایتمامسندن ناشی عبدالله پاشا دخی اكا كوجنوب مقدما بغدادده ایكن انك اخطار وتنسیبی ایله یاپلمش اولان اجراآتی هپ تبدیل وتغییره قیام ایلمشدر ازجمله عبدالرحمن پاشایه منسوب اولان بغداد یكیچری اغاسی قاسم اغایی عزل ایله یرینه شط العرب قپودانی سید علی اغایی بغداد اغاسی نصب ایلمش وكتخدا حاجی عبدالله بكی عزل ایله خزینه‌داری طاهر اغایی كتخدا نصب وتعیین ایتمشدر .

محمد علی میرزا دخی عبدالفتاح پاشانك زهاو حكومتنه اقعادی امرنده اصرار ایتمكده ایدی عبدالرحمن پاشا ایسه بغداد سفرنده مظهر اولدیغی غلبه‌دن ناشی غرور كتوروب نه كندو سنك آمری اولان عبدالله پاشانك اوامرینه امتثال ایدردی ونه‌ده محمد علی میرزانك اخطاراتنه اهمیت ویرردی بوندن بشقه اول اثناده ایران زمیندن سنه قطعه سنك بعض محللرینه دخی تعدی ایتمكله آرتق دفع ورفع تعدیسی وبتون شهر زور ایالتنك زهاو حكومتنده بولنان خالد پاشایه توجیهی خصوصنه طرفیندن قرار ویرلمش وكیفیت خفیا خالد پاشایه بیلدیرلمش ایدی انك اوزرینه محمد علی میرزا پدرندن استمداد ایدرك التمش بیك نفردن مركب براردو ترتیب ایله زهاوه طوغری حركت ایلدیكی عبدالرحمن پاشانك مسموعی اولدقده اوغلی سلیمان بكی برمقدار عسكر ایله خالد پاشانك امدادینه كوندروب كندوسی دخی بقیهٔ عسكر یله مقر حكومتی اولان سلیمانیه‌دن چیقوب محمد علی میرزایه قارشو كیتمش خالد پاشا ایسه خفیا عبدالله پاشادن الدیغی رخصت اوزرینه محمد علی میرزانك زهاوه تقربنده استقبالنه مسارعت وعسكریله برابر اكا متابعت ایتمشدر

بو کیفیت نا کهظهور عبد الرحمن پاشانك مسموعی اولیجق مقاومته مقتدر اولهمیه جغنی جزم ایله همان کوی سنجاغنه عزیمت ایدرك اوراده تحصن ایدوب محمد علی میرزا دخی اردوسیله اورایه کلهرك انی محاصرهیه ابتدار ایلمشدر عبدالله پاشا دخی بابان وکوی وحریر سنجاقلرینی خالد پاشایه توجیه ایدرك بیورلدیسنی کوندرمشدر لکن محمد علی میرزا عبدالرحمن پاشایه ظفریاب اولورسه بونجه سنیلر پایمال اولهجغندن بشقه کروه روافضك کرکوکه وبلکه دها برولره طوغری تعدی وتجاوز ایدهجکلری ملحوظ اولدیغی عبدالله پاشایه اشراب وافهام اولندقده محمد علی میرزایه بورادهلره قدر مماشات وموافقت ایتدیکنه نادم اولهرق درحال عبدالرحمن پاشایه معاونت اسبابنك استحضاری ایچون کردستان عشیرتلرینه بیورلدیلر کوندرمشدر عبدالرحمن پاشا تسویهٔ مصالحتی ضمننده النهجکن بیورلدیلری محمد علی میرزایه ابراز ایتدکده اودخی بغدادك بو وجهله تبدیل افکار ایتمسندن طولایی فکر واندیشهیه ذاهب وهمان عبدالرحمن پاشا ایله مصالحهیه طالب اولهرق بابان سنجاغی خالد پاشاده وکوی حریر سنجاقلری عبدالرحمن پاشاده قالمق اوزره صلح اولوب وجزئی پیشکش اخذیله اکتفا ایدوب کرمانشاهه رجعت ایلمشدر انجق الدیغی پیشکشلر ضایع ایتدیکی عسکرك دیتلرینه مقابل کلمز ایدی .

عثمانیان ایله ایرانیان بویله یکدیکریله اوغراشمقده ایکن روسیهلو ایکی طرفدن دخی ایلرولهمکده و طاغستان و کرجستان قطعهلرنده دائرهٔ نفوذ و حکومتی توسیع ایلمکده ایدی .

حتی ایکن یکرمی بش سنهسی خلالنده روسیه قوماندانی طورمسوف اردوسیله تفلیسه کلدکده آچق باش خانی (سالومان) سلیمان خانی دوستانه ملاقات ایتمك اوزره تفلیسه دعوت و او دخی اجابت ایدوب طورمسوف ایسه سالومان خانی اخذو کرفت ایله پترسبورغه کوندرمك اوزره لازم کلنلره امر ویرمشیدی لکن سالومان آنی تفرس ایدرك کیجهلین برقاچ آدمی ایله تفلیسدن فرار ایدرك اخسخهیه کلمش ودیوان کاتبی سلیمان بکی ایران شاهنه کوندردیکی کبی کیخسرو وداوید نام سردارلرینی دخی درسعادته کوندرمشیدی .

سالومانك تفلیسدن فراری اوزرینه روسیه جنرالی انك ازناورلرینی یعنی رؤسا وامرای مملکتنی برطرفه طرد وتبعید ایلمشدر .

روسیهلو کرجیلری حمایه بهانهسیله مقدما تفلیس ایالتنی استیلا ایتدیکی کبی بو کره بروجه مشروح آچق باش ولایتی دخی پنجهٔ تغلبنه آلمشدر .

کرجیلر ایسه روسیهلونك سوء معاملاتندن دلکیر اولهرق سالومان خان بروجه

بالا اخسخه‌یه کلدکده دلاوران قومندن خیلی کمسنه‌لر باشنه طوپلانوب روسیه‌لولر ایله مقاتله ومحاربه‌یه آغاز ایتمشلر و کیخسرو ایله داوید درسعادته کلوب ازقدیم دولتعلیه تبعه‌سندن اولدقلرین یاد ایله استمداد ایلمشلردر .

هنکام سفر اولمق تقریبیله بو کیفیت دولتعلیه‌جه کرجیلری روسیه علیهنده قوللانمق ایچون بر کوزل فرصت اولدیغندن سالومان خانه اشبو یکرمی التی سنه‌سی ربیع الاولینك اواسطی تاریخیله مورخ برقطعه فرمان عالی یازلدی وخلعتی کندوسنه ویرلمك اوزره ارضروم والیسی وشرق جانبی سرعسکری بولنان امین پاشایه کوندرلدی وسالف الذکر سردارلر اعاده ایدلدی وسالومانك معرفتیله کرجی طوائفنك روسیه‌لو علیهنده قوللانلملری چلدر والیسی شریف پاشایه اشعار بیورلدی فرمان مذکورك صورتی زیرده (٢١) رقمیله ایراد اولنور .

اول اثناده شرق جانبی سرعسکری مشارالیه امین پاشا وچلدر والیسی سلیم پاشا معیتلرینه ارضروم و دیاربکر و خرپوت و ارزنجان طرفلرندن عساکر کلیه ترتیب ایدلدی .

و مرعش ایالتنده واقع آلای بکیلری سنجاقلرینك بالجمله اشکنجی زعما وارباب تیمارلری ایله چلدر والیسی شریف پاشا معیتنه وطربزون ایالتنده واقع آلای بکیلری کذلك سنجاقلرینك اشکنجی زعما و ارباب تیمارلری ایله جانیك محصلی وطربزون متسلمی اولوب فاش قلعه‌سنك استردادینه مأمور بولنان خزینه‌دار اوغلی سلیمان اغا معیتنه مأمور اولدیلر .

وبو اثناده روسیه‌لونك قره دکزه چیقارمق اوزره بر دونما تهیئه ایلدیکی استخبار اولنمغله قره‌دکز سواحلنك تقویتی لازم کلدیکندن سینوب موقعنك ومواقع سائره‌نك محافظه‌لری ایچون اناطولی ایچندن مقدارکافی نفیرعام ترتیب ایدلمشدر .

اناپه وصوغوجق طرفلرنده بولنان چراکسه واقوام سائره روسیه‌لونك اغفالاتنه الدانمیوب غیورانه مقابله ومدافعه‌دن خالی دکللر ایسه‌ده طرف دولتعلیه‌دن مقدار کافی طوپ وعسکر و مهمات کوندریله‌مدیکی جهتله روسیه‌لو اول طرفده فرجه بوله‌رق غالب کلمش وصوغوجق محافظی سید حسین پاشا صوغوجقده قپانوب قالمش اولدیغندن وحالبوکه چرکستان مصلحتی اطرافلو طوتلدیغی صورتده قبائل مرقومه خیلیجه ایشه یارایه‌جقلرندن اول حوالیدن نشئت ایتمش اولوب روزنامچهٔ ثانی بولنان احمد افندی باش محاسبه پایه‌سیله صوغوجق اردوسی ناظری نصب وتعیین بیورلدی ومقدارکافی مهمات ایله برطوپجی اورطه‌سی ویارم طوپ عربه‌جی اورطه‌سی وقبائله تقسیم اولنمق اوزره برمقدار خلع وعطایا وخیلیجه طوز وسائره اکا تسلیماً

صوغوجغه كوندرلدى وطر بزون متسلمى سالف الذكر خزينه‌دار اوغلى سليمان اغا معرفتيله اول حواليدن صوغوجغه كوندرلمك اوزره درت بيك عسكر ترتيب اولنه‌رق خلال ربيع الاولده سليمان اغايه واول حواليده بولنان ديكر متحيز اغالره خطاباً فرمان عالى يازلدى وسلاطين جنكيزيه‌دن نوغاى قبائلى متصرفى اقساق مراد كراى سلطان ذكر اولنان اقوام وقبائله سرعسكر وسلامتكراى سلطان باشبوغ نصب اولنه‌رق ينه خلال ربيع الاولده مأموريتلرينى حاوى بشقه بشقه فرمانلر كوندرلدى . كلهلم روم ايلى طرفنه .

* روم ايلى ايچون اجرا اولنان تداركات عسكريه *

وارنه قلعه‌سنك وسواحل وانحاسنك محافظه‌سى اهم اولمغله اناطولى جانبندن كرك اردوى همايونه وكرك اناطولى سواحلنك محافظه‌سنه مرتب اولان عساكرك مقدارينه خلل كلمامك شرطيله وارنه ايچون دخى بر مقدار عسكر ترتيب اولنه‌رق بو عسكرك اورايه ايصالى ضمننده درسعادته كوندرلمسى ايچون لازم كلنلره فرمانلر كوندرلدى .

اردوى همايون ايچون شام ايالتندن التى بيك وطرابلس شام ايالتندن بيك وصيدا ايالتندن اون بيك كزيده عسكر ترتيب اولنديغى كبى رقه وحلب ايالتلرينك زعما وارباب تيمارى دخى اردوى همايونه مأمور اولدى .

بونلردن بشقه كرك اناطوليدن وكرك روم ايليدن اردوى همايون ايچون سوارى وپياده پك چوق نفير عام ترتيب ايدلدى .

انجق اناطوليدن اردوى همايونه كيتمك اوزره فوج فوج روم ايلى جانبنه مرور ايده‌كلان طوائف عسكريه يوكلرينى تحميل ايچون اوغرادقلرى قضالردن عربه آلوب بعضيلرى رعايا عربه‌لرينى اوتوز ساعتلك مسافه‌يه قدر سوردكلرندن چوق عربه وحيوان تلف اولمشيدى وبعضيلرى اردوى همايونه ذخيره نقل ايده‌جك عربه‌لرى اخذ ايده‌كلدكلرندن اردوى همايونده ذخيره‌جه مضايقه‌يه سبب اوله‌كلورلردى بوسنه ايسه روم ايلى جانبندن ظهوره كلان خسته‌لكدن ناشى كليتلو حيوان تلف اولوب بقيه‌سى دخى زبون دوشمش اولدقلرى حالده ناچار موجود بولنانلر ايله ادرنه‌دن وبلاد سائره‌دن اردوى همايونه ذخيره نقل اولنه‌يوردى .

شو حاله كوره ارتق بوسنه اهالى عربه‌لرينه عسكرك اشيا تحميلى قابل اوله‌ميه‌جغندن اردوى همايون ايچون مرتب اولوب اخراج اولنمق اوزره بولنان صنوف عسكرك باشبوغلرى وقضالر متعينانى وسردار وسردنكچدى بيراقلرى مملكتلرندن حين حركتلرنده مستصحب معيتلرى اولان عساكرك احمال واثقالنى تحميله كافى حيوانات استصحاب ايدرك اردوى همايونه اويله‌جه وصوله مسارعت ايلملرى خصوصى

تهدیدات لازمه درجیله اناطولینك اوچ قولنده بولنان حکام وضابطانه خطاباً اوامر علیه اصدار بیورلدی ٠

مقدما روسیه‌لونك اثر تحریکی اولمق اوزره بوسنه ایالتنده واقع نقشیك نام دیکر اولوغشته رعایاسیله جوارنده واقع طاشلیجه‌قضاسنه تابع دوربنیاق ناحیه‌سی رعایاسی یکدل ویکجهت اوله‌رق دائرهٔ اطاعتدن خروج ایله قره طاغلویه پیرو اولملری اوزرینه ایالت بوسنه‌ده واقع کلیس یعنی بهکه سنجاغی متصرفی میرمیران کرامدن سلیمان پاشا مأمور اولمغله واروب رعایای مرقومه‌دن رهنلر اله‌رق اول حوالی یی تحت انضباط وانتظامه ادخال ایتمشیکن مؤخرا رهنلر صالیویریلوب انك وضع ایتدیکی رابطهٔ نظامه خلل کتورلمش اولدیغی جهتله بواثناده رعایای مرقومه ینه قره طاغ عاصیلرینه پیرو اوله‌رق عصیانه جسارت ایلدکلری مسموع اولیجق تکرار سلیمان پاشا باارادهٔ سنیه بوکره اول حوالینك نظامنه مأمور اولدی ٠

بالاده بیان اولندیغی اوزره روسیه‌لو چکن یازین وارنه وشمنی طرفلرینه شدتلو هجوملر ایدوب اکرچه اوقولدن ایلرولیه‌مامش ایسه‌ده مؤخرا روسجق ونیکبولی قلعه‌لرینی ضبط ایتدکدنصکره ایام شتاده بغتةً لوفجه‌یی باصوب استیلا واوقولدن بالقانی آشوبده ادرنه‌یه طوغری یورویه‌بیله جکنی ایما ایله دولتعلیه‌یی تهدید ایلمش اولدی ٠ لکن سلطان محمود خان عدلی حضرتلرینك پای ثباتنه اصلا تزلزل کلیوب اولکیدن زیاده موسم بهار ایچون تدارکات سفریه‌یه تشبث ایلدی ٠ وتپه‌دلنلی علی پاشا زاده ولی پاشا ودین جانبی سرعسکرلکی عنوانیله اول حوالیدن روسیه‌لونك طرد ودفعنه مأمور اولدی ٠ وپدری علی پاشانك ارناودلقدن قرق بیك قدر عسکر اخراج وفوج فوج ایلرویه سوق وارسال ایله اول امرده اوغلی ولی پاشایی اقدار ایتدکدنصکره حلول موسم بهاردن مقدم معیتی عساکرینی وزیرادارەسنده بولنان باجمله حرب وضرب اصحابنی استصحاب ایله بالذات سفر همایونه عزیمت ایتمسی ایچون اشبو یکرمی التی سنه‌سی اوائلنده کندوسنه فرمان عالی یازلدی ٠ ودرکاه عالی قپوجی باشیلرندن ابراهیم پاشا زاده محمد راغب بك عهده‌سنه رتبهٔ میرمیرانی توجیه ایله ولی پاشا معیتنه مأمور بیورلدی ٠

واناطولیدن اردوی‌همایونه مرتب اولان صنوف عسکریه پیدرپی استانبول وکلیبولی معبرلرندن روم‌ایلی جانبنه کذار ایدر وفوج فوج بالقانی آشوب طونه یالیسنه طوغری کیدر اولدی ٠

روسیه‌لو ایسه لوفجه موقعنده طوره میوب طونه‌یه طوغری چکلمش وعساکر اسلامیه واروب لوفجه قصبه‌سنه داخل اولمشدر ٠

چونكه كچن يازين وقيشين طونه ايله بالقان آره سنده ظهوره كلان خونريزانه محاربه لرده روسيه لونك كلى تلفاتى وقوعه كلشيدى . حتى پترسبورغده روسيه اهاليسى بو عثمانلى محاربه لرينه نه آقچه يتيشه جك ونه ده عسكر طاعت كتوره جك ممالك عثمانيه دن المزه براز يرلر كچديسه ده ماليه وعسكرجه اولان ضايعاتمز دها زياده در ديو سويلنمكه باشلامشلر ايدى .

بناءً عليه روسيه لو دخى بو يازين طونه ياليسنه جديد عسكر سوقنه محتاج ايدى . حالبوكه فرانسه لو ايله ميانه لرنده حادث اولان مباينته مبنى احتياطا لهستان جهتنده كليتلو عسكر بولندرمغه مجبور اولديغندن طونه ياليسنه زياده عسكر سوق ايده ميه جكى جهتله طوپلانمغه مجبور ايدى .

بناءً على ذلك اشبو يكرمى التى سنه سى جمادى الآخره سنك يكرمى برى تاريخيله مؤرخاً پارس ايلچيسى محب افندى طرفندن وارد اولان تحريراتده فرانسه باش وكيلى شامپانى عزل اولنمغله يرينه باش وكيل اولان ماده ايله محب افندى كورشدكده ماده (استانبولدن تازه خبرلرمز كلدى آسايش وراحت بركمال ايمش ودونماى همايون حركته آماده ايمش روسيه لو افلاق و بغداندن واز كچوب اناطولى طرفندن اللرنده كى يرلر كندولرنده قالمق شرطيله مصالحه يه راضى اولمشلر لكن سلطان محمود خان حضرتلرى دولتعليه اراضيسندن بر پارمق يرك روسيه لويه تركنه راضى اولمدقدن بشقه مصالحه كلامى آغزه آلنمامق ايچون لازم كلنلره اكيداً تنبيه بيورمشلر بو ايسه حميت شاهانه لرى آثارندندر . وطونه نك يمين و يسارنده روسيه لونك يكرمى بيك قدر عسكرى اولوب روسجق قارشوسنده احداث ايلدكلرى كوپرى محافظه سى ايچون درت بيك عسكرى وار ايمش و بو كونلرده لوفچه قصبه سنه دولت عسكرينك دخول ايلديكندن خبريمز واردر . و بو كونلرده بكرش طرفندن كلان حوادثه نظراً صدر اعظم حضرتلرى بوشناق اغاسى كليتلو عسكر ايله نيكبولى اوزرينه سوق ايتمش وسلستره طرفلرنده اولان روسيه قزاقلرى اوزرينه عثمانلو عسكرى هجوم ايدوب مجموعنى قليجدن كچورمشلر وروسيه قوماندانى روسجق طرفنه كلمشيكن ينه بكرش طرفنه عودت ايلمش دولتعليه نك بويله شدت ايله معامله سى شان وشهرتنى موجب اولدنغندن پك محظوظ اولدق) ديمش اولديغى مندرجدر .

بزينه صدده كله لم

برمنوال مشروح اناطوليدن اردوى همايونه مرتب اولان عسكر كليبولى واستانبول معبرلرندن عبور ايله روم ايلى جانبنه كيتمكده اولوب اوجاقلو ايسه طرف سلطنتدن وهم ووسوسه اوزره بولندقلرى جهتله شايدكه طشره عسكرينك درسعادتده كثرت

اوزره بولندیغی وقت کندولرینك تأدیب وتربیه‌لرینه قیام اولنور دیو خوف ایلدکلرینه مبنی اناطولی جانبندن او یله طاقم طاقم صنوف عسکریه درسعادته کلوب کیتدکجه دوچار تلاش واندیشه اولمقده ایدیلر .

حتی اقدمجه قپودان پاشا ترسانه ایچون قطع ونقل اولنه‌جق کراسته ایشنی یولنه قویمق ایچون اقدکز بوغازی طرفنه کیدوب کلدکده یکیچریلر کندولرینك تأدیب وتربیه‌لری ضمننده برتدبیر اولنمسون دیو اندیشه‌ناك اولملریله ایچلرندن بعضیلری اغا قپوسنه کله‌رك بوندنصکره کلوب کچه‌جك عسکرك استانبوله اوغرامقسزین چارداقدن عبور ایلملرینی استدعا ایله خوف وهراس اوزره اولدقلرین ایما ایلدیلر .
(الخائن خائف)

چونکه بو اثناده استانبولده‌کی یکیچری زوربالری انواع شقاوته اجتسار ایدر اولدقلرندن مستحق تربیه اولدقلرینی کندولری دخی انکار ایده‌مزلردی .

ازجمله صفرك اون ایکنجی جمعه کونی کل جامعنه سلاملق مصمم اولدیغی حالده برکون مقدم یکرمی التنجی بلوکدن یکرمی یدنجی‌یه سمر دویرمش اولان برنفری یکرمی التنجیلر تحت‌القلعه‌ده بولوب قتل ایتملریله مذکور جمعه کونی جامع مذکورده دستار شاهی کذار ایدرکن ذکر اولنان ایکی اورطه خلقی تفنك جنکیله مشغول وایچلرندن آلتی نفری مقتول اولمغین فرداسی سکبان باشی عزل ایله یرینه بوغاز ناظری مصطفی اغا سکبان باشی اولدقده برقاچ شقی‌یی اعدام ایتمکله فساده برمقدار سکونت کلمشدر .

اردوی همایونده‌کی یکیچریلر دخی برنفره سردنکچدیدر دیو سکسان تعیین یورتمك کبی اصلسز بهانه‌لر ایله وماندده تعبیریله میریدن یدییوز اللی کیسه الەجق دعواسنده اوله‌رق بوکره اردوی همایونه کوندریلان مواجب اقچه‌سنی یولدن چویروب دیکر اوجاقلر دخی بومواجب اقچه‌سی جمله‌مزه‌در دیو مجادله ایتدیلر ایسه‌ده یکیچری کروهی اصغا ایتمیه‌رك یدی یوز اللی کیسه‌یی اخذ ایله باقیسنی رد واعاده ایلدیلر . بوفضاحتی ارتکاب ایدنلر مستحق جزا ایسه‌لرده اجراسنه اقتدار اولمدیغندن سردار اکرم حضرتلری همان حفظ ناموسه مدار اولمق اوزره اوائل صفرده یکیچری اغاسنی عزل ویرینه قول کتخداسنی نصب ایله اکتفا ایلدی .

سردار اکرم ضیا پاشا شیخ الوزرا ومزاج عصره آشنا برذات اولوب انجق شانی زاده‌نك بیاننه کوره ادخار امواله حریص وزیاده زینت واحتشام بی‌معنی‌یه مائل ایمش وبرده فی‌الاصل عثمانلو زمره‌سندن یتیشوب اوجاقلو طائفه‌سندن کلمه اولمدیغی جهتله اوجاقلویی الده ایتمك ایچون کندولرینه زیاده یوز ویروب واکرام وتلطیف

ایله انلری تسکین وتألیف داعیه سنده بولنوب بو وضعی ایسه انلرك شمارمسنه سبب اولورمش .

بناءً علیه کندوسنك عزلیله طوائف عسکریه‌نك ضبط وربطنه مقتدر بر وزیردلیرك نصبی اراده بیورلمش ومقربان پادشاهیدن اولوب سلطان محمود خان حضرتلریله کیزلو مخابره‌سی اولان شهرامینی ابراهیم افندی طرفندن اعرج مصطفی اغا نام ذاتك مقام صدارته کتورلسی مناسب کورلمش ایسه‌ده قائممقام صدرعالی شاکر احمد پاشانك سوقیله سابقا ابرائل ناظری اولوب ناظر احمد اغا دیو معروف اولان درکاه عالی قپوجی باشیلرندن لاز احمد اغا تنسیب ایدلمش واحمد اغا اولجه درسعادته جلبله حضور همایونه چیقاریلوب لساناً بعض تنبیهات اجرا سندنصکره سورجیلك مأموریتیله ادرنه‌یه کوندرلمش ایدی .

وبالاده بیان اولنان محاربات متوالیه ایله طونه یالیسی خراب اوله‌رق اردوی همایونه ذخیره جلبی مشکل اولدیغندن ادرنه‌ده مدخر اولان ذخائری قضالر اعیانلری عربه‌لریله بالقانه قدر نقل ایتدرمك واورادن دخی میری حیواناتیله ووزرا ومیرمیرانلرك دوه واسترلریله شمنی‌یه کوندرمك اوزره قپوجیلر کتخداسی وبیوك امیراخورك درسعادتده وکیلی اولان محمد سعید بك مأمور اوله‌رق غرهٔ ربیع الاولده اردوی همایونه کوندرلمشیدی .

سعید بکك مأموریت خفیه‌سی ایسه ضیا پاشادن مهر همایونی المق خصوصی اولدیغندن اردوی همایونه واروب مهر همایونی المش ایسه‌ده کندوسی وفات ایتمکله رئیس الکتاب افندی مهر همایونی اخذ وحفظ ایله برموجب ارادهٔ سنیه قارصلی علی پاشا صدر جدیدك ورودینه دکین قائممقاماق وجهله ادارهٔ اموره ابتدار ایلمش وضیا پاشا لاجل الاقامه دیمتوقه‌یه کوندرلمشدر .

بواثناده درسعادتدن ارسال بیوریلان موره‌وی بکر بك ادرنه‌یه واروب ولاز احمد اغایی الوب شمنی‌یه ایصال ومهر همایونی تسلیم ایلمش اولدیغی خبری ربیع الاولك یکرمی اوچنجی کونی درسعادته واصل اولدی .

اواسط ربیع الآخرده ضیا پاشانك جمیع اموالی مصادره ومنفاسی ردوسه تحویل ایدلدی .

وغرائبدن اوله‌رق حالا ضیا پاشا اوزرنده بولنان معدن امانتی عهده‌سندن رفع ایله مقدما معدن قائممقامی وسابقا ازنکمید متصرفی اولان احمد پاشایه توجیه بیورلدی . بعده معدنده مقیم اولوب علی التدریج اکثر منافع معادنی ضیا پاشا طرفنه دور وتسلیم ایدن صرافی مغردیچ دردولته احضار ایله خیلی اموال مکتومه میدانه چیقارلدی .

لكن ضيا پاشانك اكثر اموالى زوجه سى خانمك يدنده ايدى كه يدى سكز آى صكره يعنى
ذى الحجه اواسطنده خانم مومى اليهاسنى التمشى متجاوز اولديغى حالده اجل
موعوديله وفات ايتدكده ترك ايلديكى اشيا اندرون همايونه نقل اولنمغله پك چوق
تحف وتفاريق ومجوهرات ظهور ايتمشدر .

حتى آرالق آرالق طرف ملوكانه دن احسان بيورلمش اولان مجوهر خنجرلر
دخى انك تركه سنده كورلمشدر .

شانى زاده نك تحريرينه كوره متوفاة مومى اليها اوائل حالنده قنديللى حمامنه مناسبتى
تقريبيله كبراى دولت حرملرينه عادت اوزره خدمت وتردد ايدرك ذاتنده عاقله
ومدبره اولمغله تدبير منزل اصولنى تحصيل ايدوب عفت وصلاحى بديدار اولديغنه
مبنى كبرا حرملرندن بعضيلرينك سوقيله ضيا پاشايه اوائل حالنده تزويج اولندقده
قدمنده ميمنت وذاتنده تعلق ودرايت وسامان وثروت اولمقدن ناشى زوجنك اقبالنى
ترويج ايدرك بوصورتله ضيا پاشا كندوسنك رتبهٔ وزارته قدر چيقمسنه انك ميمنت
قدمنى سبب حقيقى عد ايلديكندن خاطرينه فوق العاده رعايت ايلردى . شويله كه :
رعايتى خوف وخشيت مرتبه سنه وارمش و (الرجال قوامون على النساء) قضيه سى
ايكيسى بيننده برعكس اولمشيدى . مع مافيه ضيا پاشا بعض احباسيله محرمانه مصاحبت
ايدركن سزك حرملركزدن قورقديغكز كبى بن اندن قورقمم فقط يمن قدمى بالتجربه
عندمده مجزوم اولديغندن فوق العاده رعايته مجبور اولمشمدر ديو حسب الوزاره
اظهار جلادت كاذبه ايدرمش حالبوكه فاتح مصر قاهره وايكى دفعه نائل صدارت فاخره
اولان بر وزير آصف نمونى اول ضابطهٔ اندرون بياغيجه مغلوب وزبون ايلديكى
مشار اليهك اكا تحرراتنده ولية النعم تعبير ايده كلديكندن ظاهر ونماياندر ديو شانى زاده
تاريخنده محرردر . بزينه صدده كله لم .

بروجه بالا شهر امينى ابراهيم افنديك اولوقت هرسوزى نافذ اولديغى حالده اعرج مصطفى
اغانك صدارته كتورلمسنى رأى وتنسيب ايتمشيكن اندن صرف نظرله ناظر احمد
اغانك صدارته سوق اولنمسنك سببنى فائق افندى مجموعه سنده بووجهله بيان ايدركه
اصحاب رسول الله رضوان الله عليهم اجمعين وتابعين وتبع تابعين وسائر ائمهٔ دين وعلماى
سالفين وكبار متقدمين رحمهم الله زمانلرنده اسامئ سامیهٔ نبويه دن مصطفى لفظ
شريفنى كمسنه تسميه يه اعتبار ايتميوب بودولت عاليهٔ عثمانيه ظهورندن صكره ناس اسم
مذكورى تسميه يه شروع ايتدكلرى محققدر .

مصطفى لفظ شريفى حضرت حقك مختارى معناسنه اوله رق جناب رسول اكرم
صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرينه اسم خاص اولديغندن آخره تسميه اولنمق بروجهله

جائز اولمامغله بحكمةالله تعالى مصطفى اسمنده اولنلرك ذاتنده يمن اولمديغى مجربات يقينيه دندر . حتى بو دولتعليه‌ده سلالهٔ عثمانيه دن مصطفى اسمنده درت نفر پادشاه ظهور ايدوب هر برينك زمانلرنده بر كونه فترت واختلال ظهوره كلوب كذلك مصطفى اسمنده كلان صدور عظامك اولى اولان مقتول قوجه مصطفى پاشادن تا بيك ايكييوز يكرمى اوچ سنه‌سنده صدر اعظم اولان علمدار مصطفى پاشايه كلنجه حسب القدر مقام صدارته كلان مصطفى پاشالر زمانلرنده درلو درلو وقايع نادره ظهوريله ذات دولت وعبادالله متضرر ومتكدر اوله‌كلديكى كتب تواريخده نماياندر . ناس بو ماده‌دن غافل اولوب زمانمزده عوام ژاژخايان ميانده ابراهيم اسمنده شأمت واردر ديه‌رك وسلطان احمد ثالثك وزير معتبرى اولان ابراهيم پاشانى اورنك ايدرك مقام صدارته ابراهيم اسمنده كمسنه‌يى لايق كورميوب احمد وعلى اسملرينى صدارته تيمن وتفأل عد ايدرلر لكن باطلدر . صحيحى مصطفى اسمنده اولوب آخر سويلنان كلام بيهوده در . محمد اسم شريفى مطلقا ممدوح معناسنه اولوب انى تسميه ده باس اولمامغله مصطفى اسم شريفنه مقيس دكلدر بونده سؤال وارد اولمسون ايكييوز اوتوز بر تاريخنده قلبه ناظرى ايكن فوت اولان قپوجى باشى اعرج مصطفى اغا ذاتنده بر عاقل ومتبصر وكامل ومدبر آدم اولديغندن مستندى اولان شهر امينى اسبق متوفى ابراهيم رأفت افندى مقربان حضرت شهرياريدن اولديغنه بناءً ايكييوز يكرمى بش تاريخنده شمنى مشتانسنده عزلى ايجاب ايدن اعور يوسف ضيا پاشانك يرينه اغاى مومى اليهك صدر اعظم اولمسنى سوق ايدوب جناب پادشاه عدالتپناه دخى بو خصوصك خواص وكلا ايله مذاكره سنى فرمان بيورمغله برقاچ كمسنه بر يره كلوب مذاكره يه شروع ايله كيمى تصويب كيمى استبعاد ايدوب لكن اول وقت مسند قائممقاميده بولنان شاكر احمد پاشايه بالاده مذكور مصطفى اسم شريفى مقاله سنى بو عبد راقم‌الحروف نشانجيلغنده تقرير ايلمشيدم .

درحال خاطرينه كلوب رأفت افندى‌يه خطابا شو وجهله كلامه اغاز ايلركه : اغاى مومى اليهك عقل ورشدى نمايان وهر وجهله مراتب ساميه‌يه شايان وكورك يرينه طوپالك نصبى لطائفدن ايدوكى دخى جمله‌يه عيان ايسه‌ده علتى جهتيله حيوانه منحرف ركوب ايدوب هنكام سفرده صدارته شايان اولمامغله سفر اولمسه بيله آستانه‌ده صدر اعظمك تبديله وياركابه وسائر رسمه كيتدكجه حيوانه منحرف بنمسى خلقك ضحكنى مستلزم اولور اكر بو محذوراته اعتبار اولنماز ايسه مصطفى اسمنده يمن اولمامغه دائر اليوم اردوى همايونده مستخدم اولان فائق سليمان افنديدن شويله برشيده ايشتمشيدم واقعا تواريخه مراجعت ايلدم ديديكى كبى اولديغنه جزم ايلدم سز بيلورسز ديمكله

ابراهيم افنديڭ سوقى ابطال اولنوب اولوقت صدارت ناظر احمد پاشايه ويرلمسى قرار كير اولديغى مجلسده اولان بعض ذواتدن استماع اولنمشدر (فاعتبروا ياأولى الابصار) اشبو مصطفى اسم شريفنده اولان تجربه‌مزى تأكيد ايچون قريب العهدده واقع غرائب اتفاقاتله استدلاله ابتدار اولنوب شويله‌كه: ايكييوز يكرمى ايكى سنه سنده جلوس ايله يكرمى اوچده خلع اولنان سلطان مصطفى خان ابن سلطان عبدالحميد خان پادشاه ايكن ركابده قائممقام تشريفاتى لقبيله ملقب مصطفى پاشا وكتخدا بروسه‌وى مصطفى افندى واردوى همايونده صدر اعظم چلبى مصطفى پاشا واردوده كتخدا مصطفى رفيق افندى بولنوب بونلرڭ زمانلرنده اردو سرعسكرى بولنان علمدار مصطفى پاشا ظهور وخروج ايله خاقان مشاراليه خلع اولنوب صكره علمدار پاشا دخى مظهر جزاى مايليق اولمشدر فائق افنديڭ كلامى تمام اولدى .

رسول اكرم صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرى اسمله تسمى ايديكز كنيه‌مله تكنى ايتميكز ديو بيورمش اولديغندن محمد واحمد كبى اسماء شريفهٔ نبويه ايله تسميه جائز اولور اما ابوالقاسم ديو كنيه‌لنمك جائز اولماز فقط بعض محققينڭ بيانه كوره بو دخى عصر سعادت نبويه‌يه مخصوص اولوب يوخسه حضرت پيغمبرڭ وفاتندن صكره انڭ هر اسم شريفيله تسميه جائز اولديغى كبى كنيهٔ شريفه سيله تكنى دخى جائز اولور ديو شفاء شريفده مصرحدر .

بناءً عليه مصطفى اسميله تسميه‌ده شرعا بأس ومحذور كورلمز وفائق افنديڭ سوزى بوبابده بزه سند اوله‌ماز واقعا ديديكى كبى مصطفى اسملو مأمورلرڭ چوغالديغى زمانلرده بعض وقوعات عظيمه ظهوره كلمشدر واول عصرده مصطفى اسملو مأمورلر انڭ صايديغندن دها چوقدر لكن بومثللو اتفاقياتده تأثير وتلازم آرانماز بناءً عليه بز انڭ اجتهادندن صرف نظر ايدوب مجرد اكمال نقصان ايچون مبحوث عنه اولان قضاياى اتفاقيه‌يه دائر بومقامده برلاحقه تحرير ايده‌لم

❊ لاحقه ❊

اتفاقيات غريبه‌دندركه سلطان سليم ثالث ايله سلطان مصطفاى رابع عصرلرنده مصطفى اسملو بيوك كچوك بك چوق اصحاب رتبه ومنصب اجتماع ايتمشيدى .

ازجمله حركات باغيانه‌لرندن طولايى بلغراددن طرد اولنان يماقلرڭ رئيسى كوسه مصطفى بيك ايكييوز اون سنه‌سنده پازوند اوغلندن استمداد وبلغراد يكيچريلرى اغاسى بولنان چلبى مصطفى اغا ايله اتحاد ايدرك بلغراد قصبه‌سنه داخل اولدقده بلغراد محافظى شنكلى مصطفى پاشا قلعه‌ده محصور قالمغله روم ايلى واليسى سلانيكلى

مصطفى پاشا انك امدادینه مأمور اولمش ایسه‌ده شنكلی مصطفى پاشا بوصره‌ده بر تقریبله چلبی مصطفى اغانی اعدام ایدرك فتنه‌یی باصدرمشیدی .

اول اثناده تیمار وزعامت نظارتی دفتر امینی مصطفى راسخ افندی‌یه توجیه اولنمش وخصكی مصطفى اغا طاغلو اشقیاسی اوزرینه مأمور قلنمش ایدی .

ینه اول اثناده كولكه‌لی اوغلی دلی عثمان ایله برادری مصطفى توره‌یوب ایچ ایل طرفنده بغی وطغیان ایتملریله جزالری اجرا اولنه‌رق جمعیت شقاوتلری طاغیدلمش ایدی .

ایكییوز اون برسنه‌سنده متقاعداً تكفور طاغنده مقیم اولان سید مصطفى پاشا فوت اولمش واناپه محافظی بولنان نقیب زاده مصطفى پاشا عزل ورتبه‌سی رفع ایله استانكوی جزیره‌سنه نفی ایدلمش وروم ایلی ایالتی شنكلی مصطفى پاشا عهده‌سنه توجیه بیورلمش ایدی .

وپازوند اوغلی طاغلو اشقیاسنه معاونت ایتمكده وقره مصطفى ودلی مصطفى كبی برچوق سركرده‌لر معیتیله طاقم طاقم اشقیا فرقه‌لری ارسال ایدرك جوارنده‌كی قضالره تعدی ایلمكده اولدیغندن اون ایكی سنه‌سنده اوزرینه روم ایلی والیسی اولان مصطفى پاشا ایله بوسنه والیسی بولنان سلحدار مصطفى پاشا مأمور اولدقلری صره‌ده موره محصلی اولان مصطفى اغا عهده‌سنه روم ایلی بكلربكیلكی پایه‌سیله اینه بختی سنجاغی ومتعاقباً رتبهٔ وزارتله سلانیك سنجاغی بالتوجیه اودخی طاغلو اشقیاسی اوزرینه مأمور ایدلمشیدی .

بعده بوناپارته مصری استیلا ایتدكدنصكره مصطفى كتخدایی امیرالحاج نصب ایتدیكی آوانده كوسه مصطفى پاشا باشبوغ نصب اولنه‌رق بر فرقهٔ عسكریه ایله بحرا جانب مصره كوندرلمش و مصطفى كتخدا فرار وفرانسزلر ایله جنكه ابتدار ایتدیكی اوانده كوسه مصطفى پاشا ابوخوره چیقمش ایسه‌ده فرانسزلره اسیر اولمشیدی .

وضیا پاشانك اردوی همایون ایله جانب مصره عزیمتنده كوسه كتخدا دیو معروف اولان چلبی مصطفى رشید افندی دفتردار و مصطفى راسخ افندی رئیس الكتاب اولوب كوسه مصطفى پاشانك توسطی اوزرینه مومی الیهما مرخص نصب اولنه‌رق فرانسه مرخصلری ایله مكالمه‌یه ابتدار ایتدكلری هنكامده ارناود مصطفى پاشا عریشی ضبط ایتدیسه‌ده جبخانه آتش آلوب عسكریله برابر یانمش ایدی .

اول اثناده مصطفى عاشر افندی شیخ الاسلام و ضربخانه ناظری مصطفى عفت بك مقبل ونافذ الكلام اولوب ایكییوز اون اوچ سنه‌سی اواخرنده مصطفى عفت بك فوت اولدیغی كبی اون بش سنه‌سی اوائلنده دخی مشارالیه كوسه مصطفى پاشا فوت اولمش و مصطفى عاشر افندی مشیختدن عزل ایله بروسه‌یه نفی ایدلمش ودباغزاده مصطفى افندی مصر قاضیسی نصب وتعیین بیورلمش ایدی .

اون التی سنه‌سنده بلغراد اشقیاسی محافظ بولنان شنکلی مصطفی پاشایی حبس وبعده اعدام ایتدکاری اثناده خواجکان دیوان همایوندن آکینلی مصطفی افندی مأموریت مخصوصه ایله روم ایلی جانبنه کوندرلدی . وچاوشباشی مصطفی بك رتبهٔ والای وزارتله قائممقام صدرعالی اولدی .

اون یدی سنه‌سنده اجرا اولنان توجیهاتده درویش افندی زاده مصطفی بك شهر امینی ومصطفی رفیق افندی مکتوبیٔ صدرعالی اولدی . وسیواس والیسی وزیر مصطفی پاشانك مأموریتی دیاربکره تحویل ایدلدی وخانیه والیسی بولنان وزرادن دیکر مصطفی پاشا منصبنده ابقا بیورلدی .

واون سکز سنه‌سنده مصطفی بهجت افندی حکیم باشی اولدی . واون طقوز سنه‌سنده جزار پاشانك وفاتی اوزرینه صیدا متسلمی بربر مصطفی اغانك نامی میدانه چیقدی .

اولوقت کرك استانبولده وکرك طشره‌لرده بولنلردن بشقه دها برخیلی مصطفی اسمنده مأمورین وارایدی .

روسیه سفری اعلان اولنوبده اردوی همایون ارکانی ترتیب وتعیین اولندیغی صره‌ده سالف‌الذکر مصطفی رفیق افندی کتخدای صدرعالی ومصطفی مظهر افندی آمدجی ومصطفی رسمی افندی چاوشلر کاتبی ومصطفی شجیع افندی پیاده مقابله‌جیسی وخلفادن سید مصطفی افندی عربه‌جیلر کاتبی وکیلی نصب وتعیین بیورلدی . واول اثناده علمدار مصطفی پاشا طونه سرعسکری اولدی .

بعده قره دکز بوغازنده قباقجی مصطفی چیقوب استانبولده دخی قزغانجی مصطفی اوجاقلویی تحریك ایله اکا معاونت ایدرك فتنه وفساد کسب اشتداد ایلدی اندرون همایوندن مخرج حمال اوغلی حافظ مصطفی اغانك دخی بوفساده مدخلی وار ایدی نتیجه‌سنده سلطان سلیم خلع ایله سلطان مصطفی جلوس ایتدی وچلبی مصطفی رشید افندی ترسانه امینی اولدی .

ودرسعادتده ینه براختلال ظهور ایدرك زوربالرك زوریله مصطفی چاوش سکبان باشی اولدی واولوقت یکیچری زوربالری ایچنده قهوه‌جی اوغلی برونسز مصطفی نامنده برسرکردهٔ اشقیا اولوب غلطه یقه‌سی‌انك بچهٔ تحکم وتغلبنده ایدی .

ایشته اول اثناده بروسه‌لی مصطفی افندی رکاب همایون کتخداسی ومصطفی نظیف افندی طوبخانه ناظری ومصطفی طاهر افندی‌قبوجیلر کتخداسی اولدی واول‌وقت نشانجی بولنان حاجی مصطفی افندی عهده‌سنه رتبهٔ وزارتله صدارت عظمی قائممقاملغی توجیه بیورلدی‌ینه اول اثناده مصطفی صفوت افندی رئیس کیسه‌دارلغنه تعیین ایدلدی .

واول اوانده صدور عظام ایچنده مصطفی عزت بك غایت مقبل ومتحیز اولوب حتی مقام مشیخته کتورلمسی قرار کیر اولمشیکن شیخ الاسلام عطاء الله افندی دها اول طاورانوب انی نفی ایتدردی ٠

مرحومه شاه سلطانك زوجی اولوب متقاعد ایوبده مقیم اولان مصطفی پاشا دخی اولوقت ال التنده بعض امور جسیمه‌یه مداخله ایدردی ٠

سلطان مصطفانك خواص قرناسندن بری جوجه مصطفی ومعتبر مصاحبلرندن بری نیزن مصطفی بك اولوب قپواغاسی دخی حمال اوغلندن بشقه‌دیکر بر حافظ مصطفی ایدی ٠

سلطان سلیمك بالذات اعدامنه مباشرت ایدنلردن بریسی دخی بستانجی مصطفی ایدی ٠

ینه مستخدمین ومأمورین ایچنده ترك مصطفی والتی پرمق مصطفی کبی مصطفی اسمنده دیکر کیمسه‌لر دخی وار ایدی ٠

علمدار مصطفی پاشا صدراعظم اولدقده قول کتخداسی بولنان مصطفی اغا یکیچری اغاسی ومصطفی مسعود افندی حکیم باشی ووزاره‌لی زاده مصطفی بك تلخیصی وقره مصطفی قره قولاق وارناود مصطفی اغا سکبان جدید بیکباشیسی اولدی ٠

اول وقت جرمن میرلواسی مصطفی پاشا وخاصکوی اعیانی مصطفی اغا وبیله‌جك اعیانی قالیونجی مصطفی ووازنیق اعیانی مصطفی بك دخی دولتجه خاطری صایلور اعیانلردن ایدیلر ٠

واول زمان کرك اردوی همایون وکرك رکاب همایون وقوعاتنی جمع وتحریر ایدن باب عالی رجالندن مصطفی نجیب افندی ایدی ٠

قزغانجی مصطفی مأموریتله کمشخانه‌یه کوندریلوب اوراده اعدام اولنمشیدی علمدار مصطفی پاشا استانبوله کاورکن بوغازه عسکر کوندروب قباقجی مصطفایی اعدام ایتدردی واستانبوله ورودنده چلبی مصطفی پاشادن جبراً مهر همایونی اخذ ایله کندوسنی حبس وتوقیف وسلطان مصطفایی خلع ایله سلطان محمودی اجلاس وسلطان سلیمك قاتللری صره‌سنده بستانجی مصطفایی وبعده سکبان باشیلقدن معزول بولنان سالف الذکر مصطفی چاوش وحمال اوغلو حافظ مصطفی وجوجه مصطفی ایله قهوه‌جی اوغلی برونسز مصطفایی اعدام ومتقاعد مصطفی پاشا ایله رکاب همایون کتخداسی مصطفی افندی‌یی نفی واجلا وقپو اغاسی حافظ مصطفایی عزل ونیزن مصطفی بکی مصاحبلکدن اخراج ایتدی وبعده کندوسنی باروت ایله آتدی مصطفی رفیق افندی ایله خاصکوی اعیانی مصطفی اغا وبیکباشی ارناود مصطفی اغا اشقیا یدنده تلف اولدیلر سلطان مصطفی دخی مخنوقا اعدام اولندی ٠

الحاصل سالف الذکر مصطفی نام ذواتك کیمی مقتول وکیمی منفی یامعزول اوله‌رق چوغی بر بلایه اوغرامش اولدقلری حالده کوسه کتخدا دیو معروف اولان

چلبی مصطفی رشید افندی احتیاط کارانه حرکتی حسبیله سلطان سلیم وقعه‌لرینی اشوردیغی کبی علمدار پاشا وقعه‌سنده‌دخی یقه‌یی قورتاروب بالاده بیان ایتدیکمز وجهله علمدار پاشانك وفاتی عقبنده کتخدای صدرعالی اولمشیدی . آره‌سی چوق کچمیوب اودخی عزل اولنمش ایسه‌ده اندن صکره دخی یك چوق مأموریتلرده بولنمش ویك چوق معمر اولمشدر .

استطراد

غرائب اتفاقیاتدن اولمق اوزره فائق افندی مجموعه‌سنده‌دیرکه ملوك امویه‌نك فاتحه‌سی حضرت معاویه اولوب نسلی معاویهٔ ثانیده منقرض اوله‌رق خاتمه‌سی معاویه اولمشدر . اندن صکره مروان ابن الحکم ملك اولوب انك دخی نسلی مروان حمارده منقرض اولمشدر . خلفای عباسیه‌نك اولی اولان سفاحك اسمی عبدالله اولدیغی کبی اخری معتصم باللهك اسمی دخی عبدالله ایدی . کذلك فاطمیه‌دن ابتدا خلیفه اولانك اسمی عبدالله المهدی اولوب آخری دخی عبدالله العاضددر . بونلردن اغرب بوکه خلفای عباسیه‌نك هرآلتنجیسی یاخلع یاقتل اولنمشدر . سفاحدن بدأ ایله آلتنجی اولان امین خلع وقتل وانك آلتنجیسی اولان مستعین دخی کذلك خلع وقتل وانك آلتنجیسی مقتدر ایکی کره خلع بعده قتل صکره آلتنجی اولان طایع دخی یالکز خلع وانك آلتنجیسی اولان راشد خلع وقتل وانك آلتنجیسی مستنصر زهرلی بر نشتر ایله فصد اولنه‌رق اهلاك اولنوب انك اوغلی مستعصم ایدی . تاتار قتل ایلدی . بونك سبب معنویسی عجبا آلتنجی خلیفه اوله‌جق حضرت حسین رضی الله عنه افندیمزك خلافت حقی ایکن بیعت اولنمامسی وشهید ایتدیرلمسی اولمق کبی برشی خاطره کلور العلم عندالله فائق افندینك کلامی بوراده تمام اولدی .

بومثللو تصادفات غریبه‌نك اسباب حقیقیه‌سنی جناب حقدن بشقه کیمسه بیلمز . وتعلیل بعدالوقوع قبیلندن اوله‌رق هرنه دینلسه نفس الامره مطابق اولوب اولمدیغی بیلنمز . قالدیکه بالاده اشعار ایتدیکمز اوزره قضایای اتفاقیه‌ده تأثیر وتلازم ارانماز . نته‌کیم بحساب ابجد متساوی العدد اوله‌رق تصادف ایدن لفظلرك وضعنده برسببیت معنویه وقاعدهٔ مطرده بولنمز .

مثلا وجود ایله واحد وایمان ایله حب محمد وعلی ایله وجود کامل واولاد علی ایله کل محمدی وکعبه ایله آب زمزم وعبادت ایله عزت وسعی ایله عمل وکذا عزایله عمل ونوح ایله ناجی ویوسف ایله حسن ازل وناز ایله محبوب وکذا دلاویز ایله محبوب وآینه ایله نکاه وخواب ایله راحت وجور ایله ازار وغم ایله مرض وطب ایله دوا وهجر ایله درد وشب هجر ایله ماتمکده وعشق ایله دوست ومهر نکار ایله معشوق

وپروانه ایله سراج وزن ایله بد مزاج ومطلوب ایله وفا ودیوانه ایله کوکل وسودا ایله کاکل ومی ایله کل وباده ایله حد ومست ایله شر وسیب ایله الما وایاق ایله قدح وقهوه ایله قوی وکذا طبقه ایله قوی وتوبه ایله پشیمانی وناصح ایله مجنون وزبان ایله دهان وشعر ایله شیرین وشعرا ایله شوریده احوال وشکر ایله درویش ونقشبند ایله ارشاد وصوفیه ایله اناالحق وعالم ایله فانی وآفاق ایله اقالیم وشاه ایله قهار وشمشیر ایله مریخ ومرد ایله دلیر وعالمپناه ایله صاحبزمان وصلح ایله نزاع وقاضی ایله باب رشوت ومال ایله امل وکذا الم ایله امل وبخیل ایله شر الناس وکذب ایله اخلاص وسهو ایله حساب ودریا ایله واپور لفظلرینك عددحروفی هپ یکدیکره مساویدر . حالبوکه معناجه بعضیلری متناسب وبعضیلری مترادف وبعضیلری یکدیکره ضددر .

ینه فائق افندی مجموعه سنده حسن توافق دیو تعداد ایتدیکی مواد صره سنده دیرکه خلفای عباسیه دن معتصم خلیفه سکز آی سکز کون مدتده دنیایه کلوب سکزنجی خلیفه اولمغله سکز سنه خلافت ایدوب نقش خاتمی دخی الحمدلله لفظ شریفی که سکز حرفدر وقپوسنده سکز ملك دوروب سکز ملکه قهر ایتمش وسکز ارکك وسکز قیز اولادی اولمش وسکز شهر فتح ایلمش وسکز کوشك بنا قلمش اولدیغندن کندویه خلیفهٔ مثمن دیرلر .

مخلصی وتاریخ جلوسی بختی اولان جامع مشهور صاحبی سلطان احمد خان اول اون دردنجی پادشاه اولوب اون درت یاشنده ایکن جلوس ایتمش ومدت سلطنتی اون درت سنه ممتد اولمشدر .

شکر پاره قادین رجاسیله برنججی زاده یکیچری اغاسی اولدقده (مصرع عمل سکز ایله اولدی برنجم زرده) دینلمش واتمکجی زاده احمد پاشادن صکره یحیی قپان عبدالکریم پاشا دفتردار اولدقده

* بیت *

اتمکجی زاده قیلدی دنیایی نانه محتاج * اخر سماط دولت یحیی قپانك اولدی

بیتی سویلنمش وبیك التمش التی سنه‌سی شعباننده شعبان افندی صدر روم اولمشدر . ومدرس بروسه‌وی هاشم افندی بیك سکسان سکز تاریخنده قدر کیجه‌سی وفات ایتدیکی کبی اوغلی شام قاضیسی محمود افندی دخی التمش اوچ سنه صکره بیك یوز الی برسنه‌سی رمضاننك قدر کیجه‌سی فوت اولمشدر .

میراخور شیخی دوه زاده ایله بلاط شیخی دوه‌جی زاده‌نك قبرلری قوجه مصطفی پاشاده همجوار اولمشدر .

میرزا زاده محمدسعید افندی‌یه کلنجه یدی عدد محمد پیدرپی نقیب الاشراف اولمشلردر .
پیری زاده‌یه پیری پاشا زاده داماد اولمش وهندی ملا دیمکله معروف وصاف زاده اسعد افندی اسعد زاده ایله مشیختده خلف سلف اولدقلری کبی اسحق افندی‌ایله اسحق زاده اناطولی صدارتنده وفیض الله زاده ایله فیض الله نافذ افندی استانبول قضاسنده خلف سلف اولمشلر در .
آرسلان زاده مصطفی افندی واوغلی عبد الباقی افندی ایکیسی دخی تواریخ مختلفه‌ده غلطه وادرنه ومدینه منلاسی‌اولوب ینه‌اول رتبه‌ده ایکن فوت اولمشلردر .
سلطان ولدك قدس سره دردنجی اوغلی کوچك امیر عادلك اوغلنك اوغللری عبد الجلیل وعبد الجمیل بربرینك یرینه مصر خانقاهنه شیخ اولدقلری کبی ینه عادلك قیزینك اوغللری جلال الدین وجمال الدین دخی بربرینك یرینه ادرنه مرادیه‌سنه شیخ اولوب انلرك مدفنلری مصرده بربرینه متصل اولدیغی کبی ادرنه‌ده دخی ایکی برادر بربرینه قرین اولمشدر . بوندن اغربی مصرده جلیلك فوتی ادرنه‌ده جلالك فوتی کوننه وثانیا مصرده جمیلك فوتی ادرنه‌ده جمالك فوتی کوننه تصادف ایتمشدر .
همت زاده شیخ عبدالله افندی واوغلی عبدالصمد افندی التمش سکز یاشلرنده‌ایکیسی دخی سلیمانیه واعظلری ایکن فوت اولدقلرندن ماعدا ینه همت زاده عبد الشکور افندی وبرادر زاده‌سی نور الدین افندی بری ایاصوفیه وبری سلطان احمد واعظی ایکن برسنه‌ده ایکیسی دخی وفات ایدوب واعظ ایاصوفیه شکوره واعظ سلطان احمد نوری‌یه تاریخ واقع اولمشدر .
اواخر عهد سلطان مصطفی خان ثالثدن اواسط عهد عبد الحمید خانی‌یه کلنجه نصب اولنان صدور عظامکه دانه‌جی محمد پاشا محسن زاده محمد پاشا عزت محمد پاشا درویش محمد پاشا دارنده‌لی محمد پاشا قلفات محمد پاشا سلحدار قره محمد پاشا ثانیا عزت محمد پاشا یکن محمد پاشا طقوز نفردر جمله‌سنك اسملری محمد اولمق اوزره تصادف ایتمشدر .
برینه صدده عودت ایدهلم .

* توجیهات علمیه *

خلال ربیع الاولده اجرا اولنان توجیهات علمیه‌ده شیخ الاسلام عمر خلوصی افندینك دامادی استانبول پایه‌لولرندن مکی زاده عاصم افندی ایله دباغ زاده مصطفی افندی‌یه صدارت اناطولی پایه‌سی توجیه بیورلدی .
واستانبول قاضیسی شریف زاده حفیدی السید مصطفی افندینك مدت عرفیه‌سی سنهٔ مرقومه ذی الحجه‌سی خلالنده تمام اوله‌جغی جهتله حمامی زاده محمد راشد افندی‌یه اسکیلکی حسبیله استانبول قضاسی ذی الحجه‌نك اون بشنجی کوننده ضبط ایتمك ویوم ضبطندن عزلی معتبر اولمق اوزره توجیه بیورلمق بابنده تقدیم اولنان تلخیص

شیخ الاسلامی منظور پادشاه حقایق اکتناه اولدقده (بو صورتده مومیٰ الیه معزول حکمنده اولمغله حکومتی شرعا نافذ اولورمی) دیو برشیوهٔ ظریفانه ایله استفسار تنده جامع الکلم برخط عبرب نمون شرف افزای بالای تلخیص اوله رق ینه مساعدهٔ مسؤل ومرام بیورلدی دیوشانی زاده تاریخنده محرردر . پادشاه دل آگاه حضرتلرینک مراد همایونلری لطیفه یوللو اعتبارات قدیمه یه وعلی الخصوص طریق علمیه نك وضع اصلیسنی اخلال ایدن پایه مسئله سنه تعریض اولمق کرك ایدی . شویله که : طریق علمیه ده برینه هرقنغی کوندن اعتبارا برمنصبك پایه سی ویریلور ایسه اول کیمسه کویا بالفعل اول منصبده بولنمشده اول کون عزل اولنمش حکمنده بولنوردی شوحاله نظرا مثلا برینه استانبول پایه سی و یرلدکده بالفعل استانبول قاضیسنك اسکیسی اولمق یعنی تشریفاتجه اکا تقدم ایتمك لازم کلور ایشته بوندن احترازا یعنی استانبول قاضیسی بولنان ذاته پایه اله جق اولنلر تقدم ایتماك مقصدینه بنـاءً نصبی کوننده عزلی اعتبار ایدلمش یعنی نصبی کونی معزول حکمنده طوتلمق لازم کلمشدر . یوخسه حقیقةً معزول دیمك اولسه حکمی نافذ اولمامق لازم کلور . مع ما فیه غرض اصلی معلوم اولدیغندن سلطان محمود خان حضرتلری تلخیص شیخ الاسلامینك اجراسنه مساعده ایله برابر بو مقوله اعتبارات رسمیه ایچنده حقیقتك غائب اولدیغنی اشعار ایله اصول ورسوم عتیقه حقنده تعصب ایدنلره تعریض بیورمش اولدیلر .

* اوجاقلونك بعض سیئاتی *

دولتعلیه دفاتر خاقانیه موجبنجه جبه جی و یکیچری وسپاه وسلحدار واصحاب زعامت وتیمار نامـلریله ونام آخرله اوچیوز بیك عسكرك علی الدوام معاش ومصرفلرین تأدیه ایتمکده ایکن اولوقت اوجاقلو طوائفی بعض بلاد وسرحداتده برمقدار یرلو کساندن عبـارت قالمش واردوی همایونك درسعادتدن خروجنده کوچ حال ایله جزئی المقدار یکیچری اخراج ایده بیلمش ایدوکندن واصحاب زعامت وتیمار دخی بوکا شبیه برحالده بولندقلرندن هنکام سفرده دولتعلیه اعیـان واشرافك اتباعیله ماهیه لو سکبان استخدامنه ونفیر عام عسکری جمعنه مجبور اولمقده ایدی .

مع هذا اوجاقلو کرك درسعادتده وکرك اردوی همایونده درلو غائله لر احداثندن خالی اولمازلر ایدی .

حتی بودفعه دخی درسعادتدن اردوی همایونه کوندرلمك اوزره ترتیب اولنان اون عدد یکیچری اورطه سی لوازم راهلرین تنظیم ایله وقت حرکت وعزیمتلری تقرب ایتدکده عادتلری اولدیغی اوزره سائر اورطه لردن یماق تعبیر یله آدم جلب

وجمع ایدوب بو وجهله تجمع ایدن حشرات ایسه ضعفا وفقرای رعایایی سوکوب دوکر ودرلو اذا وجفا ایدر اولدقلرندن سکان آستانه داد وفریاد ایتمکده ایدیلر . هرنه حال ایسه حاضرلانوب داود پاشا صحراسنه چیمق اوزره ایکن بینلرنده ازقدیم اورطه غیرتیله درکار اولان منافسه‌یه وکچن سنه اهل عرض تعبیر ایتدکلری کروه ایله بالدیری چپلاق دینلان فرقه‌لر میانه‌لرنده وقوعه کلمش اولان مقاتله ومناقشه‌یه مبنی شهر جمادی الاولی غره‌سنده طاوق بازاری نام محلده بر غوغا چیقاروب برطاقمی اوراده کی خانه دخول وتحصن وبرفرقه سی دخی زقاقلر اره‌لرینه چوال وفوچی کبی شیلر وضع ایله تترس ایدرك مقاتله‌یه کیرشدیلر . بونك اوزرینه درحال صادر اولان ارادهٔ سنیه موجبنجه سکبان باشی عزل ونفی اولنه‌رق چلبی عثمان اغا سکبان باشی نصب ایله تأدیب اشقیایه مأمور اولمغین عثمان اغا محل غوغایه واروب برطرفدن دخی قائممقام پاشا ایله قپودان پاشا تهدیدات لازمه‌یه قیام ایتملری اوزرینه صنادید اوجاق اجتماع واتحاد ایله تسکین آتش فتنه وفساد ایلدیلر . اهل نجوم دخی بوحادثه‌یی مقابلهٔ شمس وزحله عزو واسناد ایلدیلر دیو شانی زاده تاریخنده مندرجدر . بعده جمادی الاولانك دردنجی بازار ایرتسی کونی مزبور اورطه‌لر داود پاشا صحراسنه چیقوب بر خیلی مدت دخی اوراده اقامت واهالیٔ آستانه‌یه ایصال انواع مضرت ایتدکدنصکره اردوی همایون جانبنه ییقیلوب کیتدیلر .

بو اورطه‌لر اون اوچیبك تعیین دفتری ترتیب ایله جانب میریدن اولیه جه استیفا ایدرك کیتمشلر واثنای راهده نیجه فضاحت ایتمشلر ایکن کچوك چکمجه کوپریسندن کچدکلری وقت کیزلوجه تعداد اولندقلرنده مجموعی بیك التیوز نفردن عبارت اولدقلری تحقق ایتمشدر .

الحاصل اوجاقلو مواجب نامیله ونام آخرله بیت المالدن مبالغ کلیه اخذ ایتمکده اولدقلری حالده هنکام سفرده بر ایشه یارامدقلرندن بشقه کرك درسعادتده وکرك اردوی همایونده پیدرپی غائله‌لر احداثندن خالی اولمازلر ایدی .

* مجازات *

اسکدارلی شیخ ابراهیم نام کمسنه بو اثناده سر وحدت دیو شرع وعقله اویماز صاچمه سوزلر سویلیه‌رك برچوق کسانی اغفال ایتدکدن بشقه نفسی مؤثر دیو شهرت بوله‌رق اندرون همایون اغالرینه چاتوب مرید ومنیبلری چوغالمش ایدی . وخاص اوطه طاقمندن حسین اغانی دخی یاحی یاقهار اسم شریفلرینه مداومت ایتدردیکندن کثرت اذکار وحرارت اوراد وافکار ایله حسین اغا جنون حالنه

کله رك سنت اوطه سنك جاملرینی قیروب پاره پاره ایتدیکی اثناده اتفاقا ذات شاهانه اورایی تشریف ایله قضیه یه کسب وقوف ایتمشیدی .
چند روز صکره یعنی جمادی الاولانك بشنجی کونی تبدیل بنشی طریقیله چاملیجه یه عزیمت بیوردقلرنده شیخك زاویه سی اوکندن کچرکن بر طاقم نسوان عربه لری وکرا بارکیرلری واندرون اغالری ایله مالا مال اولدیغنی کوردی حالبوکه اوجاقلونك اطوار نابجاسنه تحمل کلمز ایکن بوصره ده برده بویله متشیخلرك غائلهٔ کفتکوسی ایله اوغراشمغه زمانه نك تحمل اولمدیغی جهتله پادشاه دل آکاه حضرتلری همان بوآدم شیخ دکل قلاش ایمش تیز نفی اولنسون دیو باب عالی یه خبر کوندرمکله شیخ ابراهیم درحال نفی ایله درسعادتدن تبعید اولندی .
یکیچری زوربالرندن عثمان چاوش نام هرزه وکیل که اسکله لره توارد ایدن حطب وذخیره یی ضبط ایله احتکار صورتنده ایستدیکی بهایه بیع ایدرك اخلال اصول بیع وشرا ایله اضرار اغنیا وفقرا ایدردی خلال جمادی الاولاده برکون بعض اشیا مبایعه سی ایچون اون قبانه ایمش اولان براوطه باشی اسکیسیله منازعه چیقاروب اوطه باشی ایسه جری وجسور برآدم اولدیغندن براودون اتوب عثمان چاوشك اوزرینه هجوم ایتدکده بعض کسانك توسطیله غوغا باصلمش ایسه ده بوغوغا عثمان چاوشك ناموس موهومنه طوقنمغله سکبانباشی بولنان چلبی عثمان اغایه واروب ومرقوم اوطه باشیدن شکایت ایدوب کندوسنك ماجرالری ایسه عثمان اغانك خاطر نشانی اولمغین همان عثمان چاوشی اغا قپوسی آخورنده بوغدیروب خلقی ظلم وتعدیسندن قورتاردی .
ینه رؤسای اشقیادن اسکدارده حماللر کتخداسی اولان ابراهیم اغا که بر مدتدنبرو اسکدار طرفنده تفرد وتمرد ایله انواع تعدیاته وبی ادبانه حرکاته اجتسار ایتمکده ایدی اوائل جمادی الآخرده سکبان باشی عثمان اغا انی دخی علوفه یه دائر بعض سؤال وجواب بهانه سیله اغا قپوسنه جلب ایدرك بوغدردی .
یکیچری کروهندن وقالیونجی طائفه سندن طاشجی محمود نام سرکردهٔ اشقیا که وقعهٔ سلیمیه ده خاطری صایلور ایتلردن اولدیغی حالده سیدی علی پاشا قپودانلغنده قپودان پاشا چاوشی وباش اغا اولمشیدی واره صره غلطه جانبنده عربده چیقاروب رعایایی تجریم ایده کلوردی انی دخی قپودان پاشا بالارادهٔ سنیه بشکطاش آچیغنده کی قالیونده قتل ایله سرمقطوعی باب همایون پیشکاهنده غلطیدهٔ خاك خذلان ونمونهٔ امثال واقران اولدی اون قبانی نظام اوسته لرندن اتمکجی اسماعیل دیدکاری دیکر بر سر دفتر اشقیا که ذخیره نك اعلاسنی رشوت ایله ایستدیکنه ویروب سائرلره چوروك

ذخیره توزیع ایتدرمکله اکمکجی اصنافی انك شرارهٔ شر ومضرتندن یانوب یاقلمقده ایدیلر ینه خلال جمادی الآخره‌ده اودخی سکبان باشی عثمان اغا معرفتیله بحراً نفی واجلا وکچوك چکمجه آچقلرنده بحره القا ایدلدی .

اسکدارده بالبان اسکله‌سی وراسنده ودباغخانه جوارنده وساحل دریایه قریب دیکر کوشه وکنارلرده بولنان بیکار اوطه‌لری اوته‌دنبرو دارالندوهٔ اشقیا واراذل اشخاصه مأوی اولوب بو اثناده بعض اشقیا برقاچ اهل عرض خاتونلری جبراً مذکور اوطه‌لره کوتورمك اوزره یولدن چویره‌جك اولدقلرنده اسکدار اهالیسی تجمع وتخلیص ایله کیفیتی باب عالی‌یه عرض واخبار ایتملری اوزرینه بواوطه‌لرك هدم وامحاسی ایچون اصدار بیوریلان فرمان عالی موجبنجه همان بستانجی باشی وسکبان باشی ومعمار اغا ماه رجبك اوچنجی چهارشنبه کونی اسکداره کچوب ایکییوز قدر بیکار اوطه‌لرینی هدم وامحا ایتمشلردر .

غریبدرکه بعضیلرنده چوجقلی قحبه‌لر ایچون بشیکلر ظهور ایتمشیدی اوطه‌لرك بووجهله هدمنده اشقیای مرقومه‌نك اکثری فرار واختفا ایلمشلر ایسه‌ده بعضیلری اله کچوریله‌رك جزای سزالری اجرا قیلنمشدر .

ایکی کون صکره سکبان باشی عثمان اغا غلطه‌ده قله قپوسی قربنده‌کی قهوه خانه صاحبی وبرچوق زوربالرك رئیس متغلبی اولان یتیم اوغلنی قالدیروب استانبول زندانده اعدام ایتمکله عونهٔ خونه‌سی کریزان وپریشان اولمشدر .

اسبق غلطه قاضیسی اولوب ایکییوز یکرمی درت سنه‌سی ربیع الآخرنده بروسه قضاسی پایه‌سی آلان خلیل حمید پاشازاده میر نورالله افندی دوراسبقده مقربین رجال ایله الفت واختلاط ایدرك مقتضای وقت وحاله دائر بعض محاوراتنك موجب قیل وقال اولمسی ذهن همایونده براثرانفعال براقمش ایدوکندن بشقه طریق علمیه اصحابنه یاقشمیه‌جق صورتده ارباب هوا وهوس ایله آمیزش ایده‌کلدیکندن (ناسزا حرکتنه مبنی طریقی قبول ایتامکله تهی‌قالمسون ایچون کندویه میرلوالق احسان همایونم اولمشدر) دیو برقطعه خط همایون صادراولمغین شعبانك دردنجی کونی باب عالی‌یه دعوت وکتخدا اوطه‌سنده جزئیجه تنفس واقامت عقبنده علما کیجه‌لکی تعبیراولنان چتال دستاری النوب کاتبی دستار اکسا ایدلدکده چونکه اولوقت طریق علمیه اصحابندن بری اعدام اولنه‌جق اولسه ابتدا عهده‌سنه میرلوالق توجیهیله بعده اعدام اولنمق عادت اولدیغنه مبنی میر مومی الیه غایت خوف وتلاشه دوشمکله تطمین وتسلیت ایله برمقدار عقل وشعوری عودت ایتدکدن صکره حضور قائممقامیده عهده‌سنه میرلوالق توجیهیله البالس خلعت اولنه‌رق ادرنه‌ده اقامته مأمور بیورلدی .

یدی قلەدن بر معتاد سکردە رك بارکیرلر ایلە ات میدانندە لحم کتورن سکردیم اوستەسی حکیم اوغلی سمتنە کلدکدە بر پیر ناتوان بالتصادف ایلرودن ظهور و بلاشعور ات کتورن حیوانلرك اوکندن مرور ایتمکلە معاذاللە اغوری کسدك دیو اول اغورسز بو بیچارە اختیارك اوزرینە هجوم وحوالۀ تازیانۀ ضرب وشتوم ایتدیکنە قناعت ایتمیوب ایاغنی التە الەرق باشنە دکمە ایلە اورمقدە اولدیغی حالدە بیچارە اختیار دخی مسلمان یوقمی دیو فریاد وفغان ایلە اورادە ساکن اولان حکیم اوغلی علی پاشا حفیدی سعداللە بکك امامی وحاجی صالح نام چوقداری وحکیم اوغلی علی پاشا جامعی امامی بو آدم بیلمزلك ایلە کچمش ارتق یتر وازکچیکز دیەرك رجا صورتیلە مرقوم بیچارەیی تخلیص ایتمك ایستدکلرندن اوستە ایلە رفقاسی آنلری دخی شتوم غلیظە ایلە تکدیر ایتملریلە انلر دخی مضاربەیە قیام ایتملری اوزرینە کویاکە قیامت قوپمش ویلدزلر یرە دوشمش کبی التمش قدر اوجاق سکبانلری اوستەلر بالاجتماع سکبان باشی‌یە واروب مرقوم امامر ایلە چوقداردن اشتکا ولاجل المرافعە اغاقپوسنە احضارلریلە اعداملرینی استدعا ایتملری اوزرینە سکبان باشی دخی بونلر علمادندر بوخصوص بنم عهدەمدن خارجدر دیو اعتذار ایلدکدە چونکە سکبان باشینك مقتضای صداقتی اوزرە برخیلی اشقیانك اعدامنە همت ایلەسائرە عبرت کوستردیکندە یکیچری زوربالری تحمل ایدەمز اولدقلرندن بشقە شهرلونك یکیچریلر علیهنە حرکتە الشملرینی حقلرندە پك مخاطرەلو برکیفیت بیلدکلرینە مبنی مرقوملرك اعدامیلە شهرلولری قورقتمق خصوصنی کندولرنجە برمسئلۀ حیاتیە عد ایدرك سکبان باشی‌یە خطاباً (صوکنی صای شمدی‌یە قدر بشیوز نفریمزی اولدردك البت بونلر یدە اولدرملیسین) دیو مرقوملرك جلب واعداملری خصوصندە اصرار واولمدیغی صورتدە ایقاظ فتنەیە قیام ایدەجکلرینی اشعار ایتدکلرندن ناشی عثمان اغا بونك اوزرینە ارتق کندوسنك عزلی لازمهٔ حالدن اولدیغنی باب عالی‌یە انها ایتمکین شوالك اون یدنجی کونی عزل ایلە اسکدار جوارندە قاضی کویندە اقامت وانزوایە مأمور اولوب یرینە اسبق محضر اغا سکبان باشی نصب اولندقدنصکرە قائممقام پاشا ایلە شیخ الاسلام افندی طرفلرندن استحصال اولنان رخصت اوزرینە مومی الیهما امام افندیلر ایلە مرقوم چوقدار بلاموجب شرعی اغا قپوسی جوارندەکی تابخانەدە بوغدیریلوب نعشلری دریایە آتلدی .

عثمان اغانك صادقانە وجانسپارانە حرکاتنە نظراً خدمات عالیەدە استخدامە لیاقتی معلوم پادشاه دل آکاه اولمق سببیلە بش اون کوندنبرو قائممقام اولمق احتمالی زبانزد ادانی واعالی ایکن بوصورتلە انفصالی وقوع بولیجق بوبابدە خلق سوء ظنە

ذهاب ایله هر بری بردرلو سوز سویلمکه وحسد وغرضکارلق بحثنده مقتضای
مسئله‌یی یکدیکرندن استعلام ایلمکه باشلادیلر شویله‌که : زور بالرك (اکر بوآدملر
اعدام اولنمز ایسه قشله‌لری سد ایلرز) دیدکاری قائممقام ایله شیخ‌الاسلامه اخبار
اولندقده بزده استانبولده حکم شرع شریفه اطاعت قالمدی دیوجامعلری سدایلرز
باقه‌لم خلق شرع شریفه‌می تابع اولور یوخسه بلافتوی قتل نفوسه‌می راضی
اولورلر دینلسه عجبانه اوله بیلور ایدی بونده البت برصوقاچیغی وار دیرلر ایدی
قائممقام پاشانك عثمان اغایی استرقاب ایله اجرای غرض ایدوب ایتمدیکی
معلوممز دکلدر فقط بروقتدنبرو خواص وعوام ناس یکیچری زوربالرندن متنفر
اولدقلری جهتله ایش اویله برمسئلهٔ دینیه شکلنده میدانه قونلسه خلقك یکیچریلر
علیهنه قیام ایله غلبه‌لری اکرچه مأمول ایدیسه‌ده زیرده بیان اولنه‌جغی وجهله
بواوانده عساکر اسلامیه طونه‌یالیسنده روسیه‌لو ایله حرب و پیکار اوزره ایکن
پایتخت سلطنتده بویله برجسیم عربده چیقارمق موافق حال ومصلحت اوله‌مازدی .
مع مافیه زوربالرك بومثللو چرکین حرکتلرندن طولایی ایلروده یکیچریلر علیهنده
قوللانمق اوزره سلطان محمود خان عدلی حضرتلرینه برقوهٔ کافیه حاضرلانمقده‌ایدی .
بروجه مشروح عثمان اغانك یرینه سکبان باشی اولان محضر اغا ادارهٔ اموردن عاجز
بر پیر ناتوان اولمق حسبیله ذی القعده نك اون ایکنجی کونی عزل ایله یرینه مومی
الیه عثمان اغانك دامادی اولان استانبول اغاسی سکبان باشی اولمشدر .

* ولادت *

صلب پاك شهریاریدن ربیع الاولك یکرمی بشنجی جمعه کیجه‌سی فاطمه سلطان
وجمادی الاولانك یکرمی بشنجی بازار ایرتسی کیجه‌سی صالحه سلطان تولد ایدرك
اوچر کون طوپ شنلکی اجرا اولندی .
وذی الحجه‌نك طقوزنجی وتشرین ثانینك اون اوچنجی بازارایرتسی کیجه‌سی بعد
الغروب ساعت برده ایکن برشهزاده مهد آرای وجود اولوب سلطان مراد تسمیه
اولنه‌رق برهفته طوپ شنلکی ایله اعلان سرور وشادمانی قیلندی .

* وفیات *

کوزل حصارده منفیا مقیم اولان شیخ الاسلام اسبق عطاء الله افندینك خلال
رمضانده وفات ایلدیکی خبر النذی .
متوفای مشار الیه شیخ الاسلام اسبق مرحوم محمد شریف افندینك مخدومی اولوب
بیك یوز یتمش اوچ سنه‌سی جمادی الاولاسنك اون ایکنجی کیجه‌سی تولد ایتمشدر

عنفوان جوانیسنده مدرسیندن توقادی مصطفی افندیدن علوم عالیه تحصیل ایلمشدر اون ایکی یاشنده ایکن سلك مدرسینه داخل و بیك یوز طقسان یدی سنه‌سی محرمنده بایهٔ قدس غلطه مولویتنه نائل اولمش و بیك ایکییوز درت سنه‌سی ربیع الاولنده ادرنه پایه‌سی آلمش ایدی بر سنه صکره بالفعل مکهٔ مکرمه قاضیسی اولمغله واروب بر سنه مدت عرفیه‌سنی اتمام ایله عودت ایتدکدنصکره بیك ایکییوز سکز سنه‌سی شوالنده عهده‌سنه استانبول پایه‌سیله برابر نقابت اشراف منصب شریفی توجیه بیورلدی بعده بیك ایکییوز اون اوچ سنه‌سی شعباننده اناطولی پایه‌سی واون بش شعباننده روم ایلی پایه‌سی آلدی واون طقوز شعباننده بالفعل روم ایلی قاضیعسکری ویکرمی بر سنه‌سی غرهٔ رجبنده شیخ الاسلام اولدی هنگام مشیختنده ظهوره کلان وقایع مکدره صره‌سنده کندوسنك احوال واطواری برتفصیل جلد سابقده بیان قلنمش اولدیغندن تکراریله ارباب مطالعه‌یه باش اغریسی ویرمیه‌لم .

بیك ایکییوز یکرمی اوچ سنه‌سی جمادی الاولاسنده علمدار پاشانك درسعادته ورودنده مشیختدن عزل ایله ابتدا بکده واقع ساحلخانه‌سنده اقامته مأمور اولدقدن صکره سنهٔ مرقومه جمادی الآخره سنك یدنجی کونی قزانلق قصبه‌سنه نفی اولندی وبعده یکرمی بش سنه‌سی اواسطنده منفاسی کوزل حصاره تحویل قلندی واشبو التی سنه‌سی رمضاننك یکرمی التنجی کونی اجل موعودیله وفات ایلدیکی خبرالندی (غایة کل متحرك سکون ونهایة کل سکون ان لایکون) مرتب اشعاری وعربی وترکی منشئات وتقریضاتی واردر عقاید وهابیه‌نك رد وابطالنه دائر قاضیعسکر علی زاده افندینك اثرخامه‌سی اولان رساله‌یی شرح ایتمشدر .

بهجه وفیض الله افندی فتاواسیله نتیجة الفتاوانك الفاظ وعباراتنی تلخیص وتنقیحه ابتدار ایله کتاب الاجاره‌یه قدر تحریر ایلمش ایسه‌ده اتمام ایده‌مامشدر تعبیرات ترکیه ایله علی طریق الاختصار تفسیر بیضاوی‌یی تحشیه‌یه ابتدار ایدوب انجق بونك دخی اتمامنه موفق اوله‌مامشدر .

علوم حکمیه‌یه چندان رغبتی اولمیوب اکثر اوقاتنی علوم شرعیه‌یه حصر ایدردی سکوتی مقالنه وحلمی انفعالنه غالب وزهد واتقاسی قلوب عامه‌یی جالب ایدی .
(عفا الله عما سلف)

ذی الحجه‌نك بشنجی جمعه ایرتسی کونی بالفعل روم ایلی قاضیعسکری اولان عاشر افندی زاده محمد حفید افندی وفرداسی بازار کونی قپودان دریا قره محمد پاشا وفات ایتمکله بروجه آتی ترجمهٔ حاللری ایراد اولنور .

شانی زاده تاریخنده بیان اولندیغنه نظراً چند روزدنبرو حفید افندی محموم وبحران

روی ایله مادهٔ ممرضه جانب رأسه صعود وهجوم ایدوب منتخبی اولان اطبا ایسه بومقوله حالات غیر مأموله‌ده فریضهٔ ذمت اطبا اولان تدابیرسریعه‌یه وقوفدن کندو کبی قاصر ومحروم اولمغله مشار الیه بوحال اوزره برقاچ کون مغشی علیه قاله‌رق ذی الحجه‌نك بشنجی کونی مرحوم والتنجی کونی صدر اناطولی علی زاده السید محمد صدرالدین افندی صدر روم اولدی .

ذی‌القعده‌نك ایکنجی کونی قپودان دریا حافظ علی پاشا عزل ایله یرینه کچوك حسین پاشا کتخداسی اولوب قره کتخدا دیو معروف اولان واقدمجه عهده‌سنه بیوك امیر اخورلق توجیه بیوریلان محمد اغا قپودان دریا اولوب حافظ علی پاشا عهده‌سنه دخی ابتدا خانیه متصرفلغی توجیه اولنمشیکن چند روز مرورنده روم‌ایلی سوریجیلکنه انتخاب اولنمشیدی .

قره محمد پاشا ماه مرقومك دردنجی جمعه ایرتسی کیجه‌سی ساعت طقوز صولرنده ایکن اورته کوی جامعنك اوست طرفنده‌کی ارمنی یالیلرنده ظهور ایدن حریقه معتاد اوزره کیدوب اول کیجه ایسه قره یل روزکاریله هواصوغوق ویاغمورلی اولدیغندن مشارالیه حریقی اطفا ایچون سعی وغیرت وزیاده حرکت ایدرك برقاچ ساعت قدر تعب ومشقتدن صکره غرق عرق اوله‌رق ترسانه‌یه عودت اثناسنده صوغوق الوب وبر شدتلو حمای مطبقه‌یه مبتلا اولوب اطبا تدبیر ودوا ایلمشلر ایسه‌ده (شنیدم از حکما مرك را دوایی نیست) مؤداسنجه یکرمی کون مرورنده یعنی ذی‌الحجه‌نك التیسنده ارتحال داربقا ایتمکله قپودانلق ایالت جزائر ایله قوجه ایلی سنجاغی متصرفی خسرو محمد پاشایه توجیه قیلندی .

مقدما مصر والیلکندن منفصل وبعده پك‌چوق معمر اوله‌رق جلوس عبدالمجید خانیده منصب صدارت عظمایه نائل اولان مشهور خسرو پاشا بودر .

شانی زاده تاریخنده حفید افندی ایله قره محمد پاشانك وفاتلرینی بیان صره‌سنده دیرکه بوکونلرده وقوع بولان مقابلهٔ علویین احکامندن اهل نجومك موت ونکبت عظمی دیو ایما ایلدکلری خولیالرینه مشارالیهمانك متعاقبا وفاتلری تصادفی عندلرنده اثبات مدعا کبی برامر عبرتنما اولدی .

بوسنه تمبکتو بلادی قربنده ازوات نام محلده مشاهیر علماء مغربدن شیخ مختار کنتاوینك دخی وفاتی خبری النمشدر .

فاضل مشارالیهك پك چوق تألیفاتی واردر ازجمله برچوق علملردن بحث ایدر . النزهه‌نام کتابی اولوب انده بالمناسبه علم هیئتی ذکر ایله ارضك کرویتندن وسیر وحرکتندن

بحث ایدرك ارضك كروی اولدیغنی درمیان وارضك حركتنی یاسكوننی اعتقاد ایتمك مضر اولمدیغنی بیان ایلمشدر .

چونكه اولوقت علماء مغرب بیننده ایكی مسئله موضوع بحث ومجادله اولوب بری قرنتنه ودیكری ارضك كرویتی وسیر وحركتی مبحثی ایدی . حتی زیتونه جامع شریفنده مدرس اولان تونسلی شیخ محمد مناعیٔ مالكی ایله حنفی مفتیسی اولان شیخ محمد بیرام بیننده بوایكی مسئله اوزرینه مباحثه ومحاوره‌لر وقوع بولمشیدی. شویله‌كه: محمد مناعی قرنتنه‌نك حرمتنه وارضك بسیط اولدیغنه ذاهب اولوب محمد بیرام ایسه قرنتنه‌نك اباحه‌سنه ووجوب اجراسنه وارضك كرویتنه قائل ایدی . اشبو شیخ بیرام علوم نقلیه وعقلیه‌ده تألیفات كثیره صاحبی اولوب دولت عثمانیه‌نك مبدأندن سلطان محمود خان ثانی حضرتلرینك عصرینه قدر برتاریخ دخی یازمشدر . اول عصرك مشاهیر فضلاسندندر صاحب ترجمه شیخ مختار كنتاوی دخی ارضك كرویتی بحثنده انكله هم افكار بولنمشدر .

* حوادث كونیه وسماویه *

جمادی‌الاولانك یكرمی اوچنجی كونی اورته كوی اوكنده لنكر انداز اولان طاوس بحری نام قپاقلو قالیون همایونك اورته دیركنه صاعقه اصابت واندن اشاغی‌یه نزول ایله برقاچ نفوس تلف ایلدی . واورته دیرك طوتیشوب كوچ حال ایله اطفا اولندی .

ماه مرقومك یكرمی التنجی صالی كیجه‌سی بك اوغلنده حریق ظهور ایله وافر بیوت ودكاكین یانمقده ایكن صباحه قارشو بر عظیم یاغمور یاغمغه باشلایوب كیتدكجه شدت بولدی . پیدا اولان عظیم سیللر دن اطراف وجوارده وافر كوپری وابنیهٔ سائره خراب وبك چوق حیوان وانسان غرقاب اولدی . ازان جمله بشكطاشك طاش كوپریسی دخی ییقلدی . شانی زاده‌نك بیاننه كوره بشكطاش بیاغی بردریا اوله‌رق اسواقده بولنان رجال ونسوان وصبیانك بعضیلری غرق اولوب بعضیلری دخی اولرك پنجره‌لرندن ایچرویه النه‌رق قورتارلمشدر . وبشكطاشده‌كی ارككلر حمامنك خدمه‌سندن بعضیلری چیقوب فرار ایتمشلر بعضیلری دخی سد باب ایله جامه كنده مكث وقرار ایلمشلر ایسه‌ده صویك قوتنه قپو طیانه‌میوب آچلمش وسیل ایچرویه هجوم ایله حمام سقفنه قریب محله‌دك صوایله طولمش وایچنده كیلر بوغیلوب تلف اولمشدر اشبو بلابارانی برطرف اولدقدنصكره بشكطاش كوپریسنك مجدداً انشاسنه ارادهٔ سنیه متعلق بیورلمشدر .

بو اثناده لازستان طرفنده برشدید طاعون ظهور ایتمكله خلق موتالرینی دفنه

يتشديره ميوب جنازه‌لر اولرده ويوللرده قاله‌رق تعفن ايتديكندن صاغلر خسته‌لری براغوب فرار ايتمشلر ايسه‌ده انلرك دخی كميسی طاغلرده فوت وكميسی آجلقدن مشرف موت اولمشلر بو مصيبت عظمی خبری درسعادتده شايع اوليجق هركسه خوف ودهشت كلمشدر .

رجبك سكزنجی بازار ايرتسی كيجه‌سی بعد الغروب ساعت برراده‌لرنده ايكن لانقه يكی قپوسی خارجنده حريق ظهور وروزكارك شدتندن ناشی درحال قلعه ديوارندن ايچرويه دخول ايله اوچ قول اولدی شانی زاده ديركه مقدمجه كوكب عطارد جزء اجتماعه درت درجه قريب ودرت كون اول وقوعبولان اسد تحويلی زايچه‌سنك وتد رابعنده ينه برج ناری اسدده محترق اولمغله حريق مذكورك ايرتسی كون ساعت بشه‌دك اون التی ساعت قدر امتدادی منجمين زعمنده احكام مرقومه‌يه محمول اولدی .

غريبدركه بو حريقده محترق اولان خانه‌لرك اكثری ارمنی خانه‌لری اولوب آتشك افراط اوزره شدت وسرعتندن ويغماكرانك بی محابا خانه‌لره كيروب اموال واشيايه هجوم وصولتندن ناشی بيچاره‌لر سركردان واكثری اموال واشياسنی ترك ايدرك همان نسوان وصبيانيله تخليص عرض وجان ايچون كريزان اولدقلری حالده ارمنيلردن بريسی مخزنه براز اشيا آتمق قيدينه دوشوب بعض احبابی دخی تجمع واعانه ايله بعض اشيايی مخزنه نقل ايتدكلری صره‌ده ايچلرندن بريسی دخی او صاحبنك اوچ درت آيلق چوجوغنی بشيكی ايله برابر مخزنه نقل ايديورمش مخزنك قپاغی سد واوزری طوپراق ايله ستر اولندقدن صكره جمله‌سی فرار ايتمش وآتش اورايه كلوب اول خانه‌يی دخی احراق ايلمش چوجوغك والده‌سی ايسه سلامته چيقديغی كبی عقلی باشنه وچوجوغی خاطرينه كليجك وای بنم اوغلم بشيكده قالوب ياندی كاشكی بن يانيدم ديو فريادة باشلادقده اول كمسه بن مخزنه بر بشيك قويدم اما ايچنده چوجق اولديغنی بيلمم باقدم ديمكله پدر ووالده‌سی درحال محل حريقه سكرتمشلر ايسه‌ده كرسته‌لرك آتشدن اول خانه ويرانه‌سنه ياقلاشمق قابل اولمديغندن فرداسی كون بر قاچ طولمبه وبر مقدار سقالر ايله آتشی براز اطفا ايدرك ولغمجيلر كتوردوب برتقريبله مخزنك قپوسنی بوله‌رق ايچنه كيردكلرنده چوجق صاغ وسالم بولنه‌رق والده‌سی همان الوب ملأ ناسده ارضاعه ابتدار ايله جناب حقه شكر كذار اولمشدر .

ينه شانی زاده تاريخنده ديركه زيج قسينيدن محرر حقيرك برموجب قاعدهٔ حساب بطريق الهندسه رسم واكتتاب ايلديكم اوزره شهر شعبان المعظمك دردنجی صالی كيجه‌سی غروب آفتابدن بش ساعت وبش دقيقه مرورنده ماه منير برج حوتده

(عقدهٔ)

عقدهٔ ذنبده انخسافه آغاز ایلدکده تقلیل اضائه و تنویر ایدوب غروب شمسدن التی ساعت یکرمی درت دقیقه مرورنده اون ایکی اصبع فرض اولنان جرم قمرك یدی بچق اصبعی تماما منخسف اولەرق وسط خسوف اولمغله درعقب انجلایه آغاز و ینه بدأ خسوفدن اولان وقته مساوی وقت وسط خسوفدن دخی برساعت اون طقوز دقیقه مرورنده یعنی غروب شمسدن یدی ساعت قرق اوچ دقیقه مرورنده تماما انجلا ایله حیلولت کوکب ارضدن کلیاً خلاص اولدی ایمدی طالع وسط خسوف بروج شمالیەدن ومن جهة منسوبات قسطنطنیەدن اولان برج سرطانك متفق ومدیری قمر خانهٔ سفر بعید اولان بیت تاسعده منخسف و شریکی زحل اولمقدن ناشی زعم منجمینده بعض عساکر اسلام وسرکاران وزرای عظامه جانب شمالده بر نهر یا دریا کنارنده مکاره وقوعیله آستانهٔ علیه متعلقاتی سکاننده وباخصوص اشراف ومقرباننده انقباض درون و اندوه وغم وقمرك بعد الانجلا ابتدا مریخ ایله تربیعی دخی لوند وخذله مقولەسندن بعض علما وائمه واشرافه ضرر ونکبت والم وقوعنه دلیل اولوب بو خسوفك ساعات سقوطی موجبنجه مدت تأثیری ایکی ماه واون طقوز کون قدر اولمغله احکام مذکوره اشبو نصف شعباندن بدأ ایله شهر ذی القعدهٔ آتیه اوائلنه قدر تمام اولور دیدیلر . (لا یعلم الغیب الا الله)

مورخ جبرتی وقایع مصریەنك بیانی صره سنده دیرکه شهر شعبانده بنات نعش صغیر ایله مدار بنات نعش کبیر اره سنده برقویروقلی یلدیز طوغدی که باشی غربه طوغری اولوب قویروغی دخی جهت شرقه طوغری چیقمش ایدی مزراق بونی ضیاء مستطیلی وار ایدی هرکیجه طوغار وخلق اکا باقوب ذوات الاذناب حقنده تصنیف اولنان ملحمەلره بقار ایدی اوچ آی قدر کورندی بعده جرمنك برمقداری مضمحل اولەرق جنوب طرفنه کیتدی ونسر طائره تقرب ایتدی . انتهی

* وقایع مصر وعربستان *

مصر والیسی محمد علی پاشا وهابیلرك قهر وتدمیریله حرمین شریفینك استخلاصنه مأمور اولمغله سفر حجاز ایچون تدارکات لازمه ایله مشغول اولدیغی حالده اشبو یکرمی التی سنه سی محرمنده سویشه کیتمش وبحر احمره مجددا چندقطعه کمی ایندردکدنصکره اوائل صفرده مصره عودت ایتمش ایدی .

کولەمنلر محمد علی پاشانك مصرده کسب قوت واقتدار ایتدیکنی کوردکجه دلکیر اولەرق انك قوتنی کسر ایدوبده کما فی السابق حکومت مصریەیی اللرینه المق ایچون فرصت کوزه درلردی محمد علی پاشا ایسه بتون بتون کولەمنلری بتوروبده اغیاردن

خالی اولەرق مصرده حکومت ایده بیلمك تدابیریله مشغول ایدی بناءً علیه بو اثناده حجازه کیده جك عسکره اوغلی طوسون پاشایی باشبوغ نصب ایدوب قبة الغربده اردو قورلدی بوندن بشقه کویاکه مقدما شامدن طرد اولنان یوسف پاشایی ینه مقامنه اقامه واقعاد ایچون دیکر براردو ترتیبنه ابتدار ایله بوکا دخی الفیەنك رئیسی اولان شاهین بك باشبوغ اولدی بونمایشلردن محمد علی پاشانك مرامی ایسه کولەمنلری طوبلیجه برقارەیه صوقوبده اعدام وازالەایله مصرجه امنیت کافیه حاصل ایتدکدن صکره حجازه اردو سوق ایتمك ایدی .

صفرك بشنجی جمعه کونی طوسون پاشا اردوسنك عزم سفر حجاز ایده جکی اقدمجه دلاللر واسطه سیله اعلان اولندیغندن یوم مرقومده آلایده حضوری لازم کانلر کافةً قلعەیه چیقملریله امرای مصریه دخی تبعه وکولەلری وعسکرلری ایله برلکده اولەرق چیقدیلر .

محمد علی پاشا کولەمنلرك آلای ایله کیدرکن اعدام وازالەلرینی قرارلاشدیروب کیجەدن کیفیتی یالکز حسن پاشا وصالح قوج نام سرکردەلر ایله کتخداسی لاز اوغلی محمد بکه سرا افاده ایلمش وصباحلین قپو اغاسی ابراهیم اغایه کشف راز ایدلمش اولدیغی حالده امرای مصریه وسائری بروجه بالا قلعەیه چیقوب محمد علی پاشانك یاننه دخول ایله قهوه ایچدکلرندن صکره قالقمشلر وآلای دوزیلوب کولەمنلر دخی برلکده حرکت ایتمشلر .

شویلەکه: ابتدا دلیل باشی اوزون علی دلیل طائفه سیله یوریوب بعده ضابطه واحتساب مأمورلری واوجاقلو طوائفی کچدکدنصکره صالح قوج دخی عسکریله حرکت ایدرك آنك آرقەسندن امرای مصریه وبعده پیاده وسواری عساکر وبیکباشیلر وارباب مناصب وقپو اغاسی ابراهیم اغا حرکت ایتمش والك صکره محمد علی پاشانك اوغللری ابراهیم بك ایله باشبوغ اولان طوسون پاشا بنوب حرکته ابتدار ایتدکلری صرەده محمد علی پاشا اوغللرینك برتقریبله صاوشدیریلەرق کوزه دلمسنی کتخدا بکه سپارش ایتدکدنصکره کندوسی حرم دائره سنه کتمش امرادن سلیمان بك البواب دخی نیت خفیەدن بی خبر اولەرق دوکون فضولی کبی کلوب کیدر وآلایی ترتیب ایدر ایمش تمام دلیل طائفەسی واوجاقلو عزب قپوسندن چیقدقلری کبی صالح قوج قپونك قپانمسنی امر وکندو عسکرینه مقصد نه اولدیغنی تفهیم ایدیجك ابراهیم اغا قپویی سد ایله معیتنده کی روم ایلی تفنك اندازلرینه آتش قوماندەسی ویرمکله همان کولەمنلرك اوزرینه آتش ایتمکه باشلادقلرنده کولەمنلر ساحهٔ سوق القلعەیه چیقیلان یوقارو قپودن باب اسفله قدر اولان برضیق ویوقش محلده محصور قالوب یوقارویه رجعت

ايتمك ايستمشلر ايسه‌ده آتلر بر برينه صيقشديغندن وپيدر پی اشاغيدن يوقارو تفنك وطبانجه ايشلمكده اولديغندن ناشی حركت ايده ميوب كيمی مقتول وكيمی مجروح اوله‌رق يره دوشمكده اولدقلری حالده شاهين بك وسليمان بك البواب برطاقم كوله‌منلر ايله سل سيف ايدرك يوقارو سكردوب اورته‌يرده‌كی ساحه‌يه واصل اولمشلر ايسه‌ده چوغی اوريلوب يره دوشديكی صره‌ده شاهين بك دخی اوريله‌رق همان باشی كسيلوب محمد علی پاشايه كوتورلمشدر . سليمان بك البواب قاچوب برج كبيرك ديواری اوزرينه چيقمشيكن ارقه‌سندن قورشون ايله اوريلوب دوشوريله‌رك انك دخی باشی قطع ايله پاشايه تقديم ايدلمشدر . بونك اوزرينه ارتق عسكری طاقی كوله منلردن اللرينه دوشنی اعدام ايتمكده اولدقلری حالده ايچلرندن طوسون پاشا خانه‌سنه التجا وكوشه وبوجاقلرده اختفا ايدنلر طوتيلوب اعدام اولندقلری كبی كتخدا بك يانده بولنوبده آلايه يتمامش اولان احمد بك ويحيی بك الالفی وبيوك علی كاشف وسائر كوله‌منلر دخی اخذ وحبس وبعده اعدام اولنمشلردر .

بروجه بالا كوله‌منلر اوزرينه تفنك اتلمغه ابتدار اولنوبده ايچلرندن بعضيلری سل سيف ايله يوقارويه سكرتدكلرنده ابراهيم بك ايله طوسون پاشانك اساس ماده‌دن خبرلری اولمديغی جهتله بونه ديو استكناه حاله قيام ايتدكلری صره‌ده كتخدا بك سزك اكلايه‌جغكزشی دكل هايدی حرمه كيديكز ديو انلری اورادن صاوشديروب بيوك مهلكه‌دن قورتارمشدر يوخسه اولوم اری اولوب ياغمور كبی ياغان قورشون دانه‌لری ايچندن كچه‌رك اورايه قدر چيقمش اولان كوله‌منلرك اوراده ايكيسنی دخی اتلاف ايتملری ملحوظ ايدی .

مؤخرا محمد علی پاشايه ايكی اوغلكزی قيه‌مدين نصل بويله مهلكه‌ده براقديكز ديو سؤال اولندقده محمد علی اولاد ايدينور لكن بونلری ايدنمك كوچدر ديو ايكی طرفده‌كی قولتوق يصدقلرينی كوسترمش اولديغی مرويدر .

خارج قلعه‌نك حالنه‌كلنجه بروجه بالا قلعه قپوسی قپاندقده رميله ميداننده بولنان خلقه دهشت كلدی واوراده آلايك ورودينه منتظر اولان عسكر قاچدی سيرجيلر طاغلدی شهر ايچنه برعظيم غلغله دوشدی خانلر قپاندی نه‌اولديغی ونه اوله‌جغی كمسنه بيله‌ميوب هركس متحير قالدی .

عسكری طائفه‌سی حقيقت حاله واقف اوليجق بكلرك خانه‌لرينه سكرتديلر ويغمايه قيام ايتديلر بعده درون مصرده قالان كوله‌منلری تجسس ايله برر برر اخذ وكرفت ايدر اولديلر وطوتيلانلر كتخدا بكك امريله همان اعدام اولنديغندن برچوغی دخی بوصورتله اعدام اولنوب بك آزی تبديل قيافت ايله قاچوب جانب قبلی‌يه كيده‌بيلمشدر .

خارجده كی قصبات وقراده بولنان كوله منلرك دخی اعدامی ایچون هر طرفه امرلر یازلدی .

امرای الفیه‌دن اولوب بو اثناده فیومده بولنان عمر بك اوراده اعدام ایله سر مقطوعی بش كون صكره دیكر اون بش كوله منلرك رؤس مقطوعه سیله برابر مصره كلدی منا محافظی اولان طوپوزاوغلی طرفندن اوتوزبش سر مقطوع كلوب نواحیء سائره‌دن دخی هر كون بویله طاق طاق رؤس مقطوعه توارد ایدر اولدی اسكی كوله من بقیه‌لرندن اوله‌رق صعید ایچنده یرلشمش اولان التمش نفر اشخاص دخی طوتیلوب مصره كوندرلمش اولدقلرندن ورودلرنده جمله‌سی اعدام ایدلدی .

بو وقعه‌ده مشاهیر امرادن بروجه بالا الفیه‌نك رئیسی اولا شاهین بك وینه امرای الفیه‌دن یحیی بك ونعمان بك وكچوك حسین بك وكچوك مصطفی بك ومراد بك وعلی بك والفیه‌نك غیری اولان صنفلردن كیلارجی احمد بك ویوسف بك وابودیاب وحسن بك صالح وبیوك ابراهیم بكك اوغلی مرزوق بك وسلیمان بك البواب وتابعی احمد بك ورشوان بك وتابعی ابراهیم بك وبیوك مراد بكك تابعی قاسم بك وتیمورجی سلیم بك وشرقاوی رستم بك ومصطفی بك ابوایوب وعثمان بك حسنك تابعی مصطفی بك وعثمان بك ابراهیم وقدمای شجعاندن جوجو تابعی ذوالفقار بك هپ شربت موتی ایچدیلر انلرله برابر نیجه نامدار كاشفلر دخی اول كون مقتولین صره سنه كچدیلر .

جبرتی دیركه بو حادثه‌ده امرا وكشاف وكوله من اوله‌رق بیكدن زیاده آدم تلف اولدی مثلی سبق ایتمامش بر حادثه ایدی الفیه‌دن كمسنه قورتلمیوب یالكز بیوك ابراهیم بكك قیزی عدیله خانمك قوجه‌سی اولان وبوش ناحیه‌سنده بولنان احمد بك وقعه‌یی استماع ایتدیكی كبی اورادن فرار ایله جانب قبلی‌یه كیدوب قورتلدی وبرده امین بك كندوسنی قلعه‌دن اشاغه آتوب شام طرفنه فرار ایلدی .   انتهی

امین بك شام طرفنه فرار ایله مؤخرا بعض خدمات دولتده استخدام اولنان مشهور كوله من امین پاشادر بو وجهله خلاصی خارق العاده بر كیفیتدر شویله كه : بروجه بالا كوله منلر اوزرینه هر طرفدن قورشون یاغدیرلمغه باشلاندیغی كبی یوقارویه چیقوب قلعه برجی اوزرینه كلیجك آتی اوزنكیله یوب اشاغه دوشدكده آتی تلف اولوب كندوسی قورتلمشدر . اكا ملاقی اولان اختیارلر كندوسندن شفاها نقل ایدرلر دیر ایمشكه (بشقه چاره م قالمدیغنی كورنجك قلعه‌دن اشاغه آتی اوزنكیله دم تمام یره یاقلاشدیغمزده ایاقلارمی قوتله اوزنكیلره باصوب كندیمی اشاغه اتدم وبوجهتله یوقارودن اشاغی آلمش اولدیغمز حیزی كندی حقمده دفع ایتدم آت خرد وخاش اولدی بن قورتلدم)

{ مؤرخ }

مؤرخ فقیر دیرکه عباس پاشانك مصر والیلکی هنکامنده مصره کیتدیکمده مومی الیه امین بکك کندوسنی آتمش اولدیغی محلی کوردم بورادن آت ایله اشاغه آتیلان آدمك خلاصنی ذهنم قبول ایتمدی زیرا غایت دیك ومرتفع بر طاغ اوزرنده واقع بر دیوار اولوب بو دیوارك اون بر متره قدر ارتفاعنده اولدیغی مؤخرا تحقیق اولنمشدر بویله مرتفع بر محلدن دوشن آت خرد وخاش اولوبده صاحبنك قورتلمسی عادةً مستبعد کورینور فقط اولوقتدن قالمه اختیار آدملر دخی افادات مشروحه‌یی تصدیق ایلمش اولدقلرندن چاره سز بو وقعه‌یی کورمش کبی تصدیق ایلدم وفی الواقع آت هنوز یره دوشمدن امین بك اوزنکیلره باصوبده کندوسنی یره آتمسیله اولکی حیز آتك اوزرینه یوکلنوب کندو اوزنکیلره باصدیغی وقت زمینه نقدر مسافه قالمش ایسه اولقدر مسافه‌دن کندوسنی اشاغه آتمش وکوله‌منلرك جندیلکده اولان مهارت فوق العاده‌لرینه کوره اویله تنك وتنك بر وقتده اودخی بویله بر چاره تدبیر ایتمش دیمك اوله‌یور مع مافیه مجرد صون صمدانی ایله بر صورت فوق العاده‌ده خلاص بولمش دیمکدن بشقه وجه وجیه بولنه‌ماز ۰

کوله منلر کوچکلکدن برو یالکز جندیلکی وسلحشورلغی مشق وتعلم ایدر اولدقلرندن آت واسلحه اعمال واستعمالنده فوق العاده مهارتلری اولوب آتلری دخی کندولرینه مخصوص بر نوع ملزآتلر ایدی چونکه خیول مصریه طبعا آتشلی حیوانلر اولوب کوله منلر انلرله خیول عربیه‌یی اشلندیره‌رك هم جری وهمده سریع الحرکه آتلر حاصل ایلر وبونلری اصول مخصوصه‌لری اوزره تربیه ایدرلر ایدی مصرده کوله‌منلر منقرض اولدقدن صکره بو آتلرك دخی عرقی کسلدی ۰

الحاصل کوله منلر ناپلیون بوناپارته‌نك دیدیکی کبی صحیحا دنیانك برنجی سوارییسی ایدیلر لکن قوجه بر مصر اقلیمنك حاصلاتی آنلره پاره وآتلرینه اربه یتشدرمکه صرف اولنوب کیدر ایدی ۰

یوقارولرده بیان اولندیغی اوزره امرای مصریه بر چوق کوله‌لر الوب اولوجه‌له تربیه ایدرك کندولری فوت اولدقجه یرلرینه کوله‌لری قائم اوله‌رق بوقدر یوز سنه‌لردن برو مصرده متحکم اولدیلر یاوز سلطان سلیم خان حضرتلری قوهٔ قاهره‌ایله مصری ضبط ایتمشیکن انلرك عرقی کسلمیوب رفته رفته ینه قوت بولدیلر وسرکشانه حرکتلری او زرینه وقت بوقت دولتعلیه انلرك تأدیب وتربیه سنه قیام ایتدیسه‌ده بتون بتون رفع وازاله لرینك چاره سنی بوله‌مدی ناپلیون بوناپارته بر بیوك اردو ایله کلوب اقالیم مصریه‌یی استیلا ایلدیسه‌ده کوله‌منلرك استیصالنه ظفریاب اوله‌مدی چونکه کوله منلرك بر کروهی ابراهیم بك ایله سوریه‌یه کچدی دیکر

بر كروهى دخى مراد بكله صعيد ايچنه چيقوب مصر اعلا يى ضبط ايلدى . وبونلرك برفرقه‌سى اصواندن يوقارى چيقوب دنغله ديارينى فتح ايلديلر ناپليون دخى انلرك عهده سندن كله ميوب مراد بك ايله برمقاوله عقدينه مجبور اولدى بعده محمدعلى پاشا خيلى وقتدنبرو انلرله اوغراشه رق برقاچ دفعه‌دك ودسيسه ايله انلرى كاه قيروب وكاه بر برينه قيرديروب آزر آزر قوت وسورتلرينى قيردى وبوكره بروجه بالا هيئت مجموعه‌لرينى برغريب طوزاغه دوشوروب بتوردى بو وقعه مصر كوله منلرينك تاريخ اضمحلالى اولدى واندن صكره محمد على پاشا ارتق مصرده استقلال تام بولدى واكرچه جانب قبليده بيوك ابراهيم بكك يانده بر مقدار امرا وكشاف وسائر كوله منلر قالدى ايسه‌ده محمد على پاشانك قوتنه مقابله ايده بيله جك حال واقتدارده دكل ايديلر .

اشبو امراى قبليه وقعهٔ مذكوره‌دن خبردار وجمله سنك بيوكى اولان ابراهيم بك اوغلى مرزوق بكك كيفيت قتلنه اطلاع ايله دلفكار اوله رق جمله‌سى قاره‌لر كيوب يولداشلرى ايچون ماتم ايده طورسونلر .

عقيب وقعه‌ده محمد على پاشانك دامادى محرم بك جيزه‌يه كچوب امرانك اوراده‌كى آت وهجينلرينى ضبط ايله خيليجه اسباب سفريه جمع وتدارك ايلمش اولدى ومحمد على پاشا همان برفرقهٔ عسكريه ترتيب ايله جانب قبلى يه سوق ايتدى بونك اوزرينه امراى قبليه چيقوب ابريم ناحيه سنه كيتمشلر ايسه‌ده محمد على پاشانك عسكرى انلرى تعقيب ايله ذخيره يوللرينى قطع ايتمشلر .

بناءً عليه امرا ابريم ناحيه سنده دخى بارينه ميوب كوله لرندن وعسكرلرندن برخيليسى كندولرندن آيريله رق اصوانده بولنان عسكره دخيل دوشمش واول وقت ايسه كوله من كروهنه اصلا امان وزمان ويرلميه رك نره‌ده اله كچرلر ايسه اعدام اولنه كلدكلرندن برطاقى دخى بوصورتله تلف اولمشدر .

بقية السيوفى ناچار افريقا چوللرينه دوشوب برطاقى دخى بويولده تلف اوله‌رق ايچلرندن بر شرذمهٔ قليله طرابلس غرب جهتنه جان آتوب كيتمشدر .

اولوجهله كوله‌منلرك اضمحلالى اوزرينه محمد على پاشايه مصرده معارض ومزاحم قالمديغندن همان ربيع الاولك التيسنده طوسون پاشا اردوسنى مصردن چيقاروب براً مدينهٔ منوره جانبنه سوق ايلدى .

طوسون پاشا باشبوغ اولوب معيتنده صالح قوچ كبى جسارتله مشهور نيجه‌سر كرده‌لر وارايدى انجق اردونك امر اداره‌سى محمد محروقى‌يه محول اولوب رأيى منضم

اولمدقجه طوسون پاشا دخی برایش کوره‌مزدی . طوسون پاشا اردوسی ایلرو حرکت ایده کورسون .

محمد علی پاشا بحرسویش طریقیله کیتمك اوزره بشقه‌جه براردو دخی تجهیز وسویش دونماسیله تسییر ایتدی فقهای حنفیه‌دن مشهور احمد طحطاوی دخی بواردو ایله برلکده کیتدی .

خلال رمضانده اشبو دونما عسکریله ینبع‌البحرك فتح وضبط اولندیغی خبری مصر قاهره‌یه وارد اولدی .

شویله‌که : امیر مکهٔ مکرمه شریف غالب افندی حضرتلری وهابیلردن خوفله انلره مدارا ایتمکده اولدیغی حالده برطرفدن دخی محمد علی پاشا ایله مخابره ایدرك هرنه‌وقت عساکر مصریه ارض پاك حجازه ایاق باصار ایسه هروجهله معاونت ایده‌جکنی وعد ایتمشیدی وکتخداسی ینبع‌البحرده بولنوب بشیوز نفرله ینبع‌البحر قلعه‌سنی محافظه ایلمکده ایدی ذکر اولنان مصر دونماسی ینبع‌البحر پیشکاهنه واروب لنکرانداز اولدقدنصکره صو آلمق ایچون ساحله عسکر چیقدقده چونکه شریف حضرتلریله محمد علی پاشا بیننده محرمانه مخابره جریان ایتمکده ایسه‌ده طرفین عساکرینك حقیقت حال ومقصده وقوفلری اولمدیغنه مبنی بروجه بالا صو آلمق اوزره قره‌یه چیقان عساکر مصریه‌یه ینبع‌البحر قلعه‌سندن طوپ وتفنك آتیله‌رق صو آلمقدن منع اولنملری اوزرینه همان کمیلردن دخی طوپ وعسکر چیقاریله‌رق قلعه‌نك اوزرینه هجوم اولنوب نردبانلر وضع ایله عساکر مصریه قلعه‌نك دیوارلری اوزرینه چیقه‌رق وآتیلان تفنك دانه‌لرینی اصلا قید ایتمیه‌رك اشاغه نزول ایله قلعه‌یی ضبط ایتمشلر . شریفك کتخداسی بش التی نفر خدمه‌سیله فرار ایدرك خلاص بولمش ایسه‌ده باقی عسکری قلیجدن کچورلمش وبندر ینبع عساکر مهاجمه طرفندن یغما ایدلمشدر .

ایشته محمد علی پاشانك جزیرةالعربده برنجی فتحی بودر بوخبر کندوسنه واصل اولدقده همان درسعادته مأمور مخصوص ارسالیله کیفیتی در دولته تبشیر ایلمشدر .

اولوقت دولت علیه روسیه محاربه‌سیله بیتاب وطونه یالیسی سراپا خراب اولدیغی حالده حرمینك وهابیلر یدندن نزع واستخلاصی پك مهم برمسئله اولدیغندن بویله حصول مقصده مقدمه اوله‌بیله‌جك برخبر مظفریتك استانبولجه پك زیاده حسن تأثیری اولمشدر .

وهابیلر حرمین شریفینی استیلا ایده‌لی موکب شام ومصره طریق حجی سد ایلمش اولدقلری حالده غرب حجاجی کمافی‌السابق آمناً وسالماً کلوب کیدرلردی .

بوسنه دخی جانب حجازه کیتمك اوزره خیلی مغربیلر بحرا کلوب اوائل ذی القعده‌ده مصره واصل اولمشلر ایدی چند روز مرورنده طرابلس غرب قافله‌سی دخی واصل اولدی . ومتعاقباً فاس قافله‌سی کلدی . فاس حاکمی مولی ابراهیم بن المولی سلیمانك اوغلی دخی بوقافله‌ده ایدی . محمد علی پاشا انك حقنده پك زیاده احترام وخیلیجه مأکولات ومهمات اعطاسیله اکرام ایتدی . اودخی ممنوناً ومتشکراً ذی القعده‌نك اون ایکیسنده دیکر حجاج مغاربه ایله برلکده مصردن حرکت ایدرك جانب حجازه کیتدی .

طوسون پاشا اردوسنه کلنجه رمضانك طقوزنده برکهٔ حجاجه وشوالك یدیسنده بندر مویلحه وصول بولمش وبروجه بالا دونتما ایله ینبع البحره چیقان دیکر اردو ایله برلشوب بلامحاربه ینبع البحری آلمش ایدی . ینه ایکی اردو برلکده اوله‌رق وهابیلر یدنده بولنان وقریة السویق دینلان قریهٔ ابن جباره اوزرینه حرکت ایله ابن جباره فرار ایدرك قریهٔ مرقومه دخی ضبط اولنمش اولمسی اوزرینه مشایخ عربان فوج فوج کله‌رك طوسون پاشایه عرض مطاوعتله حضورنده خلعت کیمکده ایکن عبدالله بن سعود معیتنده عثمان مضایفی وکبار وهابیه‌دن دیکر برخیلی رؤسا برابر اوله‌رق علی الغفله طوسون پاشا اردوسنی باصمق اوزره یدی بیك سواری وبرخیلی پیاده ایله کلمکده اولدیغی خبر النده‌قده همان دلیل عسکریله خویطات شیخی اوزرلرینه مأمور وارسال اولنمغله لدی التقابل ایکی ساعت قدر محاربه ممتد اولدقدنصکره وهابیلر منهزم اوله‌رق برخیلی هجینلری اخذ واغتنام اولنمشدر . ذی القعده‌نك یدیسنده مذکور اردو صغرا وجدیده منزلنه واروب طاغ اتکلرنده نصب خیام وجوارده کوریلان متریسلر اوزرینه هجوم واقتحام ایله متریسلر برر برر ضبط اولندقدن صکره عساکر مصریه طاغلرك تپه‌لرینه چیقمشلر وحرب وقتاله کیرشمشلر . ومقدمة الجیش اولان محو بك ایله دلیل عسکرینك سرکرده‌سی حسین بك وهابیلرله یکرمی درت ساعت قدر مردانه جنك ایتمشلر ایسه‌ده معیتلرنده‌کی عسکرك چوغی تلف اوله‌رق بقیه‌سی دخی یوز چویروب منهزما رجعتلرنده اشاغیدن یوقارویه امداد اولنمق لازم ایکن اشاغیده‌کی عسکر یوقارووه کیلرك رجعتی کوریجك دوچار خوف وتلاش اوله‌رق ابتدا مشهور صالح قوج طرفنده بوزغوناق رونما اولمش وهمان بتون اردوده‌کی طوائف عسکریه بلاموجب بوزلمشدر . شویله‌که : عساکر مرقومه احمال واثقالی ترك ایله چادرلرده بولدقلری خفیف النقل اشیانی یغما ایدرك ویکدیکری چکنه‌یه‌رك مقدما بریك ساحانده احتیاطا براغلمش اولان کمیلره کیرمك اوزره اون طرفه سکرتمشلر صالح قوج ایله حجو بك وسلیمان اغا وخلیل اغا

نام سرکرده‌لر هپ بوبوزغون عسکرله برابر بریك ساحله اینه‌رك صندالرله کمیلره کیرمك اوزره مسارعت ایتمشلر حالبوکه صندالر ساحله یناشدیغی کبی برچوق عسکر بردن کیرمکه هجوم ایدر واول کیرنلر کیرودن کلنلر اوزرینه قورشون اته‌رق کیرمکدن منع ایلر اولدقلرندن عسکرك برطاقی دخی پیاده اوله‌رق ینبع البحره کیتمشلر .

اردو ناظری اولان محمد محروقی دخی چادرلری کافهٔ لوازمات واشیاسی ایله ترك ایدرك دیوان افندیسی ایله برلکده ینبع البحره واروب اوراده استقرار ایتمشلر بوقارغشه‌لقده طوسون پاشانك نره‌ده اولدیغی بیلنمیوب فقط اودخی طولاشه‌رق برکون صکره ینبع البحره وارمشدر .

الحاصل اردوده‌کی عسکر اولوجهله منهزم اولیجق کویا ارقه‌لرندن وهابیلر کمال سرعت ایله تعقیب ایدیور کبی بریسی ارقه‌سنه باقیه‌رق کیمی باته چیقه کمیلره جان آتدی وکیمی طبانه قوت دیه‌رك ینبع البحره فرار ایتدی وهابیلر ایسه بوحالدن بی خبر ایدیلر .

حتی یوقارودن منهزما رجعت ایدن عسکر اردویه اینه‌رك چادرلرده بولدقلری انواع مأکولات وحلویاتی ییوب ایکی کون دخی آرام واستراحت ایتدیلر وبعده یولداشلرینك یانلرینه کیتدیلر .

وچونکه سواری عسکری طاغلمیوب طوپلیجه بولندقلرندن تامر کاشف ومحو بك ودلیل باشی حسین بك وعبدالله اغا نام سرکرده‌لر سواری عسکریله مویلحه رجعت وباعریضه محمد علی پاشادن استیذان کیفیت ایتمشلر وبعده طوسون پاشا یاننه کیتمشلردر .

اما صالح قوچ ایله رفقاسی کمیلره بندکلری کبی افریقا ساحلنه کچوب بلا استیذان قصیر طرفنه عودت ایتمشلردر .

چونکه صالح قوچ اقران وامثالی بیننده متمیز وانظار رؤساده متحیز برآدم اوله‌رق ریاسته کندوسنی اهل کوردیکندن طوسون پاشا هرنقدر محمد علی پاشانك اوغلی ایسه‌ده اویله نورسیده بر باشبوغك قوماندەسنه چندان قولاق اصمازدی هله محروقینك نظارتنی هیچ چکه‌مزدی . وبویله چولوق چوجوق ایله ایش کوریلورمی‌دیو علنا سویلر وطوسون پاشا ایله محروقینك رأی وتدبیرلرینی جرح وتزییف ایلر ایدی .

بوانهزامك سببیتی رؤسا بربرینه عزو واسناد ایدردی . حقیقت حالده بومرتبه

پریشانلغنه سبب رؤسانك اتفاقسزلغی وصالح قوج کبی ازیلی سرکرده‌لرك آمر وناظرلرینه چشم حقارتله باقملری خصوصلری ایدی .

طوسون پاشا ایله برلکده ینبع‌البحرده بولنان رؤسای عسکریه محروقی بی اتهام ایله اوزرلرینه قیام ایدرك ازقالدیکه کندوسنی اعدام ایده یازدیلر بناءً علیه محروقی ینبعده طوره‌میوب همان برسفینه‌یه راکبا فرار ایله اللرندن قورتیله‌رق قصیر طریقیله مصره عودت ایدوب خدمه وتبعه‌سی دخی متفرق ومتشتت اوله‌رق مصره کلدیلر . اردونك اولوجهله پریشان اولدیغی خبری مصره وارد اولدقده محمد علی پاشا پك زیاده مکدر اولدیسه ده یأس وفتور کتورمیوب یکیدن عسکر ترتیبنه قیام ایلمشدر .

* عزل ونصب *

رکاب همایونده کتخدا بولنان موره‌لی عثمان افندینك قدما طرزنده متعصبانه وعوام پسندانه اطواری عصرك موافق مزاج ومشـواری اولمدیغندن جمادی الاولانك یکرمنجی کونی عزل ایله استاوروزده‌کی ساحلخانه‌سنده مأمور اقامت وانزوا ویرینـه برادری یوسف آکاه افنـدی کتخدا اولدی . ینه اول کون ضربخانهٔ عامره امینی چلبی مصطفی رشید افنـدی عزل ایله اسکدارده بولغورلی جوارنده واقع صیفیه سنده اقامته مأمور بیورلدی . وعثمان افندی برمدت ساحلخانه سـنده منزوی اولدقدن صکره عفو اولنـه‌رق باب عالی‌یه واحبا واعالی‌یه کلوب کیتمسی ایچون رخصت ویرلدی .

ینـه بو اثناده اردوی همایون طرفنـدن سلحدار سردار اکرمی بندرلی علی اغا عهده‌سنه رتبهٔ وزارتله اردوی همایون چرخه جیلغی توجیه ایدلدی .

وخلال رمضانده سلحدار شهریاری امین اغا عزل ایله عزت احمد پاشا زاده علی بك اندرون همایون رجالنك اقصای املی اولان سلحدارلق مسند عالیسیله بکام اولدی .

واوائل ذی‌الحجه‌ده بروسه‌ده اقامته مأمور اولان قائممقام اسبق الحاج مصطفی پاشایه ابقاء وزارتیله رقه ایالتی وزعفران بولیده مقیم اولان اسبق قپودان دریا صالح پاشایه قسطمونی سنجاغی توجیه اولنمشدر .

وذی‌الحجه‌نك یدنجی بازار ایرتسی کونی سالف الذکر موره‌لی عثمان افنـدی باب عالی‌یه دعوت اولنمغله کلوب حضور قائممقامی‌یه داخل اولدقده قائممقام پاشـا امور ملکیه‌یه دائر بعض مقدمات درپیش ایدرك وطرزون اعیانلری فاش مأمور یتنده تکاسل ایدیورلر وعین الاعیان اولان خزینـه دار اوغلی موعود اولان وزارتك تخلفندن ناشی آثار انفعال کوستریور حالبوکه ممالك محروسـه‌یی اعیان وخاندانلرك

اللرندن تخليص وتصفيه مطلوب وملتزم پادشاهيدر ديه رك رتبهٔ وزارتله طربزون منصبنك كندوسنه توجيه اولنه جغنى اشعار وعثمان افندى استعفا واعتذار وقائممقام پاشا بوخصوصك ارادهٔ سنيه اقتضاسندن اولديغنى اخبار وعثمان افندى اختيارلغندن بحثله استعفاسنده اصرار ايتمكله وقائممقام پاشا وركاب همايون كتخداسى آكاه افندى پك چوق نصح وپند ايتمشلر ايسه ده كاركر تأثير اولميوب عثمان افندى ينه عفوينى رجادن كيرو طورمامغله قائممقام پاشا هله بن بونى تحرير وتقرير ايدهمم ديمسى اوزرينه عثمان افندى بن تقرير ايدرم ديو دوات وكاغد ايستيوب تقريرينى كندى يازمشدر . عثمان افنديك استعفا خصوصنده بو مرتبه اصرارى خاطر همايونك موجب اغبرارى اوله رق (اكر كتخدالق ياخود دفتردارلق توجيهى اولسه جان آتوب پيرلكى مانع اولمزدى همان نفى اولنسون) سياقنده خط همايون اصدار بيورلمغله عثمان افندى ليمنى جزيره سنه نفى اولنمش وسابقا چاوشباشى احمد عزيز افندى درحال باب عالى يه جلب اولنه رق عهده سنه رتبهٔ وزارتله طربزون منصبى توجيه قيلنمشدر .

بزشمدى اردوى همايون وقايعنه رجوع وشروعدن مقدم دول اوروپانك احوال وافكارينى بيانه باشلايه لم وابتدا اسپانيا وقوعاتنى اجمالا بيان ايليه لم .

* وقايع اسپانيا *

سنهٔ سابقه وقايعى صره سنده بيان اولنديغى اوزره ماسينا اردوسى پورتكيزدن فوق العاده برحال پريشانى ايله سالامانق بلده سى حواليسنه چكلمش وماسينا قوماندانلقدن انفصال ايله يرينه مارشال مارمون مأمور اولمش ايدى .

مارشال مارمون بو حاله برچاره بولمق ايچون لازم كلان سعى واقدامده تجويز قصور ايتمامش ايسه ده وقوعات سابقه اوزرينه اسپانيوللر شمارمش اولديغى حالده او ارالق اسپانياده كسب شهرت ايتمش اولان مينا نام سركرده برخيلى اسپانيا اسيرلرى ايله برچوق مجروحينى نقل ايتمكده اولان برفرانسز فرقه سى اوزرينه هجوم ايله بوفرقه يى طاغتمش واسپانيا اسيرلرينى استخلاص ومجروح وخسته لرك اكثرينى اتلاف ايتمش اولمسى اسپانيوللره برمرتبه دها جسارت ويرمشيدى .

قرال ژوزف اقدمجه پارسه كيدوب عودتندن دخى هركس مأيوس اولمغله مادريدده مأمورين كروهى سفيل وسركردان وعسكر يورغون وپريشان ايدى . واسپانيول چته لرى هرطرفدن يوللرى كسمش ومأكولات پك زياده بهايه چيقمش اولديغندن اسپانيا قراليتنك پايتختى اولان اشبو مادريد شهرى اهاليسى دخى فوق العاده متنفر وحيران ايدى .

استرامادورا و اندلوزيا (اندلس) سنجاقلرنده دخی احوال حربيه وداخليه فرانسزلره مساعد وموافق صورتده دكل ايدی .

انكليزلر باداژوز شهرينی محاصره ايدوب استرامادورا ايله اندلوزيا سنجاقلری اره‌سنده‌كی طاغلره التجا ايتمش اولان مارشال سولت‌نه باداژوز شهرينه امداد ايده‌بيلوردی ونه‌ده اردوسيله برطرفه چكيلوب كيده‌بيلوردی .

مارشال ويقتور قادقس بلده‌سنی محاصره ايله مشغول اولوب غرناطه حواليسنده بولنان جنرال سبستيانی فرقه‌سی ايسه انكليز واسپانيا اردولری اره‌سنده قاله‌رق ايكی طرفدن دخی علی‌الدوام تضييق اولنمقده ايدی .

مارشال شوسه‌نك تحت ضبط واداره‌سنده بولنان اراغون سنجاغنه انكليزلر طرفندن عسكر سوق اولنميوب شوسه يالكز يرلو فرقه‌لری يعنی اسپانيول چته‌لری ايله مشغول قالديغندن و كندوسی ذاتاً مستعد وجسور بر قوماندان اولديغندن بوسنجاغك اداره‌سی ضررسز برحالده ايدی . واسپانياده يالكز بوسنجاغك حالی فرانسزلرك اولدقجه ممنون اوله‌جغی صورتده ايدی .

وقاتالونيا سنجاغی بالعكس فوق‌العاده قاريشق برحالده ايدی بتون طاغلرينی اسپانيول چته‌لری استيلا ايدوب سواحلنی دخی انكليزلر كسمش آلمش ايدی . بناءً عليه برمحلدن ديكر محله مهمات وذخيره نقلنده عظيم زحمت ومشقتلر چكلمكده ايدی . بوجهتله شهرلرده وعلی‌الخصوص بارسلونه‌ده قحط وغلا ظهور ايتمشيدی .

الحاصل اسپانيانك احوال عموميه‌سی فرانسزلر حقنده خيرلو كورنميوردی ناپليون هرايشی براغوبده عساكر كليه ايله اسپانيايه كله‌رك بالذات بوراسيله مشغول اولمسی لازم كلوركن حرص وطمعی اقتضاسنجه دنيانك هرطرفنده برمسئله آچوب جمله‌سنی اوتورديغی يرده استديكی كبی تسويه ايتدرمك ايستردی بوايسه برخيال محال ايدی .

برادری واسپانيا قرالی اولان ژوزف بروجه‌بالا مادريددن قالقوب پارسه ورودنده اسپانياده فرانسزلرك عدم موفقيتی اردو قوماندانلرينك بررئيسه تابع اولميوبده هربری كندی عقل وتدبيرلری اوزره ترتيباته قيام ايتدكلرندن ناشی اولديغی وجمله‌سی كندوسنك امری التنه ويريلوبده پارسدن كوندريلان تعليمات كندو معرفتيله تبليغ واجرا ايتديريلور وفرانسز عسكرينك سوء استعمالاتنه برنتيجه ويريلور وكرك اقچه وكرك عسكرجه دها بر مقدار معاونت ايديلور ايسه آزوقت ظرفنده اسپانيانك تحت انضباطه النه‌جغنی ناپليونه اعلام وعسكر قوماندانلرينك كندوحقنده علناً حرمتسزلك ايده‌كلدكلرينی مقام اشتكاده علاوهٔ كلام ايتمشيدی .

ناپلیون ایسه برادرینك بو سوزلرینی درایتسزلکنه واغراض ذاتیه‌سنه حمل ایدرك اهمیت ویرمدکدن بشقه حدتلندی . و برادرینك معلوماتسزلغی حسبیله عسکر قوماندەسنی کندوسنه احاله ایده‌میه‌جکنی و فرانسه‌نك امور مالیه‌سی دخی حال وسعتده بولنمدیغندن نقداً اسپانیایه کرکی کبی معاونت اولنه‌میه‌جغنی ودرکار اولان تصورات حربیه‌سنه نظراً اسپانیایه یکیدن عسکر کوندره‌میه‌جکنی برادرینه اکلاتدی فقط انی بتون بتون مأیوس ایتمك دخی ایستمیوب حقنده ضابطان عسکریه طرفندن حرمتده تقصیر اولنمامق ومادرید حوالیسنده‌کی عسکر انك قوماندەسی التنده بولنمق کبی بعض مسؤلاتنه مساعده ایتدی .

وقرال ژوزف احتیاجات ضروریه‌سنی تسویه ایچون شهریه درت ملیون فرانغه محتاج اولوب حالبوکه مادریدك قره کمرکندن بر ملیون فرانق حاصل اوله‌رق بوندن بشقه انه برطرفدن برپاره چیقمامقله اوچ ملیون فرانق آچغنی قپاتمق اوزره برملیون فرانغك پارسدن کوندرلمسنی وقصورینك دخی اسپانیاده بولنان اردولر مصارفی میاننده تسویه‌سنی دخی ناپلیون وعد ایلدی .

ژوزف اشبو مساعداتك کافی اولمیه‌جغنی بیلور ایسه‌ده بونکله اکتفا ایتمدیکی صورتده استعفا ایتمسی لازم کلوب اودخی قرالیتی فدا ایتمك ایستمدیکندن چاره سز ممنون کبی کورینه‌رك مادریده عودت ایتدی اثنای راهده اوغرادیغی بلده‌لر اهالیسنی اولکیدن زیاده پریشان حالده کوردی وکندولرینه کرکی کبی امید بخش اوله‌جق بر تسلیت دخی ویره مدی مادریده واردی کوردی که کندوسی اورادن چیقه‌لی مأمورین برپاره معاش الەمامش وبوسنه هوالر قوراق کتدیکندن بتون محصولات آز اولوب بوندن بشقه اسپانیا فرقه‌لری یوللری کسمش ومادریدده مأکولاتك اسعاری پك زیاده یوکسلمش وعادتا مملکتی قحط وغلا استیلا ایتمش .

درحال ژوزف بواحوالی ناپلیونه انها ایتدیسه‌ده اول وقت ناپلیون عقل وفکرینی اوروپانك جهت شمالیه‌سی ایچون متصور اولان ترتیبات عسکریه‌یه ویرمش اولدیغندن برادرینك اشعاراتنه چندان اهمیت ویرمیوب فقط ایتالیا اردوسندن برفرقه افراز ایدرك پیرنه جهتنه سوق ایله اکتفا ایلمشدر .

حزیران افرنجینك یکرمنجی کونی مارشال مارمون اردوسیله مارشال سولت اردوسی برلشوب ایکی اردونك مجموعی التی درت بیك نفره بالغ اولملغه قرق بیك نفردن عبارت اولان ولنکتون اردوسنك اوزرینه هجوم ایده بیلورلر ایکن بوایکی مارشالك یکدیکره امنیتی اولمدیغندن اتحاد ایدوبده هجومه جسارت ایده مدیلر وبینلرنده ظهوره کلان مباینت ومعارضه اوزرینه چند روز صکره بربرندن آیریله‌رق مارشال

سولت کندو اردوسیله اندلسه چکیلوب کیتدی مارشال مارمون دخی اردوسنی تاژ نهری سواحلنه نقل ایتدی .
بو اثناده قطالونیا واراغونه سنجاقلرینك کرکی کبی تحت انضباطه ادخالی ایچون طاراغونه قلعه سنك ضبطی فرانسزلره کوره لازمهٔ حالدن اولمسیله مارشال سوشه بوقلعه‌یی تحت محاصره‌یه آلدی وغایت شدتلو مهاجمه‌لر وانصاف وانسانیتك خارجنده معامله‌لردن صکره بوقلعه‌نك ضبط واستیلاسنه ظفریاب اولدی . بعده بارسلونه‌یولیله حرکت ومارکی دوقامپووره نك تحت قومانده سنده اولان اسپانیول فرقه سنك تعقیبنه مبادرت ایتدیسه‌ده بوفرقه ماطارو اسکله سنه لدی الوصول انکلیز کمیلرینه چکیلوب قورتولدی .
اسپانیا اقلیمنك صیجاغی شدید اولدیغندن تموز واغستوسده محاربه‌یی تعطیل ایله بولندقلری یرلرده صوك بهارك حلولنه منتظر اولوب قالدیلر فقط اسپانیول چته‌لری اره صره فرانسزلر اردولرینی تضییقدن خالی دکللر ایدی علی الخصوص مارشال سولتی پك زیاده راحتسز ایدرك حرکات حربیه‌یه مجبور ایلدیلر .
تموز واغستوس آیلری بووجهله مرور ایدوب کوز موسمنده لورد ولنیکتون بادا ژوز بلده سنك ضبطنی تصور ایدر وناپلیون دخی کوز موسمنده واوایام شتاده اسپانیا مسئله سنه ختام ویروبده ایلك بهارده تصور ایلدیکی روسیه محاربه‌سی ایچون اسپانیاده‌کی اردولرندن برمقدار عسکر جلب ایتمك ایستر ایدی .
وناپلیونك اعتقادینه کوره اسپانیا وپورتقال ممالکنی استیلا ایده بیلمك ایچون اول باول والانس بلده سنك ضبطی لازمهٔ حالدن اولمسیله ایلول افرنجینك اون بشنده بوشهرك اوزرینه یوریمك ایچون مارشال سوشه‌یه تعلیمات کوندرمشیدی .
بناءً علیه تاریخ مزبورده جنرال سوشه اردوسیله حرکت وایلولك یکرمی ایکنجی کونی والانس اوه سنك جهت شمالیه سنه مواصلت ایتدکده والانسك استحکاماتی حصر واحاطه‌دن مقدم ساغونته قلعه سنك ضبطنه لزوم کوروب فقط بوقلعه‌نك موقعی غایت صرب ایدوکندن یورویش ایله آلنمسی مشکل اولدیغی جهتله همان بالمحاصره تضییقنه قیام ایلدی ساغونته‌ده بولنان اسپانیول عسکری ایسه فرانسزلره تسلیم اولمامق ایچون هردرلو فداکارلغی کوزلرینه الوب کمال شجاعت وجلادت ایله مدافعه‌یه قیام ایتملریله محاصره بیوك مشکلاته صاروب کلی تلفات وقوعه کلمکه‌باشلادی بوحالده بلاق نام انکلیز جنرالی اوتوز بیك نفردن زیاده اولان اسپانیول فرقه‌لرینی جمع ایله ساغونته‌نك امدادینه سکرتدی وتشرین اول افرنجینك یکرمی بشنجی کونی فرانسز اردوسنه چاتدی طرفین یکدیکره هجوم ایله برخونریزانه مقاتله‌یه کیرشدیلر

﴿ واسپانیوللر ﴾

واسپانیوللر دلیرانه جنکلشدیلر لکن میدان محاربه‌سنده اسپانیوللرك بویله چته فرقه‌لرندن مرکب اولان اردو برمنتظم وقوی فرانسز اردوسنه مقاومت ایده‌میوب بیکدن زیاده تلفات ودرت بیك بوقدر اسیر ویره‌رك طاغلدیلر بونك اوزرینه فرانسزلر ساغونته قلعه‌سنی استیلا ایتدیلر . و بوراده دخی ایکی بیك بشیوز اسیر الدیلر وهمان والانس شهرینی محاصره ایلدیلر . لکن بومحاربه‌لرده انلرك دخی کلی تلفاتی اوله‌رق ضعیف دوشدکلرندن مارشال سوشه شوحال ایله والانسی ضبط ایده‌میه‌جکنی درك ایله ناپلیوندن استمداد ایلدی .

ناپلیون مارشال سوشه‌نك بومظفریتنی ایشتدکده غایت ممنون اولمسیله وکندی اعتقادنده اسپانیا مسئله‌سنك حل وتسویه‌سی والانسك ضبطنه موقوف بولنمسیله همان مارشال سوشه‌نك امدادینه ایرشمك اوزره اسپانیاده‌کی فرانسز قوماندانلرینه امرلر کوندرمش اولدیغندن هرطرفدن فرانسز فرقه‌لری سکردوب والانس بلده‌سنك پیشکاهنه واردیلر والانس شهری ایسه برطرفدن امداد کورمدیکندن وبوقدر کلیتلو اردولره طاقت کتوره‌مدیکندن کانون ثانی افرنجینك طقوزنده تسلیم اولنمش وفرانسزلر بوکره دخی اون سکز بیك اسیر آلمشدر . وبروجه بالا دیکر طرفلردن کلمش اولان فرانسز فرقه‌لری موقعلرینه کیدوب بوراده مارشال سوشه یالکز کندی اردوسیله قالمشدر .

واکرچه مارشال سوشه‌نك اردوسی والانسك محافظه‌سنه کافی ایسه ده ناپلیونك ایستدیکی وجهله ایلرو حرکته مقتدر دکل ایدی .

ناپلیون ایسه زیرده بیان ایده‌جکمز سببلردن ناشی اول اوانده ویستول نهری سواحلنه برجسیم اردو سوقنه مجبور اولدیغی جهتله اسپانیاده‌کی خاصه ولهلو ودراغون فرقه‌لرینی فرانسه‌یه جلب ایتمکین اسپانیاده‌کی قوۀ عسکریه‌سندن یکرمی بشبیك نفر اکسلمش وارتق اسپانیاده فرانسزلرجه حرکات تعرضیه‌دن فراغت ایله مجرد حال تحفظده بولنمغه مجبوریت کلمش وناپلیون طرفندن اسپانیاده‌کی قوماندانلرینه اولوجهله حرکت ایتملری ایچون امرلر کوندرمشدر .

لورد ولنیکتون ایسه بوحالی فرصت اتخاذ ایدرك حرکات تعرضیه‌یه مبادرت ایله کلوب باداژوزی بالمحاصره آزمدت ظرفنده ضبط ایتمش ومقدمجه ترك ایلدیکی موقعلری ینه طوتمش اولدیغندن بیك ایکییوز اون سنۀ میلادیه‌سنده اولدیغی کبی اشبو اون بر سنه‌سنده دخی فرانسزلرك بونجه تدبیر وترتیبلری هپ بوشه چیقمشدر .

واکرچه ناپلیون اسپانیانك احوالنه مطلع اولدقده برادرینك مقدمکی استدعاسی وجهله عسکر قوماندهسنی اکا تفویض ایلمش ایسه‌بوتدبیردن دخی برثمره کورلمدی .

وهركس جانب شمالده ظهوره كلان محاربه صدالرينه قولاق ويرمكله اسپانيا ايشلرينه ارتق اولكى كبى اهميت ويرلمز اولدى .

بيك سكز يوز سكز سنهٔ ميلاديه‌سندن برو بر قاچ دفعه ناپليون طرفندن اسپانيايه سوق اولنان اردولرك مجموعى التيوز بيك نفردن زياده اولوب بووقته قدر تصفندن زياده‌سى فوت وتلف اوله‌رق انجق اوچيوز بيك قدرى برحيات قالمشيدى ناپليون هرطرفده برغائله چيقاروب وباشه چيقميه‌جق خياللره دوشه‌رك جهانى ولوله‌يه ويروب نهايت شمال اوروپايه بربيوك اردوسوقنه قيام ايتمكله بوقدر تلفات ويرمشيكن اسپانيا مسئله‌سنى تسويه ايتمكسزين بويله مشوش بر حالده براقمشدر .

اوروپانك احوال عموميه‌سى

اشبو بيك ايكييوز يكرمى التى سنهٔ هجريه‌سى صفرينك اواخرينه مصادف اولان بيك سكز يوز اون برسنهٔ ميلاديه‌سى مارت افرنجيسنك اون‌طقوزنجى كونى ناپليونك مارى لويزدن براوغلى دنيايه كلدى وهمان كندوسنه رومه قرالى‌عنوانى ويرلدى وناپليونك بووجهله بر ولى عهده نائل اولمسندن طولايى فرانسزلر ممنون اولدى لكن احوال وافكار حاضره بومثللو مسرتلرى باصدرمقده ايدى .

زيرا هنوز اسپانيا مسئله‌سى ختام بولمدن اوروپانك جانب شماليسنده بربيوك محاربه صدالرى ناسه تلاش ودهشت ويرمكده ايدى .

وناپليون روسيه عليهنه بالتدريج حاضرلانمقده ايكن بواثناده روسيه‌لونك لهستان حدودينه عسكر كوندرمسى وبعض سرحداتنه استحكام ويرمسى اوزرينه ناپليون دخى تداركات عسكريه‌سنه سرعت ويروب كوز موسمنده ويستول نهرى سواحلنده اوچيوز بيك نفر بولندرمق اوزره كرك فرانسه‌ده وكرك كندوسنه تابع اولان ديكر مملكتلرده تحرير عسكر ايشنى كمال شدت ايله اجرا ايتدرمكده ايدى .

بويله صيقى صيقى‌يه كليتلو عسكر يازلمسى كروه زراعى شاشيروب پريشانلغه دوچار ايتديكى كبى امور تجاريه وصرافيه‌ده ظهوره كلان بحران عظيم دخى شهرلراهاليسنى عظيم مضايقه‌يه دوشورمكده ايدى .

شويله‌كه : سنهٔ سابقه وقايعى صره‌سنده بيان اولنان محاصرهٔ بريه اصولنك شدت اوزره اجراسنه دوام اولنمغله اسوج وپروسيا اسكله‌لرينك بعضيلرندن براً اوروپايه براز امتعه واشيا ادخال اولنه‌بيلوب اندن بشقه بر طرفدن برشى قاچرمق ممكن اولمديغندن لوندره مغازه‌لرى شكر وقهوه وپاموق وچيويت كبى اموال كليه ايله طولمش ومانچستر وبرمانغام فابريقه‌لرينك حاصل ايتديكى بى حد وبى حساب ماليفاتوره دنكارى ايوزا پولده ييغيلوب قالمش ايدى .

وبو مالارك صرف اولنه‌مامسندن طولایی انكلتره‌ده اعتبارلری تنزل ایدوب هله بو اراالق قیمتلری مغازه کراسیله بکجی اجرتلرینی قپاده مامق درجه‌سنه کلمشیدی .

انكلتره‌نك اعتبار عمومیسی ایسه بومالارك قیمتی اوزرینه بنا ایدلمش اولوب حتی بانقه‌نك قیردیغی کاغدلرك بدللری دخی بومالار ایله تأمین اولندیغندن تجارت سایه‌سنده یاشایان انكلیزلرك معاملات تجاریه وصرافیه‌سی اساسا سکته‌دار اولمشیدی .

انجق بوعالمده انسان هرنه‌درلو سلاح قوللانور ایسه قوللانسون کندوسی دخی زیان کورمکسزین سائره زیان ویره‌مز . بناءً علیه فرانسه‌نك وانكا متفق اولان دولتلرك معاملات تجاریه‌سی دخی انكلیزلرك معاملاتندن کیروقالمیوب بلکه دهافنا حالده ایدی .

زیرا قهوه وشکر وچیویت وبونلره مماثل امریقا وهندستان اموالی کوندن کونه اوروپانك چارشو وبازارلرنده آزالدقجه فیئاتلری ترقی بولدی . وآلیوره دینلان وفرق فیئات اوزره بنا ایدیلان هوایی معامله‌لر چوغالدی . وانكلتره امتعه‌سنك براوروپایه کیره‌مز اولدیغی جهتله انلرك یرینی طولدرمق اوزره فرانسه وهولاندا وبلچیقا والمانیا فابریقه‌جیلری حرصلانوب سرمایه‌لرینك تحملندن قات قات زیاده ایشلره کیریشدیلر وسرمایه‌لرینك نقصانی بونو وپولیچه کبی اوراق اعتباریه ایله طولدرمغه چیقشدیلر بومثللو معاملات اعتباریه ایسه بك چوق طیانه‌میوب بر جزئی سبب ایله سکته‌دار اوله‌بیلوردی . الحاصل فرانسه ایله متفق اولان دولتلر ممالکنك معاملات تجاریه‌سی غایت تنك وتهلکه‌لو بریولده جریان ایدیوردی .

ناکاه لوبك شهرنده برمهم تجارتکاهك اعلان افلاس ایدیورمسی صانکه باروت مخزننه دوشن برقیغلجم کبی اوروپانك عموما معاملات تجاریه‌سنی الت اوست ایتدی . بیکلرجه تجار بردن بره طوپی اتدی . نیجه نیجه فابریقه‌لر قپاندی . امنیت کلیا منسلب اولدی . عمله کروهی کچنمدن عاجز قالدی . الحاصل تعریف اولنمز بر قاریشقلق وپریشانلق ظهور ایلدی . واوروپایی مثلی کورلمامش برمصیبت قابلادی .

کرك ناپلیون وکرك متفقلری بوکا بر چاره بولمق اوزره هر درلو فداکارلغنك اجراسنه اقدام وحتی نقدا معاونته بیله قیام ایتدیلر ایسه‌ده بویله بربحران عمومینك دفعنه دولتلرك معاونتی هیچ مدار اوله‌مدی .

اول اثناده اوروپاجه مهم موادن بریسی مسئلهٔ روحانیه اولوب بودخی کوندن کونه کسب مشکلات ایدرك برصورت خصمانه‌یه کیرمکده ایدی .

شویله‌که : مقدما بیان اولندیغی اوزره پاپا ساوونه بلده‌سنده تحت توقیفده بولندیغی حالده ناپلیونك کافهٔ تکالیفنه جواب ویرمکده ورهبان کروهیله خفیاً مخابره ایدرك ناپلیونك کلیا علیهنه اجرا ایلدیکی مظالم وتعدیاته قارشو متعدد تعلیمات وامرلر کوندرمکده ایدی .

ناپليون بو مخابرات خفيه‌يه كسب وقوف ايدرك فوق‌العاده حدتلنوب پاپانى اختلاطدن منع ايله ياننده ايكى اوچ مؤتمن آدملردن بشقه كافهٔ احبا وخدمه سنك طرد ودفعنى والنده‌كى اوراقك كافةً پارسه ارساليله فما بعد برطرف ايله مخابره ايتامسنى امر ايتدى . وپاپا ايله هم افكار اولنلر حقلرنده معاملات شديده اجراسيله هركسى قورقوتدى . وبو مسئلهٔ مذهبيه‌يى ايستديكى وجهله حل وتسويه ايتمك اوزره حزيران افرنجينك اواسطنده فش نام قاردينالك تحت رياستنده يوز قدر پسقپوسلردن مركب برجمعيت روحانيه تشكيل ايتدرديسه‌ده بومجلس روحانى برچوق قيل وقال ومباحثه وجدال ايله مشغول اوله‌رق بر شيئه قرار ويره‌مديكى جهتله ناپليون شهر اغستوس خلالنده اعضاسندن برقاچنى حبس ايتدى . ومسئلهٔ روحانيه‌يى بالذات مناسب كوره‌جكى صورتده حل وتسويه ايتمك اوزره بوجمعيتى طاغتدى .

دول سائره‌نك احوالنه كلنجه اولوقت دانيمارقه دولتى اولدقجه ناپليونك صادق متفق اولوب محاصرهٔ بريه‌يى ممكن مرتبه اجرا ايديوردى .

اما اسوج دولتى محاصرهٔ بريه‌نك اجراسنى متعهد ايسه‌ده بوماده معاملهٔ تجاريه‌سنه پك زياده خلل كتورمكله غوتمبورغ اسكله‌سندن قاچريلان امتعهٔ كليه‌دن اغماض عين ايديوردى واسوج قرالى بلا ولد اولمغله دانيمارقه قرالينك متعلقاتندن اوكوستمبرغ دوقه‌سنى كندوسنه ولى عهد ايتمش ايكن دوقه فجأةً وفات ايدنجك اسوجلولر ديكر بر ولى عهد آرامغه مجبور اولمغله فرانسه مارشاللرندن وناپليونك اقرباسندن برنادوتى انتخاب ايدوب بوكيفيت هر نقدر ناپليونك افكارينه مباين ايسه‌ده رد ايده‌ميه‌رك برنادوتى حشم ودارات ايله استوقولم شهرينه كوندردى .

پروسيا دولتى مقدما دوچار اولديغى حال ضعفدن قورتيله‌ميوب نه تدبير قوللانه‌جغنه هنوز برقرار ويره‌ممشدى فقط رئيس الوكلاسى اولان هاردمبرغ نام ذات دولتنك اعادهٔ شرف وشاننى موجب اوله‌جق اصلاحات اساسيه ايله اوغراشيوردى ازجمله تيلسيت مصالحه سنك شرائط خفيه‌سندن بريسى پروسيا دولتنك قرق ايكى بيك نفردن زياده عسكر بسله‌مامسى قضيه‌سى اولديغى حالده بوشرطه خلل كتورمكسزين پروسياده كلى عساكر معلمه تداركنه چالشيوردى .

شويله كه: پروسيانك الك ماهر نفراتى انتخاب ايله طابورلر تشكيل اولنور وبوطابورلره ممكن اولديغى قدر عجمى نفرلر ادخال ايله تعليم اولندقدن صكره مملكتلرينه كوندريلوب يرلرينه ديكرلرى النور ايدى . بوتقريبله كيده‌رك پروسياده نفرات معلمه چوغالوب ظاهرا پروسيانك عسكرى قرق ايكى بيكدن زياده دكل ايكن برقاچ كون ظرفنده يوز اللى بيك عساكر معلمه‌دن مركب بر منتظم اردو تشكيل ايده بيلوردى . ونهايت بتون پروسيا اهاليسى معلم عسكر اولدى .

(ايشته)

ایشته عصریمزده پروسیا دولتنك قوۂ عسکریه سنده مشهود اولان کمال تفوق فوق العاده‌نك مبدئی بوترتیبدر وبوقاعده الیوم پروسیا ممالکنده جاریدر وشوراسی جای عبرت وانتباهدرکه قریب العهدده پروسیالولرك فرانسه‌یه غلبۂ کامله‌لری بواصول عسکریه‌نك ثمره‌سیدر صانکه ناپلیون اولوقت پروسیالولری اویله صورت فوق العاده‌ده تضییق ایتمکله فرانسه‌یی پایمال ایتمك ایچون پروسیایی تهیئۂ اسباب لازمه‌یه مجبور ایلمش اولدی اولوقت عموما المانیا وعلی الخصوص پروسیا اهالیسنك فرانسزلره پك زیاده غیظ وعداوتی اولوب فرانسه‌نك تغلب وتحکمندن قورتلمق اوزره طاقم طاقم برلشه‌رك خفی مجلسلر عقد ایدرلردی وبواغورده هردرلو فداکارلغی کوزلرینه المشلر ایدی .

پروسیا دولتی بوافکارده اهالی ایله قلبا برابر ایسه‌ده علناً فرانسه‌یه قارشو حرکته جسارت‌ایده‌مزدی فقط تدارکات حربیه‌یه اقدام واعتنا ایلردی وبواثناده تدارکاتی برمرتبه اشکار ایتمشیدی‌که ناپلیون برلینده‌کی سفیری واسطه‌سیله درعقب بوتدارکات حربیه تعطیل اولنماز ایسه قطع مخابره ایله معاملات حربیه‌یه قیام ایده‌جکنی پروسیا دولتنه بیلدیردی .

بیك سکز یوز طقوز سنۂ میلادیه‌سندن برو آوستریا دولتنك ادارۂ امور پولتیقیه‌سی مشهور مترنیکك النده ایدی بوعاقل ومدبر ذات اولوقته قدر دولتنك محاربات واقعه‌دن برشی استفاده ایده‌میوب پك چوق یرلر غائب ایتدیکنی درپیش ایدرك قوللانه‌جغی تدابیر پولتیقیه ایله وطننك اسکی شرف وشاننی اعاده ایدرك الدن چیقمش اولان ممالکنی استرداد ایلمك مقصدینه خدمت‌ایدردی . بوکره فرانسه‌ایله روسیه ارەسنده محاربه اماره‌لری بلوروبده فرانسه‌نك ویانه‌ده‌کی سفیری اوتو دولتندن آلمش اولدیغی تعلیمات اوزره اوستریا دولتنك بوبابده اولان نیاتنی استعلام وتحقیقه قالقشدقده مترنیك تریسته حوالیسنی حاوی اولان ایلّریا سنجاغی یاخود لهستاندن برمقدار یراعاده اولنمدقجه اوستریانك فرانسه اتفاقنده پایدار اوله‌میه‌جغنی ایما ایلمشدر . کلەلم روسیه‌لونك احوال وحرکاتنه .

اواثناده ناپلیون خارجیه نظارتی دوق دوباسانویه احاله ایدوب پترسبورغ سفیری موسیو دوقولنقوری دخی عزل ویرینه موسیو دولورستونی نصب ایتمشیدی ودولورستونه ویردیکی تعلیماتده فرانسه‌نك برعظیم حرب ایچون تدارکات سفریه‌ده بولندیغنی ایمپراطور علکساندریدن کیزله‌میوب بلکه بووجهله روسیه‌یی اخافه وتهدید ایلمسنی وبونك سببی روسیه‌لونك عثمانلی محاربه‌سنه ختام ویردکدنصکره انکلتره‌لو ایله برلشمك نیتنده بولنمسندن وحتی شمدیدن انکلیز وامریقان قاچاقلرینه روسیه

دولتی طرفندن مساعده اولنمسندن عبارت اولدیغنی سویلمسنی امر وتنبیه ایلمشیدی علکساندر اولجه فرانسه‌نك تدارکات عظیمه‌سندن خبردار اولوب اول بابده کندو حسن نیاتندن بحثله بو حالدن موسیو دوقولنقوره شکایت ایتمشیدی قولنقور ایسه اوته دنبرو اصلاح ذات البینه سعی ایدرك دولتیله روسیه‌لو بیننده مستعد ظهور اولان محاربه‌نك خیلی وقت تأخیرینه سبب اولمشیدی . لورستون پترسبورغه کلوب برقاچ هفته تحقیقات لازمه‌یه اعتنا ایله علکساندرینك افکارینه آشنا اولدقدنصکره ناپلیونه یازمش اولدیغی معروضاتنده دولتین بیننده حربی موجب برمسئله اولمدیغنی وجزئی همت ایله مشکلات موجوده‌نك برطرف اوله‌بیله‌جکنی انها ایلدی . قولنقورك پارسه عودتنده ویردیکی معلومات دخی لورستونك اشعاراتنی تأیید ایتدی ایسه‌ده ناپلیون صلحك بقاسی حقنده علکساندرینك کوستردیکی آرزویه اعتماد ایتمیوب مرامی مجرد عثمانلو محاربه‌سنه ختام ویرمك اوزره وقت قازانمقدن عبارت اولدیغنه ذاهب اولدی . قالدیکه کندوسنك اقصای املی برقوهٔ عظیمه ایله جانب شماله کیدوبده دنیایی دترتمکدن عبارت ایدی . بناءً علیه تدارکات سفریه‌سنی اکمال ایچون بووجهله وقت قازانلمش اولدیغندن طولایی ممنون اوله‌رق همان تدارکات ابتدائیه‌سنی بیوتدی . وعظیم وهولناك برحرب ایچون ترتیبات کافیه‌یه قیام ایتدی .

روسیه‌لو فرانسه ایله محاربه‌یه مجبور اوله‌جغنی ادله وامارات مشروحه ایله استدلال ایتدکده افلاقدن وازکچوب همان بسارابیا ایله بغدان کندوسنه‌ترك اولنمق وصربستانك استقلالی تصدیق قلنمق شرطلریله برمصالحه‌نامه تنظیمنی خلال حزیرانده باب عالی‌یه تکلیف ایتدیسه‌ده باب عالی بوتکلیفی قطعیاً رد ایله حال سابقك اعاده وابقاسنی طلب ایلدی . زیرا روسیه‌لونك فرانسه محاربه‌سنه حاضرلانمقده اولدیغی اکلاشلمغله وبوحالده طونه یالیسنده‌کی روسیه عسکرینك چکلمسی امر طبیعی اولمغله دولتعلیه کندی مرامنه موافق برمصالحه‌یه نائل اولمق ایچون همان ناپلیونك روسیه اوزرینه هجوم واقتحام ایلمسنه منتظر ایدی .

بوصره‌ده ناپلیون دولتعلیه‌یی حربده دوام ایتمك اوزره تشویق ایلر وکندی طرفنه میل ایتدرمك ایستر ایدی . دولتعلیه ایسه ناپلیوندن هروجهله مسلوب الامنیه اولدیغندن فرانسه‌نك دائرهٔ اتفاقنه کیرمك ایستمز وفرانسزلرك اخطاراتنه اصلا قولاق اصماز ایدی ویکدیکره معارض اولان اوروپا دولتلرینك کندوسنی جلبه چالشملری مجرد کندی پولتیقه‌لرینه آلت ایتمك غرضنه مبنی اولدیغنی لایقیله اکلامش اولدیغندن هیچ کیمسه ایچون جنکه کیرشمك ایستمزدی .

(فقط)

فقط باب عالی قریب العهدده اوروپالولردن اوکرنمش اولدیغی اسان دیپلوماتی ایله هرطرفی اداره ایدرك کندی ایشنی بجرمکه چالیشوردی . ودشمنلرینه الدانور کبی کورینه‌رك انلری الدادر ایدی . هله ناپلیون حقنده اولان طارغینلغی بتون بتون اونوتمش کبی کورینور وفرانسه ایله اتفاقه حاضر کبی طاورانور ایدی . وفرانسه ایله روسیه بیننده قریب العهدده محاربه ظهور ایده‌جکنه واقف اولمشیکن وکلای دولتعلیه فرانسزلر ایله اولان محاوراتده کویا که فرانسه وروسیه دولتلری بیننده مستقر اولان مخالصتك مبدل خصومت اولمسنه اینانماز کبی کورینورلر وصانکه بوکا صحیحا اعتماد ایده‌بیلمك ایچون فرانسز اردوسنك ویستول نهرینی تجاوز ایتمسنه منتظر بولنورلر ایدی .

الحاصل وکلای دولتعلیه اولوقته قدر ناپلیونك یلانلرینه پك چوق الدانديلر لکن الدانه الدانه الداتمغی دخی اوکرندیلر وبومعلومات جدیده‌یی اول باول انك مأمورلری حقنده صرف ایله مقابله بالمثل قاعده‌سنه رعایت ایتدیلر یعنی بو اثناده فرانسه دیپلوماتلرینی اسان استهزا ایله اینجه آوودوب الداتدیلر .

جزائر سبعه مقدما دولتعلیه‌یه ترك اولنمشیکن مؤخرا فرانسه‌لو یدینه کچوب بعده انکلیزلر زانطه وکفالونیه اطه‌لرینی ضبط ایله قورفه اطه‌سی فرانسه‌لو یدنده قالمشیدی فرانسه‌لو بورایه ارناودلق ساحلندن ذخیره نقل ایتمك ایستیوب اولوقت ایسه ممالك محروسه‌دن ذخیره اخراجی رسما یساغ ایدلمشیدی ودولتعلیه جزائر سبعه اوزرنده‌کی حقوقندن واز کچمیوب مصالحهٔ عامه عقد اولنه‌جغی وقت بوحقوقی استحصال ایتمك نیتنده ایدی . حالبوکه فرانسه‌لونك استدعاسی اوزرینه قورفه‌یه ذخیره نقلی ایچون رخصت ویرسه فرانسزك قورفه‌یه تصرفلرینی تصدیق ایتمش کبی برمعامله اوله‌جغندن بومعناجه فرانسه‌لو یدینه بر سررشته ویرمش اولمامق ایچون قورفه‌یه ذخیره نقلنه مساعده ایتمیوردی . درسعادتده مقیم فرانسه مصلحتکذاری ایسه برقاچ سنه‌دنبرو یانیه متصرفی تپه‌دلنلی علی پاشادن شکایت ایده کلدیکی کبی بوسنه دخی اشبو ذخیره ماده‌سنی سررشته ایدرك علی پاشا انکلتره‌لویی توقیر وفرانسه‌لویی تحقیر ایدیور زیرا قورفه‌دن بشقه زانطه وکفالونیا کبی انکلتره‌لو یدنده اولان اطه‌لری ذخیره ایله املا ایتدیکی حالده فرانسه‌لو اتچه‌سیله قورفه ایچون ذخیره ایستدکجه صاتمقدن امتناع ایدیوردولت علیه اکر علی پاشایی تأدیب ایلمزایسه فرانسه ایمپراطوری منفردا انك اوزرینه سفر ایده‌جکدر یوللو شدید اسان قوللانمشیدی . دولت علیه دخی بروجه مشروح فرانسه‌لونك استدعاسیله قورفه‌یه ذخیره نقلنه مساعده کوسترمکدن احترازایدیوردی . فقط هم انلری قیرمیه‌جق وهمده انلرینه سررشتهٔ ادعا ویرمیه‌جك اسان دیپلوماتی

قوللانيوردى . پارس ايلچيسى محب افندى دخى بو يولده لسان قوللانمق ايچون جمادى الآخره‌نك اوچى تاريخيله كندوسنه تحريرات مخصوصه كوندرلمشدر .
اول اثناده ايسه فرانسه ايله روسيه بيننده‌كى برودت كوندن كونه زياده‌لشمكده ايدى . هله آغستوس افرنجينك اون‌بشنده ناپليونك روسيه ايلچيسيله‌وقوعبولان محاوره‌سنه نظرا آز وقت ظرفنده ايكى دولت بيننده محاربه ظهور ايده‌جكنده شك وشبهه قالمدى .
شويله‌كه : اغستوسك اون بشنجى اخشامى پارسده مقيم سفراى اجنبيه سراى ايمپراطورى‌يه مدعو اوله‌رق واروب سالونده صره ايله طوردقلرنده روسيه واوستريا ايلچيلرى يان‌يانه تصادف ايتمشلر ناپليون طولاشه‌رق انلرك يانه‌واردقده ابتدا روسيه ايلچيسى قوره‌كينه اشنالق ايتدكدنصكره اكا خطاباً (وارشاويا طرفلرنده نيچون عسكر جمع ايديورسكز غالبا بشقه برملاحظه‌كز واردر ودولت عثمانيه ايله بو آنه‌دك مصالحه ايتمديكزه سبب فرانسه ايمپراطوريدر ديرايمش‌سكز لكن سبب سزسكز كچن سنه عسكريكزى تكثير ايدوب طونه‌يى قارشوكچديكز بوسنه عسكريكزى چكديكزدن مغلوب اوله‌يورسكز مصالحه مطلوب ايدن بويله جنك ايتمزسز له عسكرندن خوف ايتمك صورتنى اظهار ايديورسكز اما ظنمه كوره سز لهستانى ضبط ايتمك ايسترسكز ولكن ايده‌ميه‌جكسكز لهه شمدى‌يه‌قدر قرال نصب ايتميوب وارشاويا دوقه‌لغى اسميله اوروپا درونده اولان پرنسلردن اهل‌عرض واديب اولان‌پرنس‌كه ساقسونيا قراليدر انك اداره‌سنه براقدم واكر اعلان حرب اولور ايسه لهه قرال نصب ايتمك مصلحتمه سهولت ويره‌جكدر له اهاليسى فرانسه‌لويه صداقت اوزره خدمت ايلديلر فرانسه دولتى دخى لهك بردكرمنى سزه ويرمز مكر سزك عسكريكز شو پارس جوارنده اولان (مون مرت) نام محله كلورسه اولوقت سزده لهى ضبط ايده‌بيلورسكز و بينمزده منازع فيه اولان مواد كله‌جك تشرين اوله قدر نظام بولمز ايسه شمديكى حالده المانيا درونده بولنان عسكريمه فرانسه‌دن مجددا تحرير اولنه‌جق يوز يكرمى بيك عسكردن يوز بيك نفرينى دخى علاوه ايله اوزريكزه واريرم وباقى يكرمى بيك نفرى دخى اسپانياده‌كى عسكريمه امداد ايچون كوندريرم خزينه‌لرم مالامالدر وبوقدر عسكرك اداره‌سنده نجه كوجلك يوقدر سزك اقچه‌كز يوغيكن نوجهله اداره ايده‌جكسكزكه اقچه‌كز اولمديغندن روسيه حدودى داخلنده اولان تليبونى نام محله عسكريكزى نقل ايده‌مديككزى سز دخى بيلورسز اولدمبورغ دوقه‌لغى رين جمعيتنه داخل اولوب مصلحتمه تقويت ويرمك ايچون بودوقه‌لغى فرانسه‌يه

الحاق ایلدم واولدمبورغ دوقه‌سی ایمپراطوریکزك اقرباسندن اولدیغنه مبنی خاطری ایچون بودوقه‌یه آخر محلدن یرلر تخصیص وبوماده‌نك بالمذاکره رابطه بولمسی ایچون برقاچ دفعه سزه تکلیف ایتمشیکن اصغا ایتمیه‌رك آخر دولتلره شکایت ایلدیکز بوماده ایچون نمچه دولتنه نیجه شکایت ایده‌بیلورسکزکه سزبج مصالحه‌سنده بوقدر یرلرینی ضبط ایلدیکز وپروسیا دولتنه‌نیجه شکایت ایده‌بیلورسکزکه‌دوستکز ومتفقکز ایکن تیلسیت مصالحه‌سنده پروسیادن خیلی یرلر اخذ وضبط ایلدیکز اولدمبورغ ماده‌سی جمعیت عسکریکزه وسیله اوله‌ماز بلکه هامبورغی فرانسه‌یه الحاق ایلدیکم ایچون سبب بوله‌بیلورسز وهامبورغك الحاق اولنمسی دشمنك تجارت ومخابره‌سنی کلیا قطع ایچون لازم کلمشدر دشمن بوفرصتی بولیجق براجنك منقطع اولمامق ایچون تحریکدن خالی دکلدرحتی انکلتره‌لو روسیه‌لو ایله مخابره اوزره اولدقلرینی کندو غزته‌لرنده دخی درج ایتمکده درلر وبوماده‌لری سکا برقاچ دفعه افاده ایلدم سندخی دولتکه تحریر ایتمش‌سن لکن دولتك طرفندن سکا جواب کلیور اویله ایسه بوماده‌لرك تنظیمی ایچون بر مرخص کوندرسونلر بن مصالحه‌مزك فسخ اولندیغنی ایستمم دوستلغمزك بقاسنی ایسترم لکن اولوراولمازسببلرله‌عسکریکزك جمعیتنی دخی چکه‌مم بربیوك‌دولت بویله جزئی‌ماده‌لری وسیله‌ایدرك عسکر جمع ایتمك ایله وقت ضایع ایتمز کندی قوتنه نظر ایله همان حرکت‌ایدر) دیدکده روسیه ایلچیسی تلاش ایدرك (انکلتره غزته‌لرنده درج اولنان حوادثه اعتبار اولنماملی زیرا ایستدکارینی طبع ایدرلر وروسیه ایمپراطوری سزکله اولان دوستلغك بقاسنی مطلوب ایدر وسز دخی ایمپراطوریمك درونده اولان اسراره واقفسز) دیوب سکوت ایدیجك ناپلیون اورادن آیرلمش .

فرداسی نمچه ایلچیسی محب افندی ایله کورشدکده بومحاوراتی حرف بحرف محب افندی‌یه حکایه ایتمکله برابر کندو رأی ومطالعه‌سی اوله‌رق اکرچه طرفین یکدیکری اوزرینه سوق عسکر ایتمکده ایسه‌لرده سیاق حاله نظرا محاربه‌یه بوسنه باشلانماز دیمش محب افندی دخی کیفیتی اولدیغی کبیجه شعبانك اوچی تاریخیله مورخاً باب عالی‌یه تقدیم ایلدیکی عریضه ایله عرض و بیان ایلمشدر.

مقدما محب افندی استعفا ایدوب باب عالیدن استعفاسی قبول بیورلمش ایکن بردن بره فرانسزلری اورکوتمامك ایچون برمدتجك دها پارسده اقامتی امر اولنوب بواثناده ارتق عودتنه رخصت ویرلمش وحتی یرینه مصلحتکذار تعیین اولنان غالب افندی سواری مقابله‌سی پایه‌سیله خواجکان دیوان همایون سلکنه ادخال ایدلمش ایدی.

بناءً علیه محب افندی درسعادته‌عودت ایتمك اوزره‌اولدیغندن واروب فرانسه‌باش وکیلی

ایله کورشدکده باش وکیل بکرشدن تازه مکتوبلریمز کلدی دیدرك زیرده بیان اولنه‌جق
روسجق محاربه‌سنده عساکر عثمانیه‌نك مظفریتنی برتفصیل بیان ایتدکدن صکره
(دولتعلیه‌نك مظفریتندن پك محظوظ اولدق بزم المانیاده مارشال داود معیتنده
یوز یکرمی بیك ودانسقده یکرمی بش بیك ولهستانده قرق بیکی متجاوز وساقسونیاده
یکرمی ایکی بیکدن زیاده عسکریمز وار بوندن بشقه ایتالیاده‌کی فرانسز عساکری
دخی فوج فوج حرکت ایله ایتالیانك طرف شمالیسنده تجمع ایدرك لدی الاقتضا
تیرول وباویاره طریقیله روسیه حدودینه طوغری عزیمته آماده اولمغله دولتعلیه ایچون
روسیه‌لو یه دیورسیون اولندی (یعنی فرانسز طرفندن روسیه حدودینه سوق
عسکر اولنمغله روسیه‌نك دولتعلیه اوزرنده اولان قوۀ عسکریه‌سی تقسیم وتفریق
اولندی) بوقدر عسکر ایچون طرفمزدن یوزملیون فرانق صرف اولنمش ایسه ده
دوستمز اولان دولتعلیه‌یه فائده‌لو اولدیغنه بناءً کوزل صرف اولنمشدر عد ایدرز
دولتعلیه دخی غیرت ایدوبده برشانلو وشهرتلو مصالحه استحصال ایلسون) دیدکده
محب افندی اکا مقابلةً (مقدما سز وارشاویاده ایکن دولتعلیه دخی روسیه‌لو یه بویله
بردیورسیون ایتمشیدی لکن انکلتره‌لونك ایکییوز قطعه تجار سفینه‌سی روسیه لیمانلرینه
دخول ایتمش اولدیغنی استخبار ایتدم دیجك باش وکیل بوسفینه‌لرك مقداری اوقدر
دکلدر ولیمانلره کیرمشلر ایسه دخی امریقانك بی طرف بیراقلریله کیرمشلردر مع
مافیه بوماده روسیه‌لو یه مایۀ معارضه اوله بیلور وبزم روسیه‌لو ایله بینمز بولنماز ایسه محاربه‌یه
حاضرز وطرفمزدن رین جمعیتی امراسنه مکتوبلر تحریر اولنمغله انلر دخی عسکرلریله
حاضر وآماده‌درلر بوحاله کوره روسیه‌لونك قارشوسنده اوچ درت یوز بیك عسکر
بولنه‌جقدر . بوندن قطع نظر اسوچلو دخی آماده‌در وپروسیالونك عسکری بزمدر
ونمچه‌لونك روسیه‌یه معین اولمیه‌جغی ظاهردر وبزم بوقدر جمعیتدن مرادمز مصالحه‌یی
تحصیل وروسیه‌لونك آرالق آرالق سلاحلانمسنی منعدن عبارتدر . واکر روسیه‌لونك
عقلی باشنه کلمیوبده سنۀ آتیه‌یه قدر مخالفت اوزره قالورسه برمعتاد فرانسه‌دن تحریر
اولنه‌جق یوز یکرمی بیك نفر دخی الحالة هذه موجود اولان عسکره علاوه
اولنه‌جق واول وقت روسیه‌لونك قارشوسنده بشیوز بیك عسکر بولنه‌جقدر
روسیه‌لونك کاغدی چوق آقچه‌سی یوق لکن بزم کاغدیمز اولمیوب همان ایشمزی
اقچه ایله کوریرز) دیمسی اوزرینه محب افندی (مقصد اصلی انکلتره‌لو مصالحه‌سیدر
بونه وقت حاصل اوله‌جق) دیمکله باش وکیل (انکلتره‌لونك روسیه‌دن امیدی
منقطع اولدقده البته مصالحه‌یه مجبور اولور وبو دخی معلوممکز اولسونکه بزم اسپانیا
وپورتکز طرفلرنده مصلحتلریمز پك کوزل کیده‌یور والیوم اول حوالیده بولنان

(عسکریمزدن)

عسکریمزدن ماعدا حین اقتضاده سرحدلریمزه سوق اولنمق ایچون اوچیوز بیك عسکریمز واردر وبونلردن برنفرینی روسیه مصلحتی ایچون جلبه محتاج دکاز وفرانسه سواحلنك دائرا مادار محافظهسی ایچون پك چوق عسکریمز واردر . ایشته عودتکزده بوخبرلری دولتعلیهیه کوتوررسکز) دیوب محب افندی دخی وداع ایدرك یانندن آیرلدی وبو محاورهیی دخی بنه شعبانك اوچی تاریخیله باب عالی یه تقدیم ایلمش اولدیغی عریضه سنده برتفصیل بیان ایلدی .

باش وکیلك مرامی محب افندیی قاندیروبده دولتعلیهیی فرانسه نك دائرهٔ اتفاقنه آلمقدن عبارت اولوب محب افندی ایسه بونجه سنه لردنبرو پارسده بویله پك چوق قلاشاقلر دکلهمش وهیچ برینك اصلی فصلی اولمدیغنی بالتجربه اکلامش اولدیغندن بومثللو خوابیده سوزلره اصلا قولاق آصمازدی وناپلیونك روسیه ایمپراطوریله اتفاقندنبرو پارسده فرانسز مأمورلرندن کوردیکی معاملات تحقیریهیی هیچ بر وقتده اونودهمازدی وهمان جمله سنه لعنت دیهرك درسعادته عودت ایتمك اوزره بولندیغندن فرانسز مأمورلرینك مستهزیانه اولسون یوزلرینه کولمك بیله ایستمزدی .

سائر مأمورین دولتعلیهده دخی فرانسه وروسیه بربری اوزرینه هجوم ایدوبده بوصره ده دولتعلیه روسیهلو ایله برکوزلجه مصالحه عقدینه موفق اوله رق یانکاوب سیره باقق ومقدما ناپلیون روسیهلو ایله عقد مصالحه ایدوبده دولتعلیهیی یالکز براقدیغی کبی بوکره دولتعلیه دخی روسیهلو ایله عقد صلح ایدیویروبده ناپلیونی آچقده براقمق آرزوسنده ایدیلر .

هله فرانسه وروسیه بیننده کی برودت ومباینت زیادهلشهرك طرفین کمال سرعت وشدت ایله علناً تدارکات حربیهیه باشلادی وایلول افرنجینك اون طقوزنده ناپلیون هولاندهیه کیتمك واثنای راهده بالذات بعض تدابیر حربیهیه نظارت ایتمك اوزره پارسدن حرکت ایلدی . کلهلم محب افندینك کیفیت عودتنه .

اول اثناده محب افندی پارسدن چیقمق اوزره ایکن مصلحتکذار غالب افندی آغرجه خسته اولمغله شایدکه وفات ایده جك اولور ایسه معیتنده براغلان ترجمانك مصلحتکذار وکالتنه تعیین اولندیغنی مبین محب افندی احتیاطاً بر مکتوب یازوب ترجمانه ویرهرك کندوسی مارسلیایه عزیمت ایتمشیدی . چند روز ظرفنده غالب افندی وفات ایتمکله ترجمان طرفندن مکتوب مذکور فرانسه خارجیه نظارتنه ویرلمش نظارتجه دخی ترجمانك مصلحتکذار وکالتی قبول ایدلمش اولدیغی محب افندییه یازلمشدر .

محب افندی بحراً درسعادته کلمك اوزره مارسلیادن سفینهیه بنوب دکزه آچلدقده

برشدتلو فورتنه ظهور ايتمكله دونوب وطولون ترسانه سنه چيقوب هوا ساكن اولدقده كتخداسى منير افندى وتبعه سنك اكثرى ينه بحراً درسعادته كلمك اوزره آنلرى سفينه ده براغوب كندوسى برقاچ نفر اتباعيله براً عودته قرار ويرمكله چند روز مرورنده طولوندن حركت وتيسا شهرى واول وقت پاپانك مقرى اولان ساونا بلده سى وجنويز ومانطوه واودوتا واودين وقوريچه ولوبياتا بلده لرى طريقيله خرواتستان ايچندن كچه رك عيد فطرده بوسنه ايالتى مضافاتندن دوبيچه قلعه سنه واصل واورادن دخى ينه براً بوسنه ايالتندن كچه رك ادرنه طريقيله ذى الحجه نك سكزنجى كونى درسعادته داخل اولمشدر . بز كله لم شمدى اردوى همايونك احوال وحركاتنه .

* وقايع اردوى همايون *

بالاده بيان اولنديغى اوزره روسيه لو كچن يازين روسجق ونيكبولى قلعه لرينى وقيشين لوفجه قصبه سنى استيلا ايله شمنيده مشتانشين اولان اردوى همايونى تهديد ايلمش ايسه ده بومحاربه لرده كندوسى دخى فوق العاده زده لنمش اولديغى حالده فرانسه لو ايله اره سنده رونما اولان برودت ومباينتدن ناشى لهستان بوينه كليتلو عسكر سوق ايتمكه مجبور اولديغى جهتله طونه ياليسنده اولكى كبى كليتلو عسكر بولنديره ميه جغندن لوفجه دن چكيله رك طونه خطى اوزرنده طوپلانمغه مجبور اولمشيدى .

صدر جديد لاز احمد پاشا ايسه مقام صدارته كلديكى كبى روسجغك استخلاصى املنه دوشمكله جمادى الآخره نك آلتنجى پنجشنبه كونى اردوى همايونده موجود اولان طوائف عسكريه يى استصحاب ايله سبكبار اوله رق شمنيدن حركت ايله روسجغه ايكى بوچق ساعت مسافه سى اولان قاضى كويى مرحله سنه وصول بولمشيدى .

فرداسى تجسس احوال ضمننده ايلرويه سوق اولنان اون بيك سوارى روسيه لولر ايله لدى التقابل درت بش ساعت چرخه جنكى ايتدكدن صكره روسيه عساكرى روسجق خارجنده ياپمش اولدقلرى استحكامات ايچنه كيروب تحصن ايتمكله عساكر اسلاميه دخى دونوب اردوكاهه كلدى .

بعده جمادى الآخره نك اون اوچنجى پنجشنبه كونى هيئت مجموعه ايله دشمن اوزرينه حركت اولنه رق باغلر باشنك برو طرفنده جنكه كيريشلدى والتى ساعت قدر مردانه محاربه ايدلدى روسيه لودن برطوپ ايله اوچ عدد جبخانه عربه سى وبرمقدار اسير النلدى وبرجنراللرى ايله خيلى نفرلرى اتلاف اولندى فقط حربك امتدادى

وحرارت هوانك اشتدادی حسبیله ایکی طرفك دخی تاب وطاقتی کسلدی بو جهتله طرفین اردوکاهلرینه چکلدی .
برقاچ کون استراحتدن صکره سردار اکرم اردوی همایون ایله ایلرو حرکت ایدرك روسجق قصبه‌سی دائرا مادار تحت محاصره‌یه النَدی واوچ کره مردانه یورویش اولندی .
بواثناده روسیه‌لو طونه‌نك قارشو یقه‌سندن بروطرفه برمقدار عسکر امرار ایله روسجقده‌کی قوهٔ عسکریه‌سنی تزیید ایلدی ایسه‌ده نهایت اردوی همایونه مقاومت ایده‌میه‌جکنی اکلادی وجمادی الآخره‌نك اون سکزنجی صالی کیجه‌سی روسجغی تخلیه ایلدی وفرداسی عساکر اسلامیه مظفرا روسجغه داخل اولدی .
روسجغك بووجهله تسخیر واستخلاص اولندیغی خبر مسرت اثری درسعادته واصل اولدقده طوپلر انداختیله شنلك ایدلدی .
وبومژده ایله کلان تاتاره قپوط ومتعاقبا معروضات رسمیه ایله کلان دواتدار سردار اکرمی‌یه قونطوش کورك ویدی قوللو مطلا چلنك وایکی نفر خدمتجیسنه بر اعلی سایه قپوط وبشر قوللو بر سیم چلنك وتلخیص تاتارینه براعلی سایه قپوط ایله یدی قوللو برسیم چلنك احسان بیورلدی .
بعده بروجه بالا روسیه‌لودن النان طوپ وجبخانه عربه‌لریله اوتوز نفر اسیر درسعادته ورود ایتمکله ایصالنه مأمور اولان ایکی نفر اندرون اغالرینه برقونطوش سمور کورك ایله بشر قوللو والتون یالدزلی بر سیم چلنك وایکی نفر خدمتکارلرینه بر اعلی سایه قپوط ایله اوچر قوللو بر سیم چلنك ویرلدی .

الحمدلله علی التمام والصلاة والسلام علی سید الانام وعلی
آله الامجاد واصحابه الکرام

* جلد تاسعه ذیل وعلاوه اولنان صور محررات ومعاهدات *

(١)

* علمدار مصطفی پاشا طرفندن قاضی پاشایه کوندریلان *
* مکتوب سامی صورتی *

سعادتلو مکرمتلو مودتلو قرنداشم حضرتلری
درسعادته قدوم خالصانه‌مزی تبریك واخلاص درونلرینی تمهید معرضنده فرستاده واسرا بیوریلان تحریرات مشیریلری رسیدهٔ حیز وصول ومفهوم ومزایاسی اطلاع خلوصوری ایله مشمول اولوب ایفای لازمهٔ رسم آشنایی ومودته واقع اولان

رعایت دستوریلرندن حاصل اولان محظوظیت متکاثره درجهٔ کماله موصول وارسال بیوریلان بربوغچه هدیهٔ شریفه‌لری دخی واصل اولوب نهادهٔ جای قبول اولمشدر جناب سعادتلری دولتعلیه‌نك صادق وحمیتکار وزرای عظامندن اولوب خدمات سلطنت سنیه‌ده التزام بیوردقلری سعی وصداقت وشمدی‌یه قدر ظهوره کلان حمیتکاری وغیرت دستوریلری سماعا معلوم خالصانه‌مز اوله‌رق حق مشیریلرنده غائبانه مخصوصجه خلوص ومحبتمز حاصل اولوب مخلصکزك دخی مقصود ومرامم انجق دین ودولته خدمت وصداقت غرضندن عبارت اولمق حسبیله اصدقای سلطنت سنیه وخصوصا ذات مشیریلری مثللو حمیتکاران دولتعلیه ایله یکوجود اوله‌رق دین ودولتمزه برخدمت پسندیده وجوده کتورمك وسفر مصلحتنده دخی سطوت قاهرهٔ سلطنت سنیه‌یی اظهار ایتمك اقدم افکارمدر قالدیکه ولی نعمتمز اولان دولتعلیه‌نك قیامی زیور افزای تخت خلافت بولنان افندیلریمزك وکلای سلطنت سنیه حقلرنده حسن نظر وتوجهلری ایله ارکان دولتعلیه‌نك حصول امنیت واتحادینه منوط اولدیغی ظاهر ایکن خداوندکار سابق سلطان مصطفی خان حضرتلری دولتك خائن وصادقنی بیلمیوب روم ایلی واناطولی خاندانی توحیش وتنفیر ایتمك حسبیله بریمزك الی ایشه یاپشمیوب هرطرفدن دین ودولتمزك دشمنلری یقه‌مزه صاریلوب معاذالله تعالی بودفعه دین محمدی مضمحل اولمق درجه‌سنه واردیغی مستغنیء بیاندر بناءً علیه خداوندکار اسبق سلطان سلیم خان افندمز جمله‌مزك ولی نعمتی وافندیسی اولوب مخلصکز وجناب سعادتکز چراغ خاصی اولدیغمزدن دولتعلیه‌نك برکشته اولمقدن وقایتی وجهان وجهانیانك امن وآسایشی ضمننده انی اجلاس ایچون بوقدر مسافهٔ بعیده طی ایدوب کلمشیدم انجق مقدمجه مرسول صوب سعادتلری قلنان قائمهٔ خالصانه‌مزده تمهید قلندیغی وجهله ارادهٔ حق بشقه یوزدن تعلق ایدوب سلطان محمودخان افندیمز جلوس بیوردیلر ٠

هرنقدر استحقاقمز یوغیسه‌ده مهر همایونی مخلصکزه عنایت واحسان بیوردیلر فلله‌الحمد جناب باری سلطان محمود خان افندیمز کبی ملك خصلت برپادشاه احسان ایلدی اخلاق واطواری جنتمکان سلطان سلیم خان افندیمزه بکزر ان شاءالله الرحمن سایهٔ همایوننده عالمك کسب آسایش و راحت ایتمسی الطاف الهیه‌دن اقدم مأمولدر لکن دور سابقده جمله‌مزك وحشت ونفرتمز جهتله روسیه وفرانسه وسائر دول غیرمتفقه دولتعلیه‌یی کوزینه کسدیرمش ودولتعلیه‌نك اساسنه وهن وخلل کلمش اولدیغندن بالجمله ارکان دولتعلیه و اصدقای سلطنت سنیه یکوجود اتحاد اوله‌رق دولتعلیه‌نك اسباب تأییدیه‌سنك استحصالنه همت اولنمق لازمه‌دن وان شاءالله جمله‌نك کوکل برلکیله

بو طرفك اقتضا ايدن نظامنی ويردكدنصكره دشمن كوزينه ارائهٔ سطوت ايچون
مخلصكزك سفر همايونه عزيمتمز مصمم اولان مواددن اولمغين دين ودولتك خدمتنده
برلكده بولنمق ايچون جناب دستوريلرينك دخی تشريفلری اخص مطلوبمزدر
شويله‌كه : ذات سعادتلری سائره مقيس اولميوب حميتكاران وزرای عظام حضراتندن
اولدقلرينه بناء طرف مشيريلرينه ميل درونمز بركمال ودركاردر ومقدما عسكر
ماده‌سنده هرنقدر دلخواه دولتعليه‌يه موفق اولنه‌مامش ايسه‌ده تحرير و تنظيمی
خصوصنده ظهوره‌كلان مساعی واستقامت دستوريلری موبمو عندمزده معلوم
وآشكاردر معهذا دائرهٔ دستوريلرنده دخی اوچ بيك قدر كزيده عسكر موجود
اولديغی مقدمله‌رده مسموع خلوصوری اولديغندن غيری دور سابقده لغو نظام
جهتيله تحرير اولنان نفرات متفرق اولمشلر ايسه‌ده اكثريسی ينه اوالحواليده
اوله‌جقلرندن انلرك دخی جناب مشيريلرينه متعلق اولنلرندن برقاچ بيك آدم تحريرينه
طرف سعادتلرينه رخصت دركار اولمغين نمقدار ممكن اولور ايسه سريعاً تحرير
واولوجهله دائرهٔ مشيريلرينی تكثيره همتلری محول عهدهٔ حميتلريدر و نظامات سابقه‌نك
اعاده‌سی دخی منوی ايسه‌ده اول امرده مقدم اولديغی وجهله تحريرينه تشبث اولنسه
بين الناس تكون قيل وقالدن خالی اوليه‌جغنه بناء شمديكی حالده دائرهٔ دستوريلرينه
تفنكچی نفراتی نام وشايعه‌سيله ترتيب وتحرير اولنمق اقتضای حالدندر وبونلرك لازم
كلان علوفه وتعييناتلری جانب ميريدن اداره واعطا اولنوب جناب سعادتلرينه ثقلت
وضرورت چكديرلمز الحاصل جناب سعادتلرينك حسن صيت وشهرت وخدمات سلطنت
سنيه‌ده دركار اولان مساعی وحميتلری سامعه كذارمز اوله‌رق مخلصكزی مخصوصجه ميل
وخلوصكزه مجبور ايتمش اولوب مراديمز دخی مجرد دولتعليه‌نك اعادهٔ آسايش و نظامی
قضيه‌سی اولديغندن بومقصودك جناب دستوريلری مثللو حميتكاران واصدقا ايله بالاتحاد
اجراسی غرضندن عبارت اولمغله كيفيت معلوم سعادتلری بيورلدقده مقتضای مهام
آشنايی وحميتكز واقتضای تحرير واشعارمز اوزره دائرهٔ دستوريلری موجودندن
بشقه اوله‌رق تفنكچی ناميله اوالحواليده جناب مشيريلرينه متعلق اولان نفراتدن ايكی
اوچبيك مقداری عسكر تحرير وتنظيميله همان بالاستصحاب درسعادته مواصلته
همت ومسارعت وكيفيتی تحرير واشارت بيورملری سياقنده قائمهٔ مودت تحرير
وفرستادهٔ نادی سعادتمصيرلری قيلنمشدر انشاءالله تعالی لدی الوصول بوبابده اولان
وصايا وافاداتمزی شفاهاً دخی تفهيم ايچون قپو كتخدا كز بنده‌لری مخصوص صوب
سعادتلرينه كوندرلمكله كافهٔ افاداتمز انك تقريرندن معلوم مشيريلری بيورلدقده
بروجه محرر حركته همت بيورملری مأمولدر فی ٢٧ جمادی الاخره سنه ١٢٢٣

(١)

* صورت سند اتفاق *

الحمدلله الذی ایدالاسلام برجال قاموا علی ساق واحد واتفاق والصلاة والسلام علی سیدنا محمد الذی رفع عن امته النفاق والشقاق وعلی اله واصحابه الذی اجتهدوا فی سبیله بالوفاق (امابعد) سبب تحریر کتاب میامن نصاب اولدرکه جملهنك ولی نعمتی اولان دولتعلیهٔ عثمانیه سلطنت محمدیه اولوب باعون حضرت خدا ابتدای ظهورندن الی یومنا هذا مظهر اولدیغی فتوح وغالبیت وشان وشوکت اتحاد واتفاق ورفع نفسانیت وشقاق ایله حاصل اولدیغی وارستهٔ قیداشارت ایکن برمدتدنبرو اقتضای کردش چرخ کردانله شیرازهٔ اجزاء نظام پریشان ووکلای دولت بیننده وطشره ممالك خاندانلری میاننده اسباب شتادن ناشی نفسانیت وشقاق حالاتی نمایان اولمق ملابسه سیله سلطنت سنیه‌نك قوتی صورت تشتته مبدل وداخلا وخارجاً نفوذی مختل وبوحالت بای وکدا واعلی وادنی حقنه یعنی عموماً ملت بیضای احمدیه‌یه مورث وهن وخلل اولمغله رفته رفته نه صورت کریهه‌یی منتج اولدیغی وبغیر حق واقع اولان فضایح معلومه تقریبیله اساس سلطنت مندرس اولمق رتبه سنه واردیغی اعترافکردهٔ صغار وکبار اولوب (فاعتبروا یااولی الابصار) نص جلیل الشانی اوزره سوابق معاملاتدن اخذ عبرت ودعایم نظام دین ودولتی اقامه واحیاء کلمةالله العلیا نیت خیریه سیله بوتشتتك اتفاقه تبدیلنه واولوجهله دولت علیه‌نك قوت کامله‌سی اسبابنی استحصال واظهاره بذل مقدرت ایلمك عهدهٔ دیانت وذمت صداقته متحتم وواجب اولدیغی جملهمز درك واذعان برله مجالس متعدده عقداولنه‌رق جملهمز یکوجود واتحاد واتفاقله احیای دین ودولته صارف وسع ومجهود اولوب اکمال قوت ذاتیه ومواد سائرهٔ ملکیه‌یی مذاکره وضوابط حسنه‌سی شیرازه بند استشاره ایتدیکمزه مبنی اشبو اتفاق شرائطنی دخی بروجه آتی سنده ربط وتوثیق ایتمشزدر .

شرط اول شوکتلو مهابتلو ولی نعمت عالم ولی نعمتمز افندمز حضرتلری قطب دائرهٔ دولت ابد مدت اولملریله کرك ذات شوکتسمات ملوکانه لرینه وکرك تشیید بنیان سلطنت سنیه‌لرینه حضرت رب العالمینك لطف واحسانه استناد وامداد روحانیت جناب رسالتپناهی یه توسلا جمله مز متعهد وضامن اولوب وقتا من الاوقات کرك وزرا وعلما ورجال وکرك خاندانان وکرك بالجمله اوجاقلر طرفلرندن قولا وفعلا سرا وعلناً برکونه اهانت وخلاف امر ورضا طور وحرکت ظهور ایدرسه بعدالتحقیق جسارت ایده‌نك تأدیب وعبرت قیلنمسنه داخلاً وخارجاً جملهمز بالاتفاق اقدام وغیرت ایدوب بوماده ده مسامحه ظهور ایدرسه انك دخی بالاتفاق تأدیب وتنکیلنه جد تام اولنه . وبو

دائرهٔ اتفاقه داخل اولمیان بولنورسه جملهمز اکا دعواجی اولوب قولا وفعلا شرط اتحاده رعایت ایلمسنه وداخل اولمسنه جملهمز طرفندن جبر اولنه والحاصل شوکتمآب افندمزك کرك ذات همایونلرینه وکرك ملك وقوت سلطنت سنیه واوامر علیهلرینك ومراضی علیهلرینك محافظه سنه وفساد واهانتدن وقایهسنه مالاً وبدناً جملهمز عموماً تعهد وتکفل ایدوب کندولریمز حیاتده اولدقجه ذاتلریمز وحیاتده اولمدقجه اولاد وخاندانلریمز ضامن اوله وبو وجهله جمله حقنده حسن توجه حضرت پادشاهی درکار اولمغله ایفای لوازم شکرگذاری وخدمتکاری یه علی الدوام صرف یارای لیاقت قلنه .

شرط ثانی دولت علیهنك بقاسی وقوت وشوکتنك تزایدی جملهمزك ذات وخاندانلریمزه مابه البقا اولدیغنه بناءً جملهمز بیننده بالمذاکره قرار ویرلدیکی اوزره تزاید قوت سلطنت ایچون ممالك خاقانیهدن تحریری ترتیب اولنان عساکر ونفراتك مجالس مذاکراتده ویریلان نظام موجبنجه دولت عسکری اولهرق تحریر وتکمیلنه وعلی الدوام بقاسنه جملهمز سعی واقدام ایدوب نظام ورابطهلرینه داخلاً وخارجاً مجموع ارکان وخدمه وخاندان جدتام ایلیهلر . واشبو عسکر ترتیبی مادهسنی قوام دین ودولت ایچون اتفاق آرا ایله قرار بولمش اولدیغنه مبنی انقلاب زمان ایله بوخسراندز یاخود شویلهدر بویلهدر دیو تحریك ارباب فساد وحسد ایله تغییرینی کمسنه تجویز ایدر واوجاقلر طرفندن اعتراض ومخالفت اولنورسه جملهمز علی الدوام دعواجی اولوب تقبیح وفسخ وتغییرینه جسارت دکل فتح شفه ایدنی خائن بیلوب علی الاتفاق تأدیب ودفع ورفعنه جملهمز اقدام وغیرت ایلیه وبو بابده بریمز مخالفت ایلمیه ودولت علیهنك هرنه طرفدن اولورسه اولسون دشمنی ظهورنده عموماً مقابلهسنه سرعت عزیمت ودفع وتنکیلنه صرف مقدرت ایتمك اساس نظامدن اولمغله بواصولك بر وقتده مغایری حرکت واقع اولمیه .

شرط ثالث قوام وفر سلطنت جملهمزك اقدم آمالی اولوب بوبابده علی الاتفاق غیرت ایلمکه متعهد اولدیغمزه مبنی تزاید قوت ایچون تکثیر عسکره اقداممز مثللو کرك بیت المال مسلمینك وکرك واردات دولت علیهنك محافظهسنه متعهد اولوب محللرندن تحصیل وتادیهسنه وتلف وخساراتدن وقایهسنه واوامر احکام پادشاهینك انفاذ واجراسنه وهر کیم مخالفت وعدم اطاعت ایدرسه بالاتفاق تأدیبنه جملهمز متعهد ومتکفل اولمغله بواصوله دائما رعایت اولنه .

شرط رابع دولتعلیهنك اوتهدنبرو اصول نظام وقانونی کافهٔ امر ونهی پادشاهی خارج وداخل جمله ارکان ووکلایه مقام وکالت مطلقهدن صدور ایتمك صورتی اولمغله بعدازین هرکس بیوکنی بیلوب وظیفهسندن خارج اموره تصدی ایلمیه وکافهٔ امر ونهی مقام صدارت عظمادن صدور ایلیه واول امر ونهی محضا

امر ونهی پادشاهی اولمغله خلافنه کمسنه جسارت ایلمیه وهرکیم امورندن خارج وماموریتی اولان مصلحتدن زیاده آخرك مأموریتنه تصدی ایدر ایسه جمله‌مز دعواجی اولوب فلان مصلحت فلانك مأموریتی ایکن فلان ذات شو وجهله مداخله ایتمش دیو اول ماموریتدن رفع اولنمسنه وتعرضاتك علی العموم رفعیله هرامور مقام وکالت مطلقه‌یه عرض واستیذان اولنه‌رق امر ورأی صدارتپناهی اوزره حرکت اولنمغه جمله‌مزك تعهدندن بشقه مقام صدارتعظمادن دخی خلاف قانون ومخل تعهد ارتکاب وارتشا وکرك طشره‌یه وکرك امور داخلیه‌یه متعلق دولتعلیه‌یه عاجلا وآجلا مضر اوله‌جق سائر کونه مکارهه ابتدار اولنور ایسه جمله‌مز دعواجی اولوب بالاتفاق منعنه اقدام ایلممز شرط اوله ومنعنی بکا سویلدیلر دیو اول وکیل مطلق سویلیانلردن بریسنه عزو مفتریات ایله نفسانیت ایدر ایسه انك دخی منعنه ومحافظه‌سنه جمله طرفندن تعهد اولنمغین بونلره دخی دائما مراعات اولنه .

شرط خامس ذات همایونك وقوت سلطنتك ونظام دولتك محافظه‌سنه جمله‌مز کفیل ومتعهد اولدیغمز مثللو کرك ممالك خاندانلری وجوهنك دولتعلیه‌دن وکرك داخلده اولان رجال وارکان دولتك بربرندن امنیتی شرط اعظم وتحصیل امنیت واطمینان دخی جمله‌نك اتحاد واتفاقیله بربرلرینه کفالت وضمانه متوقف ایدوکی امر غیر مبهم اولمغله دائرهٔ اتفاقه داخل اولان کرك خاندان واعیان وکرك وکلا ورجال بربرلرینك ذاتنه وخاندانه کفیل وضامن اوله شویله‌که : خاندانلردن بریسنك خلاف شرط اتحاد برحرکتی تبیین ایتمدکجه طرف دولتعلیه‌دن یاخود طشره‌لرده وزرا وبربرلرندن تعرض واهانت وسوء قصد وقوعه کلور ایسه اوزاق ویقین دینلمیوب جمله‌مز دعواجی اوله‌رق متجاسر اولانك تأدیب ودفعنه بالاتفاق اقدام اولنه وکندولری حیاتده ایکن کندولرینه وبعدالوفات خاندانلرینك بقای محافظه‌سنه جمله وکلا ضامن ومتعهد اولملریله اول خاندانلر دخی زیر اداره‌لرنده اولان اعیانلره ووجوهه ضامن اوله‌لر اومقوله اعیان ووجوهه خاندانلردن بریسی طمعا یاخود وجه آخر ایله نفسانیت وبرکونه سوء قصد ایتمیوب اکر خلاف تعهد ورضا برکونه جنحه وجنایتی ظاهر اولور ایسه بعدالتحقیق مقام وکالت مطلقه‌دن بالاستیذان دفع ورفعنه اول خاندان اقدام ایدوب یرینه آخرینی انتخاب ایلیه وهرکس عهده‌سنه محول محل حدودندن خارج برقارش محله تعرض وتصدی ایتمیوب هرکیم تجاوز ایدر ایسه اوزاق ویقین دینلمیه‌رك جملهٔ دعواجی اولوب منع ایلیه‌لر ومتنبه اولمز ایسه باعث شقاق اولانك دفع وتنکیلنه بالاتفاق اقدام اولنه وجمله وجوه وخاندانلر واعیان ممالك یکوجود اولوب علی الاتفاق دفع اختلال وشقاقه شدنطاق

ایلیه‌لر . وهر کیم فقرایه ظلم وتعدی ایدر وشریعت مطهره‌نك اجراسنه مخالفت ایلر ایسه انك دخی تأدیب وتربیه‌سنه بالاتحاد سعی اولنه وجمله خاندانلر واعیانلر حقنده بووجهله تکفل اولندیغی مثللو وکلا وعلما ورجال وخدمهٔ سلطنته دخی وقتا من الاوقات تحریك وافساد ایله برطرفدن برکونه اهانت وسوء قصد وقوعه کلمسنه وتأدیبی موجب جنحه‌سی جمله عندنده کرکی کبی تعین ایتمدکجه نفسانیهٔ تکدیر اولنمامسنه وذات وخاندانلرینه جمله خاندانان ووجوه کفیل ومتعهد اولملریله بر وقتده خلافنه حرکت اولنمیه واکر حسب البشریه برینك جنحه‌سی ظهور ایدر ایسه اول جنحه جمله عندنده بعدالتعین مقام صدارتدن تهمتنه کوره تأدیب اولنه .

شرط سادس آستانه‌ده اوجاقلردن وسائره‌دن برکونه فتنه وفساد حادث اولور ایسه بلا استیذان جمله خاندانلر آستانه‌یه وروده شتاب ایدوب متجاسر اولنلرك واول اوجاغك قالدیرلمسنه اکر صنف ایسه بودفعه باعث فتنه اولان بوغاز قلعه‌سی نفراتنك قالدیرلدیغی مثللو کندولری قهر وتنکیل ودیرلك واسامیلری رفع اولنمق واشخاصدن ایسه هرنه طبقه‌دن اولور ایسه اولسون بالتحقیق اعدام قلنمق خصوصنه جمله خاندان ووجوه ممالك متعهد وجمله‌سی اولوب آستانه‌نك امنیتنه واستحصال اسبابنه کفیل اولمغله بورابطهٔ قویه نمقوله اسبابه توقف ایدر ایسه استحصالنه بالاتفاق وعلی الدوام اقدام وغیرت اولنه .

شرط سابع فقرا ورعایانك حمایت وصیانتی اساس اولدیغنه نظراً خاندانان ووجوه طرفدن زیر اداره‌لرنده اولان قضالرك اسایشنه وفقرا ورعایانك تکالیفی امرنده حد اعتداله رعایت خصوصنه دقت اولنمق لازمه‌دن اولمغین رفع مظالم وتعدی وتکالیف خصوصنه وکلا وممالك خاندانلری بینلرنده بالمذاکره نوجهله قرار ویریلور ایسه انك دوام واستقرارینه ومغایر اوله‌رق ظلم وتعدی وقوعه کلمسنه اعتنا اولنه وهر خاندان یکدیکرك حالنه نظارت بر له خلاف امر ورضا ومغایر شریعت غرا ظلم وتعدی ایدن اولور ایسه سالما عن الغرض دولتعلیه‌یه اخبار ایلیوب بالاتفاق منعنه اقدام اولنه واشبو شرائط سبعه‌یه بالمذاکره قرار ویریلوب خلافنه حرکت اولنمامق اوزره قسم بالله وعهد بالرسول واقع اولمغله حفظا للمواثیق اشبو سند معتبر کتب وتمیق اولندی . (فمن بدله بعد ماسمعه فانما اثمه علی الذین یبدلونه ان الله سمیع علیم) حرر فی اواسط شعبان المعظم لسنه ثلث وعشرین ومأتین والف

* ذیل *

اشبو سند معتبرك حاوی اولدیغی شرائط دین ودولتعلیه‌نك تأیید واحیاسی امر

اهمنه اساس اولوب علی الدوام دستور العمل طوتلمسی واجب اولغله تبدل زمان وذوات ایله تغییری ممکن اولمامق ایچون مقام صدارت ومسند فتوایی بوندن بویله تشریف ایده جك ذوات دخی ابتدای نصب ومسندلرینه قعودلرنده بو سندی ختم وامضا ایدوب حرف بحرف اجراسنه اقدام ایلیه‌لر وحین تبدلده مشغله تقریبیله اشبو ختم سند ماده‌سی تأخر کسب ایتمامك ایچون کرك وکالت مطلقه وکرك مشیخت اسلامیه تبدل ایتدیکی کبی درعقب بکلکجیء دیوان همایون بولنانلر اصل سندی قلمدن الوب کتخدا ورئیس الوقت اولنلره اخطار برله وکالت مطلقه یاخود مشیخت اسلامیه مساندینه قعود ایدن ذواته ختم وامضا ایتدرمك اوزره بونظام دخی دیوان همایون قلمنه قید ایله دستور العمل طوتیله واشبو سندك اقتضا ایدنلره صورتلری ویریله جکنه مبنی برصورتی نزد عالی تاجداریده محفوظ اولوب دائما ومستمرا اجراسنه بالذات شوکتمآب افندمزك نظارت سنیه‌لری شامل اوله والسلام .

المتعهد باجراء مایحویه السید عبدالله رامز قپودان دریا	المتعهد باجراء مایحویه محمد صالح زاده احمد اسعد عفی عنهما	المتعهد بمافیه مصطفی صدراعظم
المتعهد باجراء مایحویه دری‌زاده السید عبدالله النقیب علی الاشراف	المتعهد بما حرر فیه محمد درویش القاضی بعسکر روم ایلی	المتعهد مایحویه عبدالرحمن والیء اناطولی
المتعهد بما حرر فیه محمد طاهر القاضی بدار الخلافة العلیة	المتعهد بما حرر فیه حافظ احمد کامل القاضی بعسکر اناطولی	المتعهد بما حرر فیه امین پاشازاده محمد امین المتشرف برتبهٔ صدارت روم ایلی
وانا من المتعهدین السید محمد امین بهیج الدفتری	وانا من المتعهدین مصطفی اغای یکیچریان درکاه عالی	وانا من المتعهدین مصطفی رفیق کتخدای صدر عالی
وانا من المتعهدین السید علی ناظر امور بحریه	وانا من المتعهدین مصطفی رشید کتخدای رکاب سابقا	وانا من المتعهدین السید محمد سعید غالب رئیس الکتاب
وانا من المتعهدین جبان زاده سلیمان	وانا من المتعهدین روزنامچهٔ اول محمد امین	وانا من المتعهدین سرچاوشان دیوان همایون سید محمد تحسین

وانا من المتعهدين احمد بابايهٔ محاسبهٔ اول | وانا من المتعهدين الحاج عمر قره عثمان زاده | وانا من المتعهدين اسماعيل سيروزی

وانا من المتعهدين آمدیٔ ديوان همايون حسين حسنی | وانا من المتعهدين بكلكجیٔ ديوان همايون راقم الحروف محمد عزت | وانا من المتعهدين اغای سپاهيان درگاه عالی محمد

وانامن المتعهدين متصرف لواء
چرمن مصطفی

(٣)

* علمدار پاشانك تقريری *

حضرت خيرالحافظين مايهٔ قيام دولت اولان ذات ملكی الصفات شهرياريلرين مادامت الليالی والايام كافهٔ عوارض صوريه ومعنويه‌دن مصون وفر واجلال پادشاهانه‌لرين يوما فيوما افزون ايليه امين الحالة هذه كافهٔ كبار وصغارك اقدم افكاری محفوظيت ذات معاليسمات ملوكانه‌لری اولمقدن ناشی بو دفعه سماحتلو شيخ الاسلام افندی داعيلری خيرخواهان علمانك افاده‌لرينی مبين وكندو مطالعهٔ صادقانه‌لرينی متضمن طرف چاكری‌يه مخصوص برقطعه تذكره كوندردكلرينه بناءً معروض حضور ميامنموفور جهانداريلری قلنمغله لدی المطالعه كيفيت محاطعلم دقائقشمول شاهانه‌لری بيوريلور . علم الله تعالی كونا كون اقوال مضره ايشدلمكده اولديغندن جمله‌مز بوبابده مضطرب اولوب بی ادبلك اولمامق ايچون عرض وانهايه جسارت اولنه‌ميور ازجمله خداوندكار سابق حضرتلرينك اولدقلری دائره‌نك برطرفنده صغير قپو اولديغندن كيجه‌لرده تبديلا والده‌لريله چيقوب داخل حرم همايونده كشت وكذار ايدرلر ايمش قالديكه مشار اليه شيخ الاسلام افندی داعيلرينك تذكرلرنده مندرج متعلقات خصوصی دخی دولتلو عصمتلو اسما سلطان علية الشان حضرتلرينه دائر اولوب شويله‌كه : خداوندكار سابق مشار اليهه كماليله مربوط ومعينه اولدقلرندن كرك كندوسی وكر اطراف ومتعلقاتی مسامع واذهان عوامی تخديش ايچون بعضاً طرفكير اتخاذ ايتديكی محللره بزقريباً سلطان مصطفانی جلوس ايتديره‌جكز ديه‌رك خبرلر ارساليله القای مكارهدن خالی اولميوب حتی كچنده تبديلا قوچيله بلاط طرفندن كچر ايكن قوللق چورباجيسنی چاغروب بش اون دقيقه صحبت ايلديكی مستغنی بياندر هرنقدر تخم فساد اكسه‌لر سايهٔ شاهانه‌لرنده همم قدسيهٔ ملوكانه‌لريله قورقيله‌جق برنتيجه‌يی

ویرمیوب خدشهٔ ذهنی موجب اولهمز ایسه دخی اراجیف وحوادثك تكثیرینه
بادی وطرف چاکریدن قطع اراجیف ایچون اکسکسز سیاست وتأدیبات لازمه
اجرا اولنمقده اولدیغندن بونلرك نشر اراجیفی برطاقم ساده دلانك مهلكهیه القاسیله
تكدیرینه مؤدی اولهجغی بدیهیدر . الحاصل سلطان مشار الیهانك بوحركتلرینی
ووالدهسنك وقرنداشنك حاللرینی مشارالیه داعیلری كراتله طرف بندهكیه شفاهاً
سویلیوب بودفعه اشبوتذكرهیی دخی كمال غیرتلرندن كوندرمشلر سلطان مشارالیهانك
كیفیتی ومغایر شان عالی كشت وكذارلری كچن كون كمال صداقتمدن دارالسعاده
اغاسی قوللرینه افاده اولنمش ایسه دخی ثمرهسی ظهور ایتمدیكندن بوكونه تصریحه
جسارت اولندی وخداوندكار سابق حضرتلرینك حضرت حق علیم برموینه
خطا كلك كمسنهنك خاطر وخیالنه كلمیوب مقصود اصلی الله بیلوركه مجرد شوكتمآب
افندمزك وجوههله محظوظیتی ودوران ایدن اقوال مضرهنك كلیاً دفعیله عالمك امنیتیدر
بوتقدیرجه كمال اضطرابمزدن جرأت اولنان اشبو بیادبانه انهامز قرین عفو وصفح
جمیل شاهانهلری بیوریلوب خداوندكار سابق حضرتلرینك محلنك غایةالغایه مضبوط
اولمق اوزره تحت رابطهیه ادخالی وسلطان مشارالیها وسائر تعلقاتنك دخی فیمابعد
اومثللو حالاته جرأت ایدهمیهجكلری وجهله ضابطهٔ حسنهیه افراغی خصوصنه
توجهله ارادهٔ بهیهٔ ملوكانهلری بیوریلور ایسه اولبابده امر وفرمان ولطف ومرحمت
واحسان شوكتلو كرامتلو مهابتلو قدرتلو ولی نعمتم افندم پادشاهم حضرتلرینكدر .

(٤)

* یكرمی اوچ سنهسی شوالنك دفتر توجیهاتی *

شوالك سكزنجی كونی چاوشباشیلق سابقا باش محاسبهجی ابراهیم افندی‌یه
وكدكلولر كتابتی مكتوبی خلفاسندن سید محمد عارف افندی‌یه شق ثانی
دفتردارلغی محمد عونی افندی‌یه شق ثالث سابقا محاسبهٔ اول عبدالكریم افندی
دامادی محمد افندی‌یه باش محاسبهجیلك سابقا سواری مقابله جیسی خورشید
افندی‌یه طوبخانه نظارتی سابقا رئیس الكتاب ركاب صالح افندی‌یه استانبول وازادلو
باروتخانهلری نظارتی ركاب همایون چاوشباشیسی حسن افندی‌یه مطبخ اماتی سابقا
ترسانه امینی درگاه عالی قپوجی باشیلرندن سلانیكلی حسن اغایه شوالدن ضبط ایلمك
اوزره ویكیچری كتابتی سابقا سواری مقابله جیسی عبدالحمید افندی‌یه اناطولی
محاسبهجیلكی محاسبهٔ اول سابق نعمان ثابت افندی‌یه مصرف كتابتی سلیم ثابت
افندی‌یه سواری مقابله جیلكی سابقا وكالتنه متصرف كنعان افندی‌یه اسهام مقاطعه جیلكی
سابقا طوبخانه ناظری محمد صادق افندی‌یه سپاه كتابتی سابقا اناطولی محاسبهجیسی

(ابراهیم)

ابراهيم عفيف افندی‌یه سلحدار كتابتی سابقا ماليه تذكره جيسی عامر بك افندی‌یه موقوفاتجيلق سابقا وكالتله متصرف الحاج عبدالنافع افندی‌یه ماليه تذكره جيلكی سابقا كتخدابك كاتبی محمد نشأت افندی‌یه قاليونلر مواجبی كتابتی سابقا متصرفی عبدالقادر افندی یه كوچك روز نامچه جيلك سابقا حرمين مقاطعه‌جيسی لالا محمود بك كاتبی علی افندی‌یه پياده مقابله‌جيلكی ابراهيم شريف افندی‌یه كوچك اوقاف محاسبه‌جيلكی سابقا يوسف پاشا خزينه‌داری محمود افندی‌یه حرمين مقاطعه‌جيلكی سابقا عربه‌جيلر كتابتی وكالتله متصرف سيد مصطفی افندی‌یه جبه‌جيلر كتابتی حافظ مصطفی افندی‌یه خمبره جی ولغمجيلر كتابتی حافظ محمد منيب افندی‌یه پسقپوس مقاطعه‌جيلكی حاجی حسن اغازاده صادق افندی‌یه علوفجيان يمين كتابتی بكلك قلمی كيسه داری علی صارم افندی یه علوفجيان يسار كتابتی ديوان قلمی كتابندن نعمت افندی‌یه غرباء يسار كتابتی الحاج رستم افندی‌یه سركی نظارتی سابقا پياده مقابله‌جيسی صادق افندی‌یه بيوك قلعه تذكره جيلكی سابقا اوقاف محاسبه‌جيسی آمدی خلفاسندن نجيب افندی‌یه كوچك قلعه تذكره جيلكی خليفه زاده صالح افندی‌یه خاصلر مقاطعه جيلكی آمدی خلفاسندن سابقا بيوك قلعه وكالتله متصرف حامد بك افندی‌یه باش مقاطعه جيلك سپاهی احمد افندی‌یه سالیانه مقاطعه‌جيلكی الحاج طاهر افندی‌یه استانبول مقاطعه‌جيلكی حسن پاشا حفيدی علی بك افندی‌یه بروسه مقاطعه جيلكی مميز احسان افندی یه اولونيه مع اغريبوز مقاطعه‌جيلكی مكتوبی خلفاسندن شريف افندی‌یه كيلی مقاطعه جيلكی عونی زاده حميد افندی‌یه كاغد اندرون اماتی عاكف بك افندی‌یه كاغد بيرون اماتی سيد محمد افندی‌یه تاریخجيلك وغا باباسی زاده سعيد افندی‌یه ترسانه رياست وكالتی كوچك قلعه پایه‌سی اولان محمد امين رجائی افندی‌یه توجيه اولنوب مناصب سائره كماكان متصرفلرنده ابقا بيورلدی .

سپاه اغالغی دركاه عالی قپوجی باشيلرندن خلوصی احمد اغايه باشباقيقوللغی يله قپوجی باشيلردن دارنده‌لی حفيدی محمد بكه علوفجيان يمين اغالغی دركاه عالی كدكلولرندن بوغاز بنا امينی سابق عثمان اغايه علوفجيان يسار اغالغی آلای بكی زاده حسين اغايه طوبجی باشيلق اوجاقلوسندن آلتی پارمق مصطفی اغايه خزينه باشباقيقوللغی سلحشوران خاصه‌دن محمد سعيد افندی‌یه توجيه وسائر اغوات كذلك مناصبنده ابقا بيورلدی .

* توجيهات وزرای عظام *

كذلك يوم مذكورده توجيهات وزرا دخی اجرا اولنوب ايالت سلستره ومحافظلق قلعهٔ مزبوره اسمعيل باشبوغی صدر اسبق چلبی مصطفی پاشايه ايالت اناطولی وزير عثمان پاشايه ايالت قرمان بحر سفيد بوغازی سرعسكرلكيله وزير الحاج محمد حقی پاشايه

مرعش وزیر عباس پاشایه حلب صدر اسبق وزیر مکرم یوسف ضیا پاشایه رقه ابقاء وزارتله عظم زاده عبدالله پاشایه طربزون ابقاء وزارتله سیدعثمان پاشایه حبش وجده وشیخ حرملك مکهٔ مکرمه‌یه الحاقا حلب والیسی صدر اسبق یوسف ضیا پاشا حضرتلرینه لواء کوستندیل میرمیرانلق رتبه‌سیله پلاسلی محمد پاشانك اوغلی اسمعیل بکه اوخری اسمعیل محافظه سنده اولان قارصلی علی پاشایه لواء اسکوب میرمیراندن مالك پاشایه لواء چرمن بولایر محافظه سنده اولان میرمیراندن درویش حسن پاشایه خانیه وقلعه‌سی محافظلغی میرمیراندن مرعشلی علی پاشایه رسمو کذلك میرمیراندن طاهر پاشایه اسکیشهر میرمیراندن بغدادلی احمد پاشایه قره حصار صاحب وزیر شریف محمد پاشایه لواء انقره قیصریه سنجاغی الحاقیله ابرائل محافظی وزیر الحاج سید عبدالرحمن پاشایه نیکده میرمیراندن خورشید پاشا سلحداری علی پاشایه بکشهری میرمیراندن بیلانلی مصطفی پاشایه اقشهر متسلم ایله ضبط ایتمك شرطیله ایساقجی محافظی میرمیراندن روم ایلی بکلر بکیلکی پایه سی اولان محمد سالم پاشایه قیرشهری میرمیراندن علی پاشایه چوروم میرمیراندن شاهین علی پاشایه قوجه ایلی وزارتی ابقاسیله سید علی‌الدین پاشایه توجیه بیوریلوب سائر وزرای عظامك وزارتی کماکان ابقا ایله قپو کتخدالرینه خلعتلر الباس اولندی .

(٥)

* دولتعلیه ایله انکلتره دولتی بیننده عقداولنان مصالحه‌نامه صورتی *

برنجی ماده　　اشبو عهدنامه‌نك امضاسی تاریخندنصکره دولتعلیه ایله انکلتره دولتی بیننده آثارمباینت ومعادات قالمیوب طرفیندن النان اسرا اشبو مصالحهٔ مبارکه‌یه حرمةً تاریخ صلحنامه‌دن اوتوز کونه قدر قابل اولور ایسه دخی اولجه بلاتردد مبادله اولنه .

ایکنجی ماده　　اشبو سندك امضاسی تاریخندن اوتوز برکون مرورینه دکین انکلتره دولتی طرفندن ضبط اولنمش محل وار ایسه ضبط اولندقلری وقتده بولندقلری هیئت وطوپ ومهمات وسائر موجوداتیله طرف دولتعلیه‌یه رد وتسلیم اولنه .

اوچنجی ماده　　دولتعلیه‌نك دارالحکومتنده انکلتره تجارینك توقیف اولنمش اموال واشیالری وارایسه تماما رد وتسلیم اولنه .

دردنجی ماده　　تاریخ هجرینك بیك سکسان التی سنه‌سی اواسط جمادی الآخره‌سنده منعقد اولان عهدنامه شروطی وقره دکز تجارتی سندی مثللو مؤخرا

سنده ربط اولنمش بعض امتيازات فسخ اولنمامش كبى كمافى السابق مرعى ومعتبر اوله ·

بشنجى ماده   انكلتره تجارينك اموال واشيا ولوازم سفائن واخذ واعطالرينه دائر وسائر امر تجارتلرينى تسهيل ايدر خصوصلرده دولتعليه‌نك مساعده‌سنه ومعامله‌ء ديرينه‌سنه بناءً ومقابلةً بوندن بويله لاجل التجاره انكلتره ممالكنه آمدوشد ايده‌جك دولتعليه تجارى وتبعه وبيراقلرى حقنده انكلتره دولتنك دخى مساعده‌ء كامله ومعامله‌ء دوستانه‌سى دركار اوله ·

آلتنجى ماده   رسم قديم اولان يوزده اوچ اساسى اوزره دولتعليه‌ده مؤخرا تنظيم قلنان كمرك تعرفه‌سى وخصوصا تجارت داخليه ماده‌سى نوجهله نظام بولمش ايسه بوندن بويله دخى الى ماشاء الله تعالى دستور العمل طوتلمسنه انكلتره دولتى راضى ومتعهد اوله ·

يدنجى ماده   حشمتلو انكلتره پادشاهى جنابلرينك ايلچيلرى ملل سائره ايلچيلرينك مظهر اولدقلرى التفات واعتباراتدن كاملا بهره‌ياب اوله‌لر ومقابلةً انكلتره دولتى ايلچيلرينه راجع التفات واعتباراته دولتعليه ايلچيلرى دخى كاملا مظهر اوله‌لر ·

سكزنجى ماده   دولتعليه تجارينك امور مصالحنى رؤيت ونظارت ايچون مالطه‌ده وانكلتره ممالكنده اقتضا ايدن محللرده شهبندرلر نصبى جائز اوله وممالك محروسه‌ده مقيم انكلتره قونسلوسلرى حقلرنده جارى اولان معافيات بطبقه شهبندرلر حقلرنده دخى اجرا اولنه ·

طقوزنجى ماده   انكلتره ايلچيلرى وقونسلوسلرى عادت اوزره مقتضى اولان ترجمانلرينى استخدام ايده‌بيلوب انجق خدمتلرينى تعيين اولندقلرى محللرده ادا ايليه‌جك اشخاصه قونسلوس ترجمانلغى ناميله طرف دولتعليه‌دن برات شريف اعطا اولنمامق خصوصى بوندن اقدم اتفاق آرا ايله قرار بولمش موادّدن اولمغله بعد ازين دخى بو اصوله رعايةً اصناف وصراف طائفه‌لرندن وچارشو وبازارده دكان دستكاه صاحبى اولنلردن وسائر بومثللو ايشلره وضع يد ايدنلردن هيچ برشخصه برات شريف مذكور اعطا اولنميه كذلك دولتعليه رعاياسندن اوله‌رق بر محلده انكلتره قونسلوسى نصب واقعاد ايلميه‌لر ·

اوننجى ماده   دولتعليه رعاياسندن وتجار وتبعه‌سندن برشخصه انكلتره پايتخته‌سى وبلا اذن ايلچى وقونسلوس پساپورطه‌سى ويرلميه ·

اون برنجى ماده   خليج قسطنطنيه‌يه يعنى بحر سفيد وسياه بوغازلرى داخلنه جنك سفينه‌سى ورودى فى الاصل ممنوع اولمق حسبيله بعدازين وقت حضرده قنغى

دول اولورایسه اولسون اشبواصول قدیمهٔ سلطنت سنیه یه رعایت اولنه جق اولدیغندن انکلتره دولتی دخی بواصوله رعایتی التزام ایلیه .

اون ایکنجی ماده اشبو عهدنامه‌نك دولتین مصالحتین طرفندن اقتضا ایدن تصدیقنامه‌لری تاریخ تمسکدن طقسان بر کون ظرفنده وممکن اولور ایسه اندن اقل مدتده آستانهٔ سعادتده مبادله اولنه .

(٦)

* انکلتره‌لو مصالحه‌سنه دائر فرانسه مصلحتکذارینه ویریلان تقریرك *

* صورتی *

دولت علیه ابدی الدوامك فرانسه دولتی حقنده التزام ایلدیکی خلوص وصفوت وثبات ومتانت مقتضاسنجه اوّل وآخر برکونه خلل کتورمدیکنه دائر فرانسه مصلحتکذاری دوستمز ایله واقع اولان مکالمات ومذاکرات مجلسلرنده سرد وبیان اولنان ادلهٔ قویهٔ صریحه‌دن بری انکلتره مصاتی اولوب شویله‌که: دولتعلیه‌نك انکلتره‌لو ایله موجب مباینت ومخاصمت اوله جق بیننده برحالت یوغیکن مجرد فرانسه‌لو خاطریچون انکلتره‌لو خصومتی ظهورندنبرو سلطنت سنیه‌نك دوچار اولدیغی مضرات وخسارات نامتناهی‌یه ومشاق وتکلفات کثیره‌یه صبر وتحملی فرانسه دولتنه اولان خلوص وصفوتی تأیید واثبات ایلدیکی کبی دولت مشار الیها طرفندن دخی معامله بالمثل شریطه‌سی اوزره مأمول وانتظار ایلدیکی مکافات حسب الوقت والمصلحه برثمره مشاهده ایلمدکجه ینه خلوص وصفوتده پایدار اولدیغی وانکلتره مرخصی کچن سنه بحرسفید بوغازینه عرض صلح ایله کلوب بعده نه کونه عودت ایلدیکی وانکلتره‌لونك جمله عندنده نمایان اولدیغی اوزره برکونه مکالمه ومذاکره‌یه مباشرت وتعویق وتأخیره نه درجه ده اقدام وغیرت اولندیغی فرانسه‌لو حقنده اولان کمال خلوص وصفوتنه بردلیل قوی ایدوکی ارباب درایت وحقانیت عندنده مسلم وبدیهیدر بوندن ماعدا ارفورت ملاقاتنده فرانسه وروسیه ایمپراطورلری طرفلرندن انکلتره‌یه عرض مصالحه ایچون مخصوص قوریر اخراج وارسال اولنمش ایدوکنی مصلحتکذار دوستمز مقدما رسماً صریحاً افاده ایتمشیکن وچندماهدنبرو بوغازده اولان انکلتره مرخصی سلطنت سنیه‌یه عرض مصالحه ضمننده مخصوص دولتی طرفندن مأموراً کلمش ایکن دولتعلیه اوته‌دنبرو درکار اولان ثبات ومتانتی مقتضاسنجه ینه مرخص مرسومی تعویق وامهاله لازم کلان سعی واقدام مالاکلامده تجویز قصور ایتمامش ایسه ده

بعدازین امهاله کلمیوب یا مصالحه یاخود محاربه و تشدید خصومت و مجادله دیو ایکی شقك برنده اصرار وقطعی جواب ایلدیکی خبری بو خصوصه مأمور وحید افندی وانی متعاقب بوغاز سرعسکری حقی پاشا طرفندن ورودنده درعقب حضور شیخ الاسلامیده علما ورجال ایله مجلس اولنوب لدی المذاکره والملاحظه انکلتره لونك جمیع دوله اثبات ایلدیکی قوت بحریه سنه نظرا بودفعه دخی مرخص مرقومك مأیوسا اعاده سی تقدیرنده سواحل دولتعلیه یه ومحال سائره یه بالتکرار واقع اولدیغی مضراتدن فضله بویله عرض مصالحه ایله فقط سلم ومصافات قدیمه نك اعاده وارتباطنی طلب وتکلیف ایدن دولته رد ایله جواب ویرلمکه مساغ شرعی اولمدیغی بالاتفاق افاده وافتا اولندیغنه مبنی بو وجهله انکلتره مصالحه سنه قرار ویریلوب سند ایله تجدید صلح وصلاح اولنمشدر. ایشته دولتعلیه ایله انکلتره دولتی بیننده فقط تجدید مصالحهٔ قدیمه اولنوب انکدخی صورتی بویله جه در یوقسه دولتعلیه نك کما فی الاول فرانسه دولتی حقنده التزام واجرا ایلدیکی خلوص وصفوت مراسمنه ادنی خلل وقوعی خطر کذار اولور نسنه دکلدر. قالدیکه سباستیانی جنرال دوستمز مقدما درسعادتده ایکن انکلتره لونك قوهٔ بحریه ومضرتنی اعتراف وتسلیمله نتیجه ده دولتعلیه یه اوله جق وخامتی ملاحظه وتصدیق ایدرك مصالحه یی تجویز ایتمش اولدیغی وفرانسه وروسیه ایمپراطورلرینك انکلتره لویه مخصوص قوریرار سالیله عرض ایلدکلری مصالحهٔ عامه نك انعقادی تقدیرده البته دولتعلیه دخی داخل اوله جغنی مصلحتکذار دوستمز بالدفعات افاده وبیان ایلدیکی وانکلتره مرخصی بوغازده مصالحه عرضیله متوقف ایکن دولتعلیه نك مصالحهٔ عامه نك انعقادینه قدر اختلاس وقت ایله توقف وانتظار ایلمسنه امکان مساعد اولمیه جغی کیفیاتنه نظرا بوبابده دولتعیه بالوجوه معذور ومضطر اولدیغندن بشقه مصالحهٔ عامه انعقادنده درکار اولان موانعك بری مقدمجه مرتفع اولمق اقتضا ایتمکله الحالة هذه دولتعلیه نك بروجه محرر انکلتره لو ایله تجدید مصالحهٔ قدیمه ایلمسنه دوستانه وانصافانه معامله اولندقده هیچ دیه جك اولمیوب باخصوص ایمپراطور جنابلرینك وبالجمله وکلای فرانسه نك اعترافکردهٔ خالصانه لری اولمسی دخی دولتعلیه حقنده ادعا وادلهٔ قویه ایله اثبات ایلدیکی خلوص ومصافاتك بالمقابله مقتضاسندن ایدوکی جمله یه ظاهر اولمغله اول وآخر دولتعلیه نك خلوصی وصفوت ومتانتنده ادنی قصوری اولمیوب بوندن بویله دخی خلل وقصور وقوعنی تجویز ایتمسی عدیم الاحتمال وفرانسه دولتی طرفندن دخی بالمقابله ثمرات حسنه ظهورینه امید وانتظاری بی ریب وآشکار ایدوکنی مبین اشبو تقریر کتب واملا ومصلحتکذار دوستمزه اعطا اولندی.

(۷)

* انكلتره مصالحه‌سنه دائر مقام رياستدن پارس ايلچيسى محب * * افندى‌يه كوندريلان تحريرات *

رمضان شريفدن مقدم مصالحه ايچون مخصوص فرقتين سفينه‌سيله انكلتره ايلچيسى مرخص اوله‌رق دولتى طرفندن مأمورا بحرسفيد بوغازينه ورود ايدوب عرض صلح ايدرك بودفعه دخى دولتعليه انكلتره مصالحه‌سنى عقد وتنظيم ايتمز ايسه مقدم نمونه‌سى كورلديكى وجه اوزره كليتلو دونمايله آستانهٔ سعادت پيشكاهنه لحوق ايله خاطر وخياله كلمز مضرت وخساراته ابتدار واقدام ايده‌جكلرينى قطعى بيان ايتمك ملابسه‌سيله ضرورى طرف دولتعليه‌دن دخى اظهار ميل ورغبت برله امكان مساعد اولديغى مرتبه مرخص مرقومى اغفال واشغاله سعى وغيرت ايتمك واولمديغى حالده معاذالله تعالى قلب سلطنت سنيه‌يه اوله‌جق مضرت وقوعنى تجويز خليايه آله‌جق ماده اولمديغندن اتفاق لقرديسى اولميه‌رق يالكز مصافات قديمه اعاده وتجديد اولنمق اوزره مرخص مرسوم ايله مذاكره ايلمسى ايچون وحيد افندى طرف دولتعليه‌دن مأمور قلنوب بوغاز مذكوره تعيين وتسيير اولنمغله برطرفدن مرخص مرسوم اغفال وبرطرفدن دخى مذاكرهٔ مصلحت اولنمق صورتلريله امراروقت اولنمقده اولديغندن بقه‌لم نه صورت قبول ايدر بعده اكا كوره طرفكزه اشعار اولنور ديو توقيف اولنور ايكن ارفورت ملاقاتنده فرانسه وروسيه ايمپراطورلرى بينلرنده دولتعليه‌نك روسيه‌لو ايله منفردا عقد مصالحه ايتمسنه روسيه‌لو طرفندن بالاستدعا قرار ويرمش اولدقلرينه مبنى جانب سلطنت سنيه‌دن دخى اقتضا ايدن مرخصلرك سريعا تعيين وبكرشه تسيير اولنملرينى حاوى روسيه فلد مارشالى پوزوروسكينك مخصوص بر قپودان ايله كاغدى ورود ايدوب طرف دولتعليه‌دن دخى درعقب مرخصلر انتخاب وتعيين اولندقلرى اثناده صدر اعظم مصطفى پاشا مرحومك وفاتى ماده‌سى ظهور ايتمش ايسه‌ده بحمده تعالى آثار محاسن توجهات حضرت شهريارى بركاتيله دولتعليه قرار سابقنه ارجاع ايتمكين رئيس الكتاب غالب افندى مرخص اول وموالیدن مراد ملا زاده رضا ملا افندى ثانى وبكلكجى عزت بك مرخص ثالث اوله‌رق مأمور وارسال اولنمشلردر . بروجانبدن بوغاز مذكورده مذاكره اولنان انكلتره مصلحتنه انتظار ايلديكمز حالده انكلتره مرخصى بعدازين امهال وتصديقه كلميوب ايكى شقك برينى ارائه وتكليف خبرى مومى اليه وحيد افندى طرفندن ورود ايتمكله عقد مصالحه اولنمديغى صورتده انجامنده اوله جق مضرات وخسارات غير

محصوره‌سندن

محصوره سندن قطع نظر بويله عرض مصالحه ايدن دولت مرخصنه رد ايله جواب ويرلمكه مساغ شرعى اولمديغى علماى اعلام حضراتى طرفندن افاده وانبا وشرعا انعقاد مصالحه‌يه مبادرت اولنمق لازم كلديكى بيان ايله افتا اولنه‌رق انكلتره‌لو ايله فقط عقد مصافات قديمه اولنمقدن ناشى مرخصلق وايلچيلك ايله بوغاز مذكوره ورود ايتمش اولان موسيو (ادر) نام انكليز منستروسى دخى راكب اولديغى فرقتين سفينه‌سيله عيد شريفك ايكنجى كونى آستانه‌يه ورود وسراينده قعود ايتمشدر دولت عليه‌نك انكلتره‌لو ايله موجب خصومت ومباينت‌اولور بيننده برحالت يوغيكن مجرد فرانسه‌لو خاطرى ايچون اختيار وارتكاب اولنان مضرات وخساراتك حد وغايتى اولمديغى وبوكا مقابل فرانسه‌لو طرفندن بركونه اعانت ومنفعت مشهود اولمامش وحربا انكلتره‌لو ايله مقاومت ايده‌ميه‌جكارى مسلم وآشكار اولمش ايكن دولت عليه ينه اصولنى بر وجهله تغيير ايتمديكى حالده ضرورى انكلتره‌لو ايله عقد مصالحه ومصافات قديمه‌يه مجبور اوله‌رق وجه محرر اوزره صورت ويرلمش اولمق ملابسه‌سيله بوبابده دولت عليه‌يه هيچ برديه‌جك اولميوب باخصوص فرانسه وروسيه ايمپراطورلرى طرفلرندن دخى عرض مصالحه‌ايله انكلتره‌يه مخصوص قوريرلر ارسال وپيدرپى مخابره ومكاتبه‌يه مبادرت ايله اشتغال اولنمقده اولمغله دولت عليه‌نك فرانسه‌لو حقنده اول وآخر التزام ايلديكى خلوص وصفوت ومتانتنده بركونه قصور وخلل احتمالى اولمديغندن مقابله بالمثل شريطه‌سى اوزره ثمرات حسنه‌سى ظهورينه هربار اميد وانتظار اوزره اولديغى مبين بوطرفده فرانسه مصلحتكذارينه ويريلان تقرير رسمينك برصورتى دخى مبعوث صوب عاليلرى قلنمقدن ناشى مطالعه‌سندن معلوم عنايتلرى اولور . شمدى‌يه‌دك صوب سعادتلرينه جواب تحريرينك تأخيرينه سبب بومادەلر اولوب حمداً لله تعالى دولتعليه انكلتره‌لو ايله صورت غالبيتده بروجه احسن مصالحه ايتمشدر . اشبو انكلتره مصالحه‌سنك درجهٔ وجوبيتى تعريف وبياندن مستغنيدر رغما فرانسه‌لو اظهار خصومت ايدر ايسه كوزه آلنمش اولمغله نهايت سررشته ويرلماسى ملتزمدر .

(٨)

* ضيا پاشانك سردار اكرملكنه دائر صادر اولان خط همايون *

سن‌كه وزير اعظم ووكيل مطلق صداقت علمم وبالاستقلال سردار ظفر رهبرم سن سنى وسكا اتباع ايدنلرى سلام سلامت انجام شاهانه‌مله تلطيف وقدر وشانكى ترفيع وتضعيف ايلديكمدنصكره معلوم صداقت ملزومك اولسونكه دولتعليه‌نك دشمن قويسنى مسقو كفره‌سى قفل آسايشى شكست ونقض عهد ايله بغتةً قلاع وبقاع خاقانيه‌مى استيلا وصربلو ملاعينى تحريك ايله ممالك اسلاميه‌يه تسليط واوته‌دنبرو

كندويه سرمايه اتخاذ ايلديكي كندى ارتكاب وكمال غرور واستكبار ايله اعلان حرب وبيضهٔ اسلامك كسرى قصد فاسديله طرف طرف يوريمكه مبادرت ايتمكله احكام دينمز اوزره اهل اسلامه غزا وجهاد فرض عين اولوب الى قليج طوتان اهل ايمانه مالا وبدنا مقابلهٔ اعدايه شتاب ودليرانه مسارعت واظهار شجاعت وامر جهادى امور سائره يه تقديم ايله دين مبينه خدمت ايده جك وقتلر اولديغى عامهٔ عالمك معلومى اولوب تعريفه حاجت قالمديغى اوزره كفرهٔ مسفوره ضمير خباثت آلودنده مركوز خيانتى اجرا ضمننده شمدى يه دك هرجانبدن باش كوستردى ايسه (كم من فئة قليلة غلبت فئة كثيرة) نص كريمى مبتغاسنجه حمداً لله تعالى الواهب العطايا مقهور ومنهزم ايسه ده اوته دنبرو كافرك عادت مستمره سى وقت صيقده اظهار ملايمت وصورت تذلل ارائه سيله امرار اوقات ايله عسكريمزه فتور ايراث ايتديروب ايام شتا حلولنده حدودى خالى بولوب اولوجهله ايلديكى خسارت سنين ماضيه دن برو تجربه كردهٔ ذوى العقولدر بوصورتده انكله مقاومت انجق غيرت اسلاميه و اطاعت وانقياد ورضاء الله موافقت وشرع مطهره يه متابعت ايله اولوب اسفار سابقه لرده اولدیغجه رعايا يرنده اولمغله حقوق شرعيه وقت وزمانيله تحصيل وتسليم خزينه وكرك ذخيره ولوازمات سائره ادخار اولنه رق ترتيبات تنظيمى اسهل اولور ديو بر مدتدنبرو دولت اسلاميه يه عارض اولان علل وتزلزل حسبيله تدابير وتداركات غايت اصعب اولوب وسبب اولنلر معدوم اولدى امور ماضيه يه تأسف ايله امرار اوقات جائز اولميوب مصالح مهمه يالكز بكا منحصر اولميوب جميع اهل اسلامك اوزرينه واجب اولمغله وقتمز غايت تنكدر دين دشمنلرينك ديار اسلامه هجومى نه معنايه مبنى ايدوكى ادنا ملاحظه ايله معلوم اولور (كل مؤمن اخوة) معناسنجه كوكل برلكى ودين غيرتى واللهك امرينه امتثال ونهيندن اجتناب وپيغمبردن حجاب وحلالى وحرامى فرق ايله حركت اولنور ايسه دينمزك صاحبى بيوكدر معين ونصيرمز مولادر انشاالله تعالى اعداى دينه ظفر ميسردر كفارك فكر فاسدى معاذالله تعالى نام اسلامى روى ارضدن رفع ايتمك اولديغى آشكار اولمغله ايمدى سنك دولتعليه مه بونجه خدمات مبروره ك ومساعىٔ مشكوره ك سبقت ايدرك مقدما مصر قاهره يى كفاردن تخليصده كذران ايدن سعى وغيرت وصداقتك وباخصوص عسكرى قوللريمه نظر ايله تلطيف واكرامدن شاكر اولوب طرف طرف اشاعه ايلديككز معلومم اولمغله سندن هروجهله دين ودولتمه خدمت مأمول ايلديكمه بناءً كچن كون اتفاق آرا ايله عموم مجلس مشورتده قرار ويرلديكى اوزره سنى سردار اكرم اوله رق بالنفس سبكبارجه حركت وعزيمتنه ارادهٔ سنيه م تعلق ايدوب مجرد قدر وشانكى ترفيع ضمننده برثوب

سمور صفا موفور و بر مرصع شمشیر عدو تدمیر خزینهٔ عامرهٔ م کتخداسی قولم ایله ارسال اولنمشدر . ایمدی وصولنده کرکدرکه دوش صداقته اکسا وسیفی میانه بند ایدوب مصره عزیمتندن دخی خفیف شویله که : احمال واثقال بیهوده یی ترك وجنك وحربه متعلق اولان لزوملی مهماتی التزام ومقتضای استقلالك اوزره رجال دولتمدن اقتضا ایدنلری وبالنفس یکیچری اغاسی وسائر اوجاقلر اغالری ودرکاه معلام یکیچری اوجاغمدن مقدار اورطه لری ودیکر اوجاقلرمدن وسائره دن لازم کلانلری استصحاب ایله متوکلا علی الله المعین ومتوسلا بروحانیة سید المرسلین حرکت ودین ودولتمه ابراز خدمت وصداقته بذل مقدرت ایلیه سن حق تعالی حضرتلری سفر همایونمده سنی وسنکله بیله دین مبین اغورنده فی سبیل الله جهادو غزایه قیام ایدنلری مظهر سعادت دارین ایلیوب منصوراً ومظفراً عودت میسر ایلیه آمین هر حالده مقتضای استقلالك اوزره وزرا واوجاقلو قوللریمه علی قدر الامکان لایق وجهله تلطیف واکرام ایده سن وخلاف شرع ومغایر رضا حرکت ایدنلری استحقاقی اوزره تأدیب برله مقتضای استقلالکی اجرا ایده سن جناب قادر معین ونصیر حبیب اکرمی حرمتنه موفق ایدوب یوزکدن فتوحات عظیمه ظهوریله بوعبد عاجزی وسائر منکسر القلوب اولان امت محمدی قریباً مسرور ایلسون آمین . فی ١٢ ربیع الآخره سنه ١٢٢٤ یوم جمعه

(٩)

* جبه جی عثمان پاشانك قائممقاملغنه دائر صادر اولان خط همایون *

سنکه قائممقام عثمان پاشاسن سلفنك سنی درجهٔ انحطاطی تجاوزی حسبیله خدمت مأمورەسنده فتق ورتق امورینك تمییزینه لیاقتنی بعض کمسنه لر فرصت اتخاذیله مرکوز اولان مفسدتی اجرایه قیام ایلدکلری معلومم اولدقده متعدد خطوط همایونمله تربیه قیدنده اولدم ایسه ده متنبه اولمدقلرندن جزاء تأدیبلری ویریلوب مشارالیهك دخی عزلی لازم کلمکین یرینه بر صاحب درایت وزیرك نصبی لازم ولابد اولمغین سن رتبهٔ والای وزارتله بکام اولدیغك وقتدن بو وقته کلنجه بولندیغك خدمات سلطنت سنیه مده رضا جویانه حرکتله حسن سلوکك وزرا میانندن سنی سرفراز وبو خدمته سوق ایتمکله بالانتخاب سنی قائممقام نصب وتعیین ایلدم ایمدی کافهٔ اموریکی جناب قادر مستعانه تفویض وشرع شریفه واصول قانون قدیم دولتمه انقیاد ایدوب مدافعهٔ اعداء دینك اسباب ظاهریه سی اولان ادوات سفریه نك موجود ومفقودینی اقلام قیوداتنه حواله ایله اکتفا ایتمیوب بالنفس مشاهده وتعداد وغیر ازموجود نقصانلری مأمورلر معرفتلریله اکماله غیرت وعباداللهك ذخائرینی جلب وادخار وجمیع مصالحلرینی شرع وقانونه تطبیقله رؤیت واردوی همایونم معروضاتنی تعویقدن

مساعدت وعلى قدرالوسع تنظيمه اهتمام وغيرت واعداى دين حادثه‌لرى معلومك اولمغله اقتضا ايدن تدابيركده كتخدا ورئيس وعلما ورجالدن خير خواه دولتم اولنلر ايله بالاتحاد مذاكره وهمت اولنوب تبدلات حسبيله امورلرينه فتور وكندولرك ستر داعيه‌سنه دوشورمك لايق اوليوب هركس مأمور اولديغى خدمتنده غرضدن عارى اوله‌رق مسندلرينك حكمنى ويرمك واجبهٔ ذمتيدر معتدل ومستقيم اولنلر دنيا وآخرتده سالمدر كوره‌يم سنى خواب وراحتى ترك وخدمت لازمهٔ امور مهام سلطنت سنيه‌مه صرف مقدرت ايليه‌سن مولاى متعال حضرتلرى دين ودولتمه صدق واستقامتله خدمت ايدنلرى دارينده عزيز و محترم ايدوب امورلرنده توفيق وسلامت احسان ايليه آمين

(ى)

* بعض نظامات بحريه‌يى حاوى فرانسه وانكلتره سفارتلرينه ويريلان *

* تقريرك صورتى *

بيك يوز الى طقوز سنه‌سى اوروپا دولى ميانه‌لرنده خصومت و شقاق وقوعبولوب دولتعليه ايسه كافهٔ دولتلر ايله دوست مصالح اولان دولتلرك كرك تجار وكرك تبعه وزوارلرى حقلرنده دركار اوله‌جق رخنه وخساردن محافظه ايچون موره وراسندن جزيرهٔ كريده وكريد وراسندن مصر سواحلى اسكله‌لرينه وارنجه برخط فرض اولنوب مداخل خط مفروضده دولت دوستى اولوب بربرينه دشمن اولان دول كميلرى بربرلرينه هجوم واقتحامدن مجانبت برله هرقنغى دولتك تجارى اولورايسه اولسون آمناً وسالماً تجارتلرينى ايدوب وصغير وكبير سفاينه اموال واشيا تحميل ايدر ايسه ديله‌ديكى اسكله‌يه نقل ايليوب امر تجارت خلل وكسلدن مصون اولمق وسبباً من الاسباب او مقوله سفاينه هيچ بر طرفدن مداخله ومهاجمه وقوعه كلمامك مضمونلرنده درسعادتده مقيم دول مشاراليهم ايلچيلرينه تاريخ مذكورده تقريرلر اعطا وهربررلرى بشقه بشقه قبول واعتراف برله مداخل خط مذكورده دولتعليه هم كندى توابعى امن وآسايشنى وهم دوستى اولان دشمن دولتلرك راحت وارامشنى استحصال ايلمشيدى . بعده يوز طقسان بش وطقسان التى تاريخلرنده دول ايلچيلرينه تكرار تقريرلر اعطا ونظام سابقك دوام واستقرارينه شووجهله اعتنا اولنوركه محارب اولان قورصانلرى بربرلرينه خارج خط مفروضده ايصال خسار ومضار قصد ايده‌جكلرينه بناءً دولتعليه بيراغى هرحالده وهرمحلده سربست ومعتبر اولوب تبعه وتجارى سفينه‌لرى انكلتره وفرانسه‌لو توابعى اشيا وامتعهٔ سائره

(وضع)

وضع و تحميل ايدرلر ايسه قنغی اسکله‌دن محمول ايسه اولا مقدار وكميتی
معرفت شرعله و ياخود ضابطان معرفتيله امضالو ومهور دفتر اولنوب ثانيا قنغی دولته
محسوب ايسه اوله دولتك مأمورلرندن يدلرينه ممضی سند المدججه وبووجهله سندی
الدقدن صكره سبيا من الاسباب اشيا وسفينه وملاحه هيچ برطرفدن تعرض وقوعه
كلمامك اوزره نظام مذكوره علاوه اولنه‌رق تواريخ مذكوره‌ده بشقه نظام ويريلوب
بيك ايكيوز اون يدی واون سكز تاريخـلرنده دخی فرانسه وانكلتره دولتـلری
بربرلرينه دشمن ودولتعليه دخی ايكيسـيله دوست اولديغندن بيطرفاق مسلكنی
اختيار ومقدما قبول اولنمش اولان نظام بحرك تأكيد وآسايشی عامه‌يه مرتب اوله‌جق
فوائدك تحصيلی ايچون بسط اولنـان شرائط مذكوره‌يه داخـل اوله‌رق برقواعد
بحريه‌يه ربط ودار السلطنتده مقيم دول ايلچيلرينه قبوللرينی شامل تقريرلر اعطـا
ومآللرنده فرانسه وانكلتره دولتلری سفاينندن اوله‌رق ممـالك محروسه ليمانلرينه
اياب وذهاب ايدن كرك تجار وكرك قورصان وجنك سفينه‌لری سلطنت سنيه ليمانلری
درونلرنده وقلاع خاقانيه طوپلری آلتده وپيشكاهنده وسواحله اوچ ميل مسـافه
داخلنده جانبين كميلری محاربه‌ايتمامك اوزره تواريخ مختلفه‌ده ربط اولنان نظام انكله
برابر تصديق وتأكيد اولنمشيكن آق دكزده كشت وكذار ايدن فرانسه وانكلتره
قورصـان سفينه‌لری مقدما قبول ايتمش اولدقلری شرائط بحريه‌يه مغـاير حركت
وعندلرنده معتبر وسربست اولديغی اعتراف اولنـان دولتعليه بيراغنی حامل اولان
سلطنت سنيه رعاياسی سفائنی وحموله‌سی اولان اموال واشـيايی برر بهانه ايله اخذه
مبـادرت ايتملری قبول واعتراف اولنـان تقارير رسميه‌نك دولتجه من كل الوجوه
خلافی وبياغی محارب اولان دولتلرك بربرلرينه اجرا ايتدكلری معاملهٔ محاربه‌نك
عينی اولوب دولتعليه‌نك ليمان وصولرنده كندويه محسوب اولان تجار ورعايـاسـنك
دوست دولتلر طرفندن اضرارينه قطعـا وقاطبةً راضی ومتحمل اولميوب تواريخ
مذكوره‌ده ربط وقبول اولنمش اولان شرائط سابقه‌نك تجديد وتحكمينه شووجهله
ابتدار ايدركه موره‌دن كريده وكريددن سواحل مصريه داخلنده اولان آق دكز
تعبير اولنور بحر دولتعليه‌نك ممالك وسيعة المسالكندن وكندويه مخصوص جزائردن
محاط ومستوعب اولوب دول سائره‌نك قطع علاقه وساحلی اولمديغنه بناءً بحر مذكور
مستقلا دولتعليه‌نك ايدوكی اظهر اولديغی استحقاقنه نظراً ودولتعليه ايله فرانسه دولتی
بيننده بوندن اقدم عقد اولنان مصالحه‌نك ايكنجی ماده سـنده دولتعليه ايله فرانسه
دولتی بيننده قبل السفر متداول اولوب طرفينك هردرلو روابطنی تصريح وتأكيد
ايدن عهود وشروط بودفعه دخی بتمامهـا تجديد اولندی ديو مصرح اولديغنه بناءً

دولتین محاربتین میاننده درکار اولان جنك وجدالده سلطنت سنیه بیطرف ایدوکنی
اعلان برله طرفین بیطرفلغنی قبول واعتراف ایتمش اولدقلری خصوصه ابتناءً دولتین
مذکورتین کمیلری سلطنت سنیه‌نك لیمانلری درونلرنده وقلاع طوپلری التنده
وپیشکاهنده وسواحلنده قاعده اوزره برقاچ میلدن ایچرولرده بربرلرینه مهاجمه
وسفینه اخذی ومقاتله‌یی تجویز ایلملك شویله طورسون موره نك وراسندن جزیرهٔ
کریده وکرید وراسندن دخی مصر اسکه‌لرینه وارنجه‌فرض اولنان خطك داخلنده
بربرلری علیهنه احدهما آخره تعارض ومهاجمه ایلمامك وایدری اولور ایسه دولتعلیه
ایکی دولت فخیمتینك دوست احبی اولدیغندن ایفای ماکان علی ماکانی تکلیف
ایلدکده طرفیندن بلا تردد قبول اولنوب دولتین مشار الیهما معرفت دولتعلیه‌یی
وسیلهٔ نزاع وادعا ایلمامك وخط مفروض داخلنده تعارضه متجاسر اولان قنغی
جنس سفینه ایسه قپودانی دولتلری طرفندن تأدیب اولنمق ودولتعلیه‌نك بیطرفلغی
دولتین محاربتین جانبندن قبول اولنمش اولدیغندن خط مفروض مذکوردن خارج
ابحارده سلطنت سنیه بیراغی مصدق مصدریه وبرمعتاد قدیم معافیت وتجارت وتأمینی
حاوی اوامر سنیه وقپودان پاشا بیورلدیسنی حامل اولان سفینه معتبر وسربست
اولمق ودولتین مذکورتین تبعه سندن اولوب دولتعلیه تجار وتبعه سی سفاینه اشیا
وضع وتحمیل ایلیانلر امتعه واشیالی معرفت شرعله دفتر ایدوب قنغی دولته منسوب
سفینه‌ایسه اول‌دولتك مأمورلرندن وقونسلوسلرندن یدلرینه ممضی‌سند آلمدقچه حموله
ایلمیوب واله‌جقلری حموله کافهٔ ملل مونسه جانبندن اشیای ممنوعه اولمق اوزره
معلوم اولان اموالدن اولمیه وتحت محاصره وتضییقده اولان لیمانه داخل اولمیه‌مجرد
لاجل التجاره کشت وکذار ایدن سفن دولتعلیه بیراغی کشاد ایلدکلرینه‌بناءً
رنجیده اولنمامق وجانبین قورصانلرندن‌یولندن الیقونمامق خصوصلری‌شروط قدیمه‌یه
موافق ودوستی وموالاته مطابق اولدیغنه بناءً شروط قدیمهٔ مذکوره نك بوندن
بویله دخی دستور العمل اوله‌رق سلطنت سنیه تجار وسفاینك هرحالده محافظه
وصیانت وتخلیص امنیتلری خصوصی مطلوب قطعیء دولتعلیه ایدوکی بودفعه
درسعادتده مقیم انکلتره بیوك ایلچیسنه دخی رسمی تقریر اعطاسیله افاده قلندیغنه
بناءً فرانسه دولتی سلطنت سنیه‌نك دوست احب وصدیقی اولمغله دولتعلیه‌نك اعز
مصالحندن اولان اهل اسلام ورعایاسنك امنیت تجارتلرینی موجب اوله‌جق قدیم
الایامدنبرو اولان قواعد بحریهٔ سالفة البیانه دوستی ومسالمت لازمه‌سنجه رعایت
اولنمق خصوصی قپودان وتبعه‌سندن اقتضا ایدنلره اکیدا تنبیه ایده‌جکی امل واثقیله
اشبو رسمی تقریر کتب واملا ودولتی طرفنه کوندرمك ایچون مصلحتکذار مومی
الیه دوستمزه اعطا اولندی   فی ٢١ جمادی‌الاولی سنه ١٢٢٥

(خلیل)

(١١)

* خليل پاشانك قائممقاملغنه دائر صادر اولان خط همايون *

قائممقام پاشا سنى سلام ملوكانه‌مله تلطيف ايلديكمدن صكره معلومك اولسونكه سابقك عثمان پاشايى مقدم وصاحب درايتدر ديو سوق ايلدكلرينه مبنى كتوروب قائممقام نصب ايلديكم كوندنبرو امور سفريه ومصالح عباداللهه صرف مقدور ايليه‌سن ديو خلاصهٔ افكارم وارادهٔ خسروانه‌م تلقين واكيدا تنبيه ايلدم ايسه‌ده متنبه اولميوب شووقتده دامن درميان غيرت وحميت واوامر ونواهيمى اجرايه مسارعت لازمه‌دن ايكن هرنه وقت برمادهٔ مستعجله اولوب اولكون تنظيمى درجهٔ وجوبدن وبلكه منافع كثيره‌سى دركار اولان خصوصى عقدهٔ تأخيره دوچار ودردست مصالح مهمه اوراقى قرائت اولنميوب هفته‌لرجه مكتوبجى طوبره‌سنده ابقا وابطال ايلمسى مجرد هواى نفسانيه‌سنه مغلو بيتندن شو مسنده كلمسندن مقصد كندوينى تزيين وتوابعنى تلوين وماجراى سابقه‌سى اولنلرى مؤاخذه داعيه‌سيله طشره قضالر مختارلرينى توحيش وادخار مال سوداسيله عبوديت مكروهنى علنا طلب وبعض مأمورلرك تبديلنى اسماع واشراب ايتديره‌رك جر منفعت ايله تضييع اوقات ووقت وحاله جسبان اولميان امر مكروهه جسارت وارتكابى معلومم اولدقچه بربرينى تعاقبا تبدلات تلونه حمل اولنه‌جغى ملاحظه‌مه مبنى بالدفعات كندوينى اخطار ومنفورم اولان سالف البيان مواد مكروهه‌دن تحذير وامور مهمهٔ سفريه كندو امورينه تقديم ايمالرينى تفهيم ايلديكمه اصغا ايتميوب مصلحت ودروغ آميزينى ترويج ايله بركونده بته‌جك خصوصى برماه تعويق وبعض اوجاق نامنى ويروب اوجاغ عامره‌مك يول واركاننه مخالف واسلامه ياقشمز امورندن خارج مصلحته مداخله وحركات باطله‌يه متجاسر اولان اراذل واشخاصى ضابطى معرفتيله ومعرفت شرعله تأديب ايتديرمك امور لازمه‌سندن ايكن اغماض عين ايلمسى محضا كندوينى اتهامندن اولمغين (عز من قنع ذل من طمع) حديث شريفنك ماصدقنه مظهر دوشوب بوكونا تأديب ايله مجازات اولنمغى كندويه جذب ايله عزل اولنوب يرينه برصادق ومتدين ونفسنه غالب صاحب لياقت ونان ونمك دولت محمديه‌نك شكرينى بيلور بروزيرك نصبندن لابد اولمغله سنك دولتعليه‌مه سبقت ايدن خدمت ممدوحه‌ك واطوار مقبوله‌ك واوصاف مذكوره ايله موصوف امكدار سلطنت سنيه‌مدن اولديغنه بناءً سنى قريحهٔ صبيحهٔ ملوكانه‌مدن كتوروب قائممقام نصب وتعيين ايلدم اكرچه هربر مصالحك صعوبتى درجهٔ كمالده ودرعليه‌م وطشره‌لرده من طرف الرحمن ذخائرك ندرتى حسبيله عباداللّه مضايقه‌يه دوچار ومأمورلرى دخى بوبابده عاجز وبعض كندوينى بيلميان

کندو عصیاننه توبه وانابت ایتمیوب وکلایه عزو قصور ایله رطب ویابس کلامه آغاز ایلملری نعمتك شکرینی بیلمدکلرندن معاذالله ثم نعوذ بالله دخی بترندن ارحم الراحمین اولان رزاق عالمه صغنورم یالکز بونده دکل جمیع بلدانده بو ذخیره مضایقه‌سی اولمغله سبحانه وتعالی برجانبدن ذخیره ورود ایلمده هرعسرك بر یسری ویساری آیات بینات ایله مبرهندر علاجی تبدیل اخلاق وروحانیت رسول الله علیه السلامدن استمداد ایده لم واول کان شفقتك شریعت مطهره سنه اطاعتمز اولمدیغندن شیرازهٔ نظام دولته تطرق واعدای دینك تهاجمی وغلالك ندرتی ودخی بوکا مماثل انواع درلو بلیه‌نك حدوثی بزلره تنبیهات سبحانی ایکن ینه اصلاحه استعدادیمز اولمیوب ناس میاننده غرض ونفسانیت وبربرلریله نفاق آمیز جعلی کورشمك وحقانیت مفقودایشته بویله برحال غریبه‌در ایمدی کوره‌یم سنی (لاتقنطوا من رحمة الله) نص کریمی مژدهٔ عظیمه‌سنی حجت اتخاذیله جناب مسهل الصعوبات اولان خدای متعالدن استدعا برله شرع شریفه مطابق حرکت ومنهیاتدن مباعدت واجتناب ایلیوب اردوی همایونم معروضاتی ایفایه ومصالح عبادالله‌ه دقت وسفرهمایونم مأمورلرینی پیدرپی استعجاله وسوق وتسییر وایصاله مبادرت ایلیه‌سن اعدای دین طرف طرف باش کوستردی اولبهارده مواجههٔ اعدایه قیامه مرتب عسکر ورود ایلمدی اوجاغ عامره‌م اورطه‌لرندن چند روز مقدم برطاقم غیرتکش قوللرم عزیمت ایتمشیدی تکرار اوجاق اختیارلری ضابطانیله بالمذاکره درعلیه‌مدن کلیتلوجه عسکر چیقاروب مدافعهٔ اعدایه ایصال ایلمك مطلوبمدر وترسانهٔ عامره‌مه دخی مد انظار وامور لازمه‌که صرف مقدور ایلیه‌سین مولای متعال حضرتلری توفیقن رفیق ایلسون آمین .

(١٢)

* یکیچری اشقیاسنك تأدیبنه دائر صادر اولان فرمان عالی صورتی *

رکاب همایونمده بالفعل سکبان باشی ودرکاه معلام یکیچری اغاسی وکیلی اولان الحاج محمد دام مجده‌یه حکم که مقر خلافت علیه‌م اولان محمیهٔ قسطنطنیه صانها الله عن الآفات والبلیه سکان وقطاننك وجوه امنیت وراحتلری عموما ممالك اسلامیه خلقنك اطمینان ورفاهیتلرینی موجب اولمقدن ناشی بویله فراغ وآسایش اطراف واقطار بلاد وعباده ساری سواد اعظم اهالیسنك امن واستراحتلری نصب عین اهتمام شاهانه وعمدهٔ مآرب پادشاهانه‌م ایکن بعض کندو یی ودیانتنی بیلمز جاهل وحق تعالینك اوامر ونواهیسندن غافل اشخاص واراذل مقوله‌لری عبادالله‌ك اموال واشیالرینی غارت وهتك اعراضه جسارت ایلدکلرینه بناءً اومقوله اشقیانك (فقاتلوا التی تبغی

(حتی)

حتی تفیءَ الی امرالله) نص کریمی اوزره دملری هدر وقتل واعداملری مطابق
شرع انور اولمق حسبیله بودفعه مصر چارشوسی وتخمیص اوکی وسائر بعض محللرده
حمال طائفه‌سی وسائر اراذل اشخاص مقوله‌لری عبادالله‌ك اموال واشیالرینی غصب
وغارت واسواق وبازارده گشت وگذار ایدن اهل عرض نسوان طائفه‌سنه تعرض
وتنها محللرده اهل اسلام ورعایادن جبرا وقهرا اخافه ایله اقچه‌لر اخذینه جسارت
و بونلرك امثالی رضاءالله‌یه ورضای شاهانه‌مه منافی ومسلمانلغه یاقشمیان نیجه نیجه
تحمل اولنمیه‌جق وحوصلهٔ اسلامه صغمیه‌جق حرکات باغیانه‌یه مجاسرت ایلدکلرندن
ودیعةالله اولان جمیع عبادالله‌ك عدم امنیت ایله مسلوب الراحه اولدقلرندن اوتوز
ایکی اصناف اهالیسی واختیار وکتخدالریله جمع کثیر باب عالی‌یه کلوب متفق الکلم
اوله‌رق بث شکوا ومقدما ویریلان امر عالی موجبنجه فرمان عالی اصدارینی استدعا
ایلدکلرندن ماعدا اصناف مذکوره‌نك بووجهله افاده‌لرینی سن دخی بشقه‌جه تقدیم
ایلدیکك برقطعه تحریراتکله انها ایتمش اولدیغندن بو بابده احکام الهیه ومقدملرده
ویریلان اوامر سنیه وفتوای شریفه مقتضالرینك اجراسی لازمهٔ ملکداری
وخلافتپناهیدن اولمغله یکیچری اوجاغی اجداد عظاممدن موروث ودولتعلیه‌مه عطیه
مثابه‌سنده اولمغله مادامکه لابس لباس حیاتم اوجاقلریمه وقدیمدن کتاب‌الله‌ه موافق
وشرع شریفه مطابق قانون ایله وضع اولنان ایین ویول وارکانلریله عمل وحرکت
ایدنلره واطاعتلرنده ثابت اولنلره هر کیم کم نظرله باقوب وسوء قصد ایدر ایسه
قهر ذوالجلاله مظهر اولسون فاما شرع شریف وقانون منیفه مغایر ویول وارکانه
مخالف ومسلمانلقدن خارج ایشلره وارتکابات ومنهیاته متجاسر اولنلره اوجاقلو
دکلدرلر اومقوله‌لری قرص کمش کبی اوجاغمده قبول واستصحاب ایله اوجاقلرك
نامنی تلویث ایدن اومقوله اراذل واشخاصی اوجاقده قبول ایتمزلر مسلمان اولوب
الله وپیغمبری بیلن اوجاغك تملی ندر آشنا اولان واهل عرض اولان ودین
وایمانی وآیین وارکانی بیلن منهیاتی ارتکاب ایدن یارامزلرك اقتضا ایدن تأدیبنی
کورسونلر جمله اوجاق اختیارلری واصناف وسائر ناموس سلطنت سنیه‌یی وقایت
وحمایت ایدنلر وضابطان وبالجمله اهالی‌یه اشبو خط همایونم مواجهه‌لرنده قرائتله
تفهیم وبووجهله شرعا وقانونا وعرفا واراذلك حقندن کلنمسی وامن وامان
وعبادالله‌ك راحتی مطلوبمدر اجراسنه مبادرت اولنسون خدای متعال غیرت
دینیه‌سی اولنلری برخوردار ایدوب اسلامه یاقشماز منکراته وامورندن خارج حرکته
جسارت ایدنلری قهار اسمیله قهر ایلسون دیو خط همایون شوکت مقرونم شرففریز
صدور اولمغله سنکه سکبان باشیء مومی الیه‌سن کرك سن وکرك سائر اوجاق اغالری

واوطه‌باشیلری وضابطلری وبالجمله نفرات قوللرم اهل عرض ایله برلکده اولوب ذاتکزده اولان دیانت وصداقت مقتضاسنجه حق نان ونمکه واغور همایونمده اظهار مراسم غیرت وعبودیت ایله عباد الله اوزرلرندن دفع ضرر اراذل واشقیایه دقت وفیما بعد دخی بو یله رضاء اللهه ورضای رسول اللهه مغایر حرکته جسارت ایدن باغیلرك فتوای شریفه موجبنجه شرعاً تأدیبات لایقه‌لری اجراسی واجبه‌دن اولمغله ایمدی بالجمله اصناف وارباب حرف واصحاب دکاکین وسوقده بولنان عباد الله عیاذا بالله تعالی بعد ازین اومقوله اشقیایی کورملک لازم کلور ایسه درحال غیورانه اوزرلرینه واروب قطعا امان وزمان ویرمیه‌رك جمعیتلرینی تفریق واله کتورملریچون ذکر اولنان اصناف کتخدالرینی ویکیت باشی واختیار وسوز صاحبلرینی کتوردوب اشبو امر عالیشانمی مواجهه‌لرنده فتح وقرائت وکیفیتی کرکی کبی تفهیم واشاعت وبروجه مشروح حقلرنده فتوای شریفه ویریلان اشقیایی اخذ ایدنلر دنیاده انعام واکرام پادشاهانه‌مه مظهر وآخرتده دخی حائز مثوبات اوفر اوله‌جقلرینی ومعاذ الله تعالی خلافی حرکت ایدن اولور ایسه امر باری‌یه مخالفت وشریعت مطهرۂ حضرت سید الانامه عدم مطاوعتلری‌چون دنیا وآخرتده عذاب الیم وعقاب عظیمه کرفتار اوله‌جقلرینی جمله‌یه تلقین واعلال ومضمون امر عالیشانمك برصورتی محاکمه‌ده سجلاته قید ایله موجب ومقتضاسیله عمل وحرکت اولنمق بابنده کیفیت حالا استانبول قاضیسی اغا امامی زاده احمد عارف زیدت فضائله‌یه بشقه امر عالیشانمله تنبیه وتأکید اولنمغله سندخی مولانای مومی الیه ایله بالاتفاق حرکت برله مضمون امر عالیشانمك انفاذ واجراسنه صرف قدرت وحقوق نعمت وعبودیتی اجرا ایله تحصیل رضای همایونمه مبادرت ومقدار ذره خلافندن مجانبت اولنمق بابنده دیو

(۱۳)

* فاتح جامع شریفنده منعقد مجلس مشورت عمومیه‌ده قرائت *
* اولنان خط همایون *

سزکه مفتی الانام سماحتلو شیخ الاسلام وقائمقام وصدور کرام وعلما ورجال دولتم ویدی اوجاقم رجال واختیاران وضابطان ودین محمد علیه السلامده اولان بالجمله اهل اسلامی سلام ملوکانه‌مله تکریم ایلدکدن صکره معلوم دیانت ملزومکز اولسونکه بودفعه اردوی همایونمدن بربرینی متعاقب ورود ایدن تلخیصات وتقریرات مفهومنده اعداء دین بازارجغه هجوم واستیلا ایلدکدنصکره برقولی وارنه اوزرینه کلوب درون قلعه‌ده دین قرنداشلریمزی تضییق ایتمکده وبشقه قولی طوترقاندن

هرازغراده كمش اولوب رفتـه رفته ممالك عثمانيـه‌يه اطالهٔ پای نحوست ايتمكده وكفـار خاكسـارك حركتی اردوی همايونمی محاصره ايلمك وبو وجهله ضميرنده اولان خيانتنی اجرا و بيضهٔ اسلامی شكست ايتمك داعيه سنده اولديغی دركار ودين يولنده قليج چكوب شهيد ويره رك اجداد عظامم معيتنده اولان دين اسلام دلاورلرينك فتح ايلديكی بونجه ممالكی نزع ايلمك نيت فاسده سنده اولديغی آشكاردر . سلستره وروسجق ويركوكی قلعه‌لری وراء دشمنده قالوب رفته رفته كفار خاكسار بورلره كلمكده‌در . حميت اسـلاميه وغيرت دينيه بونلره نيجه تحمل ايدر اسـلاف عظامم بو ممالكی تسخير ايتمش ايسـه‌لر حاصلاتی نفس همايونلرينـه حصر ايتميوب واعشـار ورسوماتی وجزيهٔ شرعيه ومحصولات سـائره سنی غزا وجهـاد ايدن قوللرينـه ووزراسنه‌لايق وجهله احسان وعنايت بيوروب‌منابر ومحافلده نام محمد عليه السلامك واسم ساميلرينك تذكيرينه قانع اوله رق شعائر اسلامك تقويه سـنه صرف مقدور ايلمشلردر . اشبو ممالك محروسه ده ندای اذان محمدی منقطع اولوب يرينه صدای ناقوس اقامه ايتديرمك غيرت دينيـه سی اولنلره دوشرمی بر كره ملاحظه اولنه وممالك ايادیٔ كفـارده اولديغی حالده زعامت وتيمـار ومقاطعه وقوللرك مواجبی نره دن النور ويريلور . جملهٔ اهالی اسـلامدن معدوديت ادعاسنی ايدركن اذان محمدينك انقطاعنه نيجه راضی اولنور بونك انجامی كل يوم حقارتله وقت كچورمكدن ايسـه شمدی دين يولنـده جان فدا ايلمك دخی اعلا دكلمی . صبيان ونسـوان قرنداشلريمز وطنلرندن دور اولوب سفيل وسركردان اولوب بليه‌لرده آه وانين ايدرلر ايكن بزلر نه كوتمزه طوروروز . الحمد لله روم ايليـده يدی قراله جواب ويرمكه عسكريمز واردر . اناطوليدن دخی فوج فوج كليور جلوس همايونمدنبرو هر بر اموره ومواد سائره‌يه اقدام ايدرم مطالعه سی جمله مامورينی اشغال ايدوب كاغده بوغيلور امور لازمه‌يه باقغـه وقت قلميوب بوندن بويله خواب وراحت وبطائت ايسـته‌مم الی قليج طوتان اهل ايمـان قرنداشلرمله دين مبين اغورنده چاليشـورم جمـله‌يه فرض عين اولان غزا نيتيـله حركتـه حاضرم روحانيت رسول اكرم صلی الله عليه وسلم افنديمزه توسل وجناب خير الناصرين (انا فتحنا لك فتحا مبينا) سرينه مظهر ايدوب سايه‌سـنه التجا ايلديكمز لواء سعادت حرمتيه ان شاء الله تعالی مولامز معينمزدر خلاصهٔ كلام امت مرحومهٔ موحدين جهـاد ايله امداد واولی الامره انقيا ايله مامور اولوب سل سيف نبوی ايله حركت همايونم مصممدر علماء اعلام ويدی اوجاغم ورجال دولتم فاتح سلطان محمد خان غازی حضرتلرينك جامع شريفنده عقد مجلس مشورت واعذار ونفاق آميز حركتدن عاری اوله‌رق حسـنهٔ

لله تعالى مذاكريه (المستشار مؤتمن) مدلولنجه جمله‌كزى امين بيلوب مشاوره‌يه مأمور ايلدم باش باشه ويروب هرطرفى ملاحظه اولنسون ومهمات سفريه‌دن اولان خيام وجبخانه وطوپ ودواب وجمله‌نك موقوف عليهى اولان آقچه وذخائر وعسكر خصوصلرى مطالعه اولنوب اقتضاسى حضور خلاقتمأبمه عرض اولنسون هركس خاطرينه خطور ايدن امور خيريه‌يى سويلسون صوكنده شويله لازم ايدى ديه‌جك قالمسون طوغرى سويليوب خير طرفنى كتم ايتميانلر زمانمده مدخول اولمز وتكدير اولنمز جمله‌نك تصويب ايلدكلرى نزد ملوكانه‌مده دخى تصويب اولنور وقت فوت اولنمسون جناب خير الفاتحين احوالمزى حسن حاله تبديل ايليوب مؤيد من عندالله اولان دولت عثمانيه‌يى منصور ومظفر ايليه آمين بحرمة سيد المرسلين وخير خواهان دولتمك ايكى جهانده يوزلرى آغ اولسون عزيز ومكرم اولسونلر (نصر من الله وفتح قريب ومن الله التوفيق)

* رئيس وهابيان اولان سعود بن عبد العزيز طرفندن شام واليسى *
* كنج يوسف پاشايه كوندريلان مكتوبك صورتيدر *

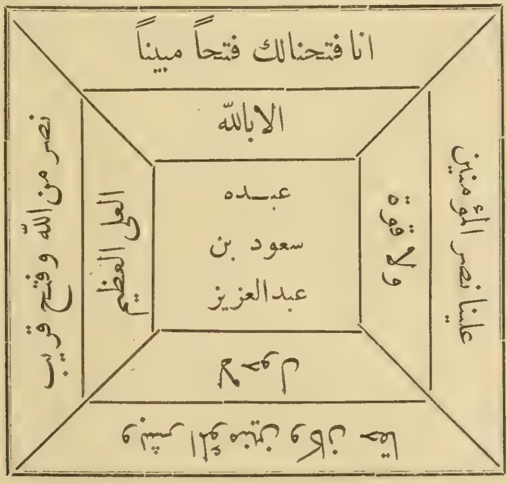

بسم الله الرحمن الرحيم

من الموهب لله الى يوسف پاشا حاكم الشام وطرابلس السلام التام والتحية والاكرام تهدى الى سيد الانام محمد عليه افضل الصلوات والسلام وبعد ننهى الى جناب المكرم والحبيب المحترم يوسف پاشا بلغه الله من الخير ماشاء فقد وصل الينا كتابكم وفهمنا ماحواه خطابكم صحبة الركب القادمين الى بيت الله الحرام اذ وصلوا بالسلام وحصل لهم

ما ارادوا من مشاهدة تلك الاماكن العظام وقضوا المناسك و بلغوا المرام ووقع لهم منا ماشاؤا من حسن الرعاية والاحترام وعاملناهم بما استحقوه من الاكرام وتأملوا مانحن فيه من اقامة الشرايع الدينية واحياء السنن النبوية والحمد لله الذى بنعمته تتم الصالحات وما كنا لنهتدى لولا ان هدانا الله لقد جاءت رسل ربنا بالحق وكنا قبل منة الله علينا فى هذا الدين فى غاية الجهل والضلال المبين فهدانا الله الى دين الاسلام فانقذنا به من الضلالة وابصرنا من العماية وجمعنا بعد الفرقة وازال به الشرك والفساد ومكن دينه واظهره فى العباد والبلاد واعاننا على اقامة العدل فى جميع رعايانا الحاضر منهم والباد وازال الظلم من بينهم والفساد ومن الله علينا فى اقامة العدل فى الرعية حتى صاروا والحمد لله على الحق بالسوية فاطمأنت البلاد وامنت السبل من الظلم والفساد فالحمد لله على ما اولانا والشكر لله على ما اعطانا وقد بلغكم ما نحن عليه وندعوا الناس اليه ولكن ربما يقع من نقل الاخبار زيادة ونقصان فنذكر لكم الان حقيقة على وجهه لتكونوا لنا من معرفة دعوتنا على يقين وعسى ان تكونوا لنا من المسعفين على اقامة هذا الدين فيقيننا الذى نحن عليه وندعوا الناس اليه هو الاخلاص لعبادة الله وحده ولا نذبح القربان الالله ولانرجوا الا هو ولانخاف الامنه ولانتوكل الا عليه واننا نتبع الرسول صلى الله عليه وسلم ونوجب طاعته على جميع المكلفين ونتسنن بسنته ونهتدى بهداية الله ولانعبد الا الله وحده ولانتقرب الا اليه بماشرع على لسان رسوله صلى الله عليه وسلم مما دلت عليه النصوص القرآنية والسنة النبوية وهذان الاصلان هما حقيقة شهادة ان لااله الاالله وشهادة ان محمدا رسول الله ولا اله معبود الا الله فمن حرف شيئا من العبادة لغيرالله فقد اتخذ الها معالله والله سبحانه قد ارسل رسله بالدعوة الى التوحيد وقال الله تعالى ان اعبدوا الله واجتنبوا الطاغوت وقال تعالى ومارسلنامن قبلك من رسول الانوحى اليه انه لااله الاانافاعبدون وقال تعالى فاعبدوا الله مخلصين له الدين الالله الدين الخالص فالدعوة الى التوحيد هو دين الرسل فلايدعى الاالله وحده كما قال تعالى وان المساجد لله فلاتدعوا معالله احدا وفى الحديث عن الصادق المصدوق صلى الله عليه وسلم ان الدعاء مخ العبادة ثم قرأ رسول الله صلى الله عليه وسلم وقال ربكم ادعونى استجب لكم ان الذين يستكبرون عن عبادتى سيدخلون جهنم داخرين فمن دعا غيرالله واستغاث بغيره فى كشف الشدائد وجلب الفوائد فقد اشرك بالله والله لايغفر للمشرك كما قال ان الله لا يغفر ان يشرك به ويغفر مادون ذلك لمن يشاء وحكى الله تعالى عن المسيح عليه السلام انه من يشرك بالله فقد حرم الله عليه الجنة وقال تعالى والذين يدعون من دونه لا يستجيبون لهم بشىء الا كباسط كفيه الى الماء ليبلغ فاه وماهو ببالغه ومادعاء الكافرين الافى ضلال وقال تعالى ومن يدع مع الله الها آخر لا برهان له به فانما حسابه عند ربه انه لايفلح الكافرون فمن دعا الها غير الله اوسال ميتا واستغاث به فى قضاء الحاجات وتفريج الكربات فقد اتخذا لها مع رب الارض

والسموات وكذلك من ذبح القربان لغيرالله اوسجدله اوخافه خوف السراء اواتكل عليه اوعبده لان هذه الامور لاتصح الالله وحده وقال تعالى قل ان صلاتى ونسكى ومحياى ومماتى لله رب العالمين لاشريك له فصل لربك وانحر وقال تعالى فلاتخافوهم وخافون ان كنتم مؤمنين وقال ولم يخش الا الله فاعبدوه وتوكلوا ان كنتم مؤمنين فالتوحيد هو اصل دين المرسلين واول ماتدعوا النـاس اليه من استغاث بالله وحده واخلص له العبادة وعمل مافرض عليه فهو اخونا المسلم له مالنا وعليه ماعلينا ومن لم يصغ لذلك بل اقام على شركه كفرناه وقاتلناه كما امرنا الله بذلك بقوله وقاتلوهم حتى لاتكون فتنـة ويكون الدين كله لله ونأمر باقامة الصلوة فى اوقاتهـا باركانها واحيانها ونلزم جميع رعايانا ومن هوتحت طاعتنابذلك ونأمرهم بايتاء الزكوة وصرفها فى مصارفها الشرعية المذكورة فى سورة براءة ولصيام رمضان وحج بيت الله الحرام ونأمرهم ان يعرفوا فضل الله ومنته ومعروفه وننهى عن المنكر من الزناء والسرقة وشرب الخمر والحشيشة ومايشاكلها واكل اموال الناس بالباطل ونأخذ الحق من القوى للضعيف وننصف المظلوم من الظالم وننهى عن سائر المنكرات ونزيل البدع السيئات المحدثات ونحن فى الاعتقاد على عقيدة السلف والصواب السلف الصالح من الصحابة وتابعيهم ونوصف الله ونقدسـه بما وصف به نفسه فى كتابه وعلى لسان رسوله من غير تشبيه ولاتمثيل ولاتحريف ولاتعطيل ونثبت لله ماأثبت لنفسه من الصفات وننفى عنه مشابهة المخلوقات ولا نكفر احدا من اهل الاسلام بذنب ولانكفر بالله ورسوله ومن اشرك بالله وسأل من غيرالله قضاء الحاجات وتفريج الكربات واغاثة اللهفات ولانقاتل الامن امر الله بقتاله من المشركين ومن ترك شرايع الدين قال تعالى فاقتلوا المشركين حيث وجدتموهم وخذوهم واحصروهم واقعدوا لهم كل مرصد فان تابوا واقاموا الصلوة وآتوا الزكوة فاخوانكم فى الدين وثبت فى الصحيحين عن النبى صلى الله تعالى عليه وسلم قال امرت ان اقاتل الناس حتى يشهدوا ان لااله الا الله وان محمدا رسـول الله ويقيموا الصلوة ويؤتوا الزكوة فاذافعلوا ذلك عصموا منى دمائهم واموالهم وحسابهم على الله فعلق رسول الله العصمة على الشهادتين اللتين هما اصل دين الاسلام وعلى اقامة الفرائض من الصلوة والزكوة ومن لم يفعل ذلك لم يعصم دمه وماله ومن فعل ذلك فهو مسـلم لله له ماللمسلمين فهذا الذى ذكرناه هو حقيقـة مانحن عليه وندعوا الناس اليه ونحمد الذى هدانا لهذا الدين ومتعنا باقتفاء اثر سيد المرسلين وانت فى حفظ الله وامانه آمين .

(١٥)

* صيدا واليسى سليمان پاشايه ارسال بيوريلان خط همايون *

سنكه صيدا واليسى سليمان پاشاى صداقت نشانمسين شام واليسى كنج يوسف پاشانى خارجى

اوزرینه فرمان عالیشانمله مأمور ایلمش ایدم ویدیرپی استعجال اولنمشیکن اسباب طرق آماده ایده‌جکم ومهمات تدارکی دیه‌رك عوق وتأخیر ایله امرار اوقات وکاه طریق حجازه جسبان اولمیان طوپ وخمبره ومعاونت مطالبه‌سی علتنی بیان وارده اره اطراف واکنافه اطالهٔ دست ایلدیکندن ماعدا طمع خامندن ناشی یافه اسکله‌سی وغزه‌یی مالکانه ویاخود التزاما طرفمه احاله اولنور ایسه حجاز مأموریتمه سهولت اولور معرضنده دروننده مستکن اولان فکر فاسده‌سنه رواج ویرمك ایدوکنی ایما وقپو کتخداسی ملعوننه کوندردیکی شقه‌لردن بری یدیمه کچمکله بهانهٔ آخر عزویله مرقومی عزل ونیش اردوسنه نزل اماتی مأموریتیله تبعید ایتدیریلوب مشارالیهك احساس اولنان متواری مأموریتنه عزیمتنی اویدروب مجرد کسب تغلب ادعاسنده اولمغله بومقوله‌نك ترتیب جزا ایله مجازاة اولنمسی واجب اولمغین خفیةً فرمانی یازیلوب وایالت شام والویهٔ سائره‌سیله عهدهٔ لیاقتکه توجیه فرمانی وخارجی اوزرینه مأموریتنك ودرعلیه‌مه ذخیره وذممانه دائر اوامر علیه‌م تسطیر ایتدیریلوب جمله‌سنی خزینه وکیلم اغا قولم ایله طرفکه ایصال اولنمشدر بمنه تعالی وصولنده مأموریتکی بروجه سهولت اجرایه ابتدار وسر مقطوعنی درعلیه‌مه ایصال وکافهٔ اموال واشیاسنی اتلاف واضاعه‌دن مباعدت برله معرفتك ومعرفت شرعله تحریر وحفظ ایدوب دفترینی در دولت مداریمه تقدیم ایدوب کذلك شام واطرافنه رابطه ویروب ادوات طریق وعسکر ومهماته کمال اهتمام ومصر والیسیله بالمخابره حرمین شریفین جانبنه روبراه عزیمت وعکا وصیدا وشام وسائر عهدهٔ لیاقتکده اولان محللره برر آدملر قویوب در علیه‌مه ذخیره‌سنی وذمتکده اولان اموال میریه‌یی وکرك شام والیسی طرفندن مرتب ذخیره‌یی عجالةً ارسالنه کمال غیرت واهتمام ایلیه‌سن غازی جزار احمد پاشا رحمة الله علیه تربیه کرده‌سی اولدیغك ایچون هروجهله سندن صداقت ورضا جویانه حرکت ایلمك مأمولم اولمغین بوامور مهامی اول حق تعالی صکره سنك ذات حمیتکه احاله ایلدم کوردیم سنی غازی جزار احمد پاشا مرحومك یوقلوغنی بیلدیرمیوب امریمی انفاذه شتاب ایلیه‌سین ذخیره‌یی ترتیبندن زیاده کوندرمکه غیرت ایلیه‌سین محظوظ اولورم ذمتنده اولان اموال میریه‌یی عجالةً ایصال ایدوب بردخی امرم وارملو ایلمیه‌سن وحجاز مصلحتنده تدبیرك نوجهله‌در تفصیلا تحریر ایلیه‌سن وحصر مطایم اولان حرمین الشریفین مصالحنی کندویه صلاة مفروضه کبی بیلوب مقدوریکی صرف ایلیه‌سن اشبو خط همایونم مضمونیله عامل اوله‌سن ٠ فی ج سنه ١٢٢٥

(١٦)

* سعود وهابی طرفندن شام والیسنه کلان مکتوب *

بسم الله الرحمن الرحيم

الحمدلله معز من اطاعه وانقاد ومذل من اضاع امره وعصاه الذی وفق اهل طاعته للعمل برضاه وحق على اهل معصيته ماقدره عليهم بقضاه واشهد ان لااله الا الله لارب لنا سواه ولا نعبد الا اياه واشهد ان محمدا عبده ورسوله ارسله بالهدى ودين الحق ليظهره على الدين كله وكفى بالله شهيدا من سعود بن عبدالعزيز الى جناب حضرت يوسف پاشا وزير الشام سلام على من اتبع الهدى اما بعد فانى ادعوك الى الله وحده لاشريك له كما قال النبى اسلم تسلم يؤتك الله اجرك مرتين والله تبارك وتعالى ارسل محمدا واكمل الدين على لسانه واخبر جل جلاله فى كتابه من يطع الرسول فقد اطاع الله واول مادعى اليه النبى عبادة الله وحده لاشريك له وترك عبادة ماسواه قال الله تعالى ولقد بعثنا فى كل امة رسولا ان اعبدوا الله واجتنبوا الطاغوت وقال تعالى وما ارسلنا من قبلك من رسول الا نوحى اليه انه لااله الا انا فاعبدون وقال تعالى واسئل من ارسلنا من قبلك من رسلنا اجعلنا من دون الرحمن الهة يعبدون وقال تعالى وان المساجد لله فلاتدعوا مع الله احدا وقال تعالى له دعوة الحق والذين يدعون من دونه لايستجيبون له بشى وقال تعالى ومن اضل ممن يدعو من دون الله وقال تعالى يدعوا من دون الله مالا يضره ومالا ينفعه ذلك هو الضلال البعيد يدعوا لمن ضره اقرب من نفعه لبئس المولى ولبئس العشير وقال تعالى ومن يشرك بالله فقد حرم الله عليه الجنة ومأواه النار وقال تعالى لايغفر ان يشرك به ويغفر مادون ذلك لمن يشاء وامر جل جلاله بطاعة رسوله والدين مبنى على اتباع امر الله وامر رسوله والاختلاف بيننا وبين الناس عند هذين الاصلين اى الاخلاص والمتابعة فالاول نفى الشرك والثانى نفى البدع قال الله تعالى فمن كان يرجو لقاء ربه فليعمل عملا صالحاً ولايشرك بعبادة ربه احدا وفصل النزاع بين المختلفين عند كتاب الله واصل الدين الذى ندعو اليه الناس هومادعى اليه محمد صلى الله عليه وسلم اخلاص العبادة لله واقامة الفرائض الذى افترض الله عليه ونفى الشرك وتوابعه من كل قبيح وهذه تكفى عن التفصيل فان هداك الله فخير يهيألك وتفوز بسعادة الدنيا والآخرة ولانلزمكم الا ماوجب الله عليكم وشهدتم انه الحق ولانهاكم الاعما حرم الله عليكم وشهدتم انه الباطل فان اشكل عليكم الامر وطلبتم المناظرة جاءكم منا مطاوعه وناظرناكم والاتقبلون علينا مطاوعتكم والمناظرة عندنا فان ابيتم الاالكفر بالله واخترتم الضلال على الهدى نقول كما قال جل جلاله فان تولوا فانماهم

فی شـقاق فسیکفیکهم الله وهو السمیع العلیم و نقول یامالك یوم الدین ایاك نعبد و ایاك نستعین فانه نعم المولی و نعم النصیر ٠

(١٧)

* رؤسای وهابیاندن علیان نام شخصك شام والیسنه یازدیغی تحریرات *

بسم الله الرحمن الرحیم

من علیان الضبیبی الی جناب عالی جناب الدستور المهاب عین الاعیان وعمدة الکبراء الفخام ذوی القدر والاحتشام الوزیر المکرم والی الشام الحاج یوسف باشا سلمه الله تعالی من الآفات واهداه الی العمل بالصالحات الباقیات السلام علیك ورحمة الله وبرکاته ثم بعده نخبرك لاخبرت بمکروه اننا ان شاء الله تعالی مانعرف الا الذی فیه الصواب نعلمك باحوال المسلمین حضر واعراب ویحکمون مطاوعتهم بموقع کتاب الله المنزل بشریعة النبی محمد صلی الله علیه وسلم وینصفون الضعیف من القوی وینهون عن الشینة ویهدون الزینة ولا یسلك عندهم مثل احوالکم هذه الافتخار فی الملابس وکل الحوادث الغیر المرضیة لله فلا یقبلونها ونحن اعراب ونبینا محمد صلی الله علیه وسلم عربی واصحابه عرب رضوان الله تعالی علیهم اجمعین فسبب تسطیر هذه الاحرف الیك فهو اننا لما کنا عندکم بهذا العام واعلمناکم بالواقع ولم امکننا نصلکم لماتعیناعلی الارزاق وصارت المسلمین ووجهها لطرفکم لکی یطالعوا مایجاب الخیر وماکان توجههم لمحاربة ونحن لم تمقت دماء الاسلام مابیننا والان کتب امامنا المکرم سعود ولد عبد العزیز کتابة وهی واصلتك ومراده ترسلون علمائکم یقابلون علمائنا وکل منهم یوجب مسئلة بما انزله الله علی رسوله فان اشتهیتم واردتم ترسلوا لنا اربعة علماء یکونوا ذو فصاحة علی اربعة مذاهب ویلقوا علینا فی مدینة الکرك ونتسالمهم بامان الله تعالی بالاحتشام والاکرام حتی نوصلهم ونردهم سالمین بحول الله وقوته ولو اننا نشوف علمائنا یغلبوا فهم مکرمین مفرزین وان مااشتهیتم ارسلوا لنا الامان حتی نجیء بعلمائنا لاننا نعرف امان الله فمٍ سالکم صادق وکل من وقف علی دیانة الحق ان شاء الله تعالی نتبعه ونحن نعرض علیکم بزیادة علی مافی مکتوب سعود عن الاشراك فی العبادة وذبح القربان لغیر الله وبناء المقامات علی القبور والاعتقاد فی الاولیاء والانبیاء والشهداء والصالحین واصحاب النوبة والاقطاب والفقراء والدراویش کل هذا یرجوکم بالشفاعة والتوسط وهذا کله عندنا اشراك وزیادها الخطایا الظاهرة مثل شرب الخمر واللواط والنساء الخارجات وسب الدین والحلف بغیر الله وشرب التتن والارجیله ولعب النقلة والورق والحدث بالقهاوی وضرب الطار ولعب الفقراء والاشعار وکل مایلهی عن عبادة الله فلکل هذا مکروه ویبعد عن الله

تعالى وظلم العباد والبلاقص وقبول الرشوة من العلماء ومراعاة الوجوه فى الشريعة هذا كله بدعة ومايقبلن المسلمين فهذا شرحنا لكم فان كنت قاصد على الانتفاع عندالله ثم عند سعود دائرتك مملكة لك ولوازمها بحقيقةالله لك وبغير امر منزل فاطر السبع السموات مانعمل شيئا وانت فاصل فى رأيك وان كان خاطر فى طلوع الحاج ارسل لنا نتواجه انت وسعود الذى يوجب الديانة الحقيقية نحن نتبعه والذى يجنب عنها فهو ضعيف ولادين غير دين الاسلام ونحن متوجهين عليك بفاطر السموات والارض تمقت دم الاسلام باقبال للعلماء لبعضهم وترسوا لنا فى المعتمد .

(١٨)

* شام واليسى طرفندن سعوده يازيلان جوابنامه *

من سليمان والى اقاليم الشام من طرف الدولة العثمانية ايدها الله الى يوم القيمة وثبتها على عقيدة اهل السنة والجماعة الى سعود بن عبدالعزيز

بسم الله الرحمن الرحيم

الحمد لله رب العالمين والصلاة والسلام على نبينا ختم النبيين والمرسلين وآله الطيبين الطاهرين ومن يتبعهم الى يوم الدين اما بعد فقد وصل الينا كتابكم المرسل الى سلفنا يوسف باشا المنبىء عن احوالكم كما لا يخفى وقرأناه وفهمنا معناه ونحواه وماذكرتم من الآيات القرانيةوالاحاديث النبويةفعلى غيرماامرالله ورسوله من الخطاب الى المسلمين بمخاطبة الكفار والمشركين وهذا حال الضالين وقسوة الجاهلين كما قال الله تعالى واما الذين فى قلوبهم زيغ فيتبعون ماتشابه منه ابتغاء الفتنة واما نحن اهل الجماعة والسنة من الملة المحمدية نؤمن ونقر بتلك الآيات الشريفة القرآنية والاحاديث النبوية ولكن نقرؤها على الكفرة الفجرة لاعلى الملة الاسلامية فمن ذلك يوجب كفرا باجماع الائمة الاربعة وبهذا ان اعتقادكم غير اعتقاداهل السنة والجماعة وكذلك فيما ارسله عليان الضبيى الحاوى للافتراق والشبهات وانابحمدالله والمنة على الفطرة الاسلامية والاعتقادات الصحيحة ولم نزل بحمده تعالى وتوفيقه عليها نحيي وعليها نموت كما قال تعالى يثبت الله الذين آمنوا بالقول الثابت فى الحيوة الدنيا وفى الآخرة فظاهرنا وباطننا بتوحيده تعالى وصفاته كما بين فى كتابه قال تعالى واعبدوا الله ولاتشركوابه شيئا واطيعوا الله والرسول واولى الامر منكم اولئك هم المؤمنون حقاوقال عليه الصلوة والسلام امرت ان اقاتل الناس حتى يشهدوا ان لااله الاالله فاذا قالوها عصموا منى دمائهم واموالهم الا بحقها وحسابهم على الله وكما قال بنى الاسلام على خمس شهادة ان لااله الاالله وان محمدا رسول الله واقام الصلوة وايتاءالزكوة وصوم رمضان وحج البيت من استطاع اليه

سبيلا فنحن بحمدالله وتوفيقه معاشر اهل السنة والجماعة متمسكون بالكتاب والسنة
قائمون بالاركان الاسلامية والايمانية آمنا بالله وبما انزل الينا ولا نشرك به شيئا نحل
ما احل الله ونحرم ماحرم الله واطعنا على ذلك امام المسلمين سلطاننا وولاتنا ونقاتل
اعداء الدين كاعدائنا فنحن مسلمون حقا واجمع على ذلك ائمة المذاهب الاربعة
ومجتهدوا الدين المحمدى من الكتاب والسنة واماطلبكم منا اربعة من علمائنا اوارسال
مطوعيكم لاجل المباحثة والمناظرة فقد وقع ذلك مرات من غيرنا وقد تبين الرشد
من الغى وحصحص الحق والحق احق ان يتبع وماذا بعدالحق الا الضلال وهذا ماقيل
ومايقال والتزلزل محال واما ما اعترينا وما ابتلينا به من المعاصى والذنوب فليست اول
قارورة كسرت فى الاسلام ولايخرجنا من دائرة الاسلام كما زعمت الخوارج من الفرق
الضالة الذين عقيدتهم على خلاف عقيدة اهل السنة والجماعة من الملة المحمدية وقدبشرنا
الله تعالى بآيات لاتعدولاتحصى وكذلك سنن الهدى بما يكفرها ويمحوها ومايوجب
حدودها ورد مفاسدها قال الله تعالى ان الحسنات يذهبن السيئات ويدرؤن بالحسنة السيئة
اولئك لهم عقبى الدار ان الله لايغفر ان يشرك به ويغفر مادون ذلك لمن يشاء وآخرون
اعترفوا بذنوبهم خلطوا عملا صالحا وآخر سيئا عسى الله ان يتوب عليهم وقال صلى الله عليه
وسلم شفاعتى لاهل الكبائر من امتى وقد وقعت الحدود الشرعية فى زمن خير الورى وجرت
الى زماننا هذا ونحن بحول الله تعالى نقيمها كذلك الى ماشاءالله تعالى ولاعصمة لغير الانبياء
عليهم الصلوة والسلام وهذا لسان الملة الاسلامية وعقيدة اهل السنة والجماعة قال تعالى
فمنهم ظالم لنفسه ومنهم مقتصد ومنهم سابق بالخيرات باذن الله تعالى وكل ميسر لما خلق له
فميسركم الجهل والفتنة قال تعالى الاعراب اشد كفرا ونفاقا واجدر ان لايعلموا حدود
ما انزل الله اذا انتم اعراب سكان البادية فئة نجدية وفئة مسيلمة الكذاب اعتقاداتكم محدثة
وبدعة قوم جهلة بقواعد ائمة الدين اهل السنة والجماعة انتم طائفة باغية خوارج عن
اعتقاد اهل السنة والجماعة السلطانية فان كانت شهوتكم فى اعانة الاسلام بالمقاتلة
والمعاندة فقاتلوا اعداء الدين الكفرة الفجرة لاالملة الاسلامية ولا افتتانها قال عليه الصلاة
والسلام المسلم من سلم المسلمون من يده ولسانه وكيف تخاطبون اهل الاسلام مخاطبة
الكفار وتقاتلون قوما يؤمنون بالله واليوم الآخر قال عليه السلام الفتنة نائمة لعن الله
من ايقظها وقال تعالى افمن زين له سوء عمله فرآه حسنا فان الله يضل من يشاء ويهدى
من يشاء وقد قال عليه السلام من قال ان الناس هلكوا فهو اهلكهم كما فى الحديث فاى
حالة اسوء واضل واعظم ظلما من قتال المسلمين واستباحة اموالهم واعراضهم وعقر
مواشيهم وحرق قراهم من نواحى الشام التى هى خيرة الله فى ارضه وتكفير المسلمين واهل
القبلة والتجرى على ذلك وعلى مخاطبة المسلمين بماخوطب به الكفار فلم يسمع ذلك

من ائمة الدين الا من الفرق الضالة وكيف تدعون العلم وانتم جاهلون بل انتم خوارج في قلوبكم زيغ تبغون الفتنة وتريدون الملك بالحيلة وقد خلت امثالكم زائلة والامور باوقاتها مرهونة وسيعلم الذين ظلموا اى منقلب ينقلبون ولاحول ولاقوة الا بالله العلى العظيم واحتسبنا بالله وتوكلنا على الله ويكفيكم عبرة قصة الشيخ النجدى ونسبتكم اليه ومسكنكم وادية وتكفينا شامنا وعزة ربه فان كان لكم فهم ورشد وهدى يكفيكم هذا القدر من الكلام مختصراً فارجعوا الى اوطانكم كما كنتم وكفوا شركم من قريب و بعيد فلا بأس عليكم والا فنغمد سيوفنا فيكم واحتسبنا بالله عليكم قال تعالى فقاتلوا التى تبغى حتى تفئ الى امر الله وجزاء الذين يسعون فى الارض فساداً ان يقتلوا فى شريعة الله والسلام على من اتبع الهدى وترك الفتنة والاذا حرر فى شهر رجب سنه ١٢٢٥

(١٩)

* حالت افندينك بغداده عزيمتى اثناسنده تقديم ايتمش اولديغى *
* تقريرك صورتى *

اوته‌دنبرو اكثر ناسدن استماع ايلديكمز اهالئ بغداد دولتعليه‌يه مطيع ومنقاد اولدقلرندن واليلرى حقنده‌جانب سلطنت سنيه‌دن ادنى مرتبه بر اغبرار فهم ايلسه‌لر جمله‌سى بردن روكردان اولوب كلامنده نفوذ قالميه‌جغنى بيان وحتى وزرا توجيهاتى وقوعنده ابقا امرى تخمين ايلدكلرى وقتدن اون بش يكرمى كون كيرو قالوب واصل اولماز ايسه درون مملكتده قيل وقال چوغالمغه باشلايوب واليلر كندى تاتارلرندن برايكيسنى خفيةً بغداددن اخراج وكويا ابقا مژده‌سى كتورر كبى كمال عجله وسرعت ايله شهره ادخال وچند روز مرورنده ديكر بر تاتار دخى ابقا امرينى كتورمش كبى نشر ايدرك ترتيب ديوان ايدوب سنهٔ سابقه‌ده كلمش اولان ابقا امرينى علناً قرائت ايتدرمكه مجبور اولدقلرينى روايت ايدرك عزل ونصبلرينى كمال مرتبه تسهيل ايدرلر . چاكرلرينك معلومى اولان مواددن شهيد سعيد مرحوم سلطان سليم خان طاب ثراه حضرتلرينك زمان سلطنتلرنده اجل موعوديله فوت اولان سليمان پاشا كندى امورينه دائر بعض مصالح ايله ايچ چوقدارى اولان سليمان اغا نامنده بر آدمنى بوطرفه كوندرمش اولوب مومى اليه دخى خيليجه ارباب بضاعه ودرايتدن اولمق ملابسه‌سيله اولوقت اصحاب نفوذدن اولان وكلاى دولتعليه‌يه تحصيل انتساب وپاشاى مشاراليهك مصالحنى كورمك وسيله‌سيله كندى استعدادينى ابراز ورفته رفته قفل درجهٔ آمالنى باز ايدوب بغداد ايالتى بكا توجيه

اولنسـه دولتعليـه‌يه منافع كثيره‌يى موجب اولور ديه‌رك نجه مواعيـد ايله سمت سهولتى كوسترمكه آغاز ايتمش ايدى . عاقبـة الامر مرحوم يوسف اغانك همت واعانه سيله حصول امله بر استعدادجق و يرلمك ايچون مومى اليهه لحيه‌سنى كشـاد ايتديروب مجدداً ديار بكرى توجيه وارسال ايلديلر . بغداد واليسى سليمان پاشـا ايسه بغداد كندوسنه توجيه اولنه‌لى سنين وافره اولوب حكومتى استقرار بولمش واطراف واكنـافده رعايت خاطرى اسـتوار المش بر آدم ايكن مومى اليهك ديار بكره وصولنـدن بحضور اولوب نياز واخافه ايله ممزوج تحريرات ارسـاليله وكلاى دولتى بيزار ايتمكه باشلدى . همان بركون مومى‌اليه سليمان پاشانك ميرميرانلغى رفع ودرسعادته كتوروب ساقز جزيره سنه نفى واجلا ايتديلر . برمدت اقامتدن صكره ينـه بغداد واليسى مشـار اليهك شفاعتيله اطلاق اولنوب بغداده عزيمت وسليمان پاشا فوتنه قدر بعض خدماتده مستخدم ايكن سليمان پاشانك فوتندن صكره خلفى على پاشا مومى‌اليهى اعدام ايلدى . ثانيا مومى‌اليه ايچ چوقدارى سليمان پاشـا بغداده واردیغندن برقاچ سنه مرورنده مصر سفرى ظهور ايدوب آكا دائر بعض تدابير ملاحظه اولندقجه بغداد واليسى اون بيك آدمله كتخداسنى كوندرسه خيلى ايش كورمكه قادر اولور ديو بعضيلر دولتعليـه‌يه اسماع ايتملريله كيفياتنـك تحقيقى باينده بغداد ايله مناسبتى اولان بعض تجار استنطاق اولندقده اكثريسنك تقريرلرى اوغانه ميرميرانلق توجيه اولنوب وكندى فوتندن صكره بغداد اوغلنه ويريلوب آخره و يرلمامك اوزره تأمين اولنسـه احتمالدركه بوخدمتى قبول ايده زيرا اعز آمالى بوماده در ديمشلر ايدى . بعده مشار اليه فوت اولوب كتخداسى على پاشـا بغداده طالب اولدقده كندويه توجيه اولنمجيه‌دك نه مرتبه صورت انقياد كوستردیكى وتوجيهدن صكره ذكر اولنان ايچ چوقدارى سليمان پاشـايى و يكيچرى اغاسى وآنلر امثـالى برقاچ اصحاب تميزى اعدام ايلمسى خصوصيله سابق سليمان پاشـانك حكومتى كركى كبى تمكين بولمش ايكن كندى خدمتكارى مقامنـده اولان ايچ چوقدارى سليمان پاشادن اول مرتبـه توحشى و يرينـه اوغلنى ولى عهد ايتمكه سعى ايتمسى وحالا بغداد واليسى اولان سليمان پاشا دخى كندويه توجيه ايتديرنجيه‌دك نجه نجه مواعيد ايتدكدن صكره اول وقتده مقيم اولان فرانسـه ايلچيسـنه مكتوب يازوب يوز بيك غروش وعد ايتمكى ارتكاب ايلمسى بونلر دولتعليه‌دن اعانه اولنمدقجه خود بخود بغدادى ضبط ايده‌ميه‌جكلرينه وعسـكر قوتيـله ضبط ايتسـه‌لر بيله حكومتلرى مسـتقر اوليه‌جغنه دليل اولوب عزللرينى تسهيل ايدنلرك قولنى تصديق ايده‌بيـلور وبو بغداد امورينه دائر كرك بولنديغمز مجالس

شوراده و كرك بينمزده اولان مذاكراتده دائما رجال دولت ايكى فرقه اولوب
برطاقمى آخر مجرب بر وزيره ويرلوب بعض سزلدى ظهور ايدر ايسه دخى ثبات
وجلادت اولنه‌رك بغداده كماهو حقه تصرف اولنوب وارداتنه دسترس اولنمق طرفنى
ترجيح وديكر برطاقمى بويله امر عظيم تجربه‌يه كلمز بوكا شروع خفت عقلدن نشأت
ايدر ديه‌رك تقبيح ايدرلر وبو آنه قدر قول ثانى ايله عمل اولنمشدر. انجق تسهيل ايدنلر
دولتعليه ارباب اقتداردن ديدكى بر وزيره توجيه ايدوب قيل وقال وقوعى تقديرنده
ثبات ايتسه‌لر تصرف تام ايله متصرف اولمق وجوهله ممكندر انجق بغداد واليلرى
اصحاب ثروتدن اولدقلرندن قپو كتخدالرى وسائر بغداده متعلق خدماتده اولنلر
منافع كثيره حاصل ايدوب اطرافه اقچه وعديله بعضيلرينى اضلال وبعضيلرينى اخافه
ايله خلقك ذهننى تخديش ايدرلر ديه‌رك قوللرنده اصرار ايدرلر. حتى بالاده ذكرى
سبقت ايدن ايچ چوقدارى سليمان پاشايى ديار بكردن عزل ونفى ايتملرى چاكرلرينه
موجب استغراب اولمغله اولوقتده بغداد صرافى اولان صوفيه‌لى نام بر ارمنى بازركاندن
محرمانه سببنى سؤال ايلديكمده آخره سرايت ايتمامك اوزره نياز ايدوب قوللرى
دخى كمسنه‌يه افشا ايتميه‌جكمه تأمين ايلديكمده بغداد واليسى وآدملرى بوبابده يوسف
آغا حضرتلرينى بر وجهله رأيندن چويره‌مدكلرندن قپو كتخداسى سفيان آغا غايت
خفى اوله‌رق رئيس راشد افندى حضرتلرينه يوز بيك غروش اق التون ويروب
آنك تعليميله بغداد واليسى طرفندن درلو شيلر يازديره‌رق بو صورته قويديلر.
انجق فنا اولدى زيرا بوندن صكره حسب الاقتضا بغداد واليسنك دولتجه عزلى
ايجاب ايتسه آخر كمسنه طالب اولوب اوزرينه الـه‌ماز بو ماده خاطرينه كلوب هركيم
اولسه همت وغيرتنه فتور كلور ديمش ايدى. العهدة على الراوى بعضيلر دخى عزل
قابل دكلدر فهمى قاصر وملاحظه‌سى ناقص اولانلر بونى بر قولاى ايشدر ظنيله
تسهيل ايده‌يورلر بغدادك ايراد سنويسى يكرمى درت بيك كيسه‌يه بالغ اولور
واون بيك مرتب عسكرلرى وار. ومحافظهٔ جاهلرنده اهتماملرى بركمالدر حتى
طرف دولتعليه‌دن واران مباشرلرى وبلكه اتباعنى دخى شهر ايچنده كيف مايشاء
كزديرمزلر ووجوه بلده‌دن كمسنه دولت مباشرلريله كرميت اوزره الفت وصحبت
ايده‌مز خارجدن بر وزير بر تقريبله كيرسه پايدار اوله‌مز ديرلر فى الحقيقه بغدادك
ازقديم اشراف خاندانندن ركن ركين بلده مقامنده اولان شادى زاده‌لر ومردين
ويوده‌سى سابق عبدالله آغا ومقتول يكيچرى آغاسى وموصل اشرافندن مشهور
عبدالجليل زاده‌لركه بونلر سليمان پاشا مرحومه وجوهله مرجع وهر وجهله صاحب
لياقت وفرمانبر دولت اولدقلرى اولوقتلرده آمد وشد ايدن بغداد قاضيلرندن وتجاردن

﴿ استماع ﴾

استماع ایله وکلای دولتعلیه‌نك سامعه‌لری طولمش و حقیقتده صیت و شهرتلری آفاقگیر
اولمش آدملر ایکن بونلردن هیچ بریسی بغداد والیلکنه طالب اولمدقلری تصعیب
ایدنلرك قولنه دلیل اتخاذ اولنسه واهی دکلدر زیرا بومقوله ارباب اشتهار واقتداردن
اولانلر آخرك محکومی اولمغی تحمل ایده‌میه‌جکلری باهر وبو قدر منافعی سهولتله
دسترس اوله‌بیله‌جکلری تقدیرجه ترك ایتمیه‌جکلری جلی وظاهردر انجق بو چاکر
کمینه‌لری بوآنه‌قدر طشره‌لرده مأمور اولدیغم اورده بریسنی بو طرفده اولان
مسموعات و معلوماتمه مطابق بوله‌مدم ازجمله حالا اغریبوز محافظی ابوبکر پاشا
حضرتلری اسکندریه‌لی قره محمود پاشانك اعدامیچون کافهٔ روم ایلی عسکرینه
سرعسکرلك عنوانیله مأمور اولدیغنده عبداحقرلری دخی مشارالیهك معیتده
بولنوب اون آی لیل ونهار ذکر وفکریمز محمود پاشانك استیصالی تدبیرندن
عبارت اوله‌رق کرك روم ایلینك اصحاب تجربه‌دن اولان وجوه واعیانی
وکرك ارناود پاشالری و بکزاده‌لری ایله بالمذاکره هربرینك بشقه بشقه
سرا وعلنا تقریرلری آلنوب کویا وقوف تام تحصیل ایلدك زعمنه دوشمشیکن محلنه
واردقده مصلحت اصلا وقوعمزه مطابق اولمیوب اکثر تدابیریمز بیهوده و بلکه
کندو مصلحتمزه مضر ظهور ایلدی ثانیاً ایکییوز ایکی سنه‌سندن فرانسه
سفارتنه مامور اولدیغم ایکییوز اون تاریخنه کلنجه اکثر اوقات عاجزانه‌م
دول نصارا امورینه دائر وخصوصیله مرحوم راشد افندی ریاستنده التی سنه وقوع
بولان مکالماتك جمله‌سنه محرم اوله‌رق اوروپا امورینه واقف اولنلر تعداد اولنسه
چاکرلری دخی اوعداده الحاق اولنورکن فرانسه‌یه واردقده اطوار ومشوارلرینی
اصلا مسموعم کبی بوله میوب باب عالیدن یدیمه ویریلان تعلیماتك اجراسنه دخی
مساغ بوله‌مدم بناءً علیه چاکرلرینك خاطریمه شو وجهله لایح اولورکه بعنایة‌الله
تعالی اول طرفه وصول میسر اولدقده مصلحتی غایت تأنی ایله طوتوب مشار الیهك
مزاجنی یوقلاشدیره‌رق ومعاذالله تعالی دولتعلیه‌نك شاننه نقیصه ویره‌جك مرتبه
ضرورت وفقدان نقوددن دخی بحث ایتمیه‌رك والی مشار الیهك ذهنی اله بیلدیکی
قدر تحصیل رضای همایونه تشویق واغرا ومسموع عاجزانه‌م اولدیغنه کوره کندونك
دلخواهی اولان دیار بکرك اداره‌سی خصوصی وبوکا بکزر سائر امالی خدمات
دولتعلیه‌ده تکاسل ایتمدیکی صورتده قرین مساعده اوله جغنی تعهد درجه‌سنه
وارمیه‌جق مرتبه وعد وبوندن صکره بنم احراز ایتدیکم رتبه‌یی قطع ایدنلر عادتا
قپوکتخداسی اولمق رسم دولتعلیه‌یه منافی ایسه دخی بن عادتا قپو کتخدا کزکبی
کافهٔ اموریکزی التزام ایدرك جمیع آمالکزه مساعدهٔ سنیه‌تحصیلنه تعهدایدرم زمینلرندن

باشلیوب اکر مزاجی مداهنه وملایمت طرفلرندن حظ ایدر ایسه بو صورتلرده
بعض دروغ مصلحت آمیز علاوه لریله اغرا وکندونك مدیر اموری وبلکه تصمیمه
کوره قوهٔ مفکره سی مقامنده اولا دفتردار ایله کرمیت اوزره الفت ایدرك بو وادیده
انك واسطه سیله دخی اغرا ایدرم انجق مسموعمز اولدیغی مرتبه متکبر وعنود اولوب
بومقوله سوزلری استماع ایتدکجه دخی زیاده کندینه وجود ویروب حد ناشناسلق
وادیلرینی طوتدیغی حالده تدریجله حقیقت حالدن بحثه آغاز ایله ظل الله فی العالم شوکتلو
وکرامتلو پادشاه عالمپناه افندیمز حضرتلرینك مزاج همایونلری بر وجهله اسلاف
کراملرینه مقیس اولمیوب دائما ملکلرینك نظامی وخدمهٔ سلطنت سنیه ووکلای
دولتعلیه لرینك آسایش باللری اندیشه سندن عبارت وشفقت ومرحمتله معامله لرینك
شکرینی بیلمینلر حقلرنده دخی اقتضا ایدن تهدیدات ملوکانه لرینی ایقاعه قادر
بر پادشاه بلند همت اولملریله جناب شریفکزدن مأمول ومنتظر شاهانه لری اولان
رضاجویی وصداقت وبویله دشمن غائله سی اثناسنده دین ودولتلرینه جانسپارانه
خدمت اولدیغندن عادی بر مباشر کوندرمیوب بوعبد احقرلری دولتعلیه لرنده
قطع مراتب ایتمش ونیجه خدماتده بولنمش برقوللرینی طرفکزه ارسال بیورمقدن
مرام همایونلری جناب شریفکزی بوجهتله دخی تلطیف وبین الاقران قدریکزی
ترفیعدر یوخسه بواچه نك تحصیلنه طریق آخر ملاحظه بیوره جقلری درکاردر
بوندن بشقه بن سزك شانکزه وعقل ودرایتکزه انی لایق کورمم که امام المسلمین
وخلیفهٔ روی زمین اولان بر پادشاه عالی همتك سایهٔ شاهانه لرنده بومرتبه متنعم
ایکن ربقهٔ رضای علیه لرندن کردنکشلك وادیلرینه میل ایتمك خاطر کذار اوله
نان ونمکه رعایت کافهٔ مسلمینه واجب اولدیغندن ماعدا دولت علیه دولت محمدیه
اولوب مؤید من عندالله اولدیغندن بشیوز سنه دنبرو بغی وعصیان وادیلرینه کیدنلردن
وبلکه خدمتلرنده صداقتی التزام ایتمینلردن بهره مند اولمش وبلکه کندی اجلیله
اولمش برفرد اولمدیغی مشهود باصرهٔ اولی النهی ومعلوم جمیع تواریخ اشنادر بنم دخی
بومرتبه سوزی اوزاتدیغم ولی نعمتم اولان دولتعلیه یه خدمت نیتندن بشقه جناب
شریفکزکبی بروزیر دلاورمزاج سلطنت سنیه یی اوکرنوب الی نهایة العمر غائله سزجه
مسندیکزده دائم ودنیوی واخروی میمنتی ظاهر وجلی اولان حسن توجه شاهانه یه
مظهریت ایله نائل صفای بال اولدقجه بنی دخی خاطردن اخراج بیورمیوب شوطریق
مستقیمه شو آدم سوق ایلدی دیو خیر ایله یاد ایتمکزدر یوخسه وماعلی الرسول
الاالبلاغ آیت کریمه سی مدلولنجه بنم خدمتم ارادهٔ سنیه یی افاده ایله تکمیلدر وادیلرینی
برطرفدن افاده اثناسنده یوله یاتمیه جغی درك اولنور ایسه برطرفدن دخی وسع

عاجزانه مدن کلدیکی قدر عزلی ممکن اولوب اولمیه جغی وممکن اولدیغی تقدیرجه سهولت وصعوبتدن قنغیسی غالب ایدوکنی سرا تفحصدن بر آن خالی اولمیوب پیدرپی خفیةً بو طرفه تحریرده دقیقه فوت ایلمم انجق بغداد بعد مسافه جهتیله بیاغی برقطر مستقل حکمنده اولوب اهالیسنک طبیعتلری نامعلوم خصوصیله وجوهندن کمسنه ایله الفتمز اولمدیغندن اولور اولماز حال ایله بوسری کمسنه یه افشایه جسارت اولنمیه جغی دخی قضیهٔ مسلمه ایسه ده کرک بوندن بویله بوطرفده کرك اول حوالی یه تقرب اولندقجه بغدادك بعض احوالی معلوم اولمغه باشلیوب پاشانک طرفدار ومعاونلری کیملردر وخلافکیرلری کیملردر تبین ایدرو مشارالیهك اصلاح قبول ایتمیه جکی مبین وموصوف اولدیغی کبی وعنادنده اصراری درکار اولدیغی تقدیرجه مشهور بصره متسلمی عبدالله اغا ودفتردار ویاخود شادی زاده لردن بری ویا سلیمان پاشا زاده یاخود بونلر امثالی آخر برمقتدر وغیور آدم بولنوب بوخطب جسیمك عهده سندن کلمکه ومطلوب اولان مبالغی تأدیه دن صکره دولتعلیه یه بروجه دلخواه خدمت ایلمسی ناصیهٔ حالندن ظاهر وهرنه زمان ایستر ایسه سلیمان پاشایی اخراج ایله کندی بغدادی ضبطه قادر بری بولنوب چاکرلرینك دخی بوذکر اولنان صورتلره اقتداری اولدیغنه جزم درجه سنده عقلم شهادت ایدر ایسه مادامکه سن بونی اجرایه تعهد ایدر سن بن دخی رخصتم حسبیله بغدادك سکا توجیه اولنمسنه تعهد ایدر وتعهدمدن صکره تحریر ایدرم دیه بیلمك ایچون غایة الغایه خفی اوله رق بر رخصت احسانی طبیعت مصلحته اوفق کورورم که زمانك تلون وتقلبی جمیع بلاد وامصارك جاری اولدیغی وبوکون اجراسی ممکن واسهل اولان برامرك برعارضه ظهوریله یکرمی کون صکره اجراسی متعسر وبلکی متعذر اولدیغی هزار کره تجربه اولنمش اموردن اولمغله برفرصت تامه دوشر ایسه فوت اولوب صکره باعث تأسف اولمیه ثانیاً شوده خاطر کذار عبیدانهم اولورکه عبد عاجزلری اول طرفه واروب مشار الیهی الزام صورتلرینه تشبث ایتدکجه بنی اسکاتدن عاجز اوله جغنی جزم ایتدیکی تقدیرجه بوطرفده کیزلو وآشکاره معاونلری وآدملری وار ایسه انلره تحریر ایله بوطرفده بتورمك صورتلرینه بهر حال تشبث ایده جکی آشکاردر . بووقتده اومقوله اموردن اقچه المق دکل بلکه خاطرینه کتورمکه جسارت ایدر اولمدیغی هرنقدر مجزوم ایسه ده بومقوله ایش یاپمغه ممارست کسب ایدنلر اکا بریول بولوب اقچه ویره جك بر بوله مازلر ایسه سوز ایله اولسون بعضیلرینی تشویق ایده جکلری هزار تجربه ایله معلوم اولان مواددندر وبلکه شمدیدن اوطرفه متعلق اولانلردن سؤال اولنسه قوللرینك کیتمسنده نیجه محاذیر

ایراد ایده‌جکلری دزکاردر زیرا اومقوله کسب منافعه ایشانلر دولتعلیه‌نك بغداد
اصرارینه وقوفی لامحاله ایستمزلر بوطرفدن ادنی مرتبه افاده‌لرینه حوالهٔ سمع
واعتبار اولنمق لازم کاورسه چکرلریلك صرف وسع واقتداری عبث وبیهوده
اوله‌جق ملاحظه‌سنه مبنی بوندن صکره جانب مشار الیهدن هرنه وجهله تحریرات
ظهور ایدر وقپو کتخداسی وسائر آدملری هرنه‌که افاده ایدرلر ایسه اول طرفده
اولان مباشر سائر خدمه کبی دکل رجال دولتعلیه‌دندر اول طرفه دائر امورك
جمله‌سی اکا تفویض اولنمشدر . پاشا حضرتلری انکله مذاکره بیورسونلر دیمه‌دن
غیری جواب ویرلمامك خصوصنه باب عالی طرفندن دخی کمال دقت اولنمق لازمه‌دن
ایدوکی لایح خاطر عاجزانهم اولوب بوندن صکره واذا عزمت فتوکل علی الله عروهٔ
وثقاسنه اعتصامله متشبث اذیال مطهره‌سی اولدیغمز دین مبین محمدی وولی نعمت
عالم اولان دولتعلیهٔ سرمدی‌یه نافع اولان خدمته جناب قاضی الحاجاتدن توفیق نیاز
ایدرك متوکلا علی الله المعین عزیمت نیتنده اولدیغم محاطعلم عالم آرا بیورلدقده اول
بابده وهرحالده امر وفرمان حضرت ولی‌الامرکدر .

(ک)

* شهزاده عباس میرزایه ارسال بیوریلان نامهٔ همایون *

لألی حمد وسپاس بی‌حد ودراریء شکر وستایش لایعدمالك الملك والملکوت ذوالبقاء
والجبروت تقدس ملکه عن الزوال وتعالی شانه عن الدرك والخیال حضرتلرینك
بارکاه قدرت دستکاهنه رفع وتقدیمه شایسته‌درکه تنویر شرع مبین احمدی وایضاح
متن متین دین محمدی ایچون هرزمانده قلادهٔ خلافتی عباد زأفت نهادندن برخجسته
طالع محمود الخصالك کردن استیهالنه تعلیق ایلیوب رفع رسوم بدعت ودفع ظلام
ضلالت ایلدی وتحف صلوات زاکیات وتسلیمات طیبات شهنشاه ملائك سپاه سریر
لولاك وسلطان عظیم الشان تختکاه وما ارسلناك اشهبران لیلهٔ معراج صاحب العلم والتاج
سرور انبیا ومقتدای اصفیا پیشوای زاه هدا شفیع الوری محمد المصطفی افندمز
حضرتلرینك خاك پاك عطرناك روضهٔ مطهره‌لرینه پابسته وحقیقدرکه حمای رسائل
رسالتی حرزالامان مؤمنین ومهر منیر نبوتی نور افزای قلوب مسلمیندر وطرف
تحیات صافیات ال واولاد واصحاب سیدالثقلین رضوان الله علیهم اجمعین مادارت النیرین
حضراتنه اولسونکه رایات اجتهادلریله اعلای شان سپاه اسلام ایتمشلردر . وفاتحه
وترضیه خاصان قرب حق حضرتلرینك رواق مبارکنه سزا واردرکه مرکز دائرهٔ
ولایت ورشاد ومعتقدین رسانندهٔ فیض وامداد اولمشلردر . امابعد (محل طغرا)

باکورهٔ اثنیهٔ خالصه‌که پرورده‌ٔ مکارم اعتیاد و شکوفهٔ مدایح صافیه‌که ترتیب یافتهٔ دوحهٔ
نهاد مخالصت معتاد در عالی حضرت قمر طلعت دریکتای اکلیل کامکاری غرهٔ غرای
ناصیهٔ بختیاری مؤسس مبانی عز و نجابت خلاصهٔ عناصر خسروی و بسالت بهاالدنیا
والدین جمال الاسلام والمسلمین سامی نسب معالی حسب شهزادهٔ جوان بخت میرزا
عباس عالیجاه انارالله مصابیح اقباله کما یتمناه حضورلرینه اهدا و تمثال مدعا بو وجهله
چهره نمای تقریر و انبا قلنورکه طرف اشرف شاهانه‌مزدن جانب سنی الجوانبلرینه
درکار اخلاص واختصاصمز رتبهٔ کماله موصول و جهت جامعهٔ اسلامیه وخلوص
مصادقت ذاتیه لازمه‌سنجه تأکید رابطهٔ اخوت دینیه و تشیید ضوابط اسلامیه مطلوب
اولدیغنه بناءً مجرد تأسیس اساس تحاب جانبین و تشیید بنیان تواد طرفین ضمننده
موالی فخامدن سلانیك قاضیسی اولوب حالا ادرنه پایه‌سی اولان اقضا قضاة المسلمین
اولی ولاة الموحدین معدن الفضل والیقین رافع اعلام الشریعة والدین وارث علوم
الانبیاء والمرسلین المختص بمزید عنایة الملك المعین یسنجی زاده مولانا عبد الوهاب
زیدت فضائله‌نك رشد وروییتی معلوم و اشکار و محول دوش لیاقتی قلنان امور و خصوصك
بروفق مطلوب تمشیتنه لیاقت واقتداری بدیدار اولدیغندن بودفعه بالانتخاب بیوك
ایلچیلك رتبه‌سیله تعیین قلنمش اولمقدن ناشی سفیر مومی الیهك مودوع کوزهٔ حافظه‌سی
قلنان امور وخصوصاته دائر واقع اولان افاداتی قرین اعتبار واعتماد قلنه‌رق جهت
جامعهٔ اسلامیه وناصیهٔ حال شجاعت اشتمال خدیویلرنده تابان اولان پرتو بسالت وخیر
خواهی اقتضاسنجه عدوی دینمز اولان مسقولرك اولطرفلردن دخی قهر واستیصاللری
امرنده لازم کلان خصوصاتك دخی سفیر مومی الیه وساطتیله جانب دولتعلیه‌مزه
اشعاریله تشیید ارکان خلوص وتواده همت وخصوصا بوایکی دولت فخیمه‌نك انکلتره
دولتی دخی دوست احبی اولوب ومسقو علیهنه دشمن مشترکی اوله‌رق اول جانبده
سفارتله مأموری اولوب شمدی‌یه‌دك خیرخواهانه طور وحرکتی مشهود اولمقدن
ناشی دولت مشارالیها مأمورلریله دخی اقتضای وقت وحال مذاکره ومخابره ودشمن
دینك کسرانوف استکباری کیفیاتی مذاکره اولنه‌رق ضوابط حب وولانك مرعی
طوتلمسنه صرف یارای لیاقت قلنمق سیاقنده اشبو نامهٔ همایون ملاطفت مقرونمز
اصدار وبرموجب دفتر صوب نجیبانه‌لرینه هدیهٔ ملوکانه‌مز ایله تسیار قلنمشدر بعونه
تعالی لدی الوصول دولتین فخیمتین میاننده جاری اولان خلوص ومودته نظراً
بوضابطهٔ مستحسنه‌یه جانب ابهت جالب دولتعلیه‌مزدن همت ورعایتده قصور وقوعه
کلمیه‌جکی اشکار اولمغله بروجه محرر سفیر مومی الیهك افادات خالصانه‌سی سمع قبول

مقرون اولەرق كمال وثوق واعتماد ايله خصوصات لازمەنك مقتضاى خير خواهيلر اوزرەمذاكرەسيله دولتعليەمزك اقدام وهمتيله اعداى مسفورەنك اولطرفلردن دخى قلع وقمع مفسدت ومضارب دولتلر بيننده جارى ومرعى اولان مخالصت تامەنك بوندن بويله دخى تحكيم وتشييدينه صرف همت قلنمق اخص مطالب شاهانەمز ايدوكى عكس انداز ضمير سنجنجل نظير نجيبانەلرى اولدقده جناب شهامت نصابكزدن دخى بوخصوصه رعايت قلنەجغى مأمول همايونمزدر باقى هميشـه اختر سعد بختيارى ونجـابت ازافق ديمومیت طالع ورخشنده باد .

(۲۱)

* آچق باش خانه يازيلا فرمان صورتى *

آچق باش ملكى سليمانه حكم كه ايمرهٔ بالا سردارى كيخسرو وايمرهٔ زير سردارى داويد زيدت صداقتهما يدلريله بودفعه عتبهٔ عليهٔ كردون وقار وسدهٔ سنيهٔ عنايت مداريمەسنك وسنكله معا دائرهٔ اطاعت وانقياده اولان نواب وازناورلرينك ورود ايدن عريضەلرى مفهومنده اوتەدنبرو دولتعليەيه اختصاص ومصـادقتلرى دركار ومركز رضاجويى واستقامتده اصرارلرى بديدار اولان كورجى طائفەلرينى براز زماندر اضلال وحيل وخدعه ايله كورجستانه قصد وتصدى واستيلا ايدن مسقولو عسـكرى بوندن اقدم تفليس طرفنـه پاى انداز مكر وحيل اولدقلرنده رعاياى دولتعليەمه واملاك واراضيلرينه ضرر وزيانلرى اولميەجغنه يمين بالله ايدرك اول امرده استمالت وامنيت صورتنى كوستروب سوء قصد واعتدا وبالنفس سنى اغفال وتفليس طرفنه ارسال ايله حبس وتوقيف مثللو تهديدات اشعار وايماايتمشلر ايسەده سنكه ملك مومى اليهسن ذاتكده مركوز اولان غيرت وشجاعت لازمەسنجه روسيەلونك دسـت ستم پيوسـت خديعه كارانەلرندن قورتيلوب برو طرفه كلدكدن صكره مسقو عسكرينى مدافعەيه قيام ايلديكك ومجموع نواب وازناورلرينك سوزلرى سنكله برابر اولەرق بمنه المولى بوندن بويله دخى اعداء دولت ابد مدتم عليهنـه حركت ايتمك اوزره تكميل لوازمات سفريەيه مترقباشمدى اخسخەده اقامت ايتديكك تحرير وبيـان قلنمش اولمغله ذكر اولنـان عريضه ايله معا مومى اليهما آدملريكك وكلاى سلطنت سنيەمه قالا وقلما عرض ايتـدكلرى تقرير ركاب مستطاب شاهانەمه تقديم اولندقده جملەسنك مفهوم ومآل صداقت اشتمالى معلوم علم عالم آراى خديوانەم اولمشدر . كورجستان الكاسى اجداد عظامك همم جليلەلريله ضميمهٔ ممالك محروسـەم اولديغى

تاریخدن بو آنه کلنجه سکان وقطان وامرا وضابطانی دائما لطف ونوازش وامن واسایشدن غیری برشی مشاهده ایتمدکلرندن ماعدا دائرهٔ تبعیت دولت ابدی الدوامیمزده اولان صنوف رعایا وعجزه وضعفا وبالجمله بای وکدانك مألوف اولدقلری آیین وعادتلرینه بی وجه مداخله اولنمامق اصول سلطنت سنیه‌مدن ایدوکی هرکسك مجرب ومجزومی اولدیغنه بناءً بویله رعایا پرور وعدالت کستر دولت قوی شوکتم قوللغنی براغوب انجامی وخیم وعاقبتی حیف عظیم اوله‌جق طرفلره میل ومتابعت ایتمیه‌جکلری ظاهر وبوبابده نفع وضررلرینی اکلار وایشك صوکنی ملاحظه ایدر بندکان حمیت نشانمله معا وسنکله برابر اغور همایونمده صادقانه سعی وغیرت ایدنلر سایهٔ مکارم وایهٔ داورانه‌مده مستظل ومحمی الاطراف اولوب اوزریکزدن من کل الوجوه انظار مراحم آثار خدیوانه‌م بیدریغ والطاف بیغایات خداوندکارانه‌م دائمی التسویغ قلنه‌جغی بدیهی وباهر اولمقدنناشی مقتضای وقت وحاله کوره اول حوالیه ترتیب وتسریب اولنان مهمات وافیه‌نك وقت وزمانیله ایرشدیرلمسی وسنکله فتح باب مخابره ایدرك کورجستاندن روسیه‌لونك کلیا دفعی اسبابی استحصال اولنمسی خصوصلری حالا ارضروم والیسی وشرق جانبی سر عسکری دستور وزیرم امین پاشا ادام الله تعالی اجلاله طرفنه مقدما وبودفعه مخصوصا تحریر وتنبیه وتأکید اولنمشدر . ووقوعه کلان حرکات صادقانه‌کی تحسینا عهده‌کده اولان آچق باش ملککی ابقا اولنوب اقتضا ایدن منشور جدیدیله معا خلع خاصهٔ ملوکانه‌مدن سمور موجب السروره دوخته بر ثوب خلعت مورث البهجة وشمدیلك خرجلق اوله‌رق بشبیك غروش عطیه اولمق اوزره سر عسکر مشار الیه طرفنه ارسال واسرا وکیفیت چلدر والیسی دستور وزیر مکرم شریف پاشا ادام الله اجلاله جانبنه دخی افاده وانها اولنمغله مخصوصا اشبو امر شریف عالیشانم اصدار وآدملرك مومی الیهما معاودتلریله بعث وتسیار اولنمشدر . ایمدی خلعت سنیهٔ پادشاهانه‌می وعطیهٔ بهیهٔ شهنشاهانه‌مله ابقاء منشور همایونمی سرعسکر مشارالیه جانبندن طرفکه واصل اولدقده خطوات تعظیم واجلال ایله استقبال وآرایش جیب ودوش مفاخرت واستهلال ایدوب دولت علیه‌یه ابراز واظهار ایلدیکك اخلاص ومصادقت لوازمنی بوندن بویله دخی ایفایه ومرکز رعیتـده ثابتقدم اولوب مراسم صدق ومطاوعتی اجرا ایدنلر دأب دیرین سلطنت سنیه‌م اوزره طرف همایون خدیوانه‌مدن مظهر عنایت والتفات اوله‌جقلرینی طوائف کورجستاندن اقتضا ایدنلرك کوش هوشلرینه القایه سعی وغیرت وصرف مکنت ایدرك چلدر والیسی وزیر مشارالیهك رأی وتدبیری ایله علی الدوام مدافعهٔ اعدایه وتألیف قلوب رعایا وضبط وربط مملکت والکایه قیام ودوام ایلدیککحالده حقکده

درکار اولان حسن توجهات پادشاهانهم روز بروز متزاید وافزون ووجوهله لطف ونوازش خدیوانهم ظاهر ورونمون اوله جغی معلومك اولدقده مجبول اولدیغك اخلاص ومصادقت ولوازم متابعت و مطاوعتی اجرا وهرحالده توجه شاهانهم تزایدینه اعتنا ایلمك بابنده فرمان عالیشانم صادر اولمشدر . تحریرا فی اواسط ربیع الاول لسنه ست وعشرین ومأتین والف

تم

﴿ انتهى الجلد التاسع ﴾

درسعادت

(مطبعهٔ عثمانیه)

١٣٠٩

فهرست جلد عاشر

صحیفه	
٤	(بقیهٔ وقایع سنه ١٢٢٦)
٠	روسیه‌لونك مطالبی
٥	روسیه وفرانسه دولتلرینك یکدیکری علیهنه تدارکات سفریه‌لری
٦	عساکر اسلامیه‌نك افلاق یقه‌سنه عبوری
٧	افلاق یقه‌سنده وقوع بولان محاربه‌لر
٨	روسجق طرفنده عساکر اسلامیه‌نك انهزامی
١٠	روسیه‌لونك تکالیفنی تخفیف ایله مصالحه‌یه رغبتی اوزرینه متارکه اولندیغی
٠٠	غریبه
١١	عقد مجلس مکالمه
١٦	مکالمه‌نك انقطاعی
١٧	(وقایع سنه ١٢٢٧)
٠٠	دولتعلیه‌نك تدارکات سفریه‌سی
١٨	عقد مجلس مشورت
٢٠	اعادهٔ محاربه‌یه قرار و یرلدیکی
٠٠	وقایع شتی
٢٢	اناپه طرفنده عساکر اسلامیه‌نك مظفریتی
٠٠	دولتعلیه ایله روسیه‌لو بیننده عقد مصالحه اولندیغی
٢٩	تصدیقنامه‌لرك کیفیت مبادله‌سی
٣١	ایرانه دائر بعض مطالعات
٣٢	فرانسه وروسیه دولتلری بیننده ظهوره کلان مشهور مسقوه محاربه‌سنك فذلکهٔ مبادیسی ونتائج عجیبه‌سی
٤٢	دولتعلیه‌نك ناپلیوندن مسلوب الامینه اولدیغی
٤٦	اسوجلونك روسیه‌یه تمایلی
٤٧	ناپلیونك پروسیا وآوستریا ایله اتفاقی کیفیتی
٤٩	روسیه ایمپراطورینك اسوج ایله اتفاقی واردوسنه عزیمتی
٥٠	ناپلیونك بعض تشبثات نابجاسی والمانیایه عزیمتی
٥٣	فرانسز اردولرینك نیمن نهرینی تجاوز ایلدکاری

صحيفه

٥٤ روسيه‌نك ترتيباتى
٥٦ ناپليونك تدابيرى
٥٨ لهلولرك حال وحركتى
٥٩ روسيه وانكلتره دولتلرينك اتفاقلرى
٦٣ ايسمو لنسق محاربه‌سى
٦٥ مسقوه محاربه‌سى
٦٧ ناپليونك مسقوه شهرينه دخولى وشهرك احتراقى
٦٨ ناپليونك موسقوه‌دن رجعتى
٧٥ برەزنيا وقعه‌سى
٧٩ اسپانيا وقايعى
٨١ پروسيالونك روسيه‌يه تمايلى
٨٢ وقايع داخليه
٠٠ عمر خلوصى افنديك عزليله درى زاده عبدالله افنديك مشيختى وبعض علمانك تأديبى
٨٣ شهزاده بايزيد ايله شهزاده مرادك وفاتلرى
٠٠ تپه‌دلنلى على پاشانك بعض اطوارى واوغلى ولى پاشادن موره‌ليلرك اشتكالرى
٨٤ خورشيد پاشانك صدارتى ورشدى پاشانك قائممقاملغى
٨٦ قپودان پاشانك عودتى . وعزت پاشانك وفاتيله ترجمهٔ حالى . وشيخ شرقاوينك وفاتى
٠٠ توجيهات
٨٧ متغلبه وظلمه‌دن بعضيلرينك ترتيب جزالرى
٨٨ صمانى زاده‌نك وفاتيله ترجمهٔ حالى
٨٩ ديوان همايون ترجماننك اعدامى
٠٠ جهاديه ناميله سكه كسلديكى
٠٠ قره عثمان اوغلى ايله خادم زاده‌نك وفاتلرى
٩٠ اردوى همايونك ادرنه‌يه عودتى وصرپستان حقنده تداركاته ابتدار اولنديغى
٠٠ بعض وقايع عراق
٩٤ ظهور طاعون
٩٥ مصرده قرنتنه اصولنك احداثى وديكر وقايع مصر وعربستان
٩٩ مدينهٔ منوره‌نك فتح اولنديغى
٠٠ (وقايع سنه ١٢٢٨)

صحيفه

١٠٠ مدينهٔ منوره قلعه‌سی مفتاحنك درسعادته ورودی
... شتانك شدتی
١٠١ جده ایله مکهٔ مکرمه‌نك ضبط اولندیغی . وشهزاده عبدالحمیدك ولادتی . وبرکه‌لرك تعمیری ایچون بنا امینی تعیین قلندیغی . وجبه‌جیلر قشله‌سنه تمل آتلدیغی . وکعبهٔ مکرمه مفتاحنك ورودی
١٠٢ خطبه‌لرده غازی اوقوندیغی وشهزاده سلطان عثمانك ولادتی ومحمد علی پاشانك بیوك اوغلی ابراهیم پاشایه صعید ایالتنك احاله‌سی. وامینه سلطانك ولادتی . واسماعیل پاشانك درسعادتدن عودتی
١٠٤ محمد علی پاشانك جانب حجازه عزیمتی . ولطیف پاشا وقعه‌سی
١٠٥ وقایع عراق وایران
١٠٧ احوال صربستان
١١٠ بعض وفیات
... ملاجق زاده عطا افندینك ترجمهٔ حالی
... مکتوبی احیا افندینك وفاتی
١١١ قدسی ابوالسعود افندینك وفاتی
... شهر امینی ابراهیم افندینك وفاتی
١١٣ حالت افندینك اجمال احوالی
١١٦ وقایع شتی
... خاصکویلی امین اغانك ورامز وشاهین پاشالرك اعداملری
١١٧ سیروزی اسمعیل بکك وفاتی وابوبکر بکك وزراتی
... ادریس پاشانك وفاتی
١١٨ ییلیق اوغلنك ودیورکلی یوسف پاشانك وصاریجه اوغلنك اعداملری وصقاریه کوکلنك کشفی ومصطفی بکك وزارتی
... وقایع اوروپا
... وقایع حربیه
١٢٣ ناپلیون ایله روسیه و پروسیا دولتلری بیننده عقد متارکه ایله مکالمه‌یه ابتدار اولندیغی
١٢٥ مجلس مکالمه‌نك فسخیله آوستریالونك دخی فرانسه‌یه اعلان حرب ایلدیکی
١٢٦ فرانسزلرك اسپانیاده مغلوب اوله‌رق فرانسه حدودینه چکلدکلری
١٢٧ ناپلیون ایله دول متفقه بیننده محاربه‌یه ابتدار اولندیغی
... فرانسز اردولرینك مغلوبیتی

صحيفه

١٣٠ وستفاليه قراللغنك الغاسى . وباويياره دولتنك دول متفقه‌يه التحاقى

١٣١ لپسقه محاربه‌سى . وناپليون اردوسنك بوزلديغى

١٣٢ فرانسزلرك ايتاليادە واسپانيادەكى حاللرى

... ناپولى قرالى موراتك دول متفقه‌يه دخالتى وفلمنك اهاليسنك قيامى

١٣٣ (وقايع سنه ١٢٢٩)

... دول متفقه اردولرينك فرانسه‌يه دخوللرى

١٣٥ دول متفقه طرفدن مصالحه‌يه وضع اولنان اساس

١٣٦ دول متفقه‌نك تجديد اتفاقلرى

١٣٧ انكليزلرك بوردو بلده‌سنى ضبط ايلدكلرى

١٣٨ دول متفقه اردولرينك پارس اوزرينـه يوريدكلرى وايمپراطوريچـه‌نك پارسدن فرارى

١٣٩ دول متفقه اردولرينك پارسه دخولى

١٤٠ ناپليونك استعفاسى والبااطه‌سنه‌اعزامى‌واون سكزنجى لوييىنك فرانسه‌قرالى‌اولديغى

١٤٣ وقايع داخليه

... اردوى همايونك درسعادته عودتى . وقائممقام پاشانك نفيى وعزيز پاشانك وفاتى وبعض توجيهات وقوعى . وحيانى افنديىنك وفاتى

١٤٤ غريبه. وقول كتخداسنك نفيى ويكيچرى‌اوسته‌لرندن بعضيلرينك‌اعدامى وحليمكرايك‌چفتلكنده اقامته مأموريتى . وترجمهٔ قاموسك طبعى . وبعض توجيهات علميه

١٤٥ موالى ومشايخدن بعضيلرينك نفيى

... رياست وبكلكجيلك مأموريتلرينك تبدلى

١٤٧ بعض اشـقيانك تأديبى وروم قلعه‌نك تخريبى . وشهزاده سـلطان احمدك ولادتى . ومحموديه‌نك دريايه نزولى . وشهزاده سلطان محمدك ولادتى

١٤٨ قپودان پاشانك تكه‌لى اوغلى اوزرينه مأموريتى وعلى پاشانك نفيى ووحيد افنديىنك وزارتى. ورشدى‌پاشانك سلستره واليلكى‌واناطولى‌قاضيعسكرينك تبديلى

١٤٩ غريبه . وبعض وقايع صرپستان

١٥٠ جزائر وتونس وبغداد وقوعاتى . ووقايع مصر وحجاز

١٥٣ (وقايع سنه ١٢٣٠)

صحیفه

١٥٣ مصرده اختلال ظهور واندفاعی
١٥٦ وقایع خارجیه
١٥٧ ویانه قونغره‌سنك كشادی وصور مذاكراتی
١٦٥ وارشاویا وساقسونیا مباحثه‌لرینك امتدادی ودول متفقه‌نك تداركاتی
١٦٦ انكلتره وآوستریا دولتلرینك اتفاق خفیلری
١٧١ تشریفات دولیه مذاكراتی
١٧٢ زنجی تجارتنك ممنوعیتی
١٧٣ فلمنك دولتنك تعیین حدودی
١٧٤ دانیمارقه دولتنك ادعا واستدعاسی
١٧٥ وارشاویا وساقسونیا مسئله‌لری حقنده ویریلان قرارلر
١٧٦ بوناپارته‌نك فرانسه‌یه عودتی وبعده مغلوبیتی اوزرینه نفی وتبعیدی
١٨٠ قونغره‌نك مذاكراته دوامی كیفیتی
٠٠٠ وارشاویاوساقسونیامسئله‌لرینك صورتسویه‌سی . وپروسیا وهانوره ودانیمارقه دولتلری بینلرنده اجرا اولنان استبدال اراضی كیفیتی
١٨١ تشریفات دولیه حقنده ویریلان قرار
٠٠٠ وقایع داخلیه
١٨٢ متغلبه‌نك صورت تأدیبی
٠٠٠ یكیچری اختلالی
١٨٤ زین‌العابدین افندینك مشیختی
٠٠٠ رؤف پاشانك صدارتی . وحالت افندینك بعض احوالی
١٨٥ شهزاده سلطان عثمانك وفاتی . وبعض مأمورینك مجازاتی . وعربه یساغی
١٨٦ حالت افندینك نشانجیلغی ودیكر بعض توجیهات وبعض مأمورین حقنده اجرا اولنان مجازات
١٨٧ اطه قلعه‌سی وقعه‌سی
١٨٨ (وقایع سنه ١٢٣١)
١٨٩ وقایع صربستان
١٩١ طشره‌لرده بعض متعینانك تأدیبی
١٩٢ اسكان مهاجرین
١٩٣ طونه سواحلنده‌كی قلعه‌لرك انشا واعماری

صحیفه

١٩٤ رازغراد ودیمتوقه اعیانلرینك اعدامی
١٩٥ پیاس جاده‌سنده امنیتك منسلب اولدیغی . وشام والیسنك عزلی موره جهتنده اشقیانك تأدیبی
١٩٦ درامه ناظرینك درسعادته دعوت اولندیغی
١٩٧ طربزون ایالتی داخلنده‌كی متغلبه‌نك تأدیبی . وچلدر ایالتنك اختلالی
١٩٩ وقایع استانبول
٢٠٠ شریف غالب افندینك وفاتی
٢٠٢ غرب اوجاقلرینك احوالی
٢٠٧ وقایع مصریه
٢٠٩ (وقایع سنه ١٢٣٢)
... بعض متغلبه‌نك تأدیبی ووقایع سائره
٢١١ صارم افندی مخلفاتی
... جزائر بكلر بكیسنك وفاتیله یرینه علی پاشانك نصبی
٢١٢ بعض توجیهات
٢١٣ شانی زاده‌نك بعض تألیفاتی
٢١٤ والده سلطانك وفاتی ومسعود افندینك عزلیله یرینه بهجت افندینك سر اطبا اولدیغی
٢١٥ طوپ قپو سراینه نقل همایون وولادت همایون
٢١٦ بعض متغلبه‌نك ترتیب جزالری وجبار زاده‌نك شرق جانبی سرعسكرلكی
٢١٧ طوزجی اوغلی وقعه‌سی
٢١٩ وقایع مصر وحجاز
٢٢٠ وقوعات عراق
٢٢٢ بغداد والیسی سعید پاشانك عزل واعدامی ویرینه داود پاشانك نصبی ووقایع سائره
٢٢٩ (وقایع سنه ١٢٣٣)
٢٢٧ حدود ایرانیه‌نك بعض احوالی وسلیمان پاشا زاده صادق بكك عصیانی
٢٣٠ موصل والیسنك عزل و نصبی
٢٣١ ایراندن ایلچی وفیل كلدیكی
٢٣٢ وقایع شتی

صحیفه

٢٣٤ باش چوقدارك وفاتی وسلحدار اغانك عزلی
٢٣٥ رؤف پاشانك عزلیله درویش پاشانك صدارتی
٢٤٠ قپودان پاشانك تبدیلی ودیکر بعض توجیهات
٢٤١ بعض وقایع وحوادث
٢٤٢ جلد عاشره تذییل اولنان صور اوراق
٠٠٠ بکرش مصالحه‌نامه‌سی
٢٥٠ تپه‌دلنلی علی پاشایه یازیلان قائمهٔ سردار اکرمی
٢٥٢ مصر والیسنك قائمه‌سی
٢٥٣ برات نام مؤلف طرفندن قلمه النان رساله‌نك خلاصه‌سی
٢٦١ جزائر بکلر بکیسیله انکلیز امیرالی بیننده یاپیلان مقاوله‌نامه
٠٠٠ جزائر بکلر بکیسیله فلمنك امیرالی بیننده مقاوله‌نامه

﴿ ترتیب جدید ﴾

جلد عاشر

﴿ از ﴾

تاریخ جودت

معارف نظارت جلیله‌سنك رخصتنامه‌سیله

(ایكنجی طبعی)

درسعادت

(مطبعهٔ عثمانیه)

١٣٠٩

بسم الله الرحمن الرحيم

واجبهٔ حمد وثنای خدا لسان صدق واخلاص ایله ادا وحبیبنه وانك آل واصحابنه صلوات وتسلیمات وافیه اهدا اولندقدنصکره دعای واجب الادای حضرت شهریاری بو وجهله زیور زبان ثنا وشکر کذاری قیلنورکه مقدما انجمن دانشك قراری اوزره تألیفنه مأمور اولدیغم تاریخك طقوز جلدی اقدمجه طبع ونشر اولنمشیدی .

اریکه پیرای شوکت وسلطنت ورونق افزای مقام خلافت خلیفهٔ بی مثل وبی مدانی السلطان بن السلطان السلطان الغازی ﴿ عبد الحمید ﴾ خان ثانی افندیمز حضرتلری لیل ونهار تنظیم امور دولت ایله اعمار مملکته وسیلهٔ اتیله اولان علوم ومعارفك ترویجنه صرف افکار بیورمقده اولدیغندن بندکان صداقتنشانلری دخی (الناس علی سلوك ملوکهم) مؤداسنجه اویولده ابراز آثاره بذل مجهود ایله اثبات وجود ایده کلمشدر .

بو عبد کمینه‌لری ایسه بحر الطاف وعنایات جلیلهٔ ملوکانه‌لرینه مستغرق اولدیغم جهتله دعای بی ریای جناب ظل اللهیلرینه دوام ایله برابر فرصت الویردکچه رضای همایون خلافتپناهیلرینی تحصیله وسیله اوله‌جق اموره اقدام ایلمك فریضهٔ ذمت اخلاص ووجیبهٔ عبودیت واختصاص اولمقدن ناشی بو اثناده اختلاس اولنان ایام خالیه‌ده تاریخك اوننجی جلدی اتمام ونام همایون شهریاریلریله بنام قیلندی .

اللهم متعه بالعمر المدید . وانعم علیه ماپرید . بحرمة اسمك الحمید .

جلد عاشر — تاريخ جودت

من بقية وقايع سنه ١٢٢٦ الى وقايع سنه ١٢٣٧

جلد عاشر

(از)

تاريخ جودت

بسم الله الرحمن الرحيم

بقيهٔ وقايع سنه ۱۲۲۶

دولتعليه ايله روسيه‌لو بيننده خيلى مدتدنبرو جارى وممتد اولان محاربه طرفين حقنده موجب خسارات عظيمه اولديغى حالده روسيه‌لو نك مطالبى دولتعليه‌جه قبول اولنه‌ميه‌جق مرتبه آغر اولديغنه مبنى بر طرفده مصالحه استعدادى كوريله‌ميوردى.

شويله‌كه: روسيه‌لو اناطولى جهتنده فاش نهرندن قطع حدود ايله انايه‌دن كمحاله قدر بتون چركس واباظه وكرجى ممالكنك وروم ايلى جهتنده بوجاق تعبير اولنور بساربيا قطعه‌سيله برابر افلاق وبغدان مملكتلرينك كندوسنه تركنى وصرپلولرك استقلالنى طلب وادعا ايدوب دولتعليه ايسه هيچ برشى ضايع ايتمكسزين عقد مصالحه املنده بولنه‌رق روسيه‌لونك بو تكاليف عنيفه‌سنى موضوع بحث ايتمك بيله ايستميوردى.

چونكه كورجيلر فى الاصل تبعهٔ دولتعليه‌دن معدود اولوب حتى كوتايس وبغدادجق قضالرى اهاليسى مقدما اسلامى قبول ايتمكله ايچلرينه طرف دولتعليه‌دن حاكم وضابط نصبيله اداره اولنه كلوركن (۱۱۸۲) سنه‌سى سفرنده تفليس خانى اركلى

(خان)

خان روسیه‌لویه تابع اولنغله کرجیلر عصیان ایدرك برتقریبله کوتایس و بغدادجق قضالرینی ضبط ایتمشلر ایدی.

واکرچه مؤخراً عقد اولان قینارجه معاهده‌سنده کرجستان از قدیم نه‌طرفدن ضبط واداره اولنه‌کلمش ایسه‌ده ینه اولطرفدن ضبط واداره اولنمسی شرط ایدلمش ایسه‌ده کوتایس وبغدادجق قضالری اهالیسی پراکنده بولندقلری حالده بعض اسبابه مبنی طوپلانوبده اسکان اولنه‌مدقلرندن ایش حالی اوزره متروك ومنسی قالمشیدی روسیه‌لو ایسه تفلیس ایالتنی کاملا قبضهٔ تصرفنه‌الدقدن‌صکره مکریل‌وکوریل قطعه‌سنه یعنی آچیق باش مملکتلرینه دخی کوز دیکمش والحاصل بتون کرجستانی قبضهٔ تسخیره آلمق امانسه دوشمش ایدی حتی ۱۲۱۹ سنه‌سنده کمحال واناقره طرفدن کندوسنه برایسکله کوسترلمسنی تکلیف ایدوب اولوقتك حکمنجه دولتعلیه دخی اکا ایسکله تخصیصنه مجبور اولدی وبو محاربه اثناسنده روسیه‌لو کوریل ومکریل مملکتلرینی استیلا ایتدیسه‌ده جلد تاسعده بیان اولندیغی اوزره آچیق باش خانی سالومان خان اخسخه‌یه فرار ایدرك وبرچوق کرجیلری باشنه برکدیره‌رك عساکر اسلامیه ایله برلکده روسیه‌لو علیهنه حرکت ایتمکده بولنمشدر . شواحواله نظراً اناطولی جهتنده دولتعلیه ایله روسیه‌لونك افکار وآمالی یکدیکره پك مباین ایدی . روم ایلی جهتنه کلنجه دولتعلیه بوجاق تاتارلرینی ایجابنه کوره خفیف سواری ایشلرنده استخدام ایده کلدیکندن وافلاق وبغدانك خزینه‌یه کلی عائداتی اولدیغندن بواوچ مملکتك بردن روسیه‌لویه ترکی سلطان محمودخان عدلی حضرتلری کبی هنوز تخت عثمانی‌یه جلوس ایتمش برنوجوان وغیور پادشاهه کوره پك کوچ برکیفیت اولدقدن بشقه بووسیله ایله روسیه‌لولرك طونه نهرنده اشتراکاری دولتعلیه‌جه پك مضر ایدی وصربلولرك از قدیم افلاق و بغدان اهالیسی کبی امتیازلری اولمیوب روم ایلینك سائر رعایاسندن اصلا فرقلری اولمدیغی حالده بومحاربه اثناسنده روسیه‌لونك تحریکیله عصیان ایلمش اولدقلرندن انلرك استقلالنی طانیمق روم ایلیجه برسوء مثال اوله‌رق پك مضر برکیفیت ایدی . بناءً علی ذلك عقد مصالحه‌اولنه‌بیلمسی طرفیندن برینك غلبهٔ کلیه‌یه مظهراولمسنه متوقف ایدی.

حالبوکه جلد تاسعده بیان اولندیغی اوزره فرانسزلرك ایمپراطوری ناپلیون بوناپارته ایله روسیه ایمپراطوری آلکساندری بیننده مسائل معلومه‌دن طولایی تحدث ایدن برودت کوندن کونه کسب شدت ایدرك طرفین قارشولقلی تدارکات حربیه ایله مشغول اولوب ناپلیون لهستانده جاری (اودر)و (ویستول) نهرلری سواحلنه وآلکساندری (دوینا) نهری و (دینیه‌پر) یعنی

اوزی صوبی جوارلرینه طوغری سوق عسکر ایتمکده ایدیلر . پترسبورغده فرانسز ایلچیسی اولان موسیو دولورستون دولتین بیننده وقوعی ملحوظ اولان محاربه‌نك نه‌درجه‌لرده شدتلو وهولناك اوله‌جغنی روش حالدن استدلال ایله صلحك بقاسی ایچون آلکساندری‌یی اقناعه چالشدیغی کبی بوراسنی ناپلیونه دخی عرض واخطاردن خالی اولمازدی . پروسیا وآوستریا دولتلری دخی محاربه ظهورنده مع الکراهه ناپلیون ایله اتفاقه مجبور اوله‌جقلرندن صلحك بوزلمامسی ایچون بذل مساعی ایدییورلردی . لکن ناپلیونك بصر بصیرتی حرص وشان بوریمش اولدیغندن کمسنه‌نك نصایح واخطاراتنه قولاق اصمازدی . آلکساندری اکرچه مقدما کورمش اولدیغی مغلوبیتلری درخاطر ایدرك ناپلیون ایله جنکه کیرشمك ایستمزدی وبو اثناده دولتعلیه ایله متحارب بولندیغندن دیکر بر محاربه قپوسی دها آچمق ایشنه الویرمزدی لکن آوستریا و پروسیا دولتلری کبی بتون بتون ناپلیونه بیون اکمکی وانك خاطری ایچون بی‌طرف دولتلر سفینه‌لری روسیه لیمانلرینه قبول اولنمامق راده‌سنه قدر تنزل ایله دولتنك شانی و ملتنك منافع تجارتنی اخلال ایتمکی قبول ایده‌مزدی شو حاله نظراً ناپلیون ایله بینلرنده محاربه وقوعی ملحوظ قوی اولدیغندن هرنصل اولورسه اولسون عثمانلو محاربه‌سنی برطرف ایدوبده ناپلیونك دهشتلو تدارکاتنه قارشو چاره ارامغه مجبور ایدی فقط یالواررجه‌سنه مصالحه طلبنه دخی تنزل ایتمزدی .

صدر جدید لاز احمد پاشا ایسه جلد تاسعده بیان اولندیغی اوزره اشبو بیك ایکیوز یکرمی التی سنه‌سی جمادی الآخره سنده طونه یالیسنده روسیه‌لوره غلبه ایدرك روسجغی استخلاص ایلمش اولدیغندن بومغلوبیتك اوزرینه طلب مصالحه‌یه آلکساندرینك کبر وتعظمی مانع اولمغله بروقعه قازانوبده صورت غالبیتده عقد مصالحه ایتمك ایستردی متعاقبا افلاقده روسیه باش قوماندانی اولان جنرال قوتوزوفك قازاندیغی برغلبه روسیه‌لو ایچون طلب صلحه وسیلهٔ قویه اولمشدر .

شویله‌که : سنهٔ مرقومه رجبنك اواخرنده مشهور سیروزی اسماعیل بك عساکر کلیه ایله ودین جوارینه واروب برمقدار عسکر امرایله ودینك قارشوسنده‌کی اطه‌یی طوتدقدن صکره مجموع قوتیله قارشو طرفه کذار ایدوب بر شدتلو محاربه وروسیه‌لونك اوراده‌کی فرقه‌سنه غلبه ایدرك قلفات نام محلده نصب خیام مظفریت ایلمشیدی . بونك اوزرینه سردار اکرم دخی اردوی همایون ایله روسجقدن برکوکی یقه‌سنه کچمك عزمنده اولوب انجق روسیه‌لونك بوراده‌کی قوتنی تقلیل ایتدیرمك اوزره کویا کندوسی دخی ودین طرفنه چیقوبده اورادن قارشویه

کچه جك کبی بر کوسترش ایتدی حتی اول طرفه کیتمك اوزره شهریه ایکیشر یوز غروش معاش ایله سواری ویوزر غروش معاش ایله پیاده تحریرینه تشبث ایلدی. روسیه‌لو دخی جاسوسلری واسطه‌سیله بو تشبثاته مطلع اولدیغی کبی برکوکی جانبنده‌کی اردوسندن برمقدار عسکر افراز ایله قلفات طرفنه کوندردی . سردار اکرم ایسه بوفرصتی غنیمت بیله‌رك همان برمقدار روم ایلی عسکری ویکیچری دالقلیچلری وچند قطعه طوپ ایله اغالر اغاسی خلیل اغانی کیجه‌لین آچیقلر و چته قایقلری ایله روسجغك قارشوسنده‌کی اطه‌یه سوق ایدیوردی . روسیه‌لی بوکا واقف اولیجق اطه‌یه برمقدار عسکر وطوپ کوندروب ودوبه‌لرینی اول طرفه دوندروب وساحله برقاچ طوپ ایندیروب ممانعت قیدینه دوشدی ایسه‌ده عساکر اسلامیه کیجه‌لین کچیویرمش اولدیلر وعلی‌الصباح جنکه قویولدیلر .

شانی زاده تاریخنده دیرکه طوفان حرب وستیز کرکی کبی موج انکیز اولدیغی اثناده اغالر اغاسی خلیل اغا قورشون ایله اوریلوب عزم داربقا ایدیجك یکیچریلره یأس وحیرت الویرمش ایکن روم ایلی ارلری وطوپجی دلاورلری ابراز غیرت وشجاعت ایدرك روسیه‌لونك برقاچ قطعه طوپلرینی اخذ وضبط ایلملری اوزرینه روسیه‌لی ثبات ایده‌میوب اطه‌ده‌کی عسکرلرینی دوبه‌لریله قارشو یقه‌یه کچورمکه باشلادی .

اول اثناده روسجقده‌کی عساکر اسلامیه دخی آچیقلره وسائر قایقلره راکباً قارشو یقه‌یه کچمکه باشلایوب اکرچه روسیه‌لونك دوبه‌لری ممانعت قیدینه دوشدیلر ایسه‌ده اطه‌ده‌کی طوپلر ایله محافظه اولنه‌رق برطاقمی قارشو یقه‌یه اولاشدیلر وبرمناسب ساحله یاناشدیلر ویانلرنده‌کی طوپلر ایله مدافعه ایدرك قره‌یه چیقمغه وچیقانلر همان طوپلرینی تعبیه ایله موقع طوتمغه باشلادیلر بوصورتله طونه‌نك قارشو یقه‌سنده عساکر اسلامیه چوغالدی وکیرودن بقیهٔ عساکرك عبوری اثناسنده سردار اکرم دخی دائره‌سی خلقیله کذار ایدیجك قارشو یقه‌ده اردوی همایون قوت بولدی .

بعده برکوکی‌یه برساعت مسافه‌سی اولوب انبارلر دینلان محله واردی وطوپلر وضعیله استحکام ویرلدی ومواجههٔ اعداده دلیرانه نصب خیام اقامت ایله مهابت کوسترلدی . بونك اوزرینه روسیه‌لی براز کیرو چکلدی وبر موقع طوتوب اردوسنه استحکام ویرمکله مشغول اولدی .

بو یله ایکی اردونك یکدیکره قارشو استحکام التنه کیروب طوردقلری خبری شعبانك یکرمی التنجی کونی درسعادته وصول بولدی بوندن صکره هرکس اول طرفدن کله‌جك خبرلره درت کوزله منتظر اولوب قالدی .

بعده برمحاربه وقوعیله روسیه‌لودن یوز قدر اسیر الندیغی وروسیه ضابطاننده

نفس الامرده بکزاده کاندن ناوفچیال روسیه قوماندانک معاملات غلیظه سندن انفعال ایله اول محاربه اثناسنده فرار ایدرك اردوی همایون طرفنه کچدیکی واصحاب معلوماتدن ایشه یرار برضابط ایدوکی خبرلری اواخر رمضانده درسعادته وارد اولدی .

متعاقباً ضابط مومی الیه دخی کلدی کندوسنه اکرام والتفات بیورلدی وکچوك تذکره‌جی افندی‌یه مسافر ویرلدی وبرایکی آی صکره کندو ایستکیله مسلمان اولوب هدایت تسمیه ایدلدی وطرف شاهانه‌دن کندوسنه سنوی ایکی‌بیك غروشلق برتیمار احسان بیورلدی . بز ینه صدده کله‌لم .

بروجه بالا افلاق یقه‌سنده طرفین قارشولقلی اردولرین قوروب واستحکام ویروب اره صره یکدیکره حمله وهجوم ایدر لکن یکدیکرینی یرندن قالدیره‌مز ایدی ایشته بوصره‌ده جنرال قوتوزوف برخدعهٔ حربیه تصور وتدبیر ایلمشدر . شویله‌که : سردار اکرم ایشه یرایه‌جق عسکری انتخاب واستصحاب ایله یرکوکی یقه‌سنه کچوب روسجق طرفنده تپه‌دلنلی علی پاشا زاده ولی پاشا وکتخدای صدر عالی غالب افندی ایله دیوان همایون ترجمانی دیمتراشقو بکزاده وبرمقدار پراکنده عسکر قالمشیدی وروسجغك اوست طرفنده ولی پاشا وآلت طرفنده غالب افندی برر مقدار دیرنتی عسکر ایله خیمه نشین غفلت ایدیلر . قوتوزوف بوحاله مطلع اولیجق انلرك قیدسزلغندن استفاده ایتمك اوزره رمضانك یکرمی التنجی بازار ایرتسی کیجه‌سی دوبه‌لره برمقدار عسکر ارکاب وروسجغك اوست طرفنده دیکیلی طاش نام محله امرار ایدوب بوفرقهٔ مفرزه کیجه‌لین خندق وطابیه انشاسیله قرارکاهنی احکام ایتمش اولدیغی علی الصباح طویولنجه اردونك قسم اعظمی اولان اصناف کروهی اموال واشیالرینی درون شهره ادخال ایتمك اوزره تلاشه دوشملریله بغتةً هرج ومرج صورتلری نمایان اولدی . وصالی کونی ساعت ایکی صولرنده روسیه‌لو ایکی بیك قدر قازاق عسکریله ابتدا ولی پاشا اوزرینه هجوم ایدرك انی قاچردقدن صکره غالب افندی طرفنه یوریدکده انك معیتنده‌کی عسکر دخی همان مهمات وسائره‌یی ترك ایله افتان وخیزان روسجق درونه کیرمکه شتابان اولملریله قازاقلر بولدقلری اشیایی غارت وروسجغی محاصره‌یه مبادرت ایلدیلر .

بوصورتله روسجق محصور اولدقدن بشقه قارشوده‌کی سردار اکرم اردوسنه بروطرفدن زاد وذخیره نقلی مشکل اولدیغندن اودخی اولطرفده محصور حکمنده قالدی وروسجقده‌کی محصورین کبی قارشوده‌کی طوائف عسکریه دخی وهم ووسوسه‌یه دوچار اولدی .

(سردار)

سردار اکرم روسجق طرفنده‌کی غائله‌نك دفعنی اهم واقدم بیله‌رك بروطرفه كچمك مراد ایدوب انجق طونه‌ده لزومی قدر شالوپه وچته قایقلری وجنك شایقه‌لری اولمدیغندن سردار اکرم عسکرك برمقدارینی جبار زاده جلال الدین پاشا ومرعشلی قلندر پاشا ایله برلكده یركوكی جانبنده ترك ایدرك كندوسی بقیهٔ عسکری الوب كوچ حال ایله روسجق طرفنه كذار ایده‌بیلدی .

بوحالده روسیه‌لویه كوره روسجق طرفنده‌كی عسكرینه ذخیره ولوازمات سائره یتشدرمك امر دشوار ایسه‌ده قارشو طرفده قالان عساكر اسلامیه‌نك حالی دها مشكل ایدی .

ایشته بوحالی روسیه‌لو متاركه‌یه وسیله اتخاذ ایدرك سردار اكرمه مأمور مخصوص ارسالیله ایش برقالبه افراغ اولننجیه‌دك یركوكی طرفنده‌كی عساكر اسلامیه‌یه اول طرفدن وروسجق طرفنده‌كی روسیه عساكرینه بوطرفدن آقچه‌سیله ذخیره اعطاسنی تكلیف ایدوب بروطرفدن دخی قبول اولنه‌رق بویولده برمقاوله یاپلدی .

بوكیفیت مكدره طرف سردار اكرمیدن اولدیغی كبی ركاب همایونه عرض اولنوب استیذان مصالحه واستعلام رأی عالی ضمننده چوقه‌باشی موره‌لی ابو بكر بك دخی تلخیص ایله درسعادته كوندرلدی .

بو قضایای سالبةالشعور شوالك سكزنجی كونی درسعادتده معلوم اولیای امور وهركسه مورث یأس وفتور اولدی فرداسی ابوبكر بك دخی درسعادته وصول بولدی .

قوتوزوفك بووقعه‌یه دائر اولان تحریراتی دخی خلال تشرین ثانیده پترسبورغه واصل اولیجق ایمپراطور آلكساندری ارتق دولتعلیه‌نی ایستدیكی كبی مصالحه‌یه مجبور ایده بیلمك امیدیله فوق العاده ممنون اولمش ومع مافیه تسهیل وتسریع مصلحت ایچون تكالیف سابقه‌سنك چوغندن واز كچمش ایدی . شویله كه : روسیه‌لو اناطولی جهتندن فاش نهرینك دكزه منصب اولدیغی یرده برکوچوك قطعه‌نك كندوسنه ترك ایدلمسی وروم ایلی جهتنده بغداندن معدود اولان بساراییا قطعه‌سیله بغدانك برمقداری كندوسنده قالمق اوزره سیرت نهرندن حدود كسلمسی وطرف دولتعلیه‌دن یكرمی ملیون غروش تضمینات حربیه ویرلمسی وصربستانك بردرجه‌یه قدر مستقل اولمسی خصوصلرینه قناعت ایدرك بووجهله عقد مصالحه اولنمق اوزره چند ماه مدت ایله عقد متاركه اولنمسی ایچون قوتوزوفه رخصت ویرمش ایدی . بوشرائط ایله مصالحه آلكساندرینك دلخواهنه موافق دكل ایسه‌ده احوال حاضره اقتضاسنجه وارقوتنی ناپلیونه قارشو جمع ایتمكه مجبور اولدیغندن بوقدرجقله اكتفا كندوسنجه اولی كورنمش وهمان انعقاد مصالحه خبرینك ورودینه منتظر بولنمش ایدی .

دولتعليه دخی حدود وشروط سابقه اوزره عقد مصالحه املنده ایکن اردوی همایونك پریشانلغی حسبیله صلح وصلاح اوغورنده بردرجه‌یه قدر فداكارلق اختیارینه باب عالیجه مجبوریت كورلمش وبروجه بالا ابوبكر بكك درسعادته ورودنده درعقب شیخ الاسلام قوناغنده عقد انجمن مشورت ایله تصویر مسئله اولندقده بحسب الضروره قیدیله جواز مصالحه حقنده فتوی دخی ویرلمش ایدی .

روسجقده كی یكیچریلر ایسه بزم یولداشلرمزی قارشوده براقدیكز نه‌یاپه‌جق ایسه‌كز یاپكز انلری قورتاریكز دیو رجا ونیاز وادیسنده برطاقم قیل وقال بی‌مآله آغاز ایتملریله كیدرك برعربده چیقارملری ملحوظ اولمقدن ناشی سردار اكرم همان جنرال قوتوزوف ایله عقد متاركه ایدوب مذاكرهٔ شروط مصالحه‌یه دخی قرار ویریله‌رك كتخدا غالب افندی واردوی همایون قاضیسی مفتی زاده سلیم افندی ویكیچری افندیسی حمیدافندی سفارتله بركوكی جانبنه كوندرلدی وهنوز كندولرینه رخصتنامهٔ همایون كلدین سیرت نهری حدود اولمق اساسی اوزرینه مواد مصالحه‌نك مذاكره سنه طرف سردار اكرمیدن رخصت ویرلدی .

ایشته بواثناده برغریبه ظهوره كلدی . شویله‌كه: میرمیراندن مشهور قاندیره‌لی محمد پاشا افلاق یقه‌سنده قالان عساكر ایچنده بولنوب كرات ایله یولداشلرینی جهاد وغزایه تشویق وتشجیع ایدرك (بو یولداشلر بز بوراده اون بیكدن زیاده حرب وضربه قادر والمزده كی طوپ وتفنك واسلحهٔ سائره‌یی قوللانمغه مقتدر سچمه یكیتلر وپهلوان قیافتلو ارلرز بركره غیرت ایله كوز یوموبده شو قارشومزده بزدن آز اولان اعدا اوزرینه براوغوردن هجوم ایلسك بعون الله تعالی برحمله‌ده انلری یرندن قوپاروب تارمار ایدرز اولوقت قارشو طرفده كی دشمن دخی طوره میوب ایكی اردومزك طریق اختلاطی آچیلور ارسلان طوزاق ایله شاهین قپانجه ایله طوتلماز) دیه كورمش ایسه‌ده نصیحتی اصغا اولنمق شویله طورسون عسكری كروهنك كندو اوزرینه هجوم ایده جكلری روش حال وحركتلرندن مستبان اولمغله كندوسنه یأس تام كلیجك ارتق انلره پند ونصیحتدن واز كچوب همان كندو تبعه‌وعونه‌سندن یتمش قدر فدایی یكیتلر ایله كیزلوجه مشاوره ومقاوله ایدرك بركیجه روسیه‌لونك طونه ساحلنده مربوط اولان دوبه‌لرندن برینی علی الغفله باصوب ایچنده كی روسیه‌لولری اعدام ایتدكدن صكره پالاماری كسوب چاله كورك روسجق طرفنه فرار ایتدكلرنده بوطراقهٔ عظمادن روسیه‌لونك سائر دوبه‌لری خبردار اولیجق اول دوبه‌نك ارقه‌سنه دوشوب واطرافنه اوشوب اخذ وكرفته چالشدیلر ایسه‌ده اول فداییلر طوپ وتفنك ایله مدافعه ایدوب وصیقی صیقی‌یه كورك چكوب یالكز برایكیسی مجروح اوله‌رق روسجق ساحلنه یاناشدیلر .

یتمش

يتمش قدر فدايينك بوطور قهرمان پيشه‌لری روسيه‌لولرك موجب فكر وانديشه‌لری اولدی زيرا كوز حبسنده قالوب دلتتك اولان سائر عساكر اسلاميه‌نك برقاچ بيكی قانديره‌لو كبی جانندن اوصانوب واولوم اری اولوبده بويله فداكارانه حركت ايده‌جك اولورلر ايسه دها غريب وقعه‌لر احداث ايده‌بيله‌جكلری اكلاشلدی . واكرچه موسم شتا حلول وبرف وباران نزول ايله اول طرفده‌كی عساكر اسلاميه‌نك حيوانلری تلف وكندولری انواع تعب ومشقته هدف اوله‌رق ضعيف دوشمشلر ايسه ده بوحال اوزره تك طوره‌ميوب مأيوسيت ايله بعض حركات فوق‌العاده‌يه تصدی ايتملری ملاحظه‌دن بعيد دكل ايدی .

روسيه‌لو ايسه ناپليونه قارشو تداركات عظيمه ايله مشغول اولديغندن بروجه بالا دولتعليه ايله عقد مصالحه املنده اولوب انجق مافی‌الضميرينی كتم ايله حقوق بشريه‌يه رعايت وافراد عسكريه‌يه مرحمت بحثلرندن دم اوره‌رق اوائل كانون اولده جبار زاده جلال‌الدين پاشا وقلندر پاشا وسائر رؤسا عسكرلريله برابر پترسبورغدن واستانبولدن خبر كلنجيه‌دك مسافرلرمز اولسونلر ديو جمله‌سنی افلاق كويلرينه يرلشدردی وروسجق طرفنده‌كی عسكرلرينی افلاق يقه‌سنه كچوردی سردار اكرم دخی اردوی همايون ايله مشتانشين اولمق اوزره شمنی‌يه عودت بيوردی . كلهم مرخصلر ميانه‌لرنده جريان ايدن مكالماته .

* يركوكی وبكرش قصبه‌لرنده واقع اولان مكالمات *

بروجه بالا يركوكی جانبنه اعزام اولنان مرخص افنديلر اشبو بيك ايكيوز يكرمی التی سنه‌سی شوالنك اون دردنجی پنجشنبه كونی يركوكی قصبه‌سنده روسيه‌لو طرفندن تهيئه اولنان چادرده روسيه مرخصلريله برنجی دفعه اوله‌رق اجتماع ايله عقد مجلس مكالمه ايتديلر ومجرد سردار اكرمك اراده‌سنه اعتماداً مذاكره‌يه كيريشيله‌رك رخصتنامه‌لرك ورودينه قدر مواد مصالحه‌يی مذاكره واولدقجه تعديل وتسويه ايتمك اوزره قرار ويرديلر .

روسيه مرخصلری ابتدا روم‌ايلی جهتنده‌كی حدودك تعيننه ابتدار ايله بساربيا وبغدان اراضيسی تماميله روسيه دولتنده قالمق اوزره افلاق وبغدان ايالتلری بيننده اوته‌دنبرو معتبر اولان حدود ايله طونه‌ده حضر الياس بوغازی دولتين بيننده حد فاصل اولمسی باش قوماندانك مطلوبی اولديغنی سويلديلر . حالبوكه مقدمجه سردار اكرم طرفندن روسيه باش قوماندانی قوتوزوف ايله جريان ايدن مخابره‌ده مصالحه‌يه اساس اولمق اوزره سيرت نهری دينلمش اولديغنه مبنی مرخص افنديلر

نهر مذكوردن قطع حدود اولنمق لازم كله‌جكنى قطعيا بيان ايتمكله روسيه‌لولر بونك مذاكره‌سنى فردايه تعليق ايلديلر . سيرت نهرندن قطع حدود اولنديغى تقديرده بغدانك برقطعه‌سى بروطرفده قاله‌رق ينه بغدان بكلكى باقى اوله‌جغى جهتله سردارا كرم طرفندن بوكا موافقت اولنمشيدى حالبوكه بغدانك بيوك پارچه‌سى روسيه‌لو طرفنده قاله‌جغندن بوصورت روسيه‌لونك جانبنه منت ايدى لكن روسيه مرخصلرى بونى برنوع سماحت ومروت يولنده برمساعده وموافقت قبيلندن كوسترمك اوزره بردن بره قبول ايلمديلر .

فرداسى جمعه كونى عقد اولنان مجلس مكالمه‌ده روسيه مرخصلرى سيرت نهرينك حد فاصل اولمسى قوتوزوفك افكارينه موافق دكل ايسه‌ده ابتدا بومسئله ميدانه چيقمش اولديغندن امر اتمه مصالحه‌يى تصعيب ايتمش اولمامق ايچون چاره‌سز بوكا موافقت ايلدى ديمك كبى سوزلر ايله بونى خيليجه طاتلى صاتديلر وبوكا مقابل طونه‌ده حضر الياس بوغازندن قطع حدود اولنمسنه دخى مرخص افنديلر طرفندن موافقت اولنمسى مأمول اولديغنى درميان ايتديلر . بروطرفدن ايسه كلى بوغازينك حد فاصل اولمسى درميان اولنمغله جريان ايدن مباحثات كثيره‌نك نتيجه‌سنده انا طونه‌نك آقنديسى حدود اولمق اوزره ايكى بوغازك اورته‌سنده واقع سنه بوغازينك حد فاصل اولمسى خصوصنده اتفاق آرا حاصل اولدى فقط قلاصك قارشوسنده بولنان وايام شتاده صو التنده قالان برصغير اطه‌نك روسيه‌لويه ترك اولنمسى قوتوزوف طرفندن مصرانه تكليف اولنمغله بروطرفدن دخى موافقت كوسترلدى .

بواثناده هوالر كسب برودت ايدوب چادرده مكالمه قابل اولمديغنه مبنى روسيه‌لو طرفندن مكالمه ايچون بركوكى قصبه‌سنده چارشو ايچنده براوطه تخصيص قلنمغله اوراده اوچنجى دفعه اوله‌رق شوالك اون يدنجى بازار كونى عقد اولنان مجلس مكالمه‌ده روسيه‌لو طرفندن رد اولنه‌جق قلعه‌لرك كيفيت تسليمى اوزون اوزادى‌يه مذاكره اولندى . بعده روسيه مرخصلرى طرفندن مملكتينك يعنى افلاق وبغدانك تجديد وتوسيع امتيازاتى خصوصى تكليف ومملكتين بكلرينك انتخابى حقنده برنظامنامه ياپلمسى درميان قلندى بروطرفدن توسيع سوزينه اعتراض اولنه‌رق امتيازات قديمه‌نك ابقاسندن بشقه برشى قبول اولنميه‌جغى بيان اولندى . ينه بومجلسده روسيه مرخصلرى طرفندن اناطولى جانبنده طرفين عسكرلرينك بولندقلرى محلدن قطع حدود اولنمسى درميان ايدلدى بروطرفدن دخى حدود سابقه‌نك ابقاسنده اصرار كوسترلدى وبوبحثده طرفيك سوزلرى بريره كلمك

قابل اوله میه جغی اکلاشلدی ونهایت سردار اکرمدن استیذان اولنمق اوزره مباحثه‌یه ختام ویرلدی .

شوالك اون سکزنجی بازار ایرتسی کونی عقد اولنان دردنجی مجلسده روسیه مرخصلری طرفندن ینه مملکتینك تجدید وتوسیع امتیازاتی بحثی میدانه قونلدی وبوکا دائر خیلی مباحثه‌لر وقوع بولدی فرداسی صالی کونی عقد اولنان مجلسده ینه بوبحثلر تکرار اولندقدن بشقه بوندن اقدم عقد اولندیغی اوزره مملکتین بکلرینك مدتی اولان سکز سنه‌نك تأکیدی ایله مدتك انقضاسندن اقدم بکلرك استعفالری دخی قبول اولنمامق مسئله‌سی درمیان اولندقده بکلرك سکز سنه دن اقدم عزل اولنمامارینه برشی دنیله میوب اما لعذر استعفالری وقوعنده دخی قبول اولنمامق نصل اولور دینلوب روسیه مرخصلری طرفندن دخی استعفایه مجبور ایدلمك خاطره‌سی درمیان اولنمغله بونك اوزرینه بك چوق مباحثه‌لر جریان ایلمشدر . کذلك روسیه مرخصلری مملکتین اهالیسنك سنوی دولتعلیه‌یه ویره جکلری اجناس ذخائردن فضله قاله جق محصولات مملکتی سربست اوله‌رق ایستدکلرینه صاتمغه مأذون اولملرینی ایراد ایلدیلر . اولوقت ایسه ممالك دولتعلیه‌ده اصول انحصاریه جاری ایدی اصحاب زراعت کدیمین وعرق جبین ایله حصوله کتوردکلری ذخائری دیلدکلرینه دیلدکلری فیئات ایله صاته مازلردی . بلکه معین فیئات ایله مبایعه جیلره واسانبولك قپان تجارینه صاتمغه مجبور اولورلر ایدی اکمکجیلر دخی میری فیأتیله ذخیره الوب اکمکی جانب حکومتدن تعیین اولنان فیأت ایله صاتارلردی بودخی مجرد استانبولده اوجوز فیأت ایله اکمك صاتلمق ایچون اختیار اولنمش برکیفیت ایدی واکرچه علی العموم ید واحد اصولی پك یولسز برشی اولوب بونك یالکز مملکتیندن دکل بلکه هریردن رفع والغاسی واجب واخذ واعطانك سربستیتی نه مرتبه ثروت ومعموریتی جالب اولدیغی واضحاتدن ایسه‌ده بواصول انحصاریه اولوقت برعادت مرعیه اولوب دفعةً الغاسی استانبولجه پك زیاده کوزه چارپه جق برکیفیت اولدیغندن اولوقتك حکمنجه روسیه‌لونك بوتکلیفنه موافقت دولتعلیه‌جه مشکل اولمسیله مرخص افندیلر بوماده دولتعلیه‌نك امور داخلیه‌سندن معدود اولدیغنه مبنی بوکا دائر مصالحه نامه‌یه بر ماده درج اولنه ماز دیو مدافعه ایدرك بومسئله دخی قرارسز قالدی .

بعده درت دفعه عقد اولنان مکالمه مجلسلرنده ابحاث سابقه تکرار وروسیه مرخصلری طرفندن فرانسزجه وبروطرفدن ترکجه اوله‌رق قلمه النان ماده‌لر مقابله وتعدیل وممکن مرتبه طرفینك افکارینی یکدیکره تقریب ایله اوغراشلدی .

وبعده ذی القعده‌نك ایکنجی بازار ایرتسی کونی اون برنجی دفعه اوله‌رق برمختصر مجلس اولدی .

بومكالمه‌لر ايسه هپ سردار اكرمك امرينه مستند اولوب هنوز صورت رسميه‌ده رخصتنامه‌لر مبادله اولنمامش ايدى .

واكرچه بو اثناده مرخص افنديلرك رخصتنامه‌لرى كلمش ايسه‌ده طرف همايوندن اساس مصالحه تغيير وتبديل اولنه‌رق اكا كوره سردار اكرمه تعليمات سنيه كوندرلمش ايدى .

شويله‌كه : سيرت نهرندن قطع حدود اولنديغى تقديرده خوتين وبندر واقكرمان قلعه‌لريله برابر كلى واسماعيل قلعه‌لرى دخى روسيه طرفنده قالمق وبو وسيله ايله روسيه‌لو طونه اغزلرينه مالك اولمق لازمكلوب بوايسه دولتعليه‌جه پك مضر وقبول وتحملى آغر برشرط اولديغى حالده باب عالى فرانسه ايله روسيه دولتلرينك يكديكرى عليهنه محاربه‌يه حاضرلانمقده اولدقلرينه كركى كبى تحصيل وقوف ومعلومات ايلمش اولديغنه‌مبنى بوندن استفاده‌ايتمك اوزره شرط مذكور تغييراولنه‌رق كلى واسمعيل قلعه وقضالرى دولتعليه‌ده قالمق اوزره پروت نهرينك برمقدارى طرفين ممالككنى فاصل اوله‌رق برنقطه‌سندن دكزه قدر برخط حدود تعيين اولنمسنك مصالحه‌يه اساس اتخاذ قيلنمسى سردار اكرمه فرمان بيورلمش ايدى .

بناءً على ذلك اون ايكنجى مجلسده رخصتنامه‌لر مبادله اولنمش ايسه‌ده اساس دكشمش اولديغندن مذاكره‌يه كيريشيله ميوب روسيه مرخصلرى باش قوماندانندن استيذان ايتمك اوزره سوزى كسدرديلر .

وطونه نهرينك اغزلرينه مالك اولمق روسيه‌لوجه پك مهم برمسئله اوله‌رق اساسك اولوجهله تبديل اولنمسندن ناشى مغبر ومتأثر اولديغندن ذى‌القعده‌نك اون‌التنجى‌بازار ايرتسى كونى اون‌اوچنجى دفعه اوله‌رق‌عقد اولنان مجلس مكالمه‌ده روسيه مرخصلرى بوندن طولايى شكايت سياقنده برطاقم تعريضات واعتراضاته ابتدار ايتديلر و (اولا بوبابده جريان ايدن حالات مغاير حقانيتدر . زيرا صدر اعظم حضرتلرى طرفندن ابتدا متاركه طلب اولنوب بزم طرفمزدن مصالحه ايراد اولندقده تنظيمنه مباشرت اولندى . بعده طرفمزدن بغدان ايالتى تماميله طلب اولنمشيكن سيرت نهرى دينلمسنه موافقت اولندى . حركات خصمانه‌نك دفعى وحربا مأمول اولان منافعك تأخرى وموسمك كچمسى هپ بزم عليهمزه واقع اولدى . وباش قوماندان هر برتعهدنده ثابت‌قدم اولمشيكن صدراعظم حضرتلرينك‌هيچ‌برينه‌موافقت‌ايتمامسى‌باعث استغرابدر . ثانياً رخصتنامه‌لرك وقت ورودى مغاير مصافات برصورتده‌دركه صدر اعظم حضرتلرينك آستانه‌دن جلب خبر ورخصت ايلملرى خصوصى نهايت اون التى كون ظرفنده ممكن واراده شاهانه بيلنوبده اكا كوره سزك ترخيص اولنمكز لازم ايكن

بو قدر وقت امرار ایله باش قوماندانك بیساغی موقع تغلیطده قالمسی مغایر صفوت بر کیفیت اولمشدر . وباش قوماندان غایت متأثر درکه اشبو دیدیکمز شیلر روسیه دولتی طرفندن درپیش قیلنوب کندوسنك مسؤلیتنی موجب اوله‌جغی درکار در) دیدیلر . بوکا جواباً مرخص افندیلر طرفندن (صدر اعظم افندیمز بوبابده معذوردر . زیرا باش قوماندان ایله ابتداکی مخابره ومکاتبه‌لری اون کون قدر ممتد اولدی بعده بزم بو طرفه مجلوبا ومأموراً ورودمزده طرفکزدن رخصتنامهٔ همایون طلب اولندقدن صکره آستانه‌یه یازلدی . کوندریلان تحریرات شوالك یکرمی ایکیسنده وارمش آستانه‌ده دخی چند روز مکالمه ومذاکره اولندقدن صکره شوالك آخرنده رخصتنامه‌لر تحریر وتعلیمات سنیه ایله برابر تسییر بیورلمش کلدیکی کبی کتم وتأخیر ایدلمیه‌رك ابراز اولندی . مرام امرار ایام اولمدیغنه بونلر دلیلدر . موسمك مروری ایسه احد طرفینه نافع اولمدیغی درکار در . قالدیکه ایکی دولت بیننده مصالحه عقدی امر عظیم اولوب کاه اثنای مذاکره‌ده وکاه تصدیقنده الغا اولنه کلدیکی مسبوق بالمثلدر) دینلدکدن صکره برازده ابراز صفوته دائر سوزلر سویلنه‌رك مجلسه ختام ویرلدی .

بونك اوزرینه روسیه باش قوماندانی دخی پترسبرغدن استیذانه تعلیق مصلحت ایتمکله امر مکالمه منقطع اولوب ارتق برکوکیده مکالمه وقوع بولمدی .

بعده بکرشده روسیه‌لو طرفندن تخصیص اولنان مکالمه قوناغنده ذی‌الحجه‌نك یکرمی یدنجی کونی طرفین مرخصلری اجتماع ایله اون دردنجی دفعه اوله‌رق عقد اولنان مجلس مکالمه‌ده روسیه مرخصلری (باش قوماندانك اساس ماده‌یه دائر دولتی طرفنه کوندرمش اولدیغی کاغدك جوابی کلدی . موجبنجه اودخی بزه تعلیمات ویردی) مقدمه‌سیله کلامه آغاز ایدرك (متبوع مفخممز اولان ایمپراطور حضرتلرینك دولت علیه ایله عقد مصالحه ومصافاته خواهشکر ایدوکنده اشتباه یوقدر . لکن بو خواهشی مجرد اراحهٔ رعایا وبرایا ایچوندر . آخر دولتدن طولانی وسائر خصوصدن برکونه احتیاطه مبنی دکلدر . دولت علیه ایله تجدید مصافاته کمال خواهشی درکار در . انجق مقدم مذاکره اولندیغی اوزره اساسك سیرت حدودی ایله رابطه بولمسی وصربلونك تأمین واراحه‌لرینه دائر اولان صورتك قویجه تنظیم اولنمسی واناطولی طرفنده شمدی‌یه قدر حرب ایله آلنمش ویدنده بولنمش اولان محللرك روسیه طرفنده قالمسی واول حوالیده روسیه تبعیتنی قبول ایتمش اولان طوائفك کندو حکمنده براغلمسی شرطلریله صلحی طلب ایدر) دیدیلر . مرخص افندیلر دخی بالمقابله (شوکتلو افندیمزك روسیه دولتیله تجدید مصافات ومصالحه‌یه رغبتلری درکار در . انجق سیرت حدودی نزد همایونده مقبول اولمیوب اولبابده قرین قبوله اوله‌جق صورتی امر وتنبیه

یورمش اولماریله کیفیت بر کوکیدن اطرافیله تفهیم اونمشیدی . بوندن خارج مامور یتمز یوقدر) دیو جواب و یردیلر . بونك اوزرینه روسیه مرخصلری طرفدن (روسیه ایمپراطوری سیرت ماده‌سنده واقع اولان معاهده‌نك الغاسنی شان دولته مخل عد ایلدیکندن صدر اعظم حضرتلرینك عقد ایلدیکی اساسك طرف همایوندن عدم قبولنه مقابل کندوسی دخی متارکه وعسکر خصوصی ایچون باش جنرال طرفدن ویریلان سندك الغاسیله عساکر مرقومه‌نك اسیر حرب اولمسنی ومتارکه‌نك فسخنی تنبیه ایدر) دینلدی . بروطرفدن دخی (سیرت ماده‌سی صدر اعظم ایله باش‌قوماندان بیننده مکاتبه ومخابره نوعندن اولوب عقد وامضا ایله معاهده حکمنه کیرمامشدر . اما بوعسکر ومتارکه ماده‌سی صدر اعظم ایله باش قوماندانك مهر وامضالریله مختوم وممضی سند اولمق حسبیله معاهده نوعندن اولمغین بعد از ین بر نسنه‌یه اعتماد واعتبار قالمامق لازم کلور) دیو مقابله ایدلدی ایسه‌ده روسیه مرخصلری مطالب ایمپراطورینك صورت قطعیه‌ده اولدیغنی سویلدیلر مرخص افندیلر دخی مقدمکی سویلدکلرینی تکرار ایلدیلر ارتق مکالمه‌یه محل قالمدی مجلس تمام اولدی لاقردی کسلدی صوغوقلق ایله مجلسدن قالقلدی ومقدما مسافر اولمق اوزره افلاق کویلرینه یرلشدیرلمش اولان عساکر اسلامیه روسیه‌لو طرفندن حرب اسیری حکمنده طوتلدی .

روسیه‌لونك وجه مشروح اوزره مصالحه‌یه میل وخواهشی فرانسه‌یه قارشو بر بیوك محاربه‌یه حاضرلانمق ایچون اولدیغی حالده بوراسنی ستر ایدرك بوخواهشی مجرد اراحهٔ عباد ایله انسانیته خدمت یولنده کوسترمك ایستیوب بر طرفدن دخی ایستدیکی شرائط ایله مصالحه‌یه دولتعلیه‌یی اقناع ایچون اخافه ایدیوردی دولتعلیه ایسه ضررسزجه بوغائلهٔ حربیه‌دن قورتیله بیلمك ایچون روسیه ایله فرانسه دولتلری بیننده علاماتی رونما اولان محاربه‌نك ظهورینه مدنظر انتظار اتمکده ایدی .

* تتمه *

مرخص اول غالب افندینك منظور فقیر اولان مخابرات خفیه‌سندن اکلاشلدیغنه نظراً روسیه جنرالنك طرف دولتعلیه‌دن بر نشان المق املنده بولندیغی افندیء موصی الیهه اسماع اولنمش اودخی در دولته انها ایلمش وطرف دولتعلیه‌دن اجنبیلره نشان اعطاسنك مقدملری امثالی اولوب حتی علمدار مصطفی پاشانك صدارتنده مرخص دعوتی ایچون استانبوله کلمش اولان بر روسیه قپودانه طرف دولتعلیه‌دن نشان ویرلمش ایسه‌ده دولتعلیه‌ده اجانبه نشان اعطاسی اقدمجه احداث اولنمش بر عادت اولوب انجق سلطان محمود خان عدلی حضرتلرینك جلوسندنبرو یالکز بروجه بالا بردفعه

روسيه قپودانته نشان ويرلمش واندن بشقه‌سنه ويرلميه‌رك اول عادت متروك اولمش ايدوكنه وشمدى روسيه جنرالنه نشان ويرلسه انكلتره‌لو وفرانسه‌لو دخى طلبدن خالى قالميه‌جقلرى مطالعه‌سنه بناءً بوخصوصك مسكوت عنه براغلمسى غالب افندى يه محرمانه اشعار قيلنمشدر وبرموجب تعليمات سنيه اسمعيل وكلى قضالرى وبوجاق اراضيسى بروطرفده قالمق اوزره پروتدن قطع حدود اولنمق مصلحتنى ترويج ايچون غالب افندى طرفندن روسيه جنرالى ايله بعض رفقاسنه ايكى بيك كيسه اقچه وعد اولنمش وكيفيت بعض مطالعات پولتيقيه يه مبنى جنرال طرفندن تروبجا دولتنه انها قيلنمش ايسه ده بروجه بالا پترسبورغدن معكوس جواب كلمكله مصالحت پسمانده اولمشدر .

(وقايع سنه ١٢٢٧)

بروجه مشروح عقد مصالحه‌ده رونما اولان مشكلاته باقيلورسه دولتعليه ايله روسيه‌لو بيننده اعادۀ محاربه اولنمق لازم كلوب اكرچه ناپليونك روسيه‌لو عليهنه تداركات حربيه سى كوندن كونه زياده‌لشمكده اولمسنه نظراً روسيه‌لونك قريباً تكاليفنى تخفيف ايله صلحه ياتمسى ملحوظ قوى ايسه‌ده (حاضراول جنكه اكر صلح وصلاح ايستر ايسه‌ك) مفادنجه اردوى همايونك قوتلو بولنمسى فرائض اموردن كورلمسيله واشبو سنۀ جديده محرمنك غره سى كانون اول روميك يكرمى اوچنه مصادف اوله‌رق موسم بهار ياقلاشمش اولمسيله نوروزده سردار اكرم اردوسنه ايرشمك وثلثى پياده وثلثانى سوارى اولمق اوزره اناطوليدن التمش درت بيك نفير عام ترتيب وقول قول سورنجيلر تعيين اولندى . وكچن سنه مرتب اولان نفير عام عسكرندن اردوى همايونه واصل اولنلر نصفندن اقل اولوب انلردخى وقتيله ايرشمامش اولدقلرى جهتله مشتا ترتيبنه قلب وتحويل اولنمش ايدوكندن بوكره بروجه مشروح مرتب اولان عسكرك وقتيله سوق اولنملرى ايچون اشبو يكرمى يدى سنه‌سى محرمنك اوائلنده فرمانلر تحرير قلندى .

بروجه بالا روسيه‌لونك تكاليف عنيفه‌سنده اصرارى اوزرينه حرب وصلح شقلرندن برينك ترجيحى ايچون مجلس شورى عقدى امراولنمغله محرمك يكرمى بشنجى بازار وفرداسى بازار ايرتسى وانك فرداسى صالى كونلرى شيخ الاسلام قوناغنده على التوالى اوچ كون مجلس مشورت عقدايدلدى شويله‌كه: ابتدا اردوى همايوندن كلان تحريرات جمله حضار مواجهه‌سنده اوقوندى روسيه‌لو طرفندن تكليف اولنان شرطلرك نه درجه‌لرده آغر وتحمل فرسا اولديغى مطالعه وموازنه اولندى . على الخصوص اللرنده‌كى يرلرده روسيه تبعيتنى قبول ايتمك ايستيانلرك كندوحكمنده قالمسنى ادعا ايلديكى اهاليدن غرضى كرجى وابازه طائفه‌لرى اولوب حالبوكه

کرجستان وچرکستان سواحلی روسیه‌لو یدینه کچر ایسه قره دکز بیاغی روسیه‌لونك ید استیلاسنه کچمش اولور ویکیدن الته کچوره جکی ممالك قافقاسیه‌دن کلیتلو عسکر تدارك ایدر واول طرفده شمدیلك کندوسنه تابع اولمیان قبائل وطوائف دخی صکره‌دن ناچار تبعیت ایلر بوصورتله روسیه‌لونك قوتی قات قات ارتار بوایسه دولتعلیه حقنده غایت مضر اولور دشمن بزم ضعف ورخاوتمزی کوردکجه کبروغروری ارتیور مقدمجه افلاق یقه‌سنده قالان عسکرمزه مسافرمدر دیر ایکن شمدی حرب اسیری اعتبار ایتمش شوتکالیفه کوره صلحك جنکدن قات قات فنا اولدیغی امر اشکاردر دیو بین الحضار اوچ کون ابحاث کثیره جریان ایتدی برشیئه قرار ویریله مدی .

انك اوزرینه طرف پادشاهیدن انجمن مشورته برقطعه خط همایون کلدی شویله‌که : (ایشته روسیه‌لونك تکالیف عندیه‌سی معلومکز اولدی بومقدمه‌نك صوکی نه‌درجه‌لرده کریه واشنع اوله‌جغی وبوندن بویله کیجه کوندوز انواع حقارت چکیله جکی فرق ومطالعه ودخی اوته‌لری فکر وملاحظه اولنه یورمی اکرچکیله‌جك امورکریهه وکوریله‌جك حقارت شنیعه‌یی قبول ایدرز دیر ایسه‌کز بوصلحه رابطه ویره سز بشرط آنکه صوکنده شوندن بوندن اولدی شویله بویله ایتملیدی لاقردیلرینی ایتمامکه داخل مشورت اولنلر محضرکونه برکاغد یازوب تمهیر ایلسونلر اما اکر بویله صلح قبول اولنماز دینلور ایسه بالاتفاق جنك اسباب لازمه سی هرنه ایسه وهرنه صورت ایله اوله‌جق ایسه صورت شرع شریفه تطبیقاً برحسن تدبیرایده سز ونتیجه ویرمکه باقه سز والا طوروب باقق ایله ایش بتمز قارشوده اولان عساکر اسلامی اسیر ویرمکه رضام یوقدر الحاصل بربرندن چکنمیوب هرکس نیك وبدی سویلیوب میدانه قویملو امراوقت ایله اولماز حق تعالی رأی صائبه موفق ایلیه آمین) دیو بیورلمشیدی .

قائممقام پاشا بوخط همایونی حضاره کوستروب مجلسدن رأی قطعی ایستمکله کیمی بحرفکر وحیرتده شناورلك ایتمکه وکیمی (ای کوکل بیلمم نه مشکلتر سؤال اولمش سکا) دیمکه باشلادی . چونکه نیجه‌سنه‌لردن بروممحارباتك امتدادی حسبیله دولتعلیه عسکرجه ومالجه بك بیتاب اولدیغندن اعادهٔ حرب اولنسون دیمکه کمسنه‌نك لسانی وارمیوردی حالبوکه روسیه‌لو ایله فرانسه‌لو بیننده محاربه اماره‌لری کوندن کونه قوتلشمکده اولوب فرانسه مصلحتکذاری دخی قریباً ناپلیونك روسیه اوزرینه هجوم ایده‌جکنی واول وقت دولتعلیه روسیه‌لویه برشی ویرمیه‌جکندن بشقه بك چوق شیلر قازانه‌جغنی سویلر ودولتعلیه‌یی محاربه‌ده ثبات ایتمك اوزره تشویق ایلرایدی

(واقعا)

واقعا ناپلیونه هیچ بروقت وحالده امنیت اولنه‌مازدی لکن روسیه‌لونك تكاليف عنیفه‌سنی قبول ایله عقد مصالحه اولندقدنصکره روسیه‌لو ایله فرانسه‌لو بیننده محاربه واقع‌اولدیغی تقدیرده صکره‌دن بووجهله عقدمصالحه اولندیغنه اظهار ندامت‌اولنه‌رق سبب اولنلرك هدف طعن وتشنیع اوله‌جغی ودشمن قارشوسنده ثبات ایتمیه‌رك عار فراری ارتکاب ایده‌کلان یکیچریلرك دخی بز شویله کسردك بویله بچردك لکن رجال دولت وقتسز صلح ایتدیلر دیه‌جکلری درکارایدی . بناءً علی‌ذلك کمسنه خاطره‌سنی سربستجه سویلیه‌مزدی . فقط بوخط همایون اوزرینه قائممقام پاشا بروجه بالا رأی قطعی‌ایستمکله حضاردن بعضیلری (محاربه اوچ شیله‌اولور برنجیسی اقچه ایکنجیسی ذخیره اوچنجیسی عسکردر اولا ضربخانه‌ده واندرون همایون خزینه‌سنده نقد مفقود اولوب حالبوکه اردوی همایونه وشرق جانبی سرعسکرینه تیزالدن اون بیك کیسه اقچه کوندرلمك لازم کلور روسیه‌لو ایله فرانسه‌لو بیننده بغض وعداوت وار ایمش دینلور ایسه اکا اصلا کوکنملیدر طونه سواحلنده اللی بیك قدر عسکرمز بولنسه روسیه‌لونك بو تکلیفلرینی تنزیل وتخفیف ایلمسی ملحوظدر) دیدیلر . بونك اوزرینه بحث‌اوزادی کفتکو چوغالدی نهایت بوکونه مصالحه حالا ومآلا فنادر بوندن صکره دول سائره دخی بزه تغلب وتحکم داعیه‌سنه دوشرلر دیو صلحی رد ایلدیلر بوصره‌ده حضاردن بعضیلری دخی صدددن خارج وپریشان سوزلر سویلدیلر . وحضاردن بعضیلری تذکر ماضی وتفکر مایعود ایدرك دولتده ظاهراً قوت مفقود ایسه‌ده بتون اهل اسلامك قوهٔ اجتماعیه‌لرنده مالاً وبدناً قوت موجوددر امام المسلمین حضرتلری وقت ضرورتده تصرفه مرخصدر شمدی دولتعلیه‌نك ایراد طبیعیسیله ایش کوره‌لم دیمنك وقتی‌کچدی همان جمیع اهل اسلامك اتفاقیله ملتجه سفره مباشرت ایده‌لم ابتدا اناطولیدن وروم‌ایلیدن ترتیب اولنان عساکرك دفترلرینه باقه‌لم مجموعی نه یه بالغ اوله‌یور دیدکارنده باقیلوب حساب ایدلدی یوزبیکدن زیاده اولدیغی کورلدی همان مقدم سوریجی وزیرلر تعیین اولنسون دیو رأی ویرلدی . بعده اقچه خصوصی سویلشلدی . بعضیلر یاجبه‌لو النسون یاخود اصحاب مقاطعات برر سنه‌لك فائضلرینی مهمات سفریه ایچون ویرسونلر ایراد دینلان شی دولت سایه‌سنده اولور معاذالله تعالی دولته برحال اولسه ایراد نره‌ده قالور دیدیلر . بو رأی قبول ایدلدی فقط جبه‌لو خصوصنده ارامل وایتامك مستثنا طوتلمسی‌مناسب کورلدی بویولده برخیلی‌مباحثه‌لر جریان ایدوب نهایت میری وحرمین مقاطعاتنك فائضی فدا قیلنمق صورتی ترجیح اولندی واکر اصحابی ویرمز ایسه طرف میریدن ضبط ایله سهم اوله‌رق آخرلره

فروخت اولنسون دینلدی فتوی امینی عریانی زاده راشد افندی ومجلسده بولنان بعض علما دخی بوکا جواز ویردیلر ٠

حالبوکه اولوقت خزینه صیقلسه اسهام آچوب صاتەرق بر استقراض داخلی ایله دفع ضرورت ایدەکلورکن مقاطعات حقنده بووجهله معامله اولندیغی تقدیرده ناس ارتق برات پادشاهی ایله تصرف اولنور ایراد المغه جسارت ایدەمز اولەجقلرینه نظراً اندن صکره اسهام ومقاطعاتك بیعنه سکته کلەرك دولتجه لدی الایجاب اویله براستقراض ایله پاره بولنق قپوسی قپانمش اولەجق‌ایدی بناءً علیه شانی‌زاده تاریخنده بورأیی رد وجرح ایلمشدر ٠ بز ینه صددەکلەلم

بروجه بالا حربده دوام اولنمق اوزره قرار ویریلەرك همان وارنه طرفنه تیز الدن برمقدار عسکر وذخیره کوندرلسون افلاق یقەسنده قالان عسکر بحثی فیمابعد لسانه المنسون اوچ بیك قدر عسکر ایچون یوز بیك تبعەیی الدن چیقارمق جائز اولماز عسکر یاشهادت یاغزا ویاخود اسارت ایچوندر همان اقچه وذخیره وجدید عسکر تدارکنه باقلسون دینلدکده اوجاقلر رجالی بحمدالله تعالی سایۀ شاهانەده عسکرمز چوقدر دیو حضاره جسارت ویردیلر ٠ وینه اقچه خصوصنه نقل کلام اولندقده الیوم دولتعلیەده نقود مفقود ایسەده جمله امت محمدده نقود موجوددر ٠ اعدانك بوتکلیفاتی افراد مؤمنینه راجع اولەجق مضرتلری متضمن اولمغله کیفیت فتوی‌امینی افندیدن سؤال اولندقده بیت المالك ضرورتی اولسه افراد ناسده اولان مالی الوب صرف ایدر لکن بومقوله اموده نقل صریح اولمیوب قیاسه مبتنیدر ایادیء ناسده جمع اولمش مال اولسه پادشاه حضرتلری بحسب الاقتضا الوب امور مسلمینه صرف ایدر حاصلی بوصلحاك عدم جوازی محققدر دیو فتوی ویردی ٠

الحاصل فسخ متارکه ایله تکرار محاربەیه قیام اولنمق اوزره قرار ویرلدی وطرف طرف تدارکات حربیەیه مسارعت ایدلدی ٠

* وقایع شتی *

دور سلیم خانیده سلحدار اولان سلیمان بك عهدەسنه اوائل محرمده رتبۀ وزارتله وامارت حاج خدمت شریفەسی انضمامیله وقدس ونابلس سنجاقلری الحاقیله شام شریف ایالتی توجیه بیورلمش وحلبده اقامت اوزره ایکن اقدمجه ابقاء وزارتیله عهدەسنه رقه ایالتی توجیه اولنان قائممقام اسبق مصطفی پاشا عهدەسندن رقه ایالتی صرف وتحویل ایله اول جوارده بولنان عظم زاده عبدالله پاشایه ابقاء وزارتیله بالتوجیه حمید سنجاغی دخی بو اثناده ویوده‌لقدن اخراج ایله مال مقیدینی وقتیله تأدیه ایتمك اوزره مشارالیه مصطفی پاشایه احاله ایدلمش ایدی ٠

(بوکره)

بوكره اناطولی حدودينك تقويتی ايچون جانبك محصلی اولان خزينه‌دار اوغلی سليمان اغا عهده‌سنه اوائل ربيع‌الاولده رتبهٔ وزارتله طربزون ايالتی توجيه بيورلدی وارضروم واليسی وشرق جانبی سرعسكری محمدامين پاشا ايله واول طرفده بولنان سائر سرحدات خاقانيه محافظلری ووالیلری ايله بالمخابره اخلكلك قلعه‌سيله تفليس طرفلرينك فتح وتسخيرينه دليرانه صرف مقدرت ايلمسی ايچون فرمان‌عالی يازلدی.

جانيك سنجاغی دخی دركاه‌عالی قپوجی باشيلرندن وريزه وجوهندن طوزجی اوغلی ممش اغايه باطوم قلعه‌سی محافظه‌سی شرطيله توجيه ايدلدی. وباطوم حواليسنك امر استحكامنه اهتمام واعدانك منع تجاوزينه اقدام ايلمسی ايچون كندوسنه امر عالی كوندرلدی. وقرمان واليسی وزيرعلی پاشانك كتخداسی اولوب مقدمجه عهده‌سنه روم ايلی بكلربكيلكی پايه‌سی ورتبهٔ مير ميرانی توجيه اولنان محمد پاشايه اقشهر سنجاغی توجيه بيورلدی. سابقا اقشهر سنجاغی متصرفی درويش حسن پاشايه دخی كماكان سوزه بولی محافظه‌سی شرطيله سلطان اوكی سنجاغی ويرلدی.

ربيع‌الاولك اون اوچنجی صالی كيجه‌سی ساعت طقوزده ايكن صاحب پاك شهرياريدن شهزاده‌بايزيد تولد ايتدی برهفته‌طوپ شنلكی ايدلدی وبروجه بالا شام واليسی نصب اولنان سليمان پاشا هنوز درسعادتدن حركت ايتمامش اولديغنه مبنی اشبو ولادت‌همايون ايچون كلخانه‌ده‌مرتب‌اولان‌ركاب همايونه‌شيخ‌الاسلام‌افندی وقائممقام‌پاشا ايله برلكده مشار اليه سليمان پاشا دخی دعوت بيورلدی وكندوسنه سراسره قاپلو سمور كورك كيديرلدی وربيع‌الاولك اون طقوزنجی كونی اسكداردن حركت ايله جانب شامه عازم اولدی.

ميرميراندن سابقا اشقودره‌سنجاغی‌متسلمی اولان مصطفی پاشا عهده‌سنه ربيع‌الآخرك يكرميسنده رتبهٔ والای وزارتله اشقودره سنجاغی توجيه بيورلدی.

جمادی‌الاولانك اونبنجی پازار كونی برسلطان تولد ايدوب شاه‌سلطان تسميه‌بيورلمش وانك ايچون دخی اوچ كون طوپ شنلكی ايدلمشدر.

روم ايلی قاضيعسكری علی زاده سيد محمد نورالدين افندی فحول علمادن برذات اولوب انجق پك زياده حديد المزاج اولديغندن مرافعه ديوانده برخصوصدن طولايی قائممقام پاشا ايله علناً مناقشه‌يه ابتدار ايتمش ودرحال حدت ايله قالقوب كيتمش اولمسيله مدت نصبی هنوز درت ماهه رسيده اولمشيكن ربيع‌الآخرك‌اونبنجی كونی عزل ايله مغنيسايه نفی اولندی ويرينه حالا امام اول شهرياری وسابقا صدر اناطولی اولان حافظ محمد كاملی افندی نصب وتعيين قلندی سرای همايوندن مخرج اولان اناطولی پايه‌لولرندن الحاج خليل افندی‌يه دخی بوصره‌ده روم ايلی پايه‌سی احسان بيورلدی.

سابقا اناطولی قاضیعسکری کوستندیلی طاهر افندی طور قدمایه تقلیداً لاابالیانه تعریضات ایله بالا پروازلق ایتمکده اولدیغندن جمادی الاولانك یکرمی اوچنجی کونی اریه‌لغی اولان تیره‌یه نفی واجلا واورادە نائب تعیین ایتمیه‌رك بالنفس اجرای احکام شریعت غرا ایلمسی امر اولندی . ایکی کون صکره تذکره‌جیسی بورناز بك زاده مدرسیندن درویش محمد اسعد بك دخی تاتار پازارینه‌نفی وتبعیدقلندی . اسکدار قاضیسی بوز اوقلی عثمان افندی دخی بعض ارتکابات ایله اتهام اولندیغندن هنوز مدت عرفیه‌سی ختام بولمدین بوصره‌ده عزل اولندی .

پهلوان ابراهیم پاشانك دیوان کاتبی اولوب بوندن اقدم اناپه حوالیسنك بعض اموریی تسویه ایچون اورایه کوندریلان خواجکان دیوان همایوندن سید افندی فی‌الاصل اول سمتلردن نشئت ایتمه اولمسیله اناپه‌یه وصولنده قبائل بکلریله الفت وامتزاج ایدرك انلری طرف دولتعلیه‌یه جلب وتسخیر وموسقولی طرفندن تنفیر ایتمشیدی بواثناده ناکهان وافر روسیه عساکری اناپه طرفلرینه هجوم واقتحام ایتدکلرنده سید افندینك تشویقیله اول جوارده بولنان قبائل خلقی روسیه عسکرینك اکثرینی قلیجدن کچوروب بقیة السیوفی فرار ایلمش اولدیغی ربیع الاولك یکرمی برنده درسعادته واصل اولان تحریراتدن اکلاشلدی . واول‌حوالیده قلت وندرت‌اوزره اولان طوز وبز مقوله‌سی اشیا کوندرلمسی تحریرات مذکوره ایله‌طلب اولندیغندن همان مطلوب اولان شیلرك کوندرلمسی استعجال بیورلدی .

روسیه‌لونك اناطولی حدودی حقنده بروجه بالا درمیان ایلدیکی شروط شاقه‌یه قارشو بووقعه‌نك ظهوری دولت علیه‌یه بادیٔ انشراح اولدی .

ناپلیونك روسیه دولتی علیهنه حاضرلغی کوندن کونه زیاده‌لشوب محاربه اماره‌لری قوت بولمقده اولدیغندن روسیه‌لو دولتعلیه حقنده اولان تکالیفنی برمرتبه دها تخفیف ایله عقد مصالحه‌یه مجبور اوله‌رق طرفین مرخصلری تکرار بکرشده اجتماع ایله بروجه آتی مکالمه‌یه کیرشمشلردر .

* دولت علیه ایله روسیه‌نك مصالحه‌سی *

بالاده بیان اولندیغی اوزره کچن سنه دولتعلیه‌ایله روسیه‌لو بیننده عقد متارکه وسیرت نهری حدود اولمق اساسی اوزرینه اون اوچ دفعه یرکوکیده وبردفعه بکرشده عقد مجلس مکالمه اولنه‌رق امر مصالحه قوهٔ قریبه‌یه کلمشیکن طرف دولتعلیه‌دن بواساسك تبدیل اولنمسندن طولایی روسیه‌لو کوجنمکله فسخ متارکه وقطع رشتهٔ مکالمه اولنمشیدی .

حالبوكه ناپلیونك روسیه اوزرینه یورویه‌جکی کرکی کبی تحقق ایلدیکندن روسیه‌لو دولتعلیه ایله مصالحه‌یه محتاج اولدیغنه مبنی روسیه ایمپراطوری آلکساندر کندوسنك موثوق ومؤتمنی اولان امیرال چیچاقوفی مأذونیت کامله ایله طونه اردوسی قوماندانی نصب ایلدی ٠

چونکه عثمانلی محاربه‌سنك دوامی روسیه دولتی ایچون پك مضر بر کیفیت ایدی زیرا طونه سواحلنده التمش بیك نفر بولندردقدن بشقه کیروده جنرال قوتوزوف قوماندا سیله قرق بیك نفردن مرکب برده احتیاط اردوسی طوتمغه مجبور ایدی ٠ حالبوکه ناپلیونك هجومنده یوز بیك عسکر روسیه‌لو ایچون بر بیوك قوت ایدی ٠ واولوقت دنیانك برنجی سواریسی اولان عثمانلولر ناپلیونك حاضرلمقده اولدیغی بردهشتلو اردونك صاغ جناحنده بولنه‌رق روسیه‌نك آچیق اوه‌لرنده نصل مهارتکارانه آت اوینا‌ده‌جقلری وروسیه‌لویه نه مرتبه شاشقنلق ویره‌جکلری محتاج تعریف دکل ایدی ٠ بناءً علیه چیچاقوفك تعلیماتی ایجاب حاله کوره روسیه‌لونك مطالبنی تخفیف ویالکز بسارابیا قطعه‌سنه قناعت ایدوبده بوصورتله دخی دولتعلیه‌یی اقناع ایده‌مز ایسه کمال شدت ایله هجوم واقتحام ایدرك استانبوله قدر یوریمك والحاصل عثمانلو محاربه‌سنه سریعاً برنهایت ویرمك خصوصلرندن عبارت ایمش ٠

بو سببدن ناشی دولتعلیه مرخصلری ایله روسیه مرخصلری اشبو بیك ایکیبوز یکرمی یدی سنه‌سی ربیع الآخرینك اون طقوزنجی جمعه کونی بکرشده روسیه مرخص اولی ایتالنسکینك خانه‌سنده تکرار اجتماع ایله اون بشنجی دفعه اولمق اوزره عقد مجلس مکالمه ایتدکارنده روسیه‌لو طرفندن اساس مصالحه اولمق اوزره درت ماده درمیان قلندی ٠ برنجیسی صربلونك امنیت واستراحتلری ضمننده امور داخلیه‌لری کندولرینه تفویض اولنوب پادشاه آل عثمان حضرتلرینك حقوق حکمداریسنه خلل کلمیه‌رك کمال انتظاملرینی التزامدر ٠ ایکنجیسی برکوکیده مذاکره اولندیغی اوزره افلاق وبغدانه دائر تنظیم اولنان شروطك تأییدی ماده‌سیدر ٠ اوچنجیسی اناطولی ماده‌سیدرکه محاربه‌دن اول والیوم اول جانبده روسیه‌لو یدنده بولنان اراضینك روسیه‌یه ترکیله قطع حدود اولنمق واکرشمدیکی حالده بوصورت قبول اولنماز ایسه روسیه‌لو یدنده بولنان اراضی بش سنه‌یه قدر تخلیه اولنمیوب مدت مرقومه‌ده طرفیندن مأمورلر تعیین و مذاکره اولنه‌رق تحدید قیلنمق ویاخود شمدی بوماده مصالحه شروطنده مسکوت ومتروك براغلمق شقلرندن برینك اختیاریدر ٠ دردنجی ماده برکوکیده قرار ویرلدیکی اوزره

سیرت نهرندن قطع حدود اولنمسیدر . مرخص افندیلر طرفندن بوکا جواباً
اوته‌دنبرو مصلحته مانع اولان باشلو سبب اناطولی ماده‌سیدرکه بو خصوصده
حدود قدیمه‌نك ابقاسندن ماعدا بر نسنه قبول اولنمامسی مأموریت قطعیه‌مز
اقتضاسندندر دیو مقابله ایدلدی . بعده روسیه مرخصلری طرفندن اعادهٔ مدعا
اولنه‌رق (اناپه‌دن کمحاله وارنجه اولان اراضیدن دولتعلیه‌نك نفعی یوق روسیه‌لویه
ایسه بورالرینك شدت لزومی اولمق حسبیله بوندن کف‌ید ایده‌مز وروسیه‌یه تابع
کرجی طائفه‌سنك وکوه‌البرز دینلان چرکس طاغی سمتنده‌کی قبائلك روسیه‌یه
تبعیتی جهتیله اول طرفلره مهمات سفریه وآنجه قریم جزیره‌سندن وطمان
طرفندن بحراً کتوریلوب اول جانبه اخراج واندن سهولتله ایچرویه نقل اولنور
قبل‌السفر دخی بورالره اولان شدت احتیاجنی دولتعلیه‌یه اشعار وحتی اوروپاده
جاری اولان عادت اوزره اول طرفلرك ثمن ایله اشتراسنی ایراد وتذکار ایتمش
ایسه‌ده دولتعلیه‌ده اول عادت اولمدیغندن تردد اولنوب بعده نقل اشیایه رخصت
ویرلمشیدی) دینلدی .

بروطرفدن دخی دولتعلیه‌نك ابحار وانهارنده روسیه تجار سفینه‌لرینك آمدوشدینه
مساغ اولمق جهتیله بوندن بویله دخی فاش صویندن یاخود بشقه صو وارایسه
اندن اقتضا ایدن لوازمی نقل ایدر دیو جواب ویرلدی .

فرداسی جمعه ایرتسی کونی عقد اولنان مجلسده ینه بواناطولی ماده‌سی موضوع
بحث اولدی . روسیه مرخصلری سالف‌الذکر شقوق ثلثه‌دن برینك اجراسنی
تکلیف ایدوب بروطرفدن دخی حدود قدیمه‌نك ابقاسی امرنده اصرار کوسترلدیکنه
بناءً بوماده ینه قرارسز قالدی . بعده روسیه مرخصلری طرفندن سیرت نهرندن
قطع حدود اولنمق خصوصنده اصرار کوسترلدی . مرخص افندیلر طرفندن دخی
پروت نهرینك برمقداری حدفاصل اوله‌رق کلی واسماعیل قلعه وقضالری دولتعلیه‌ده
قالمق اوزره قوندق صویندن قطع حدود اولنمسی صورتی درمیان ایدلدی . الحاصل
طرفینك افکار وآمالی بیننده ینه مباینت کلیه کورلدی . روسیه‌لو ایسه فرانسه
ایله بینلرنده عن‌قریب محاربه وقوع بوله‌جغنه علم یقینی حاصل ایلمش اولدیغندن
دولتعله ایله مصالحه‌یه مجبور اولوب فقط بوراسنی کتم ایدرك مصالحه آرزوسنی
بیهوده یره قان دوکلمك ایچون انسانیت وفتوته بنا ایتمکله برابر بر طرفدن
دخی صلحك بقاسی ایچون اره صره ناپلیون ایله مخابره‌دن خالی دکل ایدی .
دولتعلیه دخی انلرك بیننده قریباً محاربه وقوع بوله‌جغنی امارات قویه ایله
استدلال ایدرك روسیه‌لو ایله اولان مکالماتده خیلیدن خیلی دریجه طاورانمقده

(ایسه‌ده)

ایسه‌ده بو بابده بر علم قطعی حاصل ایده‌مدیکندن و بونجه وقتلردنبرو محاربات داخلیه و خارجیه ایله بیتاب اولوب اردوی همایون دخی پك پریشان بر حالده بولندیغندن روسیه وفرانسه بیننده‌کی بینونتی فرصت اتخاذ ایدرك امکانك مساعد اولدیغی مرتبه منافعنی محافظه‌یه و برشی ضایع ایتمکسزین روسیه‌لو ایله عقد مصالحه‌یه بذل مقدور ایتمکله برابر روسیه‌لو ایله هنوز دردست اولان رشتهٔ مکالمه‌یی بتون بتون قیرمغه دخی جسارت ایده‌مزدی . واکرچه ناپلیون مقدم ومؤخر دولت علیه‌یی روسیه محاربه‌سنده دوام وثباته وکندوسیله عقد اتفاقه تشویق ودعوت ودرلو وعد ووعیدلر ایله اقناعه غیرت ایلردی حتی دولتعلیه‌نك بروجه بالا روسیه ایله اولان متارکه‌سنی فسخ ایدوبده یکیدن تدارکات حربیه‌یه قیام ایلمسی ناپلیون ایله اتفاقنه حمل اولنور وباب عالی انکله اتفاق ایده‌جك کبی کورینور وناپلیون دخی باب عالینك وعد اتفاق حقنده قوللاندیغی لسان دیپلوماتی‌یه الدانور ایدی . حتی دولتعلیه‌ایله روسیه علیهنه برمعاهدهٔ اتفاق یاپمق اوزره بواثناده جنرال‌قونت اندره اوسیسی‌یی استانبوله اعزام ایتمشیدی . انجق دولتعلیه ناپلیونك وفاسزلغنی تجربه ایتمش وانك یوزندن پك چوق خساراته اوغرامش اولمسیله اندن اوقدر متأثر ومتنفر ایدی‌که بر وجهله انك اتفاقنه داخل اولمق ایسته‌مزدی . بو جهتله وکلای دولتعلیه فرانسزلرك سوزلرینه اصلا اهمیت ویرمیوب فقط الدانیور کبی کورینه‌رك انلری پك اعلی الدادیورلر ایدی . وروسیه‌لونك دولتعلیه حقنده سوء قصدی مسلماتدن بولنمش ایسه‌ده ناپلیون اولوقت روسیه‌لویی ایستدیکی کبی ازمش اولسیدی عودتنده مقدما آلکساندر ایله پایلاشه‌مدیغی استانبول اوزرینه یوریمه‌جکنه دولتعلیه امنیت ایده‌مزدی وبالعکس مغلوبیتی صورتنده دولت‌علیه اوروپانك افکار عمومیه‌سنه قارشو نه مشکل موقعده بولنه‌جغنی دوشونمك لازم کلوردی . چونکه ناپلیونك اولوقت قوهٔ قاهره‌سی جمله‌نك معلومی اولدیغی حالده افکار عمومیه هپ انك علیهنده ایدی افکارعمومیه ایسه نهایت هرشخصه غلبه ایده‌کلمشدر . هرحالده افکار عمومیه‌یی کوزتمك لازمدر بوکا ناپلیونك انجام احوالی دخی دلیل واضحدرکه اقبال واقتدارینه مغرور اوله‌رق افکار عمومیه‌یی صایمزدی بو صایغیسزلق ایسه نهایة الامر کندوسنی محو ایتمش ومتفقلرینی دخی عظیم خساراته اوغراتمشدر . روسیه‌لو دخی بوکره دولتعلیه ایله مواد مصالحه مکالمه‌سنه قیام ایله برابر فرانسه علیهنه دولتعلیه‌ایله براتفاق معاهده‌سی تنظیمنه دخی سعی واقدام ایدیوردی حالبوکه اوروپا دولتلری مجرد کندی منفعتلری ایچون دولت علیه‌یی جلب ایتمك قیدنده بولندقلری بالتجربه معلوم اولدیغندن دولت علیه هیچ برینك اتفاقنه باغلانمق

ایستمیوب یالکز کندی منافعنی دوشونور وشان ومنافعنه توافق ایده بیله‌جك صورتده روسیه‌لو ایله عقد مصالحه ایدرك غوائل حربیه‌دن قورتیلوبده ناپلیون ایله روسیه‌لو بیننده وقوع بوله‌جق مصادماته‌قارشودن‌سیرجی‌اولمق‌املنده بولنوردی . الحاصل روسیه‌لو دولت علیه ایله مصالحه‌یه مجبوریت کوروب دولت علیه دخی استراحته پك زیاده محتاج اولدقدن بشقه بعض دول اوروپا دخی کندوسنی‌جزئی فداکارلق اختیاریله مصالحه‌یه مبرمانه تشویق ایلمکده ایدی . بناءً علیه طرفین مرخصلری بر برینه یاقلاشه‌رق موضوع بحث وجدال اولان ماده‌لری تعدیل‌ایلدیلر . شویله‌که : روسیه‌لونك روم ایلی جهتنده مطمح نظری بسارابیا ایله برابر افلاق وبغدانه وطونه نهرینك اغزلرینه مالك اولمق وصربستانك کاملاً استقلالنی قازانمق ایکن یالکز بسارابیانی تملکه وکلی بوغانده اشتراکه قانع وصربستانك نیم مربستلکنه راضی واناطولی طرفنده‌که ادعالرندن کلیاً فارغ اولوب اقدمجه رکاب همایوندن لدی الاستیذان استانبولجه دخی صور مشروحه موافق حال ومصلحت کورلمش ایدوکندن مرخصلر بیننده مذاکره ومباحثه اولنه‌رق نهایت (پروت نهری مملکت بغدانه دخولندن‌طونه‌یه منصب اولدیغی‌محله قدر واندن نهرطونه‌نك ساحل یساری کلی بوغازیله بحره قدر ممالك دولتینی فاصل وکلی بوغازی طرفین بیننده مشترك وافلاق وبغدانك امتیازات سابقه‌سی باقی اولمق واناطولی سمتنده وسائر محللرده اولان حدود قبل السفر اولدیغی وجهله ابقا اولنمق وصربستان قلعه‌لرینه طرف دولت علیه‌دن قونیله‌جق مستحفظلر طرفندن صربلو حقنده‌زجر وتعدی وقوع بولمامسی ایچون بوبابده لازم اولان امن واستمالتلرینی ودولتعلیه‌نك بعض‌جزائر بحرسفیدده ومواقع‌سائره‌ده‌اولان رعایاسنك نائل اولدقلری‌فوائدمثللو صربلونك دخی اموداخلیه‌لرینك‌کندوطرفلرندن اداره‌سی وویرکولرینك‌بروجه مقطوع لدی‌التخصیص کندویدلرندن قبض وتسلیمی مثللو واقع اوله‌جق‌استدعالرینی دولتعلیه صرپ قومی ایله تنظیم ایلمك) ماده‌لرینه قرار ویرلدی وبومنوال اوزره برقطعه اساس مقاوله سندی یاپلدی . وجمادی‌الاولانك طقوزنجی چهارشنبه کونی عقد اولنان اون طقوزنجی مجلسده اولان بوسندك ترکجه سیله فرانسزجه‌سی مقابله ایدلدی . بعده روسیه‌لونك ایران دولتیله عقد مصالحه ایتمسی مرخص افندیلر طرفندن تکلیف اولندقده روسیه مرخصلری دولت علیه‌نك بویله برسعی جمیلی استحسان اولنور لکن عهدنامه‌یه اویله برشرط درج اولنه‌ماز دیدیلر ایسه ده بوکا دائر جریان ایدن مباحثاتك نتیجه سنده روسیه دولتنك ایران دولتیله عقدمصالحه‌لری خصوصنده طرف دولت علیه‌دن مساعیٔ جمیله صرف اولنمسنه روسیه دولتنك‌راضی

اولەجغی متضمن عهدنامەیە برمادە درج ایدلمسنە روسیە مرخصلری طرفندن موافقت کوسترلدی .

روسیەلو بوسفر اثناسنده بوجاق تعبیر اولنور بسارابیا قطعەسنی استیلا ایتدکدە بوجاق تاتارلرندن یدیصان قبیلەسنی طورلە نهرندن امرار ایلە روسیە ممالکندە اسکان ایلمش اولدیغندن قبیلۀ مرقومە ممالك دولتعلیەدە اسکان اولنملری ایچون باب دولتە مراجعت ایلمش اولدقلرینە مبنی بونلرك ممالك دولتعلیەیە نقللری خصوصی دخی مجلس مذکوردە لدی‌الایراد روسیە مرخصلری طرفندن بوکا جوابا روسیە دولتنە ترك اولنان یرلرك اهل اسلامی ایستدکلری حالدە ممالك دولتعلیەیە نقل خانە ایتمکە مأذون اولملری حقندە مصالحەنامەیە برمادە درج اولنەجغندن یدیصان قبیلەسنك خاصةً ذکری لازم کلمز دیدیلر ایسەدە قبیلۀ مرقومەنك کرارا دولتعلیەیە مراجعتلری وقوع بولمش اولدیغنە مبنی عهدنامەدە صراحةً ذکر اولنملری مطلوب وملتزم عالی اولدیغندن بونلر حقندە برفقرۀ مخصوصە درجنە قرار ویرلدی .

فرداسی پنجشنبە کونی عقد اولنان یکرمنجی مجلس مکالمەدە روسیەلو طرفندن ردواعادە اولنەجق مملکتلرك تخلیەسی خصوصی موضوع بحث اولوب بونك ایچون روسیەلو طرفندن اوچ بچق آی مهلت ایستنلدکدە اول امردە بروطرفدن استکثار اولندیسەدە پروتدن ایرشوەیە قدر مواقع کثیرەدە روسیەلونك عسکر وادواتی موجود اولدقدن بشقە بلغراددە دخی عسکری بولندیغندن بونلرك نقلی ایچون اوقدر مدت تعیینی نصابندە کورلدی .

بروجە مشروح قرار کیر اولان مواد اساسیەیە کورە اون التی مادەیی حاوی تنظیم اولنان مصالحە سندلری اشبو بیك ایکییوز یکرمی یدی سنۀ هجریەسی جمادی‌الاولاسنك اون یدیسنە مصادف اولان بیك سکزیوز اون ایکی سنۀ میلادیەسی مایس رومیسنك اون التنجی کونی بکرشدە امضا ومبادلە اولندقدن صکرە اشبو مصالحەنامە مرخص اول غالب افندینك مهرداری ایلە رکاب همایونە تقدیم ایدلدی وجمادی‌الاولانك یکرمی طقوزنجی کونی مهردار افندی درسعادتە وصول بولدی .

فرداسی شیخ‌الاسلام قوناغندە مجلس شوری عقد اولندی مصالحەنامە اوقوندی قبول قیلندی وغرۀ جمادی‌الاخرە تاریخیلە تصدیقنامەسی یازلدی صورتی زیردە(١) اشارتیلە ایراد اولنور .

بوندە دولتعلیە باشلوجە ایکی مضرتە اوغرامشدر بری روسیەنك بسارابیایی الە کچورمسیلە ولوکە اشتراکا اولسون کلی بوغازینە مالك اولەرق طونە نهرینە اباق باصمسیدر ایکنجیسی صربستانك ولوکە بردرجەیە قدر اولسون سربستلکیدرکە

موره اهالیسنه سوء مثال اوله‌رق بوندن صکره انلر دخی داعیهٔ سربستی واستقلاله دوشمشلردر .

بووجهله مصالحه‌نك قبول وتصدیق اولنیورمسندن طولایی شانی زاده اول وقتك وکلاسنه اعتراض وتعریض ایدر و (اول ایامده فرانسزلر قوهٔ کامله ایله روسیه‌لو علیهنه حرکت اوزره اولدقلرندن اکر تعویق صلح وسوق عساکر کلیه ایله روسیه‌نك اول طرفده کسر قوتنه اهتمام واقدام اولنسیدی فرانسه منهزم اولسه بیله غلبهٔ کلیهٔ روسیه‌دن امین اولمغله ینه برکوزلجه مصالحه اولنمق احتماله پك یقین ایدی) دیو ادعا ایلر . حالبوکه اولوقت فرانسه ایله‌روسیه بیننده هنوز محاربه اعلان اولنمامشیدی اول عصرك احوال پولتیقیه‌سی ایسه پك مبهم ومشوش ایدی متحارب دولتلر درحال بربریله اتفاق ایدیویرر ومتفقلر بغتةً یکدیکری علیهنه قیام ایلر ایدی وظاهرا ناپلیون ایله متفق اولنلرك اکثری ایچ یوزندن انك علیهنه سعی ایدرك اضمحلالنك چاره‌سنی ارارردی قاین پدری ومتفقی اولان آوستریا ایمپراطوری بیله بو افکارده ایدی شوحالده دولتعلیه‌نك تلونی مجرب اولان ناپلیونه اویوبده روسیه محاربه سنده اصراری عاقل ودور اندیش کاری دکل ایدی دفع مضرت جلب منفعتدن مقدمدر واحتمال ضرر ضرر درامااحتمال فائده فائده دکلدر شوراسیده جای ملاحظه ایدی که انکلتره‌لو بتون دنیایی ناپلیونك علیهنه قالدرمغه چالیشورکن دولتعلیه ناپلیون ایله متفق اولسه انکلتره‌لو کوجنوب بحرا دولتعلیه‌یی تضییق ایده جکی درکار ایدی بناءً علی ذلك اول وقتك وکلاسی حقنده شانی زاده‌نك اعتراضی حقسز کورینور .

شوراسی موضوع بحث ومناظره اوله بیلورکه بکرش مصالحه‌سنك تصدیقنامه‌سی بروجه بالا باب عالیدن غرهٔ جمادی الآخره تاریخیله یازلمش ایکن طرفین بیننده رسماً تصدیقنامه‌لرك مبادله‌سی ایکی آیدن زیاده تأخر ایتمشدر .

حالبوکه زیرده بیان اولنه جغی اوزره اواسط جمادی الآخره‌ده فرانسزلر نمین نهرینی تجاوز ایله روسیه‌لویه اعلان حرب ایلدیلر . ایشته اولوقت دولتعلیه بکرش مصالحه‌سنی رد ایدوبده کندوسنجه دها زیاده منفعتلو شرائط ایله مصالحه طلب ایتسه اولمازمیدی دیو برسؤال وارد اولور . وبوکا جوابا دینلورکه اوت هنوز تصدیقنامه‌لر مبادله اولنمامش اولدیغی جهتله دولتعلیه اصولا وقاعدةً بومصالحه‌یی رد ایده بیلوردی لکن نتیجه‌سی مجهول برحالده بولنوردی . چونکه مقدما سیرت نهری حدود اولمق اساسی اوزرینه موادّ مصالحه بالمذاکره انعقادی قوهٔ قریبه‌یه کلمشیکن دولتعلیه بو اساسی تبدیل ایتمکله قطع رشتهٔ مکالمه اولنوب بعده روسیه‌لو برمرتبه دها تنزل ایله مکالمه‌یه یناشه‌رق وتکالیف سابقه‌سنی خیلیدن خیلی تخفیف ایدرك طرفینك موافقتیله یاپلمش

اولان مصالحه شرائطنی تکرار دولتعلیه رد ایتمش اولسیدی روسیه لونك تکرار مکالمه یه کیرشمسی قابل اوله میوب یاهرچه باد اباد دیه رك کمال شدت وسرعت ایله استانبوله طوغری یورر ویاخود فرانسه محاربه سنك نتیجه سنه انتظار ایله دولتعلیه مصالحه سنی یوزی اوستنه براغور ایدی دول سائره دخی هرحالده آنی حقلو کورر ایدی واوروپانك افکار عمومیه سی اکا مساعد اولدیغندن فرانسه یه غالب کلدیکی کبی دولتعلیه یه الك ابتدا تکلیف ایلمش اولدیغی شرائط شاقه یی خواه ناخواه قبول ایتدیره بیلوردی . اول حالده بو مصالحه یی رد ایلمش اولان وکلا مسؤل اوله رق اویله برفرصت الویرمشیکن فوت ایتدیلر دیو هرکس آنلرك اوزرینه هجوم ایدرك اعداملری ایله متسلی اولملر ایدی .

قالدیکه بکرشده مصالحه نامه لر امضا ومبادله اولندیغی کبی روسیه لو اجرای مقتضاسنه مباشرت ایدوب حتی بالاده بیان اولندیغی اوزره افلاق بقه سنده قالمش ومؤخراً حرب اسیری حکمنده طوتلمش اولان جبار زاده جلال الدین پاشا ایله رفقاسنك سبیللرینی تخلیه ایلمش اولدیغندن خلال رجبده جلال الدین پاشا درسعادته ورود ایتدی وطرف شاهانه دن الباس خلعت ایله تطییب وتلطیف بیوریله رق اسکداره کچوب برقاچ کون صکره منصبی اولان سیواس جانبنه کیتدی . واولوجهله مصالحه قرارکیر اولمق حسبیله دولتعلیه دخی تهیئات حربیه دن فراغت ایله همان امور داخلیه سنك تنظیمنه مباشرت ایلدی حتی وارنه محافظی بیلانلی مصطفی پاشا دخی جلال الدین پاشادن برقاچ کون صکره درسعادته کلوب مظهر احسان والتفات پادشاهی اوله رق اسکداره عبور ایله اورادن منصبی اولان اطنه جانبنه عزیمت ایتدی . وبواثناده پیدرپی خوجه بك طرفندن تجار کمیلری کلوب کیتمکه باشلادی ودولتعلیه ایله روسیه دولتی بیننده مناسبات تجاریه عودت ایلدی . ودولتعلیه یی روسیه لو ایله مصالحه یه تشویق ایتمکده اولان انکلتره لو ایله روسیه لو بیننده زیرده بیان اولنه جغی اوزره اسوجلونك وساطت ومعرفتی ایله اوائل رجبده براتفاق معاهده سی یاپلمش واواسط رجبده انکلتره دولتنك یکی ایلچیسی سیررو برلیستون پروسیا مصلحتکذاری بوزوویچ ایله برلکده درسعادته وصول بولمش ایدی .

برهفته صکره ناپلیونك دولتعلیه ایله بر معاهدهٔ اتفاق یاپمق اوزره درسعادته اعزام ایلمش اولدیغی جنرال اندره اوسسی دخی درسعادته کلدیسه ده انکلیز ایلچیسنك یاننده انك سوزی مثمر ومؤثر دکل ایدی . شو حالده وکلای دولتعلیه نك امضا تحتنه آلنمش اولان بکرش مصالحه سنی رد ایلملری پك مشکل ایدی .

مقدمات مشروحه یه نظراً بکرش مصالحه سنك قبول وتصدیقندن طولایی اول عصرك

وكلاسنه اعتراض چندان موجه كورلمز . بلكه اولوقت دولتعليه روسيه‌لو ايله اتفاق ايدوبده ناپليونك انهزامندن صكره اوروپا مجالس دوليه‌سنه داخل اولسيدى دها كارلى چيقار ورا كوزه‌يى و بلكه اكا تبعا قطعا رويى دخى اله كچورر واحتمالكه روسيه‌لو ايله فرانسه عليهنه اتفاق ايتديكى تقديرده روسيه‌لو بساراب‌يا قطعه‌سندن دخى واز كچر ايدى دينه‌بيلور . لكن بو دخى دولتعليه‌نك ملاحظه‌سنه الويرمزدى .

زيرا روسيه‌نك طونه جهتى قوماندانى اولان چيچاقوف دولتعليه ايله براتفاق معاهده‌سى ياپوبده طونه‌ياليسنده‌كى روسيه اردوسيله عثمانلو اردوسنى برلشديره‌رك ايللريا و بلكه ايتاليا اوزرينه هجوم ايله فرانسزلرى شاشرمق وبوطريقله بربيوك شان قزانمق سوداسنه دوشمشيدى بوصورتده ايسه روسيه اردوسنك ممالك دولت عليه‌يى ياروب كچمسى وبوآرالق صربستانى اس‌الحركات اتخاذ ايتمسى لازم كلوب بودخى اولوقت دولتعليه‌جه اجراسى مشكل برمسئله اولديغندن بوكا طرف دولتعليه‌دن موافقت اولنه‌مامشيدى . ايشته هنوز تصديقنامه‌لرك مبادله اولنه‌مامسنه سبب بوايدى . چيچاقوف ايسه بوبابده دولتعليه‌نك موافقتندن مأيوس اوليجق موجود معيتى اولان عساكر ايله استانبول اوزرينه يوريمكى تصور ايدرك ايمپراطور آلكساندردن استيذان وبرقاچ سنه‌لردنبرو اوروپا خريطه‌سنجه وقوعبولان بونجه تبدلات وانقلابات آره‌سنده استانبول الده بولنورسه قطعيا روسيه يدنده قالمسى مأمول اولديغنى درميان ايتمسى اوزرينه آلكساندر اول امرده بويله برطاتلى خوليا ايله تردده دوشمش وبلكه اويولده چيچاقوفه رخصت و يرمكى قورمش ايسه‌ده كندى ممالكنه برقوى دشمن كيرمش اولديغى حالده كندوسنك ممالك عثمانيه‌يه اقتحام واستانبول اوزرينه يوريمك كبى برمخاطره‌لو ايشه قيام ايلمسى پك بيوك تدبيرسزلك اوله‌جغنى تخطر وعلنا اتفاقلرينى قبول ايلديكى انكلتره واسوج ايله اتفاقلرى مأمول اولان اوستريا و پروسيانك بوتشبثدن منفعل اوله‌جقلرينى وناپليونك زوريله يالكز اوتوزبيك عسكر سوق ايدن آوستريالو اول حالده مجموع قوتيله افلاق و بغدان اوزرينه يورويه‌رك چيچاقوفك اردوسنك آرقه‌سنى آله‌جغنى تذكر ايدوب چيچاقوفه تموز افرنجينك اون سكزى تاريخيله تحرير وارسال ايلمش اولديغى تعليماتده دولت عثمانيه ايله اتفاق خصوصنده اصراردن فراغت ومصالحه ايله اكتفا واستانبول ايشنى وقت آخره تعليق ايله همان بكرش مصالحه‌سى تصديقنامه‌لرينك مبادله‌سنى وطونه ياليسنده‌كى روسيه عساكرينى استصحاب وقمنسقه وپولوسق طريقيله عودت وتورمازوف اردوسنى دخى معيتنه الوب برجسيم اردو تشكيل ايله اوكنه كلانى چكنه‌يه‌رك وارشاويا طرفنه حركت ايله فرانسزلرى

(اشغال)

اشغال ایلمسنی امر ایتمش اولدیغنه مبنی بوامرك بکرشه وصولنده همان تصدیقنامه‌لر مبادله اولنمش وانك اوزرینه اواسط شعبانده اردوی همایوندن ممالك محروسه‌نك هرطرفنه اوامر علیه تسییر ایله رسما اعلان مصالحه قیلنمشدر .

الحاصل اولوقت دولتعلیه‌یه کوره متخذی اولان اصول بی طرفیدن اسلم طریق یوق ایدی فقط بوندن روسیه‌لو دخی عظیم فائده کوردی که ناپلیون ایله محاربه‌یه طوتشه‌جغی وقت عثمانلو محاربه‌سندن قورتلمش اولدی . مرویدرکه آلکساندر کندوسنك اویله برطار وقتده بکرش مصالحه‌سنك قبول وتصدیق بیورلمش اولمسندن طولایی دائما دولتعلیه‌نك غیرتنی کودرمش ودائما لسانا دخی تشکر ایدرمش . ناپلیون ایسه دولتعلیه‌دن نقدر دوستلق کوردیسه اوقدر کملك ایتمش ودولتعلیه اندن مأمول ایتدیکی تشکر یرینه دائما خاطر شکنانه سوزلر ایشتمشدر . حالبوکه عثمانلولردوستلق قدرینی بیلور وثبات واستقامتی‌سور وفاکار وشکر کذار برملت ممدوحه اولدقلرندن وفاسز ومتلون آدملردن تنفر ایدرلر انکلیزلره صحیح وصمیمی محبتلری دخی بوندن ناشی ایدی .

ایران دولتی دخی کندوسنك موافقتی استحصال اولنمقسزین دولتعلیه‌نك روسیه‌لو ایله عقد مصالحه ایتمش اولمسندن طولایی کوجنمشیدی . بونده ایرانلونك حقی وارمیدی یوقمیدی بونی دخی محاکمه ایده‌لم . جلد تاسعده یکرمی التی سنه‌سی وقایعی صره‌سنده بیان اولندیغی اوزره یسنجی زاده عبدالوهاب افندی سفارتله ایرانه مأمور اوله‌رق سنهٔ مرقومه ربیع‌الآخری اواسطنده طهرانه واروب وفتحعلی‌شاه حضورینه چیقوب حامل اولدیغی نامهٔ همایونی تسلیم ایتمشدر . واولوقت دولتعلیه کبی ایران دولتی دخی روسیه‌لو ایله محارب اولدیغندن بونامهٔ همایونده حربه‌دائر انجق (جهت جامعهٔ اسلامیه اقتضاسنجه عدو دینمز اولان مسقولرك اولطرفده دخی قهر واستیصاللری امرنده لازم کلان خصوصاتك دخی سفیر مومی الیه وساطتیله جانب دولتعلیه‌مزه اشعاریله تشیید ارکان خلوص ووداده همت قیلنمق) فقره‌سی مندرج اولوب حرب وصلحده برابر بولنمق اوزره میانه‌ده بر اتفاق معاهده‌سی عقد اولنمامشیدی . وعبدالوهاب افندینك اصل مأموریتی ایرانلو طرفندن بابان پاشالرینه وعلی الخصوص عبدالرحمن پاشایه صحابت اولنمامسی وقارص واخسخه سرحدلرنده کی دولت علیه مأمورلرینه لدی‌الحاجه معاونت اولنمسی التماسندن عبارت اولدیغی حالده ایرانلو طرفندن بابان پاشالرینك ایران دولتنك انضمام رأییله انتخاب اولنملری وبغداد والیلرینك ایران دولتنه قارشو رضا جویانه حرکت ایلملری تکلیف اولنوب بوایسه حقوق ملله وقواعد مصافاته مغایردر . واولوقت ایش فتحعلی شاهك ولیعهدی اولان نائب السلطنه عباس میرزا

يدنده اولوب اودخی تبریز ایالتنده سفر بر بولنمغله عبدالوهاب افندینك اورایه کیتمسی وعباس میرزا نزدنده توقف ایتمسی تکلیف اولندیغنه مبنی عبدالوهاب افندی تبریزه کیتمشیدی . عبدالوهاب افندی تبریزده ایکن ایرانلولر طرفندن حقوق ملله مغایر بروقعه دها ظهوره کلمشدر .

شویله که : ایرانلولر وان حدودینه تجاوز ایله دولت علیه تبعه‌سی اولان ارمنیلردن برچوق اسیر المشلر ایدی . عبدالوهاب افندینك وقوعبولان التماسنه مبنی عباس میرزا انلری بدل مثلیله عساکر ایرانیه یدندن الوب اطلاق ایلمشدر . حالات مشروحه‌دن طولایی دولت علیه‌نك اشتکایه حقی وار ایکن ایرانلونك اشتکاسی نابجا ایدی . وبوکره دولت علیه‌نك روسیه‌لو ایله عقد مصالحه ایتمسندن طولایی ایران دولتی ایرانده‌کی انکلیز ایلچیسنه بث شکوی ایتدکده انکلیز ایلچیسی دولت علیه‌نك معذور اولدیغی بیانیله ایران دولتنك دخی روسیه‌لو ایله عقد مصالحه ایلمسنی توصیه ایتمکده ایدی . قالدیکه بالاده بیان اولندیغی اوزره بکرش مجلس مکالمه‌سنده دولت علیه مرخصلری ایران دولتنی دخی مصالحه‌یه ادخاله چالیشوب بوکا مقتدر اوله مدیلر ایسه‌ده هیچ اولمز ایسه بوکا دائر مصالحه نامه‌یه برفقره درج ایتدردیلر وایکی دولت اسلامیه‌نك تقویت مناسباتنه غیرت کوستردیلر . امامصالحه‌نك بر مدت دها تأخیری موافق حال ومصلحت دکل ایدی .

ابحاث سابقه بروجه آتی ایراد ایده‌جکمز تحقیقات ایله برمرتبه دهامتضح اولور .

* موسقوه محاربه سنك فذلکه مبادیسی ونتایج عجیبه‌سی *

بواثناده ناپلیونك بروجه بالا حاضرله‌مقده اولدیغی محاربه حالا دیللرده داستان اولان موسقوه ملحمهٔ عظیمه‌سی وناپلیونك باشنه کلان فلاکتلرك دیباجه‌سیدر . ناپلیونك بونده اوغرادیغی خسارات عظیمه بر سنه صکره لپسقه محاربه سنده واندن برنجق سنه صکره واترلو محاربهٔ مشهوره سنده کلیا مغلو بیتنه ونهایة الامر تخت سلطنتدن محرو میتنه بادی واوروپانك بشقه شکل وهیئته کیرمسنه سبب عادی اولدیغی کبی دولت علیه‌نك احوال پولتیقیه سنه دخی بیوك تأثیری اولمشدر . بووقته قدر ناپلیونك ابراز ایلدیکی بونجه تدابیر پسندیده اوزرینه اویله اضمحلالنی منتج اولان بر محاربه‌یه تشبثی امور غریبه‌دندر . عجبا ناپلیون قضارا برخطاده‌می بولندی یاخود کبروغروری حسبیله باشه چیقمیه‌جق افکاره‌می صاپلاندی . یوخسه احوال عمومیهٔ پولتیقیه‌می انی بویله بر چیقماز یوله سوق ایتدی . بورالرینی تحقیق ایلمك تاریخچه یك مهم اولان مسائلدندر .

(بو محاربه

بو محاربه سبب واحددن ناشی اولمیوب بلکه نیجه سنه‌لردنبرو مسلسل و متصل ظهوره کلان بر چوق اسباب و مقدماتك اجتماعندن نشئت ایتمش بر وقعه‌در . اسباب مرقومه‌نك اکثری یوقاروکی جلدلرده صره سیله متفرقا و اجمالا بیان اولنمشیدی انجق یك نظرده کیفیت معلوم اولمق ایچون بوراده انلرك فذلکه‌سی و نتائج مترتبه‌سی بیان اولنه‌جقدر .

شویله که : جلد سادسده بیان اولندیغی اوزره (١٢٠٨) سنهٔ هجریه‌سنه مصادف اولان (١٧٩٣) سنهٔ میلادیه‌سنده فرانسه قرالی اون التنجی لویی قتل اولنه‌رق افکار اختلالیه و جمهوریه هر طرفه سرایت ایتمکه باشلادیغندن بو سرایتی منع ایچون دولت علیه و اسوچره و دانیمارقه‌دن ماعدا بالجمله دول اوروپا اتفاق ایلدیلر و بدایت امرده غالب کلدیلر ایسه‌ده صکره بینلرنده ظهوره کلان مباینتدن ناشی موفق اوله‌مدقلری جهتله بلچیقا مملکتی فرانسه جمهوریتك ید استیلاسنده قالوب فلمنك دخی ناچار فرانسه ایله متفق اولمق شرطیله باتاویا جمهوریتی نامنی الدی و رین نهرینك صول یقه‌سی پروسیا طرفندن تخلیه اولنمغله غالبیت فرانسزلر یدنده قالدی . فرانسه اختلالنك الك بیوك دشمنی پروسیا قرالی ایکن اوستریالویه حسدندن ناشی لهستان مسئله‌سیله مشغول اوله‌رق و اغراض مخصوصه‌سی ایچون دول اوروپادن آیریله‌رق (١٧٩٥) سنهٔ میلادیه‌سنده رین نهری فرانسه‌نك حدود طبیعیه‌سی اولمق اوزره فرانسه جمهوریله منفرداً عقد مصالحه ایلدی .

(١٧٩٦) سنهٔ میلادیه‌سنه مصادف اولان بیك ایکییوز اون سنهٔ هجریه‌سی اواخرنده باب عالی ایله فرانسه ایلچیسی بیننده بر اتفاقنامهٔ تدافعی تنظیم اولنوب بو وسیله ایله فرانسز ایلچیسنك درسعادتده مظهر التفات و نوازش اولمسندن طولایی دول متفقه ایلچیلری شکایت ایدر اولدیلر . حالبوکه متفقلرك چوغی پروسیا ایله فرانسه بیننده بر وجه بالا عقد اولنان مصالحه‌یه داخل اولوب طوسقانه ایسه اولجه عقد اتفاق ایلمش اولدیغندن اتفاق عمومی الغا ایدلمش و اوستریالو میدانده یالکز قالمش ایدی . بونك اوزرینه فرانسزلر جنرال بوناپارته‌نك تحت قومانده‌سنده اولدقلری حالده ایتالیاده اوستریالویه غالب کلوب (١٧٩٧) سنهٔ میلادیه‌سنده عقد متارکه اولنه‌رق مکالمه‌یه شروع ایدلدیکی و مواد اساسیه‌یه قرار ویرلدیکی صره‌ده بوناپارته وندیك اوزرینه سوق عسکر ایله بونجه ییللق وندیك جمهوریتی الغا ایتدی . متعاقباً (قامپوفورمیو) نام محلده اوستریا و فرانسه بیننده عقد اولنان مصالحه موجبنجه رین نهرینك صول یقه‌سی فرانسه‌یه براغلدی . و ایتالیانك شمالی چیزالپینا جمهوری نامیله بر جمهور اولدی و وندیك جمهوریتك ممالکی دولتین بیننده تقسیم اولنه‌رق وندیك

ایله دالماچیا آوستریالویه ترك اولنوب بو جهتله قطارو دخی اوستریالوده قالدی . ارناودلق سواحلنده واقع پوترنیتو وپارغه و پروزه ایله پروزه کورفزنده واقع اولوب حالا یونان یدنده بولنان وونیچه قلعه وناحیه‌لری اولوقت ونديك جمهوری یدنده بولندیغندن بو نواحیء اربعه‌یی ونديك ممالکندن اولان جزائر یونانیه ایله برابر فرانسه‌لو الدی . المانیا پرنسلرینك فرانسه‌یه ترك اولنان مملکتلرینه مقابل رین نهرینك صول یقه‌سنده کندولرینه دیکر ممالك ویرلمك اوزره اولوقت راستاد نام محلده برمجلس مکالمه آچلدیسه‌ده برشیئه قرار ویریله‌مدی . بو اثناده پروسیا قرالی فوت اولوب آکا خلف اولان اوچنجی فره‌دریق کلیوم دخی بی طرفلق مسلکنده ثبات ایتدکدن بشقه آوستریالونك بروجه بالا تنزل شان واقتدارینه نظر ممنونیت ایله باقمقده ایدی .

دولتعلیه فرانسه ایله متفق ایکن فرانسه‌لو بروجه مشروح ونديك دولتنك انقاضندن اولان جزائر یونانیه ایله ارناودلق جهتنده‌کی نواحیء اربعهٔ مذکوره‌یی ید تصرفنه کچوردکدن صکره فرانسزلر روم ایلی رعایاسنی جمهوریت اصولنه تشویق ایله اخلاله باشلادقلرندن دولتعلیه فرانسه‌لودن اورکمکه باشلادی . بوناپارته ایسه متعاقباً قاعدهٔ دولیه خارجنده وبیاغی قورصان طورنده برجسیم دونتما ایله بغتةً واروب مصری استیلا ایدیویردی . ومصره کیدرکن مالطه آطه‌سنی ضبط واوراده‌کی شوالیه‌لری طرد ایلمسیله شوالیه‌لر کندولرینه باش قوماندان اولمق اوزره روسیه ایمپراطوری پاولویی انتخاب ایتملری اوزرینه او دخی بو وسیله ایله مالطه‌یی ضبط ایلمك املنه دوشدی . بوارالق رومه‌ده برفرانسز جنرالی قتل اولندیغندن فرانسه جمهوری طرفندن ریماپانك حکومت جسمانیه‌سی الغا اولنه‌رق یرینه برحکومت جمهوریه تشکیل واسویچره‌نك فرانسه اصولنه تقلیداً جمهوریت واحده شکلنه تحویل اولنمسی اوستریالویه پك زیاده طوقوندی . فرانسزلر طرف طرف بومثللو تعدیاته تصدی ایتدکاری صره‌ده ایرلانده جزیره‌سی اهالیسنی دخی اختلاله تشویق وتحریك ایتدکلرندن وبروجه بالا هندیولی اوزرنده بولنان مصری استیلا ایلدکلرندن ناشی انکلیزلر پك زیاده حدتلندی . بناءً علی ذلك انکلتره وروسیه دولتلریله دولتعلیه وآوستریا وناپولی دولتلری دفعهٔ ثانیه اوله‌رق فرانسه علیهنه براتفاق عمومی عقد ایلدیلر . پروسیا دولتی بوکره بی طرف بولندی .

بونك اوزرینه روسیه‌نك قره‌دکز دونتماسی درسعادته کلوب دولتعلیه دونتماسیله برلکده آقدکزه عزیمت ایله واروب جزائر یونانیه‌یی ضبط ایتدکاری کبی ارناودلق طرفندن حرکت ایدن عساکر اسلامیه دخی فرانسزلره غلبه ایتمکله

(سالف)

سالف الذكر وونيچه و پروزه و پارغه و پوترنيتو نام نواحیٔ اربعه دولتعليه يدينه
كچدی . وذكر اولنان جزائر يونانيه جزائر سبعهٔ مجتمعه عنوانيله دوبرونيك
جمهوری كبی دولتعليه حمايه سنده وفقط روسيه دولتنك تحت ضمان و كفالتنده
برجمهور اولمق وبو نواحیٔ اربعه دولتعليه‌نك طوغريدن طوغری‌يه يدتملكنده قالمق
اوزره (١٢١٤) سنهٔ هجريه سنده دولتعليه ايله روسيه‌لو بيننده برعهدنامه
تنظيم اولندی .
جمهوريت عليهنه حركت واصول استقلال واستبداد اوزره حكومت ايدن حكمدارلرك
يكيدن بويله برجمهور تشكيل ايتملری وطرف دولتعليه‌دن افلاق و بغدانه قياساً
جزائر سبعه بربكلك اولوب‌ده بربك نصب اولنمسی ترجيح ايله روسيه دولتنه
تكليف اولنمشيكن قبول اولنميوب‌ده جمهوريت صورتنده قونلمسی اول عصرك
نه قاريشق حالده بولنديغنه دليل اولان امور غريبه‌دندر .
اول اثناده بوناپارته برالشام طرفنه هجوم و اقتحام ايلمش ايسه‌ده عكاده مغلوب
و منهزم اوله‌رق پك پريشان حالده مصره عودت ايتمش و متعاقباً مصردن
صاووشوب فرانسه‌يه كيتمش ايدی فرانسه‌يه واردقده باش قونسلوس عنوانيله
رئيس جمهور اولمشدر .
المانيا و ايتالياده‌كی آوستريا و روسيه اردولری فرانسزلری اولطرفلردن طرد
ايتدكدن صكره آوستريا باش قوماندانی مشهور ارشيدق شارل انلری اسويچره‌دن
دخی طرد ايتمك اوزره ايكن متفقلر طرفندن رين جانبنه دعوت وجلب ايله يرينه
روسيه باش قوماندانی سواروف كوندريلوب حالبوكه بويله قوماندانلرك تبديل
موقعلری اثناسنده اسويچره‌ده‌كی روسيه اردوسی منهزم اولمشيدی سواروف پك
چوق تعب و مشقت چكه‌رك بيتاب اولديغی حالده اسويچره‌يه وصولنده روسيه
اردوسنك انهزامنی خبر الوب كندی معيتنده‌كی عساكر دخی بيتاب اولديغندن
ودرميان ايلديكی تدابير حربيه‌يی آوستريا جنراللری قبول ايتمديكندن اودخی روسيه
اردوسنك دوكونديسنی طوپلايوب روسيه‌يه عودت ايتمكله اسويچره فرانسه يدنده
قالدی . فلمنكده دخی فرانسزلر هم انكليزلره وهمده روسيه‌لولره غالب كلدی .
بونك اوزرينه روسيه ايمپراطوری پاولو اتفاق عموميدن متنفر اوله‌رق بوناپارته‌يه
اظهار توجه ومودت ايلدی و بوناپارته طرفندن كورديكی معاملات نازكانه
ودلنوازانه‌دن محظوظ اوله‌رق انكله محاربه‌يه باشلادی .
دول متفقه بيننده بو وجهله ظهوره كلان مباينت اوزرينه فرانسزلر تكرار غيرته
كله‌رك همان ايتالياده محاربه‌يه مبادرت اولنمق اوزره (١٢١٥) سنهٔ هجريه سنه

مصادف اولان بيك سكز يوز سنهٔ ميلاديه‌سنده پوناپارته بالذات ايتاليايه كيتدى ومارنغو نام محلده واقع اولان محاربه‌ده آوستريالولره غلبه ايتدى . بونك اوزرينه (١٨٠١) سنهٔ ميلاديه‌سنده آوستريالولر لونويل نام محلده فرانسه ايله عقد مصالحه ايدرك مقدما قامپو فورميو مصالحه‌سنده قبول اولنان شرائطى قبول ايله لومبارديانى فرانسه‌يه ترك والمانيا نامنه معاهده‌يى امضا ايدرك رين نهرينك فرانسه حدودى اولمسنه موافقت ايلدى . وبوكره چيزالپينا جمهوريتك اسمى ايتاليا جمهورى نامنه تحويل اولندى وايتاليا مبعوثانى طرفندن پوناپارته بوجمهورك رياستنه انتخاب قيلندى . اول اثناده انكليزلر مالطه اطه‌سنى صيقى محاصره ايدوب پوناپارته دخى تخليصنه مقتدر اوله‌ميه‌جغنى تيقن ايدنجك انكليزلر ايله روسيه ايمپراطورى پاولونك اره‌لرينى بوزمق اوزره پاولونك بروجه بالا شواليه‌لره رئيس اولمسى ملابسه‌سيله مأمور كوندروبده مالطه‌يى تسلم ايتمسى ايچون كندوسنه تكليف ايدوب پاولو دخى بوكا الدانه‌رق پارسه برجنرال كوندرمش ايدى . بو اثناده ايسه انكليزلر مالطه اطه‌سنى فتح وضبط ايلمش اولدقلرندن پاولو انكليزلردن مالطه‌يى ايستدكده بالطبع جواب رد المغله كوجنوب انكليزلره اعلان خصومت ايتدى . انجق پاولونك اطوار مجنوناسنه بناءً روسيه اصلزادكانى طرفندن اعدام اولندقده يرينه‌كچن اوغلى آلكساندر كرك انكليزلره وكرك فرانسزلره خصومت داعيه‌سنده بولنميوب ايكيسيله دخى عقد مصالحه ايتدى . اسپانيا وپورتكيز دخى فرانسزلر ايله باريشوب بوجهتله اتفاق عمومى منفسخ اوله‌رق انكلتره‌لو ايله دولتعليه يالكز قالدى .

حالبوكه انكلتره اهاليسى دخى صلح واستراحت آرزوسنده بولندقلرندن فرانسه جمهوريله انكلتره دولتى بيننده مكالمه‌يه شروع اولنه‌رق ابتدا مصر مسئله‌سنه قرار ويرلدكدن صكره (١٨٠٢) سنهٔ ميلاديه‌سنده آمين نام محلده بر مصالحه نامه تنظيم قيلندى بعده دولتعليه ايله فرانسه‌لو بيننده دخى عقد مصالحه اولندى .

بووجهله اوروپاجه مصالحهٔ عموميه حصوله كله‌رك هر دولت وملت مستريح اولمشيكن (١٨٠٣) سنهٔ ميلاديه‌سنده تكرار فرانسه وانكلتره بيننده محاربه ظهور ايلمشدر . شويله‌كه : انكليزلر جبراً فرانسزلرى ديار مصردن چيقارمق قابل اوله‌ميه‌جغى ظننده بولندقلرندن مجرد مصرى فرانسزلرك الندن قورتارمق ايچون بعض مرتبه فداكارلق اختيار ايدرك آمين مصالحه نامه‌سنه انكلتره‌نك منافعنه منافى بعض شرائطك درجنى قبول ايتمشلر ايدى . متعاقباً انكليز عسكريله عثمانلولرك فرانسزلره غلبه ايدرك ديار مصرى كاملاً استخلاص ايلمش اولدقلرى خبرى واصل اولنجق انكليزلر اويله كندولرينه مضر اولان شرطلرى قبول ايتدكلرينه نادم

اولدقلرندن بعض شرائطك اجراسنده تعلل ایدوب بو ارالق دیکر وسیله‌لر دخی منضم اوله‌رق دولتین بیننده تحدث ایدن منازعه ومجادله‌لر اوزرینه انکلیزلرك برطاقم فلمنك وفرانسز کمیلرینی ضبط ایلملرینه مقابل بوناپارته دخی المانیاده واقع واولوقت انکلتره‌یه تابع اولان هانوره مملکتنی استیلا ایلدی .
هانوره‌نك فرانسه‌لو یدینه کچمسی حسبیله اوروپانك ممالك شمالیه‌سی مخاطره‌یه دوشمش اولمسندن وبوناپارته‌نك اوروپاجه دیکر صورتله دخی وقوعه کلان تعدیات وتجاوزاتندن طولایی روسیه ایمپراطوری آلکساندر دلکیر اوله‌رق (١٨٠٤) سنهٔ میلادیه‌سنده فرانسه ایله مخابره‌سنی قطع ایتدی . بوناپارته ایسه حکمدار مستقل اولمق املنده بولندیغی حالده قرال عنوانی کندوسنه آز کوروب (١٨٠٥) سنهٔ میلادیه‌سی مایسنده سنا مجلسنه کندوسنك ایمپراطورلغنی تصدیق ایتدرمشدر وبوغرضنك حصولی ایچون منصب هوسنده اولنلره منصب وزیاده طمعکار اولنلره پاره وعد ایلمش ایدوکندن امریقاده واقع (لویزان) نام بلده‌یی خودبخود امریقالویه فروخت ایدرك اثمان حاصله‌سنی بووجهله تاج وتخت اشتراسنه صرف واستهلاك ایتمشدر . الحاصل بوناپارته فرانسز ایمپراطورلغی تاجنی کیوب ایمپراطور ناپلیون عنوانی قازاندی . آوستریالو دخی ارتق المانیا ایمپراطورلغنك حکمی اوله‌میه‌جغنی درپیش ایدرك آوستریا ایمپراطورلغی عنوانی طاقندی . و (١٨٠٥) سنهٔ میلادیه‌سنده ایمپراطور ناپلیون ایتالیا جمهوریتنی قرالیته تحویل ایله ایتالیا قرالی عنوانی دخی الدی .
فرانسزلر بروقتدنبرو جمهوریت داعیه‌سیله میدانه چیقوب جهانی ولوله‌یه ویرمشلر ایکن بوقدر قانلر دوکه‌رك تشکیل ایلدکلری حکومت جمهوریه‌یی دفعةً ایمپراطورلغه تحویل ایتملری هرکسه حیرت ویردی . وناپلیونك آزوقت ایچنده بویله فوق‌العاده صیت واقتدار قازانمسی اوروپانك موازنهٔ پولتیقه‌سنی دکشدردی .
بونك اوزرینه انکلتره وروسیه واوستریا واسوج دولتلری موازنهٔ پولتیقه‌یی اعاده ایچون اوچنجی اتحاد عمومی عنوانیله براتفاق یاپدیلر باویاره وباد وورتمبرغ حکمدارانی اولان الکتورلر وهس وناسو دوقه‌لری دخی ناپلیونه طرافدار اولدیلر پروسیا دولتی بوکره دخی بی‌طرف قالدی . متعاقباً آوستریا دولتی ایتالیایه براردو ادخال ودیکر براردوسنی دخی باویاره‌دن امرار ایله فرانسه‌یه طوغری ارسال ایتدیکنه‌مبنی ناپلیون بالذات المانیایه عزیمت ایله‌غالب ومظفر اوله‌رق نهایت مشهور اوستورلیج محاربه‌سنده روسیه وآوستریا اردولرینی پریشان ایتدکده آوستریالو مصالحه‌یه مجبور اولوب پرسپورغده فرانسه وآوستریا بیننده عقد مصالحه اولنه‌رق

قامپوفورميو مصالحه‌سنده آوستريالويه ترك اولنمش اولان ونديك ممالكني بوكره دالماچيا وقطارو دخی برابر اولديغی حالده ايتاليا دولتنه وتيرول ممالكتی باويارهيه وآوستريانك المانياده بولنان بعض ممالكی ورتمبرغ وباد حكمدارلرينه ويرلدی وباويارهوورتمبرغ پرنسلری قرال وباد پرنسی غران دوق عنوانی الديلر .

محاربهٔ مذكوره اثناسنده برفرانسز اردوسی باويارهيه كيرمك اوزره پروسيانك انسباخ سنجاغندن مرور ايديويرمكله پروسيا قرالی كوجنوب دول متفقه‌يه ملتحق اولمشيكن اوستورليج وقعه‌سندن صكره اودخی ناپليون ايله بارشمغه مجبور اولدی وكندی ممالكندن فرانسه‌يه وباوياره‌يه برر مقدار يرويروب مقابلنده انكلتره‌لونك رضاسی اولمقسزين فرانسه يدندن هانوره‌يی الدی . حالبوكه بوندن انكلتره‌لو دلكير اوله‌رق پروسيانك تجارتنی اخلال ايله اخذ انتقامه قيام ايتدی . وپروسيا قرالی انكلتره‌لويه برنوع ترضيه اولمق اوزره هانوره‌يی مصالحهٔ عامه حصولنه قدر امانت اوله‌رق قبول ايلمش اولديغنی اعلان ايدوب بوندن دخی ناپليون كوجنه‌رك پروسيا قرالی حقنده كين طوتدی . پروسيالونك بويله ايكی يوزلو پولتيقه‌سی كندوسنی ايكی باشلو خساره اوغراتدی .

مصر وقوعاتندنبرو دولتعليه ناپليون طرفندن مسلوب‌الامنيه بولنديغنه مبنی روسيه ايله براتفاق تدافعی معاهده‌سی تنظيم ايله تصديقنامه‌لری باب‌عاليده امضا اولنديغی كونك فرداسی ناپليونك اوستورليچده بروجه بالا مظفريتی خبری واصل اوليجق وكلای دولت دوچار حيرت اولديلر .

ينه اول اثناده وقوع بولان ترافالقار محاربهٔ بحريه‌سنده انكليزلر غالب اوله‌رق فرانسه‌نك قوهٔ بحريه‌سی بتون بتون بتدی بونك اوزرينه ناپليون دخی ارتق قوهٔ بحريه تدارككندن فراغت ايتدی .

بوجهتله انكلتره‌لو دكزلرده غالب مطلق اولديسه‌ده ناپليون دخی براوروپاده غالب مطلق اوله‌رق ارتق كيمسه‌يی صايماز وبرشيدن چكنمز اولديغی جهتله (١٨٠٦) سنهٔ ميلاديه سنده ژوزف نام برادرينی ناپولی قرالی نصب ايتدی لويی نام ديكر برادرينه دخی (هولانده) فلمنك ممالكتنی ويردی . وبرده المانيای غربی وجنوبی حكمدارانه رين اتحادی ناميله براتفاق ياپدردی وكندوسی انلرك حاميسی اولدی . انلر دخی كندی امور حكومتلرنده مستقل اولدقلری حالده وقت حربده فرانسه‌يه التمش بيك عسكر ويرمكی تعهد ايلديلر . بونك اوزرينه المانيا ايمپراطورلغی عنوانی كليا الغا اولندی .

ناپليون انكليزلر ايله بحراً باشه چيقه‌ميه‌جغنی جزم ايله بروجه بالا قوهٔ بحريه تدارككندن

(وازكچمش)

وار ایکمش اولمسیله انکلیزلردن اخذ ثار ایچون تجارتلرینه خلل ویرملك اوزره انلر حقنده بر محاصرهٔ بریه اصولی احداث یعنی کرك فرانسه‌نك وکرك کندوسیله متفق اولان حکومتلرك لیمانلرینه انکلیز امتعه سنك ادخالنی یساغ ایتدی وپروسیا دولتنی دخی خواه وناخواه بو اصولك اجراسنه مجبور ایلدی .

ناپلیون دولتعلیه‌یی دخی دائرهٔ اتفاقه المق ایستیوب باب عالی ایسه انك غرضی دولتعلیه‌یی بتون متفقلرندن تفریق ایله ایستدیکی کبی قوللانه‌رق کندی اغراضنه آلت ایتمك داعیه سندن عبارت اولدیغنی درك وتیقن ایتمکله همان منافع دولتعلیه‌یی کوزتمك اوزره بی طرفلق اصولنی اتخاذ ایتمشیدی حالبوکه اول وقتك حکمنجه‌بی طرف طورمق خیلی مشکل برایش ایدی .

چونکه بالاده بیان اولندیغی اوزره جزائر سبعه جمهوریتی دولتعلیه حمایه‌سنده اولمق اوزره تشکیل اولنمش اولدیغی حالده روسیه‌لو هنوز قورفه‌ده کی عسکرینی چکمیوب دولتعلیه ایله متفق اولدیغنه استنادا اره صره قره دکزدن استانبول بوغازی طریقیله قورفه‌یه عسکر کوندرمکده وبو ایسه بی طرفلق اصولنه منافیدر دیو دولتعلیه حقنده اعتراضاته سببیت ویرمکده ایدی . حالبوکه آوستریا دولتنك بحسب العهد دالماچیا ایله برابر قطارونی فرانسه‌لویه تسلیمی لازم کلور کن قورفه‌ده کی روسیه آمیرالی قره‌یه برمقدار عسکر دوکوب قره طاغ اهالیسندن وسائر رعایای دولتعلیه دن دخی خیلی عسکر جمع وجلب ایله قطارونی ضبط ایلمسی اوزرینه ناپلیون آوستریالوی تضییق ایله برابر بونی بهانه ایدرك دالماجیادن سوق ایلدیکی فرقهٔ عسکریه‌یی قلیق جهتنده هرسك سنجاغی اراضیسندن امرار ایله ازقدیم دولتعلیه حمایه سنده بولنان (دوبروینك) راکوزه حکومتنی ضبط ایلدی . ونه وقت روسیه‌لو قطارونی ترك ایدرسه راکوزه نك دخی دولتعلیه‌یه تسلیم اولنه‌جغنی سویلدی . بونکله برابر ینه دولتعلیه‌یی کندوسیله اتفاقه دعوت ایتمکده ایدی . اول اثناده ایسه اوروپاجه مصالحهٔ عمومیه لاقردیلری طولاشمقده اولدیغندن دولتعلیه اکا انتظار ایله موقتا سکوتی اختیار ایتمشیدی .

حالبوکه بروجه بالا زین اتحادینك تشکیلی وسالف الذکر محاصرهٔ بریه اصولنك اجراسی کبی اغر تکلیفلرك ناپلیون طرفندن پروسیا دولتنه تحمیلی پروسیالولره غایت کران کلمکده اولدیغی حالده ناپلیون پروسیا دولتنی تحقیردن خالی دکل ایدی . بو حاله پروسیالو تحمل ایده میه‌رك فرانسه‌یه اعلان حرب ایتدیسه‌ده (ینا) نام محلده وقوع بولان محاربه‌ده پروسیا اردوسی بسبتون منهزم اولوب بك چوق مملکتلری فرانسه یدینه کچدی وپروسیا قرالی برلیندن قاچدی ناپلیون اردوسیله برلینه کیردی پروسیا دولتی محو اولمه مرتبه سنه واردی .

بو کره ناپلیون طرفندن مکلمبورغ واولدمبورغ دوقه‌لقلری ضبط اولنمشیکن ساقسونیا الکتوری برعنایت مخصوصه قبیلندن اوله‌رق قرال عنوانـنـه نائل‌ورین‌اتحـادینه داخل اولمشدر .

اولوقت پروسیا ایله اتفاق ایتمش اولان هس‌الکتوری محـاربه‌یه داخل اولمامشیکن ناپلیوندن خوف ایله مملکتندن فرار ایتدکده کایتلو نقودینی فرانقفورتده مقیم روچلد نام یهودی‌یه تودیع وتسلیم ایدوب اودخی بومبالغی حسن استعمال ایله پك چوق تمتع ایتمشیدی حالا اوروپاده اك زنکین صراف اولان روچلد فاملیاسنك ثروت وغناسی ایشته بویله برعجیب حالدن نشئت ایلمشدر . بزینه صدده کله‌لم .

اول اثناده دولتعلیه نك بعض مرتبه فرانسه‌یه متوجه بولنمسندن طولایی روسـیه‌لو بغتةً سوق عسکر ایله خوتین وبندر قلعه‌لرینی استیلا ایدیجك دولتعلیه دخی روسیه‌لو یه اعلان حرب ایلمش وناپلیون ایله اتفاق ایتمك اوزره محاربه‌یه باشلامش ایدی .

پروسیا قرالی ایسه بروجه بالا پایتختندن فرار ایتدکدن‌صکره روسـیه ایمپراطوری آلکساندردن استمداد ایدوب اودخی پروسیایه اعانه ایچون ایکی اردو کوندردی . بونك اوزرینه ناپلیون دخی وارشاویایه واردی ولهلولری ایاغه‌قالدردی . وروسیه‌لو ایله محاربه‌یه کیرشدی .

وبومحاربه‌نك نتیجه‌سنده روسیه‌لو ایله عقد ایده‌جکی مصالحه‌یه دولت علیه‌یی دخی داخل ایدرك روسیه‌لونك ممالك محروسه‌دن المش اولدیغی یرلری کیرو الیویره‌جکنی ودلتعلیه ایله روسـیه‌لو بیننده اولان معـاهدات عتیقه‌یی تعدیل ایتدیره‌جکنی وعد ایدوب استانبولده‌کی ایلچیسی سبـاستیانی دخی حین مکالمه‌ده حاضر بولنمق اوزره طرف دولتعلیه‌دن ناپلیون نزدینه برسفیر مخصوص کوندرلمسنی اخطار ایتمکله جلد ثامنده بیان اولندیغی اوزره طرف دولتعلیه‌دن سفـارتله ناپلیون نزدینه کوندرلمش اولان وحید افندی لهستانه کیدوب ناپلیون ایله بولشدی .

انکلتره‌لو دولتعلیـه‌نك اولوجهله ناپلیونه میل وتوجهنی چکه‌میوب بوکا مانع اولمق ایستمش ایسه‌ده دولتعلیه بروجه بالا روسیه‌لونك بغتةً تجاوزندن دلکیر اوله‌رق اندن اخذ ثار ایچون ناپلیون ایله اتفـاقه راغب اولمغله انکلیز دونماسی آقدکز بوغازندن مرور ایله استانبول پیشکاهنه قدر کلمشیکن بالمدافعه اعاده اولنمشیدی متعاقبا مصر اوزرینه حرکت ایله اسکندریه‌یی استیلا ایتمش وهله مصر والیسی محمد علی پاشـانك مقاومت ومدافعه سی ایله مندفع اولوب کیتمش در .

دولتعلیه‌نك بوغائله لره اوغرامسی هپ ناپلیونه میل ومماشاتندن ناشی اولدیغی حالده ناپلیونك ایتدیکی وعدلره نظرا روسیه‌لو ایله عقد مصالحه ایتدکده دولتعلیه دخی

شانلو ومنفعتلو بر مصالحه‌يه نائل اوله جغی امید قویسی ایله متسلی ایدی علی الخصوص وحید افندینك مجلس مكالمه‌ده بولنمق او زره مخصوصاً ومجلوباً ناپلیون نزدینه كوندرلمسی بو امیدی تأیید ایتمشیدی .

ناپلیونك بوندن غرضی ایسه مجرد كندی مرامنی ترویج ایچون ایشته دولت عثمانیه‌ده بتم المده در یوللو ایمپراطور آلكساندره بر كوسترش ایتمكدن عبارت ایمش . چونكه (١٨٠٧) سنهٔ میلادیه‌سنده تیلسیت بلده‌سنده ناپلیون مواد مصالحه مذاكره‌سی ایچون آلكساندر ایله برلشدكده دولتعلیه‌نك خیرینه چالشمق شویله طورسون آلكساندر ایله ممالك عثمانیه‌نك مقاسمه‌سنی مذاكره ایدوب اگرچه بوكا برقرار ویره‌مامشلر ایسه‌ده دولتعلیه حقنده خیلی مضر شرطلره قرار ویرمشلردر . حتی ناپلیون روسیه‌لونك افلاق و بغدانی ضبط و تملكنه دخی موافقت كوسترمشدر . الحاصل آلكساندر امدادینه سكرتدیكی پروسیا قرالنی فدا ایتدیكی كبی ناپلیون دخی مقدم ومؤخر دائرهٔ اتفاقنه دعوت ایله درلو غائله‌لره اوغراتدیغی دولتعلیه‌یی فدا ایدیویرمشدر .

شویله كه : ناپلیون تیلسیتده ایكن روسیه و پروسیا ایله بشقه بر مصالحه نامه تنظیم وامضا ایلمشدر . ایشته بو مصالحه حكمنجه پروسیانك الب و رین نهرلری اره‌سنده‌كی ممالكنه برونسویق وهسقاسل ایله هانوره‌نك برپارچه‌سی الحاق وفرانسه‌یه سنوی بر مقدار ویركو ویرمك و پایتختی قاسل شهری اولمق اوزره وستفالیه قراللغی نامیله بر دولت تشكیل وقراللغنه ناپلیونك كوچك برادری ژروم انتخاب ایدلدی ومقدما لهستانك مقاسمه‌سنده پروسیانك حصه‌سنه دوشن یرلر وارشاویا دوقه‌لغی نامیله بالافراز ساقسونیا قرالنه ویرلدی ایمپراطور آلكساندر دخی مجاب ایتمیه‌رك متفق خاصی ودوست متخصصی اولان پروسیا قرالنك ممالكندن بر مقدارینی ناپلیونك هدیه‌سی اوله‌رق قبول ایلدی . بو جهتله پروسیا دولتنك تبعه‌سی طقوز ملیون یدی یوز بیك نفوس ایكن بش ملیونه تنزل ایتدكدن بشقه ناپلیون پروسیا لیمانلرینك انكلیزلره مسدود طوتلمسنی دخی شرط قیلدی ویوز ملیون طالر تضمینات حربیه‌نك تأدیه‌سنه دك طورمق اوزره یوز اللی یدی بیك فرانسز عسكری پروسیا طوپراغنده قالدی .

هپ المانیا پرنسلری رین اتحادینه داخل اوله‌رق یالكز اوستریا ایله پروسیا دولتلری خارج قالمغله ناپلیونك المانیاده نفوذی برمرتبه دها قوت بولدی .

ایشته بو سببلردن ناشی پروسیالولر اولوقتدنبرو فرانسزلر حقنده فوق العاده كین باغلامشلر ایدی عصرمزده حالا پروسیا قرالی والمانیا ایمپراطوری بولنان برنجی

كايوم دخی اول هنكامده كچوك چوجق اولديغی حالده والده سنك ناپليوندن كورمش اولديغی معاملات تحقيريه‌يی اونوده ميوب وقت فرصته مترقب ايكن نهايت اختيارلق وقتنده يعنی بيك سكز يوز يتمش سنۀ ميلاديه سنده فرانسه دولتنه غلبه ايدرك المانيا عساكرينی پارسه ادخال ايله كركی كبی انتقام المشدر . بزينه صدده عودت ايده لم .
ينه تيلسيت مصالحه سی حكمنجه آلكساندر قطارو بوغازلريله برابر جزائر سبعه‌يی دخی ناپليونه ويرمشيدی جزائر سبعه جمهوری ايسه دولتعليه نك حمايه سنده وفقط روسيه نك ضماننده اولمسيله آلكساندرك انی خود بخود ناپليونه ويرمسی برمالی صاحبنك اذنی اولمقسزين كفيلك آخره ترك وتمليك اتمسی كبی نامشروع بر كيفيت ايكن ناپليون هيچ حجاب ايتميه رك تيلسيت مصالحه سی مقتضاسنجه جزائر سبعه ايله برابر راكوزه نك دخی فرانسه طرفنه كچديكنی بی تكلف اعلان ايتديكنه قناعت ايتميوب وونيچه وپروزه وپارغه وپوترنيتو ناحيه لرينك مقدما ونديكدن مفرز اولملرينی بهانه ايدرك بونلرك ضبطنی دخی ادعا ايتمكده اولديغی حالده افلاق وبغدانك روسيه يه ترکيله عقد مصالحه اولنمسنی دخی دوستانه نصيحت ايلردی .
احوال مشروحه اوزرينه استانبولده بيوك كچوك هركس ناپليوندن نفرت ايلدی وسوزينه اصلا امنيت واعتماد قالمدی . بناءً عليه دولتعليه انك رضاسنه كايا منافی اوله رق واكا اصلا معلومات ويرميه رك جلد تاسعده بيان اولنديغی اوزره دوست قديمی اولان انكلتره لو ايله عقد مصالحه ايديورمشدر .
تيلسيتده آلكساندر ايله ناپليون بيننده دانيمارقه واسوج وپورتكيز حكامرينه دخی انكليز امتعه سی قبول ايتديرلمامسنه قرار ويرلمش ايدوكندن انكلتره لو شايدكه فرانسزلر دانيمارقه دونماسنی ضبط ايدرلر ديوخوفه تابع اوله رق همان انكليز دنماسی واروب بغتةً دانيمارقه دونماسنی اخذ وضبط ايتمكله دانيمارقه دولتی بالطبع ناپليون ايله اتفاق ايلمشدر .
الحاصل تيلسيت مصالحه سندن صكره دول اوروپانك سربستی واستقلاللری انكلتره ايله فرانسه وروسيه دولتلری ارەسنده خطر وتهلكه يه دوچار اولدی . انكلتره لو دكزلرده غالب مطلق اوله رق ناپليون ايله متفق اولنلره بحراً ايراث خسار ايدی . ناپليون ايسه نائل اولديغی سطوت واقتداره قناعت ايتميوب اسپانيا وپورتكيز قطعه لرينی دخی ضبط ايله بربيوك دولت غربيه تشكيل ايتمك ايستردی . آلكساندر دخی اسوج ايله دولتعليه طرفلرندن توسيع ممالك ايدرك بربيوك دولت شرقيه تشكيل ايلمك داعيه سنده بولنديغندن هروجهله ناپليونه مماشات ايلردی .
بناءً علی ذلك (١٨٠٨) سنۀ ميلاديه سنده ناپليون ايله آلكساندر ارفوت شهرنده

لدى الملاقاة عقد موالات ایدرك یکدیکره اعانه وامداد ایلمك اوزره مقاوله ایتمشلردر .
حالبوکه جلد تاسعده بیان اولندیغی اوزره ناپلیون بر طاقم دسیسه‌لر ایله اسپانیایی استیلا ایدرك ناپولی قرالی بولنان برادری ژوزفی اسپانیا قرالی نصب ایلمش ایسه‌ده بونك اوزرینه اسپانیا اهالیسی ایاقلانوب انکلیزلردخی ناپلیون علیهنه بریکی خصمك ظهورینی فرصت بیله‌رك اسپانیالولره امداد واعانه ایتمکله اسپانیا وپورتکیز غوغالری ناپلیونك باشنه بیوك بلا اولدی طرفیندن انسانیته یاقشماز معاملات وانجق وحشیلره یاقیشور صورتده محاربات وقوعبولدی وناپلیون بالذات اسپانیایه کیدوب اسپانیوللره وانکلیزلره غالب کلدی ایسه‌ده اسپانیول چته‌لرینك بتون بتون رفع وازاله‌سنه مقتدر اوله‌مامسی کندوسنك صیت وشهرتنه نقیصه کتورمش واقوام سائره‌یه سوء مثال کوسترمشدر . حتی انکلتره پارلامنتوسنده (اوروپایه غلبه ایدن شمدی اسپانیاده مغلوب اولمشدر) کلامی لسان شدت ایله ایراد اولنه‌رق انکلیزلرك عروق حمیت وغیرتلرینی تحریك ایلمشدر . وآوستریا دولتی فرانسه علیهنه قیام ایتمکله ناپلیون فرانسه‌یه عودت ایدرك المانیاده محاربه ایله مشغول اولدیغی اثناده اسپانیاده بولنان انکلیز جنرالی مشهور ولینکطون فرانسزلره غلبه ایتمشدر .
شویله که : ناپلیونك اسپانیاده تصادف ایتدیکی مشکلاتك باشلوجه سببی متعصب اسپانیول پاپاسلری اولدیغنه نظرا ریماپاپایی اوخشامق لازم ایکن ناپلیون هر ایشی جبر وزور ایله یاپدرمغه الشمش اولمسیله روما لیمانلری انکلیز کمیلرینه مسدود طوتلمق کبی پاپانك نفوذینی اخلال ایده‌جك تکالیفه تصدی ایتدکده پاپا موافقت ایتمدیکندن ناپلیون انك بعض ممالکنی غصب ایله ایتالیا قراللغنه الحاق وپاپا دخی آوستریا وانکلتره دولتلریله اتفاق ایتمشیدی . بونك اوزرینه ناپلیون پاپایی رومادن قالدیروب سادونه بلده‌سنه کوندردی وممالکنی فرانسه‌یه الحاق ایدوب روما شهرینك مستقل اولمسنه قرار ویردی . پاپا دخی ناپلیونی آفوروز ایدوب بو آفوروز ایسه اسپانیوللره پك زیاده تأثیر ایدرك برقات دها هیجانه کتوردی .
ناپلیونك بویله اسپانیا وروما غائله‌لریله مشغول اولدیغی وبالجمله اوروپا خلقنك کندوسندن دلکیر بولندیغی آوستریالو فرصت اتخاذ ایدرك غائب ایلمش اولدیغی مملکتلری استرداد ایتمك اوزره تدارکات حربیه‌سنی اکمال ایله همان ناپلیونك حرکات نابجا وتشبثات غدارانه‌سی وپرسبورغ معاهده‌سی شرائطنك تماميله اجرا اولنمدیغی ورین اتحادینك تشکیلندن طولایی ظهوره کلان تهلکه‌یی والمانیاده فرانسز عساکرینك موجود اولمسندن طولایی شکایتی واسپانیاده جریان ایدن وقوعاتی وممالك عثمانیه‌نك مقاسمه‌سی متصور اولدیغی مبین (۱۸۰۹) سنه‌سی

مأذونیت افرنجیسنك یکرمی یدیسنده برقطعه بیاننامه نشر ایله فرانسه اوزرینه سوق عسکر ایلدیکی اثناده دولتعلیه ایله روسیه‌لو بیننده دخی فسخ متارکه اولنه‌رق یکیدن محاربه‌یه باشلانمشیدی .

آوستریالو حرکات حربیه‌ده آغر طاورانه‌رق ناپلیونه حاضرلانه‌جق قدر وقت ویرمش اولدیغندن ناپلیون عساکر کلیه جمع ایدرك مقابله‌یه شتاب ایتمکله واقع اولان محاربه‌لرده طرفیندن تلفات کلیه وقوعبولوب نهایت ناپلیون غالب کلدی ویانه‌یه کیردی وویانه‌ده عقداولنان مصالحه حکمنجه آوستریالو خیلی ضررلی چیقدی . فقط آلمانیا خلقنك ناپلیون حقنده حدت وغضبلری آرتدی و بالجمله دول وملل اوروپا انك حرص وطمعندن اورکوب کافهٔ مسلوب الامنیه اولدیلر آلمانیاده خفی جمعیتلر تشکیل ایله عالمی انك شرندن قورتارمنك چاره‌سی دوشونیلور وهرطرفده زوال اقبالی جناب حقدن نیاز وتمنی ایدیلور اولدی فرانسه اهالیسی بیله انك اطوار متحکمانه‌سندن دلکیر اوله‌رق دور اندیش اولنلری انك بربلایه اوغرایه‌جغنی روش حالندن استدلال ایدیورلر ایدی .

ناپلیون ایسه اقبالنه الدانوب هیچ برشیئی قید ایلمز وکمسه‌نه‌نك نصیحتنی دکله‌مز ایدی . حتی وستفالیا قرالی اولان برادری ژروم نصیحت ایتمك ایستدی ناپلیون اکا قولاق بیله آصمدی . فلمنك قرالی بولنان دیکر برادری لویی ایسه انك اوضاع ناتجانسنه تحمل ایده‌میه‌رك استعفا ایتدکده (١٨١٠) سنهٔ میلادیه‌سنده بلا تردد فلمنك ممالکنی و ینه اول اثناده اولدنبورغ دوقه‌لغنی فرانسه‌یه الحاق ایدیویردی . حالبوکه بروجه بالا غالیچیانك الحاقیله وارشاویا دوقه‌لغنك توسیعی لهستان دولتنك احیاسنه برنشانه اولوب آلکساندر ایسه بوکا نظر نفرت ایله باقمقده ایکن کندوسنك اقرباسندن اولان اولدنبورغ دوقه‌سنك مملکتندن محروم ایدلمسی آلکساندره پك زیاده طوقونمشیدی . الحاصل ناپلیونك متفق خاصی اولان آلکساندر دخی انك بومرتبه خودسرانه اطوار وحرکاتندن اوصانوب همان دائرهٔ اتفاقدن چیقمغه مستعد اولمشیدی .

ایشته حال بومرکزده ایکن ناپلیون انکلیزلرك تجارتنی بتون بتون قیرمق ایچون احداث ایلمش اولدیغی محاصرهٔ بریه اصولنی تشدید ایله بی‌طرف دولتلر کمیلرینك قهوه وشکر ادخالنی بیله یساغ ایدرك بونك روسیه لیمانلرنده دخی اجراسنی تکلیف ایتدکده آلکساندر بوکا موافقت ایتمدکدن بشقه روسیه اصلزادکانك تشویقیله بریکی کمرك تعرفه‌سی تنظیم ایتدیروب بوتعرفه ایسه فرانسز امتعه‌سنك ادخالنی تصعیب وانکلیز امتعه‌سنك ادخالنی تسهیل ایتدیکندن ناپلیون همان اعلان حرب ایده‌جك

مرتبه حدتلاندی . آلکساندر دخی وارشاو یالك ایالت عنوانیله ساقسونیایه الحاق و پروسیا ممالکندن فرانسز عساکرینك اخراج اولنمسنی طلب ایتدی . بوجهتله (۱۸۱۱) سنهٔ میلادیه‌سنده آره‌لری کرکی کبی آچلدی . بونك اوزرینه مکالماته ابتدار اولندیسه‌ده کیتدکجه میانه‌لرنده‌کی برودت آرتدی وطرفین بر برینه باقه‌رق فوق‌العاده تدارکات حربیه ایله اشتغال ایدر اولدی .

تیلسیت مصالحه‌سندن صکره ناپلیون دولتعلیه‌یی افلاق و بغدانك روسیه‌یه ترکیله عقد مصالحه‌یه تشویق ایده‌کلورکن بوکره بالعکس روسیه‌یه هیچ برشی ترك وفدا اولنمامسنی اخطار ونصیحت وبرچوق وعد ووعیدلر ایله دولتعلیه‌یی دائرهٔ اتفاقنه دعوت ایدر اولدی . آلکساندر دخی دولتعلیه ایله بارشمق آرزوسنه دوشدی فقط ناپلیون ایله اویوشمق احتمالندن دخی بتون بتون مأیوس اولمامشیدی وهرحالده خوفنه وضعفنه محمول اولمیه‌جق وسیلهٔ مناسبه ارااردی . لکن یکرمی‌التی‌سنه‌سی وقایعی صره‌سنده بیان ایتدیکمز وجهله جنرال قوتوزوفك طونه یالیسنده قازاندیغی غلبه اوزرینه سردار اکرم ایله بینلرنده عقد متارکه اولنمش وروسیه‌لو تکالیفنی خیلیجه تخفیف ایدرك سیرت نهری حدود اولمق اوزره مصالحه مکالمه‌سنه باشلانمش ایکن درسعادتجه بواساسك تبدیل اولنمسندن طولایی روسیه‌لو کوجنمکله مکالمه‌دن واز کچلمش وفسخ متارکه ایدلمش ایدی .

آلکساندر ایسه قوتوزوفك اول مظفریتنی دولتعلیه ایله متارکه ومکالمه‌یه وسیله اتخاذ ایلدیکی کبی ناپلیون ایله مسالمتکارانه مخابره‌یه دخی انی مدار قیلمشیدی . شویله‌که: اویله برمظفریت اوزرینه روسیه دولتنك وقایهٔ صلحه چالشمسی خوف واحترازینه حمل اولنه‌میوب مجرد صلح پرورلك آرزوسنه محمول اوله‌جغی مطالعه‌سنه بناءً آلکساندر صلحك دوام وبقاسنه آرزوکش اولدیغنی ناپلیونه تفهیم ایچون روسیه خارجیه نظارتی دائره‌سی مأمورلرندن موسیو دونسلرودی پارسه کیتمك اوزره نامزد ایلمشیدی . وبرده محاربه‌نك وقوعی تقدیرنده دخی آلکساندر کندی طرفندن بوکا اصلا سببیت ویرلمامش ایکن مجرد ناپلیونك حرص وطمعی حربی انتاج ایلمش اولدیغنی انظار عامه‌یه کوستروبده اوروپانك افکار عمومیه‌سنی قازانمش اولمق تدبیرینی کندی پولتیقه‌سنجه پك مهم عد ایلر ایدی .

واکرچه محاربه ظهورنده آوستریا وپروسیا دولتلری طرفلرندن کندوسنه معاونت اولنه‌میه‌جغنی آلکساندر پك اعلی بیلوردی لکن اوروپا خلقنك علی الخصوص المان قومنك تمامیله کندوسنه طرفدار اوله‌جغی ظاهر ایدی .

انکلتره‌لو ایسه کندوسیله هرآن اتفاقه حاضر ایدی . اسوچلو دخی اول عصرك

احوال غریبه‌سندن اوله‌رق روسیه‌یه معاونت املنده ایدی . شویله‌که : جلد تاسعك اواخرنده ذکر اولندیغی وجهله فرانسه مارشاللرندن مشهور برنادوت اسوج قرالنك ولی عهدلکنه انتخاب اولنمش وقرالك نامزاج اولمسی حسبیله اسوج دولتنك کافهٔ اموری برنادوتك النده بولنمش اولمسنه نظراً اسوج دولتنك فرانسه علیهنده حرکتی مستبعد کورینور ایکن بر نادوتك ناپلیون حقنده مستقر اولان خصومت ذاتیه‌سی اقتضاسنجه اسوج اهالیسنی انك علیهنه تحریك ایدر وناپلیونه غلبه ایتمك یولنی بیلدیکندن بحثله فرانسزاردوسی لهستانده ایلرولدیکی وقت اوتوز بیك واعانهٔ نقدیه اولورسه اللی بیك عسکر ایله ارقه‌سنه طولاشوب بتون المانیایی ایاقلاندره‌جغنی وبوخدمتنه مقابل فرانسه‌نك متفق خاصی بولنان دانیمارقه دن نوروچیا قطعه‌سنك بالتفریق اسوجه ترك اولنمسیله اکتفا ایده‌جکنی واسوج دولتنك استانبولده جاری اولان نفوذیله باب عالیی روسیه ایله مصالحه‌یه ارضا ایده بیله‌جکنی روسیه وانکلتره دولتلرینه وعد وبیان ایتمکده ایدی .

آلکساندر ایسه صلحك بقاسندن هنوز بتون بتون مأیوس اولمدیغنه مبنی کرك انکلتره وکرك اسوج ایله صورت قطعیه‌ده باغلانمق ایستمیوردی . وهر نه وقت اولسه انکلتره‌لو ایله اتفاق کندوسنجه امر سهل ایدی . اسوجلویی الدن چیقارمامق ایچون دخی برنادوته هدیه‌لر ارسالیله فوق العاده التفاتلر کوسترمکده ایدی .

الحاصل الکساندر برطرفدن انکلتره واسوج دولتلریله من غیر رسم مخابره‌یه کیریشور وبرطرفدن دخی ناپلیون ایله اویوشمغه چالیشور ایدی بناءً علیه نسلرودی بروجه بالا پارسه کیتمك اوزره مأمور ایتمشیدی . ناپلیون ایسه انك مأموریتنی عثمانلو مصالحه‌سنه قرار ویرمك اوزره وقت قازانمق غرضنه حمل ایدرك پك زیاده حدتلنمش ایسه‌ده کندوسی دخی روسیه‌لولر نیمن نهرینی تجاوز ایتمدن لهستانی الده ایدرك بومملکتك ذخائرینی قورتاروبده اول ذخائر ایله کندی عسکرینی بسلمك اوزره برازوقت قازانمق املنده اولدیغندن حدتنی کتم ایله بوخصوصده ملایم لسان قوللانه‌رق مصالحه‌نك دوام وبقاسنی آرزو ایدیورکبی کورنمك تدبیرینی قورمشیدی وایچ یوزندن کمال مسارعت ایله تدارکات حربیه‌سنی اکمال ایدرك خاصه وایتالیا اوردولرینك رین نهرینه طوغری حرکت ایلملری امرینی ویرمشیدی .

ناپلیونك بوتدارکاتی خفی طوتلمش ایسه‌ده آلکساندر جاسوسلری واسطه‌سیله خبردار اوله‌رق ارتق صلحك بقاسندن مأیوس اولمغله نسلرودك پارسه اعزامندن صرف نظر ایلدی وبوکا مؤخراً پارسدن توارد ایلیان خبرلر اقتضاسنجه مجبور اولدیغنی مع التأسف فرانسز ایلچیسی موسیو دولورستونه سویلدی . وبونکله برابر

کندوسی تیلسیت معاهده‌سنك خارجنه چیقمق ایستمیوب حتی اولدمبورغ ممالکنك استیلاسندن ووارشاویا غراندوقه‌لغنك تشکیلندن اغماض عین ایده بیله‌جکنی وانکلتره‌لو ایله حربه دوام ایلیه‌جکنی وفقط بی طرف دولتلر سفینه‌لرینی کندو لیمانلرینه قبول ایتمامك قابل اوله‌میه‌جغنی وروسیه دولتنك پروسیا وآوستریا ارادەسنه تنزل ایده‌میه‌جکنی وشو حاله کوره ناپلیونك جنکه تشبثی فرانسه‌نك منافع حقیقیه‌سنه منافی اولدیغنی تعریف وبیان ایتدی .

بو مکالمه‌یه دائر لورستونك کوندردیکی تحریرات اشبو (۱۲۲۷) سنهٔ هجریه‌سنك اوائلنه مصادف اولان (۱۸۱۲) سنهٔ میلادیه‌سی کانون ثانیٔ افرنجیسنك یکرمی دردنده پارسه لدی الوصول آرتق اعلان محاربه زمانی تقرب ایلمش اولدیغی تحقق ایتمکله ناپلیون همان آوستریا وپروسیا دولتلریله برمعاهدهٔ اتفاق عقدینه قیام ایلدی . بو ایکی دولت ایسه اولوقت ناپلیونك تحت تحکمنده بولندقلرندن یاپیله‌جق عهدنامه‌لر ناپلیونك ایستدیکی شرائطی جامع اولمق امر طبیعی اولدیغندن سنهٔ مرقومه شباط افرنجیسنك یکرمی دردنده پروسیا ایله ومارت افرنجیسنك اون دردنده آوستریا ایله ناپلیون میانه‌لرنده اولوجهله بر ر عهدنامه تنظیم ایدلمشدر .

شویله‌که : روسیه محاربه‌سنده پروسیالو یکرمی بیك وآوستریالو اوتوز بیك عسکر ویرمك وناپلیون پروسیانك تمامیت ملکنی ضامن اولمق وروسیه محاربه‌سی بر کوزل نتیجه ویردیکی تقدیرده پروسیانك ملکنی تزیید وتوسیع ایتمك وفرانسه وآوستریا دولتلری یکدیکرك تمامیت ملکنی ضامن اولمق ولهستان دولتنك تجدیدی لازم کلدیکی تقدیرده ناپلیون آوستریانك لهستاندن غائب ایده‌جکی ممالکه مقابل ایالریادن بر ویرمك وروسیه محاربه‌سنده مظفر اولورسه ضبط اولنه‌جق ممالکدن قائن پدری اولان آوستریا ایمپراطورینه حصه چیقارمق ماده‌لرینه قرار ویرلمشدر . آوستریا ایمپراطورینه قالسه دامادی یدندن ممالکت المقدن ایسه بی طرف طوروبده ایلروده ظهور ایده‌جك تحولاتدن استفاده ایتمك صورتنی ترجیح ایدردی بناءً علیه بو معاهده‌یی مجبورا امضاله‌مش اولدیغندن بحثله روسیه‌لو طرفندن ابراز خصومت اولنماز ایسه کندو طرفندن دخی معاملهٔ خصمانه‌یه مبادرت اولنمیه‌جغنی خفیا ایمپراطور آلکسانده‌ره بیلدردی . اول عصرده عالمك نه مشوش حالده بولندیغنه بوده بر دلیل واضحدرکه بروجه بالا پروسیا قرالی ناپلیونك امرینه امتثالا اکا عسکر ویرمکه مجبور اولدیغی صره‌ده المانیاده بر جمعیت خفیه تشکیل ایله وطنی ناپلیونك ید تغلب وتسلطندن تخلیصك چاره‌سی دوشونیلور ایدی . ناپلیون شباط ومارت ونیسان ایچنده تدارکاتنی اکمال ایدوبده حزیران افرنجی اواسطنده نیمن نهرینی عبور وتجاوز ایلمك نیتنده

بولندیغندن همان اردولرینی تحریکه باشلادی ایسه‌ده ممکن مرتبه براز وقت قازانمق اوزره پترسبورغده‌کی سفیری لورستونه روسیه‌لولری امیده دوشوره‌جك وجهله ملایم وبقاء صلحه دائر لسان قوللانمسی ایچون امر کوندرمشیدی . روسیه‌لولر ایسه ناپلیونك نیتنی کرکی کبی اوکرنمش اولدقلرندن لورستونك سوزلرینه اصلا اهمیت ویرمیورلردی .

بالاده اشعار اولندیغی اوزره دول وملل اوروپا ناپلیوندن متنفر وزوال اقبالنه درت کوزله منتظر اولدقلری کبی کندی تبعه‌سی دخی انك اوضاع واطواراندن بیقمش اوصانمش ایدیلر . هله بچن سنه اوروپاده قوراقلغك امتدادی حسبیله حاصلات ارضیه آز اولدیغندن هرطرفده ذخیره‌نك فیئاتی پك غالی اولدیغی حالده پیدر پی چکیلان قرعه‌لردن طولایی پك چوق افراد اهالی عسکره النمق حسبیله ناسك معاملاتی خلل پذیر اولوب بوحالل جمله ناسی بیزار ایلمش وهرطرفدن شکایتلر کلمکه وپك چوق یرلرده سرکشلك واطاعتسزلق امارهلری کورلمکه باشلامش ایدی . ناپلیون ایسه اول مرتبه مغرور ایدیکه بوقدر ملیون خلقك چکدیکی تعب ومشقتلره اهمیت ویرمیوب او مقوله شکایتلری ایشتمامك ایچون مارت ایچنده هوالر غایت صوغوق اولدیغی حالده پارسدن چیقوب سرای طاقمیله برلکده (سنقلو) صیفیه‌سنه نقل ایدرك ترتیبات سفریه‌سنی اکماله سعی ایتدیکی اثناده برطرفدن دخی معاملات پولتیقیه ایله وعلی‌الخصوص عالمده اك بیوك دشمنی اولان انکلتره دولتنی برغائله‌یه اوغراتمق مطالعه‌سیله مشغول اولوردی .

شویله‌که : انکلتره‌لونك معاملات تجاریه‌سی کوندن کونه فنالشه‌رق قائمه‌سی یوزده اون سکز نقصانله تداول ایدراولمش وانکلیزسفینه‌لرینك امریقادن نقل ایتدکلری اشیا مغازه‌لرده ییغیلوب قالمش ایدی فابریقه‌لر قپانه‌رق عمله کروهی بوشده قالوب تجاردن پك چوغی اعلان افلاس ایتمش والحاصل ناپلیونك اتخاذ والتزام ایلدیکی اصول محاصرهٔ بریه سببیله انکلتره‌نك تجارتی کلیاً محو اولمغه یوز طوتمش ایدی . وجلد تاسعده بیان ایتدیکمز وجهله انکلتره وفرانسه دولتلرینك بی‌طرف دولتلر حقنده اتخاذ ایلدکلری اصول شدیده‌دن امریقا جمهوری زیاده مضطرب اوله‌رق امریقا تجار سفینه‌لرینه اوروپا صولرنده طولاشمغی یساغ ایتمش ایسه‌ده آمریقا تجاری بو یساغی دکله‌میوب اوروپا تجارتنه دوام ایتدکلرندن آره صره فرانسزلرك وانکلیزلرك نیجهٔ ظلم وتعدیلرینه دوشمکده ایدیلر آمریقا جمهوری دخی بویساغك پایدار اوله‌میه‌جغنی کورمکله بوایکی محارب دولتلردن هرقنغیسی اومقوله تعدیاتدن واز کچرایسه انکله تجدید معاملهٔ تجارت ایده‌جکنی اعلان ایتمشیدی بونك اوزرینه

ناپلیون دخی انلری جلب واستماله ضمننده کندولرینه بعض مساعدات و یرمکه وتسهیلات کوسترمکه باشلایوب انکلیزلر ایسه امریقا سفائن تجاریه‌سی حقنده تعدیاتدن کیرو طورمدقلرندن امریقا ایله انکلتره بیننده برطاقم مشکلات ومنازعات ظهوره کلمش . وبوحال ایسه انکلیزلرك انکلتره وکلاسی حقنده شکایاتنی موجب اولمش ایدی . ناپلیون ایشته بومنازعه‌لری تشدید ایله انکلتره وامریقا آره‌سنده برمحاربه ایقاعنه چالیشیوردی .

ینه اول اثناده ناپلیون طرفینك تحت استیلالرنده بولنان یرلر یدتملکلرنده قالمق وناپولی حکومتی کمافی‌السابق مورا یدنده قاله‌رق سیچلیا بوربون خاندانانه براغلمق وکندی برادری ژوزف اسپانیا قرالی طانمق وپورتقال مملکتی پورتکیزلرك اسکی قرال سلسله‌سندن اولان (براغانس) خاندانانه تسلیم اولنمق شرائطیله انکلتره دولتنه مصالحه تکلیف ایلدی . ناپلیونك بوندن غرضی مجرد انکلتره خلقنك حسن ظننی جلب وانکلتره وکلاسنك مشکلاتنی تزیید وتشدید ایدی . یوخسه بوتشبثدن بر نتیجه حاصل اولمیه‌جغنی پك اعلا بیلوردی . فی‌الواقع انکلتره‌لو بوکا موافقت یوزنده کورنمش ایسه‌ده اسپانیا قراللغنك یدنجی فردیناند عهده‌سنه احاله‌سنی طلب ایتمکله بومخابره‌نك برنتیجه‌سی کوریله‌مامشدر .

اول اثناده روسیه اوزرینه مرتب اولان فرانسز اردولری (اودر) و (ویستول) نهرلری سواحلنه طوغری وارمقده ایدی . ایمپراطور آلکساندر دخی (۱۸۱۲) سنهٔ میلادیه‌سی نیسان افرنجیسنك بشنده اسوج دولتیله خفیا برمعاهدهٔ اتفاق امضاله‌مش وانکلتره‌لو ایله عقد اتفاق ایتمك اوزره مکالمه‌یه باشلامش وبالاده بیان ایتدیکمز وجهله هرنصل اولورسه اولسون عثمانلو محاربه‌سنه برنهایت ویرمك اوزره چیچاقوفی مأذونیت کامله ایله طونه اردوسی قوماندانی نصب ایلمش ایدی . بعده نیسان رومی اوائلنده آلکساندر وکلاسندن بعضیلرینی استصحاب ایله پترسبورغدن چیقوب اردوسنه کیتدی . سیاق حال وحرکته نظراً روسیه‌لولرك فرانسزلردن اول جنکه باشلاملری مأمول دکل ایسه‌ده آلکساندرك تبدیل افکار ایدوبده بغتةً هجوم واقتحامه قیام ایدیویرمسی دخی محتمل اولدیغنه وبیك سکزیوز یدی‌سنهٔ میلادیه‌سی موسم بهارنده فرانسز عساکرینك لهستانده چامورلردن وبطاقلردن چکدیکی مشکلاته نظراً حزیران افرنجیدن اول حرکت اولنسه برنتیجه استحصال اولنه‌میه‌جغی مطالعه‌سنه بناءً ناپلیون ظاهراً صلحك بقاسی ایچون مکالمه اجرا ایلمك ومعناً حزیرانه قدر وقت قازانمق اوزره مأموریت مخصوصه ایله برلینده بولنان موسیو دوناریونك آلکساندر نزدینه عزیمت ایلمسنی امر ایتدی .

بروجه بالا ناپلیون لهستانك كوللرندن وبطاقلرندن احترازاً موسم بهارك مرورينه انتظار ايله وقت قازانمغه چاليشيوردی . حالبوكه محاربه‌يه نقدر كيج باشلارسه اوقدر چابوق قيشه طوتيله‌جغنی واندن صكره يوما فيوما تزايدی طبيعی اولان كوللره وبطاقلره باته‌جغنی ونهايت عساكرينك قارلر ايچنده وبوزلر اوستنده طونوب قاله‌جغنی درپيش ايده ميوب صانكه كندو اردولرينك امحاسی اسبابنی حاضرلامقده ايدی . روسيه‌لونك تدبيری دخی فرانسزلری صوغوق ايله تلف ايتمكدن عبارت ايدی . بناءً عليه شايدكه آلكساندر درحال محاربه‌يه باشلايه ديو ناپليونك تلاشی پك بيهوده ايدی .

ناپليون بر وقتدنبرو امداد بخت بلند ايله حائز اولديغی اقتداره مغرور اوله‌رق كندوسنی نوع بشرك فوقنده كبی طوتار وطوق بشرك خارجنده ايشلره قادر زعم ايدر اولديغی بواثناده ظهوره كلان بعض اجراآت وتشبثاتيله ميدانه قويمشدر . شويله‌كه : كندی دشمنلرينی قهر وتنكيلدن اول بروجه بالا فرانسه‌يی استيلا ايتمش اولان قحط وغلايی امحا ايتمك اوزره مقدما لاجل الاحتياط درانبار اولنان ميری ذخائرينی پارس پياسه‌سنه‌دوكيوردی . بونكله ايش اولور بترظن ايدردی . بونك تدبير كافی اولمديغی كورنجه فرانسه‌نك هر طرفنده ذخيره‌يه حكومت طرفندن تعيين فيئات اولنمسنه وتجارك يدلرنده بولنان ذخائری فيئات معينه ايله صاتمغه مجبور ايدلمرينه دائر هرطرفه اوامر قطعيه كوندردی صانكه بونجه دول ومالله نفوذينی يورتديكی كبی امر تجارتی دخی جبر التنده يورتمكه قيام ايلدی . حالبوكه برمقتضای (المسعر هوالله) تجارته جبر اولنه‌ميه‌جغی بی اشتباه ايدی . نه‌چاره‌كه كبر وغرور دائما انسانه بو وجهله پردهٔ غفلت اولور . بوقبيلدن اولمق اوزره ناپليون دخی برطاقم باشه چيقميه‌جق ايشلر ايله مشغول اوله‌رق بيهوده‌يره يوريلوردی .

غريبدركه ناپليون روسيه اوزرينه سوق ايلديكی اردونك امور ماليه‌سنی ترتيب ايلديكی صره‌ده روسيه حدودينه وارلدقده سورلمك اوزره برچوق روسيه قوائم نقديه‌سی باصدر مشدر . وهرقنغی مملكتده اولورسه اولسون بويله ساخته‌كارلغی ارتكاب ايدنلر حقنده آغر جنايت جزاسی حكم اولنمق قوانين عموميه اقتضاسندن ايكن كندوسنی محاكمه ايده‌جك برمحكمه بولنمديغندن ومحكمهٔ عدل الهيدن دخی قورقوسی اولمديغندن ناپليون بويله شانه ياقشميه‌جق برساخته‌كارلغی كندو وجداننده مباح ومجاز كورمشدر . بز صددمزه كله‌لم .

مايس افرنجينك طقوزنده ناپليون حكومتی وكيل مطلق صفتيله وبيوك قانچلير عنوانيله قامباسرزنام ذاته توديع ايدرك سرای طاقيله برابر پارسدن حركت ايله

المانیایه عزیمت وشهر مزبورك اون یدیسنده ساقسونیانك پایتختی اولان دیرست بلده‌سنه مواصلت ایلمشدر . اثنای راهده ناپلیونك حشمت وداراتی اوروپاجه امثالی نامسبوق بردرجه‌ده وهرکسك کوزلرینی قماشدیره‌جق صورتده ایدی . آلمانیا خلقی وطنلرینك جلادی اولان ناپلیونك خصم جانی اولدقلری حالده خصومتلرینی یورکلرنده کیزلیوب کندوسنه چاره‌سز صورت حسن قبول کوسترورلر ایدی . آوستریا ایمپراطوری وپروسیا قرالی وسائر آلمانیا حکمداران وامراسی ناپلیون ایله ملاقات ایچون هپ دیرست بلده‌سنه کلمکله ناپلیونك اوتوردیغی سرایك دیوانخانه‌سی هپ حکمدارلر ایله لبالب اولمشیدی . اول اثناده علی التوالی ویریلان ضیافتلرده واجرا اولنان شنلکلرده بوحکمدارلر عادتا تبعه کبی ناپلیونك اطرافنده طولاشورلر وحسن نظر وتوجهنی جلبه چالیشورلر ایدی . حالبوکه اقبال واستدراجنك بومرتبه کمالی نزد حقیقت بیناننده امارهٔ قویهٔ زوالی ایدی .

بواثناده پارسده بولنان روسیه ایلچیسی پرنس قوراکین روسیه سفارتی خدمه‌سندن برینك حبس اولنمسنی بهانه ایدرك پساپورتلرینی طلب ایلمش ایسه‌ده احوال حاضره اوزرینه قطع مخابره‌نك آغر نتیجه‌لری موجب اوله‌جغی فرانسه خارجیه ناظری موسیو دوباسانو طرفندن اخطار ایله موقتاً بونیتندن وازکچورلمشیدی . متعاقباً باسانو دیرسته کله‌رك کیفیتی ناپلیونه افاده ایتدکده ناپلیون قوراکینك بووضعنی روسیه‌نك حزیراندن اول محاربه‌یه باشلامق نیتنده اولدیغنه دلیل اتخاذ ایدوب بو ایسه کندی ترتیباتنه مغایر بولندیغندن وجناب حق انك جزای کبر وغروری اولمق اوزره بصیرتنی باغلامش اولمسیله اثنای محاربه‌ده شدت شتایه طوتلمق تهلکه‌سنی کوره‌مز اولدیغندن ناربونك باشلامش اولدیغی مکالمه‌یی براز دها سوندرمك اوزره پترسبورغده بولنان لورستونه سریعاً آلکساندرینك نزدینه کیتمسیچون تعلیمات کوندردی . حالبوکه متعاقباً ناربون عودت ایدرك رسیه‌لولرك فرانسزلردن اول جنکه تشبث ایتمیه‌جکلرینی تأمین ایله برابر روسیه‌لولرك اقوال وافعالنه نظراً محاربه‌نك پك شدید وهولناك اوله‌جغنی خبرویردی .

بوصره‌ده ناپلیون اسوج دولتیله بر معاهدهٔ اتفاق یاپمق اوزره اسوجدن کله‌جك مأمور مخصوصك ورودینه منتظر اولدیغی کبی دولتعلیه ایله دخی عقد اتفاق ایتمك اوزره جنرال اندره اوسی‌یی استانبوله کوندردی . وبرطرفدن اسوجلویی ودیکر طرفدن عثمانلویی روسیه‌لونك ارقه طرفنه طولاشدرمق تدبیرینی قوراردی .

اسوجلو ایسه بروجه بالا اقدمجه خفیاً روسیه‌لو ایله اتفاق ایتمشیدی . واکرچه مایس افرنجینك یکرمی طقوزنده ناپلیون یالکز دائرهٔ حربیه‌سنی استصحاب ایدرك

دیرستدن حرکت و پوزن طریقیله حزیران افرنجینك ایکیسنده دانسقه‌یه مواصلت ایتدیکی اثناده اسوج دولتنك مأموری کلمش ایسه‌ده کندوسیله مکالمه اولندقده اسوج دولتی فرانسه‌نك دائرهٔ اتفاقنه داخل اولمق ایچون نوروجیانك دانیمارقه‌دن تفریقیله اسوجه ترك والحاقنی ویکرمی ملیون فرانق اعانهٔ نقدیه اعطاسنی طلب ایلدیکی اکلاشلدی .

دانیمارقه دولتی ایسه اوته‌دنبرو ناپلیونك متفق خاصی بولندیغی جهتله اسوجلونك تکلیفی شایان استماع اولمدیغندن ناپلیون اکا جواب رد ویرمکه بیله تنزل ایتمدی . بوجهتله اسوج دولتی روسیه‌لونك دائرهٔ اتفاقنده قالدی .

دولتعلیه مرخصلریله روسیه مرخصلری دخی بکرشده تکرار اجتماع ایله مصالحه نامه‌یی امضا ایتدکلری وقت ناپلیون هنوز دیرستدن چیقمامشیدی فقط دولتعلیه بوخصوصی فرانسزلردن مکتوم طوتدیغی جهتله ناپلیون اندن خبردار اوله‌مامشیدی . واکرچه دولتعلیه ایله روسیه‌لو بیننده تصدیقنامه‌لر هنوز مبادله اولنمدن جنرال اندره اوسی استانبوله وصول بولمش ایسه‌ده دولتعلیه‌نك ناپلیونه اصلا امنیت واعتمادی اولمیوب بوجهتله ایلچیسنك افاداتنه استانبولده اهمیت ویرلمز اولدیغندن بشقه بالاده بیان ایتدیکمز وجهله جنرال اندره اوسیدن بر هفته مقدم انکلیز ایلچیسی سررو برلیستون دخی استانبوله کلمشیدی انکلیزلر ایسه اسوجلو ایله برابر دولتعلیه‌یی ناپلیونك علیهنه تحریکدن خالی دکللر ایدی . بناءً علی ذلك اره‌سی چوق کچمیوب دولتعلیه ایله روسیه دولتی بیننده تصدیقنامه‌لر رسما مبادله ایدلمش وجنرال اندره اوسینك مأموریتی ثمره‌سز قالمش در . حالبوکه ناپلیونك ترتیبنه کوره حزیران افرنجینك یکرمیسندن یکرمی بشنه قدر فرانسز اردولرینك نیمن نهرینی تجاوز ایتملری لازم کلوردی . بو اثناده ایسه کندوسنك کیروده مهیا اولان ایکییوز بیك احتیاط عسکرندن بشقه اوله‌رق درتیوز بیك عسکری نیمن نهری سواحلنه وصول بولمق اوزره ایدی بوجهتله معاملات حربیه‌یه تشبث اولنمق زمانی حلول ایتمشیدی . فقط آچیله‌جق محاربه‌دن انظار عالمده ایمپراطور آلکساندری مسؤل طوتمق اوزره اعلان حربه وسیله ارارادی . بوخصوصده ایجه ذهن یوردی . نهایت ایکی وسیله بوله بیلدی . بری بوایدی که مشکلات حاضره‌نك حلی ایچون اجرا اولنه‌جق مکالمه‌یه پروسیا ممالکندن فرانسز عساکرندن تخلیه‌سی روسیه‌لو طرفندن اساس اتخاذ اولنمشیدی . ناپلیون مکالمه‌نك بوشرطه تعلیق اولنمسی فرانسه حقنده حقارتدر دیه‌رك بونی اعلان حربه وسیله اتخاذ ایتدی حالبوکه روسیه‌لو بونی مکالمه‌نك نتیجهٔ صحیحه‌سی اولمق اوزره بیان ایتمشیدی بوخصوصه ناپلیونك تأویل

ایتدیکی کبی باب مکالمه‌نك کشادینه شرط اقدم اونق اوزره ایراد ایتمامشیدی بوایکی صورت بیننده ایسه فرق کلی واردر . ایکنجیسی دخی بالاده بیان اولندیغی اوزره فرانسه خارجیه ناظری پارسده ایکن روسیه ایلچیسی قوراکینك جزئی برسبب اوزرینه پساپورتلرینی طلب ایلمسی واولوقت بوندن وازکچورلمش ایکن ینه بوطلبده بولنمسی ایدی . اولکی وسیله بروجه مشروح حقیقت حاله مباین اولوب اشبو ایکنجی وسیله دخی اویله بیوك محاربه‌یی منتج اوله بیله‌جك برسبب معقول دکل ایدی .

لکن ناپلیون اعلان محاربه‌یه بهانه ارامقده اولدیغندن همان موسیو دولورستونه پساپورتلرینی طلب ایله عودت ایلمسی ایچون تعلیمات کوندردی . وحقیقت حالده حربه سبب کندوسنك حرص وطمعی اولدیغی کبی انظارناسده دخی بوندن طولایی کندوسی مسؤل قاله‌رق اویله ایکی سبب واهی‌یه بناءً اعلان محاربه‌یه قرار ویردی . وحزیران افرنجینك یکرمی ایکیسنده اردوسنی حرکت ایتدردی . وکمال کبر وغرور ایله اردوسنه خطابا (عسکر تموزك ابتداسنده پترسبورغه داخل اولورز ایمپراطور آلکساندرینك حقندن کله‌جکم) دیو سویلدی . وحزیران افرنجینك یکرمی دردنجی کونی ایکیوز بیکدن زیاده کزیده عسکر وماهر جنراللر ومارشاللر ایله قوونو جوارندن نیمن نهرینی کچرکن عسکرینه خطابا ایراد ایلدیکی نطقنده بومحاربه‌یی ایکنجی‌له محاربه‌سی دیو اعلان وقارشویه کچدیکی کبی قوونو بلده‌سنی استیلا ایلدی .
ایمپراطور آلکساندر ایسه تموزك التیسی تاریخیله مورخ اولان اعلانامه‌سنده (آرزو کرده‌مز اولان مصالحه‌نك ابقاسی ایچون جمیع وسائل واسبابه تشبث ایتمشیکن بومقصدمزه دسترس اوله‌میوب فرانسه ایمپراطوری علیهمزه اعلان حرب ایلدی قوی وقادر وشاهد حقیقی اولوب حقانیتله ذوالانتقام اولان اللهدن استمداد واستغاثه ایتمکدن غیری چاره‌مز قالمدی همان قوهٔ موجوده‌مزله دشمنه مقابله اولنه‌جغی درکاردر ای اهل حرب سزلردین عیسوی‌یی ووطن وحریتی حفظ وحمایه ایچون مدافعه ایده جکسکز بنده سزلر ایله برابرم حق تعالی دخی تعدی وتجاوز ایدن کمسنه‌یه اعانه ایتمیه جکی اشکاردر) دیو اعلان ایلمشدر .

بالاده بیان اولنان اسبابدن طولایی انکلتره دولتیله امریقا جمهوری بیننده روتما اولان برودت منتج محاربه اوله‌رق حزیران افرنجینك اون طقوزنده امریقا جمهوری انکلتره‌لویه اعلان حرب ایدوب انکلتره‌لونك امریقاده واقع قناده ولایتنه سوق عسکر ایله اهالیسنی عصیانه تشویق ایتمریله براً وبحراً انکلتره‌لو وامریقالو بیننده جنکه مباشرت اولندی بوایسه انکلیزلرك برمرتبه دها انزعاجنی موجب اولدی

انكلتره وكلاسندن اك زياده حربك دوامى طرفدارى اولان موسيو دوبرسوالك بوانناده بر قاتل طرفندن اعدام اولنمسى دخى انكلتره پولتيقه سنك تبدلنى موجب اولدى مصالحه طرفدارانى قوت بولدى ناپليونك مطمح نظرى انكلتره لوبى صلحه اجبار اولوب احوال مشروحه ايسه تمام فرصت ايدى نه چاره كه فرانسز اردولرى نيمن نهرينى تجاوز ايله روسيه نك ايچروسنه طوغرى ايلرولمكده اولديغندن ناپليون بو فرصتدن استفاده ايده مدى . بز ينه صدده كله لم .

بروجه بالا ناپليون نيمن نهرينى كذار ايتديكى صره ده فرانسز اردوسنك صولقول قوماندانى اولان مارشال ماقدونالت ايله ناپليونك اوكى اوغلى پرنس اوژن يوزاون بيك بوقدر فرانسز وايتاليا وباويياره عساكريله تيلسيت طرفندن وناپليونك برادرى قرال ژروم يتمش بوقدر بيك وستفاليه وساقسونيا وله عساكريله اردونك صاغ جناحنده بولنه رق اودخى غرودنو طرفندن نيمن نهرينى عبور وتجاوز ايلديلر . بو وجهله نيمن نهرينى تجاوز ايدن عسكرك مجموعى درتيوز بيكى متجاوز ايدى . بونلرك كيرو قالان خسته لرى اللى بيكدن زياده اولوب كيروده يوز اللى بيكه قريب احتياط عسكرى دخى اولديغندن ناپليون اردوسنك من حيث المجموع مقدارى آلتيوز بيكه واررد ى . بوندن بشقه برموجب معاهده آوستريالونك سوق ايلديكى اوتوز بيك عسكريله پرنس شوارد زنبرغ دخى غاليچيادن حركت ايله (بره زسق ليتوفسكى) بلده سنه توجه ايدوب انجق روسيه نك وولهينا طرفنده وتورمازوفك تحت قوماندە سنده بولنان اردوسندن صاقينه رق پك احتياط اوزره يورردى .

روسيه لونك ترتيبات وتدابير حربيه سنه كلنجه ناپليونك قارشوسنده روسيه نك مهيا عسكرى ايكيوز اللى بيكدن عبارت ايسه ده اسوج ايله عقد اتفاق ايلمش اولديغندن فنلانديا ده كى روسيه اردوسى دخى برو طرفه سوق اولنمش وشمال طرفندن دخى خيلى روسيه عساكرى كلمك اوزره بولنمش ايدى . وسالف الذكر تورمازوف فرقه سيله چيچاقوفك تحت قوماندە سنده كى طونه اردوسنك مجموعى يوزبيكه بالغ اولوب دولتعليه ايله عقد مصالحه ايلمش اولديغى جهتله بوقوتى دخى ناپليونه قارشو اعمال ايده بيله جك واسوجلو طرفندن دخى بر اردو كوندريله جك ايدى .

واولوقت آلكساندرك معيتنده مأمورين ملكيه وعسكريه دن رتبه ووظيفه وملیتلرى مختلف خيلى خاطرى صاييلور ذوات اولوب بونلر محاربه حقنده رأى ومطالعه جه ايكى فرقه ايديلر . برفرقه سى حركت تجاوزيه طرفدارى اوله رق روسيه اردولرى ايلرويه حركت ايدوبده لهستانى ضبط ايله آلمانيايى اياغه قالدرمق صورتنى تنسيب ايلردى . ديكر فرقه سى دخى بويله ايلرويه حركت دشمنك مسافه جه اوغرايه جغى

مشکلاتی تقلیل ایله انك ایشنی تسهیل دیمك اوله جغندن بالعکس کیرو چکیلوبده فرانسزلر بیتاب اولدقلرنده او زرلرینه هجوم واقتحام اولنمق صورتنی تصویب ایلردی . اشبو ایکنجی صورتده روسیه ممالکنك خیلی یرلری خراب اولمق محذوری درکار ایسه‌ده نتیجهٔ حربی قازانمق ایچون اك صاغلم برتدبیر اولدیغندن آلکساندر اول محذوره اهمیت ویرمیه‌رك بو صورت ثانیه‌یی قبول ایله اکا کوره برپیلان یاپلمسنی معیتنده‌کی اجنبیلردن پروسیالو پوفوخل نام جنراله احاله ایتمکله او دخی روسیه خریطه‌سنی کوزدن کچوره‌رك دیونیا ودینیه پر نهرلری خطلرینك طوتلمسنه قرار ویردی ودیونیا یالیسنده دیریسیسا نام بلده‌ده براستحکاملو اردوکاه انشاسنی مناسب کوردی آلکساندر دخی بواردوکاهك انشاسی ایچون ارکان حربیه ضابطانندن سارد نیالی میشوبی دیریسیسایه کوندردی . وجنرال پوفوخلك ترتیبی اوزره آلکساندر ایکی بیوك اردو قوردردی . بری یوز اللی بیك نفردن مرکب اوله‌رق ویلنا بلده‌سنده بولنوب مقدمة الجیشی نیمن سواحلنه‌دك ایلروله مشیدی بواردو بالذات روسیه حربیه ناظری بارقلی دیتوللینك امری آلتنده بولنه‌رق دیو نیا نهری خطنی طوته‌جق وفرانسزلر ایلرولدکجه کیرو چکیله‌رك نهایت دیریسیسا اردوکاهنه کیروب تحصن ایده‌جك ایمش .

ایکنجی اردو پرنس باقراتیونك تحت قوماندهسنده یوز بیك نفردن مرکب اوله‌رق مینسق بلده‌سی جهتنده بولنوب بونك مقدمة الجیشی دخی نیمن نهرینه قدر یایلمش ایدی بواردو دخی دینه‌پر بوینده طولاشه‌رق وفرانسزلرك اوکنه دوشوب صاووشه‌رق نهایت روسیه‌لولرك حرکات تعرضیه زمانی کلدکده فرانسز اردوسنی آرقه‌دن اوره‌جق ایمش وبو ایکی اردونك اره‌سنده واسطهٔ مخابره اولان سکز بیك قزاق سواریسی دخی فرانسزلرك اطرافنده طولاشه‌رق انلری یوره‌جق ایمش . روسیه‌نك طونه یالیسندن عودت ایدن اردوسنك دخی تورمازوف فرقه‌سی واسطه‌سیله اشبو باقراتیون اردوسنه ربط اولنمسی مقرر ایمش .

آلکساندر بوتدبیرك مملکتجه موجب خلاص اوله جغنه کرکی کبی قانمش ایسه‌ده امرای عسکریه‌سنك جنرال پوفوخل حقنده خصومتلری اولدیغندن انك پیلانی موقع مذاکره‌یه قویه‌میوب ایجابنه کوره پارچه پارچه اجرا ایتدرمك اوزره خفی طوتمشیدی . بناءً علیه اردولرینه برسردار یعنی باش قوماندان نصب ایتمیوب بارقلی دیتوللی طرفندن حربیه نظارتی صفتیله‌عساکره‌امرلرویریریلورایدی . وروسیه‌نك سالف‌الذکر بیوك‌اردوسی بواثناده‌ویلنابلده‌سنك اطرافنی‌طوتوب قازاق‌سواریلرندن مرکب برقووردون ایله غرودنو حوالیسنه قدر یایلمش اولان باقراتیون اردوسنه قاووشه‌یوردی .

فرانسزلرك بروجه بالا نيمن نهرينى تجاوز ايتدكلرى خبرى ويلنا بلده سنه واصل اولدقده ايمپراطور آلكساندر همان بيوك اردونك ديريسا اردوكاهنه رجعت ايتديرلمسى ايچون بارقلى ديتوللى يه امر ويرمكله برابر كندوسى دخى ويلنادن حركت ايله اول طرفه عزيمت ايتدى . بارقلى ديتوللى همان ويلنا اطرافنده كى فرقه لره رجعت امرينى ويردى پرنس باقراتيونه دخى دينيه پر اوزرينه چكلمسى ايچون تعليمات كوندردى متعاقباً باقراتيونك بيوك اردو ايله برلشمك اوزره عجالةً مينسق بلده سنه توجه ايلمسى دخى آلكساندرى طرفندن كندوسنه اشعار اولنمشدر .

ناپليون ايسه روسيه خريطه سنه امعان نظر ايتدكده ديونيا ايله دينيه پر نهرلرينك منبعلرى اره سنده كى يكرمى ساعتلك مسافه دن عبارت اولان ميدان كه براوجنده ويتيسق وديكر اوجنده ايسمولنسق شهرلرى واقعدر بو ميدانك اسكى روسيه ممالكنه كذار ايتمك اوزره برقپو حكمنده اولديغنى كورمش وهمان ويلنايى ضبط ايدوب وبارقلى ديتوللى اردوسيله باقراتيون اردوسنك اره سنه كيروبده برر برر ايكيسنى دخى پريشان ايتدكدن صكره موسقوه شهرى اوزرينه يوريمكى قورمش ايدى . چونكه ايكى آتش اره سنه كيرمك فن حربجه بيوك خطالردن معدود ايكن ناپليون ايكى فرقه نك اره سنه كيروبده دشمنك قوتى ايكى يه بوله رك كمال سرعت ايله برفرقه سنى اوروب پريشان ايتدكدن صكره درحال دونوب ديكر فرقه يى دخى پريشان ايلمك مناوره سنى بالدفعات استعمال ايله مظفر اولمشدر . بناءً على ذلك ناپليون اول امرده ويلنايى ضبط ايتمك اوزره حزيران افرنجينك يكرمى بشنده مارشال داود ايله ناپولى قرالى مورايى ايلرو سوق ايتدى . بونلر روسيه لولرك برسوارى فرقه سيله چارپشدقدن صكره حزيرانك يكرمى سكزنده ويلنايه كيرديلر فرداسى ناپليون دخى اورايه واصل اولدى ديكر فرانسز فرقه لرى دخى سرعت ايله حركت ايتدى بو صره ده مارشال اودينو فرقه سى برروسيه فرقه سنه تصادف ايدرك براوفق محاربه دن صكره روسيه لولر رجعت ايتدى .

فرانسزلر نقدر سرعت ايله حركت ايدرلر ايسه روسيه لولر دخى اوقدر سرعت وبر منتظم صورت ايله رجعت ايدرلر ورجعت ايدركن كچدكلرى يرلرده كى ذخائرى ياقارلر وفرون ودكرمن وكوپريلرى ييقارلر ايدى . بناءً عليه فرانسزلر يورلمغه باشلاديلر ووارد قلرى يرلرده ما كولاته دائر برشى بوله ميوب نهايت طوزسزات ايله كچنمكه مجبور اولديلر وبرچوغى كيرو قالوب يولى شاشرديلر وله لسانى بيلمدكلرى جهتله نره يه كيده جكلرينى ونه يايه جقلرينى كمسنه دن صوروب اوكرنه مزلر ايدى . وعلف بولنمديغندن فرانسز اردولرنده كى حيوانلر زبون دوشمكله اردولرك سرعت

ایله حرکتلرینه مانع اولوردی . هله پرنس اوژن فرقه‌سی لهستانك قومساللرلرندن کچه‌رك وپك چوق زحمتلر چکه‌رك کوج حال ایله نیمن سواحلنه وصول بولمش ومعیتنده کی باویاره‌لولرك نصفی یورغونلقدن واسهالدن تلف اولمش وبواثناده ظهور ایدن شدتلو بوره‌لردن ویاغمورلردن طولایی پك چوق زحمتلر ایله نیمن نهرینی کذار ایده بیلمشدر . قرال ژروم دخی غرودنویه کیدرکن یولی اوزرنده کی مملکتلر غایت خراب وفقیر اولمق حسبیله کافهٔ ذخائرولوازماتی برابر طاشیمغه مجبور اولدیغندن نیمن سواحلنه وارنجیه‌دك عظیم مشکلاته اوغرایوب اردوسنده کی حیوانلرك چوغی تلف اولمش وعسکرینك چوغی کیرو قالمش وکوج حال ایله حزیرانك اوتوزنده غرودنویه واره بیلمشدر . بوره‌لرك امتدادی حسبیله درت کون ظرفنده فرانسزلرك سکز بیك حیوانی تلف اوله‌رق برچوق عربه‌لر یوللرده براغلمش ایدی . فرانسز فرقه‌لرندن وعلی الخصوص باویاره وایتالیا وهولانده آلایلرندن اوتوز قرق بیك نفر مقداری آیریلوب طاغلمشلر کیمی اورمانلر ایچنه یاییلوب یولجیلره صارقندیلق ایلر وکیمی یول اوزرنده کی قریه‌لری ولیتوانیا اصلزادکانك صیفیه‌لرینی غارت ویغما ایدر اولمشلر ایدی .

ناپلیون بوحالاتدن خبردار اولدیغی حالده اصلا یأس وفتور کتورمیوب همان فرون ودکرمن وکوپریلرك انشاسنه وکیروده قالان عربه وعسکرلرك طوپلانمسنه اقدام ایلردی . وبوجهتله اون بش کون قدر وقت غائب ایده جکنی اکلامش ایسه ده ینه تدابیر سریعه ایله روسیه‌نك قوهٔ عسکریه‌سنی ایکی یه تقسیم ایلمك امیدندن فارغ اولمامشیدی . حالبوکه کیرو قالمش اولان قرق بیك عسکرك انجق ایکی اوچ بیکی طوپلانه بیلوب باقیسی مملکتی غارت وآلمانیالو اولنلرك اکثری نیمنی عبور ایله مملکتلرینه عودت ایتمکده ایدیلر .

ایمپراطور آلکساندری برصوك تجربه اولمق وبتون بتون مسؤلیتی اوزرندن آتمق اوزره درمیان اولنان وسیله‌لرك بریسی حربی منتج اسبابدن اولمیوب فرانسزلر نیمن خطنده طورمغه راضی اولورلر ایسه دولتین بیننده ظهوره کلمش اولان مشکلاتك مکالمه طریقیله حل اولنه بیله‌جکنی بیان ایچون ضبطیه ناظری بلاشوفی اقدمجه ناپلیون نزدینه کوندرمش ایدوکندن بلاشوف ویلنایه کلوب ناپلیون ایله ملاقات ایلدی . ناپلیون بومحاربه‌نك بروجه بالا مشکلاتی کرکی کبی اکلامش ایکن هنوز بخت واقبالنك مساعده‌سنده متردد اولمدیغندن وطالعك انسانه مساعده‌سی برمرتبه‌یه قدر اوله بیله‌جکنی دوشونه‌مدیکندن بلاشوفك افاداتنه رد ایله جواب ویردی . اودخی برقاچ کون مکالمه‌دن صکره صلحك دوام وبقاسی قابل اولمیه‌جغنی جزم ایله همان عودت ایتدی .

ناپلیون روسیه‌لویه غلبه ایتدکدن صکره له دولتنی احیا ایتمك تصورنده اولدیغندن لهلولری شوق وغیرته کتورمك اوزره کندوسی دیرسته‌ده ایکن ایلچی صفتیله موسیو دوبرادی وارشاویایه کوندرمشیدی لهلولر بوندن طولایی دولتلرینك احیاسی امانه دوشمش اولدقلری حالده ناپلیونك بروجه بالا درتیوزبیك عسکرله نیمن نهرینی تجاوز ایتدیکی وبومحاربه‌یی ایکنجی لهستان محاربه‌سی تسمیه ایلدیکی خبری وارشاویایه واصل اولیجق لهلولر شوق وغیرته کله‌رك تجمع ایدن ملت مجلسنده له دولتنك احیاسی ضمننده لهستانه عائد اولان ولایتارك برلشدیرلمسنی قرارلاشدرمشلر وناپلیون نزدینه مخصوص مأمورلر کوندرمشلر . شو حاله نظراً بتون لهلولری ایاغه قالدیروب روسیه‌لو علیهنه سلاحلاندرمق امر سهل ایدی . ناپلیون ایسه له دولتنك صورت تشکیلی حقنده هنوز برقرار قطعی ویرمیوب حتی کندوسنك بولندیغی لیتوانیا ولایتی لهستانه عائد اولدیغی حالده انی بیله وارشاویایه ربط ایتمیه‌رك آیروجه صورت مخصوصه‌ده اداره ایتدرمکده ایدی بناءً علیه علی‌العموم له خلقنك ملتجه سلاحلانملرینی منع ایتدکدن بشقه بوکره ویلنایه وارد اولان له مبعوثانینه اعتذار سیاقنده آوستریالویه رعایةً شمدیلك له دولتی احیا ایده‌میه‌جکنی تفهیم ایتمکله لهلولرك امیدلری خیلیجه تنزل ایلدی . مع‌مافیه لهلولر پونیاتوفسکی کبی بعض بهادر ذواتك قوماندەسی التنده اوله‌رق ناپلیونك اردوسنده دشمن موروثلری اولان روسیه‌یه قارشو ابراز غیرت وبسالت ایتمشلردر .

فرانسز فرقه‌لری بروجه بالا هپ ویتبسق ایله ایسمولنسق اره‌سنده‌کی میدانه متوجهاً حرکت ایتمکده اولدقلرندن فرانسز اردوسنك صاغ جناحی دینیه‌پره وصول جناحی دیونیایه ناظر اوله‌جق ایسه‌ده ناپلیون باقراتیون اردوسنك بارقلی دیتولی اردوسیله برلشمسنه مانع اولمق ایچون فرانسز اردوسنك صول جناحنی یرنده توقیف ایله صاغ جناحنی باقراتیوندن مقدم دینیه‌پره واصل اولمق اوزره سرعت ایله ایلرو حرکت ایتدرمك ومورانك سواریلری روسیه‌نك دیونیایه طوغری چکلمکده اولان بیوك اردوسنك آرقه‌سنه طولاشوب ایلرولیه‌رك فرانسز اردوسنك صاغ وصول جناحلری اره‌سنده واسطهٔ مخابره اولمق تدبیرینی قورمش واولوجهله جنراللرینه تعلیمات ویرمش ایدی . بناءً علیه مارشال داود فرقه‌سی حزیران افرنجینك اوتوزنجی کونی یوله چیقمشیدی قرال ژروم دخی سرعت ایله حرکت اوزره ایدی . انجق داود وقتیله یتیشوبده روسیه‌لولرك یولنی کسه‌مدیکندن بارقلی دیتولی اردوسنك فرقه‌لری بالسهوله طاقم طاقم رجعته موفق اولملریله داود باری باقراتیون اردوسنك یولنی کسمك اوزره مینسق بلده‌سنه توجه ایتمش وتموز

﴿ افرنجینك ﴾

افرنجینك سکزنده بو بلده‌یه کیرمش ایدی . قرال ژورم دخی عسکرینی طاقم طاقم غرودنودن تحریك ایله باقراتیونك ارقه‌سندن قوشدیرر ایدی انجق بعد مسافه حسبیله اکا یتشه‌مدی ناپلیون ایسه بونی برادرینك تکاسل واهمالنه حمل واسناد ایله حدتلنه‌رك انی قوماندانلقدن عزل ایله مارشال داود معیتنه ویردی ژروم دخی بوندن منفعل اولمغله بتون بتون اردودن چکیله‌رك حکمداری اولدیغی وستفالیه‌یه کیتمکه قرار ویردیکندن بوکا دائر داود ایله بینلرنده جریان ایدن مخابره دخی فرانسزلره برایکی کون غائب ایتدردی وارتق باقراتیونك یولنی کسمك فرصتی بتون بتون فوت اولدی . بونك اوزرینه داود باقراتیونی تعقیبدن وازکچه‌رك موخیلو بلده‌سنه واروب واورادن باقراتیونی قارشو لیوبده دینیه پرك اشاغی طرفلرینه اتمغه قرار ویردی .

حالبوکه ناپلیون هنوز ویلناده ایکن آلدیغی خبرلره نظراً دولتعلیه‌نك روسیه‌لو ایله عقد مصالحه ایلدیکی واسوج دولتنك روسیه اتفاقی دائره سنده قالدیغی میدانه چیقمشدر . شو حاله کوره چیچاقوف اردوسی تورمازوف اردوسیله برلشه‌رك یقینده فرانسزلرك صاغ طرفنه چیقه کلری واسوجلو طرفندن فرانسزلرك آرقه طرفنه بر اردو سوق اولنیویرمسی ملحوظ ایدی . اسوجده کی روسیه وانکلتره ایلچیلری بر معاهدهٔ اتفاق یاپمغه اقدمجه مرخص قیلنمش اولدقلرندن اسوج ولی عهدی واسطه‌سیله برلشوب بالمکالمه روسیه وانکلتره دولتلری بیننده تدافعی وتجاوزی اوله‌رق بو اثناده تنظیم ایلدکاری عهدنامهٔ اتفاق دخی تموز افرنجینك اون سکزنده امضا اولنمشدر وانکلتره‌لونك توسطیله متعاقباً روسیه وایران دولتلری بیننده دخی باب مکالمه کشاد اولنه‌رق روسیه‌لونك اول طرفجه دخی غائله‌سی بعض مرتبه تخفیف قیلنمشدر .

ایشته حال بو مرکزده ایکن ناپلیون اردوسنك قسم اعظمی ایله دیریسسا اردوکاهنی حصر واحاطه ایدوبده روسلرك متخذی اولان رجعت اصولنه بر نهایت ویرمك اوزره طاقم طاقم دیونیا اوزرینه سوق عسکره باشلادی . وشو حاله کوره احتیاط اردوسنك دخی ایلرولمسی لازم کلمکله برلینده مارشال ویقتور معیتنده کی احتیاط اردوسنك دانسقه‌یه قدر ایلرولمسنی وفرانسه حدودنده مارشال اوژرو قوماندەسنده بولنان اردونك برلینه کیرمسنی وفرانسه‌ده مجدداً ترتیب اولنان آلایلرك اوژرو اردوسی یرینه کچه‌رك حدود اوزرنده موقع طوتملرینی امر ایلدی . وتموز افرنجینك اون یدنجی کونی ویلنادن قالقوب اون سکزنجی کونی (غولوبوقوئه) بلده‌سنه واردی . روسلر کیرو چکلدکارنده کوپریلری ییقمش اولدقلرندن

ومملکت ذاتاً بطاقاق واورمانلق اولدیغندن یوللرده پك چوق عربه ونفرات قالمش اولدیغنی وکوپریلرك انشاسنه مأمور اولان فرقهٔ عسکریه‌نك پك زیاده زحمت چکمده اولدقلرینی رأی العین کوردی . مع مافیه بالذات معیتنده کی عسکرك مقداری یوزطقسان بیکه بالغ اولدیغندن بوقوت ایله بارقلی دیتوللی اردوسنی احاطه ایله آرقه‌سنی کسه‌بیله‌جکنی جزم ایتمکله همان یورویش ایتمك اوزره بیوك طوپلرك ورودینه منتظر ایدی .

بو اثناده پرنس باقراتیون موخیلو بلده‌سنه وارمق اوزره ایکن مارشال داود آندن اول بو بلده‌یه کیرمش اولدیغندن تموز افرنجینك یکرمی اوچنجی کونی واقع اولان محاربه‌لرنده فرانسزلرك بیك وروسلرك درت بیك تلفاتی اوله‌رق فرانسزلر غالب کلمش ایسه‌ده روسلر دخی یولیله رجعت ایده بیلدکلرندن ارتق باقراتیون اردوسنك بارقلی دیتوللی اردوسیله برلشمسنه ممانعت اولنه‌میه‌جغی اکلاشلمشدر .

ینه تموزك یکرمی اوچنده ناپلیون دخی بارقلی دیتوللی اردوسنك خط رجعتنی کسمك اوزره دیونیسا نهرینی تجاوز ایتمك تصورنده ایکن روسیه ارکان حربیه‌سنده وقوعبولان تبدلات محاربه پیلانی بتون بتون دکشدرمشدر .

شویله که : بارقلی دیتوللی اردوسنك دریسسا استحکامنه چکلمسندن طولایی روسیه امرا وضابطانك هرطبقه‌سی ناخوشنود قالدی . برطاقی فرانسزلرك اوکندن قاچمق روسیه‌نك ناموسنه طوقونور دیو اعتراض ایلر وفن حربه آشنا اولان طاقم دخی دریسسا اردوکاهنك تحفظه الویرمیه‌جکنی سویلر وجنرال پوفوخلك پیلاننده نوبنو ظهوره کلان خطالری میدانه قورلر ایدی . بو وجهله اردوده تحدث ایدن هیجان افکار کوندن کونه تزاید ایدرك لاقردی ایمپراطور آلکساندرك شخصنه انتقال ایتمکه باشلادی . اردونك امر اداره وقوماندهسی برمقتدر وامین جنرالك یدنده بولنه‌رق فن حربه آشنا اولمیان برحکمدارك نفوذندن قورتلمسی لازمدر . سرایلره مخصوص اولان مداهنه اصولی اردولرده دخی جریان ایده‌جك اولورسه حربك نتیجه‌سی مغلوبیت وپریشانلق اولور . الحاصل آلکساندرك اردوده بولنمسی جائز دکلدر یوللو سوزلر چوغالدی . بونك اوزرینه اصلزادکان طاقمیله وکلا اوك ایاق اوله‌رق جنرال پوفوخلك یاپمش اولدیغی پیلانك ترکی ودریسسا اردوکاهنك رفعی وآلکساندرك اردویی برمقتدر قوماندانه احاله وتودیع ایله پایتخته عودت ایلمسی حقنده عسکرك افکار وآرزولرینی نازکانه آلکساندره عرض ایتمکه قرار ویردیلر . وایچلرندن برقاچی آلکساندره تحریراً وشفاهاً کندوسی اردو قوماندهسنده بولنمقدن ایسه مجدداً برقوهٔ عسکریه تدارکیله مشغول اولمسی

(احمدر)

ایمشدر زیرا فرانسزلره قارشو مظفر اوله بیلمك ایچون بر ایکی اردو دها جمع و تشکیل ایلمك الزمدر بو ایسه روسلرك ایمپراطوره اولان فوق العاده محبت و صداقتلری اقتضاسنجه کندوسنك باشلوجه شهرلری اولان ویتبسق وایسمولنسق وموسقوه وپترسبورغی طولاشوبده اهالی‌یی تشویق ایتمسیله اوله بیلور واردونك دریسسا اردوکاهنه قپانوب قالمسی پریشانلغی موجب اوله جغندن ویتبسق اوزرینه چکلمسی وباقراتیون فرقه‌سیله برلشمسی لازمدر دیو اخطار ایتدیلر . بونك اوزرینه ایمپراطور آلکساندر درحال بر دیوان حرب تشکیل ایله اخطارات مشروحه‌یی موقع مذاکره‌یه قویدی دیوان حربده بو اخطاراتك موافق حال و مصلحت اولدیغی اتفاق آرا ایله قبول اولندی . آلکساندر دخی بو قراری قبول ایله دریسسا اردوکاهنك رفعنه موافقت ایتدی وعموم قوماندانلغی سرعسکر صفتیله بارقلی دیتوللی‌یه حواله ایدرك کندوسی اهالی‌یی تشویق ایتمك اوزره مسقوه‌یه کیتدی . جنرال پوفوخل ایله دیگر ضابطان اجنبیه دخی پترسبورغه عودت ایلدیلر آلکساندر کبی دنیانك الك مستبد و مستقل بر حکمداری اصلزادکان و وکلاسنك اخطارات مبرمانه‌سنه سرفرو ایتمك تعجب و تحسینه شایان بر کیفیتدرکه بونکله زیرده بیان اولنه‌جغی وجهله کندی دولتنك سلامت و سعادتنه و فرانسزلرك نکبت و فلاکتنه سبب اولمشدر .

بارقلی دیتوللی بر مقتدر جنرال اولوب قوماندەیی النه الدیغی کبی ایسمولنسق طرفندن ورودی مأمول اولان باقراتیون اردوسیله برلشمك و دیوینا ایله دینیه‌پر اره‌سنده‌کی میدانی طوتوب مسقوه یولنی سد ایلمك اوزره همان دریسسا اردوکاهنی ترك وتخلیه ایله ویتبسقه چکلمکه قرار ویردی . وپترسبورغ یولنی محافظه ایچون دیویناناك اشاغی طرفنده یعنی پولوتسق ایله ریغه اره‌سنده بر فرقه براقدی واگرچه بو فرقه یکرمی بش بیك نفردن عبارت ایسه‌ده فنلاندیادن کله‌جك اردو ایله شمال جهتندن کله‌جك احتیاط عسکری بو فرقه‌یه ملتحق اوله‌جغندن بو جهتده دخی بر بیوك اردو تشکل ایدرك بونکله هم پترسبورغ یولی اوزرنده بولنان ریغه قلعه‌سی محافظه اولنه‌جق وهم‌ده فرانسزلرك صول جناحی حال تهلکه‌ده بولنه‌جق ایدی . بو صره‌ده طونه یالیسندن کلمکده اولان روسیه اردوسی فرانسزلرك صاغ جناحنی مخاطره حالنده بولندیره‌جق ایدی . ایشته بارقلی دیتوللی بو وجهله ترتیباتنی قوردقدن صکره تموز افرنجینك اون طقوزندن یکرمی ایکیسنه قدر بلا مانع دیویناناك ایکی یقه‌سندن کیرو چکلدی .

ناپلیون روسلرك بو حرکتلرندن خبر الدیغی کبی مطالعه‌لری نه اولدیغنی کشف ایلدیسه‌ده کندوسنك ترتیباتی شاشمش اولدیغندن شو حاله کوره ارتق بارقلی دیتوللی

ایله باقراتیون اردولرینك ارەسنه كیروبدەایكیسینیده برر برر پریشان ایدەبیلەجكنی مطالعه ایله همان اردولرینی سرعت ایله ایلرو حركت ایتدیردی . بوصرەده روسیه وفرانسز اردولرینك كچوك قطعەلری یكدیكره تصادف ایله چارپشدیلر ایسەده بارقلی دیتوللی كمال بصیرت وانتباه اوزره رجعته دوام ایتدی . ناپلیون دخی اكا یتشەمیەجكنی جزم ایلدی وطبیعت مملكتك روسلره معین قوی اولەجغنی آز وقت ظرفنده اكلامغه باشلادی . روسیه قوماندانلری ایسه مملكتلرینك حال وطبیعتنی رعناً بیلدكلرندن ناپلیون ایله بر بیوك محاربەیه كیریشمیوب رفته رفته انی مملكتك ایچروسنه طوغری چكمكه سعی ایدرلردی .

تموز افرنجینك یكرمی سكزنجی كونی ناپلیون ویتبسق بلدەسنه كیردی وانده برمدت اقامته قرار ویردی . اوراده اردولرینی یوقلامه ایتدردی كوردی كه ارەده وقوع بولان محاربەلرده عسكرینك مقدار تلفاتی التی یدی بیكدن عبارت ایكن اردولرینك نقصانی یوزاللی بیكی تجاوز ایدیور . اسبابی تفتیش اولندقده دول متفقه عساكرینك فرصت بولدقچه فرار ایتمكده اولدقلری وهوالر كوندوز غایت صیجاق وكیجه پك سرین اولدیغندن وصولرك فنالغندن وچوق كره عسكر اكمك بولەمیوب یالكز ات ایله علی الخصوص طوموز اتیله بسلندیكندن طولایی برچوق خستەلكلر تحدث ایدرك خستەخانەلر مملو اولوب برطرفدن دخی كلی تلفات وقوع بولمقده اولدیغی وتموزك اون بشندن یكرمی یدیسنه قدر علی التوالی یاغمورلر یاغوب یوللر ایسەغایت انتظامسز اولدیغندن وقطع اولنان مسافەنك اوزونلغندن ناشی عسكر بیتاب اولەرق برچوق نفراتك یوللردەقالدیغی اكلاشلدی ونیمن نهرینی تجاوز ایدن فرانسز اردوسنك مقدار نفراتی درتیوز بیكی متجاوز ایكن بوكره ایكیوزاللی بش بیكه قدر تنزل ایتدیكی معلوم اولدی ناپلیونی پك زیاده تلاش الدی . استیلا اولنان ممالكك جسامتی ومسافەلرك اوزاقلغی ویوللرك بوزوقلغی ایلروده بر بلا كتیره بیلەجكی مطالعەسیله فرانسز اردوسنده كی ضابطان ونفرات هپ متأثر واندیشەناك اولەرق آرتق ویتبسق بلدەسی مركز اتخاذ اولنوبده ایلرویه حركتدن فراغت اولنمق آرزوسنده ایدیلر .

ناپلیون دخی برآرالق لهستانده قشلەمق تصورنده بولندیسەده حرص شان وآرزوی انتقام كندوسنه غلبه ایدرك شان ونفوذ عسكریسنه شایان اولەجق صورتده بربیوك مظفریت قازانمق اوزره موسقوه اوزرینه یوریمك سوداسندن كندوسنی الەمدی . بوائناده فرانسز اردوسنك صول جناحنده بولنان وپروسیالو ولهلو عسكرلرندن مركب اولان مارشال ماقدونالت فرقەسی قورلانده ولایتنی كاملاً استیلا ایتدیكی كبی مارشال اودینو فرقەسی دخی دونابورغ ودیریسسا وپولوتسقدن مرور ایلەخیلی ایلرولمش

ایسه‌ده اولطرفده‌کی روسیه اردوسی ایله لدی المحاربه رجعته مجبور اوله‌رق پولوتسقه قدر کیرو چکلمشدر .

ینه بواثناده فرانسز اردوسنك صاغ جناحنده دخی موجب تلاش اوله‌جق بعض وقوعات ظهوره کلمشدر .

شویله‌که : ناپلیونك ویتبسقه دخول ایتدیکی کونلر جنرال تورمازوف فرانسزلرك خط رجعتنی تهلکه‌یه دوشورمك اوزره معیتنده‌کی قرق بیك نفر ایله ایلرویه حرکت ایدرك مقدمة الجیش اولان قازاقلرك بغتةً قوپرین بلده‌سی اوزینه یورویوب اوراده بولنان برایکی بیك ساقسونیالوبی اتلاف وامحا ایتملری اول حوالی اهالیسنه دهشت ویرمش وورشاویا غران دوقه‌لغنی خوف وتلاشه دوشورمش ایدی .

بونك اوزرینه ناپلیون آوستریا قوماندانی اولان شورادزنبرغی تورمازوف اوزرینه مأمور ایدوب وارشاویا محافظه‌سنه مأمور اولان جنرال رینیه‌یی دخی انك معیتنه ویره‌رك صاغ جناحنی تأمین ایتدیکی کبی مارشال اودینویه اون اوچ بیك باویاره عساکری ایله امداد ایدرك صول جناحنه دخی تقویت ویردی . وبعده ایسمولنسق بلده‌سنی ضبط ایله روسلری صول جناحندن اوروبده خط رجعتلرینی کسمك تدبیرینی قوردی .

حالبوکه پرنس باقراتیون قرق بشبیك نفرله ایسمولنسق طرفنده بارقلی دیتوللی اردوسیله برلشوب موجود معیتلری یوز قرق بیك نفر راده‌سنه بالغ اوله‌رق اسباب تحفظه تشبث ایتمشلر ایدی .

اغستوس افرنجینك اون برنده فرانسزلر ایلرو حرکت ایله اون آلتیسنده ایسمولنسق بلده‌سی پیشکاهنه واصل اولدیلر فرداسی برخونریزانه محاربه واقع اولدی اخشامه قدر سوردی طرفیندن کلی تلفات وقوعبولدی نهایت اخشام ایریشوب جنکه فیصل ویردی کیجه روسلر ایسمولنسق بلده‌سنی احراق وامحا ایله صاوشدیلر فرانسزلر دخی انلرك ارقه‌لرینه دوشدیلر . ومواقع متعدده ده روسلره ایرشدیلر یکدیکریله چارپشدیلر علی الخصوص نی فرقه‌سی بالذات بارقلی دیتوللی ایله تصادف ایدرك اورشدیلر . شویله‌که : ایکی کون ممتد اولان محاربه‌لرنده طرفیندن یدیشر بیك قدر تلفات وقوعبولدی لکن فرانسزلرینه روسلرك رجعتنه مانع اوله‌مدیلر .

ناپلیون بوصورتله دخی نائل امل اوله‌مدیغندن متأثر ومتأسف اوله‌رق حرکت تجاوزیه‌سنه دوام ایتمکمی لازم کاور یوخسه لیتوانیاده قشله‌مقمی مناسب اولور بالمطالعه شقیندن برینی ترجیح ایتمك اوزره اوچ درت کون ایسمولنسقده آرام واقامت ایلدیکی اثناده جنراللری ایله لدی الاستشاره اکثری آرتق ایلرویه حرکتدن وازکچمك

رأینده بولنمشلر ایسه‌ده بو اثناده اطرافدن کلان مساعد وموافق خبرلر کندوسنی آلداتدی بو جهتله اودخی موسقوه شهرینی ضبط ایدوبده موسم شتایی اوراده کچورمك وبو صورتله آلکساندری صلحه مجبور ایلمك فکرنده دوام ایتدی چونکه جنرال رینیه شوارد زنبرغ ایله برلشوب روسلرك اوزرینه هجوم وآغستوس افرنجینك اون ایکیسنده واقع اولان محاربه‌ده غلبه ایدرك جنرال تورمازوفی رجعته مجبور ایلمش اولدقلرندن فرانسز اردوسنك صاغ جناحی تحت امنیته کیرمش اولدی . دیونیا طرفنه کلنجه مارشال اودینو ایلرولیوب اکرچه ویتجنستین نام روسیه جنرالنك مدافعه‌سی اوزرینه اودینونه رجعته مجبور اولمش ایسه‌ده آغرجه یاره‌لنه‌رك قوماندہ‌یی ترك ایلمسی اوزرینه یرینه قائم اولان جنرال سنسیر کمال شجاعت ایله روسلرك اوزرینه هجوم وشهر مرقومك اون سکزنده واقع اولان پولوتسق محاربه‌سنده غلبه ایدرك روسلر برچوق مهمات ایله اون درت طوپ وبیك بشیوز اسیر براغوب واوچ بیك قدر تلفات ویروب رجعته مجبور اولمشلر ایدی .

ناپلیون بو خبردن پك زیاده ممنون اولوب حتی جنرال سنسیره مارشاللق رتبه‌سی ویردی . وبو صورتله فرانسز اردوسنك صاغ جناحی کبی صول جناحی دخی تحت امنیته کیردی . فرانسز اردوسنك مقدمة الجیشی اولان مورا وداود فرقه‌لری دخی بو اثناده ایلرو حرکت ایدوب انجق روسلر کمال انتظام اوزره کیرو چکلمکله برابر یول اوزرنده‌کی موقعلری طوتمقده اولدقلرندن فرانسزلر هیچ بر موقعی محاربه‌سز ضبط ایده‌مزلردی .

روسیه ضابطان ونفراتی ایسه بویله بلا محاربه رجعت اولنمقدن طولایی شکایت ایتمکده اولدقلرندن بارقلی دیتولی عسکرك بو شکایاتنه تحمل ایده‌میوب کندی پیلاننه منافی اوله‌رق فرانسزلر ایله بر محاربه‌یه قرار ویرمش وبر مناسب موقع کوزدرك حرکتنی آغرلاشدرمش ایدی .

روسلرك روش حال وحرکتلرندن بویله بر محاربه نیتنده اولدقلری اکلاشیلوب ناپلیونك املی دخی بوندن عبارت اولمسیله آرتق بر شیئه باقمیوب ودور اندیش جنراللرینك اخطاراتنه قولاق اصمیوب همان اغستوس افرنجینك یکرمی دردنجی کونی ایسمولنسقدن حرکت ایله ایلول افرنجینك برنجی کونی غثیرایه وصول بوله‌رق اوراده اردو قوردی .

ویتبسقده ایکن ناپلیونك معیتنده‌کی اردونك موجودی یوز یتمش بیکه بالغ اولور ایکن اولوقتدنبرو آزاله‌رق یوز قرق بشبیکه تنزل ایتمشیدی فقط بونلر هپ سچمه عسکر اولدیغندن بر بیوك قوت ایدی .

آلکساندر ایسه بو وجه بالا اردوسندن مفارقت ایله موسقوه یه وارد قده اصلزادکان وتجار کروهنی تشویق ایتمکله جمله سی غیرته کله رك اصلزادکان اون نفوسده بر عسکر اعطاسنه قرار ویردکاری کبی تجار دخی کایتلو اعانهٔ نقدیه یه قیام ایلمش اولدقلرندن یالکز موسقوه ایالتندن سکسان بیك نفر تجمع ایتدیریله جکی مأمول اولنمقده ایدی . بعده آلکساندر پترسبورغه واردی اوراده کی اصلزادکان کروهی حربك دوامی حقنده دها زیاده شدت کوستردی . وروسلرك سلامتی بارقلی دیتوللینك اتخاذ ایلدیکی رجعت اصولنده ایسه ده اهالی وعسکرده زیاده حدت وحرارت پیدا اولدیغنه مبنی علی العموم روسلر بارقلی دیتوللینك حرکات احتیاطکاری واطوار تردد شعاریسنی تقبیح ایدرك بو بابده اولان شکایتلری نهایت درجه یه واردی . چاره سز بارقلی دیتوللی یی افکار عمومیه یه فدا ایتمك لازم کلدی وجنرال سواروفك حرب ارقداشی اولان قوطوزوف باش قوماندان اولدی . اشبو قوطوزوف اوسترلیج محاربه سنی غیب ایتدیرن واقدمجه طونه اردوسی قوماندانلغندن منفصل اولان یك چشم برجنرال ایدی فقط تعصبی جهتیله عامه نك توجهنه مظهر اولمسیله عموم قوماندانی نصب ایدلدی . قوتوزوف روسیه اهالیسی نزدنده مقبول ومعتبر اولدیغندن او باش قوماندان اولدیغی کبی جمله سی فرانسزلر حقنده انکله شریك خصومت اوله رق فرانسزلر یاقلاشدقجه انلر قریه لرینی کندو اللریله احراق وباغچه لرینی تخریب ایدرك فرار ایدر اولدقلرندن فرانسزلر کچدکاری یرلری هپ چول واوغرادقلری کویلری بربیغین کول بولورلر وبو جهتله وحشت ومشکلاته دوچار اولورلر ایدی . فقط قوتوزوف دخی روسلر عندنده مقدس عد اولنان موسقوه شهرینی دشمن النه دوشوره جك اولورسه شهرتنی غیب ایده جکنی مطالعه ایدرك رجعت ایدوب کیدرکن موسقوه شهرینه یکرمی فرسخ مسافه سی اولان بورودینو قریه سنده توقف ایدرك اوراده فرانسزلر ایله برشدتلو محاربه ایتمك اوزره طابیه ومترسلر انشاسیله لازم کلان تپه لری طوتدی وفن حربه توفیقاً یوز قرق بیك نفره بالغ اولان اردوسنی تعبیه ایتدی . بو اردو ایکی فرقه یه منقسم اولوب بری بارقلی دیتوللینك ودیکری پرنس باقراتیونك تحت قوماندهلرنده ایدی .

ایلول افرنجینك اوچنه قدر هوالر پك فنا کیتدیکندن ناپلیون غثیراده اقامته مجبور اولدی ویوللرده چکیلان تعب ومشقتلردن طولایی ضابطان ونفرات پك زیاده شکایت ایتمکده اولدیغندن ایلرویه حرکتدن وازکچوبده ایسمولانسقه عودتی قوردی . لکن شهر مرقومك دردنجی کونی بغتةً هوا آچلدیغندن تبدیل افکار ایله ینه ایلرو حرکت ایدرك شهر مرقومك بشنجی کونی بورودینو قریه سی پیشکاهنه واردی

واول امرده برطابیه‌نك ضبطنه لزوم كوردی . بونك اوزرینه واقع اولان محاربه‌ده فرانسزلردن درت بش بیك وروسلردن یدی سكز بیك قدر تلفات وقوع بوله‌رق نهایت اخشامه طوغری فرانسز عسكری مظفرانه طابیه‌یه كیردی . ویارینكی كونی طرفین ترتیبات حربیه‌سنی مطالعه ومیدان حربی معاینه ایله كچوردی . فرداسی یعنی ایلول افرنجینك یدنجی كونی علی الصباح اویله قانلو وشدتلو بر محاربه‌یه باشلاندیكه تواریخده مثلی كورلمامشدر . فرانسزلرك درتیوز قطعه اعلی طوپلری اولوب كله‌لری یاغمور كبی یاغدیررلردی روسلرك طوپلری انلره نسبتله آز ودون ایسه‌ده محافظهٔ وطن اوغورنده كله‌لره كوكس كروب دیوار كبی طوررلردی . ایشته موسقوه محاربه‌سی دیومشهور اولان محاربه بودركه اول كون اخشامه قدر ممتد اولدی . طرفینك تاب وتوانی كسلدی . نهایت میدان محاربه فرانسزلر الندە قالدی . لكن روسیه اردوسی دخی تعقیب اولنمقسزین كیرو چكلدی .

بومحاربه‌ده فرانسزلرك اون بیك قدر تلفاتی ویكرمی بر بیك نفر مجروحلری وروسیه‌لولرك ایكی مثلی یعنی التمش بیك قدر تلف ومجروحلری وقوع بولمش وصوغوقدن وآچلقدن وباقمسزلقدن ناشی مجروحلرك همان هپسی تلف اولمش ایدی . وفرانسزلرك قرق یدی جنرالیله اوتوز یدی میرآلایی كیمی تلف كیمی مجروح اولدیغی كبی روسیه امرای عسكریه‌سنده دخی اولقدر تلف ومجروح وقوعه كلمش ومارشال داود آغرجه یاره‌لندیكی كبی روسیه قوماندانلرندن سالف الذكر پرنس باقراتیون دخی میدان حربده مقتول اولوب قالمش ایدی .

بعده فرانسزلر موسقوه اوزرینه توجه ایتدكده قوتوزوف بر دیوان حرب تشكیل ایله لدی الاستشاره روسیه اردوسنك حال حاضریله موسقوه شهرینی محافظه ایده‌میه‌جكندن كیرو چكلمسنه قرار ویرلدی . وبوقرار موسقوه والیسی روستو بشینه بیلدیرلدی . روستو بشین ایسه بویله روسلر عندنده محترم وعتیق بر پایتختك بلا محاربه دشمنه تسلیمی تصوریله پك زیاده متأثر ومتألم اولدی . همان كیمسه‌یه طانشمقسزین موسقوه شهرینی دخی بریغین كول اوله‌رق فرانسزلرك النده براقمغی قوردی فقط بوتصورینی مكتوم طوته‌رق درحال اهالی‌یه شهردن چیقوب كیتملری ایچون امر ویردی وقوناغنده پك چوق اشیا واجزای ملتهبه تجمع ایتدردی حبسخانه‌لری آچدردی پرانغه بندلری چیقاردی انلره فرانسزلرك دخولندن صكره خفیةً شهری آتشه ویرملرینی امر ایتدی بعده درون شهرده نقدر طلومبا وار ایسه جمله‌سنی اوكنه قاتدی وهمان شهردن چیقوب كیتدی .

ایلول افرنجینك اون دردنجی كونی فرانسزلر الك اعلی البسه‌لریله ملبس اولدقلری

وهرشیئی بول بول بولمق امیدنده بولندقلری حالده موسقوه شهرینه داخل اولدیلر ودرون شهرده خیلیجه مأکولات ومشروبات واشیای سائره بولدیلر لکن بتون اصلزادکان واغنیا صاووشوب بعض عجزه کروهندن بشقه شهرده کمسنه قالمامش اولدیغندن بوتنهالق فرانسزلره زیاده‌سیله وحشت ویردی . ناپلیون ایسه اسکی روسیه چارلرینه مخصوص اولان مشهور قرملن سراینه قوندی وعسکرینی محلاته یرلشدردی وآرتق محاربه بتدی روسیه‌لو مجبورا صلحه طالب اولور زعمنده بولنوردی . حالبوکه فرداسی درون شهرده بر ایکی یردن حریق ظهور ایتدی طلومبه وسائر ادوات اطفائیه بولنمدیغندن حریقک اطفاسی قابل اوله‌مدی فرانسز عساکری همان خانه‌لره دخول ایله یغمایه قویولدیلر وکلیاً دائرهٔ انضباط وانتظامدن چیقدیلر مع مافیه بووجهله یانغین ظهوری بر نوع قضایه حمل اولنه‌یوردی کیجه ایشک رنکی دکشدی . شویله که : مملکتک هرطرفندن آتشلر قاینامغه باشلادی وبوصره‌ده ظهوره کلان فوق‌العاده شدتلو روزکار سببیله شهرک هرطرفنی علولر قاپلادی فرانسزلر بوصره‌ده شهره آتش ویرن جانیلردن بر قاچنی اله کچوردیلر روستو بشینک ترتیبنه واقف اولدیلر . وآتشی باصدرمق دائرهٔ امکاندن چیقمغله همان تخلیص نفس ایچون خارج شهره اوغرادیلر ناپلیون دخی موسقوه‌یه بر ساعت مسافه‌سی اولان پتروفسقو نام یازلق سرایه واروب اوراده بارندی . حریق درت کون ممتد اولدی شهرک اکثر ابنیه‌سی اخشاب اولمغله چوغی یاندی پک آزی قالدی نهایت روزکار کسلدی حریق دخی طبیعتیله سوندی . خاصه عسکرینک اقدامیله قرملن سرایی قورتلمش اولدیغندن ایلولک اون طقوزنده ناپلیون دونوب موسقوه‌یه کلدی وبو وقعهٔ هولناکک فرانسزلره ویردیکی دهشت اوزرینه موسقوه‌ده قشله‌مق یاخود رجعت ایلمک امرنده متردد قالدی . وبوصره‌ده طلب مصالحه ضمننده پترسبورغه خبرلر کوندروب کله‌جک جوابه منتظر اولدی .

روسیه‌لو ایسه امرار وقت ایله صوغوقلر باصوبده فرانسزلر ضعیف دوشدکدن صکره اوزرلرینه چوللانمق غرضیله بدایت امرده صلحه میل وآرزو کوستردی . ناپلیون دخی روسیه‌لونک بوخدعه‌سنی تفرس ایده‌میوب همان کیرویه عودت لازم ایکن موسقوه‌ده بیهوده امرار اوقات ایلردی . روسیه اردوسنه کلنجه جنرال قوتوزوف نه یاپه‌جغنی بیلمیوب موسقوه حوالیسنده طولاشمقده ایکن اوزاقدن موسقوه حریقنی کوردی وبوحریق فرانسزلره محمول اوله‌رق روسلری فوق العاده حدتلندردی . قوتوزوف دخی همان فرانسزلرک صاغ طرفندن خط رجعتلرینی کسمکه قرار ویردی وتمشیتک عسکرله ایسمولنسق طرفنه حرکت ایدوب مقدمة

الجيشى اولان بر قزاق فرقه‌سى فرانسزلرك ايسمولنسقدن موسقوه‌يه كلمكده اولان بر قافله‌سنى اوردى .

بو كيفيت فرانسزلرى خيليدن خيلى تلاشه دوشوردى . وناپليون خط رجعتنى تأمين ايچون كيرويه اوچ فرقه عسكر كوندردى . واشبو فرانسز فرقه‌لرى قوتوزوف اردوسنك موقعنى بولديلر ايسه‌ده قوتوزوف صوغوقلرك كسب شدت ايلمسنه انتظار ايله محاربه‌دن چكينه‌رك تحفظى حركت ايدردى .

بو اثناده ايمپراطور آلكساندر پترسبورغده كيجه‌يى كوندوزه قاتوب فرانسزلرك حقندن كله‌بيلمك ايچون لازم كلان اسبابك استحضارينه صرف ذهن ايلردى . فنلانديا‌ده‌كى عساكرينك ويتجنستين فرقه‌سيله برلشمك اوزره ريغه طرفنه نقليله بو فرقه‌نك التمش بيك نفره ابلاغ ايدلمسى وچيچاقوفك سريعاً وولهينا اوزرينه يوريوب واوراده‌كى تورمازوف اردوسنى دخى معيتنه الەرق اوراده پرنس شوارزنبرغه قارشو طورمق اوزره قرق بيك نفر ترك ايليوبده باقى قوتيله ايلرو حركت ايلمسى وجنرال ويتجنستين قارشوسنده‌كى مارشال سنسيره غلبه ايده‌بيلديكى حالده ايلروليه‌رك برەزينا نهرينك اوست طرفنده چيچاقوف ايله برلشوبده ناپليونك موسقوه‌دن عودتنده يولنى كسملرى ايچون لازم كلان امرلرى ويردى . واصلا صلحه ياناشمق ايستمديكى حالده ناپليونى ممكن مرتبه موسقوه‌ده زياده اكلندرمك اوزره صلح اميدينى كسميه‌رك ايشك سورونجمه‌ده براغلمسى ايچون قوتوزوفه تعليمات كوندردى .

فرانسزلرك ايام شتاده موسقوه‌ده بارينه‌ميه‌جقلرى ظاهر ورجعت ايسه كندوسنك كبر وغرورينه طوقوندقدن بشقه اوروپاجه نفوذينك تنزلنه وافكار عموميه‌نك تحولنه سبب اوله‌جغى وارد خاطر وبوجهتله ناپليون متحير ايدى . حالبوكه كونلر كچمكده وخط رجعتنك تهلكه‌سى زياده‌لشمكده ايدى . بوسنه ايسه شتا هم اركن كلدى وهمده شدتلو اولدى . تشرين اول افرنجينك اون اوچنده صولر طوكمغه باشلدى ناپليون ارتق موسقوه‌ده طوريله‌ميه‌جغنى اكلادى . ينه موسقوه‌يى الدن چيقارمق ايستميوردى .

بناءً على ذلك تشرين اول افرنجينك اون طقوزنده ناپليون اون بيك عسكرله مارشال مورتيه‌يى موسقوه‌ده براغوب باقى يوزبيك مقدارى عسكر ايله كندوسى موسقوه‌دن عودت ايتدى . اردوسنك منظره‌سى پك غريب ايدى . عسكرى برمدت استراحت اوزره بولندقلرندن دينچ وتوانا اولدقلرى حالده حيوانلرى بالعكس يمسزلكدن پك ضعيف دوشمشيدى . حالبوكه اردوده التيوز قطعه طوپ وكليتلو مهمات موجود

اولدقدن بشقه یوللرده صیقندی چکمامك اوزره نفرات الارینه کچن اکمك واون وسائر مأکولات ومشروبات والبسه‌یی و موسقوه حریقنده یغما ایلدکلری اشیانی موسقوه حوالیسنده بولدقلری متنوع عربه‌لره یوکلدوب برابر آلمش اولدقلرینه‌مبنی اردونك آرقه‌سندن حدسز حسابسز و برینه بکزه‌مز عربه‌لر چکلمکده وموسقوه وحوالیسنده بولنان فرانسز وایتالیان وآلمان فامیلیالری وتیاترو اویونجیلری وبرچوق فاحشه قاریلر دخی اردونك ارقه‌سندن کلمکده ایدی . بناءً علیه فرانسز اردوسی علی‌الصباح موسقوه‌دن چیقوب سکز عربه یان‌یانه کتمکده اولدیغی حالده اخشام اوزری هنوز غلبه‌لکك ارقه‌سی اتمامش ایدی . الحاصل فرانسز اردوسی یایلایه کیدن کوچبه عشائر قافله‌لرینه بکزر برحالده ایدی .

ناپلیونك ابتدا نیتی روسیه اردوسی اوزرینه هجوم واقتحام اولوب حالبوکه بویله حمال انواع اثقال اولان براردو ایله رجعت اثناسنده دشمنله محاربه‌یه طوتشمق مخاطره‌لو برکیفیت اوله‌جغندن ناپلیون بونیتدن فراغت ایدرك اثنای راهده روسلره تصادف ایتمامك اوزره موسقوه شهرینك جهت جنوبیه‌سنده کائن قالوغه شهرینه طوغری توجه ایتدی ومارشال مورتیه‌یه قرملن سراینی ومتفرعاتنی باروت ایله آتوبده قالوغه‌یه عزیمت ایلمسنی امرایلدی .

مورتیه دخی قرملن سراینی وقدیم روسیه چارلرینك مدفنی اولان کلیسای مخصوصی وعامه‌یه مخصوص اولان یرلری باروت ایله آتوب امحا ایتدکدن صکره موسقوه‌یی ترك وتخلیه ایله عودت ایدرك اثنای راهده ناپلیونه یتشمشدر . ایشته بوکیفیت علی‌العموم روسلرك جکرلرینه تأثیر وفرانسزلر حقنده برمرتبه دها عداوتلرینی تزیید ایتمشدر .

جنرال قوتوزوف ایسه ناپلیونك بوحرکتندن خبرالدیغی کبی ارقه سندن قوشدی و (مالویاروسلاویچ) نام محلده فرانسز اردوسنه یتشدی . اوراده تشرین اول افرنجینك یکرمی دردنجی کونی غایت هولناك وخون آلود برمحاربه واقع اولدی طرفیندن کلی تلفات وقوع بولدی روسیه‌لو ینه کیرو چکلدی لکن فرانسز اردوسنده دخی مجروحین کثرت اوزره اولوب حالبوکه برجسیم محاربه دها ایتمدکجه قالوغه‌یه وارمق ممکن اوله‌میه‌جغی وبوصورتده ایسه مجروحین برمرتبه دها تکثر ایدرك اردونك رجعتنی کوجلشدیره جکی اکلاشلدی .

بناءً علیه ناپلیون تشرین اول افرنجینك یکرمی یدیسنده قالوغه یولندن فراغت ایله جانب غربه توجه وموسقوه‌یه کیدرکن محاربه ایلمش اولدیغی بورودینودن مرور ایله ایسمولنسق شهرینه عازم اولدی .

فقط اثنای راهده حیواناتك برچوغی بیتاب اولوب قالمغله برخیلی عربه‌لر یولده براغلمش وایچلرنده کی مهمات وسائر اشیا اتلاف ایدلمش وقازاق فرقه‌لرینك ناکهان وقوع بولان هجوم واقتحاملرندن طولایی برچوق مجروحین دخی یوللرده قالمش وبورودینو میداننددن کچرکن فرانسزلری فوق‌العاده دهشت آلمش ایدی . زیرا بتون اهالی طاغلمش مملکت چول کبی خالی قالمش ومحاربهٔ مذکوره ده دوشوب قالان اولولر دفن اولنمدیغی جهتله بومیدانی اللی بیك قدر اجسام میته قاپلامش واوزرلرینه قوشلر واطرافنه یبانی حیوانلر اوشوب صوغوقلر دخی بواولولرك چوریمسنه مانع اولمغله مذکور میدان محاربه غایت قورقونج بر حال وهیئت کسب ایلمش ایدی . ناپلیون بومنظرهٔ هائله‌نك تأثیرندن عسکرینی قورتارمق ایچون اردوسنی اورادن فوق‌العاده سرعت ایله سوردی .

قوتوزوف ایسه برفرقه سواری وبرچوق قازاق آتلولری ایله فرانسزلری تعقیب ایدیوردی ناپلیونك ایسمولنسقه توجهنی خبر الدیغی کبی فرانسز اردوسنك صول جناحنه طوغری سکرتدی ولدی‌التصادف براوفق محاربه‌دن صکره فرانسز اردوسی ینه حرکتنه دوام ایتدی لکن فرانسزلرك حالی کوندن کونه فنالاشدی صوغوق کیتدکجه زیاده‌لشدی هرکس باشی قایغسنه‌دوشدی اردونك انضباط وانتظامنه خلل کلوب بیکلرجه عسکر صفدن آیریله‌رق آجینه‌جق حال وهیئتده رفته رفته کیرودن کلمکده وبرچوغی مشاق سفره طاقت کتوره میوب پیدرپی تلف اولمقده ایدی .

بناءً علی ذلك ناپلیون کوج حال ایله تشرین ثانی افرنجینك بشنده دروغوبوژی‌یه واصل اوله‌بیلدی وبورایه قدر عسکری قیرپله قیرپله اردوسنك یاری قوتی زائل اولدی .

فرانسزلر دروغوبوژیده ایکن بردن بره جوسما قپانوب کلیتلو قار یاغمغه باشلادی فرانسزلرك الك بیوك دشمنی اولان قیش کرکی کبی کندوسنی کوستردی بوصره‌ده اطرافدن توارد ایلیان صوغوق خبرلر دخی ناپلیونك تلاش واندیشه‌سنی آرتردی . شویله‌که : جمهوریت طرافداری اولمق حسبیله برقاچ سنه‌لردنبرو پارسده محبوس اولان جنرال ماله ناپلیونك عدو جانی اولدیغی حالده انك موسقوه ده بولندیغی فرصت اتخاذ ایدرك بواثناده خسته‌لك بهانه سیله کیرمش اولدیغی خسته خانه‌دن فرار ایدوب وبرقاچ معین ایله برقشله یه کیدوب ناپلیونك موسقوه ده تلف اولدیغنه دائر ورود ایدن خبر اوزرینه سنا مجلسی خفیا تجمع ایله جمهوریتك اعاده سنه قرار ویردیکنی وکندوسنك پارس عسکرینه قوماندان تعیین ایدلدیکنی افاده وبرطاقم ساخته کاغدلر ارائه ایله عسکری قاندرمش وپولیس ناظرینی توقیف ایتدرمش ایکن یلانجیلغی آکلاشیله‌رق درحال کندوسی توقیف ایله آتش فتنه باصدیرلمش ایسه‌ده بووقعه ایله

(ناپلیونك)

ناپلیونك سلطنتی شخصنه منحصر اوله‌رق وفاتندن صكره دوام ایده میه‌جكی تحقق ایلمش وبوراسی ناپلیونك قلبنی پك زیاده یاره‌لمش ایدی لكن بویله شیلره امالهٔ افكار ایده‌جك وقتی اولمیوب همان اردوسنك خط رجعتنی كسمك اوزره روسلرك وقوع بولان تشبثاتنه قارشو باشنك سلامتی ایچون چاره دوشونوردی . زیرا فنلاندیادن ورود ایدن روسیه عسكری اولا پروسیا فرقه‌سنه كورندیكی كبی دیونیا سواحلنده بولنان مارشال ماقدونالت پروسیالولرك یاردمنه سكردوب روسلر ایسه‌انی بو وجهله دیونیانك اشاغی جهتنه جلب ایتدكدن صكره همان ایلرو حركت ایدرك ویتجنستین اردوسیله برلشمش اولدقلرندن ویتجنستینك موجود معیتی قرق بشبیك نفره بالغ اوله‌رق مارشال سنسیر اوزرینه یوریمكله پولوتسق بلده‌سی پیشكاهنده برمحاربه اولندقدن صكره سنسیر كیجه‌لین پولوتسقی احراق ایله اوله‌صویی ارقه‌سنه چكلمش اولدیغنه وامیرال چیچاقوف دخی تورمازوف اردوسیله برلشوب شوارد زنبرغ ایله جنرال رینیه اوزرینه یوریدكده شوارد زمبرغ محاربه‌دن چكنمش و بینسق بطاقلرینك ارقه‌سنه صیغنمش اولمسیله چیچاقوف اول طرفده مقدار كافی عسكر براغوب كندوسی اوتوز بشبیك نفر ایله ویتجنستین اردوسنه قاوشمق اوزره برهزینا نهرینك یوقارو جهتنه توجه ایلمش ایدوكنه نظراً ویتجنستین وچیچاقوف اردولری اوراده برلشوب بو ایكی اردونك مجموعی سكسان بیك نفره بالغ اوله‌رق فرانسزلرك خط رجعتلرینی كسمك تدبیرنده اولدقلری دركار ایدی . بونك اوزرینه ناپلیون مارشال ویكتورك سرعت ایله حركت ایدرك مارشال سنسیر فرقه‌سیله برلشمسی وشوارد زمبرغك چیچاقوف اوزرینه هجوم ایدرك آنك ویتجنستین اردوسیله برلشمسنه مانع اولمسی ایچون تعلیمات لازمه ارسال ایتدكدن صكره تشرین ثانئ افرنجینك التیسنده ایسمولنسقه متوجهاً یوله روان اولدی .

حالبوكه ویكتور فرقه‌سی سنسیر فرقه‌سیله برلشمش ایسه‌ده ویتجنستین اردوسنه مقاومت ایده میه‌رك رجعته مجبور اولمشلردر . شوارد زمبرغ ایسه وادئ احتیاطكاریده پك آغر طاورانیغندن چیچاقوف مینسق بلده‌سنده‌كی انبارلری اله‌كچوردكدن صكره برهزینا جهتنه توجه ایتمشدر .

بو اثناده صغوقلر سانتغراد حسابیله صفردن اون ایكی درجه اشاغی اولوب برهفته ظرفنده اون سكز ویكرمی درت درجه‌لرینه قدر وارمشیدی . صوغوقلر بودرجه‌لرده ایكن فرانسزلر یرسز یوردسز آچ وبی علاج طاغلر باشنده كیجه‌لر وقار وبوز ایچنده یوارلنوب كیدرلر ایدی . قوتوزوف ایسه عسكرینه وجودی صیجاق طوتار البسه كیدیروب وموسقوه‌نك احراق اولندیغنی یاد ایله روسلری

قیزدیروب لاینقطع فرانسزلری تعقیب ایتمکده ایدی . یوللر طوکوب سراپا بوز کسلمش اولدیغی حالده فرانسز حیوانلرینك نعللرنده بوزمیخی اولمدیغندن حیوانلر قایوب دوشه رك بر چوق عربه لر وطوپلر یوللر اوزرنده قالمشیدی قارلر و بوزلر اوزرنده طاقم طاقم اسلحه وذی قیمت اشیا و بیکلرجه انسان اولولری وحیوان لاشه لری کوریلوردی . بیچاره فرانسزلرك حرکته مجاللری قالمامش اولدیغی حالده برقدم اولسون ایلرو کیده بیلمك ایچون سلاحه طاورانمغه مجبور اوله رق کیمی روسیه طوپلرینك کله لرینه هدف وکیمی قزاقلرك مزراقلریله تلف اولمقده وتلف اولنلر بو آجی سفرك عذاب الیمندن قورتلمقده ایدی حیاتده قالانلرك الك بیوك تسلیسی دخی ایسمولنسقده هر ایستدکارینی بول بول بولمق امیدندن عبارت ایدی . حالبوکه ایسمولنسقده اسلحه والبسه ومأکولات ولوازمات سائره تهیئه سی ایچون مقدما ویرلمش اولان امرلرك وقتیله اجرا وابنیهٔ لازمه انشا اولنه مامسندن طولایی تشرین ثانئ افرنجینك اون ایکیسنده فرانسزلر ایسمولنسق شهرینه واصل اولدقلرنده شهری براقدقلری کبی خراب بولدیلر اومدقلری البسه ومأکولات وسائره شویله طورسون بارینه جق یر بیله بوله مدیلر عسکرك صبر وتحملی قالمیوب عصیان ایلدی بوعصیان پك کوچ حال ایله باصدیریله بیلدی . موسقوه دن چیقار ایکن ناپلیونك اردوسی یوز اون بیك نفره بالغ اولور ایکن بوکره ایسمولنسق شهرینه واصل اولدقده الی سلاح طوتار نفراتك مقداری قرق بیکه بالغ اولمازدی بو اثناده ایسه بر دزینا اوزرنده چیچاقوف ایله ویتجنستین اردولرندن وسکسان بیك نفردن مرکب برروس اردوسنه چاتمق احتمالی قوت بولوب ناپلیونك معیتنده کی یورغون وپریشان عسکر ایله اویله برجسیم وقوی اردویه مقاومتی قابل اوله میه جغندن بتون اردوسیله روسیه لویه اسیر اولمق تهلکه سنی تخطر ایتدکجه نه یاپه جغنی بیلمزدی .

نه چاره که ممکن مرتبه اردوسنه انتظام ویره رك سرعت ایله ایلرو حرکت ایدوب ده برطرفدن کچوب صاوشمق اوزره بر یول ارامقدن بشقه کندوسنجه طریق نجات قالمامشیدی . بناءً علیه طوپلرك برمقدارینی ایسمولنسقده براغوب خاصه عسکری وپیاده هیئتنی کسب ایتمش اولان سواری آلایلری واردونك غلبه لکی ایله کندوسی تشرین ثانئ افرنجینك اون دردنده یوله روان اولدی فرداسی قراسنوئه یه وصول بولدی . واول کون پرنس اوژن فرقه سی ایسمولنسقدن چیقدی فرداسی داود فرقه سی یوله چیقه جق واك صکره نی فرقه سی ایسمولنسقك حصارلرینی باروت ایله آتیه رق کیرودن کله جك ایدی . بو ایامده سانتغراد حسابیله

صوغوق يكرمی درت يكرمی بش دره جه لرنده اولوب بر ارالق يكرمی يدی درجه يه قدر وارمشيدی .

قوتوزوف دخی فرانسز اردوسنك صول جناحنده كزينوب اوزرلرينه هجوم ايچون مناسب برموقع كوزتمكده اولديغی حالده ناپليونك قراسنوئه يه دخولنده صولندن كلوب ارقه سنده كی كچيدی طوته رق ناپليون ايله ديكر فرقه لرك ارەسنه كيردی بو ايسه ناپليونه پك زياده تلاش ويردی . پرنس اوژن كلوب يولك قپانمش اولديغنی كوردی همان دشمنی اغفال ايچون قارشوسنده كندوسنك برآلای عسكرينه برموقع طوتدردی وكندوسی باقی عسكريله كيجه لين طولاشق يوللردن حركت ايدوب ايكی بيك قدر تلفات ويردكدن صكره قراسنوئه يه كيردی . بونك اوزرينه ناپليون يولی آچو بده داوودونی فرقه لرينی قورتارمق ايچون روسلر اوزرينه هجوم ايتديسه ده روسيه اردوسنی يرندن اويناده ميوب كندوسی رجعته مجبور اولدی . وبو صره ده مارشال داوود پرنس اوژنك بروجه بالا براقمش اولديغی آلايی دخی آله رق قراسنوئه طرفنه كچمش ايسه ده بو اثناده فرانسزلرك خط رجعتی اوزرنده بولنان اورشه يولنی كسمك اوزره تورمازوفك حركت ايلديكی استخبار اولنمغله ناپليون برشيئه باقميوب همان اورشه يه عزيمت ايتمشيدی . داود دخی خط رجعتك انقطاعندن خوفله مارشال نی فرقه سنی بكليه ميوب وكيجه لين قراسنوئه دن چيقوب روسلرك كله لری التندن كچه رك ناپليونك ارقه سندن اورشه يه توجه ايلدی . شو بر ايكی كون ظرفنده فرانسزلردن تلف اولنلر ايله يولده قالانلر اون ايكی اون اوچ بيك نفره بالغ اولمشيدی . مارشال نی ايسه تشرين ثانیء افرنجينك اون يديسنده ايسمولنسقدن آيريله رق قراسنوئه ده دشمنه لدی التصادف اورادن مرور ايده ميه جكنی درك ايدوب روسلر دخی بو فرقه يی كاملاً اسير ايتمك اعتقاد قويسنده بولندقلری حالده كيجه لين مارشال نی صابه واديلردن و بوزلرك اوزرندن يورويه رك دينيه پر ياليسنه اينوب بوزلر اوزرندن دينيه پر نهرينی عبور ايله اورشه ده ناپليونه قاوشمش ايسه ده معيتنده كی آلتی يدی بيك نفردن انجق بيك ايكييوزی قورتلمشدر .

بو كره اورشه ده ناپليونك صحيحاً سلاح طوتمغه مقتدر انجق يكرمی درت بيك نفری قالمشيدی . انلر دخی ضابطلرينه اطاعت ايتميوب انضباطسزلق نهايت درجه يه واصل اولمشيدی . واردونك يوكنی تخفيف ايچون يوللرده بر چوق اشيا تلف ايدلمش وخيلی مهمات وطوپ براغلمش ايدی .

مع هذا فرانسزلرك برەزينا نهرندن كچيدلری بوربزوف كوپريسنه منحصر اولوب

بواثناده ایسه امیرال چیچاقوف بو کوپری یی ضبط ایله انلرك خط رجعتنی کسمش ایدی . شوحالده ناپلیونك یکرمی دزت بیك یورغون وپریشان عسکرله یوللری آچوب کچمسی قابل دکل ایکن خارج ازمأمول بروقعه ظهور ایلدی .
شویله که : مارشال سنسیر فرقه‌سندن جنرال قورپینو بیك قدر سواری ایله برقزاق فرقه‌سنه تصادف ایله جنکلشه‌رك بوریزوفه قدر ایلرولمش وارتق کیرو دونه‌میوب بره‌زنیا نهرینی عبورایله ناپلیونك اردوسنه صیغنمقدن بشقه چاره‌سی قالمامش اولدیغی حالده برلهلونك ایستوویانقه قریه‌سی جوارنده کوسترمش اولدیغی کچیدده آتلرك قارننه قدر صو بوله‌رق اورادن بره زنیا نهرینی کچوب ناپلیونك یانه چیقه‌کلدی ناپلیون درحال بوراده ایکی کوپری انشاسی ایچون جنرال ابله‌یه امرویردی وکندوسی روسلری اغفال ایچون بوریزوفه طوغری بر ساخته توجه وحرکت کوستردی جنرال ابله غیرت ومهارت فوق العاده ایله درحال ایکی کوپری انشا ایتدی سنسیر فرقه‌سی دخی اورایه کاوب قارشو یقه‌یی طوتدی .
تشرین ثانیء افرنجینك یکرمی یدنجی کونی فرانسز اردوسی بو کوپریلردن کچمکه باشلادی .
امیرال چیچاقوف فرانسزلرك بهمه حال بوریزوفه توجه ایده‌جکلری اعتقادنده اولوب حتی (ایستوویانقه)ده کوپری انشاسنه باشلادقلری خبرویرلدکده کندوسنی اغفال ایچون بر کوسترش ظنیله اوطرفه اهمیت ویرمیه‌رك وارقوتنی بوریزوفه ویرمشیدی . حقیقت حاله واقف اولیجق همان برلکده فرانسزلرك اوزرینه هجوم ایله کلیاً امحا ایدملری ایچون قوتوزوف وویجنستینه تکلیف ایتدکده قوتوزوف کندوسنك خصمی اولان چیچاقوفك کسب شهرت ایلمسنی ایستمدیکی جهتله‌برنده توقف ایدوب فقط اکا امداد ایچون اون بیك نفر کوندرمشیدی. ویجنستین ایسه درحال اردوسیله (ایستوویانقه) قریه‌سی جوارینه کلمشیدی .
بوصورتله چیچاقوفك الی التنده یتمش بشبیك قدر عسکر تجمع ایدیجك همان حرکت تجاوزیه یه قیام ایتمکله بروجه بالا فرانسزلرك مذکور ایکی کوپریدن عبوره باشلادقلری کون محاربه‌یه باشلاندی . ایرتسی اخشامه قدر نهرك ایکی یقه‌سنده فوق العاده خونریزانه محاربه اولندی . فرانسزلر صوك درجه‌یه قدر غیرت ایدوب نهایت روسلری ایکی‌طرفده دخی کیرو پوسکورتدیلر روسلر تکرار کندولرینه انتظام ویروب هجوم ایتدیلر هله‌کیجه‌نك قراکانغی‌ایردی کارزاره فیصل ویردی . اول کون روزمحشردن برنمونه ایدی فرانسزلرایچون اك فلاکتلی وبلالی برکون ایدی بربرینی چکنه‌یه‌رك کوپریلردن کچر ایکن اوزرلرینه

طولو کبی کلەلر یاغاردی ایاقلر التنده قالوب ازیلنلر شویله طورسون بر قاچ دفعه کوپریلرقوپمغله اوزرلرندەکی انسانلر بوزلرایله قارمه قاریشق اولەرق صویه دوشوب بوغولوردی ایلرو کیدنلر بویله درلو تهلکەلر ایچنده بولنوروکیرودەبولنانلرقازاقلرك مزراقلرینـه صاپلانور ایدی . فرانسزلر اول کیجه کچوره بیلدکلری عسکرلرینی کچوروب باقی یدی سکز بیك ایشه یارایه بیلەجك عسکرلرینی روسلرك اللرینه اسیر براقدیلر . وفرداسی علی الصباح کوپریلری یاقدیلر وهمان مولو طرفنه قاچدیلر . ایشته برەزنیا فلاکتی دیوضرب مثل اولان وقعه بودر بونده فرانسزلرك نەمقداری آلات حرب ایله اولدی ونه مقداری بوزلر آرەسنده قالدی ونه مقداری صویه دوشوب بوغولدی ونه مقداری ایاقلر التنده ازلدی حسابنیالله تعالی حضرتلرندن بشقه کیمسه بیلمز .

هرنه حال ایسـه فرانسزلر جنکلشەرك قیریله دوکیله مولو وقسینو طریقیـله ایسمورغونی یه کلدکلرنده ناپلیونك محاربه یه مقتدر انجق سکز بیك قدر عسکری قالوب انلرك یوزلرنده دخی اولوم امارەلری کورینودی .

بوحال اوزرینه آلمانیا اهالیسنك ناپلیون علیهنه قیام وحرکتلری ملحوظ وفرانسەده دخی فساد وفتنه ظهوری محتمل اولدیغندن ناپلیون مجـدداً عسکر ترتیب ایتمك وسلطنتنی تطرق خللدن وقایه ایلمك اوزره کندوسنك فرانسـه ده بولنمسنه لزوم کورمکله همانکانون اول افرنجینك بشنده ناپولیقرالی موراتی قائممقام وباشقوماندانی تعیین ایتدی وکندوسی تبدیلاً وخفیاً پارسه کیتدی .

مورا دخی اردو ایله ایسمورغونیدن چیقوب کمال یأس وفتور ایله ویلنایه عزیمت ایلدیکی اثناده صوغوق زیادەلشوب سانتغراد حسابیله اوتوز یدی اوتوز سکز درجەلرینەقدر واردی بیکلرجه نفرات یوللرده طوکوب قالدی حیواناتك کافەسی تلف اولدی. عسکرك برچوغی دخی قوناق محلنه کلدکده طوکمش اعضاسنی آتشه کوسـتروب بردن بره حرارتك تأثیرندن متشنج اولەرق تلف اولیویررلردی . بعضیلری دخی کویلرده بولدقلری خانەلره کیروب وزیاده آتش یاقەرق درین اویقویه واروب حالبوکه آتشك چوقلغندن خانەلر طوتوشـەرق آنلر دخی یانارلر محو اولورلر ایدی .

ویلناده فرانسزلرك یکرمی بشبیك نفردن مرکب برفرقەسی بولنمغله بونك الك بهادر وتوانا آلایلری اردویه یاردم ایتمك اوزره چیقاریلوب ایسمورغونی یه کوندرلمشیدی بوعسکر ایسه اولوقته قدر استراحتده بولنەرق صوغوغه الشمامش اولدیغندن شدت شـتایه طیانەمیوب بیهوده یره تلف اولدیلر اردو دخی کانون اول افرنجینك

طقوزنده ويلنا پيشگاهنه لدى الورود انضباط واطاعتدن چيقوب عسكر بربرينى چكنه‌يه‌رك قصبه‌يه كيرماك اوزره مهاجمه‌لرنده بر چوغى اياقلر التنده ازيلوب تلف اولدى بقيه‌سى شهره دخول ايله دكان ومغازه‌لرى يغما ايلديلر .

اول اثناده پرنس شوارد زمبرغ ايله جنرال رينيه (ناره‌و) نهرى حواليسنده بولنان روسيه اردوسنه غلبه ايتمشلر ايسه‌ده اندن صكره نه يابه‌جقلرينه دائر اللرنده تعليمات اولمديغندن ايسلونيم ايله نسويژ اردسنده بكلمكده ايديلر . حالبوكه برەزينا وقعه‌سندن صكره قوتوزوف بالجمله روس اردولرينك قوماندەسنى النه آله‌رق كندى معيتنده‌كى اردوىى شوارد زمبرغ اوزرينه كوندرديكى كبى ويتجنستين وچيچاقوف اردولرينى دخى برر قولدن ويلنا اوزرينه سوق ايتمشيدى .

كانون اول افرنجينك اونجى كونى روسلرك مقدمة الجيشى اولان قزاقلر ويلنا پيشگاهنه كليجك فرانسزلر بيولك تلاشه دوشه‌رك يكرمى بيك قدر خسته ومجروحين وضعفاى عسكرى وكليتلو مهمات وذخائرى ويلناده ترك ايله كيجه‌لين چيقوب قوونو طرفنه فرار ايلديلر وويلناده بولنان اردو خزينه‌سنى طاشيه‌ميوب يولده براقمغه مجبور اولدقلرندن نقود موجوده عسكر طرفندن يغما ايدلدى . ويلناده قالان خسته ومجروحلر اهالى خانه‌لرينه تقسيم اولنمش ايدى . يهوديلر ايسه روسيه طرفدارى اولدقلرندن اردونك اولوجهله ويلنادن خروجنده اهالى كندو خانه‌لرنده‌كى خسته ومجروحلرى كاملاً تلف ايتمشلر ايدى .

شهر مزبورك اون ايكيسنده فرانسزلر قوونو بلده‌سنه لدى الوصول عقد اولنان ديوان حربده مورا ناپليونك عليهنده برخيلى سوزلر سويلمكله ومارشال داوددخى اكا مقابله ايلمكله بينلرنده معارضه ومناقشه وقوعبولدى نفرات ايسه ضابطلرينه اصلا اطاعت ايتمز اولدى وفرانسزلر آرتق قوونوده دخى طوره‌ميوب انجق اردو هيئتندن چيقه‌رق هركس كندى باشنه قالدى . بونك اوزرينه فرانسز امرا وضابطانى قازاقلرك هجومندن وصوغوقلرك شدتندن قورتيله بيلان برقاچ بيك دوكوندى عسكر ايله قونسبرغ بلده‌سنه جان آتديلر . روسلر دخى نيمن نهرينه قدر كلوب اندنصكره امر تعقيبدن فراغت ايتديلر بوجهتله كانون اول افرنجينك يكرميسنده آرتق حركات حربيه‌يه ختام ويرلدى مع هذا قونسبرغ اهاليسى سائر المانلر كبى فرانسزلر حقنده اول مرتبه بغض وعداوت اوزره ايديلركه اكر اوزرو فرقه‌سندن اوراده يدى سكز بيك قدر عسكر اولمسيدى صوغوقدن وروسيه‌لولرك پنچه‌سندن قورتيلان فرانسزلرى دخى تلف ايده‌جكلر ايدى وبوفكرلرينى اجرا ايچون روسلرك ورودينه انتظاراً اللرندن كلديكى قدر مشكلات چيقاره‌رق فرانسزلرى تضييقدن كيرو طورمازلردى .

(بومحاربه‌ده)

بو محاربه‌ده فرانسزلرك اوغرادیغی عظیم فلاکتلر ومسبوق بالمثل اولمیان زحمت ومشقتلر قلم ایله تعریف اولنه‌ماز فقط خیالده تصویر اولنه بیلور .

مقدم ومؤخر نیمن نهرینی تجاوز ایدن بشیوز اوتوز اوچ بیك عسکرك انجق یوز بیکی قورتیله بیلدی باقیسی هپ تلف دیمك اولمیوب بر مقداری دخی اطراف واکنافه طاغیله‌رق حیاتده قالمش ایسه‌ده تلفاتك مقداری اوچیوز بیکدن زیاده اولمق کرك ایدی . بو محاربه ایسه برلزوم صحیحه مبنی اولمیوب انجق ناپلیونك کبروغروردن نشئت ایدرك بوقدر بیك نفوس مجرد انك حرص شان وطمعی اوغورینه فدا اولوب کیتمش ونتیجه‌سنده کوردیکی انهزام کلی کندوسنك زوال اقبالنی استلزام ایتمشدر .

ناپلیون (سنت الن) جزیره‌سنده ایکن یازمش اولدیغی تذکره‌سنده دیرکه (محاصرهٔ بریه اصولنی اجرا ایتدیرمك کوچ اولوب ازجمله روسیه دولتنك معموریتی انکلتره امتعه‌سنه‌حاجت قالماق درجه‌لرینه رسیده اولمامغله اصول ممنوعیتك قبول ایتدیرلمسی امر عسیر ایسه دخی انکلتره امتعه‌سنك ممنوعیتی اکا دخی تکلیف اولنوب روسیه دولتی ایسه قاچرمه‌لره رخصت ویرمکده اولدیغندن اشتکا ایتدیکمده روسیه دولتی موافقت ایتمامکله بینمزده خصومت پیدا اولدی فی‌الواقع آوستریالو ایله مصاهرت واتفاقمزدن صکره روسیه دولتندن بشقه دشمنمز قالمیوب انکله معارضه ومجادله‌مز ملحوظ ایدی وروسیه دولتی اتفاقمزدن خارج قاله‌رق بی‌نفوذ واعتبار اولمق ویاخود شانی وقایهٔ بزه مخالفت ومعارضه ایتمك شقلرندن برینی اختیاره مجبور اولدیغی حالده کبر ونخوت صورتنی التزام وانکلتره امتعه‌سنی ضبط ومصادره‌دن امتناع ایله اولدمبورغ ولایتنك طرفمزدن ضبط اولندیغیچون تشکی یه قیام ایتدکده بن دخی مغرورانه جواب ویروب عن قریب مجادله‌یه استعدادمز نمایان اولمشیدی واوروپا حکمدارانه مصالح ملکیه‌مز موافق اولدیغنه استناداً بو مجادله‌ده اوروپا دولتلرینك مداخله ایتمیه‌جکلرینی مأمول ایتدیکمدن محاربهٔ ملحوظه‌نك حسن نتیجه‌سی ملحوظ ایکن حقمده اولان خصومت قدیمه‌لرینه بناءً دولتلرینك منافعنی فدا ووقتیله کندولرینك انحطاطنی موجب اوله‌جق تبدلاتك ایقاعنه اجترا ایتدیلر وروسیه دولتی وسیع الانحا اولمغله ممنوعیت اصولنی قبول والتزام ایدمیه‌جکی مجزوم اولمغله بودولتی بوندن یوزسنه مقدم بولندیغی هیئته ارجاع ایله اوروپادن خارج براقق وقزاق طائفه‌سنك تغلب وتسلطندن دنیایی تخلیص وتأمین ایتمك لازم کلوب بوکا دخی انجق دولتم مقتدر اولدیغی درکار ایدی بومطلبك حصوله کلسی ایچون لهٔ ممالکنی براساس قوی اوزرینه تأسیس ایدرك قلیچ ایله تحدید اولنه‌جق حدودی روسیه‌یه قبول ایتدیرمك ایچون روسیه‌لویه غلبه ایتمك لابد ایدی بوحالده روسیه

دولتی سرحداتده اقامه ایتدیریله‌جك اوچیوز بیك مستحفظلر ایله اوروپا دولتلرندن منفصل وخارج کبی قالوب انکلتره دولتی ایله عقد اتفاق ایدرك ممالکی بزه اجنبی وبی‌طرف قالمش اوله‌جغی ملحوظ ایدی ملاحظات مذکوره صواب اولوب انجق اجرا واتمامی میسر اوله‌مدیغندن بوندن بویله اوروپا دولتلری حسرتکش ندامت اولسه‌کرکدر هرنه‌حال ایسه ساقسونیایه کیدیلوب محاربه‌یه شروع اولندقده آوستریا دولتی‌له ممالکی ایچون تصمیم ایتدیکم ترتیباتی تغییر واخلاله مباشرت ولهستانده متصرف اولدیغی قطعه‌یی رد واعاده‌دن مجانبت ایدوب بودولتك خاطرینه رعایةً اول قطعه‌نك استردادندن اغماض عین ومسامحه ایتدیکم کبی اوروپانك محافظه‌سنه الزم اولان لهستان استقلالنی ادعایه استحقاقم قالمدیغی اجلدن بوماده‌ده خطا ایتمشم وبوحرکتمدن خجیل اولدیغم جهتله لهستانك مقر حکومتی اولان وارشاویا شهرینه تکرار کیدلیوب له مملکتنك استخلاصی مصلحتنی وقت آخره تعلیق ایلمشم وجسارتمك چوق کره ایشه‌یارادیغی مجربم اولوب ایکی یاخود زیاده جنکلر ایله حصوله کله‌جك مواد یالکز برمقابله ایله ختام بولور دیو مأمول ایدوب استصحاب ایتدیکم دلاورلری تأنی واحتیاط ایله جنکه سورمك لازمه‌دن ایکن همان نیمن نهرینی کذار ایله له‌مملکتنه بویدن بویه یاییله‌رق قارشومه کلان عسکری مظهر قهر ودمار ایتدکدن صکره بلا امهال حرکت ومسقوه شهرینه دخول ایتدم ایشته سعادت واقبالمك نتیجه‌سی بواولوب کاشکی عمرمك آخری دخی بواولیدی روسیه‌نك پایتخت قدیمنه مالك اولوب روسیه دولتی مغلوبیتنی اقرار ایله تکلیف ایده‌جکم مصالحه شرائطنی قبول ایدر امیدنده ایکن انکلتره دولتی دولت عثمانیه ایله روسیه دولتی بیننده مصالحه عقد ایتدیروب اهل اسلام اوزرینه مأمور روسیه عسکرینك علیهمزه اعمال اولنمسنی مؤدی برحالت اولمشدر وفرانسه جنراللرندن برنادوت برتقریب اسوج قراللغنه متواصل اولینجق فلاندیا مملکتنی نوروجیا ایله مبادله امنیه‌سیله وطننه خیانت ودشمنلریمز ایله عقد اتفاق ومخادنت ایدرك روسیه ممالکنك محافظه‌سی ترتیبی دخی جنرال مشارالیهك اختراعکرده‌سی اولوب دیکر طرفدن انکلتره دولتی روسیه‌یی مصالحه‌دن منع ایتمکله اول امرده مصالحه‌نك انعقادنده درکار اولان تأخر وتعللدن متعجب اولوب بالآخره صلح نیتنده اولمدیغی مجزوم اولدقده عساکریمك روسیه‌دن عودتلرینی تنبیه ایلدم روسیه ممالکنك برودتی سببیله عساکریمك عودتی مهلك اولوب بومثللو مصائب وبلایاده فرانسزلرك اظهار ایتدکاری متانتدن شان وشهرتلری تبین ایدرك اولنجیه دك غیرت وجلادتلرندن منفك اولمدیلر بویله مصائبك مشاهده‌سیله بن دوچار تلاش اولدم اوروپا دولتلری دخی متحیر اولمشلردر . انجق عسکرمك نصفی مقداری تلف اولدقدن صکره

(بقیه‌سی)

بقیه‌سی اوزرینه دخی غالب کلمك داعیه‌سیله عهد قریبده اوزریمزه هجوم وتعرض ایده‌جکلرینی مقرر بیلوردم) .
ناپلیون اگر کندوسنك بروجه بالا تمنی ایتدیکی اوزره موسقووه‌ده ایکن فوت اولیدی شیشهٔ شهرت وشانی قیرلمدین ترك بزمگاه فنا ایتمش اولوردی . بلکه بو محاربه‌یی اچمدین فوت اولیدی بونجه نفوسك قاننه کیرمدن آخرته کیتمش اولوردی . نه چاره که بزمدتدنبرو فلکدن کوردیکی مساعده یه آلدانوب کبر وغرور کتوردی ونهایت حرص شان ایله کندوسنی کوز کوره بویله برعظیم ورطه‌یه دوشوردی .
بو اثناده فرانسزلرك اسپانیاده‌کی احوالی دخی معکوس ومنکوس ایدی .
شویله‌که : مقدما بیان ایتدیکمز وجهله اسپانیاده بولنان انکلیز قومندانی لورد وللینکطون باداژوز کبی بعض مواقع مهمه‌یی ضبط ایدرك فرانسزلرك ایکی سنه محاربه ایله نائل اولدقلری آثار مظفریتی امحا ایتمشیدی . ناپلیون ایسه روسیه اوزرینه کیدرکن اسپانیادن براز عسکر آلوب کوتورمش واسپانیاده‌کی اردولرینك عموم قوماندانلغنی اسپانیا قرالی اولان برادری ژوزفه احاله ایلمش ایدی . واولوقت ژوزفه ویردیکی تعلیماتك خلاصه‌سی فرانسه ایله مخابره طریقنی محافظه‌دن ولدی الحاجه انکلیزلره قارشو یوریمك اوزره پورتکیز واندلس اردولرینی برلشه‌بیله‌جك صورتده حاضر بولندرمقدن عبارت ایدی . حالبوکه فرانسزلرك اسپانیاده‌کی قوهٔ عسکریه‌لری بش اردویه منقسم ایدی‌که پورتکیز واندلس ووالانس اردولری وشمال اردوسی ومرکز یعنی مادرید اردوسی‌در . پورتکیز اردوسی مارشال مارمون قوماندهسنده بولنوب اللی بیك نفردن مرکب ایدی بوکا پورتکیز اردوسی تعبیر اولنمسی برامر اعتباری ایدی . زیرا اولوقت فرانسزلر پورتکیز حدودندن رجعته مجبور اوله‌رق اردوگاهلرینی تاژ نهری ساحلندن دورو نهری ساحلنه نقل ایتمشلر وپورتکیز ممالکنی استیلادن واز کچه‌رك قارشولرنده بولنان قرق بیك انکلیز ویکرمی بیك پورتکیز عساکرینه قارشو مدافعه‌یه حصر نظر ایتمشلر ایدی واشبو فرانسز اردوسندن قصبه وشهرلرك محافظه‌سنه مأمور اولان عسکر تفریق اولندقده باقی اوتوز یدی بیکی میدان حربه چیقه‌بیلوردی بو ایسه دشمنلرینك قوتنه نسبتله حد کفایه‌ده دکل ایدی بناءً علیه مارشال مارمون کندوسنه برمقدار عسکرله امداد اولنمسنی استدعا ایتمش ایسه‌ده ناپلیون طرفندن مساعده اولنمامشیدی . اندلس اردوسی اللی سکز بیك نفردن مرکب اولوب مارشال سولت قوماندهسنده ایدی مارشال سولت ایسه قادقس قلعه‌سنی محاصره ایله مشغول اولدیغی جهتله دیگر اردولردن منقطع کبیدر . ووالانس اردوسی اللی سکز بیك نفردن مرکب اولوب مارشال سوشه قوماندهسنده بولنه‌رق والانس ممالکنك محافظه‌سیله مشغول

ایدی بوممالك ایسه غایت واسع اولدیغی حالده اسپانیا ایله فرانسه‌نك آره‌سنی وصل ایدر اولدیغندن دیکر اردولره یاردم ایده‌مزدی . شمال اردوسی قرق آلتی بیك نفردن عبارت اولدیغی حالده جنرال دورسن قوماندەسنده بولنه‌رق قستل ولایتنی محافظه ایدر وشهر وقلعه‌لرك محافظه‌سنه مأمور اولان نفرات تفریق اولندقده طاغلری وصحرالری قپلامش اولان اسپانیول چته‌لرینه قارشو انجق یکرمی بشبیك عسکر چیقاره بیلور ایدی بناءً علیه بو جهتده مخابره غایت مشکل اولوب حتی چوق دفعه پاریسدن مادریده برمکتوب انجق ایکی آیده واصل اوله‌بیلوردی . وقرال ژوزفك عموم قوماندان نصب اولندیغی خبری اورایه لدی‌الوصول جنرال دورسن ناپلیونك اوامر وتعلیمات مخصوصه‌سنی ایفا ایلمکده بولندیغندن بحثله قرال ژوزفك امرلرینی طانمیه‌جغنی بیان ایتمشیدی . دیکر قوماندانلرك دخی معامله‌سی بویولده اولوب ژوزفك عموم قوماندانلغی لفظی مراد برشی ایدی انك اوامری یالکز معیتنده بولنان مادرید اردوسنده طوغریدن طوغری‌یه جاری اولوردی بواردو ایسه اون درت بیك رادەسنده ایدی .

فرانسز اردولری بویله متفرق وپریشان حالده ومالجه مضایقه‌لری حد کمالده ایکن انکلیزلر (۱۸۱۲) سنهٔ میلادیه‌سی مایس افرنجیسنده حرکات تعرضیه‌یه باشلادیلر وحزیرانده سالامانق بلده‌سی پیشکاهنه واصل اولوب اون کون ظرفنده بوبلده‌یی ضبط ایلدیلر ومارمون انلرك خط رجعتی اوزرینه یوریمکله وللینکطون سالامانغه عودت ایلدی وتموز اچنده ایکی اردو یکدیکره چاتدی برشدتلو جنکه باشلاندی . مارمون یاره‌لندی فرانسزلر مغلوب ومنهزم اوله‌رق رجعته مجبور اولدیلر . بونك اوزرینه‌لورد وللینکطون ایلرو یوریمکله آغستوس افرنجینك اون بشنده قرال ژوزف مادریدی ترك وتخلیه ایله والانس ولایتنه چکلدی ویکرمی یدیسنده لورد وللینکطون کلوب مادریدی ضبط ایلدی ایلولك اوائلنده دخی مارشال سولت اندلسی تخلیه ایله ژوزفك یاننه کلدی نه یاپیله‌جغنی مذاکره ضمننده بر دیوان حرب عقد اولندی ارکان حرب رئیسی مارشال ژوردانك رأیی اوزره اشبو مرکز اردوسیله اندلس اردوسنك ایکی فرقه اوله‌رق تاژ نهرینه طوغری سوقی وممکن اولورسه پورتکیز اردوسیله برلشلمسی خصوصلرینه قرار ویرلدی وایکی اردو تشرین اول افرنجینك اون سکزنده یوله چیقوب یکرمی سکزنده تاژ نهرینه وصول بولدی ونهایت پورتکیز اردوسیله برلشه‌رك بربیوك فرانسز اردوسی تشکل ایتدی . ایشته بوصره‌ده لورد وللینکطون مادریدده طوره‌میوب کیرو چکلمکله قرال ژوزف ینه پایتخته داخل اولدی ومرکز اردوسی پایتختك محافظه‌سنده وپورتکیز اردوسی قاستلده قالدی اندلس اردوسی دخی خلال کانون اولده تاژ نهری سواحلنده قشله‌نشین اولدی .

(ایشته)

ایشته بو صرده ده ناپلیون اردوسنك روسیه ده اوغرادیغی فلاکتلر کندو اعداسنه موجب شماتت اولمقده ایدی . ناپلیون ایسه بروجه بالا تبدیل قیافت ایدرك وامرای عسکریه سندن برقاچ ذات ایله برلکده اردوسنی ترك ایله خفیا اوروپایی یاروب کچه رك کانون اول افرنجینك اون سکزنده پایتختی اولان پارسه واصل اولدقده اردوسنك اوغرادیغی عظیم فلاکتلرك تأثیراتنی اونوتدرمق وافکار عامه یی بشقه بحثلره صرف و تحویل ایتدرمك اوزره مقدما جنرال ماله نك پارسده چیقارمش اولدیغی فساددن بحثله بوندن طولانی وکلاسنی تکدیر ایتمش و بو مسئله یی اعظام ایدوب حتی شهر امینی موسیو فروشوبی تحت محاکمه یه آلدرمش ایدی . وناسی بووجهله آلداتمقده اولدیغی حالده قوۀ عسکریه سنك تنظیمنه سعی ایدردی . واقعا مجه سنۀ آتیه قرعه سنی چکدرمش ایدوکندن بوکره پارسه عودتنده یوز قرق بیك عساکر معلمه مهیا بولنمشیدی . برسنه دنبرو تعلیم اولنمقده اولان یوز طابور عساکر ملیه بوکا علاوه اولندیغی تقدیرده ایکییوز قرق بیك نفردن مرکب براردو سوق ایده بیله جك ایدی . ناپلیونك حسابجه روسیه ده فلاکت زده اولان بیوك اردوسنك دوکوندیلرندن یوز اللی بیك فرانسز واللی بیك متفق عساکر طوپلانه بیله جکنه نظراً درتیوز قرق بیك نفردن مرکب برجسیم اردو ایله روسیه اوزرینه یورویه بیله جکنی امید ایدیوردی . حالبوکه بالاده بیان اولندیغی اوزره بیوك اردوسی کاملاً محو وپریشان اوله رق امرا وضابطانی برقاچ بیك دوکوندی عسکر ایله قونیسبورغه التجا ایدوب انلر دخی قونیسبرغ اهالیسی طرفندن تضییقات کورمکده ایدیلر . واوصرده بروقعۀ فوق العاده فرانسزلرك احوالنی برمرتبه دها آغرلاشدرمشیدی .

شویله که : مارشال ماقدونالت برمدریغا حوالیسنده تعلیماته انتظار ایله اضاعۀ اوقات ایتدکدنصکره روسیه لولرك هر طرفدن هجومنی کوروب درحال تیلسیت اوزرینه حرکت ایتمشیدی . انك فرقه سنه داخل اولان پروسیا قوماندانی غراورت ایسه درلو بهانه لر ایله ارقه دن آغر آغر یوریمکده ایدی .

وپروسیالولر غراورتك تحت قوماندہ سنده بولندقلری حالده پروسیا ضابطانندن اولوب فرانسزلرك خصم الدی اولان جنرال یورقك پروسیا اردوسنده پك زیاده نفوذی وار ایدی . وبره زنیا وقعه سندن صکره روسلر ایلرویه حرکت ایتمکده اولوب ویتجنستین اردوسی ماقدونالتك یولنی کسمك اوزره قونیسبرغ اوزرینه توجه ایلمش وچیچاقوف فرانسزلرك دوکوندیلرینی قوواﻻمقده بولنمش وقوتوزوف دخی اردوسنه ویلناده استراحت ویرمش ایدی . واقعا روسلر دخی شدت شتادن چوق خساراته اوغرایوب اوچیوز بیك نفرلری یوز بیکه تنزل ایتمشیدی . لکن

بویوز بیك نفر هروجهله منتظم حالده بولندقلرندن بشقه نائل اولدقلری مظفریت حسبیله جسور ایدیلر . وایمپراطور آلکساندر اردوسنك غلبه‌سنی ایشتدیکی کبی درحال ویلنایه کلوب قوتوزوفه وسائر جنراللرینه فوق العاده مکافاتلر ایتمکله برابر کرك پروسیانك وکرك آوستریانك فرانسه اتفاقنده بولنملری تحت مجبوریتده اولدیغنی بیله‌رك همان هیچ اولماز ایسه پروسیایی دائرهٔ اتفاقنه ادخال ایدیویرمك تدابیرینه تشبث ایلدیکی صره‌ده کندی ممالکنه بریرعلاوه ایتمك داعیه‌سنده بولنمیوب مقصدی المانلری ناپلیونك پنجهٔ ظلمندن تخلیصه منحصر ایدوکنی وپروسیالولر ایستر ایسه لهستانده‌کی حصه‌لرینی کندولرینه اعاده ایده‌جکنی ولهستان ایچون برحکومت مخصوصه تشکیل ایلیه‌جکنی اوروپانك وعلی الخصوص آلمانیانك هرطرفنه اعلان ایتدردی . ایشته بوصره‌ده ویتجنستین اردوسی دخی پروسیالولری جلب ایده‌بیلمك اوزره آدیم آدیم ماقدونالت اردوسنك ارقه‌سندن یوریبوب جنرال یورق ایله‌مخابره‌یه کیرشمشیدی . نهایت زیرده بیان اولنه‌جغی وجهله پروسیالولر روسیه اردوسنه ملتحق اولیویرمشدر .

بزشمدی کلهلم وقایع داخلیه‌مزه اوروپانك بویله قانلو محاربه‌لر ایله‌مشغول اولدیغی اثناده دولت علیه بی‌طرف بولنه‌رق بوفرصتدن استفاده ایله امور داخلیه‌سنك اصلاحنه حصر نظر ایلمك لازم کلدیکندن اولوقت نه‌درلو ایشلر ایله مشغول بولندیغنك بروجه آتی بیانه ابتدار اولنور .

* وقایع داخلیه *

شانی زاده تاریخنده تحریر اولندیغی اوزره شیخ الاسلام عمر خلوصی افندی پیرفانی اولوب ذاتا حدید المزاج اولدیغی حالده سنی ایلرولدکجه حدتی دخی زیاده‌لشدیکندن ارتق خانه‌سنده اختیار انزوا ایتمك اوزره ارضا اولنمغله وسلیمان فائق افندینك بیانه کوره مجرد ضعف پیریلری جهتله استعفا ایتمکله اشبو بیك ایکییوز یکرمی یدی سنهٔ هجریه‌سی جمادی الآخره غره‌سنده عزل ایله یرینه دری‌زاده عبدالله افندی ثانیا شیخ الاسلام اولدی .

استانبول قاضیسی حمامی زاده راشد افندی اوته‌دنبرو بولندیغی منصبلرده بیوکلر ایله امتزاج ایده‌میوب منازعه چیقاره‌کلدیکندن لاجل التأدیب اوائل جمادی الآخره‌ده کلیبولی‌یه نفی اولندی .

سابقا وقایع کاتبی کوسه ابراهیم افندی حقنده دخی شیخ الاسلام جدیدك انفعال قدیمی اولدیغندن کذلك اوائل جمادی الآخره‌ده ماغوسه‌یه اجلا قلندی .

(اناطولی)

اناطولی پایه‌لولرندن انقره‌ده اقامته مأمور اولان مشهور خواجه منیب افندی ایله شیخ الاسلام سابق عمر خلوصی افندی میانه‌لرنده فی الاصل منافسه اولدیغی حالده اقدمجه انقره‌ده ظهور ایدن فتنه واختلال علی العمیا منیب افندی‌یه عزو واسناد اولنه‌رق منفاسی مسقط رأسی اولان عینتابه تحویل اولنمشیدی عینتابه کیدرکن اثنای راهده جبار زاده‌یه تصادف ایدرك انك طرفندن شفاعت اولنمغله وبو اثناده بر وجه بالا عمر افندی دخی مشیختدن معزول بولنمغله منیب افندینك عینتابه اعزامندن صرف نظر اولنوب آرپه‌لغی محصولیله تعیش ایدرك کوزلحصار آیدینده متقاعدا آرام ایتمسنه مساعده بیورلدی .

جمادی الاخره‌نك اون دردنجی چهارشنبه کونی عمری هنوز طقسان بر کونه رسیده اولان شهزاده بایزید ورجبك دردنجی کونی شهزاده مراد فوت اوله‌رق پدرلری سلطان محمود خان عدلی حضرتلرینی دلفکار ایدوب کیتدیلر .

تپه دلنلی علی پاشا آرناودلقده رفته رفته تزیید قوت ایدرك طوسقه‌لق قطعه‌سنی قبضهٔ تصرفنه کچوردکدن صکره کغه‌لق طرفنه دخی تعرضه باشلایوب حتی بو اثناده دبره‌لی یوسف بك اوزرینه حرکته قیام ایتدیکنه مبنی یوسف بك دخی اسباب مدافعه‌یه تشبث ایدرك کغه‌لق قطعه‌سنده بولنان میرمیران وسائر خاندان ومتعینان ایله اتفاق ایتمشیدی . شو حاله نظراً کغه‌لر ایله طوسقه‌لر بیننده بر محاربه قپوسی آچلمق اوزره اولدیغی استخبار اولنمغله اوائل رجبده طرف سردار اکرمیدن علی پاشایه توبیخ وتهدیدی حاوی بر قطعه امرنامهٔ سامی کوندرلمشدر . صورتی زیرده (٢) رقمیله تحریر اولنور .

تپه دلنلی علی پاشا زاده وزیر ولی پاشا اردوی همایوندن مأذوناً عودت ومنصبی اولان موره جانبنه عزیمت ایدوب هنوز خلال راهده ایکن موره‌لیلردن واکثری روم طائفه‌سندن برچوق خلق استانبوله کلوب رکاب همایونه عرضحال تقدیمیله ولی پاشادن شکایت ایدرك ینه موره‌یه کلورسه اکثر اهالی طاغیلوب جزائر سبعه‌یه فرار ایده‌جکلرنده شبهه یوقدر دیملری اوزرینه اوائل ربیع الاولده ولی پاشایه امرشریف کوندریله‌رك یکیشهرده براز مکث وتوقف ایله بعده وارد اوله‌جق امره انتظار ایلمسی اشعار ایله کیفیت اردوی همایونه حواله قیلنمشیدی . شانی زاده تاریخنده بیان اولندیغی اوزره بعض اماراته نظراً موره‌لیلرك دماغنده فساد وفتنه سوداسی اولوب بوجهتله آرناودلرك موره‌ده یرلشملرینی ایستمدکاری وروسیه‌لو صرپ اهالیسنك اذهانی اخلال ایله عصیانه قیام ایتدردیکی کبی موره‌ده دخی بر عصیان واختلال چیقارمق اوزره سعی وفساددن خالی اولمدیغی السنهٔ عقلاده شایع ایکن

متشخصاندن مورەلی بکربك ورجال دولتدن بعض ذوات مورەدەکی املاك وعقارات وسائر کونه منافع وتجارات محصوللرینی ترویج ومحافظه نیتیله کرك کندولرینه وکرك عامه یه بعدازین طوقونه جق مضراتدن غفلت ایدرك شاکیلر طرفنی التزام ومسؤللری قرین قبول اولمق اسبابنه سعی واهتمام ایتملریله رجال دولتدن مورەوی یوسف اکاه افندی تحقیق ماده وتوثیق مابین ایچون مورەیه کوندرلدی . وخلال شعبانده ولی پاشا عهده سنه ترحاله سنجاغی وانیچ ایالتی احمد پاشایه موره ایالتی بالتوجیه دفع منازعه ایدلدی .

صدراعظم لاز احمد پاشا غایت پك کوزلی وعواقب اموری دوشونمز برذات اولوب وقت حربده ایشه یارار مطالعه سیله مقام صدارته کتورلمشیدی . حالبوکه فرط جرأتی حسبیله بر کوکی طرفنه کچدکده بعض مهندسین کندوسنه فن حرب اقتضاسنجه بعض مطالعات عرض ایتدکجه بن بویله شیلری سندنمی اوکرنه جکم دیو عتاب وتکدیر ایدوب فن حربه توفیق حرکت ایتمیه رك نهایت بالاده بیان اولندیغی اوزره اردوی همایونك برقسمنی قارشو طرفده براغوب کندوسی کوچ حال ایله روسجق طرفنه کچمکه مجبور اولمش وبوجهتله جبار زاده ایله برچوق رؤسا وافراد عسکریه افلاق یقه سنده قالمش وبوکره روسیه مصالحه سی تقرر ایدیجك ارتق انك صدارتده بقاسندن برفائده کوریله میه جکی مسلم اولدیغنه مبنی عزلیله یرینه مدبر ومدبر برذاتك نصبی موافق حال ومصلحت کورلمش ایدی . حالبوکه روسیه مصالحه سندن صکره دولتعلیه جه الك مهم اولان موادن بری صربستان مسئله سی اولدیغندن اواخر شعبانده لاز احمد پاشا عزل ایله یرینه صوفیه جانبی سرعسکری اولان وصربلولرك تأدیب وتربیه سنه مأمور بولنان خورشید پاشا صدر اعظم اولدی .

شانی زاده تاریخنده بیان اولندیغی اوزره بعض مقربینك سوقیله رمضانك طقوزنجی کونی قائممقام صدرعالی شاکر احمد پاشا عزل اولنه رق یرینه قدمای خواجکان دیوان همایوندن محمد رشدی افندی با رتبهٔ وزارت قائممقام صدر عالی اولدی . وسلفندن صرف وتحویل اولنان اناطولی ایالتی عهده سنه توجیه واحسان بیورلدی . مرویدرکه شاکر پاشا حسن اداره یه موفق اوله رق سلطان محمود خان حضرتلرینك حسن توجهنی جلب ایله مقامنده کسب استقلال ایتمشیدی بوایسه مقربینك ایشنه الویرمدیکنه مبنی ایستدکلری یولده قوللانیله بیله جك لین الجانب برینك قائممقامامغه کتورلمسی ملتزملری اولدیغندن هرنه دیمشلر ایسه دیوب شاکر پاشایی عزل ایله یرینه رشدی افندی یی نصب ایتدیرمشلردر .

رشدی پاشانك اوغلو اولوب عصرمز وزراسندن بولنان وقریب العهدده وفات

ایدن مرحوم معمر پاشادن بالذات النان معلوماته نظراً رشدی پاشا فی الاصل ارضروم علماسندن سید علی افندی نام ذاتك اوغلی اولوب عنفوان شبابنده تحصیل معارف وکتابته ورزش ایدرك اون سكز یاشنه بالغ اولدقده پدرینك رخصتیله سیاحته چیقه‌رق حلبه لدی الوصول والیسی طرفندن بعض خدماتده استخدام اولنوب بعده برمدت مكتوبجیلق ایله بعض وزرای عظامك معیتلرنده وبعده اناپه والیسی مشهور فرح علی پاشانك دیوان كتابتنده بولنمش وفرح علی پاشانك انهاسیله عهده‌سنه خواجه‌لك رتبه‌سی توجیه اولنمشدر . اناپه‌دن درسعادته عودتنده قپودان دریا حسین پاشایه دیوان كاتبی اولوب انك وفاتندن صكره درسعادتجه بعض خدماتده وبعده مصری فرانسه‌لودن تخلیص ایچون سوق اولنان اردونك نزل امانتنده وبعدالعوده بعض وزرای عظام قپو كتخدالقلرنده وبرآرالق سلانیك مبایعه‌جیلغنده ویكیچری افندیلكی وباش محاسبه ونشانجیلق كبی مناصب دیوانیه‌ده وایكیوز یكرمی درت تاریخنده صوفیه نظارتنده بولنمش ویكرمی یدی سنه‌سی رمضاننده معزولاً خانه‌سنده مقیم ایكن عهده سنه رتبهٔ وزارتله صدارت عظمی قائممقاملغی توجیه قلنمشدر .

ثقه‌دن مرویدركه رشدی افندی اولوقت اسكدار آرقه‌سنده نوح قویوسی نام محلده حالا كوپریلی قوناق دیو معروف اولان قوناقده مقیم وخیلی مدت معزول قاله‌رق زوكورتلك ایله كرفتار عذاب الیم اولوب حتی حلول ایده جك عید فطرده برمعتاد معایده ایچون بعض ذواته كیتمك اوزره برقات یانلق البسه‌سی بیله اولمدیغندن اسكی چاقشورینك ایچنی طیشنه چویرمك اوزره ایوازایله درزی‌یه كوندرمش اولدیغی حالده علی الصباح مابین همایوندن براغا كلوب سلاحدار اغا طرفندن مدعو اولدیغی خبر ویرمش اولمسیله عجالةً چاقشوری درزیدن كتوردوب كیمش لكن بودعوته كندوسنجه برمناسبت الدیره‌مدیغندن اغا ایله برابر خانه‌سندن چیقوب متفكرانه ومتحیرانه اسكله‌یه ایندكده اوچ چفته مابین همایون قایغی آماده اولدیغنی كوریجك دها زیاده مراق ایتمش اغا ایله برلكده قایغه بنوب مابین همایونه واردقده طوغری سلاحدار اغانك رسم اوطه‌سنه كوتورلمش عجبا بونه اوله‌جق دیو دوشونوب طورركن سلاحدار اغا اوطه‌یه كیروب افندی بی اوست باشه كچورمك كبی وزرایه مخصوص رعایتلر كوسترمش رشدی افندی حقیقت حالدن بی خبر اولوب قائممقاملق ایسه خیال وخاطرندن كچمامش برمسند سامی اولدیغی جهتله بومعاملات ناكهظهوردن طولایی نه‌یاپه‌جغنی شاشرمش بعده سلاحدار اغا دلالتیله حضور همایونه كیروب عهده‌سنه رتبهٔ وزارت ایله صدارت عظما قائممقاملغی توجیه بیورلمش ورشدی افندیده اسباب وزارتدن برنسنه اولمدیغی حالده شاكر پاشانك اسباب وزارتی كندوسنه ویرلمش

اولمسیله همان باب عالی‌یه واروب سلفنك اسباب حشم وداراتی ایله تنظیم امور دولته مباشرت ایلمشدر .

روسیه مصالحه‌سی تقرر ایدرك قره دکزجه برغائله قالمدیغندن قپودان دریا خسرو محمد پاشا عودته مأذون اولمغله رمضانك اون اوچنجی کونی دونمای همایون ایله ایله ترسانه‌یه کلمشدر .

مغنیساده مقیم اولان صدر اسبق عزت محمد پاشا خلال رمضانده عازم داربقا اولوب وافر نقودی ظهور ایتمکله اولوقتك عادت جاریه‌سی اوزره جانب میریدن ضبط اولنه‌رق خیلیجه منافع خزینه حصوله کلمشدر .

متوفای مشارالیه زلفلی بالطه‌جیلر اوجاغنده سلحدار اغا قهوه‌جی باشیلغندن مخرج ابراهیم اغا زاده علی اغانك صلبندن نفس زعفرانبورلیده بیك یوز اللی‌التی سنه‌سی اواسطنده متولد وصاری مصطفی پاشا کتخداسی دیمکله معروف قپودان دریا بکلی حاجی مصطفی پاشانك اقرباسندن اولمق حسبیله یتمش اوچ سنه‌سی اواخرنده درسعادته وارد اولوب کتابت وانشا تحصیلی ایله مشغول اولمشیدی . سلطان مصطفی خان ثالث عصرنده رفع اولنان بالطه‌جی اوجاغی سلطان عبدالحمید خان حضرتلرینك جلوسنده تکرار تجدید واحیا اولندقده اودخی بورایه چراغ وبعده اغا یازیجیسی ویوز طقسان اوچ سنه سنده ضربخانه‌امینی وطقسان طقوزده شهر امینی وایکییوز تاریخنده ترسانه امینی اولمش ومتعاقبا عهده سنه رتبهٔ وزارتله حانیه منصبی وایکییوز بر سنه‌سنده دیار بکر ایالتی ومتعاقبا ایچ ایل سنجاغی وبعده بندر قلعه‌سی محافظلغی وچند ماه مرورنده جده منصبی وبعده بوغاز حصاری محافظلغی وایکییوز بشده مصر ایالتی ویدیده اناطولی ایالتی توجیه بیورلمش ومتعاقبا مقام صدارته کتورلمش واون اوچ تاریخنده عزل ایله لاجل‌الاقامه ساقزه وبعده مقاطعه‌سی اولان مغنیسایه کوندرلمش ایدی بوکره اوراده وفات ایلدی . رحمةالله علیه .

شوالك ایکنجی کونی مصرده جامع ازهر شیخی وتألیفات کثیره صاحبی اولان شیخ شرقاوی طی طومار حیات ایدوب کیتمشدر . رحمةالله علیه رحمةً واسعةً

شوالك اوچنجی کونی اردوی همایونده برمعتاد توجیهات اجرا اولندی مأمورینك اکثری یرلرنده ابقا قیلندی . ینه‌اول کون توجیهات وزرا وقوع بولدی .

شویله‌که : روم‌ایلی ایالتی سابقا شهر کویی محافظی علی پاشایه وسلستره ایالتی طرنوی محافظه‌سنده بولنان قپودان اسبق حافظ علی پاشایه ویرکوکی محافظه‌سی شرطیله ایلبصان سنجاغی والحاقا اوخری وودین ونیکبولی ونیکده سنجاقلری سابقا سلستره والیسی

علی الدین پاشایه وسلانیك وقواله سنجاقلری سیروزی اسمعیل بکه و بولی سنجاغی بروسه‌ده اقامت اوزره اولان عباس پاشایه توجیه بیورلدی .

شوالك بشنجی جمعه ایرتسی کونی رکاب همایونده اجرا اولنان توجیهاتده دخی محب افندی دفتر امینی اولدی .

بروجه بالا بکرشده مصالحه نامه امضا اولندیغی کبی دولت علیه همان اصلاحات داخلیه‌یه باشلامش ومتغلبه کروهنك ازاله واستیصاللری خصوصنی مبدأ اصلاحات اتخاذ ایلمشدر .

ازان جمله بیله‌جك ویوده‌سی قالیونجی علی اغا متغلبه کروهندن اولوب جوارنده واقع قضالرك اعیانلرینی کندی طرفندن عزل و نصب ایله کیتدکجه اول طرفده دائرهٔ نفوذینی توسیع ایتمکده ایدی . واوامر دولته چندان اطاعت ایتمز ایدلدی . حتی قاچ ییلدر روسیه سفری ممتد اولدی هر ییل بافرمان عالی سفره مأمور ایدلدی نه‌ده قالقوب اردویه کیتدی ونه‌ده عسکر ارسال ایتدی . بومقوله متغلبه‌نك ازاله واستیصاللری ایسه مصمم اولدیغی حالده سفر مناسبتیله وقت مساعده تعلیق اولنمقده ایدی بکرشده عقد مصالحه اولندیغی کبی همان شقیٔ مرقومك ازاله‌سی ایچون قوجه ایلی سنجاغی متصرفی وزیر حاجی عزیز پاشایه فرمان عالی کوندرلدی اودخی همان حرکت ایتدکده قالیونجی عسکرینی جمع ایله قارشو کلدی ایسه‌ده لدی‌المحاربه بوزلمش وفرار ایدوب کیدرکن بعض مأمورینه تصادف ایتدکده ینه مقابله‌یه قیام ایتدیسه‌ده طوتیلوب اعدام ایله سرمقطوعی خلال شعبانده درسعادته کوندرلمش ایدی . بعده عزیز پاشا ینه متغلبه کروهندن پازار کویی اعیانی اسعد بك اوزرینه مأمور اولدی بوانناده واروب محاربه ایتدکده اسعد بك دخی بوزیلوب فرار ایتمکله یدتغلبنده اولان یرلر ضبط ایدلدی .

دیمتوقه‌ده مرفوع الوزاره مقیم اولان چلبی حمید پاشا فی الاصل ظلم ایله مشهور اولدیغی حالده مقدمجه سوریجی نصب اولندقده عباداللهك اموال واشیاسنی سوروب کوتورمش اولدیغی نزد همایونده تحقق ایلمش اولدیغنه بناءً ابتدا اسمی دفتروزرادن ترقین وبعده اواسط شوالده نقطهٔ وجودی دخی صحیفهٔ روزکاردن حك اولنوب سرمقطوعی درسعادته کتورلدی وموقع عبرته قونیلوب تشهیر ایدلدی .

اشبو حمید پاشانك انشته‌سی اولوب مرفوع الوزاره حلبده اقامته مامور اولان ابومراق محمد پاشانك حلبده لغرض فتنه احداثنه ساعی اولدیغی حلب والیسی چلبی راغب پاشا طرفندن انها اولنمغله اودخی بافرمان عالی اشبو یدی سنه‌سی اواخرنده اعدام اولنمشدر .

بو اثناده شيخ الاسلام سابق صمانی زاده عمر خلوصی افندينك وفاتی وقوع بولمغله ترجمهٔ حالی بزوجه آتی بيان اولنور .

مرحوم مشاراليه بيك يوز اللی سكز سنه‌سنده استانبول قاضيسی وبيك يوز التمش اوچ سنه‌سنده عازم داربقا اولان صمانی زاده حسن افندی نام فاضل بنامك اوغليدر بيك يوز قرق سنه سنده تولد ايدوب عنفوان شبابنده تحصيل علم وكماله سعی ايله اكمال ذات ايدرك (١١٦٢) سنه‌سنده شيخ الاسلام اسمعيل افندی زاده محمد اسعد افنديدن رؤس الدی بعده قاعدهٔ طريق اوزره مدرسه‌دن مدرسه‌يه نقل وترقی وهر برنده بالذات تدريس ايله شروط واقفينه مخالفتدن توقی ايدرك (١١٩١) سنه‌سنده ازمير قاضيسی اولدی فوق العاده عفت واستقامت اصحابندن اولمسيله بر سنهٔ كامله اول شهرده غايت عفت وعدالت ايله اجرای احكام شرعيه ايدوب عودتنده كما فی السابق مطالعهٔ كتب ايله مشغول ايكن (٩٨) سنه سنده مصر ملاسی اولوب انده دخی برسنه كمال عفت وصلابت ايله اجرای احكام شرعيه ايلدی واول اثناده مصر قاهره‌ده تعين ايدن جبابره‌يه مغلوب اولميوب (العلماء امناء الله علی خلقه) حديث شريفی مقتضاسيله عمل وحركت وبوجهتله اكمال شان علمايه بذل مقدرت ايتدی بعد العوده بيك ايكيوز سنه‌سنده مكهٔ مكرمه قاضيسی اولدی برسنه صكره دونوب استانبوله كلدی و (٢٠٥) تاريخنده استانبول قاضيسی اولدی وبرسنه صكره اناطولی پايه‌سی الدی و (٢٠٩) ده بالفعل اناطولی قاضيعسكری اولدی و(٢١١) ده روم ايلی پايه‌سی الدی و (١٢) ده بالفعل روم ايلی قاضيعسكری اولدی برسنه مدت عرفيه‌سنی عدالت اوزره اكمال ايله انفصالندن صكره مطالعهٔ كتب فقهيه ايله مشغول ايكن (١٢١٥) سنه‌سنده شيخ الاسلام اولدی اوچ سنه‌يه قريب مدتده كما ينبغی اجرای احكام شرعيه‌يه دقت وتوجيهات علميه‌ده دائما اهليته رعايت ايلدی بعده عزل ايله بكلر بكيده اشترا ايلمش اولديغی ساحلخانه‌سنده اختيار انزوا ايتدی (٢٢) سنه‌سنده بركوناك عزل ونصبندن طولايی منفعل ايكن (٢٥) سنه‌سنده ينه شيخ الاسلام اولدی واشبو يدی سنه‌سنده بروجه بالا عزلی وقوع بولدی . انتساب وتعلق سايه‌سنده رتبه ومنصب آرايان نااهللرانك ميزان عدالتندن قورتيلوب ممنون قالديلر . آزوقت مرورنده يعنی اواسط شوالده صاحب ترجمه چند روز خسته اولدقدن صكره طی سجل حيات ايتدی . رحمة الله عليه رحمةً واسعةً . عمرلری سكسان يدی سنه‌يه قريبدر .

اولكی مشيختنده اوتاقچی يوقشی باشنده حجرات عديده ايله برجامع شريفی حاوی انشا ايلمش اولديغی قلندر خانه فضاسنده مدفوندر .

دیوان همایون ترجمانی دیمتراشقو بك نزد اولیای اموردە روسیە جاسوسلغی ایلە متهم اولوب حتی وقعۀ سلیمیەدە دور ابواب کبار ایدرك مخالفینك افکارینی اخلال ایلە اولوقت مرتب اولان نظام جدید عسکرینك الغاسنە سعی ایتمسی دخی روسیەلویە برخدمت ایلمش اولمق غرضنە حمل اولنمشیدی و بوکرە بکرشدە عقد اولنان مجلس مکالمەدە مکالمە ترجمانی بولنمغلە کوریلان اطوار ومشواری دخی اول ظنی تأکید ایتمشیدی بناءً علی ذلك رفع وازالۀ وجودی مصمم اولەرق وقت مناسب کوزدیلور ایدی بوکرە بروجە بالا مکالمە مصلحتنك ختامیلە مملکتین بکلرینك نصبی ایامی وتمام میرمومی الیهك ازالەسی هنکامی اولدیغندن اجرای مقتضاسی ایچون خفیةً صدراعظمە خط همایون کوندرلمش ایدوکندن اوتاغ صدراعظمی‌یە دعوت اولنوب کلدیکندە قواصلر قلیج اوشوروب اعدام ایلمش اولدقلری خبری ماه ذی القعدەنك یکرمی برنجی کونی درسعادتە واصل اولیجق باب عالیدە ترجمان وکیلی بولنان برادری دخی اعدام اولنمشدر .

غرۀ ذی الحجەدە بش غروشە رائج اولمق اوزرە جهادیە نامیلە برسکە قطعنە باشلاندی . وفندق ربعیەسی دینلان آلتون مقدم یوز پارەیە کیدرکن طشرەلردە اوچر غروشە کچر اولدیغندن بوکرە یوز اون پارەیە آلنوب ویرلمسی امر اولندی . بونسبت اوزرە یالدز آلتونی اون غروشە وفندق آلتونی طقوز غروشە رائج اولوب انجق اجنبی سکەلریلە اخذ واعطا منع ویساغ قیلندی وهرکیمك یدندە اجنبی سکەسی بولنورسە طقسان کونە قدر ضربخانی‌یە کتوروب میری فیئاتی اوزرە سکۀ سلطانیە ایلە تبدیل ایلملری ایچون هرطرفە امرلر نشر اولندی ومهل مذکور مروروندە کمسنەنك یدندە اجنبی سکەسی بولنمامسی صیقی امر وتنبیە وبوسیاق اوزرە طشرەلرە فرمانلر ارسال قیلندی .

اجنبی سکەلرینك میری فیئاتیلە تبدیلندە ضربخانەجە تمتع وارایسەدە شانی زادەدیرکە اکثری بونوع نقودی سرمایۀ ادخاری اولەرق حبس وادخار ایدن بعض صراف وتجار درعقب ستر واخفا ایلملریلە بوخصوص یدندە بومقولە برقاچ ریال ودینار بولنوب حوایج ضروریەسنە صرفە ناچار اولان فقرا وتنکدست وارباب اعساری اضرار ایدوب طرف بیت المالە برفائدۀ معینەسی دخی آشکار اولمدی .

ذی الحجەنك اواسطندە قرە عثمان اوغلی عمر اغانك واواخرندە خادم زادەنك وفاتلری خبری کلدی . ایکیسی دخی اعیانلرك پك زنکینلرندن اولملریلە اولوقتك عادتی اوزرە عمر اغانك ضبط مخلفاتی ایچون اندرون همایوندن مخرج خواجکاندن نظیف افندی وخادم زادەنك ضبط مخلفاتی ایچون خواجکاندن صالح افندی تعیین

واعزام قیلندیلر . یالکز عمر اغانك اوچ بیك کیسه‌لکدن زیاده‌مخلفاتی ظهورایله جانب میریدن ضبط اولنمشدر .

ذی الحجه‌نك اون یدنجی کونی تلخیص صدر اعظمی کلدی اردوی همایونك عودتیله ادرنه‌یه مواصلتی معلوم اولدی . بناءً علیه ایام حرب اولدیغنه نشانه اولمق اوزره سرای همایونده اورته قپوده وشیخ الاسلام قوناغنده وصدرین ونقیب الاشراف قوناقلرنده وسائر یرلرده مرکوز اولان توغلر قالدیریلوب محللرینه وضع وحفظ ایدلدی .

بکرش مصالحه‌سی اقتضاسنجه صرپلولردولتعلیه‌یه مراجعتله ایشلرینی تسویه ایتملری لازم کلورکن عصیانده اصرار ایتملری اوزرینه تأدیب وتربیه‌لری لازم کلمسیله درسعادتدن زعما وکدکلیان وبرقاچ اورطه یکیچری وجبه‌جیان وبرقاچ اورطه طوپجیان سوق اولندی وپیدرپی اردوی همایونه مهمات‌ارسالنه مسارعت قیلندی .

* بعض وقایع عراق *

جلد تاسعده بیان اولندیغی وجهله کرمانشاهان والیسی بولنان شهزاده محمد علی میرزانك تکلیف وابرامی اوزره بابان سنجاغی خالد پاشایه ویریلوب عبدالرحمن پاشا دخی کوی وحریر سنجاقلرینه قناعت ایتمشیدی اوچ آی صکره عبدالرحمن پاشا محمد علی میرزانك مقربلرندن بعضیلرینك تحریکی ایله عساکر کلیه جمع ایدرك بغتةً بابان سنجاغنك مقری اولان سلیمانیه اوزرینه یوروبوب خالد پاشا ایسه موجود معیتی ایله مقابله ایده‌میه‌جکنی جزم ایدرك همان سلیمانیه‌دن فرار ایله مندلجین طرفنه کیدرك کیفیتی بغداد والیسی عبدالله پاشایه انها ایلدی عبدالله پاشا دخی همان کردستان سفری ایچون اردوسنك تنظیمنه باشلادی عبدالرحمن پاشا ایسه تأدباً سلیمانیه‌یه کیرمیوب انجق برساعت بروده سرچنار نام محله ورود واوراده مکث وتوقف ایله عرض مطاوعت یولنده عبدالله پاشایه مراجعت ایتدیکندن وموسم شتا اولمق حسبیله کردستان سفرینك صعوبتی درکار اولدیغندن عبدالله پاشا بحسب‌المصلحه کوی وحریر سنجاقلرینه علاوةً سلیمانیه یعنی بابان سنجاغنی دخی عبدالرحمن پاشا عهده‌سنه احاله ایله بیورلدیسنی کوندردی وخالد پاشایی بغداده جلب ایله اداره‌سی ایچون کندوسنه مندلجین مقاطعه‌سنی ویردی . لکن عبدالرحمن پاشا ایران طرفداری اولمق حسبیله ابقاسی دولتجه مضر کورلدکدن بشقه مقدما عبدالله پاشانك والیلکنه سبب مستقل اولمش ایدوکنه مبنی انی هیچ صایماز اولدیغندن عبدالله پاشا انك اوضاعنه تحمل ایده‌میوب نهایت انی عزل وبابان سنجاغنی خالد

(پاشایه)

پاشایه وکوی وحریر سنجاقلرینی سلیمان پاشایه احاله وخلعتلرینی اکسا وعساکر
کلیه ایله خلال جمادی‌الاولاده بغداددن چیقوب کردستان اوزرینه‌حرکت ایتدی .
عبدالرحمن پاشا دخی کمال جلادت واستکبار ایله سلیمانیه‌دن حرکت ایدرك مقابله‌یه
شتاب ایلدی . کفری قریه‌سنده تلاقیء صفین وقوع بولدی عبدالرحمن پاشا
کوله‌منلرك طوپ وتفنك آتشنه باقیوب پك شدتلو هجوم واقتحام ایتمکله بغداد
اردوسنده‌کی عشائر آتلوسی بوزلمش وکوله‌منلرك دخی چوغی متفرق اولمش ایکن
بغداد دفترداری وکوله‌منلرك سرفرازی بولنان داود افندی پك زیاده شجاعت
وجلادت کوستروب عسکری ثباته تشویق وتشجیع ایدرك کردلر اوزرینه شدتلو
آتش ایتدرمکله عبدالرحمن پاشانك عسکری بوزلدی وپك چوق سرکرده‌لری
تلف اولدی عبدالرحمن پاشا یکرمی قدر آتلو ایله کرمانشاهه طوغری فرار
ایتدی . محمد علی میرزا مقدما خالد پاشایی تصحب ایدرکن بوکره بالعکس عبدالرحمن
پاشایی التزام ایدرك عبدالله پاشایه نامهٔ مخصوص ایله برآدمنی کوندردی عبدالله پاشا
اصغا ایتمیه‌رك جواب رد ایله آدمنی کیرو چویردی وکندوسی اورادن عودت
ایلدی . لکن هنوز بغداده واصل اولمدن مرحوم سلیمان پاشانك اوغلی سعید بك
کویا عبدالله پاشایی استقبال ایتمك شایعه‌سیله تدارك کوروب بوبهانه ایله بغداددن
چیقه‌رق منتفق ایچنه فرار ایلمش اولدیغی خبری الندی . سعید بکك فراری مجرد
عبدالله پاشادن خوفه مبنی ایسه‌ده عبدالله پاشا آنی بشقه معنایه حمل ایله تلاشه
دوشدی . چونکه کوله‌منلرك چوغی مرحوم سلیمان پاشانك چراغی اولدقلرندن
سعید بکه مائل ومتوجه بولنملریله سعید بکك بغدادجه نفوذی پك زیاده اولوب
خارجده‌کی عشائری جاب وجمع ایله بغداد اوزرینه یوریسه دفعی مشکل اولوردی .
بناءً علیه عبدالله پاشا خلال رجبده بغداده داخل اولدیسه‌ده سعید بکك خارجده
بولنمسی کندوسنجه بربیوك اندیشه ایدی . فتحعلی شاه ایسه بالاده بیان اولندیغی
اوزره دولتعلیه‌نك خودبخود روسیه‌لو ایله عقد مصالحه ایدیویرمسندن طولایی
منفعل اولدیغی حالده عبدالرحمن پاشا وقعه‌سنی لدی‌الاستخبار بربیوك اردو سوق
ایدرك بغداد حوالیسنی نهب وغارات ایتدرمکه باشلادی . عبدالله پاشا دخی
تدارکات سفریه‌یه قیام ایله مدافعه‌یه نیت ایلدی . فقط سعید بکك خارجده بولنمسی
کندوسنجه موجب فکر واندیشه اولمغله بونیتنی فسخ ایدرك چاره‌سز ایرانلو ایله
اویوشمق یولنه کیتدی . همان خالد پاشا ایله سلیمان پاشایی عزل ایله بابان وکوی
وحریر سنجاقلرینی عبدالرحمن پاشایه احاله وخلعتنی ارسال ایتدی .
بوصورتله ایران عسکری عودت ایدوب خالد وسلیمان پاشالر دخی بغداده کلدیلر

عبدالله پاشا دخی همان تدارکات سفریه‌سنی اکمال ایله متفق اوزرینه حرکت ایلمشدر . نتیجه‌سی ان شاء الله الکریم سنهٔ آتیه وقایعی صره‌سنده بیان اولنور .

ایکی دولت اسلامیه‌نك روسیه‌لویه قارشو متفق بولنملری ضمننده مخابره اولنمقده ایکن ایرانلونك بومثللو حرکاتی اصلا قاعدهٔ صفوت ومسالمه‌یه توافق ایتمیوردی . بابان بکلری دخی یکدیگرینی استرقاب ایله کیمی بغداده وکیمی ایرانه دوشه‌رك وطرفینی بربرینه دوشوره‌رك کندو خاندانلرینك اضمحلالنه واوجاقلرینك باتمسنه مؤدی اوله‌جق مقدماتی حاضرلامقده ایدیلر .

* ظهور وانتشار طاعون *

اشبو یدی سنه‌سی اوائلنده مصردن آمد ورفت مناسبتیله ازمیره طاعون خسته‌لکی سرایت ایتمشیدی . ازمیردن استانبوله برتجارت کمیسی کاورکن اچنده طاعوندن برقاچ کشی فوت وملاحلردن بعضیلری خسته اولدقلری حالده درسعادته لدی الورود کمیدن چیقانلر غلطه وبك اوغلی وطاطاوله‌یه طاغیلوب آنلردن طاعون خسته‌لکی سرایت ایله اول طرفلرده ظهور ایتدی واورادن استانبوله کچدی بك چوق آدملر تلف اولمغه باشلادی . فقط بعض کسان سائرلریله الفت واختلاطدن کسیله‌رك خانه‌لرنده انزوا ایله تحفظه قیام ایلدیلر .

شانی زاده وقوعاتی بووجهله حکایه ایتدکدن صکره دیرکه بیك ایکیوز اون التی سنه‌سنده وقوع بولان قران انتقالیده صاحب طالع سال اولان کوکب عطارد وصاحب ثامن اولان نحس اکبرك راجعاً مقابله‌سنه متوجه اولوب بینلرنده تقریباً اون درجه اولمغله (وکذا یدل علی موت کثیر من امراض منفورة خصوصاً من الوباء) احکامی تخمیناً وقت سال قراندن اون سنه مرورنده یعنی یکرمی یدی سنه‌سی اوائلنده دخول واول زمان طاعون ظهور ایده‌جکنی احکامیون تااولوقت تفوه وادعا ایدرلردی . العهدة علی من یعتقد وعلی زعم من یدعی . انتهی

بعده شانی زاده دیرکه اصحاب الفت وآمیزشدن جزئی وکلی مصاب ومکدر اولمامش هیچ برفرد قالمامش ایکن رأی حکیمانه اوزره تحرسه وتترسه رعایت ایدن ارباب دقتدن براحدك خانه‌سنه حفظ جناب عزت ایله نهایتنه قدر عذاب طاعون اصابت وسرایت ایتمدی . حقیر دخی دائرهٔ عاجزانه‌مدن ذکور واناثدن اون بش قدر نفوس محفوظه ایله باعنایت رب العالمین جمله‌مز اول سخط عظیمدن مستریح وامین اولوب شوقدرکه طعن نادان ومذمت بعض اکابر بی عرفان ونفاق سفهای اقران ایله آزرده وغمکین اولدق ایسه‌ده . کوردم زمانه خلقی نفاق اوزره ثابتا . ناچار

جمله دن کسیلوب عزلت ایلدم . تسلیتیله ملال خاطری تسکین ایلدك . مع هذا که کرك فقها وکرك حکمادن هیچ بر کمسنه بوعلتك دخی سائر بعض امراض ساریه آسا سرایتنده اختلاف ایتمیوب فقط علماء دین ساری باذن الله قیدیله حقیقت حالی تبیین ایتمشلردر . خصوصا که یوز سنه قدر وقته کلنجه بوحمای وافدهٔ التهابیه‌نك بالدفعات افنا وبرباد ایلدیکی ممالك افرنجیه ده بونلردن قطع نظر مقدما ایادیٔ اسلامده ایکن طاعون ووبا ارالق ارالق اهالیسنی اماته ایدن قریم واوزی وبونلر کبی ممالك وانحاده قریب العهدده بعدالاستیلا بوعلت تحفظ ونظارت سببیله کلیاً منقطع ومعدوم وازجمله آشیلامه عاملی ظهور ایدلی اورالرده چیچك علتی دخی منقطع درجه سنه کلدیکی ارباب وقوفه معلومدر . بوموادك رأی حکما وتدبیراطبایه متعلق خصوصاتی تألیفات عبد حقیردن طبه دائر اولوب جلد اولی باارادهٔ علیه طبع وتمثیل وجلد ثانیسی حسب الاقتضا معروض اولمیه‌رق الی الآن تأخیر اولنان خمسه ده تحریر وتسطیر اولنمش اولوب قالدیکه وبادن حذر واحترازك جوازنده وبلکه وجوب وافتراضنده دخی سلطان سلیم اولك تاریخ نویسی اولوب هشت بهشت نام تاریخ حکمت افزانك وسائر فارسی وعربی بونجه تألیفات معجز بیانك مصنفی اولان ادریس بتلیسی مرحومك طقوز یوز اون یدی سنه‌سی خلالنده ظهور ایدن طاعون حشرنمون اثناسنده اداء حج وزیارتدن صکره آستانهٔ سعادته عودتلرنده شام وقونیه ده بعض علما وفقها ایله بوخصوصه دائر مباحثه برله تألیف کرده‌سی اولان رسالهٔ نفیسه‌سنه لجاجه وتعصبدن عاری نظر منصفانه کافیدر . انتهى

الحاصل اولوقتك حکمنجه اصول تحفظیه‌یه رعایت اولنه‌میوب طاعون ایسه درسعادتده حکمنی بروجه بالا برصورت مدهشه‌ده اجرا ایتمکده وکیتدکجه شدتلنمکده ایدی . شویله‌که: بابعالی طرفندن استانبول قپولرینه خفیجه محررلر ارسال وتعیین وقلعه قپولرندن طیشاریه طاشینان موتالری ثبت دفتر ایتملری تلقین اولنمغله درون استانبولده بعض جوامع ومساجد وتربه‌لر جوارنده‌کی مقابره وبونلره بکزر محال سائره‌یه دفن اولنانلردن بشقه استانبول قپولرندن چیقاریلان جنازه‌لر اواسط رمضانده بعضاً بیك بشیوز وبعضاً ایکی بیك راده‌لرنده اولوب غلطه واسکدار وبوغازایچی ایله برابر یومیه بعضاً ایکی بیك ایکی یوز وبعضاً اوچبیکی متجاوز اولوردی . شانی زاده دیرکه مشیت باری ایله کماکان ویامتمادی وتلف نفوس کثیره‌یه بادی اولدیغندن صلات عشانی بعدالادا مناره‌لرده سورهٔ احقاف تلاوت اولنمق رأی بعض صافی سیرت اولمغله اول وجهله امر شریف اصدار وتلاوت سورهٔ شریفه‌یه ابتدار اولندقده استماع ایدن صغار وکبار برقات دها خوف ودهشته دوچار اولدیلر

لكن عيد فطر تقريبيله خلقك بربريله كثرت اختلاطندن ناشی علت ساریهٔ مزبوره باذن الله تعالی اواسط شواله طوغری كيتدكجه درجه وفرته عروج و يالكز نفس استانبولدن يوميه اوچ بيك قدر موتا خروج ايتمكه باشلادی سورهٔ شريفهٔ احقاف هلاك قوم عادی مخبر اولديغی اجلدن بو يله ايامده تلاوتی مهيج غضب الهی اولور ديمكه جسارت ايدن بعض عالم صورينك قولنه اعتقادا ينه اوچ بش كوندن صكره منع اولندی .

ينه شانی زاده افندی ديركه حدوث طاعون ووبا آثار كثرت فسق وزنا اولديغنه ابتناءً مجمع اشقيا اولان بيكار اوطه‌لرينی هدم وامحا برله تفريق جمعيت سفها دخی رأی صواب بعض ارباب جاه تقوی‌اتماولمقدن ناشی شوال شريفك اون سكزنجی سبت كونی قائممقام پاشا معمار اغا واوجاقلودن برمقدار ضابطان ونفرات ووافر عمله‌يی استصحاب ايله باغچه قپوسنه كاوب ملك كيرمز زقاغنده وقاپقخانه اوزرلرنده‌كی اوطه‌لرك جمله‌سنی درعقب معمار اغا عمله‌سيله باامرعالی هدمه باشلايوب برقاچ ساعتده امحا ايلديلر قپودان پاشا دخی غلطه وقاسم پاشا طرفلرنده‌كی قاليونجی وقلفاتجی ارادلنه مأوی اولان يرلری هدم وقلع ايدوب انجق خانلرده اولان كاركير اوطه‌لری اراذل وفواحشدن تخليه وتطهير ايلدی . كرك استانبولده وكرك غلطه‌ده هدم وتخليه اولنان اوطه‌لرك بعضيسنده هنوز طاعون ايله فوت اولمش بعض كمسنه‌لرك ميته‌لرينی ابنای جنسلری زقاقلرده غسل ايتدرديلر واول اوطه‌لرده بعض مطعونه اولمش و بعضيسی دخی هنوز فوت اولمش برقاچ نسا دخی ظهور ايلدی . انتهی

بروجه بالا ملك كيرمز ديو معروف اولان بيكار اوطه‌لری باغچه قپوسی خارجنده يكيچريلرك اوتوز برجماعتنك موقعی وبرچوق اشقيانك محل فسق وفجوری اولوب بوجهتله ملك كيرمز ديو معروف اولمشيدی بواوطه‌لرك هدمنه اول امرده مابين همايونجه خيلی اهميت و يرلمش اولديغی حالده قائممقام رشدی پاشا بوكا پك سهولتله موفق اولوب انلرك هدمندن صكره يرلرينه هدايت جامع شريفی ياپلمش اولمسيله بوندن طولايی رشدی پاشا بين الانام خير ايله مذكور اولمشدر . بزينه صدده كله‌لم .

طاعون كمان كان حكمنی اجرا ايتمكده اولوب نهايت اوائل ذی القعده‌يه مصادف اولان تشرين اول رومی ابتداسنده تقرب فصل شتا ايله علت وبا برمقدار سكون وانحطاطه مائل اوله‌رق داخل سورقسطنطنيه‌دن يوميه انجق بشيوز جنازه چيقمغه باشلادی . ذی الحجه‌نك دردنجی وكانون اولك اون آلتنجی بازار ايرتسی كيجه‌سی قار ياغدی وفرداسی پك شدتلو صوغوق اولدی بونك اوزرينه طاعون خسته‌لكی آزالدی هله اواخر ذی الحجه‌يه طوغری بتون بتون خفت بولدی .

شانی زاده دیرکه ذی الحجه‌نك بشنجی صالی کیجه‌سی کوکب عطارد وسکزنجی جمعه کیجه‌سی کوکب زحل بروج بارده‌دن خانهٔ کیوان اولان برج جدیده شمس ایله جمع اوله‌رق هر بری درجهٔ احتراقه‌قریب ومائل وزائجهٔ فصل شتانك وتدهداسندن ایسه سعود زائل اولمغله ینه ماه مزبورك یکرمی دردنجی وکانون اوّلك اون التنجی اثنین کیجه‌سی هوا جنوبی ایکن درعقب شدتله ریح شمالی‌یه متبدل ونصف لیلدن صکره کرچه برمقدار قار نازل اولوب لکن فرداسی شدید برودت حاصل حتی میزان‌حر وبرد نقطهٔ جموددن ایکی درجه‌یه قدر نازل‌اولدی انجق سلخ ذی الحجه‌ده وقوع بولان تثلیث سعدین برکاتیله اشجار وطیوره برددن هیچ برمضرت ترتب ایتمیوب انجق علت مذکوره پك زیاده متقلل اولدی . انتهی

شانی زاده برطبیب حاذق وفاضل محقق اوله‌رق دها اولوقت اصول تحفظیه ایله‌آشی خصوصلرینی تقریرا وتحریرا توصیه وبونده شرعا برمحذور اولمدیغنی اثبات ایتمشیدی . اول عصرده کندوسیله هم افکار بعض ذوات فضائل شعار دخی وار ایدی . لکن ارباب تعصبك غلبه‌سی حسبیله بومثللو علل ساریه‌دن تحفظ ایدنلره اولوقت‌صاپیق نظریله باقیلوردی بوجهتله اکثر ناس کیمی تحفظی شرعه‌منافی ظنیله وکیمی طعن واعتراضدن خوف واحتراز ایله اصول تحفظیه‌یه رعایت ایتمزلردی .

بناءً علی ذلك مصر والیسی محمد علی پاشا اشبو یکرمی یدی سنه‌سی خلالنده مصرده قرنتنه اصولنی وضع وتأسیس ایلمش اولدیغی حالده استانبولده کرك قرنتنه اصولی وکرك آشی ماده‌سی برچوق سنه‌لر دها اجرا اولنه‌مامشدر .

وقرنتنه اصولنك اجراسندن طولایی محمد علی پاشا دخی هدف اعتراض اولمش ایسه‌ده بروجه آتی انك بو اثناده عربستانجه قازاندیغی مظفریت بو مثللو اعتراضلری تأثیرسز براقشدر .

* وقایع مصر وعربستان *

جلد تاسعده بیان اولندیغی اوزره وهابیلر اوزرینه حرکت ایدن مصر اردوسنك انهزامی رؤسای عسکرك باشبوغلری اولان طوسون پاشایه چوجق نظریله باقه‌رق اوامرینه امتثال ایتمدکلرندن ناشی ایدی . اشبو یکرمی یدی سنه‌سی اوائلنده بوزغون عسکرك چوغی مصره کلدی محمد علی پاشا انلره التفات ایتمدی انلر تقصیراتی بربرینه تحمیل ایلردی سواریلر هزیمته سبب پیاده‌لر اولدی دیوب پیاده طاقمی دخی عکسنی سویلردی . پاشا ایسه انلرك سبب هزیمتلری کندولرینك طوسون پاشایه مخالفتلری اولدیغنی تحقیق ایتمشیدی معمافیه بوندن طولایی همته فتور کتورمیوب

ینبعك محافظه‌سی ایچون مجدداً ترتیب ایلدیکی فرقهٔ عسکریه‌یی همان خزینه داری بوناپارته ایله خلال محرمده سویش طریقیله توسون پاشا معیتنه کوندرمشیدی خلال صفرده دخی براً جانب حجازه کیتمك اوزره ترتیب ایلدیکی فرقه‌یه سلحدار صالح اغانی باشبوغ نصب ایلمشیدی .

بوزغون عسکر سرکرده‌لرینك الك بیوکلری اولان صالح قوج ایله حجوبك وسلمان اغا دخی قصیر طریقیله جمادی‌الآخره اواخرنده مصره کلوب خانه‌لرینه کیتدیلر ورجبك اوچنجی کونی پاشانك امریله قلعه‌یه چیقوب کندوسیله کورشدیلر ایسه‌ده پاشادن امین اولمدقلری جهتله مصرده وبولاقده‌کی خانه‌لرنده مقیم اولدقلری حالده عسکرلری کندو خانه‌لری اطرافنده بکلمکده بولندیغی کبی قلعه‌یه چیقدقلرنده دخی احتیاطه رعایةً غلبه‌لکله کیتمشلر ایدی . پاشا ایسه ذاتاً انلرك سوء حرکتلرندن طولایی منکسر الخاطر اولدیغی حالده بویله محترزانه طاوراندقلرندن برقات دها دلکیر اولمغله آره‌لری آچلدی ویکرمی کون قدر حال بومنوال اوزره جاری اولدی . نهایت پاشا انلرك ومعیتلرنده‌کی عساکرك خرجلرینی کسدی ورجبك یکرمی دردنده بیك سکزیوز کیسه‌یه بالغ اولان متراکم معاشلرینی ایفا ایله کندولرینه یول ویردی . انلر دخی مصرده‌کی اراضی واشیالرینی صاتمغه باشلادیلر فقط بوندن طولایی پك زیاده جانلری صیقلدی ووطن اتخاذ ایتدکاری مصری ترك ایدوب کیتمك کندولرینه پك کوچ کلدی زیرا چوغی مصرده عقار صاحبی اولمش وفوت اولان امرای مصریه‌نك زنکین خاتملرینی المش ایدیلر .

حالبوکه خود بخود ینبعدن قارشو طرفه کچدکلرندن طولایی محمد علی پاشانك کندولرینه غضب ایتمسی احتمالنی درخاطر ایدرك قصیر طریقیله مصره کلورکن قنا حاکمی یعنی متصرفی لاز احمد اغا ایله کورشدکلرنده شایدکه مصره ورودلرنده محمد علی پاشا طرفندن حقلرنده برفنا معامله اولنه‌جق اولورسه لاز احمد اغا دخی عسکریله مصره کله‌رك پاشا ایله جنك ایتمك اوزره مقاوله ایتمشلر ایمش .

ولاز احمد اغا ایله صالح قوج ذاتاً جسور ومدبر امور وعسکر ایچنده پك زیاده خاطری صایلور آدملر اولوب مقدما جانب قبلی‌یی ضبط ایله اول حوالی‌یی کوله‌منلردن تخلیه وتطهیر ایدن لاز احمد اغا اولدیغی کبی سیوط دیارینی تحت‌انضباطه آلان دخی صالح قوج ایدی . وبونلر محمد علی پاشایه بیوك قپو یولداشی نظریله باقوب انك اوغللرینك قوماندەسی آلتنده بولنمغه تنزل ایتمزلردی . حتی محمد علی پاشا صالح قوجی توسون پاشا معیتیله حجازه اعزام ویرینه اوغلی دفتردار ابراهیم بکی مأمور ایتدکده صالح قوج توسون پاشانك اوامرینه اهمیت ویرمدیکی کبی لاز احمد اغا دخی ابراهیم پاشانك اکثر اجراآتنه مانع اولمقده ایدی .

الحاصل محمد علی پاشا مصرده بر حکومت مستبده و مستقله تشکیل ایتمك فکرنده اولوب بونجه قانلر دوکه‌رك بوقدر عصرلردنبرو مصرده کوکلشمش اولان کوله‌منلری محو ایتمشیدی بو سرکرده‌لر ایسه هنوز منقرض اولان امرای مصریه‌نك یرینی طوتمق ایسترلردی و محمد علی پاشا ایله حربه قیام ایتدکلرنده مصرده حسن پاشا وعابدین بك کبی پاشانك طرفداری اولان سرکرده‌لر معیتلرنده‌کی ارناودلرك بحسب الجنسیه کندولریله اتحاد ایده‌جکلرنده اشتباه ایتمزلردی . وفی الواقع ارناودلر پك زیاده قومیت غیرتی کودر ورئیسلری نره‌یه کیدرسه آیرلیوب برلکده کیدر بر طائفه‌در فقط بونلر مصرده زنکین اولوب چوغی یرلو حکمنه کیره‌رك تبدیل اطوار وافکار ایتمشلر ایدی . بناءً علیه لاز احمد اغا ایله صالح قوچ حسابلری طوغری دکل ایدی محمد علی پاشا ایسه بو دقیقه‌یی تفطن ایتمکله ارناودلری آیارتمق اوزره متراکم معاشلرینك چوغنی حسن پاشا ایله عابدین بکه تسلیم ایدرك انلرك دفترلرینه یازلملری ایچون تشویق اولنمشلردر وخرجلری کسیلان سرکرده‌لرندن احمد بکك بو صره‌ده وقوع وفاتی دخی بو مقصدك حصولنه مدار اولمشدر شویله‌که : خرجلری کسیلان ارناودلرك چوغی برر برر حسن پاشا ایله عابدین بك دفترلرینه یازلمغه باشلادیلر .

وبروجه بالا صالح قوچ ایله رفقاسنك خرجلری کسلدکده درحال لاز احمد اغایه اشعار کیفیت ایتملریله برابر عسکرلرینی جمع ایله بولاقده خانه ومسکنلر تدارك ایدرك بر قورقنج حالده بولندقلرندن محمد علی پاشا دخی احتیاطه رعایةً خواص اتباعنی قلعه‌ده بیتوتت ایتدیرمکه باشلامشیدی . ولاز احمد اغا کیفیتدن خبردار اولدیغی کبی محمد علی پاشا ایله بوزشمغه بهانه اولمق اوزره (بنم ارقداشلریمك خرجلرینی کسوب انلری مصردن چیقارمق ایستیورمش سین اویله ایسه بنمده خرجمی کس ومصردن چیقوب کیتمك اوزره بکاده رخصت ویر) دیو محمد علی پاشایه برمکتوب یازوب کاتبی ایله مصره ارسال ایلمشیدی .

محمدعلی پاشا بومکتوبی الدیغی کبی سرکرده‌لرك نیتی نه اولدیغنی آکلادی ومکتوبك جوابنی تأخیر وکتورن کاتبی توقیف ایدرك همان صالح قوچ ایله رفقاسنك مصردن چیقوب کیتملرینی استعجال ایله کندولرینك کافهٔ مطالباتنی حصوله کتوردی حتی صالح قوچ کندی خانه‌سی قربنده برمسجد بنا وخیلیجه عقار آلوب اکا وقف ایلمش اولدیغنی ادعا ایله براز ایاق سوریمك ایستمش ایسه‌ده محمد علی پاشا نه ایستدیسه بریسنی رد ایتمیوب ویردی وهیچ بریسنه بهانه ایده‌جك بر وسیله براقمدی وآرتق

اعتذاره مجاللری قالمدی عسکرلرینك چوغی دخی حسن پاشا ایله عابدین بكك طاقملرینه ملتحق اولمغله قوتلرینه ضعف كلدی .
بناءً علی ذلك شعبانك اواسطنده سلمان اغا ایله مجوبك ایشلرینی بتوروب كیتدیلر واون طقوزنده دخی صالح قوچ اغا معیتنده قالان ایكیوز قدر آرناودلریله چیقوب كیتدی باقی ارناودلر هپ حسن پاشا ایله عابدین بكك معیتنده قالدیلر .
بونك اوزرینه محمد علی پاشایه اطمینان تام كلوب همان شعبانك یكرمنجی جمعه كونی عزم سفر حجاز ایدرك خارج باب النصرده اردو قوردردی ویكرمی دردنجی كونی طوائف عسكریه‌یی اردوكاهه چیقاردی .
و بروجه بالا سركرده‌لر چیقوب مصردن كیتدكلری كبی درحال لاز احمد اغایه جوابنامه یازوب كاتبی ایله كوندردی . جوابنامه‌نك مضمونی احمد اغانی تأمیندن عبارت ایدی. شویله‌كه : صالح قوچ ایله رفقاسنك لزوم طرد ودفعلری اسبابی بیان اولنه‌رق كندوسندن اویله مغایر اخلاص ومودت برحال وحركت ظهور ایتمدیكی جهتله آیریلوب كیتمسی موجب كدر وتأثر اولوب مع مافیه بهمه حال كیتمك ایستدیكی تقدیرده ممانعت اولنه‌میه‌جغی وفقط سبكبارجه برقانجه‌یه راكباً مصره كلوبده تحریراً افاده‌سی قابل اوله‌میان خصوصلر شفاهاً استشاره اولنه‌رق ویریله‌جك قراره كوره حركت اولنمق مناسب اوله‌جغی درمیان واحمد اغایه تأمینات لازمه اتیان اولنمشیدی.
اودخی بوسوزلره آلدانوب وعسكر ایچنده دركار اولان حیثیت واعتبارینه كوكنوب درحال پك آز اتباعیله سبكبار اوله‌رق مصره كلوب ورمضانك یكرمی یدنجی كیجه‌سی قلعه‌یه چیقوب پاشا ایله كورشدكده محاوره‌لری منتج مجادله اوله‌رق پاشا حدتلنمكله كتخدا بك وابراهیم اغا اره‌لرینه كیروب لاز احمد اغانی طیشارو چیقاردیلر وكویا پاشانك حدتی كچسونده ینه آره‌كزی بولورز یوللو آنی تلطیف واستمالت ایله براز آوودوب آلداتدیلر وكیجه برتقریبله اعدام ایتدیلر . ارتق محمد علی پاشایه دیار مصرده دیریجه سوز سویلر آدم بیله قالمدی اودخی سفر حجازه حصر افكار ایلدی.
كله‌لم وقایع حجازیه‌یه .
رمضانك یكرمی دردنده عساكر مصریه عربلری تلطیف واستمالتله وامیر مكهٔ مكرمه شریف غالب حضرتلرینك تدبیرلریله بلا محاربه عقبهٔ صفرا ایله جدیده‌یی ضبط ایلدكاری خبری مصره وارد اولمشیدی . شوالك اون اوچنده دلیل باشی مصطفی بك دلیل‌عسكریله جانب حجازه كیتدی . وطوسون پاشانك وهابیلره غلبه ایدرك مدینهٔ منوره‌یه تقرب ایلدیكی خبری ذی القعده‌نك اون بشنده مصره ورود ایتدی . محمد علی پاشا طرفندن درحال باب عالی‌یه تبشیرنامه یازلدی .

﴿ بعده ﴾

بعده مدينهٔ منوره قلعه‌سنك فتح اولندیغی خبری ذی الحجه‌نك اوتنجی كونی مصره واصل اولیجق طوپ شنلكی ایدلدی واون برنجی كونی مدینهٔ منوره قلعه سنك مفتاح شریفی ومدینه‌ده وهابیلر طرفندن امیر اولان مضیان دخی كلمكله مصرده اوچ كون شهر آیین ایدلدكدن صكره محمد علی پاشا طرفندن مفتاح اغاسی لطیف اغا ایله درسعادته كوندرلدی .

(وقایع سنه ١٢٢٨)

بر منوال مشروح حجاز سر عسكری توسون پاشانك وهابیلره غلبه سیله مدینهٔ منوره‌نك فتحی خبری اشبو بیك ایكییوز یكرمی سكز سنه‌سی اوائلنده درسعادته واصل اولیجق بو فتح جلیلك شكرانه‌سی اولمق اوزره مراتب علمیه اصحابندن برچوق ذواته پایه‌لر ویرلدی .

اسبق سراطبا خیرالله افندی حفیدی اولوب بو اثناده مصر ملاسی بولنان مصطفی بهجت افندی دور اسبقده حكیم باشیلق مناسبتیله ومعجون مفرح مزاجنده دركار اولان حسن امتزاج سببیله اندرون همایون رجالنه كندوسنی سودرمش ایدوكندن بوكره مدینهٔ منوره‌نك فتحی ملابسه‌سیله بروجه بالا برچوق ذواته‌پایه‌لر ویرلدیكی كبی اكا دخی خلال صفرده مدینهٔ منوره مولویتی پایه‌سی احسان بیورلدی .

ینه بو اثناده مدرسین كرامدن ایرانی‌الاصل خواجه علی بهار افندینك بعض مسائل نادرهٔ جبریه وحسابیه ومباحث هندسیه ومساحیه‌یی حاوی تألیف ایلمش اولدیغی رساله طرف شیخ‌الاسلامیدن حضور همایونه تقدیم اولنمغله مدرسه‌سی خامسه‌یه ترفیع بیورلدی ومولویته قدر حسب القاعده معیشت اعتبار اولنمق اوزره كندوسنه برنمالوجه اربه‌لق وبیك غروشده خرجلق ویرلدی . لكن اره‌سی چوق كچمیوب سنه‌سی ایچنده بیچاره بهار افندی فوت اوله‌رق بتون عائلهٔ تعیشدن قورتولدی . رحمة‌الله علیه

مقدما پاشالق عنوانیله سلك موالیدن اخراج وبعده ادرنه‌یه نفی ایدلمش اولان خلیل حمید پاشا زاده محمد نورالله پاشا عهده‌سنه دخی بوصره‌ده میرمیرانلق ایله قره‌سی سنجاغی بالتوجیه صورت تسلیت كوسترلدی .

اقدمجه قارص محافظی عبدالله پاشا حلول اجل موعودیله وفات ایلمش اولدیغندن كاییولیده‌مرفوع‌الوزاره مقیم اولان سرت محمود پاشایه خلال محرمده ابقاء وزارتیله قارص محافظلغی احسان ایدلدی . وینه بو اثناده حلبده عادت دیرینهٔ اهالی اوزره فتنه حادث اولمغله راغب پاشا عزل اولنه‌رق یرینه جبار زاده جلال‌الدین پاشا حلب والیسی نصب وتعیین بیورلدی .

اسارتله روسیه دیارنده بولنوب بعد المصالحه عودت ایدن وبابا پاشا دیو معروف اولان پهلوان ابراهیم پاشا عهده سنه دخی اوائل محرمده سیواس ایالتی توجیه بیورلدی ومعیتنه برقاچ سرعت طوپلریله بر مقدار طوپجی ویرلدی و انا طولینك یمین ویسارنده بولنان سرکشان اشقیانك تأدیب وتربیه سنه مامور ایدلدی اودخی بر مدت اسکدار یقه سنده اقامت ایله دائره سنی تنظیم ایتدکدن صکره مأموریتی جانبنه عازم اولدی .

سنه بواثناده میر میراندن وروم ایلی بکلربکی پایه لولرندن مشهور ویکرمی آلتی سنه سی وقایعی ذیلنده آثارجرأت وجسارتی مذکور اولان قندره لی محمد پاشا دخی چورم سنجاغی ایله مسرور ایدلدی . کله لم وقایع عربستانه .

محمد علی پاشانك مفتاح اغاسی لطیف اغا مفتاح شریف مدینه وامیر مضیان ایله محرمك یکرمی التنجی کونی درسعادته وصول بولدی . فرداسی جمعه ایرتسی کونی مفتاح شریفك استقبالی ایچون عظیم آلای ترتیب بیورلدی .

شویله که : شیخ الاسلام افندی وقائممقام وقپودان پاشالر وصدور کرام وموالئ عظام ورجال دولت واوجاقلو وبالجمله آلای اربابی ابوایوب انصاری رضی عنه الباری تربه سنه کیدوب وصلات وسلام ایله مفتاح شریفی استقبال ایدوب اورادن آلای دوزلدی . وآلایك ارقه سنده مفتاح شریف دارالسعاده اغاسنك آغوش تکریمنده اولدیغی حالده سرای همایونه کتورلدی . ودست نصرت پیوست حضرت خلافتپناهی یه تسلیم ایدلدی ولطیف اغا ایله خدمه سنه خلعتلر وچانکلر وسهملر وکیسه کیسه آلتونلر ویرلدی امیر مضیانك دخی بوینی اورلدی . بعده لطیف اغایه میر میرانلق رتبه سی احسانیله مصره اعاده بیورلدی .

بویله شرفلی برآلایده بولنانلر کرم اکرم افتخار اولوب فقط شدت شتا موسمنه مصادف اولمق حسبیله آلای اربابی علی الخصوص دنیانك فرونی حکمنده بولنان افریقادن کلمش اولنلر فوق العاده اوشومشلر ایدی .

چونکه غرهٔ محرم کانون اول رومینك یکرمی اوچنه مصادف اولمغله ایام اربعین ایدی وبوسنه شتا پك شدتلو اولدی ومحرمك یکرمیسندن صکره پك چوق قار یاغدی زقاقلرده بوزلر طوکدی یوللردن کچلمز اولدی حتی لغمجی عمله سی تعیین اولنه رق جاده لرده آچیلان چغرلرك اطرافی قار وبوز ییغندیلرندن قلعه متریسلرینه دوندی .

شانی زاده دیرکه محرم اواخرامات اون یدنجی چهارشنبه کونی وقوعبولان تحویل شمس برج دلو زایچه سنده کوکب زحل برج جدیده مرکز وتدسمایه اوچ درجه قریب

محله مصادف و عطارد مقارنهٔ زحله یدی درجه قدر متقارب اولوب و تدریجاً دن سعود ساقط وشمس ایله زحلك شعاعلری ایسه حالا مختلط ومترادف اولمغله ماه مزبورك یکرمنجی سبت کونی ثانیا قار یاغمغه باشلایوب کیتدکجه برودته شدت و برف وخماره کثرت وصلابت کلمکه باشلادی . بوحال ایله کیدرك ماه مرقومك یکرمی آلتنجی کونی استانبول اسواقی بوزلر ایله مالا مال وبارکیر وعربه مرور وعبوری امر محال درجه‌لرینه وارمغله مرعامه اولان جاده لرك بوزلری بافرمان عالی لغمجی عمله سی تعیین ایله قیریلوب کبیر بوز قلعه‌لری یوللرك یمین ویسارلری دیوارلرینه اسناد ایله اتمکجی وحمال بارکیرلری ورجال وکبار بارکیرلری کچه‌جك قدر یوللر آچیله‌رق مرور وعبور ایدنلره اولدقجه بوطریقله معاونت وامداد اولندی . براز ایام دخی بوحال اوزره کچوب ماه جارینك کذلك وتدعاشرنده محرمك یکرمی طقوزنجی بازار ایرتسی کونی وقوعبولان کسوف جزئیدن صکره کثرت سقوط ثلج ایله برودت برمرتبه‌ده مشتد اولدیکه میزان حر وبرد نقطهٔ انجماد مادن برودت طرفنه بش آلتی درجه‌یه قدر کیتدی بناءً علیه منقل واوجاق اولان بعض اوطه‌لرده دخی صولر منجمد اولوب خلیج کاغد خانه‌نك جبه علی ودیوانخانهٔ ترسانه بیننه قدر جمود ورکودیله نهراً ایوب وحاصکوی یوللری مسدود واول حوالیده قایقلر مربوط قاله‌رق وبو سیاقده ماه صفرك اوچنجی جمعه کیجه سنه قدر متمادی واول کیجه هوانك کشادی بعدازین تدریج ایله اعتداله میلنه بادی اولدی . انتهی بزینه صدده کله لم .

توسون پاشایه مدینهٔ منوره حوالیسنده کی مشایخ عربان مطاوعت وامیر مکهٔ مکرمه شریف غالب افندی حضرتلری ایسه هروجهله معاونت ایتدیکندن توسون پاشا مدینهٔ منوره دن ایلرویه حرکت ایدرك جده ایله مکهٔ مکرمه یی دخی ضبط ایتدکدنصکره طائف اوزرینه یوریدکده وهابیلر طرفندن طائف امیری اولان عثمان مضایفی فرار ایتمکله محرمك اون التیسنده طائف دخی ضبط واستخلاص اولنمشیدی . ومکهٔ مکرمه‌نك ضبط اولندیغی خبری صفرك یدیسنده مصره واصل اولیجق بش کون وبعده اون اوچنده طائفك فتحی خبری کلدکده اوچ کون مصرده طوپ شنلکی اجرا قیلنمشیدی .

بواثناده محمد علی پاشا جانب حجازه کیتمك اوزره براردو ترتیب ایدرك عسکرینه عثمانلو اصولنده قارغی تعلیمی ایتدرمکله برابر اوروپا عساکر معلمه‌سی طرزنده صف محاربه‌سی اصولنی دخی تعلیم ایتدیرردی .

مکهٔ مکرمه‌نك ضبط اولندیغنه دائر محمد علی پاشا طرفندن یازیلان تبشیر نامه ربیع الاولك اوچنجی جمعه ایرتسی کونی درسعادته وصول بولدی . واول کون سلطان عبدالحمید نام شهزاده مهد آرای شهود اولدی . درسعادتده بر هفته طوپ شنلکی فرمان

ایدلدی . وهمان اول کون شاهراه حرمین اوزرنده‌کی برکه‌لرک تعمیری ایچون بنا امینی تعیین بیورلدی .
ینه اول کون رئیس المنجمین راقم افندی طرفندن تعیین اولنان وقت مختارده ایاصوفیهٔ کبیر جوارنده جبه‌جیلر قشله‌سنه تمل اتلدی .
بروجه بالا مکهٔ مکرمه‌نك خوارجدن تخلیص و تصفیه اولنمسی اوزرینه کعبهٔ معظمه‌نك مفتاح سعادتی طوسون پاشا طرفندن پدری محمد علی پاشایه کوندرلمش ایدوکنه مبنی اودخی مفتاح سعادتی خادم الحرمین الشریفین اولان ذات حضرت خلافتپناهی‌یه تسلیم ایتمك اوزره دیکر اوغلی اسماعیل بك ایله استانبوله کوندرمشیدی . مفتاح اغاسی لطیف اغانك مصره عودت و مواصلتندن ایکی کون مقدم یعنی ربیع الاولك اون اوچنجی کونی اسماعیل بك مصردن حرکت ایله جمادی الاولی غره سنده درسعادته وصول بولدقده بومفتاح سعادت دخی ابو ایوب انصاریده استقبال اولنه‌رق ینه بالاده بیان اولندیغی اوزره ترتیب اولنان آلای والا ایله دارالسعاده اغاسنك آغوش تکریمنده اولدیغی حالده سرای همایونه کتورلدی . وید مؤید حضرت پادشاهی‌یه تسلیم ایدلدی . متشخصان وهابیاندن چند نفری دخی زنجیر بند اولدقلری حالده آلای ایله برابر تسییر و تشهیر اولندقدن صکره یالی کوشکی اوکنده بیونلری اورلدی . واسماعیل بکه حضور همایونده خلعت کیدیرلدی چلنك طاقلدی بك چوق مجوهرات ویرلدی رتبهٔ میر میرانی احسان بیورلدی . وباارادهٔ سنیه عظمای دولت طرفندن کندوسنه بوغاز ایچنك مسیره‌لرنده ضیافتلر ترتیب اولندی . وجمادی الاولانك یکرمی آلتنجی جمعه کونی خطبه‌لرده سلطان محمود خان ثانی حضرتلرینك اوصاف جلیله‌لرینه غازی لفظ شریفی علاوه قلندی اسماعیل پاشانك پدری طرفندن درسعادته کتورمش اولدیغی قائمه‌نك صورتی زیرده (۳) رقمیله ایراد اولنور .
جمادی الآخره‌نك اون ایکنجی بازار کیجه‌سی دخی صلب پاك شهریاریدن برشهزاده طوغدی سلطان عثمان تسمیه بیورلدی و برهفته طوپ شنلکی ایدلدی بو اثناده طرف شاهانه‌دن قهوه‌جی باشی اغا ایله محمد علی پاشایه وامیر مکه ایله طوسون پاشایه قلیچ قفتان ومجوهر خنجرلر وخلعتلر ومحمد علی پاشانك بیوك اوغلی دفتردار ابراهیم بکه کذلك خلعت وتوغلر کوندرلمش اولدیغندن قهوه‌جی باشی جمادی الآخره‌نك اون ایکنجی کونی مصره واصل وبیوك آلای ایله شهره داخل اوله‌رق تشریفات سنیه‌یی تسلیم ایتمش واولکون ابراهیم بك صعید ایالتی ایچون پدرینك حضورنده خلعتنی کیوب چند روز صکره جانب صعیده کیتمش ایدی .
ماه شعبانك اوچنجی کونی صلب شهریاریدن برقیز طوغوب امینه سلطان تسمیه بیورلمش وانك ایچون دخی درسعادتده اوچ کون طوپ شنلکی ایدلمشدر .

﴿ اسماعیل ﴾

اسماعيل پاشا بروجه بالا بوغازايچى مسيره‌لرنده ذوق وصفا ايتمكده اولديغى صره‌ده سابقا مصر ملاسى خليل حميد پاشا زاده عارف بكك كريمه‌سنى ايستيوب حالبوكه هرمسئولنك انجاحى مطلوب وملتزم عالى اولديغندن باارادهٔ سنيه امرازدواجلرى اجرا ايدلدى. بعده اسماعيل پاشا اواخر شعبانده حايله‌سنى الوب جانب مصره عازم اولدى.

ايشته يقين وقتلره قدر يازين ارناود كويى اقدیسى اوزرنده‌كى ياليسنده وقيشين فاتح جامع شريفى جوارنده‌كى قوناغنده كمال عز واحتشام ايله عمر سورن ومصرلى خانم ديو معروف اولان خانم افندى بودر .

بروجه بالاعثمان مضايفى طائفدن فرارايتدكدن صكره باشنه برخيلى عربان جمع ايدرك طائف اوزرينه كلدكده شريف غالب افندى حضرتلرى ترك وعرب عسكريله مقابله‌يه چيقوب لدى المحاربه مضايفنك آتى اورلديغى كبى عسكرى طاغيلوب كندوسى دخى عسكرك ايچنه قاريشه‌رق نابديد اولديسه‌ده عربان مطيعه طرفندن اخذ ايله شريف غالب حضرتلرينه كتورلمشيدى .

اشبو عثمان مضايفى شريف غالب افندى حضرتلرينك قيز قدنداشنك زوجى اولديغى حالده وهابى مذهبنه كيروب مشاهير امراى وهابيه‌دن اوله‌رق اهل سنت وجماعته پك چوق ضرر وخسار ايتمشيدى وكندوسى طائف حواليسنك اميرى اولديغى حالده كچن سنهٔ جديده‌ده طوسون پاشا اردوسنى بوزان عربانك باشبوغى اوايدى . بناءً عليه بوكره اخذ وكرفت اولندقده شريف حضرتلرى درحال انى زنجيره اورمش وهمان مصره اعزام اولنمق اوزره جده‌يه كوندرمش ايدى .

وهابيلرى كاملاازاله واستيصال ايتمك اوزره محمد على پاشايى حجازه سوق وتحريك ايچون طرف پادشاهيدن مصر قپو كتخداسى نجيب افندى خلال رجبده مصره اعزام بيورلمش ايدى. محمد على پاشا مجدداً تجهيز ايلمش اولديغى سوراى عسكرينى براً جانب حجازه كيتمك اوزره تهيئه ايتدى وكندوسى دخى شوالك اون‌دردنده سويش طريقيله جده‌يه كيتدى .

نجيب افندى عثمان مضايفى يى استانبوله كتورمك اوزره انك ورودينه منتظراً مصرده قالدى بركون صكره مضايفى مصره كلدى چند روز مرورنده نجيب افندى آنى آلوب استانبوله كتوردى سائر امثالى كبى انك دخى بوينى اورلمشدر محمد على پاشا بروجه بالا بحراً جده‌يه كيدوب طوسون پاشا ايله شريف غالب افندى دخى اورايه كلمشلر ايدى . اول اثناده يعنى خلال ذى القعده‌ده سعود وهابينك مبعوثلرى كلوب غالب افندى وطوسون پاشا ايله كورشديلر . طوسون پاشا انلره خلعت كيدردكدن صكره

بدرینك یاننه كتوردی . محمدعلی پاشا انلری استنطاق ایتدی. امیر سعود یوز بیك ریال ویرملك اوزره عثمان مضایفی‌ی طلب ایلر ومصالحه ایستر دیدیلر .

بوكا جواباً (محمدعلی پاشا مضایفی درعلیه‌یه كوندرلدی مصالحه بحثنه كلنجه بز صلحدن امتناع ایتمیز فقط بونك حصولی شمدی‌یه قدر وقوع بولان مصارف حربیه‌مزك تضمین اولنمسنه وحجرهٔ مطهره‌دن اخذ وغصب اولنان مجوهرات ومدخراتك رد واعاده‌سنه وبعده سعود كلوبده بزمله ملاقات ایتمسنه منوطدر وبوندن اباایدوبده كلمز ایسه بز اكا وارمق اوزره‌یز)دیو سوزی كسدردی ومبعوثلری كیرو چویردی.

ذی الحجه‌نك اون طقوزنجی كونی مصرده لطیف پاشا وقعهٔ غریبه‌سی ظهوره كلدی . شویله‌كه : لطیف پاشا خلیل حمید پاشا زاده عارف بك طرفندن محمد علی پاشایه اهدا اولنمش بر كوله ایدی محمد علی پاشانك حسن توجهنی قازانوب اعتبار بولدی ونهایت مفتاح اغاسی اولدی . بروجه بالا مدینهٔ منوره‌نك مفتاح شریفنی درسعادته كتوردكده طرف دولتدن كندوسنه پك چوق احترام والتفات بیورلدی ورتبهٔ میرمیرانی ویرلدی بو جهتله كندوسنه خیلی كبر وغرور كلدی مصره عودتنده دائره‌سنه كلان كیدن چوغالدی علی الخصوص هم جنسی اولان كوله‌منلر اطرافنی الدی فلجی كروهندن لبابیجی نام قلاش دخی قریب العهدده اقلیم مصره مالك اوله‌جقسین وارتق وقتك تمام اولدی خروج ایتملیسین دیو كندوسنی اغفال ایدر اولدی كوله‌منلرك بقایا سندن یوسف كاشف دیاب دخی اكا چاتدی و كوله‌لردن وصنوف سائره‌دن بر چوق خلق اكا اتباع ایله بغتةً بر اختلال چیقاره‌جقلرمش یوللو بر طاقم اراجیف شایع اولمغله كوشه‌ده بوچاقده مختفی اولان ارباب فساد هر طرفدن قولاق قبارتدی . لطیف پاشا دخی كوله‌من اوجاغنی احیا ایتمك سوداسنه دوشوب حالبوكه دائره‌سنك بروجه بالا كسب وسعت ایلمش اولمسندن ناشی مخصصات ومعیناتی اداره‌سنه كفایت ایتمز اولدیغندن محمد علی پاشانك كتخداسی وقائممقامی اولان لاز اوغلی محمد بك یاننه واروب معیناتنك ضمنی تكلیف ایتدكده كتخدا بك بن مال صاحبی دكلم پاشا افندیمزه یاز امر كتورت بن مانع اولمم دیو جواب ویردی لطیف پاشا بو جوابه قانع اولمیوب صوغوقلق ایله مجلسدن قالقدی وهمان اول كیجه محمد علی پاشانك كوله‌لرینه یارین كلسونلر قارغی تعلیمنه چیقه‌لم دیو خبر كوندرمش وسلاحلرینی ونقلی خفیف اولان شیلرینی دخی برابر السونلر دیو محرمانه اوله‌رق اخطار ایتدرمش . كتخدا بك كوله‌لرك علی الصباح حاضر لنمقده اولدقلرینی طویوب كندولرندن لدی السؤال لطیف پاشا طرفندن قارغی تعلیمنه دعوت اولندقلرینی سویلدكلرنده بو كون تعلیم كونی دكلدر دیوانلری كیتمكدن منع ایله برابر همان حسن

(پاشا)

پاشا وطاهر پاشا ایله بوناپارته دیو معروف اولان خزینه دار احمد اغانی وقپو اغاسی ابراهیم اغانی ودیوس اوغانی ومحمد علی پاشا زاده اسماعیل پاشایی دعوت واحضار ایله عقد مجلس ایتدی ولطیف پاشانك قوناغنی عسکر له قوشاتدی ومجلسه کلمسی ایچون کندوسنه خبر کوندردی . لطیف پاشا ایسه شو حالده مجلسه وارمقدن خوفله صاووشوب خزینه دارینك خانه سنده یوسف کاشف دیاب ایله برلشه رك اورادن بر طرفه فرار ایتمك اوزره ایکن طوتلدی . وکتخدانك امریله قتل اولندی . بعده یوسف کاشف دیاب دخی اعدام قلندی . لبلبیجی دخی بولاقه کوندرلدی . ونیله اتدیریلوب غرق ایتدیرلدی .

ایشته بوسنه مصر وحجازك وقایع مهمه سی خصوصات مشروحه دن عبارتدر . کلهلم ممالك محروسه نك سائر طرفلرنده ظهوره کلان وقوعاته .

* وقایع عراق وایران *

سنهٔ ماضیه وقایعی صره سنده بیان اولندیغی اوزره سلیمان پاشا زاده سعید بکك منتفق ایچنه صاووشوب کیتمسیله بغداد والیسی عبدالله پاشا شبهه یه دوشه رك منتفق اوزرینه حرکت ایله منتفق دیارینه تقرب ایتدکده منتفق شیخی حمود الثامر دخی یکرمی بیك قدر سواری وپیاده ایله سعید بك دخی برابر اولدیغی حالده مقابله یه شتاب ایدرك سوق الشیوخك برایکی ساعت بروسنده اردوسنی قوردی وعبدالله پاشایه استرحامنامه کوندردی پاشا اصغا ایتمیوب اوزرینه یوریمکله اودخی مقاومته قیام ایتمکله اشبو یکرمی سکز سنه سی صفرینك غره سنده تقابل صفین وقوعنده منتفق عسکری کوله منلرك طوپ وتفنك آتشنه طیانه میوب پریشان اوله رق سعید بك یکرمی اوتوز آتلو ایله برچاریك مسافه محلده یالکز قالمشیکن کوله منلر سلیمان پاشانك حق نان ونمکنی ایفا ضمننده اوغلی مومی الیه سعید بك ایله مقدمجه کیزلو مخابره ایتمش اولدقلرندن همان سعید بك طرفنه میل ویکدیکری مسابقت ایدرك یاننه واردیلر . بونك اوزرینه پاشا معیتنده کی عشائر دخی اردویی یغمایه قویولدیلر عبدالله پاشا وکتخداسی طاهر کهیا ایکیوز قدر اتباع ایله یالکز قاله رق کیرو رجعت وفرار ایتدیلر ایسه ده ارقه دن منتفق آتلوسی یتیشوب آنلری اخذ ایله سوق الشیوخه کتوردیلر وحمود الثامرك معرکه ده زخمدار اولان اوغلی بر ایکی کون صکره وفات ایدنجك عبدالله پاشا ایله طاهر کهیایی دخی اعدام ایله باشلرینی سعید بکه کتوردیلر .

وزیر مشار الیه مرحوم سلیمان پاشانك کوله لرندن اولوب سنی تقریباً اللی یه رسیده اولمشیدی. قائممقاملغی ایله برابر والیلکی مدتی ایکی بوچوق سنه یه قریبدر .

سعيد بك پدرينك وفاتنده اون ايكى ياشنده ايدى بغداد واليلرى هپ پدرينك
چراغلرى اولمق حسبيله كندوسنه فوق العاده رعايت ايدرلر ايدى اودخى حالندن
خوشنود اولهرق واليلك داعيه‌سنه دوشمز وحكومت غائله‌سنى باشنه آلمق ايستمزدى
فقط عسكر واهالينك كندو حقنده پك زياده ميل وتوجهى اولديغندن عبدالله پاشا
انى استرقاب ايدوب اودخى انك سوء قصدندن خوفله متفق ايچنه صاوشمشيدى
حالبوكه اوخارجده بولندقجه عبدالله پاشا امين اوله‌مديغندن اوزرينه واروب
اودخى محافظهٔ جان داعيه‌سنده بولنمغله بروجه بالا عبدالله پاشا اعدام اولندقده بغداد
واليلكى طبيعتيله كندوسنه توجه ايتمكله ماه صفرى اوراردە گچوردكدنصكره
اوائل ربيع الاولده حركت ايله ماه مزبورك اون بشنجى كونى بغداده واصل وعظيم
آلاى ايله شهره داخل اولەرق قائممقاملق وجهله ادارهٔ امور ايالته ابتدار وعرض
ومحضر ايله درسعادته كيفيتى انها واشعار ايتدكده پدرينك نزد دولتده معلوم اولان
قدر وشانه مبنى همان رتبهٔ وزارتله عهده‌سنه بغداد وبصره وشهر زور ايالتلرى
توجيه بيورلدى .

بنه سنهٔ ماضيه وقايعى صره‌سنده بيان اولنديغى وجهله عبدالرحمن پاشا وقعه‌سى
اوزرينه ايران دولتى اردو سوقيله بغداد حواليسنى نهب وغارات ايتدرمش
اولديغندن اموال منهوبه‌نك استردادى ايچون جلال الدين افندى سفارتله ايرانه
كوندرلمشيدى اشبو يكرمى سكز سنه‌سنده بغداد طريقيله ايرانه واروب سنهٔ
مرقومه جمادى الآخره‌سنك اون سكزنده حامل اولديغى نامهٔ همايونى تسليم ايله
مأموريتنى تبليغ ايتديكى صره‌ده فتحعلى شاهه آغرجه لاقرديلر سويلمش وايران
وكلاسيله واقع اولان مكالماتندن بر نتيجه حاصل اوله‌ميوب تبريزده بولنان دولتعليه
سفيرى عبدالوهاب افندى يانه كيتمسى طرف شاهيدن بيان اولنمغله تبريزه عزيمت
ايلمش ايدى . اوراده عبدالوهاب افندى دخى حاضر اولديغى حالده ايران
مأمورلريله عقد اولنان مجلس مكالمه‌ده منهوبات مذكوره‌نك استردادى بحثى درميان
اولندقده ايرانلولر طرفندن عراق عربده ايران زوارينك پك چوق اموال
واشياسى غصب اولنمش ايدوكندن بو ايكى منهوبات برلكده استراد اولنه‌بيلور
جوابى ويرلمشدر . ايرانلو طرفندن بابان پاشالرينه وشهر زور ايشلرينه مداخله
اولنماسى بحثنده دخى مأمورين ايرانيه دولتعليه سفيرلرينك ادعاسنى رد ايتمشلر
وشهر زور عشائرى ايرانده يايلايوب ايران عشائرى دخى شهر زور اراضيسنده
قشلامقده اولدقلرندن بابان پاشالرى ايرانك انضمام رأيلريله نصب اولنمازلر ايسه
بو عشيرتلرك اختلاطى دولتين بيننده موجب اختلاف وفساد اولور ديمشلر. الحاصل

قواعد دوليه‌یه اویمه‌جق سوزلر سویلمشلر فقط عبدالرحمن پاشانك ایران دولتنه سنوی اعطاسنی تعهد ایلدیکی اون بیك تومانك اخذندن صرف نظر اولنمسنه موافقت کوسترمشلر واولبابده عبدالرحمن پاشادن المش اولدقلری سندك دولتعلیه سفیرلرینه تسلیمنه قرار ویرمشلردر . بونك اوزرینه عبدالوهاب افندی درسعادته عودت ایدوب طرف شاهیدن اولنان تکلیف اوزرینه جلال‌الدین افندی براز وقت دها اول طرفده قالمش ایسه‌ده مأموریتندن برنتیجه حاصل اوله‌میه‌جغنی تعین ایتدیکندن رسم وداعی اجرا ایتمکسزین ارضروم سرعسکری احمد پاشایی کورمك بهانه‌سیله اول طرفه کلوب اندن دخی درسعادته عودت ایلمشدر . بوکیفیت دولتین بیننده موجب برودت اوله‌جق حالاتدن اولدیغی حالده ایران دولتی تأیید مصافات ضمننده میرزا رضایی سفارتله درسعاته کوندروب اودخی ارضروم طریقیله درسعادته کله‌رك ایفای مأموریت ایلمشدر .

بو اثناده مومی‌الیه عبدالرحمن پاشانك وفاتی خبری بغداده واصل اولدقده یرینه بغداده‌کی بابان پاشالرندن برینك نصبی متصور ایکن متعاقباً کردستانك عموم بکزاده واغالری ومشایخ وسادات وعلماسی عبدالرحمن پاشانك بیوك اوغلی محمود بکه تبعیت ایلمش اولدقلرینه دائر عرض ومحضر کلمکله و ایرانلو طرفندن دخی مستصحب اولمغله سعید پاشا دخی بابان و کوی وحریر سنجاقلرینی پاشالق عنوانیله محمود بکه احاله وخلعتنی ارسال ایلمشدر . محمود پاشا دخی پدرینك ازینه کیدرك خیلی مدت ایرانلویه طرفدار اوله‌رق قالمشدر . ینه اول اثناده روسیه‌لو ایله عباس میرزا آره‌سنده وقوع بولان محاربه‌ده ایران اردوسنك پریشان اولدیغی صکره‌دن خبر آلنمشدر .

* احوال صربستان *

جلد تاسعده بیان اولندیغی اوزره عصات صربیه صوقول قلعه‌سندن ماعدا بالجمله قلعه وقضالری ضبط ایدوب ودولتعلیه روسیه سفری ایله مشغول اولدیغندن صربستان اوزرینه قوهٔ کافیه سوق ایده‌میوب روسیه‌لو ایسه افلاق طرفندن صربستانه خیلیجه عسکر کچورمش ایدی بناءً علیه اول وقتدنبرو صربلولرك تأدیب وتربیه‌سی قابل اوله‌مامشیدی .

بکرشده روسیه دولتیله عقد مصالحه اولندقدن صکره مصالحه نامه‌ده صربلولره دائر یازلمش اولان ماده‌یه توفیقاً صربستان ایالتنك تنظیمی لازم کلوب حالبوکه باش کنزلری اولان قره یورکی طرفندن صوفیه‌یه کوندریلان مبعوثلر صوفیه ناظری مصطفی

رشید افندی و روم ایلی والیسی سلحدار علی پاشا ایله کورشدکلرنده صرب رعایاسنك ساکن اولدقلری اون ایکی قصبه‌یه قناعت ایتمیوب اثنای محاربه‌ده جوار قضالردن اللرینه کچن یرلرك صربستانه الحاقنی وقره یورکی کندولرینه بك اولوب افلاق و بغدان کبی صربستانك مستقل اولمسنی وایچلرینه اهل اسلام کیرمیوب هپ قلعه‌لرك کندو اللرنده قالمسنی ادعا ایتدیلر و بکرش مصالحه نامه‌سنه توفیقاً تنظیم اولنان مواد کندولره بیان اولندقده بز روسیه مصالحه‌سی شروطنی بیلمیز باشلو باشیمزه بر حکومت اولمق ایسترز بوندن بشقه صورتله تسویهٔ مصلحت قابل دکلدر دیو جواب قطعی ویردیلر بونك اوزرینه دولتعلیه دخی صربستان اوزرینه تدارك کورمکه باشلادی روسیه ایلچیسی بوتدارکاتك سببنی سؤال ایتدکده صربلولرك بکرش مصالحه‌سنی طانیمدقلری ورعیتی قبول ایتمدکلری جهتله جبراً تحت اطاعته ادخاللری لازم کله‌جکی افاده اولنمسی اوزرینه صربلولری تصحبه قالقیشوب دولتعلیه شروط مصالحه‌نك محافظه‌سنه دقت واعتنا ایتملیدر هله بن کیفیتی پترسبورغه یازه‌یم صربلولره تصحت ایده‌لم شروط مصالحه‌یه موافق بر صورت ویره‌لم دیو تأخیر مصلحته سعی ایلدی . بوصورتله ایسه ایشك سورونجمه‌ده قاله‌جغی آکلامش وهمان صربلولرك امر تربیه‌سی صدر اعظم خورشید پاشایه حواله بیورلمش ایدی .

خورشید پاشا اردوی همایون ایله نیش طرفندن حرکت ایدرك صربستان اوزرینه یوریدی ودرجنك اول مظفر اوله‌رق برچوق قلعه و پلنقه‌لری عصات صربیه یدندن نزع واستخلاص ایلدیکی اثناده برفرقهٔ عسکریه ایله ودین طرفندن هجوم ایدن مشهور قره فیضینك اوغلی دخی اوکنه کلان عصاتی چکنه‌یه‌رك سمندره جوارنده اردوی همایون ایله برلشدی . بعده اردوی همایون بلغراد اوزرینه یوریمکده اولدیغی حالده بوسنه والیسی دارنده‌لی علی پاشا دخی بوسنه دلاورلریله بلغراده طوغری حرکت ایتمشیدی آنجق بوسنه ایله بکوردلن قلعه‌سی میاننده واقع زاساریجه ولوزنیجه واشنیجه استحکاملری مشهور ملیوش نام سرکرده‌نك تحت قوماندانسنده اوله‌رق یکرمی بیك قدر صربلو ایله محافظه اولنمقده اولدیغندن علی پاشا اول باول بو استحکاملری ضبط ایله بکوردلن قلعه‌سنی تسخیر ایتمکه مجبور ایدی . علی پاشا جسور واصول حربه آشنا بر وزیر اولوب بوشناقلری تشویق وتشجیع ایله آچقدن آچغه زاساریجه استحکاملری اوزرینه یورتدی بوشناقلر برخیلی شهید ویردیلر ایسه‌ده دوشنه قالانه باقیوب همان درون استحکامه کیردیلر وموجود اولان صربلولری قلیجدن وبچاقدن کچوردیلر . شویله‌که : صربلولرك یاپمش اولدقلری جسیم استحکاملر کندولری ایچون بیوك بیوك قبرلر اولدی ملیوش کوچ حال ایله یالکز باشنه قاچوب

قورتیله بیلدی . کرك بو قولده و کرك نیش وودین قوللرنده صربلولردن پك
چوق تلفات وقوع بولدی . علی پاشا وجه مشروح اوزره غالب ومظفر اوله‌رق
ایلرولیوب بلغرادده اردوی همایون ایله برلشدی . صربلولر ایسه عساکر عثمانیه‌یه
تاب آور مقاومت اوله‌میه‌جقلرینی جزم ایتدکلرندن طرف طرف طاغیله‌رق اکثری
آوستریا طرفنه فرار ایتمشلرایدی بوصورتله بلامقاومت بلغراد قلعه‌سی اله کچمشیدی
سائر قلعه‌لر دخی بو وجهله ضبط اولندی وصربلو عرض مطاوعته مجبور اولدی .
بونك اوزرینه خورشید پاشا صربلولر حقنده عفو عمومی اعلان ایله اللرنده‌کی
طوپ واسلحهٔ سائره‌یی طوپلاتدی و بلغراد جبه خانه‌سنه وضع ایتدیردی
وکندولرینك یرلو یرینه اسکانلرینه مباشرت ایتدی وسمندره وبکوور دلن
واوزیجه قلعه‌لرینه مستحفظ کوندردی . بلغراد وسائر قصباتك اهل اسلام اولان
مهاجرلری عودته باشلادی اردوی همایون دخی مظفراً صربستاندن عودت ایلدی
صربستان مصلحتنك بروجه بالا ختام بولدیغی خبری شوالك یکرمی اوچنجی کونی
درسعادته وصول بولدی دولتجه موجب ممنونیت اولدی .
صربستان مورخی مشهور مانکه تاریخنده دیرکه دولتعلیه بیك سکز یوز اون اوچ
سنهٔ میلادیه‌سنده بالذات صدراعظم خورشید پاشانك تحت اداره‌سنده اوله‌رق صربلولر
علیهنه کلیتلو عسکر سوق ایتمش اولدیغندن قره‌یورکی دخی عثمانلولره مقاومت ایلمك
اوزره دیرین وموراوه وطونه طرفلرنده اوچ قول اردو ترتیب ایتمشیدی .
اوائل مخاصماتده صربلولرك طونه قولی ودین قپولرینه قدر ایلرولیه‌رك اولدقجه
ابراز جسارت ایتمش ایسه‌ده صدراعظم ورجب اغا وافلاق ویوده‌سی قره‌جه
بك طرفلرندن ودین عثمانلو اردوسنك تقویتنه مسارعت کوسترلدیکنه مبنی صربلولر
کیرویه طرد ودفع اولندقدن بشقه نیغوتین محاصره سنده ولیقو نام صرب سرکرده‌سی
مجروحاً وفات ایتمکله معیتنده‌کی صربلولر باشسز قالدقلرندن عثمانلولر آز وقت
ظرفنده اسیدرووه‌یه قدر مملکتی ضبط ایتدکلری مثللو موراوه وودین
نهرلرینك محافظه‌سنه مأمور اولان صرب قوللری دخی عثمانلولرك هجومنه تاب آور
مقاومت اوله‌میوب ضایعات کلیه ایله کیرو چکلمکه مجبور اولدیلر . بوصورتده
صربستان بر مخاطرهٔ عظیمه‌یه دوچار اولمشیکن آمر مطلق صفتنی حائز اولان
قره‌یورکی هیچ بر طرفده اثبات وجود ایتمیوب وشهرت وغیرت سابقه‌سنه مقیس
هیچ بر تشبثده بولنمیوب خیلی زمان طوپولا وبلغراد جوارلرنده طولاشدقدن
صکره باشی قایسنه دوشوب دسترس اولمش ایدوکی مبالغی بعض مواقع خفیه‌یه دفن
ایتمکه چالیشیوردی . نهایت تشرین اولك برنده موراوه اردوسنه کیدوب اول

كون بر رأى وحركتده بولنمديغى كبى ايرتسى كونى عثمانلولر آنك كوزى اوكنده كوپريدن عبوره باشلادقلرنده دفعه مقتدر اولمديغى كوريجك غالبا بسبتون مأيوس اولديغندن شهر مرقومك اوچنجى كونى نيدوبا وليونطى وفيليبوويچ نام رفيقلرى وياتيكى نام كاتبى ايله برلكده آوستريا طرفنه فرار ايتمشدر . انتهى

قره‌يوركى برمدت آوستريا طرفنده بولنوب بعده بسارابيا جانبنه كيتمشدر . ويرينه سركرده‌لرندن مشهور ميلوش صرپ باش كنزى اولمشدر .

* بعض وفيات *

اشبو يكرمى يدى سنه سى صفرينك سكزنجى كونى اسبق صدر روم عطاء الله افندى وفات ايتمشيدى . متوفاى مشاراليه رجال دولتعليه‌دن ملاجق محمد افنديك مخدومى اولان صدر روم اسبق اسحاق افنديك صلبندن بيك يوز اللى بش سنه سنده تولد ايدوب يوز يتمش بر سنه سى رؤس تدريس ايله وبيك ايكيوز سنه سى غرهٔ شعبانده يكيشهر فنار مولويتيله بكام اولدقدن صكره رسم واصول طريق اوزره ترقى ايدرك ايكيوز اون بش سنه سنده اناطولى پايه سى آلوب اون طقوز سنه سنده بالفعل اناطولى قاضيعسكرى اولمش ويكرمى اوچ سنه سنده روم ايلى پايه سى آلوب يكرمى بشده بالفعل روم ايلى قاضيعسكرى اولمش ايدى . بعدالانفصال سائر امثال وهم حالى اولان صدور كرام كبى تقليب اوراق ليالى وايام ايتمكده ايكن طى جريدهٔ حيات ايلمشدر . مشاراليه خوشكو وخوش صحبت برذات اولوب افيون كيفنه دخى مبتلا اولديغندن مجلس انساانسى زمرهٔ برشيان ايله مملو ايدى بو يولده غريب حكايه‌لرى واردر . ازجمله روم ايلى قاضيعسكرلكى هنكامنده بركون باب عاليده عرض اوطه‌سنده استماع دعاوى مجلس رسميسنده كندولره اهل كيف زمره سنك شكر تعبيرايتدكلرى ايمز غانمق حالتى عارض اولوب بعده انتباه كليجك كندوسنى ترياكيلر ايله مملو اولان قوناغنده صانوب قهوه ايستمك تصوريله ال چيربدقده حضار مجلسه حيرت كله‌رك بعضيلر ينه ضحك ضرورى كله جكنى قائممقام شاكر احمد پاشا تفرس ايله درعقب واقعا پك بيتاب اولدق برقهوه ايچه جك قدر تنفس ايده لم ديه‌رك ظرافتله دفع مجلس ايلديكى شانى زاده تاريخنده محرردر .

شعراى بنامدن صاحب ديوان احيا افندى دخى ماه صفرك اونجى كونى ختم ديوان حيات ايلمشدر . خط تعليقك خرده وشكسته سنده صاحب يد طولى وشعر وانشاسى مسلم فصحا و بلغا ايدى . شيخ الاسلام اسبق صالح زاده احمد اسعد افنديك مكتوبجيلغى خدمتنده مدت مديده مستخدم اولمغله مكتوبجى احيا افندى ديو

معروف ایدی . قصیدهٔ رمضانیه‌سی بین الشعرا مقبولدر وکوزل تاریخلری واردر . رحمة الله علیه .

شیخ الاسلام سابق مرحوم عمر خلوصی افندی مظنهٔ کرامدن مرعش مفتیسی محمود افندی‌یی درسعادته جلب وطرف سلطنته سوق ایدوب بو وجهله محمود افندی خیلی اکرام واحترامه مظهر اولدقدن صکره مملکتنه عودت ایتمشیدی . عمر افندینك خلفی اولان دری زاده عبد الله افندی ایسه سلفلری کبی محمود افندی ایله متشرف اوله‌مدیغنه متأسف اوله‌رق اودخی اهل اللهدن برینی بولوب کتورتمك اوزره اطرافی جستجو ایتمکده ایکن موالیٔ دوریه دن قدسلی موسی افندی برکون اثنای مصاحبتده کندوسنه مشایخ عربدن قدسلی ابو السعود افندی‌یی وصف وثنا وبو بابده مبالغه واطرا ایتمکله عبدالله افندی انی درسعادته کتورمك اوزره کندوسنه قدس مولویتی وعد ایلمش اولدیغندن موسی افندی اربعین ایچنده باامر عالی استانبولدن حرکتله قدسه واروب ابو السعود افندی‌یی وافر خدمه واولاد واحفادی ایله برابر درسعادته کتوردکده فاتح جامع شریفی جوارنده شیخ الاسلام قوناغی قارشوسنده برخانهٔ مخصوصه انزال اولنمشیدی .

اشارت شیخ الاسلامی اوزره کرك کندوسنه وکرك اولاد واحفاد ومتعلقاتنه طرف شاهانه‌دن عطایای سنیه احسان بیورلدی . ابو السعود افندی ایسه یوز اون ایکی یاشنده بر پیرفانی اولدیغی حالده ایام شتاده مشاق سفریه‌یه تحمل ایده‌میوب بیتاب وبیخود اوله‌رق یاتمقده ایدو کندن سرای همایونه کیده‌مدی . بناءً علیه ایکی کون صکره سلطان محمود خان عدلی حضرتلری (القادم یزار) قاعده‌سنه رعایةً تبدیل صورتیله عزم زیارت بیوردیلر ایسه‌ده شیخ افندی بایقین یاتمقده اولدیغندن عودت بیورملریله فرداسی سرای همایونه کتورلمش ایسه‌ده خسته‌لکی مشتد اولمغله ینه خانه‌سنه اعاده ایدلدی . ایشته بو وسیله ایله قدسی موسی افندی محرمك اون طقوزنجی کونی قدس مولویتی ایله بکام اولدی لکن ابو السعود افندی طاورانه میوب وصفرك اون اوچنجی صالی کونی عازم دار بقا اولوب جنازه‌سی جم غفیر ایله فاتح جامع شریفنده قیلندی . بعده ابوایوب انصاری‌یه نقل اولندی . کندی تقریری اوزره یوم ولادتی ماه صفرك اون اوچنجی صالی کونی ایمش بروجه بالا ینه صفرك اون اوچنجی صالی کونی وفاتی اتفاقیاتدندر . رحمة الله علیه رحمةً واسعةً .

شهر امینی مشهور ابراهیم افندی خیلی وقتدنبرو نامزاج اوله‌رق اطبانك تدابیری دخی کارکر تأثیر اولمیوب ماه جمادی الآخره‌نك بشنجی کونی وفات ایتمکله یرینه صاحب عیار خیرالله افندی شهر امینی اولدی . ابراهیم افندی کنجلکنده براز

اوقویوب یازمغه سعی ایدوب انجق ضیق معاش سببیله ایکیوز یدی سنه‌سنده ادرنه‌دن استانبوله هجرت وتحصیل حسن خط ایچون اول عصرده شیخ الخطاطین اولان اسماعیل زهدی افندیدن ثلث ونسخ مشقنه مداومت ایتمشیدی . برآرالق شهرامینی جاوید احمدبکه انتساب ایله مدت مدیده انك معیتنده مستخدم اولدی . صلاح حال ایله متصف ومتقدم وکارگذار بر ذات اولمسیله جوید بك اندرون همایونه دائر اولان تعمیرات ایشلرینی اکا کوردیردی . بومناسبتله ابراهیم افندی اندرونجه حسن اعتماد قازاندی ویك چوق اعتبار بولدی . وسلطان مصطفی خان رابعك جلوسنده باش محاسبه‌جی اولوب اره‌صره صحبت خاصهٔ شهریاری ایله دخی مشرف اولوردی . بوجهتله اندرون همایونجه هرسره محرم اولوب حتی مابینجی نذیر وعبدالفتاح کبی خونهٔ قرنا سلطان سلیم ایله سلطان محمودك اعداملری مذاکره‌سنده انی دخی محرم راز ایتمشلر ایدی . ابراهیم افندی ایسه شاهراه صدق واستقامتدن آیرلمیوب انلره خالصانه نصیحت ایله بوکارمکروهك منعنه سعی ایدردی . کندوسنك بووجهله صداقتی سلطان مصطفانك خلعنده باعث سلامتی اولمشدر . شویله‌که : اصحاب عفت واستقامتدن بردولت وملت آدمی اولدیغی سلطان محمود خان عدلی حضرتلرینك معلومی اولمغله انی ظاهر حالده شهر امینی ایدون وحقیقت حالده سلطنت سنیه‌لرینك امینی بیلوب دائما انکله کیزلو مخابره ایدر وباب عالیدن تقدیم اولنان معروضاته انك رأیی اوزرینه جواب یازار ایدی .

ابراهیم افندی (الشهرة آفة) وفقنجه نفوذینی کتم ایدر وبومخابرهٔ خفیه مصلحتنی پك کیزلو طوتار ایدی . فقط الدن الته ایستدیکی خصوصاتی اجرا ایتدیرردی . حتی کندوسنك یازو خواجه‌سی اولان سالف الذکر زهدی افندینك برادری راقم افندی‌یی هنوز مسافهٔ طریق تدریسك یاری یرنده ایکن دفعةً ازمیر مولویتیله بکام ایتدرمشیدی . بالاده بیان اولندیغی اوزره رشدی پاشانك قائممقاملغی کبی امور مهمه هپ آنك سوق واخطاریله وقوعه کلان موادّدن اولدیغی درکارایدی . حالت افندی‌یی طرف شاهانه‌یه سوق ایدن دخی او ایدی .

مرویدرکه حالت افندی بغداده کیدرکن سلطان محمود خان حضرتلریله ملاقات ایتدکده افندم انشاءالله بغداد ایشنی بتوردکدنصکره روم ایلی واناطولی طرفلرنده‌کی متغلبه‌نك دخی حقلرندن کلنه‌رك مقام سلطنتکزده استقلال بولورسکز یوللو برایکی سوز سویلمش وانك بوسوزلری نظر دقت شاهانه‌یی جلب ایلمش اولدیغندن بغداددن عودتنده پك زیاده مقبول ومنظور پادشاهی اوله‌رق اره‌سی چوق کچمیوب مکافاةً عهده‌سنه رکاب همایون کتخدالغی توجیه بیورلدی . ومقربین پادشاهیدن بعض ذوات ایله کیزلو

مخابره‌یه باشلادی . وبوکره ابراهیم افندینك وفاتنده مخابرهٔ خفیه ایشی بتون بتون انك النه کچدی . شویله که : سرای همایوندن برصفه‌لی تذکرهٔ سنیه‌یی الوب بربقال دکانه کتورر وحالت افندینك ایوازی واروب انی الور وحالت افندینك عریضه سنی اول دکانه براغور وصفه‌لی کاوب آلور سرای همایونه کتورر ایمش . وخط همایونلر یله اکا تصحیح وتنظیم ایتدیریلورمش .

ایشته حالت افندی بوصورتله مستشار سلطنت اولوب ظاهراً مناصب دیوانیه‌دن برنده بولنور وحقیقت حالده هر ایش انك رأیی اوزره اجرا اولنور ایدی وابراهیم افندی کبی اودخی بدایت امرده بوایشی مکتوم طوتاردی لکن صکره‌لری ایش میدانه چیقدی هرکس دولاب دولتك نه وجهله دوندیکنی آکلادی بوجهتله حالت افندی مرجع خاص وعام اولدی ارتق بوندن صکره وقوعه کلان اجراآت هپ انك نتیجهٔ افکار خدعه کاریسیدر . بناءً علیه بومقامده بیان اجمال احوالی مناسب کورلمشدر .

* حالت افندینك اجمال احوالی *

سلطان محمود خان ثانی حضرتلری شهزاده‌لکنده سلطان سلیم خان ثالث حضرتلریله برلکده قفس نشین مصاحبت اولدیغی زمان اندن الدیغی درسلری یك اعلی بلله مش وشاهین کبی قفسدن چیقوبده تخت سلطنته جلوس ایتدیکی کبی متغلبه وخصوصیله یکیچری اشقیاسنك ازاله‌لرینی تصمیم ایلمش ایدی . بیك ایکییوز یکرمی یدی تاریخنده بوسری حالت افندی‌یه آچوب اندن خالصانه خدمت اوماردی . حالت افندی ایسه طشره‌ده‌کی متغلبه‌نك تأدیبی حقنده فوق العاده افراط ایله شدت کوسترمکده اولدیغی حالده یکیچریلرك تربیه سی امرنده منافقانه وحیله کارانه بریول طوتوب هرکون برعذر وبهانه بوله‌رق ودرلو دسیسه‌لر ایله پادشاه مشار الیهی آلدادوب آووده‌رق یکیچری بحثنی تاخراته دوشورردی . وکندی موقعنی محافظه ایچون طشره مأمورلرینی صویوب حاصل ایتدیکی مبالغ کلیه‌یی یکیچری متنفذلرینه وسائر لازم کلنلره بذل ایدردی الجاآت زمانیه‌یه نظراً دولتعلیه‌جه تجدید اصول ایله ایشه یارایه‌جق برعسکر تدارك ایتمك لازمهٔ حالدن بولنمغله اندرون همایون رجالندن سلحدار شهریاری علی بك کبی بعضیلری اسکی اصول وعادتلری تقبیح ایله یکیچری اوجاغنك رفع والغاسی امرنده رأی شاهانه‌یه موافق ایسه‌لرده باش چوقدار سید عمر اغا وبربرباشی علی اغا کبی بعضیلری دخی اندرون همایونجه مرعی الاجرا اولان اصول ورسوم قدیمه‌نك تغییر وتبدیلنی اصلا تجویز ایتمدکلرینه وصنف عسکریده تبدلات اجرا اولندیغی تقدیرده اندرون همایونه دخی سرایت ایده‌جکنه

مبنی تبدیل اصولدن اجتناب وبو جهتله اسکی او جاقلرك غيرتنی كوده رك حالت افندی طرفنی استصحاب ايدرلردی .

علی الخصوص عمر اغا پك زياده قاعده پرست اولديغی جهتله ذات شاهانه‌يی پك زياده صيقاردی فقط صادق ومخلص بر آدم اولمغله طرف همايوندن پك زياده حرمت ورعايت كورر وقوی القلب وجری اللسان اولمغله هر ديديكنی يوريدر ايدی .

ذات شاهانه بيرونده يكيچريلرك صيقيسی واندرونده برطاقم تشريفات قديمه واصول ورسوم عاديه باصقيسی آلتنده صيقيلوب كندوسنی بر معنوی قفس ايچنده كورمكله يكيچريلری بتوروب واو مثللو واهی قيد وبندلری قيروبده نفس المق وتجديد اصول ايله دولتی دوچار اولديغی پريشانلقدن قورتارمق چاره سنی ارامقدن وامنيت ايلديكی ذواتك اغزلرينی اراشدرمقدن اكرچه كيرو طورماز ايدی .
لكن حالت افندی هر قپويی سد وبند ايله بو بحثده كمسنه‌يه ميدان ويرمزدی .
وپرده آرقه سندن اويناتديغی بازيچهٔ خيالك حقيقتنی كشف ايله طرف همايونه عرض وافاده ايده بيله جك ذواتی بر دسيسه ايله يا اخرته ويا طشره‌ده بر مأموريته كوندرر ومهم ونازك مقام ومأموريتلره هپ نااهللری كچورر ايدی . واومقوله نااهللر مهام امورك اداره سندن عاجز اوله رق دائما حالت افندی يه مراجعت ايدرلر وبرعارضه ظهورنده عهده سندن كله ميوب حالت افندی ايسه عطايای وفيره ايله جلب ايلديكی يكيچری رؤساسی واسطه سيله حل مشكل ايدرك وجودی دولته كيميا وهر كسك دردينه دوا اولمق معناسنی ايما ايلر ايدی . ويكيچری رؤساسنك متنفذلری هپ انك مجلوبی اولمغله ايجابنه كوره انلره برطاقم نمايشلر ايتديره رك طرف سلطنتی تهديد ايله اندرون وبيرونده مرامنی حصوله كتوررمدی . واقبالنك وبلكه عمرينك دوام وامتدادينی بودرلو دسيسه طولابلرينك دونمسنه منوط بيلديكندن يكيچری غيرتنی كودر ودائما آلتندن يكيچری اوجاغنی محافظه ايدر ايدی .
وطرف همايونه دخی بر بشقه لسان قوللانوردی .

زيرده بيان اولنه‌جق وقايع مهمه هپ بو اساسه مستند اولديغندن وقايع مذكوره مطالعه اولنور ايكن مقدمات مشروحه در خاطر اولنمليدر .

حالت افندی ايله سر بر بر شهرياری علی اغا بيننده جريان ايدن مخابرهٔ خفيه تذكرندن بو مقدماتك ايضاحنه مدار اولنلر بوجلدك ذيلنه علاوه اولنه‌جقدر فقط اوزمان تذكره‌لره تاريخ قونمق عادت اولمديغی جهتله بونلرك تاريخچه صراحةً ايرادی قابل اوله‌مديغندن قرائن حاليه ومناسبات معنويه‌لرينه كوره ترتيب قلنه‌جقدر .
وحقايق احوالك اتضاحنه مدار اولمق اوزره بو مقامده اجمالا حالت افندينك ترجمهٔ حالی بيان اولنمق مناسب كورلمشدر .

(شويله كه)

شويله‌كه : حالت افندی شيخ‌الاسلام اسبق شريف افنديك دائره‌سی خدمه‌سندن وقضاتدن قريمی حسين افنديك اوغليدر . اودائره‌ده هم كروه اتباع ايله برابر خدمت وهم اوقويوب يازمغه غيرت ايدرمش . پدری كبی اودخی اول عصرك حكمنجه علمای رسميه اتباعنه طريق تعيش اتخاذ اولنسان طريق قضايه داخل اولمشيدی. شريف افنديك وفاتنده برمدت اوغلی عطاءالله افنديك يانده قالوب بعده آنك يانندن آيريله‌رق ركاب همايون رئيسی بولنان محمد راشدافندی‌يه مهردار يماقلغيله خدمت ايتمشدر .

بعض اسبابه مبنی آنك دائره‌سندن دخی آيريله‌رق روم ايلی واليسی ابوبكر سامی پاشا دائره‌سنه انتساب ايتمك اوزره مناستره كيتمش ايسه‌ده اوراده ملتفت‌اولمديغندن برمدت اوخريلی احمد پاشا دائره‌سنده خدمت وبعده يكيشهر فنار نائبنه كتخدا اوله‌رق اوطرفه عزيمت وعودت ايله غلطه مولويخانه‌سی شيخی شاعر مشهور غالب دده افندی‌يه كسب تردد وانتساب‌ايتمشدر. اقلامه دوام‌ايتمامش ويوليله درس كورمامش ايكن غايت ذكی وفطين اولديغندن استخدام ايله اصول املا وكتابتی تحصيل‌ايدوب كوزلجه اشعار دخی سويلردی. وطلق‌اللسان وعذب‌البيان ومحاورات ومحاضراتده فائق‌الاقران‌ايدی . بوجهتلرله كندوسنی غالب دده‌يه سودرمشيدی. وبومناسبتله راسخ مصطفی افندی ذخيره ناظری ايكن آنك وبعده قصاب باشی حاجی محمد اغانك‌خدمت كتابتلرنده بولندقدن‌صكره دريا ترجمانی قاليماكی اوغلنك خدمت كتابتنی اختيارايدرك فنارلو طاقميله ذوق وشوقه‌طالمشيدی. وبو وسيله‌ايله ركاب همايون كتخداسی مصطفی رشيد افندی‌يه چاتوب بكلك كيسه‌داری معيتنده استخدام اولنمق اوزره دفعةً عهده‌سنه خواجه‌لك‌رتبه‌سی توجيه وچوق كچميوب باش محاسبه پايه‌سيله پارس ايلچيسی نصب وتعيين بيورلمشيدی . پارسدن عودتنده بكلكجی وايكی آی كچركچمز صفی افندی يرينه ركاب‌همايون رئيسی اولمش ايسه‌ده فرانسز ايلچيسنك شكايتيله وفائق افنديك روايتنه كوره طيار پاشانك سعايتيله يكرمی ايكی شوالنده عزل وكوتاهيه‌يه نفی ايله يرينه جانب افندی نصب ايدلدی . بعده حالت افندی عفو واطلاق‌ايله درسعادته عودتندن‌اوچ آی مرور ايتمكسزين بغداده كوندرلدی. اول‌امرده ايفای مأموريته موفق اوله‌ميوب الی بوش عودت ايتمشيكن موصله‌كلدكده عبدالجليل زاده ايله بابان سنجاغی‌متصرفی عبدالرحمن‌پاشايی اتفاق‌ايتديره‌رك آنلرك‌اعانه‌سيله‌بغداد واليسی سليمان پاشايی اعدام ويرينه كتخداسی عبدالله اغايی نصب ايله بغداددن كلی آقچه تحصيلنه موفق ومشكورالمساعی اوله‌رق يكرمی بش‌سنه‌سی اواخرنده درسعادته كلدی . وچوق كچميوب ركاب همايون كتخدالغيله مسرور ومخابرهٔ خفيه‌يه مأموراولدی .

الحاصل حالت افندینك اوائل حالنده طالعی یاور اولدیغی جهتله دائره بدائره طولاشوب بریرده پرتواله‌مدیغی حالده فنارلولرایله اختلاطی شمع اقبالنك شعله‌دار اولمسنه سبب اولمغله بالطبع انلره مائل ایدی . واشعال ایتدیکی دسیسه فنارینك جزئی برسببله سونه بیله جکنی بیلدیکی جهتله بلوتدن نم قاپار وهراسن روزکاردن صاقینور . هله‌یکیچریلرك تربیه‌سی بحثنده بشقه‌سنك محرم اسرار شهریاری اولمسی عقل وشعورینه طوقونورایدی . وبقای اقبالی ایچون هرفنالغی یاپاردی وکمسنه‌یه آجیمیوب بواوغورده اولادی‌اولسه فدا ایدردی . ویکیچریلرك تربیه‌سی امرینی تأخیر ایچوق وقت قزانمق اوزره تأدیب متغلبه تعبیریله دائما طشره‌لرده بروقعه احداث ایله پادشاهی اشغال ایدردی . واقعا طشره‌لرده تربیه‌یه مستحق چوق کیمسه‌لر وارایدی لکن تأدیب متغلبه‌تعبیری برچوق سوءاستعمالاته وسیله‌اوله‌رق اصحاب اغراض برترینی قیرمغه یول بولور واشراف ووجوه مملکتدن نیجه بیکناه آدملر بیهوده تلف اولور ایدی . فی‌الواقع متغلبه‌یی شرع وقانون دائره‌سنده تربیه ایتمك لازمدر لکن مملکتك بتون وجوه واشرافنی برر بهانه ایله قیرمق باغچه‌نك چیچکلرینی یولوبده چیرچپلاق براقمق کبیدر .

حالت افندی بورالره عطف نظر ایتمیوب وعدل وحقانیت یولنی کوزتمیوب همان زبونکشلك وادیسنده هرکیمه کوجی یتر ایسه انك ایشنی بتورر ودیشلیجه‌اولنلر برمدت‌طیانور طورر ایدی . ودولت اوقدر جزئیات امور ایله مشغول اولوردیکه کلیات اموره باقمغه وقت بوله‌مازدی .

طشره‌لرده‌کی متغلبه کروهی دخی جان ومالارینی محافظه ایچون اسباب مدافعه‌یی اکمال‌ایله مشغول اوله‌رق‌اندن‌بشقه برشی دوشونمکه وقتلری مساعد اوله‌مازدی .

اول وقت وکلا ایچنده ذکرلی ذاتلر آز قالوب انلر دخی حالت افندینك شرندن خوف واحتراز ایله مداهنه‌یه مجبور ایدیلر .

ایشته حالت افندینك فهرست احوالی بودر . زیرده بیان اولنه‌جق وقایع مهمه دقتله مطالعه‌اولندیغی حالده‌اجرا ایلدیکی دسائسك بواجماله موافق‌اولدیغی آکلاشیلور .

* وقایع شتی *

بالاده اشعار اولندیغی اوزره روسیه‌لو ایله عقد مصالحه اولندیغی کبی مقدمهٔ اصلاحات اولمق‌اوزره طشره‌لرده‌کی‌متغلبه کروهنك‌ازاله واستیصاللرینه عزیمت‌بیورلمشیدی . بناءً علیه صدر اعظم خورشید پاشاقدمجه‌ادرنه‌ده ایکن اون بش سنه‌دنبرو روم‌ایلیده سالك مسالك سرکشی اولان خاصکویلی امین اغا اوزرینه سوق عسکر ایتمکله

لدى المحاربه امين اغا مغلوباً فرار ايتدكده بالتعقيب خـلال ربيع الاولده توابعى ايله برابر اعدام اولنمشيدى .

ومقدما روسيه ديارينه فرار ايتمش اولان رامز پاشانك بعدالمصالحه پترسبورغدن عودتنه رخصت ويرلمش اولمسيله بغدان حدودينه وارد اولدقده اقدمجه خفيا اصدار بيورلمش اولان فرمان عالى موجبنجه اعـدام اولنه‌رق سر مقطوعى ربيع الآخرك طقوزنجى كونى درسعادته وصول بولمشيدى .

مشاراليه رامز پاشا افاخم علما ودهات وزرادن دكرلى برذات اولوب انجق علمدار پاشانك صدارتنده سند اتفاق ناميله تنظيم اولنان شرطنامهٔ سلطنت عثمانيه‌نك مؤلفلرندن برى اولمغله حقنده طرف سلطنتدن اضمار غيظ وكين ايدلمشيدى . بناءً عليه حدود خاقانيه‌يه واصل اولديغى كبى اعدامنه مسارعت قلنمشيدى . ابرائيل محافظى نصب اولنان شاهين پاشا كريوهٔ ارتكابه صاپوب ابرائيل قلعه‌سنده‌كى ذخائرى بيع واتلاف ايتمكده اولديغى حالده اردوى همايونه مرتب اولان ذخائرك ارسالنده دخى مسامحه ايتمكده اولديغندن خلال جمادى الآخره ده قپوجى باشى مباشرتيله اعدام ايدلمشيدى .

روم ايليده عين الاعيان اولان سيروزى اسماعيل بكك اجل موعوديله وفات ايلديكى خبرى بو اثناده درسعادته وارد اولدقده اوغلى يوسف بك كه علمدار پاشا زماننده سلانيك اعيانلغنه تنسيب اولنمشيدى . بوكره پدرينك يرينه سيروز اعيانى اولدى بو صورتله سلانيك سنجاغى متغلبه الندن قورتلدى وخلال رجبده سابقاً چاوش باشى موره‌لى ابوبكر بك عهده سنه رتبهٔ وزارتله سلانيك سنجاغى توجيه بيورلدى .

ينه متغلبه كورهندن سابقا ودين محافظى ونيكبولى ايالتى واليسى اولان ادريس پاشا دخى بو اثناده ترك دغدغهٔ دار فنا ايدوب كيتمشدر .

شويله كه : عصر سليم خانيده پاسبان اوغلى فوت اولدقده ميرميراندن خزينه دارى اولان وملا پاشا ديو شهرت بولان اشبو ادريس پاشا انك مقامنه قائم اولوب براراق بشقه ايالته نقل اولنمق ايستنلمش ايسه‌ده ودين يماقلرى ايچنده تكون ايدن قيل وقال اوزرينه چاره سز ودين محافظلغنده ابقا ايله عهده سـنه رتبهٔ وزارت دخى توجيه بيورلمشيدى . اولوقتدنبرو ودينده قالوب سالفى پاسبان اوغلى كبى كيتدكجه اوراده كوكلشمكده اولديغندن كچن سنه عزل اولنه‌رق نيكبولى ايالتيله ودين محافظلغى سابقا قپودان درياسيد حافظ على پاشايه توجيه ايدلمش وبو صورتله نيكبولى وودين سنجاقلرى دخى متغلبه الندن قورتارلمش واكرچه ادريس پاشا سلفى كبى ودين‌دن چيقمامق اوزره اوجاقلويه مراجعت ايلمش ايسه‌ده مأمولى وجهله اثر تصحب كوره مديكندن استعفاى قصور ايله اسـترحامه مجبور اولمش ايدى . بونك اوزرينه درسعادته كلك

شرطیله مظهر عفو وامان اولدیغندن نامزاج اولدیغی حالده درسعادته کلوب اسکدار جوارنده نقاش اسکله‌سی نام محلده اسبق یازیجی صوباصالان محمد افندی ساحلخانه‌سنده اقامت اوزره ایکن شعبانك اون یدنجی کونی فوت اولدی . عفی عنه

طاغلو اشقیاسی رؤساسندن اولوب یکرمی سنه‌دنبرو روم ایلی جانبنده سالك وادیء سرکشی اوله‌رق علمدار پاشادن صکره سلستره اعیانی نصب اولنان ییلیق اوغلی دخی شمنی اعیانی مأموریتیله خلال شعبانده اعدام ایدلمشدر .

مرفوع الوزاره دیوریکلی یوسف پاشانك مقدما بالدفعات وقوعه کلان سوء حرکاتنه مبنی بافرمان عالی بواثناده اناطولی جهتنك اصلاحاتنه مأمور اولان سیواس والیسی بابا پاشا طرفندن اعدام اولنمشدر .

صقاریه کولنك دریایه اجراسی خصوصنه ازمنهٔ ماضیه‌ده برقاچ دفعه تشبث اولنمشیکن فعله کامدیکی کبی بواثناده دخی کشف ایچون مخصوص مهندس ومأمورلر کوندرلمشیکن ینه نتیجه پذیر اوله‌مامشدر .

خلال ذی القعده‌ده میراخور اول مصطفی نوری اغا‌ه رتبهٔ وزارتله معادن همایون اماتی توجیه بیورلمش وانك یرینه درکاه عالی قپوجی باشیلرندن یکیشهرلی زین العابدین بك میراخور اول اولمشدر .

* وقایع اوروپا *

سنهٔ سابقه وقایعی صره‌سنده بیان اولندیغی اوزره ناپلیون برهزینا فلاکتندن صکره اردوسی منهزم وپریشان اوله‌رق رجعت ایدوب کلورکن ناپولی قرالی موراتی اردو قائممقامی نصب ایدرك کندوسی تبدیلا پارسه کلوب تلافیء مافات ایچون تدارکات عسکریه ایله مشغول اوله‌رق درتیوزقرق بیك نفردن مرکب براردو ایله روسیه‌یه قارشو چیقمق تصورنده ایدی .

وبونده موسقوه سفرندن عودت ایدن بیوك اردوسنك بقیه‌سیله متفق دولتلرك عساکری داخل ایدی . حالبوکه بالاده بیان اولندیغی اوزره بیوك اردوسی کاملا مضمحل اولوب امرا وضابطانی برقاچ بیك پراکنده عسکر ایله قونیسبرغ بلده‌سنه التجا ایتمشلردی . وروسیه‌لولر پروسیالولری جلب وامالہ ایتمش اولدیغندن تیلسیت اوزرینه حرکت ایدن مارشال ماقدونالت اردوسی رفاقتنده‌کی پروسیا اردوسی جنرال یورق معرفتیله آغر آغر حرکت ایدرك وکویا تسلیمه مجبور اولمش کبی کورینه‌رك اشبو بیك ایکییوز سکز سنهٔ هجریه‌سی محرمنك اواخرینه مصادف اولان بیك سکز یوز اون اوچ سنهٔ میلادیه‌سی کانون ثانیء افرنجیسنك اوتوزنده روسیه

(طرفنه)

طرفنه كچويردى . بوحوادث دفعةً ييلديرم كبى آلمانيانك هر طرفنه يايلدى آلمانلر فوق العاده ممنون ومنشرح اولدى كبراى آلمانيادن بعض ذوات قوشوب جنرال يورقك يانته كله‌رك تشكر ايلديلر وانى آلمانيانك مخلصى مقامنده آلقشلاديلر جنرال يورق دخى پروسيا قرالنك امرينه منتظر اولديغى حالده قونيسبرغه طوغرى توجه ايلدى .

بونك اوزرينه فرانسزلر قونيسبرغى ترك ايله ويستول سواحلنه چكلديلر و دشمنلرك تعقيبندن طولايى اورالرده دخى طوره‌ميوب پوزنه قدر كلديلر بحر بالطق ساحلنده كائن پيلو نام قلعه‌نك محافظه‌سنه مأمور اولان عسكرك آلمان اولملرى حسبيله بوصره‌ده انكليزلره تسليم اولملرى دخى المانياده ممنونيت عموميه‌يى جالب و برمرتبه دها هيجان عامه‌يى موجب اولدى .

جنرال رينيه ايله پرنس شواردزنبرغ فرقه‌لرى دخى بولندقلرى موقعلرده طوره‌ميوب وارشاويايه رجعت ايتمكله برابر شواردزنبرغ روسيه ضابطانى ايله اختلاطه باشلادى .

فرانسه عموم قوماندانى اولان ناپولى قرالى مورا نه يايه‌جغنى شاشردى وتختندن محروم قالملق احتمالنى درخاطر ايدرك حقوقنك محافظه‌سى چاره‌سنى دوشونمك اوزره همان پرنس اوژنى پرينه وكيل براغوب ناپولى يه كيتمك اوزره پوزندن مفارقت ايلدى .

بو اثناده فرانسزلرك پوزنده اون بيك وويستول حواليسنده اون بيك ودانسقه‌ده يكرمى بشبيك وبرلينده يكرمى سكز بيك عسكرلرى وار ايدى . ايشته ناپليونك بيوك اردو دوكونديلرندن موجود ذيوظن وحساب ايلديكى ايكيوزبيك عسكر فى نفس الامر بومقداردن عبارت قالمشيدى .

بوصره‌ده پروسيا كبراسندن بارون دوايتين ايله رفيقلرى ايسه قونيسبرغده آلمانيانك حريتنى وبالجمله اهالينك سلاحلانمسنى ونقود واموال مملكتك كافةً حريت واستقلال ملت ودولت اغورينه فدا اولنمسنى اعلان ايلدكلرى مثللو برقاچ سنه‌لردنبرو آلمانياده خفيا تشكل ايدن جمعيتلر دخى بتون المانيايه حرب وحريت وفرانسزلر عليهنه عداوت افكارينى بيكلرجه رساله‌لر ومنظومه‌لر ايله نشر واعلان ايتمكده ايديلر .

بووقوعات اوزرينه پروسيا قرالى حيرتده قالدى نه يايه‌جغنى بيلمز اولدى . برطرفدن افكار عامه‌نك تأثيراتنى دوشونور وديكر طرفدن فرانسزلرك خشم وانتقامندن صاقنور ايدى نهايت ايكيسى اورته‌سى برمسلك اتخاذينه قرار ويردى . شويله‌كه : ايلروده ظهور ايده‌جك وقوعاته تابع اولمق اوزره موقتاً سيلزيا سنجاغنه چكيلوبده

اوراسنك بی طرف طوتاسی ایچون ناپلیون نزدینه مأمور مخصوص کوندردی . آوستریا دولتنك دوچار اولدیغی حیرت و تردد دخی پروسیا قرالنك حال مشروحندن اشاغی دکل ایدی . عصرك الڭ مشهور دیپلوماتلرندن بری که مترنیکدر برقاچ سنه‌لردنبرو آوستریا دولتنك پولتیقه دومنی النه آلوب واغرام محاربه‌سندن صکره آوستریا ایمپراطوری فرانسوه‌یی فرانسه اتفاقنه داخل اولمغه و بواوغورده کریمه‌سنی فدا ایتمکه ارضا ایتمش ایدی وفرانسه‌یه میلندن طولایی خصمانك استهزالرینه هیچ اهمیت ویرمامشیدی . مع هذا بوصولك وقعه‌لردن قلباً مسرور اولمشیدی . چونکه مترنیك امور پولتیقیه‌ده بر مسلکه خدمت ایتمك وبرفکره قول اولمق عظیم خطا اولدیغنی بیلوردی .

بناءً علیه دولت ووطننك منافعنی هرشیئه تقدیم ایدرك احوال حاضره‌دن استفاده ایتمك چاره‌سنی تحری‌یه حصر افکار ایلدی آلمانیانك استقلالنی وآوستریانك منافع مخصوصه‌سنی اساس اتخاذ ایله طرفینه سوز کچوره بیلمك اوزره اضاعهٔ اوقات ایتمیه‌رك همان برجسیم قوهٔ عسکریه ترتیبیله مصالحهٔ عمومیه‌نك اعاده‌سنی تصمیم ایلدی وبومصالحه‌نك شرائطنی اول امرده خفیاً آلمانیاجه قرارلاشدرمق اوزره حکومات آلمانیا ایله مذاکره‌یه کیرشدی وعظیم تدارکات حربیه‌یه قیام ایله برابر ناپلیونه دخی مصالحه‌یه میل ایتمسی حقنده ایمپراطور فرانسوه طرفندن پدرانه برقطعه نامه یازدردی . ناپلیون ایسه وقوعات مشروحه‌دن متألم اولمغله برابر ظاهر حالده بللو ایتمیه‌رك کدرینی کتم ایله هردرلو مشکلاتی کوزینه کسدرمشیدی . موراتك اردودن مفارقت ایتمسندن ناشی منفعل اولمغله برابر پرنس اوژنك عموم قوماندانلغنی تصدیق ایله امداد وتقویت ایچون آلتمش بیك نفردن مرکب براردو کوندرمش وویستول واودر والبا نهرلری سواحلنده کائن قلعه‌لرك احکامی ایچون سریعا لازم کلنلره امر ویرمش ایدی .

ایشته بوصره‌ده پروسیا قرالیله آوستریا ایمپراطورینك مطالب واخطارات مشروحه‌سی ناپلیونه واصل اولدی . ناپلیون قاین پدری اولان آوستریا ایمپراطورینه یازدیغی جوابنامه‌ده روسیه‌ده مظفر اوله‌مامسنك سببی موسم شتانك شدتی اولوب یوخسه هیچ برمحاربه‌ده فرانسزلرك مغلوب اولمدیغنی وترتیبنه شروع ایلدیکی قوهٔ جسیمهٔ عسکریه سایه‌سنده ایلك بهارده روسلری نیمن نهرینه اعاده ایده‌بیله‌جکنی بیان ایله برابر صلح واسایشك اعاده‌سی بحثنده دخی الحالة هذه یدنده بولنان ممالکك تمامیتی محافظه اولنمق شرطیله آوستریانك توسطنی قبول ایده‌بیله‌جکنی درمیان ایلدی .

پروسیا قرالنه یازدیغی جوابنامه‌ده دخی سیلزیایه چکلمسنه مخالفت ایتمیه‌جکنی وفقط

بوسنجاغك بی‌طرفلغی حقنده روسیه ایله مکالمه‌یه کیرشمسنه موافقت ایده‌میه‌جکنی بیان ایلدی .

بروجه مشروح ناپلیون احوال پولتیقیه ایله مشغول اولدیغی اثناده برطرفدن دخی قوهٔ عسکریه‌سنك تزییدینه چالیشوردی . حالبوکه مکرراً چکیلان قرعه‌لردن طولایی اهالی دلکیر اوله‌رق هرطرفده سرکشلك اماره‌لری کورلمکه باشلادی . بناءً علیه ناپلیون بو اثناده افکار عامه‌یی جلب ایده‌جك بعض تشبثاته قیام ایلدی وعامه‌نك اك زیاده انفعالنی موجب اولان شیلردن بری پاپا مسئله‌سی اولدیغندن آنی تسویه ایله اهالیدن دیانتکار اولان قسمك حسن توجهنی قازانمغی قوردی . شویله‌که : مقدما پاپا برمدت ساوونا بلده‌سنده اقامت ایتدیرلدکدن صکره قونتنبلو سراینه نقل اولنه‌رق اوراده کندوسنه برحکمدار مستقل کبی احترام اولنمقده ایدیسه‌ده فقط برقاچ ذاتدن بشقه کمسنه ایله کورشدیرلمز ایدی بوکره کانون‌ثانیده ناپلیون آو بهانه‌سیله فونتنبلویه عزیمت وبرقاچ دفعه پاپا ایله ملاقات وپاپایی اقناع ایدرك بر (قونقورداتو) قرارنامه تنظیم ایله طرفیندن امضا اولندی .

بوقونقورداتونك خلاصهٔ احکامی پاپا رومایی ترك ایدرك آویبون بلده‌سنده اقامت ایله اوراده ایلچیلر قبول ایده‌بیلمك وذاتنه ومقامنه مخصوص اولان املاك کندوسنك ید اداره‌سنده بولنمق وسنوی کندوسنه ایکی ملیون فرانق تخصیص قیلنمق وپسقپوسلرك نصبی کندو تصدیقیله اولمق وفقط امور روحانیه‌نك حسن جریاننه ناپلیون طرفندن معاونت وحمایت لازمه ایفا ایدلمك خصوصلرندن عبارتدر .

بونك اوزرینه پاپا سربست براغلمغله محرم اسراری اولنلر یاننه کلوب اول قرارنامه‌نك امور روحانیه حقنده مضر اولدیغنی اخطار ایتملریله پاپا انی امضا ایتدیکنه نادم اوله‌رق اکرچه امضاسنی کیرو آلمغه جسارت ایده‌مدیسه‌ده اجرای احکامنه دخی یاناشمدی ناپلیون دخی مجرد بوقرارنامه‌نك اعلانندن افکار عامه‌جه حاصل اولان حسن تأثیر ایله قناعت‌ایدرك یکیدن مشکلات چیقمامق ایچون اجرای احکامی امرنده اصرار کوسترمدی .

اول اثناده پروسیا قرالی سیلزیا سنجاغنه چکیلوب برزلاو بلده سنده مقیم اولدیغی حالده تبعه‌سنه برقطعه بیاننامه نشر ایله کوکللو عسکر یازلملرینی توصیه ایدوب آلمانلرك افکاری ایسه فرانسزلر علیهنه پك حرارتلنمش ایدوکندن علی العموم سلاحه صاریله‌رق کوکللو عسکر یازلمغه قیام ایتمشلر ایدی . شویله که : برقاچ کون ظرفنده مکتبلر وچارشولر بوشاندی پاره‌سی اولنلر دولته باراولمامق ایچون کندی کیسه‌لرندن سلاح ولوازمات سائره تدارك ایدر اولدیلر .

پروسیا قرالی تبعه‌سنك بوغیرتنی کوره‌رك ممنون اولمقله برابر فرانسه‌لو طرفندن خوف واحترازینه مبنی ینه‌حال تردده ایدی . روسیه‌لولر ایسه ایلرو حرکتلرینه دوام ایتمکله پرنس اوژن پوزنی ترك ایله البا نهرینه چکلدی .

فرانسزلر بو وجهله آلمانیانك برقطعه‌سنی ترك ایله برلینی دخی تخلیه ایتملریله آلمانلر مسرور اولدی . بونك اوزرینه بارون دوایستین ایله رفقاسی همان پروسیا قرالنك نزدینه واردیلر وانی اقناع ایدرك شباط افرنجینك یکرمی سکزنده پروسیا وروسیه دولتلری بیننده براتفاق معاهده‌سی عقد ایتدیردیلر . بومعاهده برمدت فرانسزلردن کیزلو طوتلمش ایسه‌ده متعاقباً روسیه ایمپراطوری آلکساندر برزلاوه کلوب پروسیا قرالی ایله کورشمك ملابسه‌سیله پروسیالو مارت افرنجینك اون یدیسنده فرانسه‌یه اعلان حرب ایلدی . بوصره‌ده روسیه اردوسی ایلرولیوب بر قزاق فرقه‌سی هومبورقه قدر کله‌رك بوبلده اهالیسنی ایاقلاندردی .

فرانسزلرك متفق خالصی عد اولنان ساقسونیا قرالی روسیه عسکرینك یاقلاشدیغنی کوریجك آوستریانك توسطنه مراجعت ایله برابر معیتنده کی عسکریله بر لکده باویاره‌یه چکلدی . روسلر دخی دیرست پیشکاهنه واصل اولدی .

پروسیانك روسیه اتفاقنه دخول ایله فرانسه‌یه اعلان حرب ایلدیکی حوادثی ویانه‌یه واصل اولیجق افکار عمومیه فوق‌العاده غلولندی حتی آوستریا دولتی طرفندن فرانسه‌لویه کوستریلان حسن معامله‌دنناشی اهالی ممنونیتسزلك کوسترمکه باشلادیلر ایسه‌ده مترنیك صلح وآسایش عمومینك اعاده وابقاسی آرزوسنده بولندیغندن اهالینك بوطور ومشوارندن طولایی تعجیل وتلاش یولنی طوتمیوب انجق ناپلیونك قوللاندیغی لسان شدتدن طولایی بیان تأسف ایله فرانسه‌نك بعض خصوصاتده فداکارلق ایدرك صلح یولنه کیتمسی ایچون نصیحت ومعرض توسطده انکلتره وروسیه دولتلرینه مراجعت ایتمشیدی .

ناپلیون ایسه کندی ایشنی سلاح قوتیله بجرمك عزم قویسنده اوله‌رق اومثللو اخطاراته قولاق آصمیوب همان تدارکات سفریه‌سنی اکمال ایله نیسان افرنجینك اون بشنده پارسدن چیقوب اردوسنه عزیمت ایلدی . اکاباقوب روسیه وانکلتره دولتلری دخی محاربه‌سز برشیئه قرار ویریله‌میه‌جکنی درك ایله محاربه‌ده دوامه قرار ویردیلر .

مترنیکك بویولده سعیی اکرچه مثمر اولمدی لکن اودخی فن دیپلوماتیاجه بربیوك مهارت کوستردی . شویله که : توسط ایله اعادهٔ صلح وآسایشه سعی ایدوب اولبابده ساقسونیا وباویرا قراللریله مکالمه‌یه کیرشدی وموقتاً آوستریانك بی طرفلغنه سکته ویرلمامسی ایچون اول اثناده روسیه ایله خفیا برمقاوله عقد ایلدی بعده آوستریانك

متوسط صفتده بولنمسی ناپلیونه دخی قبول ایتدردی . الحاصل توسط پرده سنك ارقه‌سنه صاقلانوب بی‌طرف قالدی و بوسایه‌ده آوستریانك بلا مانع تدارکات حربیه‌یه دوام ایلمسنه فرصت بولدی . کلهلم وقایع حربیه‌یه .

برطرفدن فرانسه ودیکر طرفدن روسیه وپروسیا اردولری ایلرولیه‌رك مایس افرنجینك ایکیسنده فرانسزلر لپسقه‌یی ضبط ایتدکدن صکره ایلرویه حرکت ایله (لوتزن) حوالیسنده تقابل طرفین وقوعبوله‌رق لدی المحاربه روسیه وپروسیا طرفندن یکرمی بیك وفرانسه‌لو طرفندن اون سکز بیك عسکر تلف اولدقدن صکره فرانسزلر غلبه ایتمکله دولتین متفقتین اردولری رجعته مجبور اولدیلر .

بو وقعه اوزرینه المانلر دوچار فتور اوله‌جق پرده حرارتلری آرتدی . بناءً علیه آوستریانك پولتیقه‌سنده برکونه تبدل وقوعه کلدی . وفرانسه‌لو طرفندن آوستریا و فرانسه دولتلری بیننده اولان اتفاق عهدنامه‌سی شرائطنك اجراسی طلب اولندقده مترنیك آوستریا متوسط صفتنی قبول ایتدکدن صکره آرتق متعهد صفتنده بولنه‌میه‌جغنی صورت قطعیه‌ده بیان ایلدی . واساس مصالحه اولمق اوزره ناپلیونه بعض شرائط تکلیف ایلدی . ناپلیون آوستریانك متوسط صفتنده بولنمسنه مساعده ایلدیکنه پشیمان اولدی . وآرتق آوستریانك معاونتندن مأیوس اوله‌رق حرکات حربیه‌سنه دوام ایتدی . ومایس افرنجینك اون سکزنده دیرستدن حرکت ایله ایکی کون صکره دولتین متفقتینك (بوتزن) موقعنده بولنان اردولری اوزرینه هجوم ایدرك ایکی کون ممتد اولان محاربه‌نك نتیجه‌سنده ینه فرانسزلر غالب کلدی .

آوستریالو تکرار توسطه قیام ایله مواد مصالحه مذاکره اولنمق اوزره بر متارکه عقد اولنمسنی تکلیف ایتدی . ناپلیون دخی تدارکات حربیه‌سنی اکمال ایچون براز وقت قازانمغه محتاج اولدیغندن بوکا موافقت ایتمکله حزیران افرنجینك بشنده روسیه وپروسیا دولتلری ایله ناپلیون بیننده عقد متارکه اولندی .

بونك اوزرینه عقد اولنه‌جق مجلس مکالمه‌ده وارشاو یا غران دوقه‌لغیله رین مجتمعه‌سی اتفاقنك الغاسی وهامبورغ و بیرم ولوبك بلده‌لرینك آلمانیایه وایلریا سنجاقلرینك آوستریایه ترکی خصوصلرینك ناپلیونه تکلیف اولنه‌جغی مقرر وصلحك انعقادی بونلره موقوف اولوب حالبوکه ناپلیون بو تکالیفی قبول ایتدیکی تقدیرده اوروپاجه نفوذی خیلیجه تنزل ایتمك لازم کله‌جکندن ناپلیونك بونلره موافقتی قابل دکل ایدی لکن وقت قازانمق اوزره ایشی سوروندرمك افکارنده بولنه‌یوردی . مع مافیه روسیه دولتیله طوغریدن طوغری‌یه عقد مصالحه اولنمسنی ایمپراطور آلکساندره تکلیف ایلدی آلکساندر ایسه آوستریا دولتنی بتون بتون دائرهٔ اتفاقه المق اوزره

بو سری مترنیکه کشف ایله اکر آوستریالو دائرهٔ اتفاقه کیرمز ایسه طوغریدن طوغری یه ناپلیون ایله عقد مصالحه ایده جکنی مترنیکه تبلیغ ایدیجک آوستریالو تلاشه دوشدی زیرا اون بش سنه دنبرو مادی و معنوی اوغرادیغی ضایعاتك تمام تلافیسی زمانی کلمشیکن کندو توسطی منضم اولمقسزین فرانسه و روسیه دولتلری عقد مصالحه ایدیویررلر ایسه بر بیوك فرصتی الدن قاچرمش و کندوسی کاکان ناپلیونك تحت تحکمنده قالمش اوله جغی درکار ایدی . بناءً علیه ناپلیون اکر تکلیف اولنه جق شرائطی قبول ایتمز ایسه آوستریانك سلاحه طاورانه جغنه دائر مترنیك دخی آلکساندر ایله متفقلرینه تأمینات قویه ویردی . ایشته بو اثناده ناپلیون دیرستده ایکن آوستریا دولتی طرفندن نزدینه بر مرخص کوندرلمشیدی . ناپلیون ایسه آوستریالونك طرفینی یکدیکریله اختلاط ایتدیرمیه رك متوسط مجبر و حاکم مطلق صفتنده بولنمسنی بهانه ایدرك بر طاقم اعتراضات ایله امرار اوقات ایلردی . وسیاق حاله نظراً آوستریالونك دول متفقه یه ملتحق اوله جغنی تفطن ایدرك همان تدارکات سفریه سنك اکمالنه چالیشوردی . ودیرست و ماقدوبورغ بلده لرنده جسیم مهمات وذخیره انبارلری یاپدیرردی مترنیك دخی ناپلیونك مقصدی صلح اولمیوب انجق وقت قازانمق داعیه سنده بولندیغنی فهم ایتمشیدی . معمافیه صلح وآسایشك محافظه سی ضمننده نهایت مرتبه اقدام و غیرتدن کیرو طورمازدی . و بو اثناده روسیه ایمپراطوریله پروسیا قرالی اوبونجا بلده سنده بولنمغله مترنیك انلرك نزدینه واروب ایکیسی دخی بو مشهور دیپلوماتی قازانمق ایچون حقنده فوق العاده رعایت واحترام کوستردیلر . فقط بو صرهده روسیه وپروسیا دولتلری ١٨١٣ سنهٔ میلادیه سی حزیران افرنجیسنك اون بشی تاریخیله مورخ بر عهدنامه ایله انکلتره دولتنه باغلانمشلر ایدی .

شویله که : بو عهدنامه مقتضاسنجه انکلتره دولتی روسیه و پروسیا دولتلرینه درحال ایکی ملیون انکلیز لیراسی اعطا و بو ایکی دولتك چیقاره جقلری بش ملیون لیرالق قائمه نك یاریسنی کندو حسابنه قبول ایده جکنی متعهد اولوب بوکا مقابل میدان حربده روسیه لو یوز آلتمش بیك و پروسیالو سکسان بیك عسکر بولندیره رق ناپلیون ایله محاربه یه دوام ایتمك و انکلتره دولتنك رأیی منضم اولمدقجه عقد مصالحه ایتمامکی تعهد ایتمشلر ایدی .

مترنیك اکرچه تکلیف اولنان شرائطی ناپلیون قطعیاً رد ایتمدکجه آوستریانك حربه داخل اولمیه جغنی بیان ایتمش ایسه ده ناپلیونك بو شرائطی رد ایده جکنده اشتباه اولمدیغندن دول متفقه آوستریایه دخی متفق نظریله باقیورلردی .

ناپلیون دول متفقه بیننده کندو علیهنده جریان ایدن مخابرات ومذاکراتدن شبهه‌لنه‌رك بوکا دائر معلومات المق اوزره مترنیك ایله ملاقات آرزوسنده اولدیغی اشعار ایدوب مترنیکك دخی مأمول وآرزوسی بوایدوکندن همان یوله روان اوله‌رق حزیران افرنجینك یکرمی بشنده دیرسته وصول بولدی .

ناپلیون ایله لدی الملاقاة متصف اولدیغی فطانت اقتضاسنجه ناپلیونك بروجهله صلحه یاناشمیه‌جغنی کشف واستخراج ایتمکله برابر ناپلیونه آوستریانك توسطنی قبول ایتدردی وتموز ایچنده مرخصلرك براق بلده سنده مکالمه‌یه مباشرت ایله اغستوس افرنجینك یکرمیسنه قدر متارکه‌نك تمدیدینه دائر برمقاوله نامه امضالیوب بعده عودت ایلدی .

وفرانسه مرخصلریله روسیه وپروسیا مرخصلری وآوستریا طرفندن مترنیك آغستوس افرنجینك اوائلنده اجتماع ایتدیلر ایسه‌ده ناپلیونك مرادی برطاقم دسیسه‌لر ایله وقت قازانمقدن عبارت اولدیغی میدانه چیقدی وشهر مرقومك اوننجی کونی براق بلده سنده وقوعبولان مکالمه ده دول متفقه تکالیفنی ناپلیونك قبول ایده میه‌جکی صورت رسمیه‌ده تحقق ایدیجك مجلس طاغلدی واول کون آوستریالو طرفندن دخی فرانسه یه اعلان حرب ایلدی .

اولجه فرانسز اردولرینك اسپانیاده کلیاً مغلوب ومنهزم اوله‌رق فرانسه حدودینه طوغری چکلمش اولدقلری حوادثی دخی شایع اولمشیدی .

شویله که : اسپانیوللرك قادقسده اجتماع ایدن ملت مجلسی اسپانیول اردولرینك عموم قوماندانسنی مأذونیت کامله ایله لورد وللینکطونه احاله ایتمشلر ایدی . فرانسز جنراللری بیننده ایسه اتحاد اولمدیغندن اردولری طاغنیق وانضباطسز برحالده ایدی . بونك اوزرینه وللینکطون قرق سکز بیك انکلیز ویکرمی بیك پورتکیز ویکرمی درت بیك اسپانیول که جمعاً طقسان ایکی بیك نفردن مرکب براردو ایله اشبو ١٨١٣ سنهٔ میلادیه سی مایس افرنجیسی اوائلنده فرانسزلرك اوزرینه هجوم ایله (ویطوریا) بلده سی حوالیسنده واقع اولان محاربه ده فرانسزلر کلیا مغلوب اوله‌رق برچوق تلفات ویرمشلر وانکلیزلره ایکیوز قطعه طوپ ایله برخیلیده اسیر براقمشلر ایدی .

ایشته بوهزیمت اوزرینه قرال ژوزف بقیهٔ عسکریله پیرنه طاغلرینه یعنی فرانسه حدودینه چکیلوب بوصورتله حزیران ایچنده همان بتون اسپانیا فرانسزلرك ید استیلاسندن خلاص بولمش ایدی .

ناپلیون بو وقوعاتدن خبردار اولیجق برادری ژوزفه حدتلنه‌رك درحال اردودن چیقوب مورفونتن نام محلده قپانه‌رق کمسنه ایله اختلاط ایتمامسنی وبوبابده تردد

صورتی کوستره جك اولورسه توقیف اولنمسنی امر ایتدی واسپانیا اردوسنك عموم قوماندانسی مارشال سولته ویردی اودخی اسپانیاده متفرق بولنان فرانسز عساکرینی برلشدیره‌رك بر اردو تشکیل ایله انکلیز قوماندانی لورد وللینکطونه قارشو حرکت ایلمش ایسه‌ده موفق اوله‌میوب نهایت فرانسه حدودینه چکلمشدر . بز کله‌لم برو طرفده ناپلیون ایله دول متفقه اردولری بیننده جریان ایدن محاربه‌لره .

بروجه بالا ناپلیونك عناد واصرارندن ناشی مکالمه‌دن بر نتیجهٔ حسنه حاصل اوله‌میوب آوستریا دولتی دخی روسیه وپروسیا دولتلرینك دائرهٔ اتفاقنه داخل اولمغله براوچدن اوبر اوجه یعنی (قونیقستین) دن (هامبورغ)ه قدر طوپ وتفنك ایشلمکه باشلادی . متارکه ایامنده ناپلیون اکرچه تدارکات حربیه‌سنی اکمال ایتمشیدی لکن دول متفقه دخی مواقع حربیه‌یه کلیتلو عسکر ومهمات وادوات حربیه سوق ایتمشلر ایدی .

آوستریا جنراللرندن مشهور شواردزنبرغ قوماندا سنده اوله‌رق یوز یکرمی بیك آوستریا ویتمش بیك روسیه وآلتمش بیك پروسیا عساکری که جمعاً ایکییوز اللی بیك نفردن مرکب براردو بوهمیا طرفندن هجوم ایتمك اوزره ساقسونیا حدودنده کی طاغلرك اتکلرنده موقع طوتمشیدی . پروسیا جنراللرندن مشهور بلوهرك تحت قوماندا سنده بولنان وپروسیا وروسیه عساکرندن مرکب ومخلوط اولان ایکنجی اردونك موجودی دخی یوز بیك نفر راده سنده اوله‌رق سیلزیادن قازباخ وبویر نهرلرینی عبور ایله بوتجن اوزرینه یوریمك اوزره ایدی . وبلوهر یتمش بر یاشنه وارمش براختیار جنرال ایسه‌ده سواری صنفندن یتشمش سریع الحرکه بهادر ومتین وعسکری کندوسندن خوشنود وامین برذات صاحب تمکین ایدی .

یوز اللی بیك نفردن مرکب اولان اوچنجی اردوکه فی الاصل فرانسه مارشاللرندن ایکن اسوج ولیعهدلکنه انتخاب اولنان وناپلیونه رقیب کچینان برنادوت قوماندا سنده ایدی بواردو دخی برلین اطرافنده موقع طوته‌رق دانسقه وهامبورغ طرفلرینی کوزتمکله برابر ماقدوبوره طوغری توجه ایله ناپلیونك صول جناحنی تهدید ایده‌جك ایدی .

بواوچ اردوده جمعا بشیوز بیك نفر وبیك بشیوز قطعه طوپ وار ایدی . بونلردن بشقه باویاره‌یی کوزتمك ایچون یکرمی بشبیك وایتالیا طرفنده پرنس اوژنه مقاومت ایچون اللی بیك نفر ترتیب اولنمشیدی . وبوقوهٔ جسیمه‌یه احتیاط اوله‌رق آوستریانك پرسبورغ وویانه ولینس طرفلرنده‌کی آلتمش بیك عسکریله روسیه‌نك لهستانده‌کی یوز بیك عسکری وپروسیانك تعلیم اولنمقده اولان طقسان بیك نفری لدی الحاجه میدان حربه سوق اولنه بیلوردی .

الحاصل ناپلیون ترتیبات حربیه‌سنجه ایام متارکه‌دن استفاده ایلمش ایسه‌ده دشمنلرینك دخی بومرتبه کسب قوت ایلمسنه فرصت ویرمش اولدی .

فرانسز اردولرینه کلنجه ناپلیون کندی دشمنلرینك نیاتنی اوزاقدن کشف ایدرك بوهمیادن کله‌جك اردونك یوللرینی کسمك ایچون مارشال سنسیر قوماندەسنده بولنان اوتوز بیك نفری قونیقستینه سوق ایلدیکی کبی جنرال واندام قوماندەسنده‌کی قول اردو ایله پونیا توفسکی ومارشال ویقتورمعیتلرنده‌کی عسکری دخی بوهمیا طاغلرینك کچیدلرینی محافظه‌یه مأمور ایلدی . ماقدونالت ولورستون ونی ومارمون قوماندەلرنده بولنان یوز بیك نفر دخی قازباخ وبوبر نهرلری خطلرینی طوتمشلر ایدی .

بوتجن جوارنده قرق سکز بیك نفره بالغ اولان خاصه اردوسیله لانورموبورغ وسباستیانی وکالرمانك جمعاً یکرمی درت بیکه بالغ اولان احتیاط سواریلری اولدقدن بشقه صول طرفده اودینو وبرتران ورینیه قوماندەلرنده دخی یوز اون بشبیك نفر موجود اولدیغی حالده اسوج ولی عهدی قوماندەسنده بولنان اردویه مقاومت ایده‌جکلر ایدی .

بوتعداد ایلدیکمز اردو وفرقه‌لره باویار ده‌ده بولنان یکرمی بیك وایتالیاده بولنان آلتمش بیك عسکر ایله الباواودر وویستول نهرلری ساحللرنده‌کی قلعه‌لرك محافظه‌سنه مأمور اولان نفرلر علاوه اولندیغی حالده ناپلیونك مجموع قوتی بشیوز الی بیك نفره بالغ اولوردی .

۱۸۱۳ سنهٔ میلادیه‌سی اغستوس افرنجیسنك اون بشنده بلوهرك ایلرویه حرکت ایلدیکی ناپلیونك مسموعی اولیجق درحال عساکرکلیه ایله مقابله‌سنه شتاب ایدرك انی رجعته مجبور ایتمشیکن شواردزنبرغ اردوسنك دخی تجاوزه باشلادیغی خبری وارد اولیجق ناپلیون بلوهری تعقیبدن فراغت ایله همان درسته طوغری کیتدی دول متفقه اردوسی ایسه بوبلده‌یی ضبط ایتمك اوزره آغستوس افرنجینك یکرمی آلتیسنده اورایه هجوم ایتدی . واکرچه فرانسزلر بوهجومه شدت ایله مقاومت ایتدکلرندن ایکی کون ممتد اولان محاربه‌ده طرفیندن ضایعات کلیه وقوعه کلدکدن صکره فرانسزلر غالب اولدیلر ایسه‌ده دیکر طرفلرده ظهوره کلان مغلوبیتلری انلرك بوظفریتنی باصدرمشدر .

شویله‌که : قرق بیك نفر ایله دول متفقه اردوسنی تعقیبه مأمور اولان جنرال واندام انلره بوهمیا طاغلرینك اتکلرنده ایریشوب اول امرده مظفر اولمشیکن بر پروسیا فرقه‌سی انك آرقه‌سنی کسمکله ایکی آتش آره‌سنده قالەرق ایکی طرفدن وقوعبولان هجومه طیانه‌میوب معیتنده‌کی قرق بیك عسکرك برمقداری تلف

ویرمقداری اسیرو بقیه‌سی تارمار اولمشدر . برلین اوزرینه حرکت وهجومه مأمور اولان مارشال اودینو اردوسی دخی آغستوس افرنجینك یکرمی اوچنده بیوك بترن نام قریه جوارنده مغلوب ومنهزم اولمشیدی . واول اثناده بلوهر دخی مارشال ماقدونالت اوزرینه هجوم واقتحام ایله واقع اولان محاربات متوالیه‌ده غالب کله‌رك نهایت اغستوسك اوتوزنده غلبهٔ کامله‌یه مظهر اولوب کندوسنك تلفاتی بیك نفر راده‌سنده اولدیغی حالده فرانسزلرك اوتوز بیك قدری تلف ویکرمی بیك مقداری اسیر اولمش ویوز بش قطعه طوپلریله اوچیوز عدد مهمات عربه‌لری بلوهر طرفندن ضبط ایدلمشدر . بوعظیم فلاکتلر فرانسزلره یأس کتوردی دول متفقه عساکرینه ایسه خیلی جسارت ویردی . ناپلیون ینه فتور کتورمیوب بتون عالم کندوسندن بیزار اولدیغی کبی طالعی دخی ارتق کندوسندن یوز چویرمش اولدیغندن بی خبر اوله‌رق قدره قارشو اوغراشور وتلافیٔ مافات ایچون بشقه چاره‌لر دوشونور ایدی . حتی اودینونك انهزامنی قدره اسناد ایتمیوب وبرنادوتك مهارتنه وپرسیالولرك شجاعتنه ویرمیوب مجرد اودینونك تقصیراتنه حمل ایله انی عزل ایدرك یرینه مارشال نی نصب وتعیین ایدرك همان باروته حرکت ایدوب‌ده اوراده تعلیماته منتظر اولمسنی اشعار ایلمش وکندوسی باروته کیتمك اوزره قرار ویرمش ایدی . حالبوکه بروجه بالا بلوهر طرفندن ماقدونالت اردوسنك تضییق اولندیغی مسموعی اولیجق باروت جهتنه حرکتدن فراغت ایدرك معیتنده‌کی عسکرله بغتةً بلوهر اردوسنی باصوب طاغتمق وبعده باروت طرفنه کیتمك اوزره خفیا بوتچن طرفنه توجه ایلمش ایسه‌ده بوصره‌ده دول متفقه اردوسنك تکرار دیرسته طوغری حرکت ایلدیکنی استخبار ایتمکله اول طرفه عودت ایتدی ودیرسته‌ده ایکی ساعت قدر اقامتدن صکره دشمنك احوال وحرکاتنه مدنظر بصیرت ایتمك اوزره پیرنابلده سنه کتدی . مارشال نی ایسه بوتحولاتدن بی خبر اولدیغی حالده باروته توجه ایدوب کیدرکن برنادوت انك یولنی کسمکله ایلول افرنجینك یدنجی کونی واقع اولان محاربه‌ده فرانسزلر کلی تلفات ویره‌رك بتون مغلوب ومنهزما فراره مجبور اولدیلر .

فرانسز اردولرنده بولنان ایتالیان وسائر اجنبی نفراتی طاقم طاقم فرار ایله کیمی مملکتلرینه کیدرلر وکیمی دول متفقه اردولرینه التجا ایدرلر ایدی علی الخصوص المانلرك ناپلیونه اطاعتی مجرد خوف وخشیتلرندن ناشی اولمغله بو وقوعات اوزرینه عصیانه یوز طوتدیلر فرانسز نفراتنده دخی فراریلر چوغالدی بوجهتله فرانسز اردولرنده عسکرك مقداری ایچه از الدی . بالاده بیان اولندیغی اوزره ختام مدت متارکه‌ده ناپلیونك یالکز البا اوزرنده یعنی هامبورغدن دیرسته قدر اولان

(مواقعده)

مواقعده اوچیوز التمش بیك عسكری‌وار ایكن ایلول افرنجینك‌اوننده ایكیوز اللی بیكه تنزل ایلدی . دول متفقه عساكرینك عددی ایسه كوندن كونه تزاید ایتمكده ایدی . قالدیكه فرانسز نفراتی موسقوه هزیمتنده انتظامسزلغی عادت ایلمش اولدقلرندن كچوك وسیله‌لر ایله صفلرندن چیقه‌رق مملكتی طولاشور ویغما كرلكله اطراف وانحایی تخریب ایدر اولدقلری جهتله فرانسز اردولری ذخیره تداركنده مشكلات چكر ایدی . دول متفقه اردولری ایسه آلمانلرك میل ومحبتی سایه‌سنده بودرلو مشكلاتدن وارسته ایدیلر .

بر وجه بالا فرانسز اردولرینك مغلوبیت وانهزاملری اوزرینه ناپلیون احتیاطه رعایةً رین نهری بوینده بولنان قلعه‌لرك احكامیله لوازماتنك اكمالنی خفیا حربیه ناظرینه اشعار ایله برابر البا نهری خطنی ترك ایتمیوب قوتی دیرستك اطرافنه طوپلامغه قرار ویرمشیدی ولدی الایجاب دیرستده قشله‌مق امیدنده ایدی وچپرسبرغ طریقندن دشمنلرینك خط رجعتنی كسمكه چالشدی ایسه ده بوكا موفق اوله‌مدیغندن دیرسته عودت ایتمشیدی .

دول متفقه ایسه ناپلیونك اطرافنی احاطه‌ایله انی برانهزام كلی‌یه دوچار ایتمك تدابیرینه تشبث ایتمشلر ایدی وبالاده بیان اولنان اسبابه نظرا احوال حربیه كوندن كونه دول متفقه‌یه مساعد برشكله كیرمكده ایدی .

ناپلیونك بولندیغی مملكتلر اهالیسی فرانسزلرك خصم جانی اولدقلرندن دول متفقه اردولری ناپلیونك تدابیر حربیه سندن قولایلقله خبر آلورلردی .

علی الخصوص بلوهر غایت متبصر ومتفطن برذات اولوب ناپلیونك حركات حربیه سندن وقت وزمانیله خبر اله‌رق اقدام واهتمامده معلومات صحیحه اوزرینه حركت ایلردی .

بناءً علیه ایلول افرنجی اوائلنده بلوهر ایلرو حركت ایتمشیكن ناپلیونك بالذات اكا قارشو عساكركلیه سوق ایتمسی اوزرینه بلوهر كیروله مشیدی ومتعاقبا ناپلیونك دیرسته عودت ایلدیكنه مطلع اولیجق تكرار حركاتْ تعرضیه‌یه ابتدار ایلمشیدی .

ایشته بلوهر بویله اقدام واهتمام ایله ناپلیونی یورمقده وفرصت بولدقچه فرانسزلری اورمقده اولدیغی حالده ناپلیونك دیرست موقعنده والب نهرینك ایكی یقه سنده مجتمع اولان قوتی ایكیوز بیك نفره بالغ اولدیغی جهتله بلوهرك قوتی انك اوزرینه هجومه كافی اولمدیغنه بناءً اسوج پرنسی اولان برنادوت اردوسیله برلشمك تدبیرینی قوردی . وهمان ایلرو حركت ایله تشرین اول افرنجی اوائلنده (مولد) نهرینه واردی انجق بلوهر بوحركتنی غایت خفی اوله‌رق اجرا ایتمكله ناپلیون بوندن هنوز

خبراله مامشیدی . بو صره ده بلوهر اردوسنك برفرقه‌سی برفرانسز فرقه‌سنه تصادف ایله (وارتنبورغ) و (بله دین) قریه‌لری جوارنده واقع اولان شدتلو محاربه‌لرده طرفیندن کلی تلفات وقوع بولمش ونهایت فرانسزلر مغلوب اولمش در . بونك اوزرینه بلوهر اردوسنك (وارتنبورغ) قریه‌سنه وبرنادوت اردوسنك (روسلائو) قریه‌سنه طوغری حرکت ایلدکلری ناپلیونك مسموعی اولیجق بو ایکی متفق اردویی الب نهرینك صاغ یقه‌سنه اتمق اوزره تشرین اول افرنجینك بشنده (مولد) نهرینه طوغری عساکر کلیه سوق ایتدی بعده کندوسی دخی لپسقه‌یه کیتدی .

مقدم ومؤخر بو اثناده ظهوره کلان اوفق تفك محاربه‌لردن برنتیجهٔ قطعیه حاصل اوله‌مدیغی جهتله ایکی طرف دخی قطعی النتیجه برمحاربه آرزوسنده وطرفین لپسقه حوالیسنده طوپلانمق اوزره ایدیلر . حالبوکه ناپلیون دول متفقه اردولرینك حرکت واجتماعنه مانع اوله‌مدیغندن لپسقه حوالیسنده انلرك جمع ایده‌بیله‌جکلری اوچیوز بیکدن زیاده عسکرلرینه قارشو ناپلیونك اوراده جمع ایده‌بیله‌جکی عسکرك مقداری ایکییوز بیکه بالغ اوله‌میه‌جق ایدی بوجهتله احوال حربیه فرانسزلر حقنده برمساعد صورت کسب ایتمیور ایدی .

ایشته بو صره‌ده ظهوره‌کلان بعض وقوعات پولتیقیه بوحالی برقات دهااغرلاشدردی . شویله‌که : برنادوتك سوق ایتمش اولدیغی برقازاق فرقه‌سی وستفالیه ممالکنه کیروب اهالیدن کوردیکی معاونت سایه‌سنده پایتخت حکومت اولان قاسل شهرینه‌قدر واصل اولمغله ناپلیونك برادری اولان وستفالیه قرالی ژروم پایتختنی ترك ایدرك قوپلنسه صیغنمغه مجبور اولدی وبونك اوزرینه وستفالیه قراللغنك فسخ والغا اولندیغی اعلان ایدلدی . دیکر طرفدن دخی باویاره دولتی فرانسه اتفاقندن چیقوب دول متفقه ایله برلشدیکندن ناپلیونك خط رجعتی اوزرنده بر دشمن دولت ظهوره کلدی . بوکدرلو خبرلر اوزرینه ناپلیون ینه فتور کتورمیوب لپسقه حوالیسنده ظهوره کله‌جك محاربهٔ عظیمه‌نك نتیجه‌سنه منتظر وانك ترتیباتی ایله مشتغل اولوب طوردی . ولپسقه محاربه‌سی دیو مشهور اولان ملحمهٔ کبرا تشرین اول افرنجینك اون آلتنجی کونی باشلایوب کیجه‌یه قدر سوردی . طرفیندن کلی ضایعات وقوعه کلوب انجق برنتیجهٔ قطعیه حاصل اوله‌مدی .

شویله که : اول کون اوچ موقعده محاربه وقوعه کلدی . بریسی بالذات ناپلیونك معیتنده کی اردو ایله پرنس شوارد زنبرغك تحت قوماندانسنده بولنان دول متفقه اردوسی بیننده کی محاربه درکه (وارشاو) محاربه‌سی دیو معروفدر . بومحاربه ده

فرانسزلرك يكرمى بيك ودول متفقه‌نك اوتوز بيك تلف ومجروحلرى اولديغى حالده نتيجه‌سز قالدى . ايكنجى لپسقه‌نك غرب جهتنده (لينديناو) نام موقعده بر آوستريا فرقه‌سيله برفرانسز فرقه‌سى بيننده واقع‌ولوب فرانسزلرك بيك‌وآوستريالولرك ايكى بيك تلفاتى اولديغى حالده بودخى نتيجه‌سز قالدى . اوچنجيسى جنرال بلوهر اردوسيله مارشال مارمون اردوسى بيننده (موكرن) نام موقعده وقوع بولوب فرانسزلردن آلتى بيك ودول متفقه عساكرندن سكز بيك نفر تلف ومجروح اولديغى حالده فرانسزلرك مغلوبا رجعتلريله ختام بولدى .

بومحاربه‌لر هرنقدر برنتيجهٔ قطعيه حاصل ايتمديسه‌ده دول متفقه اردولرى برلشمش اولدى . وفرداسى دول متفقه اردولرى قوماندانلرى حركات تعرضيه‌دن فراغت ايدوب تشرين اول افرنجينك اون سكزنجى كونى يولده بولنان عسكرلرى واصل ومجموع قوتلرى اوجيوز بيك نفره بالغ اولمغله همان يوز قرق بيك نفر راده‌لرنده بولنان فرانسز اردوسى اوزرينه يوريديلر فرانسزلر دخى كمال شدت ايله مقاومت ايتديلر اخشامه قدر خونريزانه برمحاربه وقوع بولدى فرانسزلردن يكرمى بيك ودول متفقه‌دن اوتوز بيك نفر تلف ومجروح اولدى. وبومحاربه اثناسنده فرانسز اردوسنه داخل بولنان ساقسونيا عساكرى دول متفقه طرفنه كچوب بوجهتله دخى فرانسز اردوسنك قوتنه ضعف كلدى .

بونك اوزرينه ارتق دول متفقه‌اردولرينه‌مقاومت اولنه‌ميه‌جغنى ناپليون جزم ايتمكله رجعته قرارويردى وهمان كيجه‌لين لپسقه شهرينك تخليه‌سنه باشلادى . فقط دول متفقه قوماندانلرى بوندن خبردار اوله‌رق لپسقه اوزرينه هجوم ايتملريله فرانسزلر شهرك تخليه‌سنه سعى ايله برابر برطرفدن دخى مدافعه‌يه مجبور اولدقلرندن غايت خون‌آلود وهولناك بر زقاق محاربه‌سنه باشلاندى نهايت فرانسزلر برچوق تلفات ويروب يكرمى بيك قدر دخى اسير براغه‌رق كوچ حال ايله ياقه‌يى قورتاره بيلديلر. فرداسى يعنى تشرين اول افرنجينك اون طقوزنجى كونى روسيه وآوستريا ايمپراطورلريله پروسيا قرالى عظيم آلاى وكمال مسرت ايله لپسقه شهرينه داخل اولديلر . اشبو لپسقه محاربه‌سى فرانسزلر حقنده همان موسقوه رجعتى قدر برعظيم فلاكت ايدى .

بوفلاكت اوزرينه ارتق فرانسزلره كوره رين نهرى خطنه صيغنمقدن غيرى چاره قالمديغندن ناپليون بوزغون عسكرك دوكونديلرينى طوپلايوب (ساآل) نهرى اوزرندن رجعته دوام ايلدى . انجق اوتوز بيك آوستريالو واوتوز بيك باويراه‌لوكه جمعاً آلتمش بيك نفردن مركب براردو هانو بلده‌سى پيشكاهنده موقع طوته‌رق فرانسزلرك يولنى كسمش اولدقلرندن تشرين‌اولك اوتوزنده هرجهتله مأيوس اولان

فرانسزلر بواردو اوزرینه فوق‌العاده شدت ایله صولت وهجوم ایدرك غالب ومظفر اولدیلر وبو غلبه ایله اولدقجه تشفیء صدر ایدرك کافه‌سی آلتمش بیك نفر مقداری اولدقلری حالده تشرین ثانیء افرنجینك دردنجی کونی مایانس بلده‌سنه وصول ایله رین نهری خطنی طوتدیلر .

اول اثناده فرانسزلر ایتالیاده دخی مغلوب اولمشلر ایدی . شویله‌که : پرنس اوژن معیتنده‌کی اللی بیك قدر عسکرله آوستریالولرك سوق ایلدیکی قوهٔ جسیمه‌یه مقاومت ایده‌میه‌رك (آدیژ) نهری خطنه التجایه مجبور اولوب حالبوکه بوراده دخی مدت مدیده طیانه‌میه‌جغی درکار ایدی . زیرا ایتالیا اهالیسی نیجه سنه‌لردنبرو ممتد اولان محاربه‌لردن عظیم خساراته اوغرامغله فرانسزلردن نفرت ایتمش ولپسقه محاربه‌سنك خبری فرانسه دشمنلرینه خیلی جسارت ویرمش ایدی . باویرانك فرانسه‌دن یوز چویرمسی وناپولی قرالنك مشکوك برحالده بولنمسی ایسه فرانسزلرجه موجب فکر واندیشه ایدی .

اسپانیاده‌کی فرانسزلر ایسه بالاده بیان اولندیغی اوزره فرانسه حدودینه چکیلوب مشهور ولینکطون یوز بیك قدر مظفر عسکر ایله فرانسه‌یه کیرمك اوزره ایدی . اکا قارشو فرانسه واسپانیا بیننده حدود اولان پیرنه طاغلرینی محافظه‌یه مأموراولان فرانسز اردوسی دخی انجق اللی بیك رادەسنده ومأیوس برحالده ایدی .

ایشته اسپانیا وایتالیا جهتلری بوحالده ایکن رین نهری بوینده دخی ناپلیون بروجه بالا آلتمش بیك قدر یورغون و بیلغین عسکرله اوچیوز بیکه بالغ اولان دول متفقه اردولرینه مقابله ایتمك مجبوریتنده ایدی . وکندوسنجه تلافیء مافات ایچون اسباب کافیه تدارکی دخی مشکل ایدی . چونکه فرانسه‌نك احوال داخلیه‌سی پك بوزوق ایدی . ترسانه‌لر تهی اسلحه قالمامش واك ماهر فرانسز ضابطانك برچوغی محاربه‌لرده تلف اولمش بقیه‌سنك دخی برخیلیسی آلمانیا وایتالیانك هنوز فرانسزلر یدنده بولنان قلعه‌لرنده محصور قالمش ایدی . علی‌العموم فرانسه اهالیسی ایسه محاربه‌دن اوصانمش و ناپلیوندن نفرت ایلمش ایدیلر .

فقط فرانسه‌نك بواحوالی دول متفقه‌نك لایقیله معلوملری اولمدقدن بشقه ناپلیونك حکومتی زائل اولورایسه جمهوریت طرفدارانك فرجه بولملری ملاحظه‌سی دخی بادیء فکر واندیشه اولمغله رین نهرینی تجاوز ایتمزدن مقدم ناپلیونه برمصالحه تکلیف ایلدیلر . بومصالحه‌نك شرائط اساسیه‌سی فرانسه‌نك رین نهری والپ و پیرنه طاغلری حدودیله اکتفا ایلمسی و هولانده‌نك وایتالیانك برر حکومت مستقله اولملری واسپانیانك اسکی حکمدارلری معرفتیله اداره اولنمسی ماده‌لرندن عبارت ایدی .

(ناپلیون)

نا پلیون تدارکات حربیه‌سنی اکمال ایچون اشبو (١٨١٣) سنهٔ میلادیه‌سی تشرین ثانیء افرنجیسنك اون دردنده پارسه وارمش اولدیغندن تکالیف مذکوره اوراده کندوسنه تبلیغ اولنمشدر . بولندیغی موقع مشکله نظراً بو تکالیفی قبول ایتمسی لازم کلمش ایسه‌ده دفعةً قبول ایدیویرسه عجز وضرورتی میدانه قویمش اوله‌جغی مطالعه‌سنه مبنی ذکر اولنان شرائطك رد وقبولنی مسکوت عنه براغه‌رق دول متفقه‌یه مانهیم بلده‌سنده برقونغره عقد اولنمسی تکلیفنی حاوی برجواب کوندرمکله برابر درحال اوچیوز بیك عسکر جمعنه تشبث ایتمش وانك تکلیفنه دول متفقه طرفندن پرنس مترنیکك یازدیغی جوابده شرائط اساسیهٔ صلحیه حقنده برکونه بیان افکار اولنمدیغندن طولایی اظهار تأسف ایلمشدر .

بونك اوزرینه ناپلیون طرفندن شرائط مذکوره‌یه موافقت اولنمش ایسه‌ده مرامی مخابره ومکالمه ایله اول بهاره قدر امرار اوقات ایله تدارکات حربیه‌سنك اتمامی اولدیغندن کمال سرعت ایله تدارکات لازمه‌یی اکماله چالیشیوردی . دول متفقه ایسه بوصره‌ده تبدیل افکار ایتمشیدی .

شویله‌که : اول اثناده ناپولی قرالی مورانك ناپلیوندن آیریله‌رق دول متفقه‌یه دخالت ایتمسی واسوج ولیعهدی برنادوتك برفرقه عسکر سوق ایتمسیله بتون هولانده اهالیسی ایاقلانه‌رق اسکی حکمدارلری اولان (اورانژ) خاندانئك تجدید سلطنت ایلمسی ناپلیونك اقتدارسزلغی میدانه قویمش اولدیغندن دول متفقه بروجه‌بالا درمیان ایلمش اولدقلری شرائطدن فراغت ایله ناپلیونك تدارکات حربیه‌سنه میدان ویرمامك ایچون همان فرانسه اوزرینه حرکته قرار ویره‌رك اشبو بیك سکز یوز اون اوچ سنهٔ میلادیه‌سی کانون اول افرنجیسنك اونجی کونی دول متفقه اردولری فرانسه اوزرینه حرکته باشلادیلر .

(وقایع سنه ١٢٢٩)

دول متفقه اسوچره‌نك بی طرفلغنه اهمیت ویرمیه‌رك اردولرینك برقسمی بال بلده‌سندن رین نهرینی کچوب اشبو بیك ایکیوز یکرمی طقوز سنهٔ هجریه‌سی محرمنك اوائلنه مصادف اولان بیك سکز یوز اون اوچ سنهٔ میلادیه‌سی کانون اولنك یکرمی برنده فرانسه‌یه کیردی . ودول متفقه‌نك جنرال بلوهر قومانده‌سنده بولنان دیکر قسمی دخی مانهیم وقوبلنس ومایانس بلده‌لرندن رین نهرینی کچدی .

ناپلیون بویله خلاف مأمول اوله‌رق دول متفقه‌نك بغتةً ایلرولمکه باشلادقلرینی کورنجه عظیم تلاش ایدرك همان برمتارکه عقدیله وقت قازانمق فکرینه دوشدی . واشبو یکرمی‌طقوز سنهٔ هجریه‌سی محرمنك اواخرنده یعنی بیك سکز یوز اون درت

سنهٔ میلادیه‌سی کانون ثانیٔ افرنجیسنك بشنده فرانسه خارجیه ناظری قولنقوری دول متفقه اردوكاهنه كوندردی . حركت عسكریه‌یی تعطیل ایسه دول متفقه‌نك ایشلرینه اصلا الویرمدیكندن قولنقوره باشدن صومه جوابلر ویردیلر . بونك اوزرینه ناپلیون سیل كبی فرانسه اوزرینه آقوب كلان دشمنلره مقاومت ایده‌بیلمك ایچون ایمپراطور قائممقاملغنی ایمپراطوریچه ماری لویزه تودیع ایله كندوسی پارسدن چیقوب كانون ثانیٔ افرنجی اواخرنده اردوكاهی اولان شالونه وصول بولمشدر . حالبوكه فرانسه اوزرینه یوریمكده اولان ایكییوز اوتوز بیكه قریب دول متفقه عساكرینه مقابل انجق اللی بشبیك قدر فرانسز عسكری وار ایدی .

بناءً علیه بالجمله فرانسز امرا وضابطانی دوچار یأس وفتور اوله‌رق نه یاپه‌جقلرینی شاشرمشلر ایدی . ناپلیون اظهار ثبات ایله جمله‌سنه جسارت وتسلیت ویره‌رك تدابیر لازمه‌یه مسارعت ایتدی . وهمان مارن واوب وسن نهرلرینك كچیدلرینی طوتدی . اول اثناده پرنس شوارد زمبرغ مارن واوب نهرلرینك یوقارو جهتنه یعنی شومون وبارسور اوب بلده‌لری اره‌سنه بالوصول بلوهرك ورودینه منتظر اولدی . بلوهر دخی سندیزیه‌دن كچه‌رك اوب اوزرینه یوریمكده ایدی . ناپلیون كمال سرعت ایله بلوهرك ارقه‌سنه طولاشه‌رق طرفین كانون ثانیٔ افرنجی اواخرنده پروین بلده‌سی پیشكاهنده لدی التصادف بلوهرك یاننده اوتوز بیك وناپلیونك یاننده اون یدی بیك نفر موجود اولدیغی حالده واقع اولان محاربه‌ده ناپلیون غالب كله‌رك بلوهر رجعته مجبور اولمشدر .

بوصره‌ده شوارد زمبرغ اردوكاهنده قولنقور واسطه‌سیله ناپلیون طرفندن درمیان اولنان مصالحه تكلیفنه صورت قطعیه‌ده نه وجهله جواب ویرلمك لازمكله‌جكی تذكر اولنمقده ایدی . دول متفقه‌نك منافعی مختلف اولدیغندن شرائط اساسیه‌نك تعیینی حقنده اختلافلر ظهوره كلوب نهایت فرانسه‌نك بیك یدی یوز طقسان سنهٔ میلادیه‌سنده مالك اولدیغی حدود ایله قناعت ایلمسی اساس مصالحه اتخاذ اولنه‌رق شاتیون بلده‌سنده برقونغره عقدینه قرار ویرمشلر وبوقراری قولنقوره بیلدیرمشلر ایدی .

بروجه بالا بلوهر اردوسنك رجعتی خبری لدی الورود شوارد زمبرغ انك امدادینه سكردوب ایكی اردو (روتیر) قریه‌سی حوالیسنده برلشدی وبرنقطه‌ده یوز یتمش بیك نفری متجاوز برقوت مجتمع اوله‌رق اوتوز ایكی بیك نفر ایله (روتیر) ده موقع طوتان ناپلیون اوزرینه هجوم ایلدیلر . ناپلیون صباحدن اخشامه قدر مدافعه ایتدیسه‌ده باشه چیقه‌میه‌جغنی اكلایوب شباط افرنجینك برنجی كونی اردوسیله توروه بلده‌سی حوالیسنه چكلدی .

(طرفینك)

طرفینك قوتلری بیننده تفاوت فاحش اولدیغندن ناپلیونك خیرخواهلری لازم کلان فداکارلغی قبول ایله عقد صلحك وجوبنی اخطار ایتدکلرینه مبنی ناپلیون دول متفقه‌نك بروجه بالا شاتیونده قونغره عقدینه دائر اولان تکلیفنی قبول ایدرك قولنقووری مرخص صفتیله شاتیونه کوندردی .

ناپولی قرالی مورا اقدمجه دول متفقه‌یه دخالت واوتوز بیك عسکرله پرنس اوژن اوزرینه یوریمکی تعهد ایلمش اولدیغندن دول متفقه دخی انك حکومتنی تأمین وفقط دائرهٔ حکومتندن سیچلیا بالتفریق اکا بدل کندوسنه نفس ایتالیادن بر مقدار یرك ترکنی تعهد ایلمشلرایدی . بوترك اولنه‌جق یرك نه طرفدن اولدیغی معین ومعلوم دکل ایسه‌ده پاپا ممالکندن اولدیغی ناپلیونك مسموعی اولمغله هم دول متفقه‌یه هم مورایه مشکلات چیقارمق اوزره ناپلیون پاپانك رومایه عودتنه مساعده ایله برابر پرنس اوژنه ایتالیایی تخلیه ایله لیون اوزرینه چکلمسنی امر ایتدی .

اسپانیا حکومت موقته‌سی ناپلیونك مصالحه تکلیفلرینه اهمیت ویرمامش اولدیغندن ناپلیون فرانسه‌ده موقوف بولنان اسپانیا قرالی یدنجی فردیناند ایله عقد مصالحه ایدرك انی اسپانیایه اعاده ایله اوجهتده‌کی عسکرینك اعاده‌سنه امر ویره‌بیلدی . ولدی‌الحاجه پارسی محافظه ایچون تدابیر لازمه‌یه تشبث ایتدی .

ناپلیونك بومثللو معاملاتی ایسه کمال ضعف وحیرتدن نشئت ایدن حرکت مذبوحانه قبیلندن ایدی چونکه دوق دوولینکطون انکلیز واسپانیا عساکرندن مرکب برجسیم اردو ایله فرانسزلره غلبه ایدرك انلری اسپانیادن سوروب چیقارمش وفرانسه اوزرینه یوریمکده بولنمش ایدی حال بویله ایکن فرانسه‌ده موقوف بولنان برقرال مخلوع ایله عقد مصالحه‌دن نه چیقار بونجه وقتلردنبرو تحت توقیف وتضییقده بولنان پاپانك بوصره‌ده تخلیه‌سی دخی اوقبیلدن ایدی .

بوصره‌ده حرکات عسکریه دوام ایلمکده ایدی . متفقلرك ترتیبی ناپلیونی کاه صاغندن وکاه صولندن تضییق ایله پارس اوزرینه یوریمك واوراده فرانسز اردوسنی ازوب بتورمك مطالعه‌سندن عبارت اوله‌رق بلوهر اردوسی مارن نهری اوزرینه وشواردزمبرغ اردوسی سن وآبیون نهرلری اوزرینه توجه ایتمشیدی .

حالبوکه بوایکی اردونك خط حرکتلری یکدیکرندن پك بعید اولمق حسبیله ناپلیون بونلرك آره‌سنه کیروبده ابتدا برینی وصکره دیکرینی اوروب طاغتمق اوزره همان اوتوز بیك عسکر ایله بلوهر اردوسی اوزرینه‌حرکت وشباط افرنجینك اواسطنده لدی‌التقابل انی پریشان ایتدکدنصکره شواردزمبرغ اردوسی اوزرینه یورییوب مونترو محاربه‌سنده بواردونك برفرقه‌سنه دخی غالب کلمکله برهفته ظرفده ناپلیونك

اقبالی تجدد ایدیور کبی کورندیکنه مبنی ناپلیون شرائط مصالحه فرانسه‌نك ناموسنه موافق اولمدیغی حالده قبول اولنمامسنی قولنقوره اشعار ایلمشدر . وبومحاربه‌لرده طوتمش اولدیغی یکرمی بشبیك قدر اسیرلری پارسه کوندروب آلای ایله شهره ادخال اولنمشلردر بونمایش پك چوق اهالینك افکارینه کوزل تأثیر ایلمش ایسه‌ده کرك بوربون خاندانـنك اعادۀ سلطنتنه منتظر بولنانلرك وکرك جمهوریت طرافدارلرینـك برمدتدنبرو الدقلری جسارته ضعف کتوره‌میوب انلر کماکان ناپلیون علیهنه ایشلمکده ایدیلر .

بوصره‌ده دول متفقه طرفـدن تکلیف اولنان متارکه شرائطنی مذاکره ایتمك اوزره ناپلیون طرفندن مرخص تعیین اولنـان قونت دوفلاهویی شباط افرنجینك یکرمی دردنجی کونی توروه بلده‌سی جوارنده کائن لوزیبی قریه‌سنده دول متفقه مرخصلریله برلشوب شرائط متارکه‌نك مذاکره‌سنه کیرشمشلردر .

قونت دوفلاهویی قریۀ مذکوره‌ده شرائط متارکه‌نك وقولنقور شاتیونده شرائط مصالحه‌نك مذاکره‌سیله مشغول اوله طورسونلر . دول متفقه اوروپایی ناپلیونك شرندن قورتارمق تصمیمنده اوله‌رق بومطلبی حاصل ایده‌جك اسبابی صیقی صیقی‌یه بینلرنده مشاوره ایتمکده ایدیلر .

ایشـته بومشورتك نتائجندن اولمق اوزره انکلیز مرخصـنك تکلیف وترتیبی وجهله فرانسه‌یه قارشو انکلتره وروسیه وآوستریا وپروسیا دولتلری بیننده اولان اتفاقك تجدید وتأییدینی وبودولتلرك هربری محاربه دوام ایتدکجه میدان محـاربه‌ده یوز اللیشر بیـك نفر موجود بولندیره‌جقلرینی وبوصورتله حاصل اوله‌جق آلتی یوز بیك نفره اوفق دولتلردن ایستنیله‌جك ایکیوز بیك نفر دخی علاوه اولنه‌رق دول متفقه اردولرینك سکز یوز بیك نفره ابلاغ اولنه‌جغنی وانکلتره طرفندن روسیه وآوستریا وپروسیا بیننده علی‌السویه تقسیم اولنمق اوزره محاربه دوام ایتدکجه سـنوی التی ملیون انکلیز لیراسی اعانۀ نقدیه ویریله‌جکنی حاوی برقطعه عهدنامه امضا اولنمشدر .

فرانسـه ایله وقوعه کله‌جك هرنوع معـاملاتده اتفاق ایله حرکت اوله‌رق دول متفقه‌دن هیچ بری منفرداً مخـابره ومکالمه‌ده بولنمامق وناپلیون فرانسـه‌نك اسکی حدودی ایله اکتفا ایتمدکجه عقد مصالحه اولنمامق خصوصلری دخی بوعهدنامه‌نك شروط مندرجه‌سندن بولنمشدر .

ینه اول مشورتك نتـائجندن اولمق اوزره اسوج قرالی برنادوت قوماندهسـنده

(بولنان)

بولنان اردودن اللی بیك نفری بالتفریق بلوخر معیتنده‌کی قرق سکز بیك نفره علاوه اولنمق خصوصنه قرار ویرلمشیدی .

بلوخر بوکا واقف اولدقده سائرندن مقدم پارسه کیرمك اوزره ایلرویه حرکت ایله سزان بلده‌سی اوزرینه یوریمکه باشلادی . بوصره‌ده مارشال مارمون وموردتیه فرقه‌لری برلشه‌رك مجموعی اون درت بیك نفره بالغ اولدیغی حالده (مو) بلده‌سنی طوتوب کیفیتی ناپلیونه اشعار ایتمشلر ایدی . ناپلیون درحال اون بشبیك عسکرله خفیا نوروه بلده‌سندن حرکت ایدرك بلوخرك ارقه‌سنی کسمك اوزره سواسون بلده‌سی حوالیسنه کلمش وبلوخر اردوسنی محو ایتمك امیدقویسنده بولنمش ایکن بروقعهٔ ناکهانی انی نومید ایلمشدر . شویله‌که : سواسون بلده‌سی بوحوالینك کلیدی حکمنده بولندیغی حالده محافظه‌سنه مأمور اولان قوماندان تفنك پاتلاتمقسزین بوبلده‌یی بلوخره تسلیم ایلمش اولدیغی خبری وارد اولیجق ناپلیون دمبستهٔ حیرت اوله‌رق همان اول قوماندانی تحت محاکمه‌یه آلمش ایسه‌ده چه فائده بلوخر بولندیغی تهلکه‌دن قورتلمش وبروجه بالا معیتنه مرتب اولان اللی بیك نفر دخی واصل اوله‌رق قوتی متزاید اولمشدر . مع مافیه بلوخر اردوسنی شواردزمبرغ اردوسیله برلشمدن اوروب پریشان ایتمك خولیاسیله ناپلیون بلوخرك آرقه‌سنه دوشمش وبرقاچ محلده انك اردوسنه خیلی خسار ویرمش ایسه‌ده ایستدیکی کبی غلبه‌یه نائل اوله‌مدی نوروه‌ده براقمش اولدیغی قوهٔ عسکریه دخی شواردزمبرغك حرکتنه اصلا مانع وحائل اوله‌مدی .

متارکه ایچون بروجه بالا کشاد ایدلمش اولان مکالمه بوصره‌ده نتیجه‌سز اوله‌رق ختام بولوب شاتیون قونغره‌سی دخی کذلك نتیجه‌سز اوله‌رق ختام بولمق اوزره ایدی . وپارسدن وارد اولان اخباره نظراً آرتق دول متفقه طرفندن تکلیف اولنان شروطك قبولی تنسیب وناپلیونك تعندی کندوسنك خیر خواهانی طرفندن بیله تقبیح اولنمقده ایدی .

اول اثناده اسپانیا حدودندن وارد اولان خبرلر دخی ناپلیونه بادیٔ اندیشه ایدی چونکه لورد ولینکطون انکلیز واسپانیا عساکرندن مرکب برقوی اردو ایله فرانسه‌یه کیروب مارشال سولت انك حرکتنه مانع اوله مدیغندن بوردو بلده‌سی انکلیزلرك ید ضبطنه کچمکله قرالیت طرفدارلری بور بونلرك اعادهٔ حکومتنی اعلان ایتمشلر ایدی .

ناپلیون ینه عنادنده مصر اولوب الك صوك تدبیری اولمق اوزره قلعه‌لرده موجود اولان مستحفظلره وارنجه جمع ایله اردوسنی یوز یکرمی بیك نفره ابلاغ ایتمك وپارس

يولنى دشمنلرينه آچيق براغوب وانلرى پارس پيشگاهنه چكوبده مجموع قوتيله آرقه‌لرندن هجوم ايدرك انلرى ايكى آتش آره سنده منهزم ايلمك خصوصنه قرار ويرمشيدى . فقط بوصورتده پارسك هيچ اولمازايسه درت بش كون قدرطيانمسى شرط لازم ايدى . واكرچه اولوقت پارسك اطرافنده استحكام يوق ايسه‌ده ترتيب وانشا ايديلان استحكامات موقته ارقه سنده اوقدر مدت مقاومت اولنه بيلوردى . انجق جنك وجدالدن اوصانمش وراحت واسايشه راغب بولنمش اولان پارس اهاليسنك وبلكه اركان حربيه‌نك احوالى بومقاومتى پكده تأمين ايده ميوردى . مع مافيه يكرمى بيك عسكرله رمس بلده‌سندن ايلرويه حركت واثناى راهده شواردزمبرغ اردوسنه تصادف ايله برمحاربه ايتدكدن صكره يولنه دوام ايدرك مارت افرنجينك اوچنده سمنديزيه بلده سنه ايرشدى . اول اثناده شاتيون قونغره سى برنتيجه‌يه واصل اولمقسزين طاغلمش اولديغندن قولنقور دخى سمنديزيه‌يه كلوب ناپليون ايله كورشدى . ناپليون هرطرفدن عسكرينى بورايه جلب وجمع ايله تدبير سالف الذكرى اجرا ايتمك اوزره صيقى صيقى‌يه ترتيبات عسكريه ايله مشغول اولدى .

بزكه لم پارسك احوالنه .

مارت افرنجينك اون طقوزنده دول متفقه اردولرى پارس حواليسنه واصل اولديلر آوستريا ايمپراطورى پرنس مترنيك ايله برلكده ديژون بلده سنده قالوب اما روسيه ايمپراطورى آلكساندر وپروسيا قرالى كيليوم اردوده ايديلر .

دشمن اردولرينك پارسه تقرب ايتمسى اوزرينه ناپليونك قائممقامى اولان ايمپراطوريچه‌نك تحت رياستنده برمجلس مخصوص عقد ايدلدى . لدى المذاكره ايمپراطوريچه ايله‌رومه قرالى عنوانى حائز اولان اوغلنك پارسدن چيقوب لوار نهرى حواليسنه عزيمت ايتملرينه قرار ويرلدى . بوقرار ايسه ناپليونه مخالف اولان كروهك جسارتنى تزييد ومتفقلرك پارسه دخولنى تسهيل ايده جكى جهتله پك مضر اولوب طاليران دخى بوكا مخالف بولنمش ايسه‌ده اكثريت آرا ايله قرار مذكور موقع اجرايه قونيله‌رق مارت افرنجينك يكرمى طقوزنجى كونى ايمپراطوريچه اوغلى ايله برلكده پارسدن چيقدى . ناپليونك رمس حواليسنده براقمش اولديغى مارشال مارمون ومارشال مورتيه فرقه‌لرى اون بشبيك نفره بالغ اولديغى حالده پارسه رجعت ايتمشلر ايدى .

بونلره پارسده موجود اولان سكز بيك نفر ايله اون بشبيك قدر عساكر مليه منضم اولدقده قرق بيكه قريب برقوت حاصل اوله‌رق پارسده موجود اولان ايكيوز قطعه طوپ ايله متفقلرك ايكيوز بيك عسكرينه بش اون كون قدر مقاومت ايده بيلوردى . ومارت افرنجينك اوتوزنجى كونى دول متفقه اردولرى سن نهرينك صاغندن پارس

اوزرينه

اوزرینه یوریدکارنده مارمون ومورتیه موجود معیتلری اولان قوهٔ عسکریه ایله صباحدن اخشامه‌قدر مدافعه ایتدیلر. لکن مملکتك محافظه‌سی ضمننده هیچ برتدبیر اتخاذ اولنمامش ایدوکندن دول متفقه اردولری سیل کبی پارسك واروشلری اوزرینه هجوم ایتدکارنده مانع اوله‌جق مشکلاته تصادف ایتمدیلر. بوصره‌ده ناپلیون طرفندن برجنرال طولودیزکن پارسه واصل اوله‌رق ناپلیونك پارس اوزرینه حرکت ایتمکده اولدیغنی وهیچ اولماز ایسه ایکی کون قدر مقاومت اولنمسی لزومنی مارشال مارمونه تبلیغ ایتدی. انجق احوال حاضره‌یه نظراً مقاومت ممکن اولمدیغندن مارمون برمتارکه تکلیفیله وقت قازانمق ایستدی ایسه‌ده شواردزمبرغ اکا موافقت ایتمیوب فقط عسکرك سلاحلریله ایستدکلری سمته چیکیله بیلملری شرطیله پارسك تسلیمنه قرار ویردی. ومارشال مارمون ایله دول متفقه مرخصلری بیننده بووجهله برمقاوله نامه امضا ایدلدی. بونك اوزرینه ناپلیونك برادری قرال ژوزف ایله وکلا پارسدن چیقوب ایمپراطور یجه‌نك نزدینه کیتدیلر. پارسده یالکز پولیس ناظری ایله شهر امینی وبرده بعض اعذار وبهانه‌لره مبنی چیقمق ایستمیان طالیران قالدی. بناءً علیه پارسده حکومت یوق کبی اولدی. کیجه مارشال مارمون پارسك تسلیمنه متفرع بعض موادی قرارلاشدرمق اوزره پرنس شواردزمبرغ نزدینه برقاچ ضابط کوندروب ایفای وظیفه ایتمکده اولدقلری صره‌ده ناپلیون پارسه طوغری سکردوب کلمکده ایدی. شویله‌که: جمع ایلمش اولدیغی یوز بیکلك براردونك پارسه طوغری حرکتنی امرایله تعلیمات لازمه‌یی اعطا ایتدکدن صکره بالذات پارسك محافظه‌سنه مباشرت ایلمك واوچ درت کون ظرفنده اردوسنك وروندنه برمنوال سابق قورمش اولدیغی ترتیبی اجرا ایلمك اوزره کمال سرعت ایله پارسه طوغری حرکت ایتمشیدی. پارس حوالیسنه کلوبده کیفیته واقف اولیجق دمبستهٔ حیرت اوله‌رق نه‌یاپه‌جغنی شاشرمش وهمان یکیدن ترتیبات عسکریه‌یه قیام ایتمك اوزره فونتنبلویه عزیمته قرار ویرمشدر. پارس اکر درت کون قدر طیانوبده ناپلیونك اردوسی ایرشمش اولسیدی پارس پیشکاهنده دللرده داستان اوله‌جق برعظیم وقعه ظهوره کله‌جك ایدی. لکن فرانسه اهالیسی جنك وجدالدن اوصانمش اولدقلری کبی ناپلیونك بخت واقبالی دخی کندوسندن روکردان اولمشیدی.

بناءً علیه ناپلیون بروجه بالا فونتنبلویه چکیلوب کیدرکن اشبو بیك ایکییوز یکرمی طقوز سنهٔ هجریه‌سی ربیع الآخرینك اواخرنده یعنی بیك سکزیوز اون درت سنهٔ میلادیه‌سی مارت افرنجیسنك اوتوز برنده ایمپراطور آلکساندر وقرال کیلیوم کمال دبدبه ودارات ایله پارسه کیردیلر. وبونلر پارسه کیررکن قرالیت طرفدارلرینك

تشویقیله پارس اهالیسندن بعضیلرینك یاشاسون قرالمز یاشاسون آلکساندر یاشاسون کیلیوم دیو باغرشملری بوحکمدارلرك مسرتنی قات‌قات زیاده‌لشدرمشدر.
بو ایکی حکمدار پارسه کیردکلری کبی پارسده بولنان طالیران ودیکر ذوات معتبره‌یی جلب ایله مذاکره ایتدکدن صکره همان‌اول کون ارتق ناپلیون ایله مکالمه ایده‌میه‌جکلرینی وانی فرانسه حکمداری طانیمیه‌جقلرینی وفرانسه‌نك اسکی حدودینه طوقنمیه‌جقلرینی وموقت برحکومت تشکیل ایتمك اوزره سناتویی یعنی مجلس اعیانی کشاد ایلیه‌جکلرینی وهرحالده فرانسزلرك انتخاب ایده‌جکلری شکل حکومته معترض بولنمیه‌جقلرینی صورت رسمیه‌ده اعلان ایتدیلر .
فی‌الواقع نیسان افرنجینك برنجی کونی مجلس اعیان طوپلاندی طالیرانك تحت ریاستنده درت اعضادن مرکب برهیئت حکومت موقته تشکیل اولندی وفرداسی ناپلیونك حکومتدن سقوطی اعلان قیلندی .
بوقرارلر هپ طالیرانك وقرال طرفدارلرینك تشویقیله حاصل اولدیغندن شایدکه عسکر ناپلیون ایله متفق‌اولوبده‌ایشك رنکی دکیشور ملاحظه‌سیله انلر بوصره‌ده بیوك خلجان ایچنده ایدیلر . بناءً علیه ادارهٔ حکومتی ناپلیونك تأثیر نفوذندن قورتاردقلری کبی عسکرك دخی هیچ اولمازایسه برقسمنی‌اندن آیرمغه قیام ایتدیلر.
ناپلیون کمافی‌السابق عنادنده اصرار وفونتنبلوده تدارکات عسکریه‌یه بذل اقتدار ایتمکده بولنمش ایسه‌ده اطرافنده بولنان جنراللرك اکثری ارتق مقاومته مجال اولمدیغنی بیان ایتمکده اولملری وعسکردن برمقدارینك دول متفقه طرفنه کچمسی ناپلیونی بتون بتون نومید ایتدیکندن قولنقور واسطه‌سیله دول متفقه حکمدارلرینه مراجعت ایدرك فرانسه حکومتدن استعفا ایده‌جکنی بیلدیرمشدر .
بروجه بالا ناپلیونك استعفاسی معلوم اولیجق پارسده تشکل ایتمش اولان هیئت حکومت موقته ایله دول متفقه ایچون درحال تسویه‌سی لازم اولان ایکی مسئله قالمشیدی . بریسی ناپلیونك وزوجه‌سی ماری لویزایله رومه قرالی عنوانی حائز اولان اوغلنك محل اقامتلرینی تعیین وکندولرینك مدار تعیشلرینی تأمین ایتمك ودیکری فرانسه‌ده بردائمی حکومت تشکیل ایلمك در .
روسیه ایمپراطوری آلکساندرینك ناپلیونه ذاتا حرمت مخصوصه‌سی اولدیغندن بوسایه‌ده بالسهوله اولکی مسئله‌یه شووجهله قرار ویرلمشدرکه ناپلیونه ایمپراطور عنوانی عهده‌سنه قالەرق وانتخاب ایده‌جکی یدی سکز یوزنفر فرانسز عسکرینی برابر آلەرق متصرفلق وحکمدارلق وجهله الباطه‌سی کندوسنه اقامتکاه تعیین وبوجزیره‌نك وارداتندن بشقه فرانسه خزینه‌سندن سنوی کندوسنه ایکی ملیون وهمشیره‌لرینه

(بیدلرنده)

بینلرنده تقسیم اولنمق اوزره کذلك ایکی ملیون وزوجهٔ مطلقه‌سنه برملیون فرانق تخصیص وماری لوییزایله مخدومنه ایتالیاده واقع پارمه وپله‌ژانس دوقه‌لغی وناپلیونك اوکی اوغلی اوژنه برپرنسیپوته توجیه اولنمق اوزره قرار ویرلمشیدی .

البا اطه‌سی قورسیقه جزیره‌سی قربنده برکچوك جزیره درکه حالا ایتالیا دولتی تصرفنده در .

ایکنجی مسئله‌یه کلنجه دول متفقه فرانسه‌نك امور داخلیه‌سنه قارشمق ایستمیوب اوروپانك آسایشنی تأمین ایچون ناپلیونك استعفاسیله اکتفا ایدرك فرانسه‌ده مجددا تأسیس اولنه‌جق حکومتك شکل وشرائطنی فرانسه‌نك مبعوثی مقامنده طوتیلان سناتو مجلسنه احاله ایتمشلرایدی . فرانسه‌ده بولنان متعدد فرقه‌لرك میدانه قویدقلری مختلف ادعالری اره‌سنده طالیرانك تدابیری ثمره‌سی اولمق اوزره فرانسه جمهوریتندن اول حکمران اولان بوربون سلسله‌سنك حکومت مطلقه‌دن فراغت وتنظیم اولنه‌جق شرطنامه‌یی قبول ایتمك شرطیله فرانسه حکمدارلغنده ابقالری قرارلاشدیرلدی .

اول اثناده ناپلیون فونتنبلو سراینده اقامت ایتمکده اولوب کندوسیله متعلقاتی حقنده بروجه بالا قرارلاشدیرلمش اولان شرائطی حاوی تنظیم اولنان مقاوله‌یی امضا ایتمك اوزره قولنقور واسطه‌سیله کندوسنه کوندرلمشیدی . قولنقور فونتنبلویه واروب ناپلیون ایله ملاقات ومقاوله‌نامه‌یی ابراز ایتدکده ناپلیون انی امضا ایده‌جکنی وعد ایلمش ایسه‌ده بونجه وقتدنبرو قوهٔ قاهره‌سیله جهانی لرزان ایدن برجهانکیره کوره برجزیرهٔ صغیره ده محصور قالمق پك آجی برکیفیت اولدیغندن ناپلیون اکا نسبتله مرارت موتی ترجیح ایدرك کیجه برمقدارآفیون روحی ایچمش . خدمهٔ خاصه‌سی کیفیته واقف اولدقلری کبی سکردوب قولنقوره بیان حال ایتمشلر . قولنقورقوشوب ناپلیونك یانه وارمش . بوصره ده برشدتلو قیٔ کلمکله ناپلیونك بقای حیاتنه سبب اولمش . وقولنقورك پك مؤثر تسلیتلری ایله ناپلیونك خلجان قلبنه سکونت کلمش . ومدت قلیله ظرفنده کسب صحت ایدرك مذکور مقاوله‌نامه‌یی امضا ایتمشدر .

بعده ناپلیون البا اطه‌سنه کیتمك اوزره اشبو یکرمی طقوز سنهٔ هجریه‌سی جمادی الاولاسنك اونه مصادف اولان بیك سکز یوز اون درت سنهٔ میلادیه‌سی نیسان افرنجیسنك یکرمنجی کونی فونتنبلو سرایندن حرکت ایتمشدر .

لکن بونجه ییللردنبرو بوقدر قانلر دوکه‌رك عالمی بیخواب وراحت ایتدکدنصکره نهایة الامر فرانسه‌یی بویله برمشوش حالده براغوب کیتمسی فرانسزلرك حدتنی موجب اولمغله اثنای راهده اهالی برقاچ کره ناپلیونی پاره‌لمق اوزره هجوم ایتمشلر ایکن دول متفقه قومیسرلرینك اقداماتی سایه‌سنده تخلیص جان ایدرك اك بیوك دشمنی اولان انکلیزلرك برکمیسنه راکباً البا اطه‌سنه کیتمشدر .

بوصره ده حکومت موقته هیئتی سناتو ایله بالاتفاق اول امرده جمهوریت هنگامنده قتل اولنمش اولان اون آلتنجی لوینك كچوك برادری قائمقام صفتیله رأس حكومته كتوروب مؤخراً انك بیوكی اولان لوبی استانزلاس اون سكزنجی لوبی عنوانیله فرانسه قراللغنه انتخاب اولنمشدر .

بوحال اوزره برعمومی متاركه عقداولنمغله آلمانیا وایتالیا وهولاندا طرفلرنده بولنان فرانسز فرقهٔ عسكریه‌لرینك معاملات حربیه‌سی تعطیل قیلنمش وویانه‌ده اجتماعی قرار كیر اولان قونغره‌ده تفرعاتی مذاكره اولنمق اوزره دول متفقه ایله فرانسه بیننده عقدی مقرر اولان مصالحه‌نك شرائط اساسیه‌سنی مبین جمادی‌الآخره‌نك یكرمنجی ومایس افرنجینك اوتوزنجی كونی برعهد نامه امضالانمش‌در .

بوعهد نامه‌نك اساسی فرانسه‌نك بیك یدی یوز طقسان سنهٔ میلادیه‌سنده مالك اولدیغی حدود ایله محدود اولمسندن عبارت ایدی .

اسپانیا قرالنك اوغلی اولوب مقدما فرانسه‌یه هجرت ایتمش اولان فردیناند بوصره‌ده اسپانیایه كیدوب یدنجی فردیناند نامیله تخته جلوس ایتمشدر .

دول متفقه بووجهله حاصل اولان مظفریتدن فوق العاده ممنون ومنبسط اوله‌رق بوندن صكره موازنهٔ اوروپانك محافظه‌سی ضمننده لازم كلان اصول وقواعدك وضع وتأسیسی ویانه‌ده عقد اولنان قونغره‌یه حواله اولنمشدر .

فرانسزلر ایسه نیچه سنه‌لردنبرو بربرینی قیروب بوقدر قانلر دوكه‌رك جمهوریتی تأسیس ایتدكلری اثناده ناپلیون بوناپارته ظهور وجمهوریتی ایمپراطورلغه تحویل ایتدكدن بشقه جهانكیرلك یولنده بونجه قانلر دوكدكدن صكره البااطه‌سنده منفیا اقامته مجبور اوله‌رق فرانسه اسكی قرالیت حالنه عودت ایتمش ودوكیلان قانلر وچكیلان محنت ومشقتلر هپ هبا اولوب كیتمش‌در . بناءً علیه ناپلیون الباطه‌سنه كیدركن اهالی بروجه بالا انی اعدامه قیام ایتمشلر ایدی . مع مافیه ناپلیونك (قوت ناپلیون) نامیله تنظیم ایتدرمش اولدیغی قانونلر فرانسه‌ده انك نامنی ابقا ایتمشیدی . وبرده جمهوریتدن اول فرانسه قراللغی حكومت مطلقه ایكن بوكره حكومت مشروطه اولمسنه قرار ویرلمش اولدیغندن بوراسی فرانسزلره مدار تسلیت اوله‌بیلوردی .

لكن اون سكزنجی لویی برچوق مذاكراتدن صكره سناتونك تنظیم ایتمش اولدیغی (شرطنامه) قانون اساسی‌یی قبول ایتمكله برابر اهالینك حقوقی حریتارینی تقلیل وتنزیل ایچون هیچ برفرصت قاچرمازدی . ومقدما فرانسه‌دن فرارایدن واكثری اصلزادكان كروهندن بولنان مهاجرلر فرانسه‌یه عودت ایله قرالك اطرافنی آلوب

(باشلوجه)

باشلوجه منصب ومأموریتلری ضبطه چالیشورلر وقرالی حکومت مطلقه اجراسنه تشویق ایدرلر ایدی . قرال دخی انلره میل ایله رأس مأموریتلرده انلری استخدام ایدر اولدی .

ایشته شوحاللر فرانسه اهالیسنك پك زیاده نفرتنی موجب اولەرق ناپلیونك ایامنی تمنی وانك زماندەکی شانلو اجراآتی یاد ایلمکه باشلادیلر . بناءً علیه فرانسزلرك ناپلیون حقنده اولان عداوتلری برقاچ آی ظرفنده محبته متحول اولیویرمشدر .

ناپلیونك الباطەسنه اعزامندن صکره اون آی قدر اوروپا بوحال اوزره قالدی . بومدت ظرفنده اوروپاجه الڭ مهم ایش ویانه قونغرەسنك مذاکراتی ایدی . چونکه آندن صکره دول اوروپانك معاملاتی بوقونغرەده وضع اولنەجق اصول اوزره بنا اولنەجق ایدی . بناءً علیه هرکس ویانەده جریان ایدن مکالماتك نتیجەسنه منتظر ایدی .

ناپلیونك دولتعلیه حقنده مقدم ومؤخر وقوعه کلان معاملات تحقیریەسندن ومعلوم اولان نیات مضرەسندن ناشی دول متفقەنك مظفریتندن دولتعلیه بالطبع حصەدار مسار اولمشیدی . لکن امور داخلیەسیله مشغول اولدیغنه مبنی اوروپا ایشلرندن بیکانه طورەیوردی . یوقسه ویانه قونغرەسنده دولتعلیەنك برمأموری بولنسیدی دولتعلیه دخی اوروپا موازنەسنه داخل اولەرق راکوزەنك کمافی السابق دولتعلیه حمایەسنده براغلسی مأمول ایدی دیو پولتیقەشناساندن بعضیلری اولوقت ایش باشنده بولنان وکلای دولتعلیەیی تخطئه ایدرلر . فیالواقع دولتعلیه اولوقت دول متفقه ایله متفقانه حرکت ایله کندوسنی دول اوروپا صرەسنه قویمش اولسیدی بعده سلطان عبدالمجید خان حضرتلرینك عصرنده پولتیقەجه طوتدیغی موقعی دها اولوقت طوتمش اولوردی لکن دولتعلیەنك امور داخلیەسی اولوقت اوقدر مشوش ایدیکه کوز آچەجق وقتی یوق ایدی . نتەکیم وقایع آتیەدن معلوم اولور .

* وقایع داخلیه *

بالاده بیان اولندیغی اوزره دولتعلیه روسیەلو ایله عقد مصالحه ایدرك غائلهٔ سفریەدن خلاص بولدیغنه ودول متفقه ایله ناپلیون بیننده ظهوره کلان محاربەلرده بی طرف اولدیغنه مبنی دول متفقه اردولری فرانسه حدودینی تجاوز ایله پارسه طوغری کیدرکن صدر اعظم وسردار اکرم بولنان خورشید پاشا اردوی همایون ایله روم ایلیدن عودت ایدرك استانبوله کلیوردی .

شویله که : اشبو بیك ایکیوز یکرمی طقوز سنەسی محرمنك اوچنجی کونی اردوی

همايونى استقبال ايچون سلحدار شهريارى آلاى والاوديدبهٔ بى همتا ايله سراى همايوندن حركت واردوى همايون جانبنه عطف عنان عزيمت ايتمشيدى . محرمك يكرمى اوچنجى بازار كونى خورشيد پاشا ورجال دولت داود پاشا صحراسنه واصل اوله‌رق اول كيجه داود پاشا سراينده بيتوتت ايله فرداسى بازار ايرتسى كونى شيخ الاسلام درى زاده عبد الله افندى وقائممقام رشدى پاشا وقپودان پاشا واقدمجه معدن امينى نصب اولنان مصطفى پاشا وعلما ورجال دولت برقاعده داود پاشايه واروب اردوى همايونى استقبال واورادن آلوب آلاى ايله درون شهره ادخال وصدر اعظمى سورغوجى ايله حضور همايونه ايصال ايتديلر وجمله‌سنه الباس خلعت بيورلدقدن صكره يرلو يرينه كيتديلر .

اول كون سراى همايوندن عودت اولندقده سيرجيلر ايچنده بعض كسان قائممقام پاشايى (سن اهل عرضى صيانت ايدردك شمدى بزى براغوب نره‌يه كيده‌جكسين) يوللو القشلامشلر . صدراعظم بونى ايشتدكده متأثراولمش . شانى زاده‌نك تحريرينه كوره بوكيفيت قائممقام پاشانك اعداسى طرفندن تعليم ايله ياپديرلمش برصنيعه اولمق كركدر لكن صدر اعظم انى قائممقام پاشا طرفندن تحصيل صدارت ايچون ياپدرلمش اولمسنه حمل ايله همان نفينى عرض ايتديكندن قائممقام پاشا كليبولى‌يه نفى اولندى وعهده‌سنده بولنان اناطولى ايالتى كليبوليده مقيم اولان قائممقام سابق احمد شاكر پاشايه توجيه قلندى .

ينه اول كون معدن امينى مشار اليه مصطفى پاشا دخى جانب مأموريتنه كيتمك اوزره اسكداره كذار ايلدى .

خداوندكار سنجاغى متصرفى عزيز پاشانك وفاتى خبرى خلال محرمده وارد اولمغله كتخداسى الحاج مصطفى پاشايه رتبهٔ وزارتله وخداوندكار سنجاغى الحاقيله قوجه‌ايلى سنجاغى توجيه بيورلمشدر .

صفرك اونجى كونى تحفه شارحى سيد الحاج احمد حياتى افندى التمش درت ياشنده اولديغى حالده طى طومار حيات ايدوب اسكدارده سيد احمد دره‌سى نام محلده دفن اولندى . اول عصرك فضلاسندن ايدى . رحمة الله عليه

وقايع غريبه‌دن اوله‌رق اواسط سفرده اسبق سلحدار شهريارى اسلام اغانك برفرزندى طوغوب مقعدى برزارايله مسدود بولنمقدن ناشى براستاد جراح عمليله آچلمسى لازم اولديغى حالده برجاهل كمسنه نشترايله فتح ايده‌يم ديرايكن باغرصغنى جرح ايتمكله اوچ كون مرورنده فوت اولمشدر .

محاربه سببيله جسم دولتده آچيلان ياره‌لره مرهم اولمق اوزره دولتعليه اصلاحاته

اعتنا واهتمام ایتمکده اولوب بوایسه اوامر سلطنت سنیه‌نك هر یرده کرکی کبی انفاذینه موقوف اولدیغندن داخلا وخارجا سرکش ومتغلبه کروهنك تربیه‌سنه موقوف ایدی . بناءً علیه اهل عرضك محافظه‌سیله بی ادبانك تأدیبی اهم واقدم کورلمشیدی . ایشته بوقبیلدن اوله‌رق یکیچری اغاسی سید محمد اغا کروه اهل فساددن برقاچ اوسته‌لری اعدام ایتمك ایستیوب قول کتخداسی ایسه بوکا مانع اولمغله اوائل ربیع الاولده قول کتخداسی لمنی اطه‌سنه نفی ایتدردکدن صکره اول اوسته‌لری دخی اعدام ایلمشدر .

سلاطین جنکیزیه‌دن حلیمکرای سلطان دوز سلیم خانیدنبرو درسعادتده اقامت وشعر وانشایه مواظبت واستانبول ظرفاسیله الفت وانسیت اوزره ایکن مقدما رامز پاشانك سوقیله سواحل طونه‌یه مأمور قیلنان بهادر کرای خان معیتنه قالغایلق پایه‌سیله کوندریلوب بعد المصالحه استانه‌یه عودت ایله کما فی السابق خانه‌سنده اقامت ایلمشیدی . بویله بیوك پایه اصحابندن بولنان سلطانلرك دار السلطنه‌ده اقامتلری ایسه اصول مرعیهٔ دولتعلیه‌یه منافی اولدیغندن فیما بعد ویزه‌ده تخصیص قیلنان چفتلکنده اقامت ایتمك اوزره اوائل ربیع الاولده اول طرفه کوندرلدی .

ربیع الاولك اون بشنجی کونی اجرا اولنان توجیهات علمیه‌ده سلیمانیه مدرسلرندن وقعه نویس عاصم افندی‌یه سلانیك مولویتی توجیه بیورلدی . وبواثناده افندیٔ مومی الیهك اتمامنه موفق اولدیغی ترجمهٔ قاموسك طبع وتمثیلنه ابتدار ایدلدی .

ینه بواثناده سرای جدید همایون کتابخانه‌سی خواجه‌لغی محلول اولمغله سرای جدید همایونده خزینه اوطه‌سی خواجه‌سی اولان مشهور کلیسی قدسی افندی‌یه توجیه بیورلدی . وانك یری سرای غلطه کتابخانه خواجه‌سی اقشهرلی عمر افندی‌یه ویرلدی که دور عبد المجید خانیده خواجهٔ شهر یاری اولان مشهور عمر افندیدر انك یری دخی سرای غلطه‌ده اورته اوطه خواجه‌سی کوتاهیه‌لی محمد افندی‌یه وانك یری مشاهیر علمادن اتمکجی زاده حافظ احمد افندی‌یه احاله ایدلدی .

درسعادتده درسعام خواجه‌لرندن عثمان افندی زاده دلی امین افندی ایله مصنف افندی دیو معروف اولان دیورکلی عثمان افندینك ترفیع رتبه‌لری حقنده خط همایون صادر اولمغله هر رتبه‌لرینه تقدیم اولنه‌رق مدت یسیره ظرفنده امین افندی حلب ومصنف افندی قدس شریف ملاسی اولمشلر ایدی . ایکیسی دخی اول عصرك فحول علماسندن اولوب انجق خدمات شرعیه وسائره‌ده بولنمدقلرندن ناشی امور حکومتدن بی بهره ایدیلر . بناءً علیه قدسده ظهوره کلان کلیسا تعمیری مسئله‌سنده مصنف افندینك اطوار وحرکات نابجاسنه دائر محلندن وارد اولان معروضات اوزرینه یکرمی

سکز سنه‌سی شوالنده عزل و نفی اولنمشیدی . دلی امین افندی ایسه ذاتا دلشکن وچکشکن بر ذات اولوب حلبه کیده‌لیدنبرو علما واشراف بلده یی تجهیل وتحقیر وحلب والیسی عوام ناسه اولنه‌جق معامله ایله دلکیر ایتمکده اولوب علم وفضلنه حرمةً مدت عرفیه سنك انقضاسنه قدر صبر وتحمل ایتمك فکرنده بولنمشلر ایسه‌ده خواجه افندی کیتدکجه آزتمش حتی بر کون محکمه‌ده کتاب ایله حلب مفتیسنك باشنه ضرب ایتمش اولدیغندن علمای بلده بیننده بر وقعهٔ کریهه تحدث ایتمك ملحوظ اولمغله لزوم عزلی حقنده محلندن محضر وانها کلدیکنه مبنی اودخی اشبو یکرمی طقوز سنه‌سی جمادی الاولاسنده عزل ایله طوسیه‌یه نفی اولندی .

قدس ملاسی موسی افندی فی الاصل قدس محکمه‌سی کاتبی اولوب خدمه وکتبه‌یه استیلاسی سببیله محکمه‌دن طرد ودفع اولنمغله دونوب طولاشه‌رق درسعادته کلوب شیخ الاسلام عصره چاتمش وکچن سنه بر تقریبله قدس مولویتنی استحصال ایتمش ایدی . قدس شریفه واردیغنده ماجراسی اولنلردن اخذ انتقامه قیام ایتمکله حقنده وارد اولان شکایتلر اوزرینه اودخی بواثناده قدسدن نفی واجلا قیلندی .

جلد تاسعده بیان اولندیغی اوزره باباپاشا ایله برلکده روسیه‌یه اسیر اولان آچیق باش نام شخص بعدالمصالحه درسعادته عودت ایده‌لیدنبرو ایاصوفیه جامعنده اقامت وبیتوتت وهر کون عقد جمعیت وعظ ونصیحت ایله مانند هوام اولان عوام ناسی باشنه طوپلایوب وزرا وکبرا حقنده بر طاقم ترهات بی معنی تفوهیله اذهان ناسی اخلال واحوال حاضره‌نك فنالغندن بحثله بو حاللری کورمکدن ایسه هجرت اولی اولدیغندن قدرتی اولسه واروب مجاور بیت‌الله اولمق آرزوسنده بولندیغنی علاوهٔ مقال ایده کلدیکندن اواخر جمادی الآخره‌ده جانب حجازه نفی اولنمغله آرزوسی حصوله کتورلمش اولدی .

اواسط ماه رجبده رئیس الکتاب غالب افندی وتذکرهٔ ثانی حمید بك ومالکانه خلیفه‌سی امین افندی نفی وتغریب اولنه‌رق بکلکجیء دیوان همایون سیدا افندی رئیس وبکلکجی کیسه‌داری رمزی افندی بکلکجی اولدی .

مومی الیهمك نفیلری مشربلرینك مزاج همایونه مخالف اولمسندن ناشی ایدوکی شانی زاده تاریخنده محرردر . ظن فقیره کوره نفیلرینك سبب اصلیسی اولوقت مستشار سلطنت اولان حالت افندینك مزاجنه مخالف بولنملری وعلی الخصوص غالب افندینك اکا رقابت ایده‌بیله‌جك ذواتدن بولنمسی خصوصی اولمق کرکدر .

خداوکاندر سنجاغی متصرفی اولان الحاج مصطفی پاشا اول اثناده بقیة السفها اولان قارجی نام سراشقیا ایله لدی المقاتله غالب کله‌رك مرقومی اعدام ایلمشدر .

سیواس والیسی باباپاشانك دخی بواثناده استیصالنه مأمور اولدیغی اشقیادن مبرد نام

شقی روم قلعه‌لی بکر بك نام شخصه التجا واودخی انی تصحب ایله روم قلعه‌ده اخفا ایتمشیدی. تیمورلنك هریرده اوکنه کلان قلعه‌لری منجنیق ایله تخریب واستیلا ایده‌کلش وحتی حلب قلعه‌سنی دخی بوطریق ایله ضبط ایلمش اولدیغی حالده روم قلعه‌یی ضبط ایده‌مامش اولدیغی جهتله محلی اهالیسی بوکا کمسنه ظفر یاب اوله‌ماز ظن ایدرلردی ومؤخراً ایجاد اولنان باروتك قوتی تیمورك منجنیقلرندن زیاده اولدیغنی دوشونمزلردی بابا پاشا ایسه قلعهٔ مرقومه اوزرینه واروب اوچ طرفندن لغم حفر ایدرك تضییقه مبادرت ایتدکده بکر بك کندی یقه‌سنی قورتارمق اوزره مبردی تسلیم ایلمش ایسه‌ده بابا پاشا حصر وتضییقدن فارغ اولمیوب بکر بك دخی مقاومتدن عاجز اوله‌رق قلعه ضبط ایله کرك بکر بك وکرك عونه‌سندن اولان چند نفر اشرا اله کچورلمش وجمله‌سی اعدام ایدلمش وقلعه‌نك دیوارلری طوپ ولغمدن خراب اوله‌رق فیمابعد ایشه یاراریری قالمدیغندن درون قلعه‌ده بولنان اهل عرض کروهنك مال وعیاللرینه اصلا ضرر اصابت ایتمیه‌رك خارج قلعه‌ده واقع مأوای قدیملرینه اسکان ایدلمش واول حوالینك امن وآسایشی مطلوب وجهله حصوله کتورلمش اولدیغی خبری خلال رجبده درسعادته وصول بولدی .

شعبانك یدنجی کونی شهزاده سلطان احمد مهد آرای شهود اولدی برهفته طوپ شنلکی ایدلدی .

برسنه مقدن ترسانهٔ عامره پیشکاهنده انشاسنه مباشرت اولنان محمودیه نام اوچ انبارلو قالیون همایون که بو وقته قدر انشا اولنمش اولان قالیونلرك اك جسیمی ایدی بواثناده ختام بولمغله شعبانك یکرمی ایکنجی اثنین کونی سلطان محمود خان عدلی حضرتلری تخت کمیسنی تشریف ایله منجملر طرفندن تعیین اولنان وقت مسعودده قالیون مذکورك بحره انزالنه مبادرت اولندقده برمقدار یورییوب نصفی دکزه داخل اولدیغی حالده فوق‌العاده آغرلغی حسبیله مکث ایدرك اول کیجه علی حاله قالدی منجملر بونی همان احتراق عطارده حمل واسناد ایله دوچار اندیشه وافکار اولدیلر ایسه‌ده فرداسی موانعی رفعله کاملاً وسالماً دریایه ایندیرلدی .

رمضان مبارکك اونجی جمعه کونی سلطان محمد تولد ایتمکله برهفته طوپ شنلکی ایدلدی .

جلد تاسعده بیان اولندیغی اوزره یکیچریلرك ابرامیله اصدار بیورلمش اولان فرمان عالی موجبنجه تکه متسلمی حاجی محمد اغا قاضی پاشا اوزرینه مأمور اوله‌رق بینلرنده محاربات عدیده وقوعندن صکره قاضی پاشا اعدام اولنمغله کلیتلو

اموالی محمد اغا یدنده قالمش اولدیغندن بالدفعات طلب اولندقجه لیت و لعل ایله امرار وقت ایدر وبلکه قوهٔ عسکریه‌سنه کوکنوب سرکشلك وادیسنه کیدر ایدی . بو جهتله اوزرینه سوق عسکر اولنمق مصمم ایکن حتف‌انفه فوت اولمغله اموال مزبوره اوغلی ابراهیم اغادن طلب اولندقده او دخی (الولد سرابیه) حکمنجه پدرینك اثرینه اقتفا ایتمکله کچن یکرمی سکز سنه‌سی خلالنده اوزرینه قونیه والیسی قائممقام اسبق چرخه‌جی علی پاشا مأمور اولمش ومیانه‌لرنده برقاچ دفعه محاربه وقوع بولمش ایسه‌ده علی پاشانك سوء اداره‌سی آثارندن اوله‌رق معیتنده‌کی طوائف عسکریه اهالینك عرض واموالنه تعرض ایدر اولدیغندن اهالی مدافعه‌یه قیام ایتمکله علی پاشا بوزیلوب رجعت ایتمشیدی . بو ایسه باعث انفعال سلطانی وقائممقاملغی زماننده کوریلان بعض اطوار وحرکات نابجاسی خاطر نشان جهانبانی اولمغله اشبو یکرمی طقوز سنه‌سی محرمنك اوائلنده وزارتی رفع وکندوسی لیمنی جزیره‌سنه نفی اولنوب تکه سرعسکرلکی قپودان دریا خسرو پاشایه احاله وقرمان ایالتی رتبهٔ وزارتله درکاه عالی قپوجی باشیلرندن ملك احمد پاشا زاده عبدالله بکه توجیه بیورلدی .

قپودان پاشا دونمای همایون ایله اول حوالی‌یه واروب قره‌یه چیقدقده مرقوم تکه‌لی اوغلی ابراهیم مقابله‌یه قیام ایلمش ایسه‌ده اهالی استیمان ایتمکله مرقومك اخذ وکرفت اولندیغی خبری درسعادته واصل اولیجق قپودان پاشانك خدمتی قرین تحسین وآفرین پادشاهی اوله‌رق معیتنده‌کی علائیه سنجاغی متصرفی وزیر علاءالدین پاشایه ومیرمیرانلره وسائر رؤسایه خلال رجبده خلعتلر کوندرلدی . ومرقوم ابراهیم اعدام اولنمغله کرك کندوسنك و کرك پدرینك مخلفاتی ضبط ایله بیت‌الماله ایصاله اعاظم رجال دولتعلیه‌دن سابقا ترسانهٔ عامره امینی سید محمد وحید افندی مأمور اولدی . وتکه سنجاغی اوته‌دنبرو اشبو تکه‌لی اوغللری خاندانی اللرنده اولدقدن بشقه بونلر تغلباً انطالیه‌یی دخی ضبط واداره ایتمکده اولدقلری جهتله بونلردن بر فردك اورالرده ابقاسی جائز اوله‌میه‌جغندن قوم وقبیله‌لریله سلانیك طرفنه نقللری ایچون وحید افندی‌یه خطاباً امر عالی یازلدی .

شوالك بشنجی کونی اجرا اولنان توجیهاتده مشارالیه وحید افندی‌یه بارتبهٔ وزارت محصلاق وجهله تکه وحمید سنجاغی توجیه ایدلدی . بو صورتله وحید افندی معادات اقران خوفندن قورتلدی رقباسی دخی انك طشره آتلمسیله خوشنود اولدی .

بو صره‌ده سلستره ایالتی دخی کلیبولیده مقیم اولان قائممقام سابق رشدی پاشایه

احسان بیورلدی . درت آی مقدم صدر اناطولی اولان مصاحب بکر اغا زاده محمد امین افندینك مزاج معصومانه‌سی نزد شیخ الاسلامیده وقع ووقار صدارته منافی کورلمکله شوالك یدنجی کونی عزل ایله یرینه استانبول پایه‌لولرندن مشهور شیطان امین افندی اناطولی قاضیعسکری اولدی . اغا زاده امین افندی دخی منصبی شیطان شرینه اوغراتدق دیه‌رك ایو بده بوستان اسکله‌سی جوارنده واقع ساحلخانه‌سنه چکلدی .

اوائل ذی القعده ده سلطان احمد جامع شریفی قربنده جبه جیلر قوللغی جوارنده کیجه‌دن براغلمش آغزی قپالو برفوچی بولنوب صاحبی اولمدیغندن آچلدقده ایچنده برمقتول آدم جسدی کورلمکله جبه جی باشی اغایه وانك طرفندن باب عالی‌یه خبر ویرلدی . همان برقاعده استانبول قاضیسی طرفندن مأمورلر ارسال ایله کشف وتحقیق ایتدیرلدی . اکینلی صراف دیو معروف اولان برارمنی صراف اولدیغی آکلاشلدی . لکن قاتلی بولنه مدی وسبب قتلی بیلنه مدی . بناءً علیه تحریات وتجسسات شدیده‌یه کیریشلدی نهایت مرقومك اوجاق بازرکانی اولان یهودی ایله‌کلیتلو اخذ واعطاسی اولدیغندن وامارات سائره دن یهودی اول قوللق چورباجیسنه رشوت اعطاسیله بوجنایتی اجرا ایتدرمش اولدیغی آکلاشلدی وهمان یهودی نفی وچورباجی اعدام ایدلدی .

بالاده بیان ایتدیکمز وجهله اوچ قولدن صرپستانه کیریله‌رك بلغراد قلعه‌سیله قلاع سائره ضبط ایدلمش وصربلر استیمان ایتدکلرندن حقلرنده عفو عمومی اعلان ایله رأی وامان ویرلمش ایدی . صربلر بتون بتون استقلال داعیه‌سنده اولوب روسیه‌لونك آرزوسی دخی بو ایدی لکن روسیه ایمپراطوری آلکساندر ناپلیون ایله جنکه کیریشه‌جکی اثناده دولتعلیه‌نك مصالحه‌یه موافقت ایدیویرمسندن طولایی متشکر اولدیغنه وبو اثناده بروجه بالا اوروپا ایشلریله مشغول بولندیغنه مبنی صربلری تصحب ایتمکله برابر دولتعلیه‌یی قیرمق ایستمیوب صرپستان ایشنك بالتدریج حصوله کتورلمسی فکرنده ایدی . عصات صربیه ایسه صرپستانك استقلالنی فعله کتورمدکجه راحت طورمامغه قرار ویرمش اولوب ایزلاو اتحادی قومیته‌لری دخی اکا مساعد بولنمغله تکرار درت بش بیك قدر اشقیا تجمع ایدرك چاچقه قصبه‌سنی محاصره ایلمشلردر . بوخبر درسعادته واصل اولیجق همان صرپستان جوارنده بولنان میر میرانلر وسائر رؤسانك الغار ایدرك بلغراده کیتملری ایچون بواثناده اوامر علیه یازلدی .

روم ایلیده بروجه مشروح صرپستان اختلالی باشلوجه برغائله اولدیغی حالده عربستان طرفنده دخی متعدد غائله‌لر وار ایدی .

شـویله‌که : بر مدتدنبرو تونس وجزائر اوجاقلری بیننده ظهوره کلان شقـاق وجدال منتج‌قتال اوله‌رق براً وبحراً طرفین بر بری اوزرینه هجوم ایدر ولدی‌السؤال هر بری سببیتی دیکرینه عطف ایلر ایدی .
ایشك ایچنه اجانب دخی قارشمغه باشلادی . وایش کیتدکجه کسب جسامت ونزاکت ایلدی . بناءً علیه اصلاح ذات البین ایچون خلال ذی‌الحجه‌ده برفرقتین ایله مخصوص مأمورلر کوندرلدی .
وبغداد والیسی سعید پاشا بعض‌قرناسنك سعایتی اوزرینه اقدمجه دفتردار داود افندی‌یی عزل ایله یرینه دفتردار سـابق الحاج محمد سـعید بکی دفتردار نصب ایتمشیدی . بو اثناده ایسه الجزیره وشامیه عشـائری علم افراز عصیان وعلی الخصوص خزاعل وزبید قبیله‌لری وعشائر نجدیه‌دن اولان الجربا والظفیر عربانی سالك وادیء طغیان اوله‌رق حله ونجف وکربلا طرفلرینه تسلط ایلدکارندن بشقه جانب حکومتدن کوردکاری رخاوتدن ناشی شماروب قصبهٔ کاظمیه‌یه قدر اطالهٔ دست تعدی ونجف وکربلایی تضییقه تصدی ایلدی . بوصورتله امنیت طرق ومسالك بالکلیه منسلب اولدی‌وکربلامحصورقالدی. حالبوکه بوسنه‌ایراندن قرق بیك قدر زوارکلوب ایران شـاهنك حرمی دخی برلکده بولنمغله بغداده توارد ایدن فریاد نامه‌لر سـعید پاشایی تلاشه دوشوردی وهمان داود افندی‌یی تلطیف ایله باشبوغ نصب ایدرك خلال ذی القعده‌ده بغداددن چیقـاردی . داود افندی درحال اولطرفه واردی زوار ایران ایله شاهك حرمنی محاصره‌دن قورتاردی وسالماً بغداده کوندردی .
حجاز ومصرك احوالنه کانجه امیر مکهٔ مکرمه شریف غالب افندی حضرتلری مقدما وهابیلر ایله خیلی محاربه‌لر ایلمش ایسـه‌ده وهابیلر غلبه وحرمینی اسـتیلا ایتمکله اودخی مماشات ومدارایه مجبور اولمش وبعده محمد علی پاشـا جانب حجازه قوهٔ کافیه سوق ایتدکده اودخی‌مادةً ومعنی معاونت ایلمش‌ایدی . بوکره محمد علی پاشا مکه‌یه وارمش واکا تأمینـات ویرمش اولدیغندن اودخی اره صره کرك محمد علی پاشـا وکرك اوغلی توسون پاشـا ایله ملاقات ومصاحبت وایجابنه کوره مذاکرهٔ مصلحت ایلردی . محمد علی پاشا ایسه عربستانده اکمال نفوذ ایچون آنی مکه‌دن قالدیروبده یرینه شرفادن لین‌الجانب برینی نصب ایتدیرمك مقصدیله مشار الیهك شمدی وهابیلره مخالفتی صوری اولمق احتمال وملاحظه‌سنی درمیان وتبدیلنی انها واستیذان ایدرك آلدیغی مأذونیت اوزرینه اوغلی توسون پاشا غالب افندی‌یی برمعتاد نزدینه دعوت ایدوب کلدکده سزی دولتعلیه ایستمش جانب رومه کوندره‌جکز دیمسی اوزرینه او دخی سمعاً وطاعةً کیدەیم فقط اوچ کون مهل ویریکزایشلرمزی تسویه ایدەیم

دیمش ایسه‌ده اکا وقت یوقدر جده ایسکله‌سنده سفینه تشریفکزه منتظردر دیه‌رك همان کندوسی واوچ نفر اوغللری ایله خواص خدامی جده‌یه واورادن جانب مصره ارسال ویرینه شریف سرورك اوغلی شریف یحیی مکهٔ مکرمه امارتنه انتخاب قیلنمش وجده کمرکندن شریف غالبك آدمی قالدیریلوب یرینه محمدعلی پاشا طرفندن برمأمورقونیله‌رق کمرك حاصلاتی جانب میری‌یه آلنمش وشریف غالبك جمیع اموالی ضبط ومصادره اولنمشدر . واشبو یکرمی طقوز سنه‌سی محرمنك اون یدیسنده غالب افندی مصره وصول بولمش ومتعاقباً جاریه‌لریله حرمی دخی کلمش وبو اثناده حجاج مصر ایله محمل شریف دخی مصره واصل اولمشدر . شریف غالب افندینك سلانیکده اقامتی تنسیب بیورلمغله انی مصردن سلانیکه نقل ایتمك اوزره درکاه عالی قپوجی باشیلرندن مصطفی بك خلال ربیع الاولده درسعادتدن جانب مصره ودیکر برقپوجی باشی دخی امیر لاحقه منشور کوتورمك اوزره جانب حجازه کوندرلمش وشریف غالب افندینك بروجه بالا مضبوط اولان اموالنك دفتری حضور همایونه عرض اولندقده کافهٔ اموالنك کندوسنه رد واعاده‌سی فرمان بیورلمش اولدیغندن مصطفی بك مصره واصل اولدقده شریف مشار الیهك اموال واشیاسی کندوسنه تسلیم اولندقدن صکره شعبانك اون طقوزنده مصطفی بکه ترفیقاً وبولاقدن کمی‌یه ارکابا سلانیکه اعزام اولنمشدر .

بو اثناده وهابیلرك اولوسی اولان سعودك وفاتیله یرینه اوغلی عبداللهك کچمش اولدیغی خبری دخی آلنمشدر .

محمدعلی پاشانك شریف غالبی حجازدن تبعید ایلمسی اول حوالیده نفوذینی تأیید وتوسیع ایچون اولوب حالبوکه شریف مشارالیه حقنده وقوع بولان معاملهٔ شدیده‌سندن طولایی طوائف عربان دلکیر اوله‌رق طرف بطرف عصیانلر ظهورایتمکه باشلادی . حتی طوسون پاشا ایله عابدین بك طائف جهتنه حرکت ایدرك تربه ناحیه‌سنده عربان ایله سکز کون ممتد اولان محاربه‌لرنده مظفر اوله‌میوب خائباً وخاسراً رجعته مجبور اولدقلرندن محمد علی پاشا مصردن یدی بیك قدر عساکر جدیده ایله حسن پاشانك جانب حجازه عزیمتنی امر ایتمکله حسن پاشا خلال جمادی‌الاولاده ترتیب اولنان فرقهٔ عسکریه ایله عزیمت ایتمش ومتعاقبا دلیل باشی حسین بك دخی سواری عسکریله براً کذلك جانب حجازه کیتمش در .

بو اثناده مصره ورود ایدن مغاربه حجاجی ایچنده طرابلس بکلر بکیسنك اوغلی بولنوب معیتنده ایچه عسکر دخی وار ایمش .

رمضانك اون دردنجی جمعه ایرتسی کونی محمل شریف برمعتاد آلای ایله مصردن چیقارلمشدر .

بوسنه محمدعلی پاشانك حرمی امینه خانم افندی دخی حجه نیت ایلمش اولدیغندن ابراهیم پاشا آنی تشییع ایچون مخصوصا صعیددن مصره کلمشیدی . بوخانم افندی ابراهیم وتوسون واسماعیل پاشالر ایله ایکی همشیره‌لرینك والده‌لری اولان بیوك خانم افندیدرکه قواله‌ده ایکن انلری طوغوروب محمدعلی پاشایه اوراده بش اولاد یتشدرمش ایدی .

بناءً علیه محمل شریفك خروجی کونی خارج باب‌النصره چیقدقده اوغللری ابراهیم واسماعیل پاشالر ایله دامادلری اولان جیزه حاکمی محرم بك ودفتردار محمد بك دخی تشییع ایچون برابر چیقمشلر ایدی . رمضانك اون آلتنجی کونی خانم افندی سویش طریقیله حجازه عزیمت ایتمش وخزینه‌دار بوناپارته احمد اغا دخی معیتی مأموریتیله برلکده کیتمشدر .

خیلی سنه‌لردر حج یوللری مسدود اولدیغی حالده اقدمجه حرمینك خوارجدن تخلیص وتطهیر اولندیغنه دائر هرطرفه تبشیرنامه‌لر کوندرلمش اولدیغنه مبنی بوسنه روم ایلیدن واناطولیدن پك چوق حجاج کیدوب مصرده مجتمع اولمشلر ایدی . بو اثناده ایسه‌پیدر پی بحراً مصردن جانب حرمینه سوق عسکر اولنمقده اولدیغندن حجاجك رکوبنه کافی کمی بولنمدیغی وسویش محافظی طرفندن ترتیب اولنان کمیلره فوق العاده آغر اجرت ایستندیکی جهتله حجاجك کیمی مصرده پسماندهٔ حیرت وکیمی سویش ایسکله‌سنده دوچار مضایقه وضجرت اولوب نه یاپه‌جقلرینی شاشرمشلر ایدی . زیرا کیرو دونمك کندولرنجه پك مشکل وسنهٔ آتیه‌یه قدر اوراده بکلمك ایچون اللرنده‌کی پاره‌لر کافی دکل ایدی . بوکره مشارالیها بیوك خانم افندی سویشه کلدکده زمرهٔ حجاج اکابث شکوی ایله فریاد ایتدکلرندن خانم افندی درحال مقدار کافی سفینه تدارك ایتدیره‌رك انلرك جانب حجازه اعزاملرینه همت ایتمکله بین‌الحجاج بیوك شان قازانمش وپك‌چوق دعایه مظهر اولمشدر .

محمد علی پاشا وهابیلره غلبه ایدرك اقطار حجازیه‌یی استخلاص وبیشه قطعه سنده‌کی اشقیانی تدمیر ایتدکدن صکره جانب یمنه سوق ایلدیکی فرقهٔ عسکریه شهرانی ضبط وزهران امیری بخراشه غلبه وانی جرح واعدام ایتمشلردر . قنفده‌یه کوندرمش اولدیغی قوهٔ عسکریه دخی امیر عسیر اولان طامی ایله محاربه ایدرك قنفده قلعه‌سنی ضبط ایتمشیدی . مؤخراً طامی قلعه‌یی محاصره ایله عساکر مصریه‌یه خیلی خسار ویرمش ایسه‌ده نهایت اخذ وکرفت ایدلمش وبخراشك سر مقطوعی ایله برابر مصره کوندرلمشدر .

(وقايع سنه ١٢٣٠)

اشبو اوتوز سنه سی جمادی الاولاسنده طامی مصره کلوب اورادن دخی استانبوله کوندرلمکله وصولنده آلای کوشکی اوکنده امثالی وجهله بوینی اورلمشدر .

محمد علی پاشا بووقوعاتی بیان ایله برابر مواقع لازمه ده مقدار کفایه عسکر تعبیه ومیرمیران حسن پاشانك قوهٔ کافیه ایله مکهٔ مکرمه ده بالتوقیف کندوسنك مصره عودت ایده جکنی واوغلی طوسون پاشانك دخی برابر کتوره جکنی درسعادته عرض ایتمشیدی .

طوسون پاشا اولوقت مع جده حبش ایالتی والیسی اولوب انجق تبدیل هوا ضمننده مصره کلمکه محتاج ایدی . یوخسه وهابیلر طرف طرف بوزلمشلر ایسه ده مرکز حکومتلری اولان درعیه ده طوپلانمش اولدقلری جهتله وهابی مسئله سی هنوز بتمامشیدی .

بناءً علیه محمد علی پاشانك خدمات مبروره سنی تحسین وتلطیف یوللو کندوسنه خطابا اصدار بیوریلان فرمان عالیده درعیه ایشنك اتمامی دخی توصیه ایدلمشیدی . بوفرمان عالی مصر قپو کتخداسی نجیب افندی ایله کوندرلدی وبرلکده محمد علی پاشا ایله طوسون پاشایه سراسره قاپلو توب سمور وبرر مرصع سیف وبرر مجوهر چلنك وسفر حجازده مستخدم اولان رؤسایه ویرلمك اوزره برچوق سمور کورکلر ارسال بیورلدی .

محمد علی پاشا معیتنده کی جسور عسکرله هرطرفده مظفر اولمش ایسه ده بونلر هپ باشی بوزوق وضبط وربطلری مشکل اولمغله مصرده اوروپا اصولی اوزره معلم ومنتظم عسکر ترتیبی امانده ایدی . بناءً علیه بوکره جانب حجازدن عودت ایله خلال رجبده مصره ورودنده عسکرینی عساکر نظامیه کبی صف صف ایدرك آتش تعلیمی ایتدرمك تشبثاتنده بولنمش ایسه ده عسکری طائفه سی بیننده قیل وقال تکون ایدرك بعضیلری سرکرده لرینه شکایت وسرکرده لردن بعضیلری دخی آنلره موافقت ایدوب حتی محمد علی پاشانی اعدام ایلمك اوزره بینلرنده اتفاق وشعبانك یکرمی سکزنجی جمعه کیجه سی عابدین بك وصاری چله عبدالله اغا وارزنجانی حسن اغا ایله بالاجتماع فرداسی بغتةً محمد علی پاشانی اوزبکیه ده کی قوناغنده باصوب ایشنی بتورمك اوزره قرار ویرمشلر : انجق عابدین بك تبدیل جامه ایدرك خفیا پاشانك یاننه واروب اخبار کیفیت ایتدکدن صکره ینه رفقاسنك یاننه کیتمش انك اوزرینه محمد علی پاشا طاهر پاشا عسکرینی ایستیوب وبنوب قلعه یه چیقمش ایدی . صباحلین انك قلعه یه چیقدیغی وعسکرك برطاقمی انکله برلکده بولندیغی تحقق ایتدکده عساکر عاصیه نه یاپه جقلرینی شاشیروب همان پاشانك قوناغنی یغما ایتمك ایستمشلر ایسه ده محافظه ده بولنان عسکر طرفندن تفنك ایله مقابله اولنه رق باغیلرك بعضیلری اعدام اولنمغله زیاده حدتلنه رك

همان قلعه جهتنه یوریمشلر ورمیله‌ده طوپلانمشلر . بوسره‌ده نه‌طوره یورسکز هایدی کیدیکز چارشولری یغما ایدیکز دیو برسس چیقمش انلر دخی همان طاقم طاقم طاغیله‌رق دکانلری وخانلری یغمایه قویلمشلر واتمدك رذالت براقامشلر . فقط خوان خلیلی یغمایه تصدی ایتدکلرنده اوراده بولنسان ترك وارناودلر سلاحه طاورانه‌رق انلری کیرو پوسکورتمشلر . سائر ناس دخی سلاحلانوب محله‌لرینی محافظه‌یه قیام ایتمشلر . اشبو جمعه کونی بش ساعت قدر ممتد اولان یغماکرلکدن اهالی بك چوق خساره اوغرامشدر . فرداسی محمد علی پاشا سید محمد محروقی‌یی قلعه‌یه جلب ایله اهالینك زیانی بالغا مابلغ ویره‌جکم دیه‌رك منهوباتك تحقیق مقداری ایچون برقومسیون تشکیلنی امر ایتمکله محروقی قلعه‌دن اینوب کیفیتی ناسه اخبار واعلان ایله امن واطمینان ویرمشدر . بونك اوزرینه عابدین بك ودیوس اوغلی ومجو بك ومحو بك کبی سرکرده‌لر قلعه‌یه چیقوب محمد علی پاشایه اعتذار وبووقعه‌ده کندو عسکرلرینك دخی اشتراکنی وطوائف عسکریه‌نك خبث طینتلرینی اقرار ایلمشلر . پاشا منهوباتك عساکر یدندن استردادینی آنلره امر وتنبیه ایدوب آنلر دخی سمعاً وطاعةً دیه‌رك عودت ایتمشلر وممکن اولدیغی قدر منهوباتی جمع ایله قلعه‌یه ارسال ایتمکده وآنلر ینه بنوب اوکلرنده دلاللر ندا ایدرك مصر ایچنده کزوب ناسه تأمینات ویرمکده بولنمشلردر .

رمضان شریفك برنجی کونی اهالی بویله بردهشت وخشیت ایچنده بولنمش اخشامی محمد محروقی وجوه مصردن دیگر بعض ذوات ایله برابر قلعه‌یه چیقوب برایکی محله‌نك دفتر منهوباتنی محمد علی پاشایه تقدیم ایتمشلرکه مجموعی اوچیبك بشیوز یکرمی بش کیسه‌یه بالغ ایدی پاشا بومبالغك ثلثانی بروجه پشین نقداً ویرمش انلر دخی شهره اینوب اصحابنه توزیع ایتمشلر . بوندن صکره دخی قومیسیوندن محله بمحله منهوباتك دفترلری تقدیم اولندقجه بووجهله ثلثانی بروجه پشین ایفا ایله ثلثی تأجیل اولنه کلمشدر .

اهالیٔ مصر محمد علی پاشانك بومعامله‌سندن نقدر متشکر اولمشلر ایسه عسکری طائفه‌سندن اوقدر متنفر اولمشلر ایدی . بناءً علیه محمد علی پاشا انظار عمومیه‌ده عساکر نظامیه ایجادی ایچون بیوك حق وصلاحیت قازانمشدر . واهالی ایله عسکر اره‌سنده حادث اولان عداوتدن مستفید اولمشدر . بروقتدنبرو محمد علی پاشانك اوغلی ومصر دفترداری اولان ابراهیم بك تحریر املاك ومساحهٔ اراضی واکا کوره توزیع تکالیف میریه ایله مشغول اولوب بوندن ایسه اهالی دلگیر ومتنفر ایدی شوحالده عسکر ایله اتفاق ایتسیدیلر محمد علی پاشایه کوره سمت سلامت بولنه‌ماز ایدی .

بروجه مشروح محمد على پاشا اهالى‌یى جلب وتأليف ايلمش اولديغى كبى اول وقعه‌ده عصاته قارشمیان عسكرى طوائفنه دخى پك چوق احسان ايتمش ويالكز عابدين بك طاقمنه بيك كيسه عطيه ويرمشدر .

رمضانك دردنجى پنجشنبه كونى كتخدا بك اسواق مصرى طولاشوب دكانلرى كشاد ايتدرمشدر . واول كون قپو كتخداسى نجيب افندى بولاقه واصل اولوب آلاى ايله قلعه‌يه چيقارلمش وطوپلر آتيله‌رق شنلك ايدلمشدر . بعده حجازه كيتمك اوزره مهيا اولان دليل عسكرى يوله چيقارلمشدر . ينه اول كون حجو بك عسكريله مصره كيروب كيجه كندوسنه خلعت ودليل قالپاغى الباس اولنه‌رق دليل طائفه‌سنه باشبوغ نصب اولنمغله كندوسى كبى معيتى عسكرى دخى حايطه قيلغندن چيقوب دليل قيافتنه كيرمشلر .

دليل طائفه‌سى باشلرينه اوزون وسياه قالپاق كير برصنف سوارى عسكرى ايدى . بونلر براوجاق اولوب عمر بن الخطاب رضى عنه الوهاب حضرتلرينك طريقتنه منسوبيت ادعاسنده ايدیلر . ايچلرنده فنا آدملر وار ايسه‌ده كوزل آدملر دخى وار ايدى .

طريقتلرينه مخصوص آداب واركان ديرلر برطاقم عادتلرى وار ايدى‌كه بونلره رعايت ايدرلردى . بوجهتله برنوع انضباط التنده بولنورلردى .

بروجه بالا مصرده‌كى باشى بوزوقلرك برطاقمى بوصنفه ادخال اولنه‌رق افكارجه برنوع انقسام پيدا اولوب بودخى محمد على پاشانك مرامنه موافق ايدى .

اواسط رمضانده محمد على پاشا عسكرك شهر ايچنده مسلح كزملرينى يساغ وضابطه مأمورلرندن بشقه كمسنه‌نك سلاح طاشیمامسنى صيقى تنبيه ايلمشدر .

بيرامه قدر محمد على پاشا قلعه‌دن اينميوب شوالك اوچنجى كونى اطرافنده برطاقم دليل عسكريله ديكر برمقدار ترك سواريسى بولنديغى وعابدين بك دخى برابر اولديغى حالده قلعه‌دن اينوب اولوقت تبديل هوا ضمننده مصرده بولنان سابقا شام واليسى يوسف پاشا قوناغنه كيدرك آنكله معايده ايتدكدن صكره جيزه‌يه كچوب كيجه دامادى محرم بكك قوناغنده ياتمش وفرداسى شبره‌يه كيدوب بركيجه‌ده اوراده قالدقدن صكره ينه قلعه‌يه چيقمشدر .

شوالك يكرمى اوچنده برقپوجى باشى ايله محمد على پاشانك ابقا فرمانى كلمكله طوپلر آتيله‌رق شنلك ايدلمشدر .

ذى‌القعده‌نك اون آلتيسنده محمد على پاشا اوغلى اسمعيل پاشا وعابدين بك وسائر اركان ايالت ايله برلكده اسكندريه‌يه عزيمت ايدوب قپو كتخداسى نجيب افندى

دخی برابر عزیمت ایلمش ایسه‌ده اوائل ذی الحجه‌ده طوسون پاشا مصره کلمکله نجیب افندی مصره واروب انکله ملاقات ایدرك تشریفات سنیه‌یی تسلیم ایلمش وطوسون پاشا ایله برلکده اسکندریه‌یه کلمش وطوسون پاشا پدریله کورشدکدن صکره مصره عودت ایتمشدر . نجیب افندینك عودتنده درسعادتده لازم کلنلره ویرلمك اوزره محمد علی پاشا طرفندن پك چوق هدایا ترتیب اولنمشدر . ونجیب افندی ذی الحجه‌ده درسعادته واصل اولمشدر .

* وقایع خارجیه *

بالاده اشعار اولندیغی اوزره ویانه‌ده برقونغره تشکیل اولنوب بتون عالم انك نتیجهٔ مذاکراتنه منتظر ایدی . ویانه قونغره‌سی مسبوق بالمثل اولمیان بربیوك مجلس دولیدرکه اوروپانك حقوق دولیه‌سنی تعدیل وتسویه ایله امور ملکیه وسیاسیه‌سنك تألیف وتوحیدینه بادی اولمشدر . نتایج مذاکراتی نیجه ییللر اوروپا دولتلرنجه اصول ودستور العمل اولوب برینك انحرافی وقوع بولسه دیکر دولتلر بالاتفاق انی بو اصوله ارجاع ایده‌کلمشدر . دول اوروپا فیما بعد غصب وغاراته قیام ایدن دولتك علیهنه بالاتفاق اقتحام ایتمکه بو مجلسده قرار ویرمشلردر .

ناپلیون بوناپارته‌نك غصب ایدوبده مغلوبیتنده دول متفقه یدنده قالان مملکتلر دخی بو مجلسده مستحقلرینه تقسیم ایله اوروپا خریطه‌سی یکیدن چیزلمشدر . آلمانیا حکومات متحده‌سنك نظامات اساسیه‌سی او مجلسده یاپلمش وزنجی کوله بیع وشراسنك الغاسنه دخی انده قرار ویرلمش در .

قونغره‌ده مرخص اول اولمق اوزره آوستریا طرفندن پرنس مترنیك وانکلتره طرفندن لورد قاستلراق وروسیه طرفندن قونت نسلرود وپروسیا طرفندن بارون ده‌هومبولد وفرانسه طرفندن پرنس طالیران تعیین اولنمشیدی . بونلرك معیتلرنده دیکر مرخصلر ومأمورلر وار ایدی . تالیران ومترنیك ونسلرود اول عصرك اك ماهر ومشهور دیپلوماتلری ایدی . دول سائره طرفندن دخی اك معتبر آدملر تعیین واعزام اولنمشیدی .

ابتدا قونغره‌ده یالکز محاربهٔ زائله‌ده مدخلی اولان دولتلرك مرخصلری بولنمق اوزره قرار ویرلمش ایسه‌ده صکره دولتعلیه‌دن ماعدا بالجمله دول اوروپا قونغره‌یه مرخصلر کوندرمشدر . زیرا مذاکرات واقعه‌ده هر برینك بر کونه علاقه ومناسبتی وار ایدی . بناءً علیه دولتعلیه‌نك دخی قونغره‌یه مرخص کوندرمکه صلاحیتی درکار ایدی . لکن بالاده اشعار اولندیغی اوزره اولوقت دولتعلیه‌نك پك چوق مشکلات داخلیه‌سی اولدیغندن امور خارجیه‌یه کرکی کبی احالهٔ انظار ایده‌میور ایدی .

بونکله برابر وقعهٔ سلیمیه‌ده تلف اولان ذواتك یرلری بوش قالوب هنوز صحیحاً رجال دولت دینله‌جك ذاتلر یتشمامشیدی .

قونغره‌یه مأمور اولانلردن بشقه بومجلس خطیرك مذاکرات مهمه‌سنه یقیندن کسب وقوف ایتمك اوزره اوروپا سیاسیوننندن بك چوق ذاتلر و یانه‌یه کیتدکدن بشقه مجرد قونغره‌یی تماشا ایلمك واکلنمك ایچون دخی ذکور واناثدن ایشی کوجی یوق بك چوق کیمسه‌لر ویانه‌یه عزیمت ایتمشیدی .

(١٨١٤) سنهٔ میلادیه‌سی تموز افرنجیسنك اواخرنده قونغره کشاد اولنمق مقرر ایکن روسیه ایمپراطوری و پروسیا قرالی کندو مملکتلرنده دور وسیاحته چیقمش اولدقلرندن ایلوله قدر تأخر ایتمشدر .

ایلول افرنجینك یکرمی ایکیسنده مشار الیهما ویانه‌یه کلوب اوستریا ایمپراطوری طرفندن بك زیاده احترام ایله قبول اولنمشلر . متعاقباً دانیمارقه و باویاره وورتمبرغ قراللری و پروسیا وباویاره قرالیچه‌لری و برچوق دوقه و پرنسلر والحاصل اوروپانك اك معتبر وممتاز اولان ذواتی هپ ویانه‌ده طوپلانمش وویانه شهری بردوکون اوینه‌دونمش ایدی .

آوستریا ایمپراطورینك سراینده سکز حکمدار ونیجه حکمدار زاده‌لر مسافر اوله‌رق کندو مملکتلرنده بولندقلری کبی کمال حشمت ودارات ایله اقامت اوزره بولنملری آوستریادولتنه موجب مباهات برکیفیت ایسه‌ده یومیه مصارف کلیه‌یه دوچار اولمقده ایدی .

دول اربعهٔ فخیمه باش مرخصلری یعنی پرنس مترنیك ولورد قاستلراق وقونت نسلرود وبارون ده‌هومبولد قونغره‌نك مذاکراتنه وضع اساس ایتمك اوزره (١٨١٤) سنهٔ میلادیه‌سی شهر ایلول افرنجیسنك اون التیسنده مذاکراته مباشرت ایله قونغره‌ده مذاکره اولنه‌جق مسائلی ایکی قسمه تقسیم ایتمشلر وقسم اول دولتلر میانه‌لرنده‌کی علاقه ومناسبتلر ایله اوروپانك امور مهمه‌سی و بوناپارته‌نك مغصوباتی اولوب حالا دول متفقه‌نك ادارهٔ موقته‌سی تحتنده بولنان وفرانسه‌لو طرفندن رسماً کف ید اولنه‌جق اولان مملکتلرك تقسیم وتحدیدی وقسم ثانی المانیا حکومات متحده‌سنك تنظیمی اولوب بوایکی قسمك برر جمعیته حواله‌سنه قرار ویرمشلر ایدی . جمعیت اولی روسیه وانکلتره و پروسیا وآوستریا وفرانسه واسپانیا مرخصلرندن مرکب اوله‌رق بالجمله اوروپایه دائر اولان اموری رؤیت ایده‌جك ایسه‌ده مذکور ممالکك تقسیمنه دائر اولان مذاکره‌لر ابتدا دول اربعه مرخصلری میانه‌لرنده بالمذاکره اتفاق آرا ایله برقراره ربط اولندقدن صکره فرانسه واسپانیا مرخصلرینه اشعار اولنوبده بعده انلر ایله مذاکره‌یه کیریشلمسی قرارلاشدیرلمش ایدی . جمعیت ثانیه دخی آوستریا و پروسیا وباویاره وهانوره وورتمبرغ دولتلری مرخصلرندن مرکب اوله‌رق آلمانیا حکوماتنی تنظیم ایده‌جك ایدی .

ایلولك ایکیسنده بومألده برمضبطه قلمه آلنه‌رق آوستریا وروسیه وپروسیا مرخصلری طرفندن امضا اولنمش ایسه‌ده انکلتره باش مرخصی قاستلراق بونده تردد ایدرك فرداسی ویردیکی بیاننامه‌ده ممالك سالفةالذکرك امر تقسیمی ابتدا دول اربعه مرخصلری بیننده مذاکره اولنمق اصولی التزام اولنوبده فرانسه واسپانیا دولتلرینه دشمن نظریله باقلمق جائز اوله‌میه‌جغنی اعلان ایتمشدر . فرداسی فرانسه باش مرخصی تالیران ویانه‌یه بالوصول قرار مذکورك رد وجرحی حقنده ایراد ایلدیکی ادله‌یی قاستلراق دخی اعتراف ایلمشدر .

بونك اوزرینه جریان ایدن مباحثات کثیره‌نك نتیجه‌سنده قونغره‌نك بیك سکز یوز اون درت سنهٔ میلادیه‌سی مایسنك اوتوزنده یاپیلان پارس مصالحه‌نامه‌سنه وضع امضا ایتمش اولان دولتلر مرخصلرندن مرکب اولمسنه قرار ویرلمشدرکه سالف‌الذکر دول اربعهٔ فخیمه ایله فرانسه واسپانیا وپورتکیز واسوج دولتلری مرخصلرندن عبارتدر . بناءً علی ذلك قونغره‌یه دول ثمانیه دینلمشدر . اسپانیا واسوج دولتلرینك سفیرلری مرخص اولوب دیکر دولتلرك متعدد مرخصلری اولمق حسبیله اشبو قونغره اعضاسی یکرمی نفردن عبارت ایدی . فقط قونغره‌نك معیتنده متعدد مجلسلر وقومسیونلر عقدی دخی تحت قراره آلنمشیدی . وقونغره آوستریا دولتنك پایتختنده منعقد اولمق حسبیله ریاستنه آوستریا خارجیه ناظری ورئیس‌الوکلاسی اولان پرنس مترنیك تعیین اولنمشیدی .

تشرین اولك سکزنده اشبو دول ثمانیه مجلسنده قلمه آلنان اعلاننامه‌ده پارس مصالحه‌نامه‌سنك اجرای احکامنه مجلس عمومیده قرار ویرلمك اوزره محاربهٔ اخیره‌ده مدخلی اولان کافهٔ دول طرفندن مأمورلر کوندریله‌جکی مذکور مصالحه‌نامه‌ده مسطور ایسه‌ده جمله دولتلر مرخصلرینی جامع برمجلسده همان مذاکرهٔ مصلحت اولنمق مناسب اوله‌میه‌جغی صکره‌دن تبیین ایتمکله مذاکره اولنه‌جق خصوصلرك حقوق ملله ومذکور مصالحه‌نامه شروطنه وعصرك منتظر اولدیغی حال ومسلکه موافق اولدیغی تعیین ایدنجیه‌دك جمله مرخصلرك مجلسده اجتماعی خصوصنك تأخیر اولنه‌جغی مندرج ایدی .

بواعلاننامه‌نك سکز مرخص طرفندن امضا اولنمسی لازم کلوردیسه‌ده دول اوروپانك هنوز تقدم وتأخرجه تشریفاتی معین اولمیوب تعیینه قیام اولنسه پك چوق مباحثه ومنازعه‌یی موجب اوله‌جغی جهتله هیچ برمرخص طرفندن امضا اولنمقسزین اعلان اولنمشدر . آلمانیا حکومات متحده‌سنك ترتیب وتنظیمی ایچون تشکیل اولنان مجلس اعضاسندن هانوره وورتمبرغ مرخصلری بیننده دخی تقدم

وتأخر دعواسی پك چوق مجادله ومنازعه‌يی موجب اولمشدر . مؤخراً قونغره‌ده دولتلرك اساميسی حروف هجا اوزره ترتيب اولنه‌رق اكا كوره صره‌سيله وضع امضا اولنمق اصولنه قرار ويرلمشدر .

رسم تقدم بردولتك تفوقنه علامت اولمغله بر دولت نزدنده بولنان ايلچيلرك يكديكره تقدمی دعواسی پك چوق دفعه منازعات ومناقشات شديده‌يی موجب اوله‌كلمشدر . ومقدما اكثر دول بيننده تشريفات دوليه معاهده‌لر ايله تعيين اولنمش وبعض دولتلر طرفندن بالتراضی تشريفاتجه بر درجه تعيين ياخود برينك طرفندن رعايت مخصوصه اولمق اوزره ديكر بردولته بررتبه تخصيص قيلنمش اولديغی جهتله تشريفات دوليه بررادده‌يه قدر معين ومعلوم ايكن فرانسه اختلالی اثناسنده دول اوروپادن بعضيلری ترفيع وبعضيلری تنزيل وبعضيلری كلياً امحا ايدلمش ويكيدن حكمدارلر پيدا اولمش وتشريفات دوليه چغرندن چيقمش اولديغی جهتله اعلاننامهٔ مذكورك امضاسی قابل اوله‌مامشدر .

بناءً علی ذلك ويانه قونغره‌سنده تشريفات دوليه‌نك تعيينه لزوم كورلمكله مؤخراً تاليرانك اخطاری اوزرينه بونك ايچون دول ثمانيه طرفندن تعيين اولنان مأمورلردن مركب برقومسيون تشكيل اولنمشدر .

كوچوك دولتلر مرخصلری شورای عموميه‌يه داخل اولمق اميدنده ايكن مترنيكك ترتيبی اوزره تشرين ثانیٔ افرنجينك اوتوزنده دول ثمانيه مرخصلری بيننده عقد اولنان قونغره‌ده ويريلان قرار موجبنجه وارشاويا وساقسونيا مسئله‌لرينك بيوك دولتلر مرخصلری ميانه‌لرنده مذاكره اولنه‌جغی وآلمانيا واسوچره وايتاليا مصالحی ايچون بشقه‌جه مجلسلر تشكيل قيلنه‌جغی اعلان قيلنمشيدی .

قونغره‌ده ابتدا فرانسه اختلالندن مقدم اوروپانك بيك يدی يوز طقسان ايكی سنه‌سنده بولنديغی شكل وهيئته ارجاعی تذكر اولنمش ايسه‌ده يكرمی درت سنه ظرفنده ظهوره كلان انقلاباتك كاملا حال سابقنه ارجاعی قابل اوله‌ميه‌جغی تعيين ايتمشدر .

زيرا فرانسه اختلالی اثناسنده ظهوره كلان محارباتدن دول اوروپا عظيم خساراته اوغرامش اولدقلرندن پوناپارته‌نك مغلوبيتنده فرانسه‌دن تضمين ضرر ادعاسنه حقلری وارايدی . لكن فرانسزلر اسكی قراللق اصولنه عودت ايلمش اولدقلری جهتله تبرئهٔ ذمت ايتمش ومسئوليتی پوناپارته‌يه يوكلتمش اولوب پوناپارته ايسه البا اطه‌سنده موقوف بولنديغی جهتله الده مدار تضمين اوله‌جق برشی بولنمديغنه مبنی

بروجه بالا بوناپارته زماننده مغصوب اولان یرلرك توزیعیله تضمین ضرر اولنمقدن غیری برچاره یوق ایدی .

حالبوکه محاربات سالفه اثناسنده دول اوروپادن بعضیلری مجدداً اللرینه برخیلی اراضی کچوروب بعضیلری ایسه ثروت وقوتنك نصفنی ضایع ایدرك صرف زیانه اوغرامشیدی . مثلا انکلتره‌لو پك چوق خساراته اوغرایوب دیون کلیه‌یه دوچار اولمش ایسه‌ده قوۀ بحریه‌سی سایه‌سنده جزائر یونانیه ومالطه اطه‌سیله افریقا وهند وامریقاده نیجه جزائر وسواحله مالك اوله‌رق برچوق یرلرده اسکان تبعه ایله وجوده کتوردیکی معموره‌لردن منافع کلیه استحصال ایده‌کلدیکنه نظراً تلافیء مافات ایلمش دیمك اولور ایدی . لکن بونلری خساراتنه مقابل طوتوب رد ایلمك احتمالی یوق ایدی وبحراً دول سائره‌یه فائق اولدیغندن بالمدافعه محافظه‌یه دخی مقتدر ایدی . فرض ایدملم‌که رد ایده‌جك اولسون کیمه رد ایده‌جك . جزائر سبعه‌نك اصل صاحبی اولان ونديك جمهوری دولتی محو اولمشیدی جزائر سبعه‌یی تملك ایچون یکیدن برونديك جمهوری ایجاد ایلمك دخی بحسب الحال ممکن دکل ایدی . ایکنجی صاحبی اولان دولتعلیه‌نك قونغره‌ده مرخصی یوق ایدی‌که دعوای تسلمه کسب صلاحیت ایلسون . بونکله برابر جزائر سبعه دولتعلیه حمایه‌سنده پك آزمدت قالوب هنوز عموم دول اوروپا طرفندن رسماً تصدیق اولنمدین دولتعلیه یدندن چیقمشیدی . مالطه اطه‌سنی رد ایتمك اوزره ملغی قوالیر اوجاغنك احیاسی دخی قابل اوله‌مازدی .

پروسیالو ایسه محاربات مذکوره اثناسنده دول اوروپایه معاونت عظیمه‌سی اولدیغی حالده بواغورده قوت وثروتنك همان نصفنی ضایع ایتمشیدی . زیرا بیك سکز یوز بش سنۀ میلادیه‌سنده پروسیانك مقدار نفوسی طقوز ملیون سکز یوز سکسان درت بیك آلتیوز ایکن تیلسیت مصالحه‌سنده بش ملیون ایکییوز بش بیك آلتیوز نفوسه تنزل ایتمشیدی . حالبوکه اولکی وسعت ومکنتنه ارجاعی روسیه‌لو طرفندن تعهد اولنوب انکلتره وآوستریا دولتلری دخی بوکا قرار ویرمشلر ایدی .

الحاصل اوروپانك فرانسه اختلالندن مقدم اولان هیئتنه ارجاعی قابل دکل ایدی . قونغره‌دن مقصد اصلی ایسه اختلال سابقك تکررینه برسد چکمك اوزره لازم کلان اسبابك استحصالندن عبارت ایدی . بناءً علی ذلك تقسیم بلاد واراضی خصوصنده ایجاب حال ومصلحته کوره برطریق اعتدال بولنمق لازم ایدی . بوکا دخی دول اربعۀ فخیمه بیننده سرعت وسهولت ایله برصورت ویرلمك ممکن ایدی . لکن صکره‌دن بروجه بالا تالیرانك دخی مذاکرات اولیه‌یه دخولی مباحثاتك امتدادینی موجب اولمشدر . چونکه انکلتره دولتی بروجه بالا ضررلرینه مقابل النه برخیلی یرلر کچورمش

اولدیغی جهتله قونغره‌دن برطلبی اولمیوب املی مجرد آسایش اوروپانك استقرار واستمرارینی موجب اوله‌جق وجهله افکار عمومیه‌یه موافق برنظام ویرمکدن عبارت ایدی . شوقدرکه فرانسه طرفندن شبهه‌سی اولمغله کندوسنجه استحصال امنیت ایتمك اوزره فلمنك دولتنك احیاسنی واسویچره جمهوریتنك استقلال وحریتنی وایتالیانك دائرهٔ امنیتده بولنمسنی ایستردی . وبرده روسیه‌نك ایلروده اوروپایه تجاوز ایتمسی ملحوظ اولدیغندن اکا مانع وحائل وروسیه وپروسیا وآوستریا اره‌سنده برموازنه حاصل اولمق اوزره لهستانك هیئت اصلیه‌سنه ارجاعیله برحکمدار مستقله تفویضنی آرزو ایلردی . وانکلتره‌لو علی الدوام بوناپارته‌یه مقاومتله بیلارجه اوغراشه‌رق انك شرندن اوروپانك استخلاصنه سبب اولدیغنه ودکزلرده حکمدار مطلق مثابه‌سنده بولندیغنه مبنی قونغره‌ده سائرندن زیاده سوز سویلمکه کندوسنده صلاحیت کورردی .

لکن اك صکره ناپلیونه قارشو چیقه‌رق وعظیم خساراته اوغرادقدن صکره مظفر اوله‌رق دول سائره‌نك اوکنه دوشوب درتیوز ساعتلك مسافه‌یی قطع ایله‌پارسه قدر کلمش اولان روسیه‌لو دخی اول مرتبه سوز سویلمکه کندوسنی حقلی صایار والی بوش عودته راضی اوله‌میوب کوردیکی خساراته بدل اوله‌جق منفعت ارار ایدی . آرزوسی دخی کاملاً لهستانی ضبط ایتمکدن عبارت ایدی . بوجهتله لهستانك پایتختی اولوب الحالة هذه یدضبطنده بولنان وارشاویا دوقه‌لغنی بمسیوب (١٨١٤) سنهٔ میلادیه‌سی تموزنده لهستانك اعمار واحیاسی ضمننده بالجمله ممالکنی قانون واحده وحکومت واحده‌یه ربط ایتمك اوزره لهلولرك اخلاق ومزاجلرینه موافق نظامات جدیده لایحه‌لرینك تنظیمی ایچون وارشاویا مدیرلرینه تعلیمات کوندرمشیدی .

وکاملا وارشاویا دوقه‌لغنی ضبط ایتمك اوزره‌ ینه روسیه عسا کری یدنده بولنان ساقسونیا ممالکنی کاملاً پروسیایه ویره‌جکنی وعد ایدوب پروسیالو دخی بوکا راضی اوله‌رق بینلرنده کیزلو مقاوله ایتمشلر ایدی .

آوستریا دولتی دخی پك چوق زیان کورمش اولدیغندن تلافیء مافات ایتمك ایستردی بودخی ایتالیا طرفندن حاصل اوله‌بیله جك ایسه‌ده روسیه‌لو کاملاً لهستانی ضبط ایلدیکی تقدیرده آوستریانك بوکرینه کیرمش اوله‌جغی وبوندن آتیده کندوسنجه مخاطرات عظیمه تحدث ایده‌بیله‌جکی ملاحظه‌سیله بوکا موافقت ایده‌میوب لهستانك مقدمکی مقاسمه‌سنده حصه‌سنه اصابت ایتمش اولان یرلری الندن چیقارمامق ایستردی . وساقسونیا مملکتی ایکی ملیون سکسان بش بیك طقوز یوز اون بر نفوسدن عبارت ایسه‌ده آلمانیانك اورته‌سنده پك مهم برموقع اولوب پروسیا بونی

كاملا ضبط ایلدیکی تقدیرده آلمانیاجه زیاده نفوذ قازانمش وآوستریا ممالکندن اولان چه ولایتك قپولرینه قدر طیانمش اوله‌جغی جهتله آوستریالو بوکا دخی موافقت ایده‌مزدی . فقط اهون شرینی اختیار قبیلندن اوله‌رق انکلتره‌لونك آرزوسنه اتباع ایله لهستانك استقلالنه راضی اولمشیدی وبو صره‌ده بعض شرائط ایله پروسیالونك دخی تماما ساقسونیایی ضبط ایلمسنه موافقت کوسترمشیدی .
مبحوث عنه اولان زیان وخسار هپ فرانسه طرفندن کلمش اولدیغی جهتله وقونغره‌ده اساس مذاکره فرانسه اختلالندن طولایی اوروپانك دوچار اولدیغی تجاوزاتك تکرر ایتمامسی ایچون اسباب لازمه‌نك استحصالندن عبارت اولمغله دول متفقه هنوز فرانسه‌لویه کرکی کبی ایصنه‌میوب ابتدا قونغره‌ده فرانسه مرخصلرینه بیکانه نظریله باقیورلردی . فرانسزلر ایسه ذاتا منافع مادیه‌دن زیاده شان وشهرت ومباهاته مائل برقوم اولدقلری حالده پوناپارته زماننده فوق العاده حائز نفوذ وغلبه اولوب انك مغلوبیتنده فرانسه‌لو اسکی قراللق حالنه رجوع ایله دفعهٔ یوکسکدن دوشمش بر حکومت اولدیغی جهتله ماسبق تذکار ایله متأثر اولماق قابل دکل‌ایدی . وحدود قدیمه‌سنه رجوعی پارس مصالحه‌سی اقتضاسندن اولدیغی جهتله کندوسنجه زیاده یر قازانمق مطالعه‌سی اولمیوب قونغره‌ده فرانسه مرخصلرینك ایشی پوناپارته زماننده مغصوب اولان یرلرك معاملهٔ فراغ وکف یدینی اجرادن عبارت ایسه‌ده کرك اوروپانك امور مهمه‌سنده وکرك بو یرلرك صورت تقسیمنده ویریله‌جك قرارلری کندو پولتیقه‌سنه توفیق ایتدرمك وکما فی السابق بر بیوك دولت اولدیغنی کوسترمك ایستردی .
وروسیه‌نك کاملاً لهستانی ضبط ایله اوروپایی تهدید ایده بیله‌جك حاله کلمسنه وپروسیانك تماما ساقسونیایی ضبط ایله آلمانیاده زیاده ذی نفوذ اولمسنه مخالف ایدی . بو سببلردن ناشی فرانسه دولتی لهك تماما روسیه‌یه وساقسونیانك تماما پروسیایه وجزائر سبعه‌نك انکلتره‌یه ترکنه وساردونیا قراللغنك آوستریا پرنسلرندن برینه اعطاسنه موافقت اولنمامسی وبرنجی فردیناند نام ناپولی قرالنك حکومتنه اعاده‌سی خصوصنه جهد اولنمسی وممالك عثمانیه‌نك بر کفالت عامه ایله محمی ومحفوظ قالمسی خصوصلرینی مرخصلرینه ویردیکی تعلیماتده تصریح ایتمشیدی .
بناءً علیه فرانسه باش مرخصی تالیران وارشاویا مسئله‌سنده روسیه ایمپراطوری آلکساندرك آرزوسنه منافی بریوله کیتمشیدی . ساقسونیا مسئله‌سنده دخی تالیران ضبط وتسخیر اولنان بلده‌نك کف یدسندی مغلوب اولان صاحبی طرفندن اخذ اولنمدقجه تملك وتصرفی صحیح اولماز دیو بر قاعده درمیان وساقسونیا وناپولی

قراللرينك مملكتلرى ضبط اولنمش ايسه‌ده كف يد ايتامش اولدقلرى جهتله بوقاعده حكمنجه حقوق قديمهٔ ملكيه‌لرى محفوظ قالمق لازم كله‌جكنى بيان ايلمشيدى .

بوصورتده ايسه تعويض وتضمين ضمننده توسيع ممالك ايده‌جك اولان دولتلرك مقاصدى مختل اولمق لازم كلوردى .

دولتلرك اغراضى متخالف ومتباين اولديغندن قونغره‌ده درميان اولنان موادحقنده شدتلو مباحثه ومعارضه‌لر وقوعه كلوردى وبو مثللو مسائلده اعتداله تقريب يولنده برمخرج ارائمق لازمكلوركن تاليران كندو دولتى طرفندن كف يد ايده‌جكى يرلرك اسكى صاحبنى آرامق كبى مشكلات چيقارمقده اولديغندن قونغره‌نك مذاكراتى بر مرتبه دها تشويشه دوچار اولوردى .

روسيه ايمپراطورى آلكساندر كندوقوتنه اغترارا تاليرانك نظرياتنه اهميت ويرمزدى لكن فرانسزلرحقنده معامله‌سى پك نازكانه وفتوتكارانه اولوب پارسده ايكن بووجهله فرانسزلرى ممتدار ايلمش ايدوكنه بناءً واولوقت فرانسه‌لو طرفندن وعد اولنان عهود غير محدوده‌يه نظراً ويانه قونغره‌سنده فرانسه‌لو طرفندن كندوسنه وارشاويا مسئله سنده معاونت اولنه جغى اميد قويسنده ايكن عكسى ظهوره كلديكندن پك زياده كوجنمشيدى .

فرانسزلر ايسه اولوقت دشمن سونكولرى التنده بيون اكمشلر ايسه‌ده سرازاده اولدقلرى كبى مقدمكى شان وشوكتلرينى تذكار ايله تغيير افكار ومشوار ايتمشلر ايدى . بناءً على ذلك آلكساندر برمذاكره ضمننده تاليرانى يانه جلب وفرانسه‌نك مقدمكى طور ومشوارينى كلياً تغيير ايلديكندن بحث ايله كندوسنك تغرير اولنمش ايدوكنى علاوهٔ مقال وسرزنش مقامنده اظهار انفعال ايتمش وفيما بعد فرانسه‌لو طرفنه امالهٔ نظر مودت ايتميوب كندو طرفدارلرينك دخى فرانسه مرخصلرى سمتنه اوغرامامرلرينى تنبيه ايلمش ايدى . پروسيالو ايسه آلكساندرك دوست مخلصى اولديغندن هرخصوصده انك رأى ورضاسنه توفيق حركت ايلردى . بووجهله روسيه‌وفرانسه دولتلرى آره‌سنده حادث اولان برودت بعدالمصالحه زائل اولدقدن صكره دخى آلكساندرك تاليران حقنده اغبرارى باقى قالمشدر .

الحاصل تاليران تصعيب امورايله مباحثاتك امتدادينه بادى اولديغندن بعض حكمداران كوجنوب كندو اتفاق ورضالرى ايله عقد ايلدكلرى پارس مصالحه‌سندن پشمان اوله مرتبه سنه وارمشلر ايدى . تاليران ايسه دولتندن الديغى تعليماته توفيق حركت ايلمكه مجبور اولديغندن اوصره‌ده بيوك دولتلر مرخصلرينه ويرمش اولديغى مخطره‌ده (ساقسونيا قرالى حكومتندن كف يد ايلمديكى جهتله نزع اولنه‌ميه‌جغنى

ادلهٔ کثیره ایله اثبات وپروسیالو روسیه‌نك مظاهرتیله آلمانیا حکومتلرندن برینی ضبط وتملك ایلدیکی تقدیرده روسیه‌نك ممالك عثمانیه‌یه تخطیسنه دخی پروسیالو معاونت ایلمك ملاحظه‌سی قورقوله‌جق حالاتدن اولدیغنی درمیان ایدرك ساقسونیا قرالنك تصحب اولنمسی لزومنی تصریح ایتمشدر .

ساقسونیا قرالیله علاقه وموالاتی اولان ساقس قوبورغ دوقه‌سی دخی ساقسونیا ماده‌سندن طولایی پك زیاده دلشکسته اوله‌رق اواسط تشرین‌اولده انکلیز مرخص اولنه کوندرمش اولدیغی تقریرنده ساقسونیا قرالی حقنده اجراسی متصور اولان معامله‌نك پك حقسز اولدیغنی وساقسونیا اهالیسنك بوندن طولایی دلکیر اوله‌رق پروسیالو حقنده اضمار غیظ وکین ایده‌جکلرینی وبو دخی اوروپانك اخلال آسایشنه بادی اوله‌بیله‌جك موادن بولندیغنی بیان ایله برابر پروسیانك آلمانیا درونده مدید حکومت ایلمسنه روسیه‌نك مماشات ایلمسی ایلروده روسیه‌لو ممالك عثمانیه‌یه تخطی ایتدکده پروسیایی کندوسنه ظهیر ومعین اتخاذ ایلمك غرضندن منبعث اولدیغنی درمیان ایدرك اشبو ساقسونیا دعواسنك فصلنی انکلتره دولتنك حقانیتنه حواله ایلمشیدی .

وپروسیا دولتی مقدما برنجی دولتلردن معدود اولدیغی حالده بروجه بالا تیلسیت مصالحه‌سنده باویاره راده‌سنه تنزل ایتمشیکن تکرار برنجی دولتلر راده‌سنه چیقاریله‌جغنه باویاره دولتی حسد ایدرك ساقسونیانك پروسیایه الحاقنه اودخی بوصره‌ده مخالفت کوسترمشیدی .

واکرچه انکلتره‌لو بروجه‌بالا لهستانك بردولت مستقله اولمسی املنده بولنه‌رق پروسیانك لهستاندن ضایع ایده‌جکی یرلره‌مقابل تماما ساقسونیایی ضبط ایلمسنه انکلیز باش مرخصی موافقت کوسترمش ایدی وساقسونیا قرالی بوناپارته‌نك صوك دمنه قدر انکله متحد اوله‌رق نهایت اسیر اولوب قره‌دریشقلد نام بلده قلعه‌سنده محبوس بولندیغنه بناءً اکا اجنیموردی . لکن انکلیزلر دائما اوروپانك افکار عمومیه‌سنی کوزتمکده اولدقلری حالده ساقسونیا حقنده قیل وقال چوغالوب ساقسونیا قرالی طرفدارانی پیدربی انکلتره‌لو طرفنه مراجعت ایده کلدکلرینه والی سنه‌دنبرو ساقسونیا قراللغی تختنده قاعد اولان برقرالك محقرانه خلعندن طولایی طرفدارانی دلشکسته اولوب بوندن دخی ایلروده آوروپانك اسایشنه طوقنه‌جق بعض حالات ردیه تحدث ایلمك ملاحظه‌سنه مبنی انکلیز باش مرخصی ساقسونیا حقنده اولان رأی سابقندن عدول ایتدی .

حالبوکه روسیه طرفندن ساقسونیانك اداره‌سنه مأمور اولان (پرنس ریپنن)

اواخر تشرين اولده ساقسونیانی تخلیه و پروسیا عساکرینه تسلیم ایله ساقسونیانك پروسیایه الحاق اولنمش اولدیغنی اعلان ایلمش اولدیغندن آوستریا و انکلتره مرخصلری اشتکا و ساقسونیانك کلاً یاخود بعضاً پروسیایه الحاقی حقنده برقرار ویریلنجیه‌دك موقت اوله‌رق پروسیالو یدنده قالمق قرارینی اعلان ایتدیلر .

و ساقسونیانك پروسیایه الحاق اولندیغی شایع اولوب بوحالده ایسه ساقسونیا قراللغی الغا و امحا ایدلمش دیمك اوله‌جغندن ساقسونیا قرالی ویانه قونغره‌سنه تشرین ثانیء افرنجینك دردی تاریخیله مورخ برقطعه پروتستو نامه ارسال ایله فریاد ایلدی .

بونك اوزرینه کرك ساقسونیا و کرك وارشاویا حقنده بین‌الدول مباحثات ومنازعات شدیده وقوع بولمشدر . لهستانك استقلالی امرنده انکلتره‌لو مصر اولوب روسیه ایمپراطوری ایسه لهستانك مقاسمه‌سندن اولکی حالنه‌ارجاعی ضمننده لهستانده مالك اولدیغی یرلری رد واعاده ایده‌جکنی اکرچه مقدما اعلان ایلمش ایسه‌ده انکلتره‌لونك مجدداً ممالکنه ضم و علاوه ایلمش اولدیغی اراضیء کثیره‌یی رد ایده میه‌جکنه لدی‌الاطلاع اودخی لهستان حقنده اولان نیت سابقه‌سندن رجوع ایلدیکنی قطعیاً بیان ایلمشیدی . وفی‌الواقع انکلتره‌لو ایام فترت واختلالده پك چوق دیونه کرفتار اولمش ایسه‌ده بدل مافات اوله‌رق بروجه بالا پك چوق یرلره مالك اولوب دنیانك اك مهم نقطه‌لرینی اله کچورمش واوروپا خریطه‌سنی کندو پولتیقه‌سنه موافق صورته توفیق ایتمك آرزوسنده بولنمش اولدیغی حالده روسیه ایمپراطورینك قوللرینی صاللایه‌رق شویله‌جه کیرو دونیویرمسی قابل دکل ایدی .

انکلیز مرخصی دخی لهستانك احیاسی قابل اوله‌میه‌جغنی کوریجك ارتق اندن وازکچه‌رك هیچ اولماز ایسه وارشاویا دوقه‌لغنك تقسیمیله آوستریا و پروسیا دولتلرینه نقاط حربیه‌یی حاوی یرلرك اعطاسیله باقیسنك روسیه‌ده قالمسنه موافقت ایدوب روسیه ایمپراطوری آلکساندر دخی وارشاویادن پروسیا وآوستریا دولتلرینه کلیتلوجه حصه چیقارمغه راضی اولمشدر .

مع‌مافیه دول ثلثه بیننده تقسیم اولنه‌جق لهلولرك کندو آرزولرینه موافق اوله‌رق نظام واحده تابع اولملرینی انکلتره‌لو ارزو ایتمکده ایدی .

وارشاویا وساقسونیا مباحثه‌لری آوزایوب بوناپارته زماننده یکرمی درت ساعت ظرفنده نتیجه پذیر اولان مصلحتلره ایکی آی ظرفنده برقرار ویریله مامسندن طولایی پك چوق کیمسه‌لر متحیر قالدی وهرطرفده کفتکو چوغالدی . دول متفقه‌نك بونجه همتلر ایله حاصل ایتدکاری مظفریت اوزره فسخ مصالحه ایتملری احتمالدن بعید ایکن اذهان ناسده صانکه دول متفقه فسخ مصالحه ایده‌جکلر کبی برظن حاصل اولدی . واوائل کانون اولده هرطرفده تدارکات حربیه‌یه

تشبث اولندی . فرانسه‌ده محاربه لفظی بیله منفور ومستکره ایکن ینه هرطرفده حرکات عسکریه کوریلوردی . انکلتره دولتی بلچیقاده‌کی بلوکارینی بریره طوپلامشیدی . پروسیا وباویاره عسکرلری یرلرندن حرکت ایلمشیدی . آوستریا دولتی دخی روسیه طرفندن محتمل الظهور اولان هجومه مقابله ضمننده موراویا ایالتنی عسکر ایله طولدرمشیدی . چونکه روسیه‌لونك لهستانده کلی تدارکات عسکریه‌سی اولدیغی ایشیدیلوردی . پولتیقه مراقلولرندن برچوغی قریب العهدده برمحاربهٔ عمومیه وقوع بوله‌جغی فکرینه ذاهب اولورلردی . دور اندیشان عصر ایسه ایشبو دول متفقه بیننده برحسن صورتله تسویه‌پذیر اوله‌جغی اعتقادنده ایدیلر .

واکرچه فرانسه‌لونك ساقسونیا مسئله‌سنده مکالمه‌یی تأخراته دوشورمسی پارس معاهده‌سنی اجراآت فعلیه‌سی تمام اولمدن فسخ ایتدرمك نیتندن منبعث اولمسی وارد اذهان اولوردیسه‌ده فسخ مصالحه اولندیغی تقدیرده اوروپاجه هرج ومرج حاللری ظهور ایده‌جکی درکار اولدیغنه مبنی بوندن هردولت خوف وتحاشی ایتمکده اولدقلری ومحاربه‌دن هرکس بیقمش اوصانمش ومسالمه آرزولری اذهان عامه‌ده یرلشمش اولدیغندن هپ حکمدارلر مصالحه ومسالمه‌نك استمراری املنده بولندقلری حالده قریب العهدده فرانسه تختنه جلوس ایتمش وهنوز تبعه‌سنی کندوسندن خوشنود ایده‌مامش اولان اون سکزنجی لوینك بودقیقه‌یی اذعان ایتمامسی احتمالدن بعید کوریلوردی .

آوستریا دولتی وارشاویا مسئله‌سنده پروسیایی کندو طرفنه جلب ایتمك اوزره بروجه بالا ساقسونیانك پروسیایه الحاقنه اظهار موافقت ایلیه‌رك تشرین اول افرنجینك یکرمی ایکیسنده پرنس مترنیك طرفندن پروسیالویه بومألده برتقریر ویرلمشیکن اول اثناده وارشاویا دوقه‌لغنك قسم اعظمی روسیه‌یه ترك ایله بقیه‌سنك آوستریا وپروسیا دولتلرینه اعطاسی خصوصنه قرار ویرلمش ایدوکندن آوستریالو بروجه بالا ساقسونیا حقنده اظهار ایلدیکی موافقتدن نکول ایله کانون اول افرنجینك اوننده پرنس مترنیك طرفندن تقریر مذکوره مخالف اوله‌رق پروسیالویه ویریلان برقطعه تقریرده (پروسیانك اولکی وسعت ومکنتنه ارجاعی ودولتینك اتحاد اوزره بولنملری لابد اولوب انجق پروسیانك ساقسونیایی ضبط ایلمسی آلمانیا حکمدارانك تنظیم وتسویهٔ امورینه مانع اوله‌جغندن بحثله پروسیانك دیکر جهتلردن توسیع ممالك ایلمسی لزومی کوسترلمشیدی) .

اشبو بیك ایکییوز اوتوز سنهٔ هجریه‌سنك غرهٔ محرمنه مصادف اولان (١٨١٤) سنهٔ میلادیه‌سی کانون اول افرنجیسنك اون برنده ساقسونیا خاندانی شعبه‌لرندن

اولان آلمانیا حکمدارانی طرفندن ساقسونیا ماده‌سی بتون آلمانیا امراسنک امنیتلرینی
سلب ایلدیکندن بحثله ساقسونیا قراللغنک هیئت اصلیه‌سنه ارجاعی لازم کله‌جکنه
دائر قونغره‌یه مذکره‌لر ویرلمشدر .

تالیران دخی مترنیکک ساقسونیا حقنده اولان رأی اخیرنده ثباتنه تقویت ویرمک
اوزره کانون اول افرنجیسنک اون طقوزنده مترنیکه ارسال ایلدیکی تقریرنده
(فرانسه‌نک ویانه قونغره‌سندن بر املی یوقدر حدود قدیمه‌سنده بولنه‌رق فیمابعد
توسیع ممالك فکرنده دکلدر هیجانه بادی بر روزکار عاصف اولمدقجه سواحلندن
آیرلماز عساکری دخی فوق العاده شان ومباهاتی حائز برحالده بولنمغله یکی باشدن
اکتساب مظفریته خواهشکر اولماز وبومثللو وقوعاته جزئیجه آلت اولمش ایسه‌ده
خسارات عظیمه‌سنه سبب اولان اضطرابدن خلاص ایله بخت یاوره مقارن اوله‌رق
وصحیح حکمدارلرینی بوله‌رق فرانسه قومی الحالة هذه برحال سعد اشتمالده اولمغله
بشقه برطلب وادعاسی قالمامشدر فقط کندوکبی سائر اوروپا حکومتلرینک دخی
استکمال اسایش وامنیت ایلمسنی وافکار اختلالیه‌نك فیمابعد منسی اولمسنی وجمیع
حقوق قرالیت وملکیتك مرعی طوتلمسنی وفیمابعد اغراض نفسانیه‌نك ظهورینه
سد ممانعت چکلمسنی آرزو ایدوب بوندن بشقه بر املی یوقدر و بویله بر انتظام
حصوله کلدکجه اسایشك استمرارندن کیمسه امین اوله‌ماز بومقصد مهم ایسه انجق
مثلی نامسبوق اولان ویانه قونغره‌سنده وجوده کتوریله بیلور) دیو یازدقدن بشقه
لهلونك اسکی وشجیع برقوم اولدقلری جهتله قابل اولسه اسکی استقلاللرینك
اعاده‌سی اولی اولوردی ولهستانك مقدما وقوع بولان مقاسمه‌سی مؤخراً اوروپانك
دوچار اولدیغی اختلال وخرابیتك جملهٔ اسبابندن بری اولدیغی تصوردن بعید
دکلدر دیمکله برابر ضروریات وقت وحالدن اوله‌رق دول ثلثه بیننده تقسیمنه دخی
موافقت کوسترمش وساقسونیا حقنده متصور اولان معامله‌نك اجراسی جائز
اوله‌میه‌جغنی برچوق دلیللر ایله اثبات ایلمشدر .

حالبوکه مترنیکك بروجه‌بالا ساقسونیا مسئله‌سنده اولکی موافقتندن عدول ایله کانون
اولك اوننده پروسیالویه کوندرمش اولدیغی تقریر اوزرینه پروسیا باش مرخصی
پك زیاده کوجنوب همان قونت نسلروده برتقریر ارسال ایله روسیه‌نك ساقسونیا
حقنده اولان تعهدینك ایفاسنی طلب ایتمکله برابر کانون اول افرنجینك یکرمی ایکیسنده
مترنیکه جواباً کوندردیکی تقریرنده (آوستریالونك بوتقریری اولکی تقریرینه مباین
اوله‌رق دولتین بیننده استقراری آرزو اولنان اتحاده ملایم اولمدیغندن پروسیا
قرالی مغبرالخاطر اولمشدر وساقسونیا قرالی دشمن ایله بالاتحاد صوك دمه‌دك اصرار

وعناد ایدرك نهایت لپسقه بلده‌سنده اسارته كرفتار اولدیغنه نظراً مملكتنك دیكر بر دولت طرفندن تملك اولنمسی حقلودر وآوستریا وروسیه وانكلتره دولتلری بیننده قرار ویرلدیكی وجهله پروسیانك هیچ اولماز ایسه بیك سكز یوز بش تاریخنده‌كی وسعتنه مماثل برزاده‌یه كتورلمسی امید اولنور ایكن الحالة هذه انجق لهده اولان یرلرینك برمقدارینه نائل اوله‌بیلوب انك دخی حالا حدودی معین دكلدر الحاصل بوقرارك فعله كلمسی ساقسونیانك پروسیایه الحاقنه منوطدر) دیو یازلمشدر ۰

ساقسونیا مسئله‌سی بووجهله سورنجمه‌ده قالمش واوروپانك هر طرفنده بوكا دائر قیل وقال چوغالمش اولدیغی جهتله هركس قونغره‌نك بوخصوصده ویره‌جكی قراره منتظر اولدیغی حالده ساقسونیا قرالی كندوسنك پوناپارت ناپلیون ایله متفقانه حركتی مجبوریتدن ناشی ایدوكنی مثبت برچوق دلیللر ایراد ایله تهمتدن بریءالذمه اولدیغنه وحكومتنك یدندن نزعی حقسز اوله‌جغنه دائر برمفصل مذكره یازوب قونغره‌یه كوندردی ۰ طرفدارانی جانبلرندن دخی روسیه وپروسیا عسكرلرینك غلبه واستیلاسی اوزرینه ساقسونیا ممالكی ضبط اولنور ایسه پوناپارته زماننده‌كی (الحكم لمن غلب) قاعده‌سی اعاده اولنمش اوله‌جغی اشاعه اولنمقده ایدی ۰ وبومسئله‌ده روسیه وپروسیا متحد اولدقلری كبی آوستریا دخی فرانسه ایله برلك اولوب انكلتره‌لو دخی انلره مساعد اولمغله قوت بونلرك طرفنده پیدا اولمشیدی ۰ وبرده اول اثناده انكلتره‌لو امریقا جمهوریله عقد مصالحه ایدرك برمرتبه دها كسب قوت ایتمش اولدیغندن قونغره‌ده اولكندن زیاده كندوسنی كوسترمكه باشلامشیدی ۰

روسیه دولتی لهستانی كاملاً ضبط ایتمك داعیه‌سنده ایكن بوندن واز كچه‌رك وارشاویا دوقه‌لغنك تقسیمنه راضی اولوب انجق ساقسونیانك تماما پروسیایه الحاقنی التزام ایتمكله كانون اول افرنجینك اوتوزبرنده آوستریا وانكلتره مرخصلرینه كوندرمش اولدیغی تقریرنده وارشاویا دوقه‌لغنك برر قسمی آوستریا وپروسیا دولتلرینه عائد اولمق وقراقوی وتورن نام بلده‌لری برطرفه تابع اولمقسزین سربست قالمق اوزره باقیسنك برایالت متحده اوله‌رق روسیه ایمپراطورلرینه تخصیص اولنمسنی وساقسونیا حكومتی مقدما قراللری طرفندن ضبط وتصرف اولنه‌كلدیكی وجهله پروسیا قرالی طرفندن ضبط وتصرف اولنمق اوزره پروسیایه برحكومت متحده اوله‌رق علاوه‌سی ضمننده همان ساقسونیا قرالنه كف ید ایتدیریلوب اكا دخی رین نهرینك جانب یسارنده یدی یوز بیك نفوسی حاوی مملكتلر ویرلمسنی تكلیف ایلدی ۰

آلكساندرینك پروسیالویی بومرتبه استصحاب وساقسونیایی ضبط ایلمسنی استعجال ایتمسی ایسه آوستریا وانكلتره وفرانسه دولتلرینه زیاده تأثیر ایتمكله دول ثلثه‌نك

روسیه وپروسیا دولتلرینه قارشو برلشمك اوزره محرمانه مذاکره‌لرینه سبب اولمشدر .
واگرچه آوستریا وروسیه وپروسیا حکمدارلرینك وداد واتحادلری برکمال ایسه‌ده دولتلرینك منافع مخصوصه‌لرینی ملاحظه‌یه مجبور اولان مرخصلری بیننده اول مرتبه وداد واتحاد یوق ایدی . ولهستان وایتالیا جهتلرنده کوریلان تدارکات عسکریه برنمایشدن عبارت ایسه‌ده جد وحقیقته دخی منجر اوله بیلوردی .
وکانون اولك اواخرنده وارشاویا وساقسونیا ایشلرینك تسویه سنه مخصوص برمجلس تشکیلنه دول فخیمه تشبث ایدوب روسیه ایمپراطورینك ترتیبی اوزره بومجلسك روسیه وانکلتره وپروسیا وآوستریا دولتلری مرخصلرندن مرکب اولمسنه قرار ویرلمش وفرانسه مرخصی خارج براغلمش ایسه‌ده آوستریا وانکلتره مرخصلرینك ابرامی اوزرینه اشبو بیك ایکییوز اوتوز سنهٔ هجریه‌سی صفرینه مصادف اولان (١٨١٥) سنهٔ میلادیه‌سی کانون ثانیسنك اون ایکیسنده فرانسه مرخصی دخی بومجلسه ادخال ایدلمشدر .
اشبو دول خمسه مرخصلرندن مرکب اولان مجلس هرنقدر وارشاویا وساقسونیا ایشلری ایچون تشکیل اولنمش ایسه‌ده حقیقت حالده علی الاطلاق اوروپانك امور مهمه‌سنه ومبحوث عنه اولان ممالکك کیفیت تقسیم وتوزیعنه باقه جغندن الك مهم برمجلس اولدیغی جهتله اوروپانك مواد معتنا بهاسنه مرکز مذاکره اولمشدر .
انجق مجلس مذکورده لدی الاجتماع روسیه وپروسیا مرخصلری طلب ایتدکلری شیلردن هیچ برینی فدا ایتمز اولدقلری حالده پروسیاباش مرخصی کانون ثانی افرنجینك اون اوچنده ساقسونیا حقنده کی ادعاسنی تصدیق ایتدرمك اوزره زیاده حمیت وصلابت ایله ناطقه‌پرداز اولوب انك بوطورندن ایسه انکلیز مرخص اولی منفعل اولمغله همان آوستریا وفرانسه مرخصلریله محرمانه مذاکره‌یه کیریشوب دول ثلثه بیننده تدافعی برمعاهدهٔ اتفاق یاپیله‌رق پارس مصالحه نامه‌سی احکامنك بی غرضانه وبی طرفانه اجراسی ولدی الایجاب هربرینك یوز اللیشر بیك عسکر ترتیب واعمال ایلمسی خصوصلرینی یکدیکره تعهد ایتمشلر وباویاره وهانوره وفلمنك دولتلرینی دخی خفیةً بواتفاقه دعوت ایلمشلر .
دول ثلثه بومعاهدهٔ اتفاقك اجراآت فعلیه‌سنده شبهه وتردد اوزره ایدیلر .
چونکه انکلتره دولتی فرانسه‌لونك بلچیقایه ورین نهرینك جانب یسارنده‌کی آلمانیا بلادینه القای شورش واختلال ایتمسندن خوف واندیشه اوزره ایدی .
آوستریا دولتی دخی ایتالیاده‌کی اراضیسی حقنده بووجهله وهم ووسوسه اوزره اولوب استطلاع احوال ایچون پارسه کوندردیکی جاسوسلرك ایتدکلری تحقیقاته

نظراً فرانسه‌ده تدارکات عسکریه‌یه مباشرت اولندیغی وعسکری صنفی محاربه‌یه خواهشکر ایسه‌ده ظهورینه کرکی کبی اطمینانلری اولمدیغی اکلاشلمشدر . بناءً علی ذلك آوستریا دولتی روسیه‌لو ذمتنده آلاجنی اولان اوچ ملیون فلورینی شاید ملحوظ اولان محاربه ظهور ایدوبده صکره دسترس اوله‌مامق مطالعه‌سیله کانون ثانینك یکرمیسنده مبالغ مزبوره‌یی بالطلب نقداً آلمشدر . مع مافیه بومعاهدهٔ اتفاق بین‌الدول استوار اولان وداد واتحادی برنوع تشویشه دوچار ایتمکدن بشقه برشیئی منتج اولمامشدر .

بومعاهدهٔ اتفاق اوقدر مکتوم طوتلمشیدی‌که چند ماه مرورینه‌دك آلکساندر اندن خبردار اوله‌مامشیدی . بعده اطلاعی دخی فرانسه‌لو طرفندن اولمشدرکه فرانسه دولتی آلکساندری متفقلرندن تفریق ایچون اکا بوسری کشف ایتمشدر . آلکساندر کندو متفقلرینك بویوله سلوکلرندن پك زیاده متأثر اولمش ایسه‌ده اظهار سکون وسکینت ایله نازکانه وصفوتکارانه معامله ایدرك ینه دول سائره‌نك مطالبنی ترویجده اختیار تأنی ایتمیه‌جکنی اعلان ایتمشدر . بزینه صدده کله‌لم .

کانون ثانیده دول خمسه مرخصلری بیننده وارشا ویاساقسونیا مسئله‌لرینه دائر خیلی مباحثه‌لر جریان ایتمش ایسه‌ده برقرار قطعی ویریله‌مدیکندن بین‌الناس کفتکو چوغالوب حالبوکه بالاده بیان اولندیغی اوزره قونغره مناسبتیله هرطرفدن ویانه‌یه پك چوق خلق توارد ایله ازدحام پیدا اولدیغندن آوستریالو سرای ایمپراطوری مسافرلرینه اکرام ایچون صرف ایده‌کلدیکی مبالغ کثیره‌یه علاوةً اذهان عامه‌یی اشغال ایچون دخی برخیلی مصرف اختیار ایدرك تکثیر ایلدیکی تیاترو وبالو کبی انواع ملاعب وملاهی قونغره ایشلرنجه دخی فائده‌دن خالی دکل ایدی . چونکه مرخصلر بومثللو جمعیتلرده بالتصادف یکدیکریله کوریشه‌رك دردست اولان مصالحی بربرندن استطلاع واستفهام ایله مأمول اولنمیه‌جق مرتبه یکدیکری مرامنه تقریب ایلردی .

مقتول فرانسه قرالی اون التنجی لوبینك یوم وفاتی تذکار ایلمك رسمنی اجرا ایله کندوسنك برادری وحالا فرانسه قرالی اولان اون سکزنجی لویی‌یه احترام‌ضمننده کانون ثانیٔ افرنجینك یکرمی برنجی کونی ویانه‌ده بولنان بالجمله حکمداران وپرنسلر ومرخصلر ومأمورین سائره سیاه البسه ایله ویانه پسقپوس کلیساسنده اجتماع ایلدیلر . بونلر متخالف المذهب اولدقلری حالده قاتولیك کلیساسنده اجتماعلری بین‌الدول وداد ومسالمه‌نك بقاسنه دلیل اوله‌جق موادّدن ایسه اختلال چویان زمانه قونغره ایشلرینك سورنجمه‌یه دوشورلمسنه حصر نظر ایدرك قریباً برمحاربه ظهورینه منتظر ایدیلر .

(بالاده)

بالاده اشعار اولندیغی اوزره تشریفات دولیه حقنده بر قومسیون یاپلمشیدی . دولتلرك وسفیرلرینك یکدیکره نسبتله تقدملرینه ودول متحابه کمیلرینك یکدیکره نه وجهله اشنالق ایده‌جکلرینه وسفرانك کمرك رسمندن معافیتلرینه دائر قلمه آلنمش اولان لایحه بوآناده ختام بوله رق قومسیون مذکورده میدان مذاکره‌یه قونلمش وبوبابده مباحثات کثیره جریان ایتمکده بولنمش ایدی .

هنوز وارشاویا وساقسونیا مباحثاتی اکمال اولنه‌مامش اولدیغی حالده انکلیز مرخصنك ابرامیله قونغره‌ده زنجی کوله‌لر مسئله‌سی اوزرینه دخی مباحثات کثیره جریان ایتمکده ایدی .

معلوم آ انکلیزلر برشیئی ذهنلرینه قورسه انك اوزرینه نقدر مصر اولورلر . بیك یدی یوز تاریخ میلادیسندن صکره‌جه انکلیزلر ایچنده نوع انسانه زیاده محبت وحرمت داعیه‌سیله برطاقم آدملر ظهور ایتدیکه انسانلرك حیوان کبی آلنوب صاتلمسنی تقبیح ایله بوبابده اولان افکار فتوتکاریلرینی هرطرفه اعلان ایدراولدیلر . انکلیزلر اره‌سنده بوافکار کیتدکجه توسع ایتمکده اولدیغی حالده تجارت سایه‌سنده یاشار برخلق اولمغله برطرفدن دخی انکلیز تجاری زنجی کوله‌وجاریه بیع وشراسندن کیرو طورمازلر ایدی . بعده انکلتره دولتی باش وکیلی مشهور بیت زنجی بیع وشراسنك منعی التزام ایله بوکا دائر ایراد ایده‌کلدیکی بلیغانه خطابتلری پك زیاده تأثیر ایتمکله اول تاریخدن برو انکلتره دولتی بوتجارتك الغاسنی التزام ایلمشدر . بیك سکز یوز اوچ تاریخنده دانیمارقه‌لو دخی بوخصوصده انکلتره‌لویه پیرو اولمشیدی . وایام اختلالیه‌ده انکلتره دولتی دریالرده غالب‌مطلق اوله‌رق افریقاده النه کچوردیکی سواحل وجزائرده بیك سکز یوز یدی سنه‌سندنبرو زنجی تجارتنی منع ایدوب اولوقتدنبرو ایدیلان تجربه‌یه کوره حاصلات محلیه‌نك بیع وشراسندن حاصل اولان تمتعك زنجی تجارتنه نسبتله قات قات متزاید ومترقی اولدیغی تحقق ایتمشدر . وبیك سکز یوز اون سنه‌سنده انکلتره‌لو پورتکیز دولتیله برعهدنامه امضا ایدوب بونده پورتکیز دولتنك بالتدریج زنجی تجارتنی منع ایتمك اوزره انکلتره‌لو ایله متفق اولدیغی مندرجدر . وانکلتره دولتنك بیك سکز یوزاون اوچ سنه‌سنده اسوج وبیك سکز یوزاون درت سنه‌سنده دانیمارقه ایله عقدایلدیکی معاهده‌لرده زنجی تجارتنك رفع وابطال اولنمسی مندرج بولنمشدر . کچن بیك‌سکز یوزاون درت‌تاریخنده پارس مصالحه‌سی عقداولندقدنصکره انکلتره دولتی‌طرفندن پارسده ایلچی بولنان مشهور دوقده ولینکطون بوبابده پك چوق سعی وجهد ایدرك بش سنه‌یه قدر زنجی تجارتنك منع وابطال ایتدیرلمسنه فرانسه دولتنی ارضا

ایتمشیدی . دوق دە ولینکطونك برادری اول اثناده انکلتره دولتی طرفندن ایلچی بولنەرق اودخی بویولده اسپانیادولتیله مذاکرەیه کیریشوب وپك چوق اوغراشوب نهایت اسپانیالو دخی سکز سنەیه قدر بوایشه برنتیجه ویرملك اوزره سوز ویرمشیدی . چونکه فرانسه واسپانیا کبی بعض دول اوروپا افریقا وامریقا طرفلرنده ایدنمش اولدقلری معمورەلرندەکی چفتلکلری زنجی کولەلر ایله اداره ایتمکده اولدقلرندن زنجی تجارتنك ابطالنی ایستمزلردی . لکن انکلیزلرك فوق العاده الحاح واصرارلری اوزره بونك بالتدریج اجراسی ایچون موافقته مجبور اولورلردی .

لورد قاستلراق بروجه بالا ویانەیه کلدیکی کبی بوایشه دست اهمیتله صاریلوب زنجی تجارتنی همان بالکلیه منع ایتدرمك اسبابنه تشبث ایدرك اوائل تشرین اولده بوكا دائر تالیران ایله مداوله افکاره کیرشمشیدی . وکانون اولك اواخرنده روسیه وآوستریا ایمپراطورلری وپروسیا قرالی ایله رسما ملاقات ایدرك زنجی بیع وشراسنك غایت کریه وانسانیته مغایر برکیفیت اولدیغنی وانسانیت نامنه اولەرق انکلترەلونك بوبابده نقدر صرف مساعی ایلدیکنی بیان ایله بوخصوصده معاونتلرینی طلب ایتمش وروسیه ایمپراطورندن قویا وعدمعاونت آلمش ایدی . واکرچه ویانه قونغرەسنده اجتماعدن مقصد دولی پارس معاهدەسی احکامنك صورا اجرائیەسنی واوروپانك امورمهمەسنی مذاکرەدن عبارت اولدیغنه نظرا اوروپانك خارجنده بولنان وامر تجارته عائد اولان زنجیلر مسئلەسنی مذاکره ایتمسی خارج ازوظیفه کورینورایسەده بومسئله انکلیزلرجه غایت مهم اولدیغی حالده اوروپالولر طرفندن مغدور ومظلوم اولان برصنف انسانلرك مصالحنی قانون ادب وانسانیت دائرەسنده رؤیت وتسویه ایتمك تکلیفی نابجا دیو رد ایله مذاکرەسندن استنکاف اولنەمازدی .

بناءً علیه کانون ثانی افرنجینك اوننجی واون آلتنجی ویکرمنجی کونلری عقد اولنان دول ثمانیه مجلس کبیرنده زنجی بیع وشراسنك رفع والغاسنه دائر مباحثات کثیره جریان ایلدی . نهایت هپ مرخصلر انکلیز مرخصنك تکلیفنه موافقت ایدوب فقط اسپانیا وپورتکیز مرخصلری بوتجارتك کلیا منع وابطالی ایچون مدت ومهلت ایستدیلر . بعده بوکا دائر انکلیز وپورتکیز مرخصلری بینلرنده تقریرلر تعاطی اولندی .

شباط افرنجینك سکزنجی کونی بوخصوص ایچون تکرار دول ثمانیه مجلسی عقد اولنەرق براعلاننامه تنظیمنه قرار ویرلدی . خلاصەسی بروجه آتی ایراد اولنور . شویلەکه :

افریقادەجاری اولان زنجی تجارتنه عطف نظر دقت اولندقده اصحاب نصفت وحقانیت وارباب رشد ودرایت عندنده اوتەدنبرو انسانیت واخلاق وآداب عمومیەیه مغایر برمعامله اولدیغی معلوم اولوب انجق الجاآت زمانیەدن نشئت ایلمش اولدیغی جهتله

دفعةً رفع والغاسی متعسر اولدیغندن شمدی یه دك بویله محفظهٔ کراهت وفحشیتده مستتر اولوب قالمشدر . شمدی ایسه بونك الغاسنه طوائف متمدنه یکزبان اولهرق طالب اولمقده‌در وبوتجارتك کیفیت وتفصیلاتی معلوم اوله‌لیدنبرو دول اوروپانك چوغی بونك الغاسنه جدا وحقیقة قرار ویرمشلر ایدی اقطار عالمك مواقع مختلفه‌سنده استملاك واعمار اراضی ایتمش بولنان دیکر دولتلرده دخی متعاقباً بونك لزوم الغاسنی اعتراف ایتمشلردر . ویانه قونغره‌سنده مرخصلر بوتجارتك الغاسنه دائر اولان عهودی تثبیت وتأییده بذل مجهود ایدرك بوقدر وقتدنبرو بویله افریقایه باعث خرابیت واوروپایه مورث شین وفضاحت وشرط انسانیته موجب کدورت اولان تجارتدن منبعث بر بلای مبرمك الغاسی متبوعلری اولان دولتلرك مطلوب ودلخواهلری اولدیغنی اعلان واشاعه ایله ویانه قونغره‌سنده‌کی مأموریتلرینی بروجه مطلوب اعزاز واجلال ووجیبهٔ ذمتلرینی ادا واکمال ومتبوعلری اولان دولتلرك اصول ومسلك ومشوارلرینی بیان وایضاح ایده‌بیله‌جكلری جهتله بویله موجب خیر وسلامت اولان برماده‌نك اتمامی ضمننده بسط بساط مکالمه ایله بوبابده اتخاذ ایلدكلری اصوله کوره براعلاننامه تنظیمنه بینلرنده اتفاق آرا ایله قرار ویرمشلردر . ایمدی بتون اوروپایه اعلان اولنورکه زنجی تجارتنك الغاسی مرخصلرك اعتنا واهتماملرینه جسبان برمصلحت مخصوصه‌در وایجاب عصره موافق وحکمدارلرینك نهاد مروت اعتیادلرینه مطابق‌در مرخصلر بویله محسناتی ظاهر اولان برمسئله‌نك تسویه‌سنه اللرندن کلدیکی قدر غیرت وعن صمیم القلب یکدیکره معاونت ایتمشلردر .

بونکله برابر شوراسنیده اعتراف ایدرلرکه بونك قطعیاً اجراسنه شمدیدن تعیین مدت ممکن اولمیوب بوراسی هردولتك وجه انسب اوزره تعیننه منوط اولدیغندن بوتجارتك کاملاً ابطال اولنه‌جغی وقتك تعیینی دولتلره عائددر فقط بونك اجراسنی تأخیره بادی وتغافل ومسامحه وقوعنی مؤدی اوله‌جق هیچ بروسیله اولمدیغی درکاردر . دولتلرك بومعاهده ایله متعهد اولدقلری مصلحت مذکوره حقنده بالاتحاد صرف ایده‌جكلری مساعینك کاملاً ثمره‌سی حصوله کلدکده خصوص مبحوث عنهه تمام اولمش نظریله باقلمق کرکدر . دیو اعلاننامهٔ مذکورده تحریر ایدلمشدر . ونهایت زنجی بیع وشراسیله مشغول اولان کمیلرك اخذ وتوقیفی ایچون انکلتره وفرانسه دولتلری طرفلرندن بکلك سفینه‌لر کوندرلمك اوزره بومسئله ختام بولمشدر .

اول اثناده موضوع بحث اولان موادّدن بری دخی فلمنك مسئله‌سی ایدی . شویله‌که : هنکام اختلالده بلچیقانك فرانسه‌لو یدینه کچمسی فلمنكك فرانسه‌یه

الحاقنی مؤدی اولەرق انکلترەنك بورایه نظر دقتی جلب ایتمکله شامون بلدەسندە بیك سکز یوز اون درت سنهٔ میلادیەسی شباطنك اون سکزنجی کونی آوستریا وروسیه وپروسیا دولتلری بیننده یاپیلان مقاولەدە انکلترە دولتنه رعایةً بلچیقانك فلمنك ایله برلشدیرلمسنه قرار ویرلمشیدی .

سنهٔ مرقومه مایسنك اوتوز برنجی کونی عقد اولنان معاهده مجلس مکالمەسنده دخی فرانسەلو فلمنك حکومتنك توسیعنه موافقت ایتمشیدی .

اشبو (١٨١٥) سنەسی کانون ثانیسنك یکرمی سکزنجی کونی دول خمسه مرخصلری انجمننده انکلترە باش مرخصنك تکلیفی اوزرینه فلمنك دولتنك حدود بریەسی تعیین اولنمشدر .

دانیمارقه دولتی بادیٔ امرده پوناپارتەیه ضد ومخالف ایکن صکره تحت مجبوریتده اولەرق انکله اتحاد ایلمش ایسەده بیك سکز یوز اون اوچ سنەسی کانون اولنده فرصت الویردیکی کبی دول متفقه ایله برلشمش وبعده انکلترەلو ایله عقد مصالحه ایدرك بحرشمالیده کائن هالیقولان جزیرەسنی انکلترە دولتنه فارغ اولمش واسوجلو ایله عقد ایلدیکی معاهدەده اسوجه تابع اولان پومرانی ایالتیله بحربالطقده کائن دوچان جزیرەسنی المق اوزره نوروچیا ایالتنی اسوجه ترك ایلمش ایدی . شو حاله نظراً پومرانی ایالتیله دوچان جزیرەسنی ضبط وتصرفه صلاحیتی درکار اولدقدن بشقه دانیمارقەلونك دوچار اولدیغی خساراتك کاملاً تعویض اولنمسی خصوصنده اسوجلونك بذل جهد موفور ایدەجکی دخی معاهدهٔ مذکورەده مندرج ایدی . بوتعویض مادەسنی استحصال ایچون دانیمارقه قرالی طرفندن ویانەیه کوندریلان مرخصلر کچن بیك سکز یوز اون درت سنەسی تشرین ثانیسنك اون طقوزنده قونغرەیه برتقریر ویرمشلر ایدی . اوچ آی قدر بیهوده انتظارده قالەرق برجواب الەمدیلر بواثناده ایسه اسوجلو بعض اعذار واهیه سرد ایدرك پومرانی ایالتنی دانیمارقەلویه تسلیمدن امتناع ایدر اولمشیدی . اشبو (١٨١٥) سنەسی شباطنك سکزنده دانیمارقه مرخصلری قونغرەیه برمفصل تقریر دها تقدیم ایله بث شکوی ایلدیلر .

بونك اوزرینه دانیمارقه مصلحتی قونغرەده درمیان ایدلدی (دانیمارقەلونك حقی وار لکن ویرەجك بر قالمدی زیرا فلمنکك حدودی تعیین اولنوب آلمانیا حکومات متحدەسی حقنده قرارکیر اولان ترتیباته نظراً اورادن دخی ویریلەجك بر یوق) دینلدی . فقط پومرانی مسئلەسنده دانیمارقه دولتنه حق ویرلدی .

قونغره تقسیم وتوزیع اراضی مادەسنی عدالت وحقانیته توفیقاً اجرا ایدەجکنی مقدما

اعلان و مؤخرا دانیمارقه‌لونك حقلی اولدیغنی اعتراف ایلمش اولدیغی حالده دانیمارقه‌لویه ویریله‌جك یر قالمدی دینلمسی هرقنغی مجلس اولورایسه اولسون مادامکه اعضاسی بشردر غرض وعوضدن خالی اولمدیغنه بردلیلدر . مجرد انکلتره‌لونك خاطری ایچون فلمنك دولتی زیاده‌سیله توسیع اولندی آلمانیا ایشلرینك دخی دیکر بیوك دولتلره طوقنور یری وار ایدی بیچاره دانیمارقه‌یی بیوك دولتلر ایچنده تصحب ایدن اولمدیغی جهتله آچیقده قالدی یوخسه کرك فلمنك وکرك آلمانیا طرفلرندن بر مقدار اراضی الیویرلمسی قابل ایدی .

الك مهم اولان وارشاویا وساقسونیا مسئله‌لرینه کلنجه بومسئله‌لر اوزرینه کانون ثانی اواخرنده وشباطك اوائلنده دخی پك چوق مباحثه‌لر جریان ایلدی . روسیه ایمپراطوری آلکساندر بروجه بالا وارشاویانك تقسیمنه راضی اولمغله مسئله‌نك الك مشکل جهتی حل اولنمشیدی وانکلتره لوهپ لهلولرك نظام واحده مربوط اولملری آرزوسنده بولنمغله مؤخرا روسیه وآوستریا وپروسیا دولتلری بالاتفاق لهلولره مخصوص برنظام یاپمغه قرار ویردیلر . آلکساندر کاملا ساقسونیانك پروسیایه الحاقی قابل اوله‌میه‌جغنی جزم ایله ساقسونیانك تقسیمنه وبوندن طولایی پروسیایه ترتب ایده‌جك نقصانه بدل بشقه طرفدن اراضی اعطاسنه قرار ویردی نهایت ساقسونیانك اوچ خمسی قرالی عهده‌سنده ترك ایله باقی ایکی خمسنك پروسیایه الحاقنه قرار ویریله‌رك بومسئله دخی ختام بولمشدر .

باق بلایه‌که بوتقسیمه حالا محبوس بولنان ساقسونیا قرالی راضی اولمیوب کف ید سندی اعطاسندن امتناع ایلدی . اوسند ویرمز ایسه اراضیسی الندن چیقماز اعتقادنده‌ایدی . سندالمق خصوصی ایسه برامر احتیاطی ایدی . یوخسه حربا کندوسی اسیر دوشوب مملکتی دخی حالا پروسیانك یدضبطنده بولندیغی حالده پروسیایی اورادن چیقاروبده مملکتی اکا تسلیم ایتمك اول وقتك حکمنجه قابل دکل ایدی .

انکلیز مرخصی قاستلراق دولتی طرفندن دعوت اولنمغله شهر شباط افرنجینك اون دردنده ویانه‌دن حرکتله انکلتره‌یه واردی مکالماتك امتدادینه مراق ایدن انکلتره وکلاسنه معلومات صحیحه ویردی . انك یرینه مشهور دوقده ولینکطون ویانه قونغره‌سنه باش مرخص نصب اولندی . دوقده ولینکطون مکانت وتأنی وسکینت صاحبی دوراندیش ومتبصر برذات اولوب بومثللو خصائل ممدوحه‌سی فن حربده اولان معلومات ومهارتنه مساوی ومجرب امور واول عصرده پك مشهور برذات ایدی .

بروجه بالا ساقسونیانك تقسیمنه ساقسونیا قرالنی اقناعه خیلی چالشدی بوجهتله دخی براز وقت ضایع اولدی .

مرخصلر قونغره‌ده درمیان اولنان مباحثی اكنه بوینه چکه‌رك امراراوقات ایلدكاری اثناده بوناپارته البا اطه‌سندن فرار ایله فرانسه‌یه واروبده کمافی‌السابق زمام حکومتی النه آلمق اوزره حاضرلانمقده ایدی .

شویله‌که : سنهٔ سابقه وقایعی صره‌سنده بیان اولندیغی اوزره اون سكزنجی لویی فرانسه قرالی اولدقده یاپیلان شرطنامه‌یی تصدیق ایله حکومت مشروطه اصولنی قبول ایلمش‌ایسه‌ده الندن کلدیکی قدر اهالینك حائز اولدیغی حقوق حریتك تقلیلنه چالشمسی واولوقت فرانسه‌یه عودت ایدوبده انی حکومت مطلقه اصولنه تشویق ایدن اصلزاده‌کانه یوز ویرمسی بر مدتدنبرو سربستلکه آلشمش اولان فرانسه اهالیسنه کران کله‌رك تبدیل افکار ومشوار ایله بوناپارته‌نك ایامنی آرامغه باشلامشلر ایدی . حالبوکه شرطنامه موجبنجه اصلزادکان صنفی ابقا اولنمش ایسه‌ده امتیازات سابقه‌لری تماميله اعاده اولنه‌مامش ایدوکندن انلر دخی خوشنود دکللر ایدی . وحکومت حاضره بوناپارته‌نك سلاح آرقداشلری اولان وانكله برلکده مظهر فتوحات اوله کلان افراد عسکریه‌دن خوف واحتراز اوزره اولوب انلر دخی اوزرلرینه حکومت طرفندن نصب اولنان ودائما روسلرك ثناسیله اغزلری صولانان یکی ضابطلردن خوشنود دکل ایدیلر . فرانسه‌نك شو احوالنه نظرا بوناپارته‌نك یقین یرده البا اطه‌سنده طورمسی موجب فکر واندیشه اولمغله اوزاق برمحله اعزامی لازمهٔ حالدن کوریله‌رك سنت الن نام جزیره‌یه نفی وتبعیدی فرانسه مرخصلری طرفندن قونغره‌یه تکلیف اولندقده دول متفقه بوکا مساعده ایدوب حتی بوناپارته‌یی اك زیاده تصحب‌ایدن روسیه ایمپراطورینك دخی موافقت ایلمش اولدیغی بوناپارته‌نك سمعنه واصل اولمش . حالبوکه بوناپارته‌نك یانده عساکر خاصه‌سندن ولهلولردن بیك قدر عسکر ایله برتران وبوروت نام ایکی جنرال بولنه‌رق تدارکات بریه وبحریه‌دن خالی اولمیوب برابریق ایله دیکر بش‌قطعه کچوك سفینه‌لردن مرکب برایجه دوننما دخی تدارك ایتمشیدی . ودور بین بصیرت ایله اوزاقدن فرانسه‌نك احوالنه عطف نظر دقت ایدرك اهالینك حکومتدن وحکومتك اهالیدن امین ومطمئن اولمدقلرینی کورمش وفرانسه‌یه وارسه کندوسنه قارشوکله‌جك کیمسه بولنمیه‌جغنی جفر عقلی ایله استخراج ایدرك تکرار فرانسه تختنه قعود ایتمکی قورمش ایدی . نیتنه برتران ایله دوروتدن غیری کمسنه واقف دکل ایدی . شباط افرنجینك یکرمی آلتیسنده عسکرینه حرکت امرینی ویردی . جمله‌سی یاپارس یااولوم دیوچاغرشدیلر .

بوناپارته والده وهمشیره‌سنی البا اطه‌سنده براغوب کندوسی اول ایکی جنرال ایله

موجود اولان عسکرینی ویوزرأس آت ایله اسلحه ومهمات لازمه‌سنی سالف‌الذکر آلتی‌قطعه سفینه‌یه ارکاب ایله دکزه آچلدی . کمیده ایکن فرانسه اهالیسنه خطاباً قلمه الدیغی اعلاننامه‌لری عسکرلری تبییض ایلردی .
دکزده فورتنه‌یه طوتلدی خیلی زحمت چکدی . نهایت مارت افرنجینك برنجی کونی ژووان کورفزینه وصول بولدی اون بش سنه مقدم مصردن عودتنده وضع‌قدم ایتمش اولدیغی یره چیقدی . همان سرعت ایله حرکت ایتدی اثنای راهده اعلاننامه‌لر نشر ایدرك مارتك بشنده غات شهرینه واردی اثنای راهده اولدیغی کبی بوراده دخی اهالیدن پك چوق اعزاز واحترام کوردی . اورادن سبنون طریقیله لافروت طرفنه کیدرکن منع مروری ایچون کذرکاهنه جنرال مارشان طرفندن برطابور تعبیه اولنمغله ناپلیونك مقدمة الجیشی بوطابوری اقناعه چالیشوب مارشانك اوراده بولنان یاوری دخی انلر ایله معارضه ایدرکن ناپلیون ایلرولیوب واره‌لرینه کیروب عسکره خطاباً ایچکزده ایمپراطورینی وجنرالنی اولدیره‌جك وار ایسه ایشته بن‌طوره‌یورم اتك‌باقه‌یم دیه‌رك کوکسنی آچدی . طابورك قوماندانی آتش‌قوماندانسی ویرمك ایستیوب آتش‌دیر ایکن‌عسکر براغزدن یاشاسون ایمپراطور دیو باغیروب اطرافده‌کی اهالی بونی ایشیدرك انلر دخی بو وجهله القشلادیلر قوماندانك آتش لاقردیسی اره‌لغه قارشدی اودخی همان اورادن صاووشوب قاچدی . بوناپارته‌بوطابوری برابرآله‌رق تیزالدن‌النده مداراستظهاراوله‌جق‌برمحل بولندرمق اوزره غرونویل قلعه‌سنك ضبطی ایچون اوطرفه کیتدی . اوراده‌کی یدنجی آلای‌دخی اکا تبعیت ایتمکله انیده برابرالوب مارتك یدیسنده (غرونویل) دن حرکت وهریرده عسکر واهالی طرفندن مظهرحسن قبول اوله‌رق پارسه عزیمت ایتدی .
فرانسه قرالی اون سکزنجی لویی کیفیتدن خبردار اولیجق دوچارتلاش واضطراب اوله‌رق تخلیصی ایچون مجلس عمومی‌یه مراجعت ایتمش وعسکری جلب ایچون بالذات قشله‌لره کیتمش ایسه‌ده برشیئی مفید اولمدی . بوناپارته بلا مانع ومزاحم مارتك یکرمیسنده بعد الظهر پارس جوارنده کائن فونتنبلو نام محله واردی . اول کون قرال بلچیقا طرفنه فرار ایدوب عسکر واهالی ایسه فونتنبلوده کمال اعزاز وتوقیر ایله بوناپارته‌یی استقبال ایتمش اولدیغندن اخشام اوستی بوناپارته دبدبه واحتشام ایله پارسه کیردی . وهمان حکومتی النه آلوب برقطره قان دوکلمکسزین یکرمی کون‌ظرفنده‌فرانسه دولتنك وضع وشکلنی‌تحویل‌ایدیویردی . وکچن‌سنه‌دول متفقه ایله اون سکزنجی لویی بیننده عقد اولنان پارس مصالحه‌سنی قبوله قرار ویردی .

بوناپارته‌نك حویرات بهادرلغی دیمکه شایان اولان جسارتنه و فرانسزلرك درحال اکا اطاعتنه بتون عالم متعجب ومتحیر اولدی ویانه قونغره‌سنده مرخصلر دخی متعجبانه بربرینه باقه قالدی شو حاله نظراً بوناپارته ظن ایدیوردیکه دول متفقه آرتق محاربه کلفتنی اختیار ایتمیوب کندوسیله ایرو ایرو مکالمهٔ صلحه ارضا اولنه‌بیلورلر . بناءً علیه بوناپارته تدارکات حربیه‌دن زیاده اسباب صلحك استحصالنه چالیشوب چبالار ودول متفقه‌نك نبضلرینی یوقلایوب اغزلرینی ارار ایدی .

حالبوکه ویانه قونغره‌سی هنوز منفسخ اولمیوب ویانه‌ده بولنان حکمدارلر دخی بربرندن محجوب اوله‌رق عرق حدت وحمیتلری غلیانه کلدی وایش بوراده‌یه کلدکدن صکره آرتق بوناپارته ایله اویوشملری قابل دکلدی .

بوجهتله همان بلچیقاده بربیوك اردو جمعنه مسارعت ایلدیلر .

بوناپارته استحصال مصالحه ایچون بذل ایتدیکی مساعینك منتج مرام اولمیه‌جغنی آکلادی وکمال کرمیت ایله تدارکات سفریه‌یه قیام ایلدی .

فرانسزلری شوق وغیرته کتورمك ایچون سربستیت کامله وعد ایدوب بوایسه ایمپراطورلق طرفدارانك ایشلرینه الویرمدیکی جهتله انلره موجب نفرت اولدی . جمهوریت طرفدارانی دخی انك سوزینه امنیت واعتماد ایتمدکلرندن بعض ولایاتده تفرقه حالاتی کورلدی .

چونکه امنیت دینلان شی وقتیله قازانیلور ومنسلب اولورایسه اعاده‌سی کوچ اولور .

* بیت *

از رنجش ایله قابل تکدیر اولور اما * چوق صوکوتورر چشمهٔ صفوت طورولنجه

بوناپارته ایسه وقتیله خلقی چوق آلداتدی عالمك امنیتنی سلب ایتدی . شمدی باشی طاره کلدیکی کبی بول بول وعدلر ویردی ایسه‌ده خلق اکا اعتماد ایلمدی وفرانسزلرده اولکی خواهش وغیرت فداکارانه کورلمدی . اوده اسباب سفریه‌یی تام دلخواهی اوزره اکماله موفق اوله‌مدی . بناءً علیه قوهٔ عسکریه‌سی حد کفایه‌ده دکل ایدی ونفراتی جسور وغیور ایسه‌ده امرا وضابطانی هپ اختیار وجنکدن اوصانمش فتور کتورمش آدملر ایدی . وکندوسی دخی بواثناده منحرف المزاج ایدی .

بونکله برابر بوناپارته بتون عالمه قارشو مقابله ومدافعه ایتمك اوزره اردوسیله بلچیقا طرفنه کیتدی . اوطرفده بولنان انکلیز جنرالی دوق دوولینکطون ایله پروسیا جنرالی بلوهر معیتنده کی اردولرك مجموعی ایکیوز اوتوز بیکه بالغ اولدیغی حالده بوناپارته‌نك اردوسی یوز یکرمی بیك راده سنده ایدی . واترلو نام موقعده ایکی

اردو قارشو قارشویه کلدکده فرانسه اردوسندن قرال طرفداری اولان جنرال بورمون ایله برطاقم ضابطلر دول متفقه اردوسی طرفنه کچدی .

حزیرانك اون بشنده محاربه‌یه طوتوشلدی . بوناپارته دوق دوولینکطون اردوسیله بلوهر اردوسنی تفریق ضمننده ایکیسنك اره‌سنه کیردی . وهمان بلوهر اوزرینه هجوم ایله انك اردوسنی تارومار ایتدی . آلمانلردن بك چوق تلفات وقوع بولدی . فقط حزیرانك اون سکزنده واقع اولان محاربهٔ عظیمه‌ده بوناپارته نك اردوسی کلیا منهزم وپریشان اولدی .

بوناپارته بوهزیمتك فرانسه‌جه کندو علیهنده حاصل ایده‌جکی سوء تأثیراتی ازاله ایچون پارسه عودت ایتدی . وکلا وسائر ارکان دولت انك حقنده طرفدارلق کوستردیلر ایسه‌ده مجلس عمومی اعضاسی مخالف اولمغله بوناپارته ینه ایمپراطورلقدن استعفایه مجبور اوله‌رق هیچ اولماز ایسه اوغلی فرانسه تختنه اجلاس اولنور امیدیله انکلیزلره دخالت والتجا ایلدی .

دول متفقه ایسه آنك نامنی دواوین رسمیه‌دن ترقین ایتمك عزم وجزمنده اولوب انکلیزلر دخی انك اوروپا قطعه سنده بولنمسنی جائز کورمدکلرندن آغستوسك دردنده پلیموت لیماننده برسفینه‌یه ارکابا سنت الن جزیره‌سنه نفی وتبعید ایلدیلر . بوناپارته تشرین‌اولك اون بشنده جزیرهٔ مزبوره‌یه وصول بولمش وآخر عمرینه‌دك اوراده قالمش‌در . بودفعه‌کی ایمپراطورلغی یوز کوندن عبارت اولمغله یوز کونلك دولت دیو معروف اولمشدر .

واترلو مظفریتندن طولایی دوقده ولینکطونك شان وشهرتی دوبالا اوله‌رق متبوعی اولان انکلتره دولتی طرفندن کندوسنه مارشاللق رتبه‌سی ویرلمشدر . کله‌لم ویانه قونغره‌سنك حالنه .

قونغره فسخ اولنمدیسه‌ده بوناپارته‌نك فرانسه‌یه کلدیکی خبری صاعقه‌کبی ایریشوب قونغره‌یی لرزه ناك ایتمش واره‌یه حیلولت ایدن حرکات عسکریه قونغره‌نك اساس مذاکراتی یرندن اویناتمش ایدی .

بونك اوزرینه همان آلمانیا حکمدارانی بالاتفاق هر بری مستقل وآوستریا ایمپراطوری وپروسیا قرالی دخی داخل اولمق اوزره براتحاد قانونی یاپوب حکومات مجتمعهٔ آلمانیا عنوانیله برلشدیلر . وعلی العموم آلمانیا مصالحنی رؤیت ایتمك اوزره فرانقفورت شهرنده آلمانیا حکمدارانی سفیرلرندن مرکب برمجلس تشکیل ایتدیلر . بواصول بك چوق سنه‌لر پایدار اولمشدر .

قونغره مذاكراتنه دوام ايدوب انجق تاليرانك نظريانه اولكي كبي اهميت ويرلمز وديكر طرفلردن دخي اوقدر صعوبت كوسترلمز اولدي .

لهك مركز حكومتي اولان وارشاويا دوقه لغنه تابع غاليچيا ايالتنك كاملاً آوستريا دولتنه الحاقنه وبو ايالت ايله اوته‌دنبرو وارشاويايه رقيب اولان قراقوى بلده‌سنك تعيين حدودينه ووارشاويا دوقه‌لغندن باقي يرلرك روسيه‌لو يدنده قالمسنه وروسيه ايمپراطورينك كندو عنوانلرينه له قرالي عنوانني علاوه ايتمسنه دائر اشبو (١٨١٥) سنهٔ ميلاديه‌سي مايس افرنجيسنك اوچنجي كوني روسيه وآوستريا دولتلري بيننده برمعاهده نامه امضا اولندي . ينه اول كون روسيه وپروسيا دولتلري بيننده دخي پروسيايه الحاق اولنان له ممالكنك تعيين حدودينه دائر برمعاهده نامه امضا قيلندي . وينه اول كون روسيه وآوستريا وپرسيا دولتلرينك حمايهٔ مشتركه‌لري تحتنده قراقوى بلده‌سنك بر حكومت مستقله اولمسنه دائر دول ثلثه بيننده براوچنجي معاهده نامه امضا ايدلدي .

بيچاره له دولتي مكرراً اوغراديغي صدمات مقاسمه ايله منهدم اوله‌رق انقاضندن بوكره بويله جمهوريت طرزنده غير محسوس برحكومت پيدا اولدي . وبو وجهله وارشاويا مباحثه‌سي ختام بولدي .

وبروجه بالا ساقسونيا قرالي ساقسونيادن پروسيايه الحاق اولنه‌جق ممالكك كف‌يد سنديني اعطادن امتناع ايتمكله سند ويرمدكجه كندوسنه قاله‌جق يرلره متصرف اوله‌ميه‌جغي قطعياً كندوسنه بيلديرلمش ايدوكنه ودها عناد ايدرسه بتون بتون محروم قاله‌جغني درك واذعان ايلديكنه مبني اودخي يوله ياتدي ومرخصلري مايسك اون سكزنده كف‌يد سنديني امضا ايتدي بوصورتله ساقسونيا منازعه‌سي دخي بتدي .

پروسيا وهانوره دولتلري بيننده دخي بعض ممالكك استبدالنه دائر مايسك يكرمي طقوزنجي كوني برمعاهده ياپلدي . بومعاهده موجبنجه الب نهرينك صاغ يقه‌سنده كائن لاوامبورغ دوقه‌لغنك نوهو نام برقطعه‌سي استثنا اولنه‌رق باقيسي پروسيايه الحاق اولنمغله اشبو نوهو قطعه‌سي دانيمارقه‌يه ويرلمك اوزره بروجه بالا اسوج ودانيمارقه دولتلري بيننده منازع فيه اولان ودانيمارقه‌يه اتصالي اولميان پومراني ايالتيله دوچان جزيره‌سنك دخي پروسيايه الحاقنه دول خمسه انجمننده قرار ويرلدي .

ويانه قونغره‌سنده بر وقتدنبرو موضوع بحث اولان تشريفات دوليه حقنده دخي اولا دول خمسه انجمننده ياپيلان قرارنامه دول ثمانيه مجلسنده تأييد وتثبيت اولندقدن صكره حزيرانك طقوزنده قونغره‌نك مضبطهٔ عموميه‌سنه درج اولندي . بوقرار نامه‌ده سفرا اوچ صنفه تقسيم اولنوب بري بيوك ايلچيلردركه دولتلري طرفندن

وكيل مطلق عنوانني حائز اولورلر پاپانك ايلچيلري دخي بورادەده اعتبار قيلندي . صنف ثاني اورته ايلچيلر وبردولت نزدنده اقامتـه مأمور اولنلردر . صنف ثالث بردولتك خارجيـه ناظرلري نزدنده اقامته مأمور بولنـانلردر . صنوف ثلثەدن هربري نزدنده مقيم اولديغي دولته ورودیني رسماً بيـان ايتديكي تاريخه كوره هربرينك كندوسندن صكره كي هم صنفنه تقدم ايتمسي ودولتلر بيننده قرابت ياخود رابطۀ مودت كبي برخصوصيتك رسم ورتبه يه مدخلي اولمامسي خصوصلري دخي بوقرار نامه يه درج اولنمشدر . وويانه قونغرەسنده دولتلرك حروف هجا اوزره اسملري ترتيب اولنەرق صرەسـيله وضع امضا اولنمق اصولي جاري اولمش ايسەده بوقرار نامەده لدي الايجاب مرخصلر بيننده قرعه كشيده اولنەرق اكا كوره وضع اولنمسي مندرج بولنمشدر . الحاصل مدت يسيره ظرفنده قونغره ايشـلرينه قرار ويرلدي آوروپا خريطەسي يكيدن ياپلدي پروسيالو ينه برنجي دولتلر صرەسنه كچدي آوستريا لهستاندن غاليچيا ايالتني قورتاروب ايتاليا جهتندن دخي خيلي توسع ايتدي انكلترەلو سايەسنده فلمنك دولتي يكيدن احيا اولنديغي كبي ساردنيا دولتي دخي ميدانه چيقدي واسويچره وناپولي وسيچليا ايشلري تسـويه پذير اولدي وانكلتره دولتنك نفوذي آرتوب طاشەرق اقطار عالمده صوكبي جريان ايدر اولدي .

اوروپاده بويله عظيم مجادله ومحاربەلر وقوع بولديغي اثنـاده وكلاي دولتعليه امور خارجيه يه چندان عطف نظر دقت ايتميوب ارقەلريني اوروپايه چويرمشلر واوروپاده ظهورەكلان وقوعاته قولاق اصمازلرايدي . مأمورين دولتدن بومثللو حوادثه مراق ايدنلر دخي اولوقت السنۀ اجنبيه يه آشنا اولان فنارلو بكلردن اخذ معلومات ايدرلردي . يابز اولوقت نه كبي ايشلرله اوغراشور ايدك شمدي اورالريني بيان ايدەلم .

* وقايع داخليه *

بو اثناده دولتعليەنك همتي منحصراً متغلبه كروهنك امحاسـنه ومتعينان ومتنفذانك كسر نفوذلرينه مصروف ايدي . و طشرەلرده بولنان متغلبه كروهني تأديب ايله فقراي انلرك ظلم وتعديلرندن تخليص ايچون ولات ومتصرفينه نفوذ تام ويرلمشيكن بر وفق دلخواه عالي ايفـاي وظيفـەيه غيرت ايتمدكلرندن اشـبو ايكي يوز اوتوزسنەسي صفرينك اواسطنده وزرا وميرميرانلره تهديدي حاوي فرمانلر يازلدي . استانبولده دخي يكيچري سركشلرينك امر تأديبنه اعتنا اولنەرق يكيچري اغاسي اره صره يكيچري فساد پيشەلريني برر وسيله ايله اعدام ايلمكده ايدي .

فقط بوبابده اصول مطردە اولميوب هردرلو جزالر مأمورينك افكار خودسرانەسنه

کوره اجرا اولنه کلدیکندن پك چوق سوء استعمالات وقوعه کلور ونیجه آدملر برچوك جرم ایچون اعدام کبی اغر جزالره دوچار ونیجه‌لری دخی بلاجرم مظلوم ومغدور اولور ایدی . اولوقت متغلبه ایچنده اعدامه مستحق اولنلر وار ایدی لکن ارده نیجه اهل عرض آدملر دخی بغیر حق اعدام ایدیلور ایدی .

حالبوکه جزا اکر قوانین عدلیه واصول محاکمه‌یه تطبیقا اجرا اولنور ایسه عامه‌یه عبرت اوله‌رق خلقك کسب ادب وتربیه‌سنه بادی اولور . اما بویله خود سرانه اجرا اولنان جزالر نیجه اهل عرض آدملرك دخی حدت ایله کمی آزی‌یه الوبده دائرهٔ عرض وادبدن چیقمسنی مؤدی اولور .

بناءً علی ذلك اولوقت طشره‌لرده حقلی حقسز آدملر اولدیرلمکده اولدیغندن متحیز اندن بعضیلری منسلب الامینه اوله‌رق مجرد جانك محافظه‌سی ایچون دائرهٔ اطاعتدن چیقارلر ایدی .

ایشته بوقبیلدن اوله‌رق بواثناده استانبولده دخی براختلال ظهور ایتمشدر .

شویله که : یکیچری اغاسی مقدما برقاچ یکیچری اوسته‌لرینی اعدام ایلدیکی کبی اشبو اوتوز سنه‌سی ربیع الاولی غره‌سنده دخی یکیچری اوسته‌لرندن اوچ کمسنه‌یی قالدیروب بوغمق نیتیله زندانه کوندرمشیدی . حالبوکه دیکر اوسته وقره‌قوللقچی طاقمی اقدمجه انلر ایله یکیچری اغاسنك علیهنده مشورت ایلمش اولدقلرینه مبنی رفیقلرینك زندانه کوندرلمسندن نوبت کندولرینه کله‌جکنی تصور ایله مسلوب الامینه اوله‌رق یکیچری اغاسی سید محمد افندی علیهنه عقد اتفاق ایتمشلر وجمعه کونی اختلاله حاضرلانمشلر ایدی یکیچری اغاسی سلاملق عودتنده صندالله‌را کباً یمش ایسکله‌سی طرفنه کذار ایتدکده اون بش قدر اوسته و برطاقم قره‌قوللقجیلر بعض اشقیایی استصحاب ایله جمله‌سی مشهور حسین اوسته‌نك تحت قوماندسنده اولدقلری حالده یکیچری اغاسنك یانه واروب محبوسلرن تخلیهٔ سبیلنی مصرانه طلب ایتدکارنده اغا جسور برآدم اولمغله (بره یولسزلر ارکانسزلر عباداللهك امنیت وسلامتی ایچون اومقوله‌لری فرمان ایله قتل ایدرم سز نه دیمك ایسترسکز ینه عانا زور بالقمی ایده‌جکسکز) دیوتکدیر ایتمسی اوزرینه زوربالر یکیچری اغاسنك یقه‌سندن طوتوب وچکدرك اوکارینه قاتوب اغا قپوسنه طوغری کوتورمکده اولدقلری حالده برطاقمی دخی زندانده‌کی محبوسلری چیقارمشلردر . کیفیت صدر اعظمك مسموعی اولدقده بوحرکتدن فارغ اولملری ایچون زوربالره خبر کوندرمکله انلر دخی همان یکیچری اغاسنك عزلنی طلب وتکلیف ایتملری اوزرینه صدراعظم درحال طوبخانه‌او جاغنه ارسال پیام ایله زوربالرك تادیبی ضمننده اغاقپوسنی باصمغه عزیمت ایلمش ایسه‌ده

رجال دولتدن بعضیلری تأخیر ایتدرمشلردر . کیفیت طرف پادشاهی‌یه منعکس اولدقده بویله برطاقم اراذلك زوریله ضابط عزلی جائز اولماز بومثللو حرکات شنیعه‌یه جرأت ایدنلر بلالرینی بولور دیو اغا قپوسنه خبر کوندرمشدر . بوصره‌ده ایسه اشقیادن بریسی طبانجه ایله یکیچری اغاسنی اعدام ایدیویرمشدر . بونك اوزرینه بحسب‌الطریق قول کتخداسی یکیچری اغاسی اولمشدر .

وقعه نویس شانی زاده‌افندی بووقعه‌یی احکام نجومیه آثارندن اولمق اوزره تحریر ایتمشدر . شویله‌که: بیك‌ایکییوز یکرمی‌طقوزسنه‌سی ربیع الاولنك یکرمی طقوزنجی اثنین کونی طلوع آفتابدن برساعت یکرمی درت دقیقه مرورنده وقوع بولان تحویل شمس زائچه‌سی‌اوضاعنده وتد طالع برج ثورك بش درجه‌سی واقع‌اولوب صاحب وتد سابق بولنان مریخ برج وبالی اولان طالعده وتد عاشر جدیك‌اون طقوزنجی درجه‌سی اولوب وتد مزبورك صاحبی زحل مع‌الذنب اوله‌رق برج مذکورك سکز درجه‌سنده بولنمغله درجهٔ قمری حسابنجه درجهٔ عاشر ایله زحل وذنب بیننده‌کی قوس تسییر تقریباً اون بردرجه قدر بولندیغندن وخصوصا اول اثناده عاشر قیام دخی موضع مریخ اصلینك تربیعنه رسیده وطالع سال قرانك تسییر درجهٔ عاشری دخی مقابلهٔ زحل اصله رسیده اولدیغندن باقدرت حضرت سبحان وقت‌تحویل مذکوردن اون‌بر ماه کذرانده‌اشبو یکیچری‌اغاسی‌وقعه‌سنك ظهور ایلدیکی بسط‌وبیان اولنمشدر . شانی زاده افندی برطبیب حاذق ایدی لساننزده ابتدا اصطلاحات طبیه‌یی وضع وتأسیس ایدن او در واول اثناده علم طب وتشریحدن بك کوزل کتابلر تألیف ایتمکده ایدی اویله حکمت طبیعیه‌ده متبحر اولان ذاتلر چندان احکام نجومیه ایله‌مشغول‌اولمازلرایسه‌ده‌عصرینك کبارندن‌احکام نجومه‌مراقلی‌چوق‌ذوات بولندیغندن‌اودخی‌تاریخنده بومثللو بحثلره‌تعرض‌ایلمشدر . وقعهٔ مذکوره‌ده صدراعظم خورشید پاشا تأدیب اشقیایه تشمیر ساق اهتمام ایتمشیکن شیخ‌الاسلام دری زاده عبدالله افندیده اثر غیرت اوله‌جق برحرکت کورلمامش اولدیغنه بناءً ربیع الآخرك اوتنجی چهارشنبه کونی عزل ایله اربه‌لنی اولان مغنیسایه نفی اولنمشدر . انجق اول کون نوروز سلطانی اولدیغی حالده

* بیت *

ظلمت‌غمله سچلمز کیجه‌دن کوندوزی * بویله ایام‌غمك بویله اولور نوروزی *

فخواسنجه قار یاغوب شدتلو فورتنه اولمغله اول‌کون عبدالله افندی اسکداره مرور ایده‌میوب بالضروره فندقلیده اقرباسندن برینك خانه‌سنده بیتوتت ایدرك فرداسی

قارشویه مرور ایله منفاسنه کیتمشدر . وانك یرینه صدارت اناطولی پایه‌لولرندن چلبی زاده حفیدی سید محمد زین العابدین افندی شیخ الاسلام اولمشدر .

زین العابدین افندی مکهٔ مکرمه پایه‌لولرندن اولدیغی حالده یکرمی اوچ سنه‌سی شوالنده دری زاده عبدالله افندی شیخ الاسلام اولدقده منحل اولان نقابت اشراف مسندی کندوسنه توجیه بیورلمشیدی . عبدالله افندی ثانیا شیخ الاسلام اولدقده زین العابدین افندی معتادی اولان مجلس آرالق وادیسنده عبدالله افندی حقنده زباندرازلق ایتمکله عبدالله افندی ایشیدوب دلگیر اوله‌رق انی نقابتدن عزل ایتدی اودخی شانی زاده نك تحریرینه کوره بعض اصحاب انفاس متبرکه‌دن مأذون اولدیغی رقیه خوانلق ملابسه‌سیله وخوشگو ومجلس آرا بر ذات اولمسیله اندرون همایونه انتساب ایدرك یکرمی طقوزسنه‌سی محرمنده استانبول پایه‌سی وسنهٔ مرقومه شوالنده اناطولی صدارتی پایه‌سی الدی واوکنده صدور عظامدن بك متحیز ذاتلر اولدیغی حالده بوکره عبدالله افندینك مذکور وقعهٔ اختلالیه او زرینه انفصالنده من غیر مأمول شیخ الاسلام اولدی .

اول وقعه‌ده خورشید پاشادن بروجه بالا اثر غیرت کورلمش ایسه‌ده مثمر اولمدیغی جهتله صدارتك وقع وحیثیتی زائل اولدیغندن اودخی شانی زاده تاریخنده تحریر اولندیغی اوزره ربیع الآخرك اون سکزنجی کونی عزل ایله عهده‌سنه بوسنه ایالتی توجیه بیورلمش وشق اول دفترداری محمد امین رؤف بك نائل وزارت وصدارت اولمشدر . مشیخت وصدارت تبدلارینك سببلری شانی زاده تاریخنده منوال مشروح اوزره محرردر . لکن سیاق وسباق احوالدن وحالت افندی ایله بربر باشی علی اغا بیننده جریان ایدن مخابرهٔ خفیه تذکره‌لرندن آکلاشلدیغی اوزره سر وحکمتی بو اولمق کرکدرکه سلطان محمود خان عدلی حضرتلری یکیچری اوجاغنك رفع والغاسنی یکرمی یدی تاریخنده حالت افندی‌یه تکلیف ایدوب اودخی موافق کورنمش ایسه‌ده قلبا مخالف اوله‌رق درلو تعللات ایله امرار اوقات ودرلو دسیسه‌لر ایله ذات شاهانه‌یی آلدادوب آووده‌رق بوایشی دوچار تأخرات ایتمکده ایدی . چونکه حالت افندی نهاب وذهاب بر آدم اولوب نفوذ واقبالی سایه‌سنده هرطرفدن جلب ایلدیکی مبالغ لاتحصای یکیچریلر ایچنده سوز صاحبی اولنلره بخش قلندری طرزنده بذل ایدرك انلرك واسطه‌سیله اندرون وبیرونده هر ایستدیکنی یوریدردی تاروپود نسیج اقبالی بویله بردستگاه شیطنته مربوط اولدیغنه مبنی بودستگاهك بوزلمسندن تحاشی ایلردی ویکیچری بختی ید واحد ایدوب اکا آخرك محرم ایدلمسنی ایستمزدی خنکار ایسه بوایشی بك مراق ایتدیکندن امنیت ایتدیکی ذواته بونی اچوب سویلشوردی .

ایشته بو صورتله خورشید پاشایه کشف راز ایدوب اودخی موافقت ایتمش وذکر اولنان وقعه ده طوپجی وخمبره جی عساکرینی الوبده اغا قپوسنی باصمق درجه سنه قدر کیتمش ایدی . حالبوکه انك بوطوری حالت افندینك دولاب دسیسه مآبنه الویرمدیکندن انی دفع ایله برابر اول وقعه‌ده نفوذینه خلل کلدیکندن بحثله انی عزل ایتدردیکی کبی دری زاده‌نك وقعهٔ مذکوره ده سکوت ایله ضمنا خورشید پاشایی تصدیق ایلمسندن طولایی حالت افندی اکا کوجنوب قضیه‌یی عکس ایله اثر حمیت کوسترمدیکندن بحثله انی دخی عزل ایتدرمشدر . ایشته حالت افندی دائمابویله ایچی طیشنه اویماز معاملات سفسطه کارانه ایله دولتی ید استقلاله الوب ایستدیکی کبی قوللانور وزمان دخی عادت اولدیغی اوزره اکا موقتاً مساعد اولور ایدی . ووقعهٔ سالفه‌ده رئیس اولان حسین اوسته بواثناده نامدار اولدیغی حالده سلحدار شهریاری علی بکه کسب مناسبت ایتمك داعیه‌سنده بولندیغی حس اولنمغله حالت افندی علی بکك دخی علیهنه دوشمشدر . ربیع الآخرك اون طقوزنجی کونی سلطان عثمانك وقوع وفاتی موجب حزن والم اولدی . متعاقباً خطهٔ یمنده واقع عقیله نام قلعه‌نك وهابیلر یدندن نزع اولندیغی خبر مسرت اثری مصر والیسی طرفندن وارد اوله‌رق بوحزن والمی تعدیل ایلمشدر .

ایشته بو اثناده ناپلیون بوناپارته‌نك بروجه بالا منفاسی اولان البا اطه‌سندن فرار ایله بغتةً واروب فرانسه‌یی ضبط ایلدیکی ودول متفقه‌نك تکرار فرانسه اوزرینه سوق عسکره مجبور اولدقلری خبرلری عالمه یکیدن هیجان وخلجان ویرمکده اولدیغی حالده دولتعلیه بی‌طرف اولدیغنه مبنی مجرد احوال داخلیه‌سیله مشغول ایدی .

قسطمونی متصرفی ایپصاله‌لی احمد پاشا وخداوندکار واسکیشهر سنجاقلری متصرفی مصطفی پاشا ایله بولی وویرانشهر سنجاقلری متصرفی زره‌لی زاده لطف الله پاشانك اهالی‌یه ظلم وتعدیلری زیاده اولدیغندن حقلرنده شکایات متوالیه وقوع بولمغله خلال رجبده اوچنك دخی وزارتلری رفع واموال واشیالری مصادره اولنه‌رق احمد پاشا لیمنی‌یه ومصطفی پاشا مدللویه ولطف الله پاشا ردوسه نفی اولندیلر .

متغلبه کروهندن معدود اولان کوتاهیه متسلمی حاجی ملانك اعدامنه دخی بواثناده فرمان عالی اصدار بیورلدی . سنهٔ سابقه اواخرنده اسیر اولان طامی نام امیر عسیر جانب یمندن مصره کوندریله‌رك جمادی الاولاده مصره کلوب اورادن دخی استانبوله کوندرلمکله وصولنده آلای کوشکی اوکنده امثالی وجهله بوینی اورلدی . رجبك یکرمی سکزنجی کونی شهزاده سلطان احمدك وفاتیله ذات شاهانه متکدر الخاطر اولدی .

درسعادتده عربه‌یه بنمك شیخ الاسلام ایله صدور عظامه مخصوص اولوب وزرا

ورجال دولت ایله تبعهٔ غیر مسلمه‌دن دخی مأذون اولنلر آته بنرلر وسائر مأمورین
هپ پیاده کزرلر ایدی . حتی قلم ضابطانی بیله محل مأموریتلرینه آت ایله کیدوب
کلمکه مأذون دکللر ایدی . بو وقتدنبرو بومثللو قواعد قدیمه‌یه رعایت ایدلمز اولوب
حتی تبعهٔ غیر مسلمه‌دن بعضیلری مأذون اولمدقلری حالده مزین آتلر ایله سیر
یرلرنده کوریلور اولدی . بو ایسه عادات مألوفه‌یه مغایر اولمغله انظارناسده چیرکین
کورلدیکندن ناشی تبعهٔ غیر مسلمه‌دن مأذون اولنلر ایله پیر وعلیل اوله‌رق اذن
تذکره‌سی اخذ ایدنلردن ماعداسنک آته بنملری اوائل شعبانده یساغ ایدلدی .
شوالک بشنده برمعتاد اجرا اولنان توجیهاتده محمد سعید حالت افندی‌یه نشانجیلق
منصبی توجیه بیورلدی . حقیقت حالده ایسه بو آدم بروجه بالا مستشار سلطنت
اولوب هپ مصالح مهمه انک خفیاً واقع اولان عرض واخطاری اوزرینه اجرا
اولنوردی . وانک رأینه منافی اولان عرضلر یوریمزدی . وحقیقت حالده حل
وعقد امور انک النده اولدیغی حالده عهده‌سنده رسما بویله مصون الغائله برمنصب
بولنوردی .
نشانجی پایه‌سیله سابقا اناطولی محاسبه‌جیسی اولوب حالا صوفیه ناظری بولنان سید
علی جلال الدین افندی‌یه ماه ذی‌الحجه‌نک اون طقوزنجی کونی رتبهٔ وزارتله نیش
محافظلغی توجیه اولندی .
روسجق قلعه‌سی بنا امینی نعمان بک ایفای وظیفه‌ده تکاسل وتسامح ایلدیکندن
بو اثناده لیمنی جزیره‌سنه نفی ایله بنا امانتی میرمیراندن روسجق متسلمی محمد پاشایه
احاله قیلندی .
اخیولی قضاسنده سرکشانه حرکت ایدن برقاچ کشی دخی بوصره‌ده اعدام اولنمشلردر .
اسبق قصاب باشی خواجکاندن محمد امین افندینک اشخاص مرقومه ایله مخابره‌سی
اولدیغنه مبنی اودخی لیمنی جزیره‌سنه نفی اولنمشدر .
اولوقت خفیف جرملردن طولایی آغر جزالر اجرا ایدلمک وحقلی حقسز وسیله‌لر
ایله آدم اولدیرلمک کبی معاملات خود سرانه اکثریا سالف الذکر حالت افندینک
اخطاراتیله وقوعه کلورمش . دیرلرکه حالت افندی ذاتاً سفاک وغدار برآدم اولدقدن
بشقه فرانسه جمهوریتی اثناسنده یومیه بیکلرجه بی کناه آدملر اعدام اولنمقده وپارسک
زقاقلری آل قانه بویانمقده ایکن سفارتله اوراده بولنه‌رق قانقمش اولدیغندن جزئی
بهانه‌لر ایله آدم اولدرمک کندوسنه طبیعت ثانیه اولمغله دائما سلطنت سنیه‌یی بویوله سوق
وتشویق ایلردی . حالبوکه روسیه محاربه‌سنده پک چوق اهل اسلام تلف اولدقدن
بشقه محاربات داخلیه ایله دخی پک چوق ضایعات وقوعه کلمکده وبر طرفدن

دخی بویله بهانه‌لر ایله حقلی حقسز آدملر اولدیرلمکده اولمغله عنصر اسلامه ضعف کلمکده ایدی . فی‌الواقع نظام عالم ایچون آدم اولدیریلور لکن بالاده بیان اولندیغی اوزره اسباب حقیقیهٔ ثابته اوزرینه اجرا اولنمق لازم کلور والاموجب مضرت اولور . بناءً علیه اولوقت اول باول عدل وحقانیت یولنی التزام ایلمك لازم کلور ایکن بحسب‌الحال اولبابده هنوز برقاعدهٔ سالمه اتخاذ اولنه‌مامشیدی . زمان ایسه دائما بونی اخطار وتوصیه ایتمکده ایدی .

واکرچه (التحلیة بعدالتخلیة) قاعده سنجه اعمار اولنه‌جق اراضی‌یی ابتدا دیکنلردن تطهیر ایلمك لازم‌کلوب دولتعلیه‌دخی اولوقت ممالکنی خار وخس اشراردن تطهیر ایله مشغول ایدی لکن قواعد عدلیه‌یه توفیق حرکت ایتمك وبرده هر نقدر مشاغل داخلیه سی زیاده اولسه‌دخی کوزینی اچوبده ممالك اجنبیه‌یه عطف نظر انتباه ایله‌عالمك نه یول آلدیغنی ودولتك نه درلو تشبثاته مجبور اولدیغنی کوروب کوزتمك لازمهٔ حالدن ایدی بونلره اهمیت ویرلمدیکندن پك چوق حمیازه‌لر چکلمش وبیوك ضررلر کورلمشدر . نته کیم زیرده بیان اولنه‌جق وقایعك مطالعه سندن معلوم اولور .

ازجمله متغلبه کروهندن اطه قلعه سی محافظی رجب اغا اقدمجه روم ایلی یقه‌سنده یعنی صرپستان طرفنده بولنه‌رق عودتنده باخط همایون اعدام اولندقدن صکره اولوقت جاری اولان اصول مصادره اقتضاسنجه مخلفاتنك ضبطنه قپوجی باشیلردن شهسوار زاده درویش بك مأمور قیلنمش واطه قلعه‌سی محافظلغی قپوجی باشیلردن شنك اوغلی مصطفی پاشازاده درویش بکه احاله اولنمش ایدی . رجب اغا ایسه فی‌الاصل باشی‌بوزوق سرکرده‌لرندن‌اولوب آدم وبکر وصالح نام اوچ برادری وهمشهریلرندن برخیلی جسور تبعه سی وار ایدی . وفتح‌الاسلام وحوالیسی دخی انك زیر ضبطنده ایدی . کندوسی بروجه بالا اعدام ایله مخلفاتنك دخی مصادره سنه قیام اولندقده برادرلری طریق عصیانه سلوك ایله قلعه‌لری ومخلفاتی تسلیمدن امتناع وافلاق یقه سنه عسکر کچوروب قرایوه‌یی ضبط ایله افلاق رعایاسنك ذخیره لرینی جبرا اخذ ایتمکه باشلامشلر . بناءً علیه فتح الاسلام قلعه سیله‌سائر اللرنده بولنان محللرك قوهٔ جبریه ایله ضبطی واطه قلعه سنك حصر وتضییقی ایچون محافظ مومی الیه درویش بك معیتنه مناسب محللردن عساکر وافیه ترتیب ایدلمش وقپوجی باشیلردن برقوجه‌لی یوسف اغا دخی عسکریله بالنفس قرایوه وفتح‌الاسلام طرفلرینك ضبطنه مأمور قیلنوب عصاتك امر تضییقی ایچون ودین محافظی علی پاشا ایله افلاق ویوده سنه‌دخی اشبو ایکییوز اوتوز سنه‌سی صفرنده فرمانلر یازلمش ایدی . آدم اغا ایسه دیکر برادرلریله برلکده قلعه‌ده تحصن ایله حرکات باغیانه‌یه دوام واصرار ایتمکله ایش اوزایوب برمهم مسئله شکلنه کیردی .

(وقایع سنه ١٢٣١)

نهایت صربستانه مأمور اولان ترحاله متصرفی تپه دلنلی زاده ولی‌الدین پاشا ممری اولان فتح‌الاسلامه اوغرادقده آدم اغا اکا مراجعت ایتمکله اودخی رای وامان ویره‌رك انك برادری بكر اغانی یانه جلب ایله لدی‌الاستنطاق کندوسنك بلغرادده اشترا ایلمش اولدیغی مخازن ودکاکین وعقارات سائره نك بهاسی اولان سکسان اوچ بیك سکز یوز قرق ایکی غروشك اعطاسیله املاك مذکوره جانب میریدن النه‌رق قطع علاقه ایتدیرلمسی وبیوك برادری آدم اغانك فتح‌الاسلام مقاطعه سندن متصرف اولدیغی ربع حصه‌نك وکچوك برادری صالح اغانك هراز غراد قضاسنده کی مالکانه سنك کما فی‌السابق عهده لرنده ابقاسی یاخود آدم اغانك فتح‌الاسلام مقاطعه‌سی حصه سی ایچون مقدما جانب میری‌یه ویردیکی اقچه‌نك کندوسنه ردی ویاخود آخر طرفدن سکز بیك غروش فائضلو مناسب برمقاطعه ایله تبدیلی وصالح اغانك هراز غراد قضاسنده کی مقاطعه سی حقنده دخی بوصورتلردن برینك اجراسی خصوصلرینی استدعا ایتمکدن ناشی بوشرطلر ایله اطه قلعه‌سی محافظی درویش بك اون نفر آدمیله درون قلعه‌یه التمق واوچ برادر اولاد وعیاللریله چیقدقدن صکره قلعه بلا مانع ومزاحم درویش بکه ترك اولنمق اوزره ولی پاشا ایله بینلرده مقاوله اولندیغی ولی پاشا طرفدن انها واستیذان اولنمغله لدی‌العرض بومقاوله‌یه مساعدهٔ سنیه‌ارزان بیوریله‌رق وبالطبع ضبط مخلفات داعیه سندن دخی واز کچیله‌رك برموجب مقاوله ایجابنك اجراسی وآدم وبكر وصالح اغالره طرف شاهانه‌دن رأی وامان ویرلمکله بوخصوص ایچون بروقتده مسؤل اولمیه‌جقلرینك کندولرینه افاده سی اشبو اوتوز برسنه‌سی ذی‌الحجه‌سی اواخرنده ولی پاشایه یازلمش وشروط مقاوله موجبنجه اوچ برادر اطه قلعه سنی تخلیه وکافهٔ مهماتیله درویش بکه تسلیم ایلمش اولدقلری متعاقبا ولی پاشا وافلاق ویوده سی طرفدن عرض واشعار اولنمغله ولی پاشایه سراسره قاپلو ثوب سمور وبرقبضه مجوهر شیش ومحافظ درویش بکه سمور کورك ومؤخراً رتبهٔ میرمیرانی وبرقوچه لی یوسف اغایه برثوب ارکان سمور ایله برمجوهر بچاق وافلاق ویوده سنه برسمور کورك ایله برراس دونانمش آت ارسال بیورلمشدر .

شمدی بوایشك محاکمه‌سنه کیریشه‌لم . اول نه ایدی نه اولدی .

مقتول رجب اغانك مخلفاتی مصادره اولنه‌جق ایدی اولنه‌مدی .

اولنه‌مدیغی پك اعلا اولدی زیرا برمناسب ایش دکل ایدی .

پك ایی اما اوسته ویرلدی چونکه مدت مدیده سوقیات عسکریه ایله اوغراشلدی خیلی مصرف ایدلدی .

بأس يوق دولته كوره بويله مصارف جزئيه بحثه شايان دكلدر فقط بونده ناموس دولته طوقنه‌جق معنوى بيوك فنالق وقوعه كلدى زيرا دولت تبعه سندن اولان ايكى اوچ سركرده‌نك الندن قلعه‌سنى قورتاره ميوب انلر ايله عقد مقاوله‌يه مجبور اولدى . سائر متغلبه‌يه سوء مثال كوسترلدى .

لدى الايجاب انلر دخى عصيانه مستعد اولديلر . امور سياسيه‌ده رجعت قهقريه پك مضردر حكومت برايشى كوزلجه دوشونوبده اكا كوره مباشرت وبعده اجرا آتده دخى مسارعت ايتمليدر شروعده تأنى اجراده تعجيل لازمدر ديرلر (وشاورهم فى الامر فاذا عزمت فتوكل على الله) نص جليلنده بو دقيقه‌يه اشارت واضحه واردر .

ياولى پاشا ايله مأمورين سائره بالاتفاق اوسركرده‌لرك اوزرينه هجوم واقتحام ايتسه‌لر انلرك حقلرندن كله‌مزلرميدى .

شبهه يوق انلره نفس آلديرمزلر ايدى لكن نوبت برر برر كندولرينه كله‌جكنى بيلدكلرندن ايشى اودرجه‌يه قدر كوتورمك ايستمزلردى زيرا اولوقت دولتك مسلك متخذى متغلبه‌يى بر برينه قيردرمقدن عبارت اولوب انلر دخى بونى پك اعلى كوره‌يورلردى فقط اوامر پادشاهى‌يه اطاعت ايله ولوكه كوكلسز اولسون بردرجه‌يه قدر ايفاى وظيفه‌يه مبادرت ايدرلردى . وبرده عصات صربيه ايله جنكه كيدن رؤسا صربستانك بر كوشه‌سنده مال وجاننى محافظه ايچون مدافعه‌ده بولنان ايكى اوچ عساكر اسلاميه سركرده‌لرينك قانلرينى دوكمكى محكمهٔ وجدانيه‌لرنده حقسز كوررلردى .

قالدى‌كه مقدما صربستان قطعه‌سنك پك چوق يرلرنده اهل اسلام ساكن وقلعه‌لرده‌كى يماقلر سرحداتك محافظه سنه قادر ايكن يماقلر اوزرينه پيدرپى اوردولر سوق اولنوب اهل اسلام بر برينى قيره‌رق عنصر اسلامه ضعف كلسى اوزرينه صربلر عصيان ايله اهل اسلامك اكثرينى افنا ايدرك نهايت داعيهٔ استقلاله دوشمشلر ايدى . ايشته انك اوزرينه صربلرك تأديبى ضمننده اولطرفه عسكر كوندرلديكى اثناده مقتول رجب اغانك مخلفاتنى مصادره ايچون ينه اوطرفده بشقه‌جه برغائله چيقارمق واهل اسلامى بر برينه قيردرمق طوغريسى پك ياكلش برحركت ايدى .

صربستان وقايعنه كلنجه مقدما عصيان اوزره بولنان صربلر عرض انقياد ايدرك بلغراد محافظى سليمان پاشا ومأمور معيتى اولان ميرميران وسائر مأمورين معرفتلريله كفالته ربط اولنمش وفيما بعد طور رعيته منافى حركتده بولنميه‌جقلرينه دائر كندولرندن سوز آلنمش اولديغى ايكيوز اوتوزسنه‌سى اوائلنده سليمان پاشا طرفندن

اشعار اولنمشیدی . غرهٔ شعبانده روم ایلی والیسندن و بلغراد و نیش متصرفلرندن وارد اولان انهالرده صربلرك تكرار عصیانه قیام ایلدكلری اشعار اولنمغله همان روم ایلی والیسی مرعشلی علی پاشا بالاستقلال سرعسكرلك عنوانیله نیش طرفندن و بوسنه والیسی صدر سابق خورشید پاشا بوسنه جانبندن و ترحاله سنجاغی متصرفی ولی الدین پاشا ودین قولندن حركت ایتمك اوزره مأمور ایدیلوب معیتلرینه مقدار كافی عساكر و میرمیران واعیان ترتیب و بونلری یرلو یرندن تحریك و سوق ایلمك اوزره میر اخور اول شهریاری یكیشهرلی زین العابدین افندی سوریجی اوله رق روم ایلی جانبنه اعزام اولندی . ودولتعلیه ایله روسیه‌لو بیننده عقد اولنان بكرش مصالحه نامه‌سنده صربلر دولتعلیه‌نك خراجكذار رعایاسی اولمق تعبیری مندرج ایسه ده قلعه‌لرده‌كی مستحفظ عسكرلری طرفندن صربلر علیهنه حقوق رعیته منافی بروجهله زجر وتعدی وقوع بولمامسی ودولتعلیه‌نك بعض جزائر بحر سفیدده ومواقع سائره ده اولان رعایاسنك نائل اولدقلری فوائد مثللو صربلره دخی مساعده برله انلره قیاساً امور داخلیه‌لرینك كندو طرفلرندن اداره‌سی وویركولرینك بروجه مقطوع لدی التخصیص كندو یدلرندن قبض وتسلمی مثللو صربلونك استدعالرینی دولتعلیه صرب طائفه‌سی ایله تنظیم ایلمسی فقره‌لری دخی مصرح بولنمشدر . بو عهدك اقتضاسنجه صربلر بر ادارهٔ مختاره قازانمش دیمك اولدقلری حالده بواداره‌نك صورت تشكیلی حقنده اختلاف وقوعه كلوب صربلو بونی پك واسع بربولده تفسیر ایدرك بتون بتون استقلال داعیه‌سنه دوشمشیدی حكومت سنیه دخی اودرجه‌سنی قبول ایده‌میوردی و برفقرهٔ عهدیه‌نك تفسیری انی امضا ایدن دولتلر مرخصلرینه عائد اولوب بواثناده ایسه روسیه ایمپراطوری آلكساندر ویانه قونغره‌سنده جریان ایدن مكالماته حصر نظر ایتمكده اولدیغی حالده اول وقتك حكمنجه ینه دولتعلیه ایله برمباحثه چیقارسه دیكر دول اوروپانك اعتراضاتنی جلب ایده‌بیله‌جكی مطالعه‌سنه وبالاده اشعار اولندیغی اوزره بوناپارته‌نك روسیه اوزرینه هجوم ایده‌جكی اثناده دولتعلیه‌نك روسیه‌مصالحه‌سنی قبول ایتدیكندن طولایی آلكساندر دولتعلیه‌دن خوشنود ومتشكر اولدیغنه مبنی اشبو صرب ایشنك برحسن صورتله تسویه‌سنی آرزو ایدرك بوبابده دولتعلیه‌یه دوستانه اخطارات ایله اكتفا ایتمكده ایدی . ومادامكه صربلولرك امور داخلیه‌لرنده مختار اولملرینه دائر برفقرهٔ عهدیه واردر انلری اولكی كبی تحت رعیتده طوتمق قابل اولمیوب كندولرینك اولدقجه خوشنود اوله‌جقلری صورتده برنظامه ربط اولنملری لابد ایدی . حالبوكه قلعه یماقلری و بلغراد دایبلری صربلره اولكی كبی معامله ایتمك

(ایسترلدی)

ایستردی . واولوقت دولتعلیه‌نك منتظم عسکری اولمدیغندن امر محافظه‌ده اکثریا باشی بوزوق ارناود عسکری قوللانیلوب بونلر ایسه اهالی‌یه تعدیدن خالی اولمازلردی . حالبوکه سلیمان پاشانك خونریز برآدم اولدیغی وصربلرك عصیانینه برسبب دخی انك ظلم وتعدیسی ایدوکی شایع اولوب انجق خورشید پاشا متعلقاتندن اولمغله عزلی طرفنه کیدلمیوردی . بوکره روم ایلی والیسی مشار الیه علی پاشانك بلغراده وصولنده سلیمان پاشا عهده‌سنه بوسنه سنجاغی وخورشید پاشا عهده‌سنه لوای سلانیك وقواله بالتوجیه بلغراد محافظلغی وسمندره سنجاغی الحاقا مشار الیه علی پاشایه توجیه بیورلمشدر . علی پاشا صربلرك غلیانی تسکینه موفق اولمغله کندوسنه اشبو بیك ایکیوز اوتوز برسنه‌سی صفرینك اواخرنده سراسره قاپلو سمور کورك کوندرلدی . وصربستان قضالرینك هربرندن انتخاب اهالی ایله تعیین وارسال اولنه‌جق برر کنزك دائما بلغرادده محافظ نزدنده بولنملری نظام اتخاذ اولنه‌رق امر عالیسی اواخر ربیع الاولده علی پاشایه کوندرلدی وصربستانك ادارهٔ مختاره‌سنه بوصورتله وضع اساس ایدلمش اولدی .

ویانه قونغره سنده قرارکیر اولان عهودك احکامنی تنقید ایچون فی الاصل فلمنك پسقپوسلرندن اولوب بوناپارته زماننده بعض خدمات مهمه‌ده استخدام اولنان پرات نام کیمسه‌نك یازمش اولدیغی رساله‌یی قالیماکی زاده اسکرلت بك خلاصه وجمله ترجمه ایدرك بواثناده باب عالی‌یه تقدیم ایدوب مندرجاتنك چوغی تمنیات وخیالات قبیلندن ایسه‌ده دولتعلیه حقنده آوروپاجه جریان ایدن افکاره دائر خیلی سوزلری حاوی اولدیغندن صورتی زیرده (٤) رقمیله ایراد اولنور .

حلب ایالتی داخلنده متغلبه‌دن معدود اولان مرسل اوغلی حیدر وطوپال علی وسعید وعمو اوغلی عمر اغالرك تأدیبلری اراده اولنمغله اکابر متغلبه‌دن اولان حلب والیسی جبار زاده جلال الدین پاشا بونلرك اوزرینه سوق عسکر ایتدکده حیدر اغا البستان چایرنده ایکن رقه طرفنه صاووشوب عربانه دخیل دوشمش اولدیغی جهتله اله کچوریله‌مامشدر . طوپال علی ایله سعید دخی رقه‌یه فرار وزور قطعه‌سنی یاروب کچه‌رك حماقر یه‌لرنده استقرار ایدوب اوطرفده‌کی عشیرتلر ایله بالاتفاق حلب حدودینه صارقندیلق ایدر اولدقلرندن جلال پاشا حلب ناحیه‌لرینك محافظه‌سی ایچون اشبو اوتوز برسنه‌سی اوائلنده چول طرفنه عسکر چیقارمغه مجبور اولمشیدی . طوپال علی ایله سعید ایسه تبدیل جامه ایدرك قافلهٔ حجاج ایله مدینهٔ منوره‌یه واروب روضهٔ مطهره‌یه دخیل دوشمشلر وشبکهٔ رسول اللهه صاریلوب استشفاع ایتمشلر بونلرك احوالی شیخ الحرم نبوی قاسم اغایه تأثیر ایدوب عفو

واطلاقلرینی عرض ایده‌جکنی وعد ایتمکله عفولرینی دربار معدلتقراره عرض واسترحام ایتدی . متعاقباً مصر والیسی محمد علی پاشا طرفندن دخی بو یولده برانها کلدی . بونك اوزرینه طرف پادشاهیدن مرقوم علی وسعید فیما بعد حلب حوالیسنه کلیوب مصرده اقامت ایتملری شرطیله عفو واطلاقلرینه مساعده بیورلدی .

دلیل طائفه‌سی وزرای عظام ومیرمیران کرام دائره‌لرنده مستخدم وباشی باغلو واطاعتلو وایشه یارار برعسکر اولوب بحسب الاقتضا آیرلدقلری دائره‌دن اذن تذکره‌سی الوب دیکر برقپو ارامغه کیدرکن اثنای راهده یم ویه‌جکارینی پاره ایله الوب اهالی وسکنه‌یه باراولمامق دلیلان زمره‌سنك نظام قدیمی اقتضاسندن اولدیغی حالده برمدتدنبرو بوکا رعایت ایتمیوب صاغ وصوله چاپول ایدرجه‌سنه کشت وکذار ایله ملغی لوند اشقیاسی کبی فقرانك خانماننی یاقوب ییقه‌رق بواثناده اناطولی قطعه‌سنی تخریب ایتمکده اولدقلرندن اومقوله سرسریلرك اجرای جزالرینه مسارعت اولنمق اوزره اوائل صفرده اناطولی وقرمان وحلب والیلرینه واول حوالیده کی الویه متصرفلرینه وترکمان بکنه وایل عشیرتی بکنه اوامر شریفه اصدار اولندی .

دلیل طائفه‌سی اولوقته کوره کوزل بر سواری ایدی لکن نظاملری مختل اولمغله بروجه‌بالا ایچلرنده فنالر چوغالمشیدی . بونلره یولیله مدار معیشت بولنوبده اصلاح اولنسیدیلر انسب اولوردی .

روم ایلی جانبنده دخی متعینان وضابطان طرفلرندن بعض قرایه اوچر بشر آدمله برر سوباشی اقعاد ومصرفلری اهالی اوزرینه تحمیل ایله فقرانك تجریم اولنمقده اولدقلری مسموع عالی اولمغله بومقوله محدث سوباشیلقلرك الغاسی ضمننده سلستره والیسنه ونیکبولی متصرفنه وودین محافظنه خلال ربیع الاولده فرمانلری یازلدی .

لکن قرا ونواحینك امر محافظه‌لری حقنده دولتجه بر اساسلو نظام یاپلمق لازم کلوردی . یوخسه بویله تنبیهات ساذجه کافی دکل ایدی .

دوقه‌کین سنجاغی داخلنده واقع عاصی طاغلر اهالیسندن برطاقم اشقیا اطرافه منتشر اوله‌رق اشقودره وبوسنه واسکوب جاده‌لرینك امنیتی سلب ایدوب بونده دوقه‌کین متصرفی میر میران قهرمان پاشا زاده نعمان پاشانك مدخلی اولدیغی روایت اولنمغله انك دخی تأدیبنه لزوم کورلمش ایسه‌ده اورالری پك صرپ وسنکستان یرلر اولمغله امر تأدیبی مشکل اولدیغنه مبنی خلال صفرده کندوسنه تهدیدی حاوی فرمان عالی ارسالی ایله اکتفا اولندی .

بومثللو کشمکشلر ایله اوغراشیله‌رق الك مهم اولان اسکان مهاجرین ایشنه باقیله مامشیدی . حالبوکه مسئلهٔ زائله اثناسنده طونه سواحلنده‌کی قصبات وقری

(اهالیسنك)

اهالیسنك اكثری بر وطرفه هجرت ایدوب شوراده بوراده خانه بردوش اولدقلری حالده سورینه‌رك سفالت چكمكده ایدیلر . هله بو اثناده ابرائیل وسلستره وطولچی وایساقچی وماچین وجوارلرنده كی قری مهاجرلرینك مأوای قدیملرینه اعاده‌لری وكلی واسمعیل مهاجرلرینك دخی ذكر اولنان قضالرده مناسب محللرده اسكانلری حقنده ارادهٔ سنیه صادر اولمغله روم‌ایلی جانبنده بولنان وزرایه ومأمورین سائره‌یه اوامر علیه یازلدی .

آقكرمان وحوالیسی اهالیسندن اولوب ابتدای سفرده اولاد وعیاللری ایله درسعادته كلمش اولان مهاجرینك اكثری اناطولی طرفنه مرور ایله اسكی شهرده توطن ایتمشلر ایدی . فقط اللی خانه قدر آقكرمان مهاجرلری حالا درسعادتده بولندقلری حالده بابا طاغی طرفنه نقل خانه املنده اولدقلرندن بو اثناده انلرك دخی عودتلرینه رخصت ویرلدی .

اول اثناده دردست انشا اولان ایساقچی قلعه‌سی ختام بولمغله ایساقچی تولیتی وقلعه‌سی محافظلغی قلعهٔ مذكوره بنا امینی اولان محمد افندی‌یه احاله قیلندی . وینه بو اثناده طولچی قلعه‌سی دخی ختامه قریب اوله‌رق طوپ وجبخانه قونیله‌جق درجه‌یه كلمش اولدیغندن محافظلغنه منتشا سنجاغی متصرفی میرمیران محمد رشید پاشا بالتنسیب منتشا سنجاغی عهده سنده قالمق ورعایا پرور بر متسلم ایله اداره اولنه‌رق التزاماتندن حاصل اوله‌جق وارداتی كندوسنه عائد اولمق اوزره عهده سنه طولچی محافظلغی توجیه ومصارف لازمه‌سنه مدار اولمق اوزره جانب میریدن دخی ماهیه اوچ بیك غروش معاش تخصیص ومنتشا سنجاغنك بالجمله اشكینجی زعما وارباب تیماری دخی انك معیتنه تعیین اولندی . واول حوالی‌یه ورود ایده‌جك مهاجرینك امر اسكانلرینه بذل مساعی اولنمسی ضمننده مومی الیهما ایساقچی وطولچی محافظلرینه خلال ربیع الاولده امرلر یازلدی .

اولوقت زنكینجه آدملر بعض ابنیهٔ میریه امانتنه تعیین ایله دولت سایه‌سنده ادخار ایلمش اولدقلری مبالغك بر مقداری صرف ایتدیریلور ایدی .

بو قبیلدن اوله‌رق قپوجی باشیلردن زغرهٔ عتیق قضاسی اعیانی حاجی محمد اغا بعدالمصالحه نیكبولی قلعه‌سی بنا امینی نصب اولنمش وامور قضا انك توكیل ایلدیكی مصطفی اغا معرفتیله اداره اولنمقده بولنمش ایدی .

حالبوكه مصطفی اغانك بعض تعدیاتندن طولایی مملكتده اختلال ظهور ایدرك مصطفی اغا اورادن فرار ایتمكله بو صره‌ده بعض مفسدین بالاجتماع حاجی محمد اغانك قوناق

وچفتلكلرینی تضییق ایلدكلری معلوم پادشاهی اولیجق همان قضاء مذكورك اصلاح اموری ایچون خلال ربیع الآخرده باارادهٔ سنیه قپوجی باشیلردن مصطفی پاشا كتخداسی مصطفی اغا اول جانبه اعزام ایدلدی .

كاور حسن دیو معروف اولان هرازغراد قضاسی اعیانی حسن اغا اول عصرك الك جسور دره بكلرندن اولوب محاربه لرده پك چوق یارارلغی كورلمشدر انجق كندوسی متغلبه كروهندن اولوب باشنده بر چوق كم الماز واله آووجه صیغماز آدملر اولمغله آنلری اداره ایچون صوباشی نامیله قریه لره اقعاد ایله انواع مظالمه تصدی وجوار قضالره دخی تعدی ایدر اولمقدن ناشی قضاء مذكور اهالیسی بث شكوی ایتمكده اولدیغندن بشقه جوار قضالر اهالیسی طرفندن دخی سلستره والیسی رشدی پاشایه شكایتی حاوی اعلام ومحضرلر كلمش اولدیغی آنك طرفندن درسعادته انها اولنمغله حسن اغانك اعدامی حقنده خط همایون صادر اولدیغنه مبنی اجرای ایجابی ضمننده رشدی پاشایه وآنك معیتنه كیتمك اوزره سلستره ایالتنده واقع قضالر اعیاننه وبرطرفه فرار ایده جك اولدیغی تقدیرده اعدام اولنمسی ایچون سائر لازم كلنلره ینه خلال ربیع الاخرده فرمانلر كوندرلدی . كندوسی مدافعه ومقابله قیدنده بولنمش ایسه ده هرطرفدن اوزرینه اوشوتی ایدیله رك اعدام ایله همان بر آی صكره سر مقطوعی باب دولته كوندرلمشدر . دیمتوقه اعیانی قیللو اوغلی عمر دخی اوصره ده اعدام اولنه رق سر مقطوعی كذلك درسعادته كلمشدر.

اول اثناده متغلبه دن اطنه لی حسن پاشا زاده محمد بكك اعدامی ایچون اطنه والیسی مصطفی پاشایه فرمان عالی كوندرلمشیدی . باشنده ایجه غلبه لك اولدیغی حالده میسیده بولنمغله مصطفی پاشا فرصتی كوزتمكده ایكن محمد بك پیاس طرفنه كیده رك وكچوك علی اوغلی دده بك وچاپلو واوجاقلو اشقیاسی ایله اتفاق ایدرك پیاس وقار بیاض طرفلرنده تحصن وتحفظ وبووجهله كاورطاغی اتكلرنده كلیتلو حشرات تجمع ایتمش اولدیغی حلب ومرعش والیسی طرفندن اشعار اولنوب حجاجك وقت حركتی ایسه تقرب ایتمكله اشقیای مرقومه نك دفع غائله لری اسبابنك استحصالی ضمننده اطنه والیسی مصطفی پاشایه مؤكد امر عالی كوندرلمش وكیفیت حلب والیسنه بیلدیرلمش وبیلان محافظی میرمیران ابراهیم پاشا حلب والیسنك امر ورأیی اوزره حركت وغائلهٔ مذكوره نك دفعنه غیرت ایلمك اوزره مأمور ایدلمش ایسه ده اشقیای مرقومه حجاج مسلمینك ره راستنده بولنوب قافلهٔ حجاج ایسه بمنه تعالی اواسط رجبده حركت ایده جكندن شایدكه ایش اوزایوب جاده ده امنیت موجود اولماز ایسه قافلهٔ حجاجك بشقه یولدن امراری ضمننده وقتیله اخطار كیفیت اولنمسی ایچون لازم كلنلره امرلر یازلمشدر .

(شام)

شام والیسی وامیرالحاج اولان سلحدار اسبق سلیمان پاشانك شعورینه خلل کلمکله شام ایالتی وطرابلس شام سنجاغی قدس سنجاغی الحاقیله ودین والیسی حافظ علی پاشایه توجیه بیورلدی .

وصیدا والیسی سلیمان پاشایه اسم محلی آچیق اوله رق امر عالی کوندریله رك شام متسلملکنك کندو دائره سندن یاخود شامك وجوهندن برینه احاله سیله اسمنك طولدیرلمسی وسلحدار سلیمان پاشا کتخداسی میر میران ابراهیم پاشا ایله شام متسلملکنده براقدیغی دیوان کاتبی مصطفی افندی عکایه جلب اولنه رق اشعار اخیره دك توقیف اولنملری امر واشعار ایدلدی . مکر سلحدار سلیمان پاشانك اولجه شعوری مختل اولدیغی حالده کتخداسیله دیوان کاتبی آنك خسته لکنی کتم ایله حجاجی بردلی یه تسلیماً چوللره چیقارمش اولدقلری تحقق ایتمکله همان ایکیسی دخی اعدام ایله ماللرینك بالمصادره بیت الماله تسلیمی ایچون اواسط جمادی الاولاده صیدا والیسی سلیمان پاشایه امر عالی کوندرلمش واوائل رجبده مومی الیهمانك سر مقطوعلری درسعادته کلوب نظرکاه عامه یه قونلمش در .

بر وقتدنبرو روملردن بر طاقم ازباندیدلر بیوك قایقلر تدارك ایله موره صولرنده کشت وکذار وفرصت بولدقجه ابنای سبیله ایصال خسار ایده کلوب بکلك کمیلر طرفندن تضییق اولندقلرنده کندولرینه یتاقلق ایتمکده اولان اسکاتوس واسکیدلوس واشکیروز وکچوك چاملیجه اطه لری اره لرینه کیروب تحفظ واختفا ایده کلدکلرندن قپودان دریا خسرو پاشا بونلرك ازالهٔ مضرتلرینه مأمور اوله رق کچنده برازینی اعدام وبرازینی اخذایله درزنجیر ایتمشیدی . انجق بومقوله ازباندیدلر بعضاً قره یه چیقه رق سواحل اهالیسنه ایصال خسار ایده کلوب بکلکارده ایسه قره عسکری اولمدیغندن تعقیب اولنه مدقلرینه مبنی بونلرك براً دخی تعقیبلری ایچون یانیه والیسی تپه دلنلی علی پاشایه واوغلی ترحاله متصرفی ولی پاشایه وسلانیك سنجاغی متصرفی ابو بکر پاشایه اواسط ربیع الاولده اوامر علیه یازلمشیدی .

موره نیم جزیره سنده واقع متون قلعه سی اهالیسندن بعضیلری دخی بر وقتدنبرو طریق شقاوته سلوك ایله متون لیمانه کلوب کیدن تجار کمیلرینه تعدی وحموله لرینی غصب ویغما ایتمك کبی حرکات نامشروعه یه تصدی ایدر اولدقلرندن ولاجل المرافعه موره والیسی طرفندن طرابلیچه یه جلب واحضارلری لازم کلدکده دعوته اجابت ایتمدکلرندن بو مثللو یولسزلقلرك اوکی آلنمق ایچون خلال رمضانده موره والیسی احمد شاکر پاشایه ومتون یکیچری ضابطه وسائر لازم کلنلره اوامر مؤکده یازلمشدر .

بروجه بالا ناپليون نفى اولندقده انك زماننده تعين ايتمش اولان جنراللردن وآلمان نام جنرال ايله ساوارى نام ديكر بر متعين فرانسز فرانسه قرالى لويى‌يه مخالف طاقمدن اوله‌رق فرانسه‌ده طوره‌مدقلرى جهتله ازميره كلمشلر ايدى لكن بومقوله فساد پيشه‌لرك ممالك محروسه‌ده بولنملرى موافق حال ومصلحت اوله‌ميه‌جغى بعض سفرا طرفندن اخطار اولنمغله بو اثناده ايكيسى دخى ازميردن دفع اولنمشلردر .

مقدما سيروز وسلانيك سواحلنى زير ضبطنه كچورمش اولان سيروزلى اسماعيل بك فوت اولدقده اوغلى يوسف بك يرينه كچمش ايسه‌ده انك حكمى سيروزه منحصر اولوب ديكر قضالر متغلبه الندن قورتيله‌رق جانب باب عاليدن منصوب مأمورلر ايله اداره اولنمغه باشلامشيدى . فقط اسماعيل بكك وفاتندن‌صكره درامه ناظرى محمود بك سيوريلوب باشنده بر خيلى حشرات بولنمغله واولوقتلر طشره‌لرده‌كى اعيان ومتعينان قوۀ موجوده‌لرينه كوره توسيع دائرۀ حكومت ايده‌كلدكلرينه مبنى اودخى قواله وپراوشته قضالرينى زير ضبطنه كچورمك داعيه‌سنده بولنوب سلطان محمود خان عدلى حضرتلرى ايسه متغلبه‌نك كوكنى كسمك امانده اولدقلرى حالده زماننده يكيدن اومقوله دره بكيلرينك ظهورينه ميدان ويرمك احتمالى اولمديغندن وتپه دلنلى على پاشا توابعندن ايكن انك يانندن فرار ايله محمود بكه دخالت ايدن پاشوبكك نفيى لازم كلمكله كندوسندن لدى‌الطلب اخفا ايله انكار ايتمسى دخى حقنده شبهه‌يى دعوت ايتمكله تأديبنه لزوم كورلمش ايسه‌ده اول‌امرده بركره صيقى تنبيه اولنمسى ايجاب حاله اوفق كورلديكندن درامه‌يه قناعت ايله جوار قضالره طمع وتجاوز ايتمامسى ايچون خلال جمادى‌الاولاده كندوسنه تهديدى حاوى فرمان عالى كوندرلمشيدى .

حالبوكه اسماعيل بك زاده يوسف بك دخى انك اويله يكيدن سيوريلوب چيقمسنه حسد ايتمكله بينلرنده عداوت ونفسانيت پيدا اولديغندن يكديكريله محاربه ايتمك اوزره بهانه ارامقده اولدقلرى تحقيق اولنمغله محمود بك درامه خاصنك مصالحنى اداره‌ايتمك اوزره يرينه برآدمنى براغوب بعض‌اسبابه‌مبنى درسعادته كلسى‌ايچون‌اواخر ذى‌القعده‌ده كندوسنه خطاباً امرعالى ارسال‌ايله درسعادته دعوت‌اولنمشدر .

طربزون ايالتى داخلنده متغلبه كروهندن اولوب حقلرنده فرمان قضا جريان صادر اولان صالح اوغللرى واوف اشقياسى و رفقاى سائره‌سى ايله سورمنه قضاسى اشقياسندن بازى اوغلى حسن و صوايچمز اوغلى حسن و كنج محمد و دلى احمد وكوچك على اوغلى صالح واسماعيل اوغلى يعقوب وجهره‌لى اوغلى حسن برلشه‌رك على‌الغفله سورمنه قضاسى متسلمنى باصوب اموال واشياسنى غارت وجوارنده كائن

(يمون)

يمون ناحيه‌سنه تجاوز ايله انواع فضاحته جرأت ايتدكارينه بناءً طربزون واليسى وجانيك محصلى والحاقا كوينه سنجاغى متصرفى وفاش محافظى اولان خزينه‌دار اوغلى سليمان پاشا طربزون قائممقامى حسن اغابى عسكرله اوزرلرينه سوق ايدوب حالا محاربه اوزره اولدقلرى خبرى وارد اوليجق اشقياى مرقومه‌نك بهرحال اعداملرى ايچون خلال صفرده سليمان پاشايه فرمان عالى يازلمشيدى .

حالبوكه ريزه اعيانى طوزجى اوغلى ممش اغا فقرايه غدر وظلم ايتمك ووفات ايدنلرك تركه‌سنى ضبط ايله ورثه‌سنى محروم ايلمك كبى نامشروع حركتلره جسارت ايده‌كلديكى وكندوسنه بالدفعات پند ونصيحت اولنديغى حالده اصغا ايلمديكى طربزون واليسى سليمان پاشا طرفندن انها اولنديغنه مبنى صادر اولان خط همايون موجبنجه مرقومك اعدامنه مشاراليه سليمان پاشا مأمور ايديله‌رك كندوسنك تقويهٔ بازوى اقتدارى ومرقومك بحراً دخى تضييقى ضمننده ايكى قطعه بكلك سفينه ارسال وطربزون ايالتنك اغالرى معين المقدار عسكر ايله معيتنه تعيين اولندقدن بشقه كلى عسكر ايله قسطمونى سنجاغى متصرفى على پاشا كندوسى و سيواس واليسنك دخى كتخداسى كلك اوزه بوايشه مأمور ايدلمش وبو سياق اوزره خلال شوالده فرمانلر يازلمشدر .

مقدما ايرانلولر وان حدودينه تجاوز ايتمكله كيفيت كندولرندن سؤال اولندقده خبريمز يوق محمد على ميرزا بغداد طرفه وخوى خانى وان‌جانبنه صارقنديلق ايتمكله خيانت ايتمشلر بز راضى دكلز ديو جواب ويرلمش اولديغى بابا پاشا طرفندن درسعادته عرض وانها اولنوب اناطولينك هرطرفى غليانده اولديغى اثناده برده ايران سفرى چيقارلمق موافق حال ومصلحت كورلمديكندن حدودى تجاوز ايدنلر باغى ديمك اوله‌يور اويله ايسه ايران حدودينه تجاوز ايدلميه‌رك برو طرفه كچنلرك طرد ودفعلرينه اهتمام اولنمسى ضمننده بابا پاشايه جواب يازلمش ايدى . مؤخراً وارد اولان تحريراتنده رواندز اوزرينه سوق اولنمق ايچون عباس ميرزا طرفندن عساكر كليه تهيئه اولنمقده اولديغى اشعار اولنمغله احتياطلو طاورانلمق اوزره بابا پاشايه وسائر سرحد مأمورلرينه اواخر جمادى‌الاخره‌ده اوامر عليه كوندرلمشدر .

بروجه‌بالا برطرفدن طربزون ايالتنده‌كى متغلبه غائله‌لريله اوغراشلمقده وبرطرفدن دخى ايرانلونك نابجا حركتلرى اوزرينه تداركات احتياطيه‌يه تشبث اولنمقده ايكن چلدرغائله‌سى كسب جسامت واهميت ايدرك خيليجه تلاشى موجب اولمشدر .

شويله‌كه : سابقا چلدر واليسى مقتول سليم پاشانك اوغلى احمد بك پدرينك اثرينه اقتفا ايدرك چلدر ايالتى داخلنده كائن اجارهٔ عليا اهاليسنى تحريك وافساد ايله قضاء

مذكور متسلمنى طرد ايتدرمش وكندوسنه مدار تحصن اوله‌جق قلعه‌لر انشاسنه تشبث ايله بغى وطغيانه حاضرلانمش اولديغى استخبار اولنديغنه مبنى همان اعدامى ايچون خلال صفرده ارضرومه الحاقا چلدر واليسى وشرق جانبى سرعسكرى اولان (بابا) پهلوان ابراهيم پاشايه واكا اعانه ايتمك اوزره طربزون واليسى خزينه‌دارزاده سليمان پاشايه بشقه بشقه فرمانلر كوندرلمش ودرحال بابا پاشا طرفندن اجاره طرفنه سوق عسكر ايدلمش ايسه‌ده اورالره ايلول ابتداسنده قار دوشوب شتا شديد ومديد اولديغى جهتله او موسمده حركات عسكريه قابل اولمديغندن موسم بهارك حلولنه انتظار اولنمق لازم كلمشيدى . وموسمى حلولنده احمد بك اوزرينه سوق عسكر اولندقده طاغلره فرار و باشنه برطاقم اشقيايى جلب ايله كسب قوت ايتدكدن بشقه اخسخه اغالرندن استمداد ايتمش واخسخه‌نك اوجاقلو اغالرندن آغزى آچيق محمد اغا نام كمسنه آنى تصحب ايدرك واخسخه‌لولردن برخيلى همپا بوله‌رق امدادينه سكرتمش اولديغندن جمعيت اشقيا تزايد ايله اوزرلرينه واران عسكرى كيخوان نام قريه‌ده محاصره ايتمش وفساد وفتنه بيويوب اطرافه دخى سرايت ايلمش اولديغندن بابا پاشا ارضرومدن دخى برمقدار عسكر كوندرمش اولديغى درسعادته عرض وانها ايتدكده حدت وغضب شهريارى بى موجب اولمغله همان اخسخه اغالرينك تأديبى ايچون بابا پاشايه امر عالى كوندرلمش واخسخه‌ده استحكام بولنمق حسبيله شايدكه صعوبته دوچار اولور مطالعه‌سيله معيتنه ارضروم وچلدر ايالتلرينك بالجمله اشكينجى زعما وتيمارلولرى دخى مأمور ايدلمش وبوندن صكره عصات اوزرينه قوتلوجه وارلمق لازم كله‌جكندن تأنى ايله طاورانمسى كندوسنه توصيه بيورلمشدر .

حالبوكه ارضروم اهاليسى برمدتدنبرو دوچار اولدقلرى مظالم وتعدياتدن طولايى بث شكوى ايتمكده اولدقلرندن خلال شوالده اجرا اولنان توجيهاتده ايالت مرعش رقه وديار بكر واليسى قلندر پاشايه وحلب اناطولى واليسى سيد احمد پاشايه ورقه وديار بكر ايالتلرى ارضروم وچلدر واليسى بابا پاشايه وارضروم ايالتى حلب واليسى جبار زاده جلال پاشايه وچلدر ايالتى مقدما اهاليه ظلم ايديور ديو ردوسه نفى اولنمش اولان زره‌لى زاده لطف الله پاشايه توجيه بيورلدى .

فى الاصل روم ايليده طاغلو اشقياسى سرامدانندن اولوب بعده بعض وزرا دائره‌لرنده بلوكباشيلق ناميله مستخدم ومحمود تيران ديو معروف اولان ظالم بى امان بولنديغى قپولرده اهاليه ظلم وغدر ايدوب بابا پاشانك قپوسنده ايكن ارضروم ايالتنده دخى او درلو شناعتلره اجتسار ايلمش ايدوكى جهتله اودخى بوخائندن بيزار اوله‌رق قپوسندن طرد ودفعنه قرار و يرديكنى مرقوم استشعار ايتدكده معيتى نفراتيله

(برلكده)

برلكده بابا پاشانك خزینه‌سنی وبعض اشیاسنی غصب وغارت ایدرك طاغلره فرار ایلدیکی مسموع عالی اولمغله همان مرقومك هرنره‌ده اله کچر ایسه اعدام ایله سر مقطوعنك درسعادته کوندرلمسی ایچون اناطولی جهتنده اولان ولات ومتصرفینه اواسط شوالده اوامر اکیده یازلمشدر .

پایتختك احوالنه کلنجه خلال محرمده اجرا اولنان بعض توجیهاتده کلیبولیده مرفوع الوزاره مقیم اولان صدراسبق ضیایوسف پاشایه ابقاء وزارتیله لواء اغریبوز وقارلی ایلی توجیه بیورلدی .

ینه خلال محرمده اجرا اولنان توجیهات علمیه‌ده شیخ الاسلام افندی کندو متعلقاتنی قایردی . فقط بوصره‌ده کبار مدرسیندن وصحیحا فضلادن ایکی ذاته مولویت ویردی . یعنی عصمت بك زاده عارف حکمت بك افندی‌یه قدس شریف ووقعه نویس شانی زاده افندی‌یه خواص رفیعه یعنی قصبهٔ ابوایوب انصاری قضالرینی توجیه ایتدردی . ایکیسی دخی یکانهٔ عصر اولوب فقط عارف حکمت بکك کماله اصالتی دخی منضم اوله‌رق مسافهٔ طریق تدریسی اون سنه اول قطع ایتمشدر . زیرا اویکرمی سنه مقدم وشانی زاده اوتوز سنه مقدم رؤس تدریسی المشلر ایدی .

مغنیساده منفیا مقیم اولان شیخ الاسلام سابق دری زاده عبدالله افندی غرهٔ ربیع الاولده عفو واطلاق ایله ببکده واقع ساحلخانه‌سنده اقامتنه مساعده بیورلدی .

بواثناده اجرا اولنان توجیهات علمیه ده نقیب الاشراف اولان ومکه پایه‌لولرندن وشیخ الاسلام افندینك متعلقاتندن بولنان توفیق افندی حفیدی سید محمد صدیق افندی‌یه واندرون رجالنه مناسبتی اولان سراطبای اسبق بهجت وایران سفیری یسنجی زاده عبدالوهاب افندیلره استانبول وسابقا مصر ملاسی مصطفی پاشا زاده میر طاهر وادرنه پایه‌لولرندن اولوب کذلك اندرون همایون رجالنه منسوب وترسیم سکهٔ همایونه مأمور اولان خطاط مشهور راقم افندیلره مکه پایه‌لری ویرلدی . اشبو راقم افندی مشهور خطاط اولوب خط جلیده یکانهٔ عصر ایدی . طغرای غرای همایونك شمدیکی رسمی انکدر .

شیخ الاسلام زین العابدین افندی بروجه بالا بعض مقربینه مناسبتی جهتله من غیر مأمول مقام مشیخته کلدیسه‌ده بو مقامی طولدیره‌میوب کبار علمای رسمیه نظرنده کچوك کوریلیوردی ومشیختندن مقدم حالا روم ایلی قاضی عسکری مصطفی عزت بك افندینك خانه‌سنه متردد اوله‌رق بینلرنده لاابالیانه مصاحبتلر جریان ایلمش ایدوکندن عزت بك افندی انی صایمیوب زین العابدین افندی ایسه بومقام سامی‌یه کچدکدن صکره انك تعظمنی چکه‌مز اولدیغندن سوء احوالنه دائر طرف

همايونه سوزلر القا ايدرك انى اوائل ربيع الاولده اريه‌لى اولان تيره‌يه نفى ايتدردى . وبعده اولاد وعيالى طرفندن خاكپاى همايونه سوز وكداز ايله عرض نياز اولنمسى اوزرينه كليبولى يه كتوردى .

وعزت بك افنديك يرينه كتخدا زاده صادق افندى يى روم ايلى قاضيعسكرى ايدوب صادق افندى ايسه پيرفانى ومسلوب الشعور اولمغله اون بش كون صكره انى عزل ايله كندو منسوباتندن اولان اناطولى قاضيعسكرى صدقى زاده احمد رشيد افندى يى روم ايلى قاضيعسكرى وهنوز استانبول پايه‌سى المش اولان سالف الذكر يسنجى زاده عبد الوهاب افندى يى اناطولى قاضيعسكرى ايدوب اقرباسندن اولان اسبق صدر اناطولى مصطفى اديب افندى‌يه دخى روم ايلى پايه‌سى ويردى .

الحاصل شيخ الاسلام افندى هپ كندو اقربا ومنسوباتنى قايرمق ايله مشغول اولوب بو ايسه حقنده پك چوق اعتراضاتى دعوت ايتمكده ايدى . اودخى ايشتدكجه جانى صيقيلوب عليهنده سوز سويلينلرى برر تقريبله نفى وطرد ايدرك بوصورتله خلقك آغزينى قپامق ايستردى ايشته بوجهتله اقدمجه استانبول قاضيسى حامى زاده‌يى بروسه‌يه نفى ايتمشيدى .

اوصره ده بعض رجال دولت عليهنده سوز سويلمش ديو اسبق جزيه محاسبه‌جيسى واسبق طوپچيلر كاتبى كورجى زاده صالح افندى دخى برر طرفه نفى اولنمشلر ايدى . پادشاه ودولت عليهنده حركت ايدنلر ساعى بالفساد ديمك اوله‌رق هردولتده مستحق جزا اولورلر اما زين العابدين افنديك يولسز توجيهاتندن ياخود حالت افنديك معكوس اجرآتندن بحث ايتمش ديو شوكا بوكا جزا ايتمك اول دورك معاملات سقيمه‌سندن ايدى .

يكيچرى اغاسى سليمان اغا دخى اسبق يكيچرى اغاسى اولوب قاضى قريه‌سى جوارنده چفتلكنده مقيم اولان خليل حميد اغادن قوشقولنوب انى تكفور طاغنه نفى ايتدرمشيدى . حالبوكه خلال جمادى الآخره ده كوشه باشلرنده ومزار طاشلرى اوزرنده كيجه‌دن براغلمش اوچر بشر دانه نان عزيز بولنمق وبعض محللرده كلبلر بوغازلرندن صلب اولنمق كبى اشارتلر كورلمكله تسكين اراجيف ايچون اواخر جمادى الآخره ده سليمان اغا عزل ايله بحسب الطريق قول كتخداسى حسن اغا يكيچرى اغاسى اولمشدر . واودخى يرينه قول كتخداسى اولان شريف مصطفى اغادن خويلنوب انى سيواسه نفى ايتدرمشدر .

اول اثناده شريف غالب افنديك سلانيكده وفات ايلديكى خبرى الىمشدر . يكرمى يدى سنه قدر مكهٔ مكرمه‌امارتنده بولندى . شديدالشكيمه برذات ايدى .

بالاده‌بیان اولندیغی اوزره محمد علی پاشا انی‌عزل و نفی ایتدرمشیدی . ینه بواثناده دفتر امینی فیضی بك زاده محمد بك دخی فوت اولدی شانی زاده دیرکه دفتر امینی فیضی بك زاده محمد بك فوت اولوب تألیف کرده‌سی اولان شرح قصیدهٔ برده‌یی حسب‌الوصیه برابرجه مدفون واخفای اعین‌اهل فنون ایتدردی . (ومایتبع اکثرهم الاظنا) (رباعی) ارباب هنر مختلف‌القولندهم * هرکس بکتاب قول خود کرد رقم * آن به که نخوانم خط‌اشان مطلق * سرکشتهٔ هرخط نشوم همچوقلم)انتهی.

طوپقپو سرای همایونی دائره‌لری پك ضیق اولوب نقل همایونه کافی اولمدیغی جهتله بواثناده تجدید وتوسیعنه ارادهٔ سنیه صادر اوله‌رق سابقا ضربخانه امینی ابراهیم‌صارم افندی بنا امینی نصب اولنمشیدی . مصارف انشائیه‌سی ضربخانه‌دنمی ایفا اولنه‌جق یوخسه بیت‌المالدنمی النه‌جق دیو یکیچری قشله‌لرنده قیل‌وقال‌تکون‌ایتمکله‌ضربخانه‌دن صرف اولنه‌جق یوللو تسویه‌سی مصر والیسی محمد علی‌پاشایه حواله ایدلمشدر.

غریبدرکه یکیچری سرکرده‌لری سرای همایونك مصارف انشائیه‌سی نه‌طرفدن تسویه اولنه‌جق دیو کفتکو ایتدکلری حالده سرای همایونك انشاسی ختام بولوبده بویانمه وقتی تقرب ایتدکده یکیچریلر انك بویاجیلغنی پایلاشه‌میوب بینلرنده منازعه چیقارمشلردر . شویله‌که : بویامه اجرتی خیلی شیئه بالغ اوله‌جنی جهتله بویاجی اصنافنك منسوب اولدقلری قرق سکز ویتمش سکز جماعتلری بیننده مجادله ظهور ایدوب هرجماعت بوایشی کندویه تخصیص‌ایتمك‌ایستدیکی جهتله برعربده حدوثندن خوف اوله‌رق هپسی طرفندن بالاشتراك بویانمق اوزره قرار و یریله‌رك مجادله برطرف ایدلمشدر . ذیلده (٤) رقمیله علاوه اولنان تذکره‌لره باق .

ذی‌القعده‌نك ایکنجی صالی کیجه‌سی بشکطاش سرای همایوننده خاصکی سلطان علیة الشان دائره‌سنده صغیره امینه سلطانك میتی اولان اوطه‌ده هرنصلسه طولابده براغلمش مومدن حریق ظهور ایدوب درعقب هجوم مأمورین ایله اطفا اولنمش ایسه‌ده امینه سلطان ایله برکوچك جاریه قورتاریله‌میوب یانمش اولملری ذات شاهانه‌یه موجب حزن الیم اولمشدر .

قره عثمان اوغلی حسین اغا خلال ربیع‌الآخرده فوت اولوب حالبوکه صاروخان سنجاغنك کافهٔ مقاطعات واکثر زعامت وتیمارلری انك عهدهٔ التزامندن بولنمغله ترکه‌سنی ضبط ایتمك اوزره رجال دولتدن عبدی بك مأمور ایدلمشیدی. انجق قره عثمان اوغلری متغلبه‌دن اولوب اناطولینك‌اورته قولنده نفوذلری جاری‌ایدوکندن بوکره اول حوالی دخی متغلبه الندن قورتاریله‌رق طوغریدن طوغری‌یه جانب باب‌عالیدن‌اداره ایتدیرلمك‌اوزره اعاظم‌رجال دولتعلیه‌دن برذاتك مأموریتی‌بالتنسیب ازمیده‌ده کرسته کمرکی ناظری‌اولان‌اسبق کتخدای صدر عالی مورەلی عثمان‌افندی

صاروخان سنجاغی ناظری نصب اولنوب کرسته خصوصنه کتخداسنی توکیل ایله همان صاروخانه عزیمتی ایچون اواخر ذی القعده‌ده کندوسنه امر عالی کوندرلمشدر . بو عثمان افندی صحیحاً دولت رجالندن دکرلی برذات ایدی انجق پك وقور اولوب حالت افندی‌یه سرفرو وتبصبص ایتمدیکندن حالت افندی دخی انی استانبولده طوتمیوب مجرد تحقیر ایچون بویله خسیس ایشلرایله طشره‌لرده طولاشدیرردی . عثمان افندی‌ینه وقارینه خلل کتورمیوب هر نره‌ده ونه‌درلو خدمتده بولنسه ایفای وظیفه‌ده تجویز قصور ایتمزدی .

حالت افندینك ندماسندن مشهور کیچه‌جی زاده عزت ملا برکون حالت افندینك یاننده ایکن عثمان افندینك کلدیکنی اوشاقلر خبر ویرمکله حالت افندی صفه‌یه سکرده‌رك استقبال وعودتنده نردبان باشنه‌قدر تشییع ایتمسی اوزرینه عزت ملا متحیر اوله‌رق افندم بوآدمه ایتمدیکك فنالق قالمدی شمدی بومرتبه التفاتکزه سبب نه دیو سؤال ایتدکده حالت افندی جوابنده‌اوت بن بوآدمه چوق فنالق ایتدم الندن مأموریتنی الدم نفوذینی قیردم جانیده‌اله بیلورم لکن اوزرنده برعثمان افندیلك وارانی‌اله‌یورم انکچون کورنجه بویله احترامه مجبور اوله‌یورم دیمش اولدیغی عزت ملادن منقولدر . ایشته دولتعلیه‌نك اولوقت امور داخلیه‌سی بومنوال اوزره جاری ایدی . کلهلم شمدی جهت خارجیه‌سنه .

* غرب اوجاقلرینك احوالی *

مقدما مالطه قوالیرلری اقدکزده راست کلدکلری سفائن اسلامیه‌یی اخذ وغصب ایله اللرینه کچن اهل اسلامی اسیر ایتدکلری کبی جزائر وتونس وطرابلس اوجاقلری دخی خرستیان کمیلری حقنده بومعامله‌یی عینیله اجرا ایدرلردی . مؤخرا قوالیر اوجاغی الغا اولنوب دول اوروپا هریرده تجارت بریه وبحریه‌نك سربست اوله‌رق اجراسنی التزام ایتدکلرینه نظراً بزم اشبوغرب اوجاقلری دخی ارتق غصب وغارت یولنده استفاده‌دن وازکچوبده تجارت یولنه دوکلملری لازم کلورکن انلراسکی اصولده دوام واصرار ایدرلردی . ودول اوروپا ایله خود بخود عقدمصالحه ایدوب انلردن بدل صلح اوله‌رق برر مقدار پاره دخی آلورلردی . بونلر کیتدکجه یوز بوله‌رق وجسارت آله‌رق دول متحابه سفائن تجاریه‌سنه وتبعهٔ دولتعلیه کمیلرینه دخی تعرض ایدر ودول متحابه سفراسی طرفندن واقع اولان اشتکالر اوزرینه جانب بابعالیدن ویریلان اوامری واجرا اولنان نصایح ووصایایی دخی اصغا ایلمز اولدیلر .

حالبوکه دول بحریه‌نك قوت وقدرتلری تزاید ایدرك فمابعد غرب اوجاقلرینك

قورصانلق یولنده‌کی غصبکارلقلرینه تحمل ایتمیه‌جکلری واضحاتدن اولوب فقط دولتعلیه‌یه مربوط اولدقلرندن موقتاً مسامحه ایدیورلردی .

قالدیکه انکلتره‌لو زنجی تجارتنی منع ایچون بروجه بالا بوقدر اصرار ایتمکده ایکن بواوجاقلر خلقنك اوروپا سفائن تجاریه‌سنی غصب ایدوبده اله‌کچوردکلری خرستیانلری اوروپانك پیشکاهنده کوله دیو استخدام ایتملرینه اصلا تحمل ایده‌میه‌جکی وسائر اوروپا دولتلرینك دخی انکله متفق اوله‌جغی مسلماتدن ایدی .

انلر احوال عالمدن بیخبر اوله‌رق دول اوروپانك درجهٔ مکنت وقدرتلرینی بیلمدکلرندن بویولده اصرار ایتمکده اولدقلری جهتله دولتعلیه عسکر ودونما سوق ایله انلری پدر کبی تربیه ایدرك بواوچ ایالات جسیمه‌یی تحت انضباط وانتظامه آلمق لازم کلور کن وکلای دولتعلیه‌نك دخی اکثری احوال عالمه کرکی کبی واقف اولمدقلری حالده‌جان وجاهلرینی محافظه یولنده امور داخلیه‌یه وبلکه استانبولده روز مره جاری اولان مصالح عادیه‌یه حصر نظر ایدرك اوروپایه ارقه چویرمشجه‌سنه امور خارجیه‌یه عطف نظر دقت ایلمدکلرندن بوغرب اوجاقلری امورینه دخی اهمیت ویرمیورلردی . وارکان دولتدن چوغی دول اوروپا غرب اوجاقلرینك حقندن کله‌مز ظن ایدرلردی . باب عالینك مسامحه‌سی ایسه انظار اجانبده غرب اوجاقلرینك دولتعلیه‌یه اولان روابط تبعیتنه ضعف ویرمکده ایدی .

موخراً انکلتره‌لونك اشبو غرب اوجاقلرندن شکایت ضمننده باب عالی‌یه ویردیکی تقریر رسمیده بوخصوص برقالب مستحسنه افراغ اولنماز ایسه دول بحریه بوایشه برصورت ویره‌رك بوغائله‌یی برطرف ایلمکه مجبور اوله‌جقلردر دیو تصریح ایتدکده دولتعلیه اوجاقلرك قواعد حربیه‌لرینه قطعا مداخله ایتمز دیو جواب ویرلدی .

حالبوکه حرب وصلحده بویله کاملا سربست اولان حکومت بین الدول مستقل عد اولندیغندن ایشته اول کون انظار پولتیقیه‌ده غرب اوجاقلرینك دولتعلیه‌یه اولان روابط تبعیتلری چوزلمش وباب عالینك اوجوابی جزائرك باشنه کله‌جك بلالره مقدمه اولمش . وبونك اوزرینه انکلتره‌لو ایله آوستریا وپروسیا دولتلری بیننده غرب اوجاقلرینه دائر بیك سکز یوز اون بش سنهٔ میلادیه‌سی تشرین ثانیسنك بشنده یعنی بیك ایکیوز اوتوز سنهٔ هجریه‌سی ذی الحجه‌سنده برمقاوله‌ء اتفاق یاپلمش ایدی .

ایشته بواتفاقه مبنی انکلتره‌لونك آقدکز قوماندانی اولان امیرال اقسیموت اشبو بیك ایکیوز اوتوز برسنه‌سی خلالنده غرب اوجاقلریله ذکری آتی شرائط صلحیه‌یی تنظیمه مأمور اولمغله مارت افرنجینك اوتوز برنده برقطعه اوچ انبارلو وبش قطعه

كبير قاليون ودرت فرقتين ويدى ابريق ايله براسقونه‌دن مركب دونماسيله‌جزائر غرب پيشگاهنده كورندى .
چند روزمقدم ايسه‌اميرال‌طرفندن برفرقتين ايله جزائرده مقيم انكليز قونسلوسنه كيزلو برمكتوب كلوب دونما ظهورنده درحال جزائر بكلر بكيسى عمر پاشايه تسليم اولنمسى امر اولنمش ايدوكندن بوكره دونما كورنديكى كبى قونسلوس درحال اومكتوبى كتوروب عمر پاشايه ويردى .
خلاصهٔ مآلى‌جزائرلونك ساردنيا وسيچلياتين ايله مصالحه‌سى‌خصوصنه انكلتره‌دولتى متوسط اولوب بوخصوص اخص مطلوبى اولديغى بياندن عبارت ايدى .
عمر پاشا مكالمه‌يه كيرشمكدن امتناع ايتدى . اميرال‌تكرارمكالمه ايستدى قبول‌اولنمدى .
اميرال تكرار عمر پاشايه برمكتوب يازوب ايكى ساعته قدر مكالمه قبول اولنماز ايسه كندوسيله محاربه ايدرم وشهرى دوكرم ديو تصريح ايتمكله عمر پاشا چاره‌سز مكالمه‌يه رخصت ويردى .
نيسانك برنجى كونى وقوع بولان مكالمه ده انكلتره دولتى ساردنيا وسيچلياتين وفلمنك دولتلرينك تنظيم امورينه مداخله‌يى التزام ايتديكندن بونلرك بر بريه اوجاقلريله مصالحه سنى طلب ايلر ديندى .
عمر پاشا برمجلس عقدايله‌مشاوره ايتدكدن‌صكره فرداسى‌تكرار مكالمه‌يه كيريشلدكده بوكره اميرال طرفندن جنويز بلده سى ساردنيا دولتنه تفويض اولنمغله اودخى ساردنياده داخلدر جزائرله ساردنيا وفلمنك دولتلرينك‌مصالحه‌سى عينيله انكلتره‌لو مصالحه‌سى كبى اولمق وناپولى وپورتكيز حقلرنده دخى بووجهله معامله اولنمق وجزائرده مقيم انكليز قونسلوسى ساردنيانك دخى قونسلوسى اولمغله ساردنيا ايشلرينه باققى والى رأس ساردنيا اسيرلرى آزاد اولنوب انكلتره‌لو طرفندن هر بر اسير ايچون التى آيه قدر جزائرلويه اللیشر غروش ويرلمك وفيما بعد جزائرده خرستيانلردن كوله قوللانمق عادتى رفع والغا ايله موجود اسيرلر اطلاق اولنمق خصوصلرى دخى علاوهٔ مقال قيلندى . بوتكاليف اوزرينه مكالمهٔ شديده جريان ايدرك عمر پاشا بوتكاليفك اكثرينى قبول ايدوب انجق موجود خرستيان اسيرلرينك اللیشر غروش بدل اعطاسيله آزاد ايدلملرى اوجاقلرجه مشكل برمسئله اوله‌رق بوماده‌يى تونس وطرابلس بكلرى قبول ايده جك كبى اولمشلر ايسه‌ده دايلر قبول ايتمامك صددنده بولنملريله بوخصوصلرك بركره طرف دولتعليه‌دن صوريلوبده طرف پادشاهيدن نوجهله امر وفرمان بيوريلور ايسه اكا كوره قرار ويرلمك لازم كلور دينلوب بوصورته اميرال دخى موافقت ايدرك عمر پاشا طرفندن تعيين اولنان

مأموری بر انكليز فرقتينی ايله استانبوله كوندروب كندوسی دخی عودت ايلدی .
حالبوكه اميرال هنوز اثنای راهده ايكن جزائرلو ارەسنده قيل وقال تكون ايتمكله عمر پاشا قورقوب اميرال ايله اولان مقاوله سندن اغماض ومسامحه‌يه مائل اولديغنه مبنی جمادی‌الآخره‌نك يكرمی دردنجی كونی تخمينا ايكی بيك قدر اراذل بالاجتماع ساحله طوغری عزيمت ايدرلر ايكن والی وضابطان طرفلرندن دخی صورت مسامحه كوسترلمكله همان ساحله اينوب بورونی واوران نام محللرده انكلتره باندره سيله مرجان چيقاران ايتاليانلری قتل عام وانكليز باندیره‌لرينی يرتوب آياقلری آلتنده چكنيه‌رك تحقير ايتدكدن بشقه انكليز قونسلوسنی وزوجه سنی وتوابعنی واورادە بولنان انكليز تبعه ومحميلرينی اخذ وحبس ايتمشلر .
بوخبر انكلتره‌يه واصل اوليجق همان جزائرلونك تأديبی ايچون تجهيز واخراج اولنان انكليز دونماسی ايله سبته بوغازنده بولنان فلمنك دونماسی دخی برلشه‌رك جمله سی شوالك اوچنجی كونی جزائر پيشكاهنه كلديلر . انكليز اميرالی سبق ايدن فتنه‌نك كيفيتنی صوردی وجوابی ايچون اوچ ساعت مهلت ويردی ومدتك انقضاسنده جنكه كيرشدی . كيجه ساعت بره قدر طرفيندن بلا فاصله محاربه‌يه دوام اولندی . جزائرلونك برفرقتيندن ماعدا كافۀ دونماسی وترسانه سی ومخزنلری وساحلده‌كی ابنيه‌سی يانوب محو اولدی . فرداسی جزائرلو مجبوراً انكليزلو ايله عقد مصالحه‌يه مجبور اولدی .
شويله كه : جزائرلو بالاده مذكور اولان تكاليفی قبول ايتدكدن بشقه جزائرده بولنان بالجمله اوروپا اسيرلرينك سبيللرينی همان بلا بدل تخليه واطلاقه مجبور اولوب بوكا دائر اشبو بيك ايكيوز اوتوز برسنۀ هجريه سی شوالنه مصادف اولان (١٨١٦) سنۀ ميلاديه‌سی اغستوس افرنجيسنك يكرمی ايكيسنده جزائرلو ايله انكليز اميرالی بيننده برمقاوله نامه امضا اولنمشدر . چند روز صكره جزائرلو ايله (پی بازی) فلمنك دولتی اميرالی بيننده دخی انكليز مصالحه سنه توفيقا برمقاوله عقد اولنمشدر .
بومقاوله نامه‌لرك ترجمه‌لری ذيل كتابده (٦) و (٧) رقمليله ايراد اولنور .
اول اثناده تونس اوجاغنده دخی براختلال ظهور ايتمشيدی . شويله كه : دول بحريۀ اوروپانك قوۀ حربيه‌لری قات قات تزايد وترقی ايتمكله غرب اوجاقلری دايرلری اولكی كبی راست كلدكاری فرنك كميلرينی اوره‌ماز اولدقلری جهتله دائرۀ ثروتلری طارلاشوب دايرلر بوندن صيقلمقده بولنمش ايديلر . بوكا سبب صانكه بكلر ايتمش كبی بكلر بكيلرك عليهنده قيل وقاله باشلامشلر ايدی .
بو اثناده تونس اوجاغنده عسكری طائفه سندن چوبان ودلی باشی وابراهيم پهلوان

وتكەلى نام درت نفر مفسد عسكرى طائفەسنى اغفال واضلال ايدرك تونس بكلر بكيسى محمود پاشا ايله جدال وقتاله قيام ايدوب پاشا دخى اهل عرض كروهيله بالاتفاق انلرى تضييق ايتمكله كروه اشقيا تونس ترسانه سنده مهيا بولنان بش قطعه تونس بكلك سفينەلرينه سوار اولەرق فرار وازبانديدلق يولنه سلوك ايدەجكلرينى اشعار ايتمشلر . لكن سفائن مذكوره قپودانلرى بوخصوصه رضا ويرمدكلرى جهتله همان مورەده كائن انا وارين قلعەسى پيشگاهنده براطه اطەسى ليماننه كيدوب پاطرونه احمد قپودانى قرەيه اخراج ايتدكدن صكره رجعت ايله اقدكزده كشت وكذار ايدر اولديلر ايچلرندن بر قطعەسى متون ايسكله سنه ورود ايتدكده متونده مقيم تونس وكيلى درعقب انى ضبط ايتمكله ايچندەكى عسكرك هربرى بر طرفه فرار ايدرك پريشان اولمشلر ديكرلرى ايسه دكزده طولاشەرق كرك دول اوروپا تجارينك وكرك رعاياى دولتعليەنك سفائن تجاريەسنه صارقنديلق ايتمك داعيەسنه دوشمشلر روم ازبانديدلريله اوغراشلمقده ايكن برده تونس قورصانلرى چيقدى . كيفيت سمع همايونه واصل اولدقده اشقياى مرقومەدن هرنرەده برنفر طوتيلور ايسه همان جزاسى ترتيب قيلنمق وسفائن مرقومه هرنرده بولنور ايسه ضبط اولنمق اوزره هرطرفه خلال رجبده اوامر اكيده كوندرلدى .

جزائر دايبلرى دخى اولكى كبى اوروپا سفائن تجاريەسنه تعرض ايدەمز اولدقلرندن اقدكزده كشت وكذار ايدن تبعۀ دولت عليەنك سفائن تجاريەسنى اخذ ايله غصب وغارته قالقشديلر . واموال مغصوبەنك اصحابنه رد واعادەسى طرف دولت عليەدن امر اولندقده دخى مخالفت ايلملرى مهيج غضب شهريارى اولوب حالبوكه جزائر سفينەلرى پيدرپى ازميره وسواحل سائرەيه ورود ايله عسكر يازوب جزائر دايبلرينك جمعيت وقوتى انجق بووسيلەايله پيدا اولمقده ايدوكندن فيما بعد جزائرلويه عسكر يازلمق يساغ ايديلەرك بويولده سواحلده بولنان مأمورين دولته اوامر عليه يازلمشيدى . بونك اوزرينه جزائرلو يلكنلرى صويه ايندريوب فيما بعد اومثللو حركات ناسزايه ابتدار ايتمامك اوزره جرايم سابقەلرينك عفوينى نياز ايتملريله مسؤللرينه مساعده اولنەرق مذكور يساغ قالديريلوب كمافى السابق جزائر اوجاغنك عسكر تحريرينه رخصتى حاوى اواخر ذى القعدەده اوامر عليه يازلمشدر . بويساغ قالديريلەجغنه بر مدت دونمای همايون بربريه سواحلنده استعمال ايله جزائر اياﻟﺘﻰ تحت انضباط وانتظامه آلنمش اولسيدى طرابلس غرب كبى اوراسيده حالا المزده بولنوردى . اولوقت وكلاى دولتك احوال خارجيەجه واقع اولان بومثللو قصورلرينه تأسفدن بشقه برشى دينلەمز .

الك غريبي بودركه بروجه بالا جزائرلو ايله انكليز وفلمنك اميراللرى ميانه‌لرنده يازيلان مقاوله نامه‌لردن باب عاليجه معلومات اولميوب انلرى اوزمان وقعه نويس بولنان شانى زاده افندى لسان اجنبيدن ترجمه ايدرك تاريخنه قيد ايلمشدر ·

رحمة الله عليه رحمةً واسعةً

* وقايع مصريه *

سنهٔ سابقه وقايعى صره سنده بيان اولنديغى اوزره عساكر مصريه ايچنده ظهورايدن اختلال بر تقريب دلفريب ايله باصديرلمش ايسه‌ده محمد على پاشا اول اختلالده كندوسنه خيانت ايتمش اولان رؤساى عسكرى برر طوزاغه دوشوره‌رك انتقام آلمق ونقدر كم الماز سركرده‌لر وار ايسه آنلرى برر طرفه دفع ايله اجرا آتنده سربست ومستقل اولمق ايستردى ·

بناءً عليه اشبو اوتوز بر سنه‌سى صفرينك اواسطنده اسكندريه‌دن مصره ورودنده عسكرى مصردن اخراج ومواقع مناسبه‌ده تعبيه ايله طاغتمق تدبيرينى قوردى · وعسكرك بر ديه‌جكى قالمامق اوزره ابتدا اوغللرينى چيقاردى · شويله كه : بيوك اوغلى ابراهيم پاشا صعيد حاكمى اولمغله صعيد ايچنده ايدى· مصرده بولنان طوسون واسمعيل پاشالرى دخى رشيد طرفنده اردولرينى قوروب اوتورمق اوزره اوطرفه كوندردى · ونيت خفيه‌سنى انلره بيلدردى · وخواص اتباعندن بخورجى ديو معروف اولان مدللولى احمد اغانى طوسون پاشا معيتنه ويردى · بعده دليل باشى حسين اغا وارزنجانى حسن اغا ومحوبك وصارى چله وججوبك ايله امثالى سركرده‌لرى دخى بحيره ودمياط طرفلرينه كوندردى · طوسون پاشا پدرينك نيات خفيه‌سنى فعله كتورمك اوزره محوبكدن باشلادى · شويله كه : معيتنده‌كى عسكرى برربرر ايارده‌رق ازالتدى · بعده اعدام ايتمك اوزره برمشورت ايچون يانته چاغردى · بخورجى ايسه واقف حال اولمغله محوبكه حقنده سوء نيت اولديغنى بيلدردى · بونك اوزرينه محوبك دليللردن بر طائفه‌يه دخيل دوشدى · حالبوكه اولوقتك عرف وعادتجه بر اوجاغه دخيل دوشنلر اول اوجاق طرفندن حمايه اولنوردى · بناءً عليه دليل باشى درحال محمد على پاشانك قاين برادرى وعموما دليللرك سركرده‌سى اولان مصطفى بكه خبر اوچوردى ·

بوجهتله محوبك حقنده برشى ياپيله‌مدى · فقط محمد على پاشا حقيقت حاله واقف اوله‌رق خلال ربيع الثانيده بخورجى‌يى يانته جلب ايله سن بنم اوغللرم ايله سركرده‌لر ارەسنه نفاق براغيورسين ديوانى اولدردى · متعاقبا مومى اليه مصطفى بك وبعده بونابارته ديو معروف اولان خزينه‌دار احمد اغا وفات ايتدى · وذى القعده‌نك

اون یدنجی کونی طاعوندن طوسون پاشـا دخی وفات ایدرك پدر ومادرینی حزن وماتم ایچنده براغوب کیتدی . پدری اوغللری ایچنده اك زیاده انی سوردی . حسن سیر وسلوکی حسبیله خلق دخی اکا زیاده متوجه اوله رق پدرندن صکره انك والی اولمسنی آرزو ایلردی .

دلیل باشیلقدن نشئت ایتمه وشام والیلکندن منفصل وبرمدتدنبرو مصرده مقیم اولان وزیر یوسف پاشا دخی بو اثناده وفات ایتمشدر .

مصردن مطرود اولان امرای مصریه بقایاسی بلادسوداندن دنغله نام بلده ده تجمع ایدرك وبالنفس اکوب بچه رك اچاقدن اولمیه جك قدر تعیش ایتمکده اولوب بو حالدن آرتق اوصانمشـلر ایدی . واکثری فوت اولوب فقط اك بیوکاری اولان بیوك ابراهیم بك ایله دامادی احمد بك الالفی ومرادی عثمان بکك تابعی عبد الرحمن بك وعثمان بك یوسف وعلی بك ایوب وکچوك امرا وممالیکدن بعضیلری قالمشیدی . وابراهیم بك پیرفانی اولمش وقواسـنه ضعف ووهن کلمش ایدی . بونلر ایچلرندن سلیم کاشف نام برینی بوسنه محمدعلی پاشادن طلب عفو ومرحمت ایچون مصره کوندردیلر . خلاصهٔ استدعالری دیار مصردن بر طرفه نقل واقامت وزراعت ایتمك وخراج اراضی یی ویرمك واصلا پاشـانك امرینه مخالفت ایتمامك شرطیله جانلرینه امان دیلمکدن عبارت ایدی . سلیم کاشف مصره کلدی محمد علی پاشا ایله کورشدی . پاشا اندن کوله منلرك احوالنی صوردی کیم اولمش کیم قالمش اوکرندی سـلیم کاشفه بش کیسـه عطیه ویردی . وانکله امرایه جوابنامه کوندردی . خلاصهٔ مؤداسی بوایدی که کوله منلره اراضیٔ مصریه دن برقطعه ویریله مز واهالیدن مجاناً یم ییه جك الدیریله ماز . فقط جانلرینه امان ویریلور ومصره کلدکلرنده هر برینك حالنه کوره مسکن ومأوی ویریلور ومصرفلری جانب میریدن رؤیت ایدیلور . قدرتی اولنلره منصب ومأموریت واختیار وعملمانده اولنلره بالغا مابلغ معـاش وتعیینات ویریلور دیو یازلمشـیدی . اره‌سی چوق کچمیوب بیوك ابراهیم بکك دنغله‌ده وفات ایلدیکی خبری کلمشدر .

آزوقت ایچنده نه بیوك انقلابدر که میرمیران طاهر پاشانك اعدامندن صکره کوله منلر مصره کیروبده تحکم ایتدکلرنده مصرده‌کی ترك عسـکری انلرك طوائف عسکریه‌لرینك برقسمی اولوب معاش وتعیینلرینی امرادن الورلردی .

محمد علی پاشـانك تعییناتی بیوك ابراهیم بکك کیلارندن ویریلوردی . شـمدی زراعت ایتمك اوزره اندن برمقدار اراضی دیلمکه محتاج اولمشلردر .

بوسنه محمد علی پاشا حکومت مأمورلرینك ومباشرلرك اهالیدن مجاناً یم ییه جك الملرینی

صیقی یساغ ایتدی . وعلوم ریاضیه تدریس اولنمق اوزره برهندسه‌خانه بنا وطوپخانه
انشا ایتدردی . وزراعت وصنایعك ترویجنه اهتمام ایدر اولدی . وبیوك کچوك
برچوق کمیلر انشا ایتدیره‌رك ونهر نیلك محصولاتنی اسکندریه یه ایندیره‌رك
اوروپایه بیع ایله مبالغ کلیه قازانمغه باشلادی . وبحر سویشده تکثیر سفائن ایله
هند تجارتنه دخی رواج ویردی .

واسکندریه قلعه‌سنك تعمیرینه اهتمام ایله برابر اسکندریه اتصالنده‌کی سد کبیرك
انشاسنه دخی موفق اولدیکه مقدما بوسدك منهدم اولمسندن ناشی برچوق اراضی‌یی
طوزلی صولر باصمقده ایدی . بونك انشاسی محمدعلی پاشانك بیوك اثرلرندن بریدر .
ایشته محمد علی پاشا بووجهله مصری اعمار ووارداتنی تکثیر ایله عربستانده بیوك
ایشلره موفق اولدقدن بشقه نقدا دخی سلطنت سنیه‌یه حسن خدمت وبوجهتله
دولتجه وملتجه کسب شان وشهرت ایلمشدر .

(وقایع سنه ١٢٣٢)

متغلبه کروهندن واناطولی دره بکلرندن قره حصار ویوده‌سی ابراهیم اغانك
اعدامی حقنده خط همایون اصدار اولنمغله حکمنك اجراسی خداوندکار والیسی
نورالله پاشایه حواله اولنمشیدی . ابراهیم اغا ایسه حاجی بکتاش ولی درکاهنه واروب
چند نفر آدمیله انده اقامت اوزره بولندیغندن نورالله پاشا کیفیتی قیرشهر ویکیشهر
سنجاقلری متصرفنه اشعار ایله الدیغی جوابنامه‌ده مرقوم ایکی اوچ نفر اتباعیله
اول درکاهده اولوب انجق اللی آلتمش قدر دلیل عسکری دخی انی محافظه ایچون
اطرافنده کشت وکذار ایتمکده وحاجی بکتاش قضاسی ازقدیم سربست اولوب
فقط امور وخصوصنه قونیه طرفندن نظارت اولنمقده اولدیغی اشعار اولنمقدن
ناشی کیفیت نورالله پاشا طرفندن درسعادته عرض اولندقده مرقومك فرصتی
کوزدیله‌رك اعدامیله سر مقطوعنك درسعادته کوندرلسیچون اوائل محرمده
قرمان والیلکنه امرعالی یازلدی .

شو قاریشقلغه باقکه باب عالی برآدمك اعدامی ایچون فرمان یازیور لکن نرده
ونه حالده بولندیغنی وقنغی سنجاغه مربوط اولدیغنی بیلمیور . مملکتنك احوال
جغرافیه‌سنی بیلمیان وکلا ایشته بویله قرالتی‌یه قوبور صیقار .

پیاسده تغلب ایدن کچوك علی اوغلی دده بکك اعدامی حقنده مقدما فرمان عالی
صادر اولدیغی حالده مرعش سنجاغی داخلنده واقع بولانیق قضاسی اعیانی انجه بك
وبرادری احمد بك انی تصحب ایتمکله انلرك دخی اعداملری حقنده حلب والیسی
احمد پاشا ایله مرعش والیسی قلندر پاشایه ینه اوائل محرمده امرلر کوندرلدی

حالبوكه اورالرك خلقی هپ قبائل وحشیه اولوب انلرك بیننده دخیل دوشن آدمی حمایه مقتضای حمیت عد اولنه‌رق انجه بکه دده بکی حمایه ایتدیکی ایچون مجرم نظریله باقیله‌مازدی . قلندر پاشا دخی بو اعتقادده بولندیغنه مبنی بوامرك اجراسنه صمیمی اوله‌رق تشبث ایده‌مزدی . واول حوالیده‌کی متغلبه‌دن قنغیسنك اوزرینه وارلسه کاور طاغنه چیقوب اوراده تحصن وفرصت بولدقجه پیاس جاده‌سنه اینوب ابنای سبیله تعرض ایدر وبرجمعیت تشکیل ایتدکلرنده حج یولنی کسرلر ایدی . بناءً علیه کاور طاغی کاملاً ضبط اولنمدقجه جوارنده‌کی دره بکلرینك ازاله‌سیله مطلب حاصل اوله‌مازدی . لکن وکلا اورانك احوال جغرافیه‌سنی بیلمدکلرندن کچوك علی اوغلنك اعدامیله پیاس جاده‌سنك امن واسایشی حصوله کلیویرر ظن ایدرلردی .

ازمیرك عین الاعیانی عمر اغانك بر جرم مشهودی یوق ایسه‌ده مجرد ازمیرده اوته‌دنبرو متنفذ ومتحکم اولان کاتب اوغللرندن بولندیغی جهتله دیکر محلده اقامه‌سی لزومنی کچنده ازمیره اوغرامش اولان قپودان دریا خسرو پاشا انها ایتمکله عمر اغا مدللوده اقامته مأمور ایدلدی وازمیر باش اعیانلغی اواخر محرمده ازمیر وجوهندن وموالیء دوریه‌دن چلبی زاده مصطفی افندی‌یه بافرمان عالی احاله بیورلدی .

حلب اشرافندن وموالیء دوریه‌دن جابری زاده عبد الله افندی دوریه‌دن دونوب طولاشه‌رق دری زاده‌نك سایه‌سنده بااعتبار مخرج صوفیه قاضیسی اولمشیدی . حالبوکه دور دونمکله بوصره‌ده کشانه نفی ایدلدی . اولوقت خلف سلفه رغما بویله شیلر یاپمق عادت حکمنده اولدیغندن اسباب حقیقیه ارامغه حاجت یوقدر .

یکیچری اغالرینك صیق صیق عزللری دخی اول دورك اقتضاسندن اولمغله بواثناده یکیچری اغاسی حسن اغا عزل ایله خلفی مصطفی اغانك تقریری اوزره تکفور طاغنه نفی اولندی .

طونه یالیسنده‌کی قلاع خاقانیه‌دن نیکبولی پیشکاهنده واقع قله قلعه‌سی ختام بولمغله بنا امینی اولان نیکبولی متسلمی مصطفی افندی عهده‌سنه رتبهٔ میرمیرانی ومتسلملکه علاوةً نیکبولی قلعه‌سی محافظلغی کذلك اواخر محرمده توجیه قیلندی .

طونه سواحلنده دردست انشا اولان قلاع خاقانیه‌دن بعضیلری بو وجهله ختام بولمش ایسه‌ده بر خیلیسی هنوز ختامه رسیده اولمدیغندن بونلرك بربر کشفی ضمننده روزنامچهٔ اول حسن تحسین افندی اواخر صفرده مأموریت مخصوصه ایله طونه یالیسنه کوندرلدی . سلستره والیلری شمنیده اقامت ایتمکده ایسه‌لرده بعدالیوم سلستره‌ده برسرای انشاسیله اقامت ایلملری ایچون سلستره والیلکنه امر عالی یازلدی .

اول اثناده دولتك مضایقهٔ مالیه‌سی زیاده اولدیغی حالده اسبق دفتردار وسابق

ضربخانه امینی صارم ابراهیم افندی اواسط ربیع الاولده فوت اولمغله مخلفاتی خزینه‌نك امدادینه یتشدی . اشیای کرانبها وواردات لاتحصاسندن بشقه یالکز طاش اوطه درونده تحت الارض مدفون اولان مسکوك وسبیکه آلتونلری آلتمش اوچ قیه‌یه بالغ اولوب همان بیت الماله تسلیم ایدلدی .

آلتون مجرد امر مبادله ده قوللانلمق اوزره بر آلتندن چیقارلمش برمعدن اولدیغی حالده بومثللو آدملرك انی برالتنه اعاده ایلملری معکوس برحرکتدر فقط امتیسزلك انسانه بویله معکوس ایشلر یاپدیرر .

جزائر بکلر بکیسی عمر پاشا فوت اولوب محلنجه یرینه علی دایی انتخاب واقعاد اولنمغله فرمان عالیسی اصدار وجزائر اوجاغنه لازم اولان مهمات تسیار بیورلمق استدعاسنی متضمن معروضات ایله حاجی حافظ نام ذات بواثناده درسعادته وارد اولمغله علی دایی‌یه بر معتاد توجیه اولنان میر میرانلق فرمانی ایله مهمات مطلوبه کوندرلدی . وباب عالی بروجه بالا اوفق تفك دره بکلرینك ازاله سیله مشغول اولدیغندن جزائر حقنده برباشلو تدبیر دوشونیله مدی .

ادرنه وجوهی متنفذ ومتحکم اولوب بوجهتله والیلر چرمن قصبه سنده اقامت ایتمکده ایدی . بو اثناده ایسه اعیان ووجوهك کسر نفوذلری اصول متخذه ایجابندن اولمغله چرمن متصرفی قارصلی علی پاشانك خانه سنده اقامت ایتمك اوزره وزارتی رفع اولنوب چرمن سنجاغی ادرنه شهرنده اقامت ایتمك اوزره ودین ونیکبولی سنجاقلری متصرفی علی‌جلال پاشایه وودین ونیکبولی سلستره والیسی رشدی پاشایه وسلستره رتبهٔ وزارتله درکاه عالی قپوجی باشیلرندن سابق شام والیسی سلیمان پاشا کتخداسی مفتی زاده حاجی‌حسین اغایه وتکه وحمیدسنجاقلری محصللق وجهله شام والیسی حافظ علی پاشایه وشام ایالتی ومیرحاجلق قپودان اسبق صالح پاشایه توجیه قیلندی .

بالاده بیان اولندیغی اوزره نیکبولی قلعه سی بنا امینی اولان زغرهٔ عتیق قضاسی اعیانی حاجی‌محمد اغا برمدت مملکتنده بولنه‌مدیغی جهتله خلافکیرانی فرجه بوله‌رق اهالی‌یی تحریك ایله علیهنه محضرلر ترتیب اولندیغنه مبنی ارتق زغره‌یه اعاده‌سی مناسب کورلمیه‌رك اواخر ربیع الآخرده ردوسه نفی اولندی . نیکبولیده ایتدیکی مصارفی اوسته ویره‌رك اعیانلغی الدن قاچردی . ویرینه مصطفی‌اغا اعیان اولدی .

بروجه بالا دفعةً رتبهٔ وزارت ایله سلستره والیسی‌اولان حاجی‌حسین پاشابو نعمتك قدرینی بیلمیوب اهالی‌یه ظلم وتعدی ایتمکده اولدیغندن اشبو اوتوز ایکی‌سنه سی اواخرنده وزارتی رفع ایله دیمتوقه‌یه نفی ویرینه برقاچ سنه‌دنبرو روسجق‌متسلمی اولوب حسن‌حرکتی‌مسموع اولان قپوجی‌باشی محمدسعید اغایه رتبهٔ وزارتله سلستره

ایالتی توجیه وروسچق اعیانلغی دخی زغرهٔ عتیق اعیانی اولان مومیٰالیه مصطفی اغایه احاله اولنمشدر .

ربیع الاولك اون طقوزنجی کونی اجرا اولنان توجیهات علمیه ده بعض مدرسینه مولویت ویرلدیکی صره ده عریانی زاده محمد عارف افندی یه دخی اسکدار مولویتی توجیه اولنمشدی . غایت مسن برذات اولوب شمدی یه قدر طفره ایله اوزرینه کچه‌رك ملا اولان نیجه ذواتی کوچوروب ارقه‌لرینه قاله‌رق بحسب الطریق اسکدار قاضیسی اولمشدر . شانی زاده تاریخنده تحریر اولندیغی اوزره اولوقتك حکمنجه بویله مولویت آلانلر شیخ الاسلامك اتکنی اوپمك وصدر اعظم ایله صدور عظامی زیارت ایتمك اوزره دبدبه ودارات ایله کیتمك رسم طریق اولوب عریانی زاده ایسه هرشیدن عاری بر بیانلق البسه‌سی بیله یوق بیچاره‌نك عمری یوقلقله کچمش مجرد عمر نوح وصبر ایوب ایله قطع مسافهٔ طریق رسمی ایدرك بوکره مخرج درجه‌سنه ایاق باصمش . نه حال ایسه اکرتی البسه وسائره تدارك ایدرك طاقوب طاقشدرمش ورفیقلریله برابر باب فتوایه کیدوب شیخ الاسلامك یاننه چیقمش ایسه ده طیشارو چیقلدقده خدمه‌یه خیلیجه بخشش ویرمك عادت اولدیغی حالده عارف افندی بوخصوصده رفیقلرندن آیرلمش وعادته مخالفت ایسه کوچ بر کیفیت اولدیغندن خدمه‌نك بخشش امیدیله پرستش ایدرجه‌سنه کوستردیکاری تعظیمات فوق‌العاده‌لرندن حاصل اولان انبساط ومسروریت عوائدی ویره‌مدیکندن طولایی عارض اولان محجوبیت ایله زائل اولمش ایدی . بویله ایکی حالت متضاده اره‌سنده متأثر ومتفکر اوله‌رق نردباندن نزول ایتدکده معاذ الله تعالی مرك شادی وموت غیرت ایله نزول اصابت ایدرك بنك طاشی اوزرینه دوشوب قالمش وفجأةً فوت اولمشدر . عفی عنه .

بعده ربیع الآخرك اون یدنجی کونی اسکدار مولویتی کبار مدرسیندن عبد الرحیم افندی زاده عثمان افندی یه توجیه بیورلدی .

بوعثمان افندی مؤخرا استانبولده طلومباجی قوناغنده کشاد اولنان مکتب طبیه خواجه‌لرندن اولوب اوراده علم طبی فرانسزجه‌دن ترجمه وتدریس ایلردی . صکره حکیم‌باشی انی استرقاب ایله مکتبدن تبعید ایچون منجم باشی نصب ایتدرمش اولدیغندن عثمان افندی الی آخر العمر حظ ایتمدیکی احکام نجومیه ایله مشغول اولوب قالمشدر . عثمان افندی علوم ریاضیه‌ده یکانهٔ عصر اولوب بویولده کندوسندن خیلیجه استفاده ایتمشیدك . پدری عبد الرحیم افندی پالابیق محمد افندینك کچوك برادری اولوب ایکیسی دخی استانبولك اك مشهور ومتبحر علماسندن ایدی . بزینه صدده کله‌لم . اودورلرده طریق علمیه پك زیاده رسمه دوکیلوب (الاقدم

فالاقدام)

فالاقدم) قاعده‌سی مرعی‌الاجرا اولدیغی حالده اره صره طفرات مخدومانه اکسیك دکل ایدی . شرف انتساب ایله دخی طفره‌لر وقوعه کلوردی . اما علم وفضل ایله ترقی پك مشکل ایدی . بعضا سرپیلوب چیقان اهل‌کمال دخی دوچار صدمات حسد واسترقاب اولوردی . اوزمان علم طبده مهارتی مسلم اولان شانی زاده‌نك حکیم باشی نصب اولنه‌جغنه وقعه نویس ایدلمسی دخی بوندن ناشی ایدی .

بیچاره شانی زاده دولت وملته خدمت نیت خیریه‌سیله دری زاده عبدالله افندینك دفعهٔ اولی مشیختنده علم طبدن معیارالاطبا نام کتابی تألیف ایدوب اوزمان ایسه مؤلفات جدیده حضور همایونه عرض ایله ارادهٔ سنیه‌سی استحصال اولنمدقجه نشر اولنه‌مدیغندن وبویله یکی اثر وجوده کتورنلر طرف شاهانه‌دن مظهر تلطیف واحسان اوله‌کلدکلرندن شانی زاده دخی طریق علمیه اصحابندن اولمق حسبیله بوکتابی عرض ایتمك اوزره عبدالله افندی‌یه تقدیم ایدوب اسکیدن عبدالله افندی‌یه تردد وانتسابی دخی اولدیغی حالده مکتوبجیسنك رقابت ومحاسده‌سندن ناشی کتاب مذکور برچوق وقت یاصدق اوستنده قالوب عرض اولنمدیغنه مبنی شانی زاده‌نك مکرراً وقوع بولان الحاح وابرامی اوزرینه مع‌الکراهه سلحدار شهریاری احمد پاشا زاده علی بکه کوندرلمش ایسه‌ده غالبا اولوقت حکیم باشی بولنان مسعود افندینك فسادینه مبنی اندرون همایونده دخی کوشهٔ نسیانده براغلمش وشانی زاده حیرتده قالمش . نهایت اول کتابی اخطار ایچون انك موقوف علیهی اولان و (مرآة الابدان فی تشریح اعضاء الانسان) تسمیه اولنان کتابی تألیف ایله ابتداسنده اولکی کتابك دخی حضور همایونه عرض اولنمش ایدوکنی ایما وافهام ایدوب ایشته بوکتاب بواثناده صدراعظم رؤف پاشا طرفندن عرض اولندقده محظوظیت سنیه‌یی موجب وکرك اولکی کتابك وکرك بونك طبع ونشرینه ارادهٔ سنیه صادر اولمشدر .

شمدی اوزمان ایله بوزمانی مقایسه ایدهلم . اوزمان پادشاه جهان علوم ومعارفك ترقیسنی ایستر شانی زاده کبی معلومات صحیحه اصحابندن برذات دخی اولوقت هنوز لسانمزده اصطلاحاتی موضوع اولمیان علم طبدن برکوزل کتاب یاپارده انی حضور همایونه عرض ایچون یول بوله‌ماز . چونکه سلطان محمود خان حضرتلری شانی زاده‌نك دکرینه کرکی کبی مطلع اولسه حکیم باشی اولسون دییویرمسی ملحوظ ایدی . بناءً علیه مراتب رسمیه اصحابی درلو وسیله‌لر ایله انی اورت باص ایتمکه چالیشورلر ایدی . واکثریت انلرك طرفنده بولندیغی جهتله بوکا مقتدر اولورلردی . عصرمزده ایسه عرض وتقدیمده مشکلات کورلمك شویله طورسون طرف همایوندن بوبابده هردرلو تسهیلات کوسترلمکده وانواع تشویقات اجرا بیورلمقده‌در .

شو حاله نظراً شانی زاده‌نك اوقدر مشكلات ایچنده حسبی اوله‌رق چالیشوب چبالامسی نقدر جالب ستایش اولور ایسه بزم نشر علوم ومعارف حقنده تنبللكمز دخی اوقدر موجب سرزنش اولور .

شانی زاده‌نك خصمی اولان سالف الذكر حكیم باشی مسعود افندینك حالنه كلنجه مومی الیه اسبق حكیم باشی مرحوم نعمان افندینك اوغلی اولوب كنجلكنده پدری حكیم باشی ایكن انی تحصیل علومه زیاده‌سیله تشویق ایلمش ایسه‌ده هوا وهوسنه تابع برذات اولدیغندن كویا تحصیل طبابت ایچون (بچ) ویانه شهرینه صاووشوب وایكی سنه قدر اوراده ایام نوجوانی حكمنجه سفاهت واكلنجه یوللرنده طولاشوب مكتب طبیه‌یه كیده‌مامش واطبا ایله انجق تیاترو وبالو كبی ملاهی محللرنده كوریشه‌بیلمش اولدیغی جهتله صفرالید اوله‌رق عودتنده درسعادته برحكیم طاسلاغی طرزنده چیقه‌كلش وعلم طبه وقوفی اولمیان بعض متنفذینك سوقیله وحكیم باشی زاده اولمق ملابسه‌سیله برآرالق سر اطبا اولمش ایدی . لكن ویانه‌یه كیدوب كلنلرك اخبار وافاده‌لریله مسعود افندینك مكتب طبیه‌یه كیتمدیكی صكره‌دن آكلاشلمش وحكیم باشیلغی اواننده علم طبدن بهره‌سی اولمدیغی اربابی عندنده معلوم اولمش‌در . فقط اول عصرده حكیم باشی بولنان ذات اندرون همایون رجالندن معدود اوله‌رق هركون اندرون همایونه كیدوب كلور وبعض خصوصاتی طرف همایونه القا ایده‌بیلور ایدی . بوجهتله حكیم باشیلرده چندان معلومات آرانمیوب اندرون رجالنی اوركتمز وبیرون رجالنی انجتمز برآدم اولدیغی حالده تصحب والتزام اولنوردی .

بناءً علیه مسعود افندی خیلی مدت حكیم باشیلقده پایدار اولدی . وبرمعتاد ایستدیكی طبیبلری برابر بولندیره‌رق اندرون همایونده‌كی خسته‌لره تداوی ایتدیرردی . لكن كندوسنده اطبانك اهل واربابنی تمییز ایده‌جك قدر بضاعه اولمدیغندن كندو مزاجنه موافق طبیبلری استخدام ایدر واكثر اطبای حاذقه‌یی استرقاب ایدرك برر صورتله مغدور ودلفكار ایلر ایدی . ایشته بومثللو سببلردن ناشی اندرون همایون رجالندن بعضیلری علیهنه دوشوب بوجهتله انك كینه‌دارلغنه رغماً طرف همایوندن دخی استحقار بیورلمغله كدرندن بیاغی شعورینه خلل كلمشیدی .

حالبوكه بواثناده والده سلطانده علت غشی ومراق پیدا اولوب مسعود افندی ایكی روم طبیبیله برلكده تداوی ایتدكجه علتی شدت بوله‌رق نصف شوالده بغتةً رحلت ایتمكله ابوالفتح سلطان محمد خان جامع شریفی قربنده مجدداً انشا بیوریلان تربه‌ده دفن اولندی .

(ایشته)

ایشته بو وقعه‌دخی اسباب سائره‌یه منضم اوله‌رق مسعود افندینك عزلنه قرار ویریلوب اومثللو مناصب علمیه اصحابنك انتخابی شیخ الاسلام وقت ایله مذاکره‌یه موقوف اوله‌رق بین العلما اصلح موجود اولان کیم ایسه مقام مشیختدن تعیین اولنمق طبیعی ایسه‌ده حکیم باشیلق منصبنك بر وجه بالا نزاکت واهمیتی جهتله شیخ الاسلام دخی حالت افندی کبی متنفذان ایله مداوله‌ٔ افکار ایتمدکجه ایشی موقع اجرایه قویه‌مازدی . بناءً علیه ذات شاهانه تردد ایدوبده خفیاً بر طرفدن استکناه حال بیوره‌جق اولسه عرض رسمی بالطبع تأیید و ترویج اولنه‌رق نیك و بد هر نه ایسه عرض اولندیغی وجهله یورر کیدردی . ومسعود افندینك عزلنده شانی زاده وار ایکن بشقه‌سنك تعیینی نابجا ایسه‌ده اسبق حکیم باشی متوفی خیرالله افندی حفیدی اولوب عصر مصطفی خان رابعده حکیم باشی اولان سابقا مصر ملاسی بهجت افندینك حالت افندی ایله معارفهٔ سابقه‌سی اولوب حالت افندی ایسه مهم موقعلرده کندو متعلقاتی بولندرمقده اولدیغنه مبنی بهجت افندینك مقدما حکیم باشیلق مأموریتنده بولنمسندن وآداب مجلس ملوکانه‌یه واقف اولمسندن بحثله سائره رجحانی عرض اولنمغله اواخر شوالده مسعود افندی یرینه بهجت افندی سراطبای شهریاری اولدی . مسعود افندی اکدار عزل ایله بتون بتون مسلوب الشعور اوله‌رق اوچ سنه‌دن زیاده ساحلخانه‌سنده اویله لایعقل اوله‌رق سفالت ایچنده یاشامشدر . بهجت افندی ظرفادن وشعرادن خوش صحبت ومجلس آرا ولسان عربی‌یه آشنا اولوب مسعود افندی‌یه نسبتله هر ایشه احق ایدی . لکن اودخی شانی زاده‌یی استرقاب ایله نهایت بروروطه‌یه کرفتار وبعده کندوسنك خلفی دخی بر وجه بالا عثمان افندی‌یی استرقاب ایله دلفکار ایتمشدر .

دورك اصول ومسلکی ناهموار اولدقجه چاره‌سز ایشلر بویله‌یولسز کیدوب اشخاصك دکشمسی مفید اولماز (سنة الله فی العالمین) . اوزمان هر مأموریت بر طاقم اسباب لدنیه‌یه مربوط ایدی . حکیم باشیلق بحثی نمونه اولمق اوزره بوقدر اطناب قیلنمشدر . بر وجه مشروح بهجت افندی حالت افندینك سایه‌سنده سراطبا اولدقدنصکره لاجل المصاحبه باب عالی‌یه کلدکجه اکثریا حالت افندینك سومدیکی رئیس الکتاب جانب افندی دائره‌سنده مکث وآرام ایتمکله حالت افندی شبهه واندیشه‌یه دوشمش ایسه‌ده بهجت افندینك حضور همایونده دائما حالت افندی‌یی ثنا ایتمکده اولدیغی اندرون همایوندن تحقیق ایله آسوده بال اولمشدر .

ذات شاهانه طوپقپو سرای همایوندن صیقیلوب بوقیشین بشکطاش ساحلسرای همایونده قالمق و کوزل هوالرده صید وشکار ایله مشغول اولمق تصورنده بولنمش

ایسه‌ده یکی عادت چیقارمقدن متحاشی اولان مقربین بونك مناسب اولمیه‌جغنی یکیچری اغاسی واسطه‌سیله طرف همایونه القا ایتدرملریله ذات شاهانه اول تصوردن واز کچه‌رك ذی‌الحجه‌نك یکرمی دردنجی کونی بشکطاش ساحلسرای همایوننده‌ن طوپقپو سرای همایوننه نقل بیوردی .

فرداسی شهزاده سلطان سلیمان تولد ایتمکله ذات شاهانه‌یی اکلندیروب اشغال ایتمك اوزره سرای همایون و باب عالی واغا قپوسی و دیوانخانهٔ ترسانه کبی اماکن عالیه‌ده وسائر یرلرده خیال پرده‌لری قوریله‌رق ورقاصلر رقص ایله سازلر چالدیریله‌رق شنلکلر اجرا ایدلمشدر . بزکله‌لم طشره‌لرك احوالنه .

حلبك چول جهتنده عشائر عربانك و دیکر طرفلرنده کرد و ترکمان قبائلنك تجاوزاتندن ناشی اطرافده امنیت مسلوب اولدیغی جهتله نفس حلب اهالیسی دخی سرکشلکدن ووالیلرینه مخالفتدن کیرو طورمزلردی . بناءً علیه خلال صفرده والیلرینك اوامرینه توفیق حرکت ایلملری ایچون تنبیهات اکیده‌یی حاوی فرمان عالی کوندرلمشیدی . اول اثناده ایسه کرد طاغی جهتنده عمو اوغلی بطال وعمر نام شقیلر میدانه چیقوب بعض عشائر بوی بکلری ایله اتفاق ایدرك برطاقم اشقیا ایله حلبه اون ساعتلك محله قدر تجاوز ایلمش اولدقلرندن حلب والیسی احمد پاشانك کتخداسی قپوجی باشیلردن عثمان اغا مقابله‌لرینه شتاب ایله لدی المحاربه اشقیا منهزماً کیرو رجعت ایلمشلر واشقیادن اتلاف اولنان اوتوز درت نفرك سر مقطوعلری درسعادته کوندرلمکله حلب والیسنه استقلال ویرلدیکنی مبین وتلطیفی متضمن فرمان عالی کوندرلمشدر . بعده براق عشیرتی اطرافه صارقندیلق ایدوب حتی کلیس خاصنه تجاوز ایتدیکندن احمد پاشا انلرك اوزرینه برقطعه طوپ وبیك نفر ایله دلیل باشیسی عثمان اغانی اعزام ایدوب اودخی اشقیا ایله بالمقاتله برقاچ نفرلرینی اعدام ایتمکله سر مقطوعلری خلال جمادی الآخره‌ده درسعادته کلمش ومحظوظیت سنیه‌یی موجب اولمشدر . مؤخراً رقه والیسی دخی براق عشیرتندن وسائر اشقیادن اون نفرینی اعدام ایله سر مقطوعلرینی درسعادته کوندرمشدر . ینه اوصره‌ده احمد پاشا کرد طاغنده متمکن شیخلو اشقیاسنك اوزرینه کتخداسنی ارسال ایله انلرك دخی جمعیتلرینی طاغتمشدر . وادلیب قصبه‌سی متحیزانندن کرد اوغلی عثمان وسابق عسس باشی فرمانلو اولمغله احمد پاشا کرد اوغلنی برتقریبله اخذ واعدام ایتدیکی صره‌ده عنزه‌نك برفرقه‌سی حانطومانه کله‌رك قطع طریق ایتدکلرندن احمد پاشا انلرك اوزرینه سوق عسکر ایله لدی المقاتله عنزه‌دن ایکی وکرد اوغلنك عونه‌سندن درت نفری اعدام اولنمغله جمله‌سنك سر مقطوعلری خلال رجبده درسعادته واصل اولمشدر .

(دیاربکر)

دیار بکر متسلمی قپوجی باشی عبد الرحمن اغا دخی دیار بکر وجوهندن فرمانلو اولان کورانی مصطفی اغانی اعدام ایله سر مقطوعنی در دولته کوندرمشیدی .

اطنه والیسی دخی پیاسلی کچوك علی اوغلی دده بکی برتقریبله اله کچوروب اعدام ایتدرمکله خلال شوالده سر مقطوعی دردولته کلمشدر .

رؤس مقطوعه پیدرپی استانبوله کلدکجه سیاستکاهه وضع ایله تشـهیر اولنوردی . وبونلر هپ متغلبه عنوانیله اعدام قیلنوردی . لکن قنغیسی بحق وقنغیسی بغیرحق اعدام اولندی بوراسنی تعیین ایتمك مشکلدر .

بروجه‌مشروح طشره‌لرده‌کی وجوه ومتنفذان حقلرنده اتخاذ اولنان اصول‌شدیده مقتضاسندن اوله‌رق مقدما بایزید متصرفی ابراهیم پاشا جانب ایرانه فرار ایتمکله برموجب معاهده رد واعاده‌سی استانبولده‌کی ایران مصلحتکذارینه لدی الافاده دولتنه یازوب رد واعاده ایتدیره‌جکنی افاده ایلمش ایسه‌ده قارص محافظی وزیر علی پاشادن وبایزید متصرفی بهلول پاشادن ارضروم والیسی جبارزاده جلال‌الدین پاشایه کلوبده انك طرفندن دخی باب عالی‌یه تقدیم اولنـان تحریراته نظرا ابراهیم پاشا اطرافده‌کی اکراد ایله خفیجه مقاوله ایدوب قارص ایالتی داخلنده قاغزمان جوارنده بایزید مضافاتندن کور اوغلی قلعه‌سنك ایرانلو اعانه‌سیله تعمیر وترمیمنه کافی عمله کوندروب انده تحصن ایتمك داعیه‌سنده اولدیغی آکلاشلمغله امر محافظه‌سنه دقت اولنمق خصوصی جلال‌الدین پاشا طرفندن بهلول پاشایه لدی الاشـعار قلعهٔ مذکوره بایزیده اوچ قوناق بعید اولدیغندن بحثله بهلول پاشـا طرفندن اعتذار اولندیغنه مبنی رونمـا اولان اهمیته کوره لازم کلان تدابیره مقدمه اولمق اوزره جلال‌الدین پاشایه شرق‌جانبی سرعسکرلکی توجیه اولنوب بهلول پاشایه دخی‌اواخر رجبده جلال‌الدین پاشانك‌امر ورأینه متابعت ایلمسی ایچون امر عالی کوندرلمشدر .

اول اثناده قندیه قلعه‌سی بنا امینی اولان خواجکان دیوان همایوندن بدری افندی خلاف رضای عالی حرکتده بولندیغندن بحثله جزاسی بالترتیب قندیه ده‌کی قوناغی واموال کثیره‌سی وبالجمله چفتلکلری جانب میریدن ضبط وینه اصحاب اقتداردن خانیه‌لی اوغلی خلیل اغا بنا امینی نصب ایدلمشدر .

مقدما کوملجنه قضاسنده تنفذ ایتمش اولان قالیونجی اوغللری حسن وعلی وولی اوغلی مناو واحمد وآق بیق اوغلی حسن وایش نام کسان دخی بواثناده جرمن متصرفی جلال پاشـا طرفندن اعدام اولنمغله سر مقطوعلری خلال ذی الحجه‌ده استانبوله کلمشدر .

ینه بواثناده مشهور طوزجی اوغلنك دخی سر مقطوعی اسـتانبوله کلمکله ترجمهٔ حالی بروجه آتی بیان اولنور .

بالاده ذکر اولندیغی اوزره ریزه اعیانی طوزجی اوغلی ممش اغا نامشروع حرکتلرده بولنه‌یور دیو طربزون والیسی خزینه دار اوغلی سلیمان پاشا طرفندن انها اولنمغله واومثللو متنفذینك ازاله‌لری اولوقتك اقتضاسندن بولنمغله سلیمان پاشا ممش اغانك اعدامنه مأمور اولوب قسطمونی والیسی علی پاشا دخی معیتنه تعیین وهر طرفدن وحتی سیواسدن بیله عسکر ترتیب وترسانه‌دن ایکی قطعه بکلك ارسال اولنمشیدی . اشبو اوتوز ایکی سنه‌سی خلالنده سلیمان پاشا وعلی پاشا وسائر مأمورین عساکر کلیه ایله ریزه‌یه واردقلرنده ثوانه عسکریله سلیمان بك واجاره عسکریله اجاره‌لو سلیم پاشا زاده حسین بك دخی اوته طرفدن ریزه‌یه کلمشلر ایدی . ممش اغا حرب وضرب اربابندن وعسکر پرور دره بکلرندن اولمدیغی جهتله بوعربده اوزرینه اوف قضاسنه فرار ایدوب انجق اول حوالی اهالیسی کندوسنی سودیکنه مبنی اوف قضاسنك هرطرفی عسکرله احاطه وممش اغا مطالبه اولندقده اوفلی تسلیمدن امتناع ایتمکله کیفیت سلیمان پاشا طرفندن در دولته لدی العرض بهرحال بوغائله‌نك دفعی ونتیجهٔ مصلحته دك عساکر مرتبه‌نك طاغلمامسی ایچون سلیمان پاشایه وسائر لازم کلنلره اوامر علیه یازلدیغی کبی اوف قضاسی نائبنه ومفتیسنه وعلما ووجوهنه وایش ارلرینه خطاباً بشقه جه امر عالی کوندرلدی . بوصورتله ممش اغانك هرطرفدن قولی قنادی قیرلدی طوتلدی اعدام ایدلدی سرمقطوعی سلیمان پاشا طرفندن دیوان کاتبی حسین افندی ایله کوندرلدی خلال ذی الحجه ده استانبوله کلدی . حسین افندی‌یه خواجکانلق رتبه‌سی ویرلدی . وسلیمان پاشایه سراسره قاپلو سمور کورك ومعیتی مأمورلرینه قونطوش کورکلر وتحسینی حاوی اوامر علیه کوندرلدی . وممش اغانك ضبط مخلفاتی خصوصی دفتردار افندی‌یه حواله بیورلدی . سراسره قاپلو سمور کورك سردار اکرملره بیوك مظفریتلر اوزرینه احسان بیوریلور برخلعت کرانبهادر ممش اغا ایشنك بوکا تحملی یوق ایدی . مکرکه مخلفاتی ایچون اوله . چونکه فوق العاده زنکینلك ایله معروف ایدی . حالبوکه مخلفاتی قاپانك النده قاله‌رق هبا اولوب کیتمشیدی . ایشته سلیمان پاشا طرفندن کلان معروضات ایله باب عالیدن کیدن رسمی تحریراتك خلاصهٔ مندرجاتی بوندن عبارتدر . کله‌لم ایشك حقایق ولدنیاتنه .

طوزجی اوغلی ممش اغا فی الاصل طربزون اهالیسندن اولوب تجارت ایله کسب ثروت وسامان ایدك خلقك دخی ایشنه یارامغه باشلامشیدی .

شویله‌که : اهالینك ویرکولرینی دفعهٔ جانب میری‌یه تأدیه ایدوب بعده محصول وقتی کندولرندن ذخیره الوردی . بو الش ویرشدن واقعا کندوسی تمتع

ایدردی

ایدردی لکن خلق دخی تحصیلدارلرك تضییقاتندن وارسته اولمغله کندوسنه متشکر ومنجذب اولمشلر ایدی . بعده بش اون قضایی مقطوعه ربط ایله منافعنی ضبط وبو وسیله ایله دخی اهالی‌یی کندوسنه جلب ایلمش والحاصل بوطریقله اول حوالی‌یی زیر ضبطنه المش ایدی .

سلیمان پاشا فاش محافظه سنه مأمور اولدقده کندوسندن باسند بردفعه یوز بیك وایکی دفعه یوز الّی بیك غروش استقراض ایتدکدن صکره دفعهٔ ایکیوز الّی بیك غروش دها ایستدکده ممش اغا مذکور اوچ قطعه سندی شق وسلیمان پاشایه رد ایله بوصکره‌کی ایکیوز الّی بیکی ایفایه مقتدر اولمدیغی بیانیله اعتذار ایلمش اولدیغندن سلیمان پاشا کوجنوب برتقریبله اعدامنه تشبث ایلمش ایسه ده هپ اهالی کندوسنه متوجه ومنجذب اولمقدن ناشی چاره‌سنی بوله میوب برطاقم افترالر تصنیع ایله در دولته انها ایدرك بروجه بالا تحصیل ایتدیکی ارادهٔ سنیه موجبنجه آنی اعدام ایله انتقام المشدر . دیمك اوله یورکه ممش اغا تجارت ایله بیوك ثروت قازانمش برذات ایمش منفعت حقیقیه سنی طانیان دولتلر بومثللو آدملری تکثیر ایله مملکتلرنده ثروت پیدا ایتمکه چالیشورلر . زیرا خزینهٔ دولتك زنکینلکی تبعه سنك ثروتیله متساویاً وغدر وظلمك نتیجه‌سی اولان فقر ایله متکاویا متناسبدر .

بوقاعدهٔ حکمیه‌یه نظراً طوزجی اوغلی دولتجه تلطیفه شایان ایکن بالعکس اوزرینه براً وبحراً حرکت اولندی نهایت اعدام قلندی بر بیوك خانه قپاندی فضله اوله‌رق حرکات عسکریه ایله برچوق قضالر خراب اولدی حالبوکه ممش اغانك سنی یوزی متجاوز اولوب قریباً بالطبع وفات ایدرك اول وقتك عادتجه اموال لاتحصاسی خزینه‌یه قاله جق ایکن یغما کران اللرنده تالان اولمغله خزینه بوندن دخی محروم قالدی . الحاصل دولت ومملکته مضرت وخساردن بشقه برشیئ منتج اولمدی . فقط حالت افندی مسلك متخذی ایجابجه تأدیب متغلبه دیو پادشاه عالمی برمدتده بونکله اشغال ایتمش اولدی . سلیمان پاشا دخی بغیرحق کوجنمش اولدیغی برآدمدن انتقام الدی . لکن آنکده یانه قالمدی . آندن صکره کندوسیده کامران ومعمر اولمدی . زیرا چند ماه صکره یعنی سنهٔ آتیه جمادی الآخره‌سی اواخرنده مرفوع الوزاره اولدیغی حالده عازم دارالجزا اولمشدر .

* وقایع مصر وحجاز *

کچن سنه محمد علی پاشازاده طوسون پاشانك وفاتی اوزرینه جده ایالتی محمد علی پاشانك بیوك اوغلی وجانب قبلی حاکمی اولان ابراهیم پاشایه بالتوجیه وهابیلرك

بتون بتون امحاسی خصوصی آکا حواله بیورلدی . آنك یرینه محمد علی پاشانك دامادی محمدبك دخی جانب قبلی‌یه مأمور اولدی . ابراهیم پاشا جانب نجده کیتدی . محمد علی پاشا دخی اسکندریه ترعه سنك حفرینه مباشرت ایتدی .

ابراهیم پاشا مدینهٔ منوره جهتنده کائن حافیه دن حرکت ایله اوچ قوناق ایلروسنده اردو قورمش واردوسنه استحکام ویرمش اولدیغی حالده رئیس وهابیان اولان سعود اوغلی عبدالله وادیٔ قسیمدن خروج وهجوم ایتمکله لدی المدافعه بوزیلوب میدان محاربه ده عمی وعمزاده سی وقسیم وادیسی عربانك شیخ المشایخی ایله اوچیوز نفر قدر مقتول ومجروح اولمش واوچ قطعه طوپ ایله بالجمله مهماتی براغوب درعیه طرفنه فرار ایتمش وارقه سندن ابراهیم پاشا دخی کیتمش اولدیغی خبری درسعادته واصل اولیجق درعیه مصلحتنك اتمامی ایچون محمد علی پاشایه وابراهیم پاشایه خلال شعبانده باب عالیدن تشویقات مناسبه‌یی متضمن تلطیفنامه‌لر یازلدی .

مکهٔ مکرمه محافظی میرمیران ارناود حسن پاشا دخی طائف جهتندن بیشه نام ناحیه‌یه کیدوب اول حوالیده عربانك تحصن ایده کلدکلری قلعه‌لری تخریب ایدرك عسیرك ایسکله سی اولان قونفده‌یه سالما ایتمش اولدیغی خبری غرهٔ ذی‌القعده ده درسعادته وصول بولدی .

مصرك اعلم علماسی وتألیفات کثیره صاحبی مشهور امیر کبیر ذی‌الحجه نك اوتجی کونی عازم دار القرار اولدی .

* وقوعات عراق *

بالاده بیان اولندیغی اوزره سعید پاشا بغداد والیلکنی مجرد عسکر واهالینك حسن توجهلری ایله قازانمشیدی . حداثت سنی وتجربه سزلکی حسبیله ادارهٔ اموره مقتدر اوله مدی .

رؤسای عسکریه هپ پدرینك چراغلری اولمق حسبیله انلر نصیحت ایتدیلر ایسه ده دکله مدی . چونکه ابو عقاین اوغلی دینمکله معروف اولان حادی نام بر کرد دلی قانلوسنه قاپیلوب زمام اختیارینی انك النه ویرمش وانی مهردار وبعده خزینه‌دار ایدوب صکره ده کتخدا ایتمك فکرینه دوشمش ایدی . بوخدمتلر ایسه بغدادجه کوله منلرك عظماسنه توجیه اولنور مهم ورسمی مأموریتلر ایدی .

سعید پاشانك بواطوار مجنونانه سی انظار عامه‌ده پك چیرکین کورینوب حادی ایسه اسافلدن سبکسر برشخص بد نام اولدیغی حالده امر ونهی وعزل ونصب انك النده اولمغله هرکون بردرلو مناسبتسز ایشلر اجرا ایتدیرردی . بوجهتله بغدادك

هر ایشی مشوش وعشائر عربان ایچنده امنیت منسلب وکردستان جهتنك اموری مختل اولمشیدی . خیرخواهانی طرفندن کرارا ومرارا کنایةً وصراحةً اجرا اولنان نصایحه قولاق اصیموب بر آرالق حادینك سعایتیله کوله منلرك رئیسی اولان وافاخم علمادن بولنان داود افندی‌یی دخی کوجندرمشیدی .

لکن اوتوز برسنه سی خلالنده ینه حادینك اصراری اوزرینه بابان متصرفی محمود پاشایی عزل ایله یرینه بابان بکلرندن وعبدالرحمن پاشا برادرلرندن عبدالله بکی پاشالق عنوانیله بابان متصرفی نصب ایدیویرمش وسواری سرکرده سی عبدالفتاح اغا ایله کرکوك طرفنه کوندرمش ایدی . مقدما محمود پاشانك متصرفلغی ایسه ایرانلونك تصحیبله اجرا اولنمش ایدوکندن ایرانلو کیفیتدن خبر الدیغی کبی درحال محمود پاشایه امداد ایچون اون بیك عسکر کوندرمکله محمود پاشا بوعسکری کندو عسکرینه ضم ایدرك مقابله یه چیقنجه عبدالله پاشا وعبدالفتاح اغانك رجعت قهقریه ایله کیرو دونملری اوزرینه محمود پاشا عودت ایتمش وایران عسکریده ایرانه کیتمش ایدی .
سعید پاشانك سوء حال وحرکتی دولته منعکس اولدقده رفع وزارتیله حلبده اقامتی ووالی نصبنه قدر بغدادی اداره ایتمك اوزره متوفی سلیمان پاشانك سوت برادری احمدبکه قپوجی باشیلق وبغداد والی قائممقاملغی توجیه واحاله اولنمسی وسعید پاشا درحال حلبه عزیمت ایلدیکی صورتده حقنده دیکر کونه معامله اولنمیه جغنك کندوسنه تأمینات لازمه اعطاسیله افاده سی خصوصلرینه قرار ویریله رك اقتضالری بالاجرا سعید پاشایه واحمدبکه خطابا فرمانلر وبوخصوصك اجرا آننده معاونت ایتمك اوزره بغداد قاضیسنه ومذاهب اربعه مفتیلرینه وائمه وخطبا ومشایخ ووجوه بلده یه وایش ارلرینه خطابا بشقه جه برقطعه امر عالی یازیله رق اواسط شهر شوالده ارسال اولنمش واولوقتك حکمنجه بغداده خارجدن والی کوندرلمك قابل اولمیوب بهمه حال کوله منلرك سرامدانندن برینك تعیینی طبیعی اولمغله لدی المذاکره والیلکه داود افندینك نصبی بالتنسیب عهده سنه رتبهٔ وزارتله بغداد وبصره وشهرزور ایالتلرینك توجیهنه دائر صادر اولان فرمان عالیشانی کوتورمك وشفاها دخی بعض وصایایی تبلیغ ایلمك اوزره حالت افندینك مهترباشیسی محمد اغا دخی متعاقبا جانب بغداده اعزام قلنمش ایدی .

داود افندی ایسه حادینك معاملاتنه تحمل ایده میوب مقدما سعید پاشانك منتفق ایچنه کیده‌رك والی اولدیغی کبی اودخی بوکره کندوسنك یوز اللی قدر اتباعی واندرون اغالرندن بعضیلری وبیرون اغالرندن سالف الذکر سوت برادر احمد بك کبی بعض ذوات ایله برلکده بغداددن خروج ایله کردستان طرفنه عزیمت ایتمش وارقه سندن دیکر بعض ذوات معتبره دخی کیتمش ایدی .

بابان متصرفی محمود پاشاداود افندینك بغداددن چیقدیغنی خبر الدیغی کبی انی سلیمانیه‌یه دعوت ضمننده کندوسنه یازمش اولدیغی قائمه‌ده سعیدپاشانك سوء احوالندن شکایتله اکر بغداده صاحب رشد ورویت برذات والی اولور ایسه ایرانلودن قطع رشتهٔ تعلق ومناسبت ومتبوع مفخمی اولان دولتعلیه‌یه تأیید خصوصیت ایده جکنی بیان ایتمکله داود افندی همان سلیمانیه‌یه واردقده محمود پاشا بالجمله امرا ورؤسا واشراف ایله استقبال وپك زیاده اعزاز واحترام ایتمشدر .

ومقدما جانب ایرانه فرار ایله کرمانشاهده بولنان بابان بکلرندن سابقا کوی وحریر متصرفی ابراهیم پاشا زاده سلیمان پاشاوسابقا کرکوك وبصره متسلملری خلیل ورستم اغالر وبغداد یکیچری اغالغندن منفصل سید علیوی اغا دخی سلیمانیه‌یه ورود ایله داود افندی‌یه انتساب ومتابعت ایتمشلردر .

بونك اوزرینه سعید پاشا صانکه خواب کران غفلتدن اویانه‌رق افکار عمومیه‌یی ارضا ضمننده دائره سنجه‌اجرا ایلدیکی بعض توجیهات وتبدیلات صره سنده مواضعه یوللو حادی‌یی دخی خزینه‌دارلقدن عزل ایتمش ایسه‌ده بودرلو تدابیرك وقتی کچمش ایدی .

چونکه بابان امراسی کافةً داود افندی‌یه تبعیت ایتدکدن بشقه کرکوکلیلر ایله‌بالمخابره انلریده اتفاقه ادخال‌ایدرك جمله‌سی طرفندن داود افندینك والیلکنی استدعا ضمننده باب عالی‌یه محضر عمومی کوندرلمش ایدی .

داود افندی درسعادتدن خبر ورودینه انتظار ایله قرق کون سلیمانیه‌ده اقامتدن صکره محمود پاشایی وسائر بابان بکلرینی عسکرلریله برابر بالاستصحاب سلیمانیه‌دن حرکت ایله کرکوکه طوغری کلورکن بغداد دفترداری الحاج محمد سعید بکك اوغلی عمر بك دخی دائره سی خلقیله کلوب‌داود افندی‌یه تابع اولمش وکرکوکه تقربلرنده کرکوك متسلمی معروف اغا واشراف بلده طرفلرندن استقبال وحقنده مراسم احترامیه ایفا ایله آثار ممنونیت کوسترلمش وکرکوکه یارم ساعتلك محلده اردوسنی قوردقده غلبه‌لکی تزاید ایدرك دائره سی کدکلرینه برر ذاتك نصبی لازم کلوب انجق هنوز درسعادتدن فرمانی کلمدیکندن بوکدیکلری وکالت صورتیله اداره ایتمك اوزره سالف‌الذکر سوت برادر احمد بك کتخدا وکیلی وسابقا قپوجیلر کتخداسی محمداغا کتخدای بوابین وکیلی وسابقا احتشامات اغاسی عبدالقادر اغا خزینه‌دار وکیلی وسالف‌الذکر دفتردار زاده عمر بك مصرف وکیلی نصب وتعیین ایدلمش ایدی .

بالاده بیان اولندیغی‌اوزره سعید پاشا طرفندن‌بابان متصرفی نصب اولنوبده سلیمانیه‌یه کیده میه‌رك عودت ایدن عبدالله پاشا کرکوکده اقامت اوزره ایکن بوکره داود

﴿ افندی ﴾

افندی اورایه توجهنده کندوسنه امنیت واستمالت ویرمش ایسه‌ده قبول ایتمیه‌رك توابع ولواحقی ایله بغداده عودت واثنای راهده برقریه‌یی غارت وبغداده واروب سعید پاشایه متابعت ایلمشدر .

داود افندی سلیمانیه‌دن حرکتنده کوی وحریر متصرفی خالد پاشایی دعوت ایدوب اودخی مخالفت ایلمش ایدوکندن بروجه مشروح کرکوکه ورودنده خالد پاشایی عزل ایله بوسنجاقلری بابان متصرفی محمود پاشایه بروجه الحاق احاله وضبطی ایچون محمود پاشا برادری عثمان بکی عساکر وافیه ایله اعزام ایتمشدر .

حالبوکه سالف‌الذکر سوت برادر احمد بکه سعید پاشانك عزلیله حلبه عزیمتی وکندوسنك قائممقاملغی حقنده اصدار بیوریلان فرمانلر اقدمجه واصل اولمشیکن بغداده واروبده عسکر واهالی‌یی اقناع ایله حکومتی النه اله‌رق سعید پاشایی حلبه کوندرمك کبی برامر خطیری کوزینه کسدیره میوب مذکور فرمانلری یانده کتم ایله روش وقوعاته ناظر ومنتظر بولندیغندن بوکره کوی سنجاغنك ضبطی ایچون عسکرك قسم کلیسی عثمان بکه ترفیق اولنمش ایدوکنی لدی‌المشاهده اردونك بردرجه تنهالغنی فرصت اتخاذ وکرکوك اهالیسندن بعض سبکمغزانه کشف راز ایله داود افندی علیهنده یکدست اولمق اوزره بینلرنده عهد وپیمان ایتدکدن صکره استحمام ایتمك بهانه‌سیله داود افندیدن اخذ رخصت وکتخدای بوابین وکیلی محمد اغایی ودیکر بعض اغالری دخی دعوت ایدرك اخشامدن صکره اردودن چیقوب وکرکوکه کیدوب قلعه‌یه دخول ویکیچری اغاسی کمال‌زاده یوسف اغانك قوناغنه نزول ایتدکده کندوسنك مجلوبی اولان یکیچری طاقمی آماده بولنمغله همان عقد مجلس وکندو یاننده موجود اولان سالف‌الذکر فرمانلری ابراز ایدرك علی ملأ الناس قرائت ایتدیروب رفیقلری ایسه ایشدن بی خبر اولمغله ایچلرندن یالکز سابقا بصره متسلمی رستم اغا اوراده قاله‌رق دیکرلری محمد اغا ایله برلکده کیجه‌لین اردویه عودت ایله نقل ماجرا ایتملری اوزرینه داود افندی یکیچریلره نصیحت واحمد بکه امنیت ویرمك اوزره شهره آدملر کوندرمش ایسه‌ده احمدبك یکیچریلره دخالت ایلمش اولدیغی جهتله انلر اندن آیرلمیوب اهالی بیننده دخی سوز آیاغه دوشمکله کیدن آدملری طرد وتحقیر ایتدکلرندن بشقه درت بیك قدر حشرات طوپلانوب اردو اوزرینه هجوم ایتدکلرندن ناشی داود افندی یاننده موجود اولان عسکرله انلرك اوزرینه اقتحام وجمله‌سنی تارومار وکرکوکك قپولرینه قدر تعقیب ایلمشدر .

بونك اوزرینه کرکوکلیلرك تأدیبی لازم کلمش ایسه‌ده داود افندی بغداد مصلحتی اثناسنده برده کرکوك مسئله‌سی چیقارمق ایستمدیکندن بوقدرجق تربیه ایله اکتفا

واورادن فك طناب اقامت ايله كركوكه اوچ ساعت مسافه‌سی اولان برمحلده اوچ كون توقفدن صكره اردوسنی قالديروب طوقمقلو قريه‌سی حذاسنده قورمشدر . كركوكليلرك وجوه واشرافی اول وقعه‌يه رضا داده اولمدقلرندن كمافی‌السابق اردويه كلوب كيدرلر واردو ايشلرينه معاونت ايدرلر ايدی .

كوی سنجاغنه كيدن عثمان بكه كلنجه انك وصولندن مقدم خالد پاشانك عزلی امری اورايه لدی‌الوصول اهالی اطاعت ايتمكله خالد پاشا طوره‌ميوب صاوشمش ايدوكنه مبنی متعاقباً عثمان بك واروب بلا مانع ومزاحم كوی سنجاغنی ضبط و برقاچ كون مكث ايله بروكيل نصب ايتدكدن صكره اردويه عودت ايلمشدر .

سعيد پاشا كندوسنه تقويت ويرمك اوزره منتفق شيخی حمود ثامری دعوت ايلمش اولديغندن اوتوز بر سنه‌سی ذی‌الحجه‌سنك يكرمی اوچنجی كونی حمود بيك بشيوز آتلو ايله بغداده كلوب قارشو يقه‌ده قونمش وبابانلو عبدالله پاشا دخی بشيوز آتلو ايله باب اعظمی خارجنده خيمه نشين بولنمش ايدی . حالبوكه بونلرك اداره‌سی اولوقتك حسابنجه يوميه اون ايكيبيك بوقدر غروشه موقوف ايدی . بونلردن بشقه اوچبيك قدر عسكر دهابولنمغله شهر بغدادده بشبيك قدر عسكر مجتمع اولوب اداره‌ٔ عسكريه مشكل ومتعسر وبغدادده قحط وغلا ظهوره كلديكنه مبنی اهالی پك زياده مضطرب ومتحير ايدی . مع‌مافيه سعيد پاشا بوعسكر ايله بغداد اهاليسنه غالب ومتحكم اوله‌رق اداره‌لرينه بذل مقدور ايديوردی . فقط بواثناده عثمانلو طاقمی فرصت بولدقجه بغداددن فرار ايله داود افنديك يانه كيتمكده وسعيد پاشانك قوتی تناقص وداود افنديك جمعيتی تزايد ايتمكده ايدی .

بروجه بالا داود افندی طوقمقلو منزلنده توقف ايله واليلك فرمانك ورودينه منتظر ايكن عهده سنه بغداد وبصره وشهر زور ايالتلرينك توجيه اولنديغی خبری اشبو بيك ايكيوز اوتوز ايكی سنه‌سی محرمنك غره‌سنده سرعت تاتارلريله وصول بولدی . وماه مذكورك اوچنجی بازار كونی حالت افنديك مهتر باشيسی محمد اغا ايله فرمان عالی وتشريفات سنيه دخی كلدی . فرمان عالی علی ملأ الناس اوقوندی . وداود پاشانك بغداد واليلكی اعلان اولندی .

داود پاشا منزل مزبورده اون بش كون وبعده طوز خرمنی منزلنده اون كون اقامت ايله بعض امور مهمه‌نك تسويه‌سی صره‌سنده درنه وباجلان سنجاقلرينی سليمان پاشايه بالتوجيه انی محل مأموريتنه اعزام ايلدی . واطرافه امرنامه‌لر يازديغی صره‌ده بغدادده لازم كلنلر ايله دخی مخابره‌يه باشلادی . چونكه بغدادك اهاليسی وصنف عسكريسی سعيد پاشادن متنفر ايسه‌لرده بروجه بالا منتفقدن وقبائل

(سائره‌دن)

سائرەدن بغدادده خیلیجه عسکر بولندیغندن دفعةً اورایه وارلدیغی تقدیردەمقاتله وقوعیله بغداد اهالیسی خساره اوغرامق وعشائر ارەسنه قان دوشمك محذوری طبیعی اولدیغنه مبنی داود پاشا ایشی حسن صورتله بتورمك ایستیوب بوجهتله حرکتنده آغر طاورانیوردی . سعید پاشا حقیقت حالدن بی خبر اولوب انجق داود پاشانك آغر آغر بغداده طوغری حرکتندن کندو عزلنی استدلال ایتدیکی صرەده سوت برادر احمد بك نزدنده مکتوم اولان مذکور فرمان عالیلرك مهمور صورتلرینی کندوسنه تسییر وبرقطعه مکتوبنده دخی بکا بویله فرمانلر کلشیکن کتم ایتدم بن سنك خدمتکار وطرفدارکم کبی تعبیراتی تحریر ایتمکله او زمان سعید پاشا عزلنه علم یقین حاصل ایتمشدر .

بونك اوزرینه سعید پاشانك همان حلبه عزیمتی کندوسنك موجب سلامتی ایکن حادینك وطرفدارلرینك القا آتیله فرمان عالی یه قارشو حرکته قرار ویردی . وبابانلو محمود پاشایی رجعته مجبور ایتمك وبوطریقله داود پاشانك اردوسنی طاغتمق اوزره بابانلو عبدالله پاشایی عسکریله سلیمانیه طرفنه کوندردی . عبدالله پاشا کرکوکه کیدرك جمع ایلدیکی ایکی بیکدن زیاده سواری وپیاده ایله واروب اوچ درت کون قدر سلیمانیەیی حصر وتضییق ایلمش ایسەده ظفریاب اولەمیوب خائباً وخاسراً رجعت ایله کرکوکه کلدی وارتق بغداده رجعت ایدەمیوب اوراده قالدی. داود پاشا صویی چوق اوتی بول وذخیره تدارکی سهل اولان یرلرده قونوب کوچەرك قره بولاغه واروب جوار محللردن ذخیره جلبله عسکرینی بالسهوله اداره ویواش یواش بغداده تقرب ایتمکده اولوب سعید پاشا ایسه انك بطائتنی ضعف وعجزینه حمل ایله متسلی اولدیغی حالده بغداددەکی عسکرك ادارەسندن عاجز قالەرق منتفق شیخنه رخصت ویردی او دخی جانبنه منت بیلەرك عسکرینی آلوب مملکتنه کیتدی . ایشته اولوقت حادینك القا آتیله سعید پاشا کتخداسنی ودیکر معیتی مأمورلرینی عزل وتبدیل ایله اوغراشوردی . حادینك بومثللو تسویلاتندن بیزار اولان اتباعدن بری همان اننه برسلاح الوب حادی‌یی یارەلدی . حادی مجروح اولدیغی حالده ایچ قلعەیه فرار ایلدی . سعید پاشا دخی حکومت سراینی ترك ایله حادینك ارقەسندن کیدوب برلکده قلعەیه قپاندیلر .

بو وجهله دار الحکومەنك بوش قالدیغی درحال داود پاشایه اشعار اولندقده همان اردوسیله حرکت ایدرك ربیع الآخرك بشنجی جمعه کونی بغداده وصول بولدیسەده کندوسنك احکام نجومیەیه مراقی اولدیغندن وقت مختاره انتظار ایلەایکی اوچ ساعت قدر خارجده مکث وتوقف ایتدکدن صکره درون شهره کیردی حکومت سراینه

ایندی فرمان عالی‌یی قرائت ایتدردی دفتردار حاجی سعید بکی و دیکر بعض مأمورینی ابقا ایله خلعتلرینی کیدردی . بوصره‌ده سالف الذکر علبوی اغا دخی بغداد اغاسی نصب اولنمشدر . بعده سعید پاشانك ایچ قلعه قپولرینه قویمش اولدیغی مستحفظلر قلعه‌دن اخراج قیلندی . حادیسی الندن الندی . حبس اولندی . ایشته سعید پاشا او زمان معزولیت آجیسنی حس ایتدی . وماه مرقومك اونجی کیجه‌سی حالت افندینك مهتر باشیسی محمد اغا یدیله ایچ قلعه درونده اعدام ایدلدی . چند روز صکره حادی دخی بوغدیرلدی . وایکیسنکده سرمقطوعلری استانبوله کوندرلدی . واواسط جمادی‌الاولاده استانبوله واصل اوله‌رق ایکیسی برلکده سیاستکاهه وضع ایله تشهیر ایدلدی .

سعید پاشا یکرمی بش یاشنده ایدی عمرینی وارینی حادینك اوغورینه ویردی . وکندوسنك یوزندن سلفی حقنده اجرا اولنان عملك جزاسنی کوردی (الجزاء من جنس العمل) .

کرکوکلیلر ایتدکلرینه نادم اوله‌رق سالف‌الذکر احمد بکه یول ویردیلر واستدعای عفو ایله مملکتك ایلرو کلور علماسنی بغداده کوندردیلر . خالد پاشا ایله عبدالله پاشا دخی تسلیمدن غیری چاره اولمدیغنی درك ایله سبکبار اوله‌رق بغداده کلیوردیلر . داود پاشا جمله‌سنه سرزنش یرنده نوازش یوللو معامله ایتدی . کرکوکلیلره رای وامان بیورلدیسی کوندردی . خالد وعبدالله پاشالره دخی بغدادده اقامت ایلمك اوزره دردر بیك غروش معاش تخصیص ایلدی .

سعید پاشا هوادارانندن اولان سابق کتخدا درویش محمد اغا وحاجی عبدالله اغا ودفتردار حاجی محمد سعید بك وسابقا قپوجیلر کتخداسی میللو عمر اغا وباب‌العرب شاوی‌زاده جاسم بك ایله تجاردن پاچه‌جی زاده حاجی نعمان چلبینك دخی اعداملری ایچون فرمان عالی کلمش ایسه‌ده سعید پاشا ایچ قلعه‌یه قپاندقده جاسم بك ایشك نره‌یه واره‌جغنی درك ایله همان عربان ایچنه صاوشمش ایدوکندن اله کچوریله‌مدی . دیکرلری درحال طوتیلوب محمد سعید بك ایله میللو عمر اغا اعدام ایدلدی وسرمقطوعلری استانبوله کوندرلدی . اما درویش محمد اغا ایله حاجی عبدالله اغا یتمیشر یاشلرنده اختیار آدملر اولوب سعید پاشانك خدمتنده بولنملری دخی مجبوریتدن ناشی اولدیغی تحقق ایلدیکندن ونعمان چلبی تجاردن اولوب انك اعدامی تجاره وحشت ونفرت ویره‌جکندن بونلر توقیف اولنه‌رق عفولری داود پاشا طرفندن استدعا اولنمغله صادر اولان ارادۀ سنیۀ پادشاهی اوزره بواوچی عفو واطلاق اولنمشلردر .

بروجه بالا داود پاشانك والیلکله بغداده ورودنده کما فی‌السابق بغداد اغالغیله

کامروا اولان علبوی اغا مقدما کرمانشاهده ایکن شهزاده محمد علی میرزادن التفات کوره رك اکا مائل ومنجذب اولوب پیدرپی انکله محرمانه مخابره ایلمسی ولاابالیانه سوزلر سویلمسی سوء نیتنه حمل اولنه رق اودخی داود پاشا طرفندن اعدام ایله سر مقطوعی استانبوله کوندرلمشدر .

ایشته بو صورتله بغدادك اسایشی اعاده قیلنمشدر . واکرچه (کدو افتاد وبادنجان برامد) مثلنجه متغلبه‌دن بری دوشوب دیکری چیقمش اولدی . متغلبه حقنده اتخاذ اولنان اصول اوزره خارجدن والی نصب وارسال اولنه مدی ایسه‌ده سعید پاشانك تغلب یولنده والیلکی ضبط ایتمسی پدرینك شهرت وشانی سایه سنده اولوب کندوسیده برمدت حسن اداره‌یه مقتدر اولسیدی بغداد والیلکی سلیمان پاشا زاده‌لر بیننده توارث طریقیله متداول اولمق ملحوظ اولدیغنه نظرا بو تبدل دخی فائده‌دن خالی دکل ایدی .

واقعا خارجدن والی نصبی اولی ایدی لکن بونك اجراسی بغدادده‌کی کوله‌من اوجاغنك الغاسنه موقوف اولوب حال وزمان ایسه اکا مساعد اولمدیغندن بوراسی وقت مرهوننه تعلیق اولنمشدر .

واکرچه مصرده قبل الفتح یرلشمش وبوقدر یوز سنه‌لر تغلب وتحکم ایتمش اولان کوله من اوجاغنك الغاسنه نسبتله بغداد کوله منلرینك امحاسی چوق اهون ایدی . لکن محمد علی پاشا مصرده‌کی کوله من اوجاغنی الغا ایدنجیه‌دك نلر چکدی نه‌درلو خدعه ودسیسه‌لر قوللاندی بورالری یوقاروده‌کی تفصیلاتمزدن معلوم اولور . قالدیکه محمد علی پاشا مصردن فرانسزلری طرد ایچون کوندرلمش اولان بر بیوك اردو بقیه‌سنی حسن استعمال وانواع تدابیر حکیمانه اعمال ایدرك معیتنده‌کی غیور وجسور ترك وارناود عسکرلریله کوله منلری قهر وتدمیر ایتدکدن صکره معیتنده‌کی سرکرده‌لر سرکشلك ایدر اولدقلرندن جلد عاشرده اشعار اولندیغی اوزره انلرك دفعی چاره‌سنی ارامغه مجبور اولمشدر . بز ینه صدده کله‌لم .

(وقایع سنه ١٢٣٣)

داود پاشا سلیمانیه‌ده ایکن بابان سنجاغی متصرفی محمود پاشا فیما بعد ایرانلودن قطع علاقه ایتمك اوزره بینلرنده مقاوله اولنمش وبناءً علیه داود پاشا طرفندن کندوسنه کوی وحریر سنجاقلری توجیه قلنمش ایدی محمود پاشا ابتدالری ایفای عهده سعی ایتمش ایسه‌ده کرمانشاهان والیسی شهزاده محمد علی میرزا واقف حال اولیجق سرا محمودپاشایی تهدید ایتدیکندن اودخی ینه انکله حسن مخادنه وموالات یولنه کیرمش وحتی قره طاغ بکی اولان برادری حسن بکی رهن اوله‌رق محمد علی میرزا نزدینه

کوندرمکه قرار ویرمش ایدی . داود پاشا ایسه محمود پاشایه نصیحت ایتمك اوزره مهرداری عنایةالله اغایی سلیمانیه‌یه کوندرمش وعنایةالله اغا کیدوب کلدکده محمود پاشانك اصلاح افکاری قابل اولمدیغی تحقق ایتمکله انك عهده‌سندن کوی وحریر سنجاغنی نزع ایله برمناسبته توجیه ایتمکه قرار ویرمش ایدی . بناءً علیه مقدار کافی عسکر ایله کوی وحریر سنجاغنی ضبط ایتمك اوزره عنایةالله اغایی اولطرفه کوندردی . حسن بك رهن اولمق اوزره کرمانشاهه کیدرکن اثنای راهده بو حوادثی ایشتدیکی کبی رجعت ایله قره طاغده‌کی اتباعنی استصحاب ایله بغداده کیتدی کوی سنجاغنده محمود پاشا طرفندن مأمور بولنان برادری عثمان بك دخی اوراده یوز قدر آتلو براغوب کندوسی سلیمانیه‌یه کیتمش وعنایةالله اغا اورایه‌واردقده بو آتلولر فرار ایتمش اولدیغندن عنایةالله اغا بلا مانع ومزاحم کوی سنجاغنی ضبط ایدیویردی . بونك اوزرینه داود پاشا دخی مومی الیه حسن بکه پاشالق عنوانیله کوی وحریر سنجاقلرینی بالتوجیه اولطرفه کوندردی .

محمود پاشا دوچار تلاش اوله‌رق محمد علی میرزایه مراجعت ایتمکله جانب ایراندن کندوسنه امداد ایچون اون بیك عسکر کوندرلمش ومندلجین وجسان وبدره مقاطعه‌لرینی ضبط ایچون بشقه بشقه فرقه‌لر ترتیب ایدلمش اولدیغی داود پاشانك سمعنه واصل اولیجق اودخی لاجل المدافعه همان مقدار کافی عسکر ایله کتخدای بوابین خلیل اغایی مندلجینه‌وسابقاباش اغاعبدالفتاح اغایی جسان وبدره طرفنه‌اعزام ایتدکدن بشقه کتخداسی محمد اغایی دخی عساکر کلیه ایله محمودپاشا امدادینه‌کلان عساکر ایرانیه‌یه قارشو کوندرمك اوزره ایکن مقتول سعید پاشا برادرلرندن صادق بکك کیجه‌لین بغداددن خروج ایله زبید عشیرتنه کیدوب شیخی شفلح الشلال نزدنده بولندیغی وشفلح دخی دخیلی اولمق حسبیله قاعدهٔ عشائر اوزره انی حمایه‌یه قیام‌ایتدیکی حوادثی باعث تردد واندیشه اولدی .

فی الواقع صادق بك مقدما سعید پاشانك منتفق ایچنه ومؤخراً داود پاشانك کردستانه کیدوبده والی اولدقلرینه قیاساً بوکره اودخی شفلح یاننه واروب خزاعل عشیرتی ایچنده بولنان شاوی‌زاده جاسم بك دخی انك یاننه کیتمش وعشائر وقبائل ایچنده طولاشان سرسریلر هپ اوراده اجتماع ایتمش ایدی بوصورتله جمعیتلری تکثر ایدرك بغداد ایله بصره اره‌سنده سیر ایدن سفائنه تعرض ایدر اولدیلر .

بناءً علیه داود پاشا کتخداسی صادق بك اوزرینه مأمور ایدرك سلیمانیه طرفنه دخی باباتلو عبدالله پاشانك تحت قوماندەسنده اولمق اوزره مقدار کافی عسکرله خالد پاشا زاده محمد پاشایی وسواری بیراقلری بلوکباشیسی عبدالله اغایی کوندرمکه قرارویرمش

(ایسه‌ده)

ایسه‌ده محمد علی میرزانك دخی لاجل التعرض کرمانشاهدن حرکت ایده‌جکی شایع اولوب بو تقدیرده ایسه اکا قارشـو داود پاشانك بالذات حرکتی لازم کله‌جکندن کتخداسی صادق بك اوزرینه کوندرمك فکرندن دخی فارغ اوله‌رق صادق بك حقنده بشقه برتدبیر قوردی .

شویله‌که : زبید عشیرتنك مشیختنه راغب وآرزومند اولان متشخصلرندن علی خان البندر ایله شبیب الدرویشی تحریك وتشویق وشفلحدن تفریق ایله زبید مشیختی علی خان البندره احاله ومعیتنه برمقدار عرب آتلوسی تعیین وشفلح اوزرینه تسلیط اولنمغله طرفین خشخشیه‌قربنده لدی التقابل شفلح منهزم اوله‌رق ترك دار ودیار ایتمکله صادق وجاسم بکلر بقیهٔ تبعه‌لریله عفك طرفنه فرار ایدرك هورلره قپانوب قالدیلر .

کردستان جهتنه کلنجه عبدالله پاشا معیتنده موجود اولاد عسکر ایله کرکوکه کیتدی اوراده بولنان خالد پاشازاده محمد پاشانی معیتنه آلدی کوی طرفنده بولنان عنایة الله اغا معیتنده‌کی اندرون اغالری وعشائر آتلوسی ایله اورایه کلدی . خیلیجه عسکر مجتمع اوله‌رق کرکوکده براردو قورلدی .

محمود پاشانك کردلریله عساکر ایرانیه کوی سنجاغنی ضبط ایتمك عزمنده بولنمشلر ایسه‌ده کرکوك اردوسنی کیروده براغوبده ایلرو کیتمکه جسارت ایده‌مدکلرندن هرطرفده‌کی عسکرلرینی جمع ایله اون درت بیك نفره بالغ اولدقلری حالده کرکوکه قریب محله‌دك کلمشلر وهجومی کوزلرینه کسدیره‌میوب حال ترددده بولندقلری حالده بغداد والیسی عساکر کلیه ایله کلیورمش حوادثی شـایع اولدیغنه واطرافدن کندولرینی اداره‌یه کافی ذخیره جلب ایده‌مدکلرینه مبنی صاووشوب کیتمشلر وایشی صلح ومسالمه یولنده بتورمکی التزام ایتمشلر.

شویله‌که : ایرانلو طرفندن عبدالله پاشا ینه بغداد والیسنه خدمت ایتمك اوزره کوی وحریر سنجاقلری کندوسنه محمود پاشا یدیله ویرلمك وبابان سنجاغی محمود پاشا عهده‌سنده ابقا ایدلمك تکلیفی درمیان اولنوب داود پاشا طرفندن دخی بو شرطلره موافقت ایله برابر مقدما ایرانه فرار ایتمش اولان بابان بکلرندن ابراهیم پاشا زاده سلیمان پاشا ایله سابق درنه متصرفی عبدالفتاح پاشا زاده عبدالعزیز بکك اعاده‌لری شرطی علاوه واوته طرفدن قبول اولنمغـله طرفیندن شرائط مذکوره اجرا اولنه‌رق عربده باصدیرلمشدر .

مقدما ایران شاهنك معتمد الدوله‌سی طرفندن بغداد والیسی داود پاشـایه کلان فارسی العباره برمکتوبده متوفی سلیمان پاشازماندنبرو عیدلرده وایرانلونك فتوحاتی وقوعنده بغداد والیلری طرفلرندن رسم تبریك اجرا ومراسم دوستی و یکجهتی

ایفا اولنه کلمشیکن داود پاشا والی اوله‌لیدنبرو بو مراسمی اجرایه عدم رغبتی ایران دولتنه موجب اغبرار اولوب شاه ایسه بو کونلرده کردستان جواری اولان سلطان یایلاغنه کله‌جکندن تلافیء مافات ضمننده اسلافی مثللو اجرای رسومه رعایت ایلمسی مؤدیء دفع نفرت وعدم اعتنا موجب کدورت وندامت اوله‌جغی تعبیراتی مندرج اولمغله داود پاشا‌هان حدودك تقویه‌سنه اعتنا ایلمش اولدیغی در دولته عرض ایلمش ایدی. بناءً علیه موصل وحلب والیلرینك مهیا بولنملری وسیواس واطنه ومرعش والیلرینك بالنفس بغداد وموصل جانبنه حرکت ایتمك اوزره حاضر لانملری ایچون اوامر علیه اصدار بیورلمش واوجهتده بولنان ایالات والویه‌نك بالجمله اشکینجی زعما واصحاب تیماری داود پاشا معیتنه تعیین ایدلمش ایدی. شوحاله نظراً داود پاشانك اویله مشروط ومأول مقاوله‌یی قبوله مجبوریتی یوق ایدی. لکن اول اثناده دولتك متغلبه حقنده اتخاذ ایلمش اولدیغی مسلك واصوله نظراً بوقدر وزیرلرك بغداد طرفنده اجتماعی کوله‌منلر حقنده شبهه واندیشه‌یی جالب وزوال نفوذ واستقلاللرینی موجب حالاتدن ایدی. ظن ایدرم که انکچون داود پاشا محمد علی میرزا ایله هر نصل اولورسه اولسون او یوشمق صورتنی بالترجیح ایرانلو نك تأمینات لازمه اعطاسیله صاووشوب کیتدیکنی وایشك بتدیکنی همان باب عالی‌یه بیلدرمش وذکر اولنان ترتیبات عسکریه‌یی کیرو براقدرمشدر.

صادق وجاسم بکلر ایله شفلح الشلالك احوالنه کلنجه بونلر کردستان غائله‌سنی فرصت اتخاذ ایدرك تکثیر جمعیت ایله اطرافه صارقندیلق ایتمکه باشلادیلر ایسه‌ده بروجه بالا غائله برطرف اولدقده شفلح الشلال استعفای قصور ایله صادق بکك حمایه‌سندن کف ید ایتمك اوزره ینه زبید شیخلغی خلعتنی استدعا ایدوب داود پاشا دخی موافقت ایدرك خلعتنی ارسال ایدیجك کندو آدملرینی استصحاب ایله یوردینه چکیلوب صادق بکك ناروا حرکتلرندن ناشی عفك شیخلری دخی آنی تصحبدن کف ید وجاسم بك یانندن مفارقت ایتمش وکندوسی برقاچ آتلو ایله قاله‌رق حویزه جانبنه کیتمشدر.

موصل والیلری اوته دنبرو کلیات اموردە بغداد والیلرینه مراجعت ایده کلمشیکن موصل والیسی احمد پاشا داود پاشایی اوقدر صایماز اولدیغندن داود پاشا انك بعض سیئاتندن بحثله عزلنی انها ایدوب ترویج معروضاتی ایسه اول اثناده ملتزم اولدیغنه مبنی احمد پاشانك رفع وزارتیله حلبده اقامتنه ارادهٔ سنیه اصدار ایله اول طرفده مناسبی انتخاب اولنمق اوزره اسم محلی آچیق اوله‌رق امر عالی کوندرلمش وداود پاشا طرفندن دخی عبد الجلیل زاده‌لردن حسین پاشا زاده حسن بك موصل والیلکنه

بالانتخاب امر عالینك آچیق محلی طولدیرلمش در . احمد پاشا امتثالاً للامر العالی موصلدن چیقمش ایسه‌ده حلبه کیتمیوب کشی دوشدیکی یردن قالقار فحواسنجه بغداده کیتمش وداود پاشایه دخالت ایتمش اولدیغندن داود پاشانك تکرار انهاسی اوزرینه احمد پاشانك بغدادده اقامتنه مساعده بیورلمشدر .

آره‌سی چوق کچمیوب ینه داود پاشانك انهاسیله موصل ایالتی احمد پاشا عهده‌سنده توجیه ایدلمشدر .

اول وقت ایران دولتی عشائر مجتمعه جمهوریتنه بکزر بر حالده اولوب وکیل مطلق مقامنده بر میرزا بولنور ایسه‌ده عباس میرزا ولی عهد وسرعسکر اوله‌رق هر دیلدیکنی یاپاردی . ایالات والیلری اولان شهزاده‌لر دخی بولندقلری مملکتلرده خود سرانه حرکت وانواع مظالم وتعدیاته تصدی ایدرلردی وشهزاده اولدقلری جهتله مظلوم اولنلر شکایتلرینی اصغا ایده‌جك برمرجع بوله‌مدقلرندن ممالك ایرانیه ظلم وتعدی ایله خراب اولوب کیتمکده ایدی .

وایرانك بوحال اغتشاشی حدود دولتعلیه‌یه دخی ایراث خسار ایتمکده ایدی .

محمد علی میرزانك بر وجه بالا محمود پاشایه امداد ایچون حدود دولتعلیه‌یی تجاوز ایتمسی حقوق دوله توفیق اولنه‌میه‌جق ودولتین بیننده محاربه‌یی انتاج ایده‌جك بر معامله اولدیغنه مبنی بغداد والیسنه اعانه اولنمق اوزره بروجه بالا اول جوارده بولنان ایالات والویه وولات ومتصرفینه اوامر علیه کوندرلمشیدی .

ایران دولتی دخی بودرلو معامله‌لردن طولایی حصولی طبیعی اولان برودتی ازاله ایچون درسعادته محبعلی خان نام سفیرینی اعزام ایدوب انکله برابر عظیم الجثه برفیل دخی کوندرمشدر .

مصر والیسی محمد علی پاشا غالبا ایراندن برفیل کوندرلدیکنی بالاستماع اودخی برفیل کبیر سودانی وایکی فیل صغیر بنکالی کوندرمش وانك فیللری بحراً دها اول یعنی اواخر ربیع الاولده وصول بولمشدر . اواسط ربیع الآخرده دخی محبعلی خان کلدی ومحمودی دیدکلری بر بیوك فیل کتوردی . اسکدار جوارنده اوکوز لیمانی نام ایسکله‌ده بیوك ماونه‌لر بر برینه ربط واوزرلرینه کرسته وتخته‌لر فرش اولنه‌رق حاضر ایدیلان صال اوزرینه هزار زحمتله النوب استانبول طرفنده وزیر ایسکله‌سنه امرار واورادن آت میداننده دیکیلی طاش حذاسنده مقدمکی فیللرك بولندیغی فیل طامی نام آخوره سوق اولندی .

خیلی مدت فیللر اوراده قالدی . استانبول خلقنه بر یکی اکلنجه اولدی هر کون برچوق ذکور واناث فیل تماشاسنه کله‌رك اوطرفلر ازدحامدن خالی اولمازدی .

بالتصادف او اثناده كثرت اوزره حريقلر وبر طاقم فنالقلر ظهور ايتمكله ناس فيللردن تشاؤم ايدرك فلان وقت دخي فيل كلدكده شويله بويله فنالقلر اولمشيدي يوللو قيل وقال چوغالدي . بواثناده حقلي حقسز برچوق كيمسه‌لر شورايه بورايه نفي اولنديغي صره‌ده فيللر دخي مقدما اولديغي كبي ادرنه‌يه كوندرلدي وكفتكونك اوكي كسديرلدي .

محبعلي خان روسيه‌لونك ايرانلو حقنده وقوع بولان تكاليف بارده‌سندن بحثله ايكي دولت اسلاميه‌نك لزوم اتحادني بسط وتمهيد ايتدكدن صكره حرمينده حجاج ايراندن زياده نسنه مطالبه وويرميانلر تكدير وبعضيلري ضرب وتحقير اولنديغي وشاه ايرانك عموجه‌سي كچن سنه حجده اولمغله كندوسندن قرق بيك غروش الديغني مبالغهٔ عجمانه ايله دركاه پادشاهي‌يه عرض واشتكا ايتمش . بومثللو خصوصات جزئيه‌نك تسويه‌سي سهل اولمق حسبيله جاي بحث اوله‌ماز . مصالح مهمه‌يه دائر كندوسيله عقد اولنان انجمن مكالمه‌لرده مقدما طرف شاهيدن قبول ودولتعليه ايلچيلرينه شفاهاً وعد اولنديغي اوزره كردستاندن كف يد ورهنلردن غيراز اعاده كيرو قالانلر وفراريلر رد اولنمق وفمابعد تجاوز حدود اولنمامق ماده‌لري كندوسنه افاده اولندقده جمله‌سني تعهد ايتديكي كبي مؤخراً وان حدودنده ايرانلو طرفندن صدماتش قلعه‌سنك هدم اولنديغي لدى الايراد بوايشك تسويه‌سنه دخي سوز ويروب ارضرومه وصولنده آدملرندن بريني وانه ارسال واوراده‌كي دولتعليه مأمورلريله برلكده قلعه‌يي كشف ايتديره‌رك مصارفي نه‌يه بالغ اولورسه طرفندن دولتعليه مامورلرينه ايفا ايده‌جكني تعهد ايتمش ومعززاً ومكرماً اوائل رجبده ايران جانبنه كيتمش‌در . انك بوتعهداتي اوزرينه ايران فراريلري قبول اولنميوب رد اولنمق وايران تجارينه دولتعليه تجاري كبي معامله اولنه‌رق زياده نسنه مطالبه اولنمامق وحسن همجواري‌يه رعايت ايدلمك تنبيهاتني حاوي وان وارضروم وچلدر واليلرينه امرنامهٔ ساميلر كوندرلمشدر .

* وقايع شتى *

كچن سنه بخارا خاني حيدر شاه طرفندن طرف همايونه نامهٔ مخصوص ايله كلان ميرزا محمد يوسف خدمت سفارتي ايفا ايتدكدن صكره كندوسي وعيال واولاد وخدمه‌سي برر برر طاعوندن فوت اولمغله مخلفاتي فروخت ايتديريله‌رك اثماني ايله طرف همايوندن هديه اوله‌رق اوتوز ايكي جلد كتب دينيه بخارايه ايصال اولنمق اوزره بغداد واليسنه ارسال بيورلمش وانك طرفندن دخي بصره دفترداري حسني افندي ايله وخراسان طريقيله بخارايه كوندرلمش‌در .

متغلبه‌دن سابقا ادرنه اعیانی اولوب کچن سنه درسعادته جلب ایله صره امینی نصب اولنان طاغ دویرن اوغلی قپوجی باشی محمد اغا حجدن عودت ایله کلورکن اثنای راهده مقدما امیرالحاج پاشایه کوندرلمش اولان امر خفی موجبجه اعدام اولنه‌رق سر مقطوعی اواخر صفرده استانبوله کلمشیدی . انك برادری ویرکوکی قلعه‌سی بنا امینی اولان قپوجی باشی احمد اغا یرکوکی محافظی معرفتیله اعدام اولنمغله انك سر مقطوعی دخی متعاقباً استانبوله وصول بولمشدر .

قارجی عونه‌سندن اولوب برقاچ دفعه حقنده فرمان عالی صادر اولان یازیجی ابراهیم بواشناده نوشهر قضاسنده فساددن خالی اولمدیغنه بناءً اودخی بواشناده اعدام اولنه‌رق مخلفاتی جانب میریدن ضبط اولنمشدر .

مقدما سیواسده تحدث ایدن اختلالده اوك ایاق اولنلردن اطرافه فرار ایدن درت نفری بواشناده اخذ واعدام اولنمش ایسه‌ده سیواسك اسایشی یرنده دکل ایدی . چونکه سیواسده متنفذ اولان کنعان اوغلی سیئات سابقه‌سنه مبنی سیواس والیسی چرخه‌جی علی پاشا طرفندن مجازات کوره‌جکنی اکلامغله سیواس وجوهندن متولی اوغلی محمودی طرفنه جلب وبرطاقم اسافلی باشنه جمع ایله والی سراینه هجوم ایتمك اوزره مهیا اولدیغی علی پاشا طرفندن درسعادته عرض واستیذان اولندقده حقیقت حال اکلاشلمق وبوایشه سبب اولنلر بررطرفه نفی اولنمق اوزره مباشر مخصوص کوندرلدی . حالبوکه مباشرك اورایه وصولنده بادیٔ منازعه اولان کیمسه‌لر برر برر توقیفه باشلاندیغی کبی اهالی‌یه وهم وخشیت کلمکله تجمع ایدرك والی‌یی سراینده محصور ایتملری اوزرینه موقوفلرك سبیللری تخلیه ایله دفع غائله ایدلمشدر . بونك اوزرینه علی پاشا ارتق اوراده ابقا اولنه‌میوب مأموریتی قره حصار صاحب متصرفلغنه تحویل وسیواس ایالتی دخی قره حصار صاحب متصرفی لطف‌الله پاشایه توجیه بیورلمشدر .

ایشته حکومتی کچوك دوشورن وشاننه نقیصه کتورن بودرلو تلوناتدر . دولت عزمنده ثابت کرکدر . فقط اولجه کرکی کبی مطالعه ایدوبده اکا کوره عزیمت ایتملی وارتق مسلك متخذی اوزره کیتملی‌در . مؤخراً متولی اوغلی محمود برتقریبله قبریسه نفی اولنه‌رق اوراده اعدام اولنمشدر .

دوقه‌کین سنجاغی متصرفی نعمان پاشا اوامر علیه‌یه اهمیت ویرمیوب جوار قضالره تجاوز وتعدی ایده‌کلدیکندن میرمیرانلغی رفع ایله صوفیه‌ده اقامته مأمور ایدیلوب محل مأموریتنه ایصالی خصوصی اشقودره متصرفی مصطفی پاشایه احاله ودوقه‌کین سنجاغی میرمیران پرزرینلی امین پاشایه توجیه بیورلدی . نعمان پاشا ایسه مصطفی

باشانك اقرباسندن اولمغله آنك التماسى اوزرينه منفاسى مؤخراً اشقودره يه تحويل ايدلدى .

سرچوقدار شهريارى سيد عمر اغا خلال صفرده بر كيجه خدمهٔ خاصه ايله برلكده يتسو نمازينى قيلوب برده قهوه وتوتون ايجدكدن صكره ذات شاهانه‌نك حرم همايونه تشريفى زمانى تقرب ايتمكله جمله سى قالقوب آكا انتظار ايله اياق اوزره طورررلر ايكن عمر اغا ناكهان باييلوب ييقلمش ودرعقب برسكتهٔ غيرمترقبه ايله فوت اولمشدر . حكيم باشى بهجت افندى قوناغندن جلب ايله ارائه اولندقده تدبيره محل اولمديغى حكيمانه ونازكانه طرف همايونه عرض ايلمشدر . چند روز صكره خانهٔ خاصه اغالرندن اولان وتحصيل علومه ميل واعتبارى حسبيله افندى عنوانني آلان ابو بكر افندى باش چوقدار اولدى .

عمر اغا خير برآدم اولديغى جهتله حقنده توجه عامه اولديغى كبى اصول ورسوم عتيقه محافظه كارانك پيشواسى اولمغله يكيچرى رؤساسى بيننده دخى موثوق ومعتبر اولديغنه بناءً تسميم اولنمش اولمق احتمالنه دائر يكيچريلر بيننده قيل وقال اولوب حتى بوندن طولايى بربرباشى على اغا حقنده بيله سوء ظن ايتمشلرايدى . وآنك وفاتى حالت افندى يه دخى موجب انديشه اولمشيدى چونكه جلد عاشرده اشعار اولنديغى اوزره سلحدار شهريارى على بك تجديد اصوله مائل اولمغله حالت افندى آنك عليهنده ايدى حالبوكه عمر اغانك وفاتيله على بك طرفى قوت بوله‌رق اندرونك روشى دكشمك احتمالى وارايدى . بودقيقه‌لر حالت افندى ايله بربرباشى على اغا اره سنده جريان ايدن مخابرات خفيه تذكره لرندن مستبان اولور حالت افندى شمدى يه قدر سلحدار على بك حقنده نه‌درلو دسيسه‌لر قوللاندى وطرف همايونه نلر القا ايتدردى بيله‌ميز هرنه حال ايسه متعاقباً على بك عزل ايله باش چوقدار اغا سلحدار اولمشدر .

شانى زاده ديركه عمر اغانك وفاتى كونى على بك حضور همايونه واردقده

* بيت *

چوق بولنور سكا افندم قول * پادشاهم جهانده سن صاغ اول

زمينده اظهار شطارت وتسليت ضمننده ارائهٔ بشاشت ايلديكى مرحوم ايله بعضاً بينهماده كذار ايدن بعض مناقشه واطواره مبنى پادشاه اسكندرحميت حضرتلرينك مرأت طبع همايونلرينه مورث اغبرار وباخصوص سلحدارلقلرى امتدادى رسيدهٔ حد انحصار اولمغله ماه صفرالخيرك يكرمى اوچنجى كونى مومى اليه عزل ايله ينه

(معززاً)

معززاً قوناغنه ارسال اولندی وچوقداراغای حضرت شهریاری مسند سلحداری یه شایان اولمغله مانند زرنشان اول صندلیٔ عالی یی زیبنده وتابان ایلدی . انتهی

ایشته بوصره ده صدر اعظم رؤف پاشا دخی عزل اولنمشدر . شویله که : اولوقت اعدام اولنه جق صدراعظملر بالقخانه یه قالدیرلمق عادت اولدیغی حالده رؤف پاشا اواخر صفرده بالقحانه یه کوندرلمکله اعدامنه انتظار اولنورکن جانی کندوسنه بخش واحسان اولنه رق بالقحانه دن قالدیریلوب لاجل الاقامه ساقزجزیره سنه کوندرلدی ویرینه خداوندکار سنجاغی متصرفی اولوب برکون اول استانبوله کله رك قپو کتخداسی تکفور طاغلی احمد اغانك قوناغنده مختفی بولنان وحالت افندینك منسوباتندن اولان درویش محمد پاشا صدر اعظم اولدی .

رؤف پاشا متین وغیور بر وزیر وقور ایدی حالت افندی ایسه اویله جانلو صدراعظم ایستمیوب هرشیئه اویار لین الجانب ودرویش مشرب بر وزیر ارادی . ورؤف پاشا استانبولده بیومش قلم تربیه سی کورمش مداخل ومخارج دولتی بیلور برذات اولمغله شایدکه دونرطولاشورده ینه استانبوله کلور وکندوسنك باشنه بلا اولور ملاحظه سیله عزلنه قناعت ایتمیوب اعدامنی التزام ایلمش ایسه ده سلطان محمود خان حضرتلری اعدامنه مساعده ایتمیوب بروجه بالا منفیاً ساقزه کوندرمشدر .

حالت افندینك تخمینی وجهله رؤف پاشا صکره مکرراً صدارته کلدی لکن اولکی شدت وحدتی بالکلیه ترك ایله لزومندن زیاده یموشادی برشیئه قارشوکلمز متنفذانه هیچ طیانماز اولدی . فرط ملایمت وبلکه کوشکلك ایله شهرت بولدی . بزینه صدده کله لم .

حالت افندی ذروهٔ اقباله صعود ایله بویله هر ایستدیکنی یاپار ودیلدیکنی صدر اعظم ایتدیرر ایدی فقط کیتدکجه خلقك لسانه دوشه رك برچیقماز یوله کیدیوردی بویله عالم بالای اقباله چیقانلر ایسه اك زیاده افکار عمومیه یی کوزتمك لازمدر .

سلیمان فائق افندی مجموعه سنده دیرکه اناطولی قاضیعسکرلکندن معزول امین افندی که برجهاندیده عاقل وقدر مشترك علم ایله ووسعت حال ومال ایله سر بلند اماثل ایدی . بروسه مدرسلکندن والده کتخداسی مشهور یوسف اغایه انتساب ایله والده تربه سی بنا اماتی سررشته سیله دفعةً غلطه مولویتنی تحصیل ایتمش ویولیله صدر اناطولی اولمشیدی . طریق اربابی چکه میوب دردمنده لسانلریله کوناکون اذیت ایدرك شیطان امین دیو تلقیب ایتمشلر ایدی سنی سکسانی متجاوز اولدیغی حالده دامادینك تولیت نزاعنده برطولاشق مصلحت ایچون شیخ الاسلام زینی افندی یه کلوب بعدختام المجلس کیده جك اولمش . شریفه دیرلر برمجذوبه حاضر جواب عورت وار ایدی

هر جمعه سلاملغه کیدوب مضحك سوزلر ایله یول اوزرنده شوکتلو افندمزی کولدیرر وبو بهانه ایله یوز بولوب پادشاه مجذوبه‌سی عنوانیله دوائر کباره کیرر وپادشاهدن وکبار عصردن آلتون الور ایدی . امین افندینك شیخ الاسلام مجلسنده اولدیغی کون شریفه دخی شیخ الاسلام قوناغنك دیوانخانه سنده بولنمشیدی . چونکه صدور کرامی شیخ الاسلاملر نردبان باشنه قدر تشییع ایتمك رسوم معتاده دن اولمق تقریبیله امین افندینك عودتنده زینی افندی رسم اوزره اوکنه دوشوب دیوانخانه‌یه چیقوب مشایعه ایدرکن مجذوب شریفه بونلری کوروب افندم سن آل رسول علیه السلامدن ایکن بو شیطانك اوکنه دوشوب بویله تعظیم یاقیشورمی دیو بلند صدا ایله چاغیروب بو قضیه‌یی دیوانخانه‌ده بولنان بالجمله اتباع ومسافرلر ایشتمش . امین افندی اختیار آدم اولمغله بونی ایشیدیجك قهر والمندن اوساعت خسته‌لنوب اوچ کون ظرفنده وفات ایلدی . صکره دیدیلر که اول کون زینی افندی مصلحت مرقومه‌ایچون بعض عتاب دخی ایلمش اولمغله ایکی کدر بربره کلوب تحمل ایده میه‌رك خسته‌لنوب وفات ایلدی علیه الرحمه لسان خلقدن جناب حقه صیغندق . نامسبوق برقضیه اولدیغندن عبرت ایچون قید اولندی . انتهی

اوزمان اقبالنه کوکنوبده لسان خلقدن صاقنمیانلرك بری دخی مشارالیه زین العابدین افندی اولوب بواثناده ظهوره کلان سوخته‌لر وقعه‌سی اوزرینه برغریب صورتله مشیختدن عزل اولنمشدر . شویله که : زین العابدین افندی بعض مقربینه انتساب ایله شیخ الاسلام اولمش وکندوسنه نفوذ واستقلال ویرلمش ایسه ده قدمای علمای رسمیه انی مقام مشیختده کچوك کورمشلر ایدی . اودخی مرور ادوار ایله بوزلمش اولان طریق علمیه‌یی اساسلو تعمیر واصلاح ایتمك داعیه سیله میدانه چیقوب علمانك متحیزانندن کیمنی نفی وتبعید وکیمنی دیکر وجهله تکدیر وتهدید ایدوب انجق بوصره ده اقربا ومنتسبانی آز وقت ظرفنده یوقارو رتبه‌لره چیقاردی بوایسه عامه‌یه نفرت ویردی . بوندن بشقه مکتوبجیسی اشراف قضاتدن عطاءالله افندی پك زیاده مقبول ومنظوری ایکن کتخداسی اشراف قضاتدن مصطفی افندی اکا غالب کلوب هرایشی النه الدی . ایکی طرفك منتسبلری اره سنده ضدیت تامه پیدا اولدی . دائرهٔ شیخ الاسلامینك ماننده خانه‌دوزن دوزنی بوزلدی . بو جهتله دخی زین العابدین افندی پك چوق لسانه کلدی . واول اثناده طلبه زینده بولنان ویوباز دینلان سرسری وبینمازلردن بعضیلری حبس ونفی وبعضیلری اعدام ایله بوکروه مکروهك تربیه وتأدیب اولنمسی واقعا جالب تشکر اولمش ایسه ده اقدمجه وقوع بولان رؤس امتحاننده (عندالامتحان یکرم الرجل او یهان) قضیه سنك عکسنه حرکت اولنه‌رق

برچوق سزا وناسزا آدملره خاطر ایچون رؤسـا ویرلمش اولدیغی جهتله ارباب اهلیت ولیاقت اولان طلبه دخی بو تصرفات زینیه‌دن دلگیر اولمشلر ایدی . وبتون طلبه‌نك تنفرلرینه قارشو برقاچ نامستحقلر طرفندن ابراز اولنـان تشكرلرك هیچ حكمی یوق ایدی . اولوقت بین‌الاسـاتذه مشار بالبنـان اولان دلی امین افندی ومصنف افندی كبی بیوك خواجه افندیلر دخی زین‌العابدین افندینك معـاملاتندن ناخوشنود ایدیلر . الحاصل هر طرفدن عزلی تمنی اولنمقده ایكن قضارا فاتح جامع شریفی جهتنده‌كی طلبه‌دن برچومز قره مان چارشوسی بقالندن ایكی موم ایستیوب اول اثناده ایسه موم قحطی اولمق حسبیله هركسه برر مومدن زیاده ویرلمـامسی تنبیه اولنمش ایدوكی جهتله بقال یالكز برموم ویردیكندن وچومز برموم دها ایستدكده ویرمدیكندن بقالی دوكمكه باشلایجه اوراده‌كی قوللق نفرلری طوپلانوب عربدنك دفعنه ابتدار ایتدكلری صره ده برایكی یوباز پیدا اولوب محاوره‌لری منتج مشاجره اولمغله یكیچریلر جمله‌سنی طوتوب اغا قپوسنه كوتورمشلر . فقط اولوقت یوبازلرك تربیه‌سی ضمننده یكیچریلره زیاده‌جه یوز ویرلمش اولدیغندن بوكره سوختـه‌لری اغا قپوسنه كوتورر ایكن خیلیجه ضرب وتحقیر ایتمشلر .

فرداسی سوخته‌لر با اشارت علیه نفی اولندی واعدام اولندقلری حوادثی دخی شایع اولدی . بونك اوزرینه طلبه تحریك وتشـویق اولنمش ایدوكنـدن اول كون مدرسه‌لرده طلبه طاقم طاقم طوپلاندی وهرطرفده خفی وجلی جمعیتلر عقد اولندی بونه دیمك بربقاله ایكی سـاله اورمغله طلبهٔ علومی بومرتبه ضرب وتحقیره مضروبی خواجه بیله اولسه راضی اولماز .

ضرب زید عمرا مقوله‌سی برفعل ماضی ایچون برقاچ طالب عامی اولدرتمك شیخ الاسلامك مجرد طلبهٔ علوم حقنده اولان غرض ونفسـانیتی اثریدر ایمدی یارین (اذا كانت الشمس طالعةً باجمعنا) باب فتوایه كیدرز مقتوللرك خون‌نا حقلرینی دعوی وسؤال سبب ماجری وترافع شرعله اثبات مدعا ایدرز بوایش بزه حورا زورا رسـاله‌سی اوقومق قدر مهم ومعتادر . دینلمك نیجه پریشان سوزلر سویلندی . نهایت هپ جوامع سلاطین طلبه‌سی بیننده فرداسی جمعیت ایله باب فتوایه كیتمك اوزره قرار ویرلدی وعلیه الفتوی دینلدی بوقیل وقال ایله اخشام ایدلدی . اول كیجه صیغهٔ صبری تصریف ایله كچورلدی . فرداسی علی السحر كمر باشیلر ایله برابر طلبه ایچنده سوز باشی اولنلر جامعلرده جمعیت ایدرك خواجه افندیلردن بعضیلری درسه چیقه‌جق اولدقلرنده رحله ومندرلری قالدیروب دعوامز رؤیت ایله طلبهٔ علومك ناموسی اكمال اولنمدقجه تعلیم المتعلم رساله‌سی بیله اوقومق جائز اولماز دیه‌رك درس اوقومغه كلان طلبه‌یی دخی دعوت ایله تكثیر جمعیت ایتدیلر .

وبليت بنحوی يصول مغاضبا * علی کزيد فی مقـابلة العمر
علی جر ذيل ليس يرفع رأسه * وهل يستقيم الرفع من عامل الجر

وتيره سنجه تنبيه المفتی مزاياسندن بحث آچمق اوزره فوج فوج باب فتوايه کيتديلر . باب فتوی حوليسی وحواليسی ازدحام انام ايله نمونه نمای روز قيـام اولدی . ديوانخانهٔ شيخ الاسـلامی يوبازلر وکمر باشيلر ايله طولدی . زين العابدين افندی حرم دائره سنده پشت بر ديوار حيرت اولوب قاله رق طيشـارو چيقه مازدی . کتخداسی سياق متحکمانه سنده مسـتقر وسباق خبط وخطاسنده مصر اوله رق اوطه سـندن چيقوب بونه دير ايکن آز قالديکه سـله وتوقات آلتنده ازيله يازدی . ناچار اودخی مکتوبی عطا افندی کبی بر کوشـه ده کيزلندی . اتباع ودانشمندانك هر بری برر محلده صاقلاندی . ميدانده سوز چوق دکليان يوق هر قفادن بر صدا چيقار کيمی بز اوطالبلرك حقنی طلب ايدرز شمدی انلر کاورسه بز ييقيلوب کيدرز وکيمی مفتی الانام ايله فاتح جامعنده شرعله محاکمه ايسترز دير وبعضيلريده عزل ونصبدن بحث ايدر ايدی . بوصره ده ارباب درس اولان طلبهٔ علوم دخی فرصت بولدقجه انلرك اللرندن قورتيلوب بر طرفه کيدردی . بوقارغشه لق نصف نهاره قدر سوردی . ايش استادلره قالدی . همان بر دانشمند تعيين وارسـال ايله مواليدن مصنف افندی وسـائر خواجه لرك جمله سـنه بدل اولمق اوزره دلی امين افندی دعوت اولنديلر .

کويا هيچ خبرلری يوق ايمش کبی متغافلانه کيفيتی استخبار وسبب دعوتی استفسار ايله اعتذار ايدرلر ايکن تعجيل عزيمتلری ايچون بری دخی کايجك بيك ناز ايله اسب سوار اوله رق هله باب فتوايه کلوب مابين اوطه سنده شيخ الاسلام ايله کورشديلر . اول مجلس خطيرده ذکری ناروا سوزلر سويلمشلر و (الان قدندمت وما ينفع الندم) مضمونی تقرير ايله عادتا مشار اليهی تکدير ايلمشلر . نهايت درعقب منفيلرك اطلاقی خصوصنه قرار ويرلدکدن صکره ايکيسی دخی چيقوب (صاولك بيچـاره لر چون قالدی ديوان ايرته يه) وفقنجه بر اشارت ايله اول جمعيتی طاغتمشلر . لکن بونك اوزرينه ارتق زين العابدين افنديك مقـام مشيختده ابقاسی مناسب اولميه جغندن فرداسی ربيع الاولك اون طقوزنجی کونی عزل ايله اسـکدارده کی قوناغنه اعزام ايدلدی . ويرينه سابقا صدر روم ايلی مکی زاده عاصم افندی شيخ الاسلام اولدی . غريبدرکه بوهنکام اختلالده نه صدر اعظم درويش پاشا طرفندن استفسـار کيفيت اولنـدی ونه ده صدور عظـام طرفندن بری کلوب ده اعانه قيدنده بولنـدی . آکلاشـيليورکه ايش هر طرفدن مجرای طبيعيسـنه ترك ايله زين العـابدين

(افنديك)

افندینك عزلنه انتظار اولنه‌یورمش . و بوده ثقه‌دن منقولدرکه حالت افندی مقدما مکی زاده‌نك مشیختنی تصور ایتمش ایسه‌ده مکی زاده کنج اولوب هنوز صقالنه قیر دوشمامشیدی . شیخ الاسلامره جسبان ایسه موی سفید اولدیغندن حالت افندی کندوسنه هیچ اولماز ایسه صقالنده بر قاچ بیاض قیل پیدا ایتسه‌لر دیو محرمانه خبر کوندرمش مکی زاده دخی عود اغاجی وسائره یاقوب صقالنی توتسولیه‌رك هله برقاچ قیل اغارتمش وبو کره بروجه مشروح مقام مشیخته کلمش‌در .

شیخ الاسلامرك عزلنده شیخ الاسلام قپوسنك فناری سوندیرلمك عادت اولوب زین‌العابدین افندی خوشکو و لطائفه مائل و مجلس مصاحبتی بزم بیقرایه مماثل اولدیغندن بروجه مشروح سوخته‌لرك موم غوغاسندن منبعث اولان اختلال اوزرینه عزل اولندیغنده سوخته‌لرك مومی بزم فناری سوندردی دیمش . ومقدما اسکدارده سلطان تپه‌سی نام محلده برقوناق اشترا ایتدیکنده بر معتاد حضور همایونه لدی‌المثول ذات شاهانه (افندی باری ساحاخانه تدارك اولنسیدی) بیورمش . زین‌العابدین افندی درحال (افندم مشایخ اسلامیه یالیلرنده انجق ایام معزولیتلرنده اقامت ایدرلر داعیلری ایسه عزل اولندیغم دقیقه هرطرفم دکز کسیلور) دیو جواب ویرمش . وبو دفعه اسکدارده اقامته مأمور اولمغله اطرافی دریا اولمق لطیفه‌سی صورتنما اولمش‌در .

اوچ کون صکره بعض ملاحظاته مبنی بروسه‌یه نفی وتبعید قیلندی . وانك بروسه‌یه نفی ایتدرمش اولدیغی سابقاً استانبول قاضیسی حمامی زاده رشدی افندی عفو واطلاق اولندی . شیخ الاسلام کتخداسی مصطفی افندی قدسه نفی اولندی . اما مکتوبجی عطا افندی فی‌الاصل مکی زاده‌نك آدمی اولمق حسبیله قورتلدی . ومکتوبجیلق مأموریتنده قالدی .

صدور عظامدن اولوب منفیاً کلیبولیده مقیم اولان عزت بکك کتخداسی حفظ لسانه مقتدر اولمیوب حدندن بیوك سوزلر ایله نشر اراجیفه اجتسار ایتدیکندن بواثناده اودخی کلیبولی‌یه نفی ایدلدی .

بوصره‌ده نقیب‌الاشراف محمد صدیق افندی دخی عزل ایله یسنجی زاده عبدالوهاب افندی نقیب‌الاشراف اولدی . وخواجه افندیلرك سرفرازی دلی‌امین افندی‌یه شام شریف مولویتی ورفیقی مصنف افندی‌یه ادرنه پایه‌سی وایکی کون صکره مدینهٔ‌منوره مولویتی ودیکر علمادن بعضیلرینه پایه‌لر واربه‌لقلر ومنصبلر احسان بیورلدی .

سرمتنخدات اخوان اولمق اوزره شهرهٔ زمان اولان مکی افندی کریمه‌سی خانم افندینك واصف قیزی زلیخا خانم ایله میانه‌لرنده محرمانه جاری اولان معاملات

مخادستکاری‌یه جاریه‌سی مخالفت ایتمکله خانم افندی انك باشنی تراش ایدرك مسکینلر مسکننه ارسـال و مجذوملر ایچنه ادخال ایلدیکی شایع اوله‌رق رسیدهٔ سمع همایون اولمغله چند ماه مقدم صـادر اولان خط همایون موجبنجـه مکی قیزی بو اهانت فاحشه‌سندن ناشی زوجی اولان مکهٔ مکرمه پایه‌لولرندن مراد افندی زاده محمد عارف افندی ایله برلکده میخالیجه ودوسـتی اولان واصف قیزی تکفور طـاغنه نفی اولنمشـلر ایدی . مکی زاده‌نك مشـیختی عقیبنده خانملرك توبه وانابت ایله تطهیر دامن عفت ایلدکلری رکاب همایونه عرض ایله اسـترحام اولندیغنه مبنی اواخر ربیع‌الاولده جمله‌سی عفو واطلاق اولندیلر .

ینه بو اثناده بعض توجیهات وزرا وقوع بولدی . واطهٔ کبیر محافظی درویش پاشایه رتبهٔ وزارتله بوسنه ایالتی واناپولی محافظی میرمیران راغب پاشایه اطهٔ کبیر محافظلغی توجیه بیورلدی . وبوصره‌ده قپوجی باشیلردن درامه ناظری محمود ثابت بك اربه امینی اولدی . وموره محافظی شـاکر احمد پاشا علیل اولدیغندن مرفوع الوزاره کلیبولیده اقامته مأمور ایدلدی .

قره حصار صاحب قضاسی اعیانی بکر اغانك مظالم وتعدیاتندن اشتکا اولنمغله بو اثناده ماغوسه‌یه نفی اولندی . کرك اسـتانبولدن و کرك طشره‌لردن دیکر بعض ذوات دخی بر وسیله ایله بر طرفه نفی وتبعید قیلندی .

قپودان دریا خسرو پاشا دخی حالت افندینك چکیسنه کلدیکندن صدر سابق رؤف پاشا طرفداریدر دیو ربیع‌الآخرك یکرمی‌ایکنجی کونی عزل ایله عهده‌سنه طربزون ایالتی و حلب والیسی ایچ ایللی احمد پاشـایه دریا قپودانلغی وقصاب باشی حسن اغایه رتبهٔ وزارتله خداوندکار ایالتی توجیه بیورلدی .

احمد پاشا روش حالی بکنمیوب وبر چوق نابجا ایشلرده سبر لعنت اولمق ایستمیوب طاتلیلقله ایشك ایچندن چیقمق فکرینه دوشمش اولمق کرکدرکه قپودان دریا اولدیغی کبی منحرف المزاج اوله‌رق امور دونمایه اصـلا وقوفی اولمدیغندن بحثله بز بوایشك اهلی دکلز یوللوسوزلرسویلر ونامزاجلغنی قات قات زیاده کوستررایدی . نهایت امور ترسانه پسمانده اولمامق ایچون چند ماه صکره یعنی سـنهٔ حالیه شوالنك اون ایکنجی کونی عزل ایله خداوندکار والیسی اولوب یقه‌یی قورتاردی . وخداوندکار والیسی قصاب باشی حسن پاشا دخی قپودان دریا اولدی .

اقدمجه اناطولی والیسی خورشید پاشا حلب والیسی اولدقده سیواس والیسی بولنان علاء الدین پاشا اناطولی والیسی اولمشیدی . بعض متنفذینك ازاله‌سنه مامور اولدیغی حالده اجراسنه موفق اوله‌مدیغندن خلال جمادی‌الآخره‌ده رفع وزارتیله سیواسده

﴿ اقامته ﴾

اقامته مأمور قیلندی . واناطولی ایالتی قره حصار صاحب سنجاغی متصرفی حسن پاشایه بارتبهٔ وزارت توجیه اولندی . واول اثناده کدوس ویوده‌سی نصوح اوغلی اعدام ایله مخلفاتنك قبضنه مأمورلر کوندرلدی .

بر ایکی سنه‌دنبرو سلطان محمود خان عدلی حضرتلری مشق تیر وکمان ایله مشغول اولدیغندن عادت دیرینهٔ کمانکشان اوزره نصف رجبده قبضهٔ سلطانی جمعیتی مرتب اوله‌رق اوق میداننده چادرلر قوریلوب پنجشنبه کونی طرف همایوندن تیراندازانه بر بیوك ضیافت ویرلدی .

بو اثناده بعض متهمینك نفی وتأدیب اولندقلری صره‌ده بعض اعمال فاحشه‌یه جرأت ایدن یوبازلرك اك مشهورلرندن ایکیسی دخی اوائل رجبده ماغوسه‌یه نفی اولندیلر . بالاده بیان اولنان سوختەلر وقعه‌سنده خواجه‌لر زیاده‌جه یوز بوله‌رق بی پروا حرکته باشلادقلری جهتله انلرك دخی براز برونلری قیرلمق لازم کلدیکندن اوائل شعبانده اك زیاده مدعی وجری اللسان اولنلرندن اولیا افندی طریقتك حکیله علائیه‌یه واوزون علی افندی ادرنه‌یه وپهلوان خواجه کندو مملکتی جانبنه نفی ایله سائره عبرت کوسترلدی .

مقدما طرابلس شام متصرفی ایکن خلاف رضای عالی حرکاتنه مبنی فرمانلو اولان بربر مصطفانك عفوینی صیدا والیسی سلیمان پاشا استرحام ایتمکله عکادن چیقمامق وبر ایشه قارشمامق شرطیله عفو اولندیغنه دائر بیك ایکییوز یکرمی درت سنه‌سی ربیع الآخرنده سلیمان پاشایه امر عالی کوندرلمشیدی . مرقوم ایسه صکره‌دن ینه طرابلس شامه کیدوب اولکیدن زیاده تعدیاته جرأت ایتمکده اولدیغنه دائر طرابلس شام اهالیسی طرفندن بو اثناده رکاب همایونه عرضحال ویرلمش اولدیغنه نظراً همان ترتیب جزاسی لازمهٔ حالدن کورلمش ایسه‌ده اول امرده برکره سلیمان پاشادن استعلام کیفیته قرار ویریله‌رك استعلامنامه یازلدی .

وبو اثناده شهور ثلثهٔ مبارکه حرمتنه مواقع مختلفه‌ده منفی بولنان کسناندن بعضیلرینك سبیلی تخلیه ایدلدی . وحلب ایالتنك افساد مصالحنه بادی اولمغله فرمانلو اولنلردن مرسل اوغلی حیدر اغا مرعش والیسی قلندر پاشانك دامادی اولمغله انك تعهدی اوزره مرعش جوارنده جاموسیل ناحیه‌سنده عرض وادبیله اقامت ایتمك شرطیله عفو واطلاقی حلب والیسی طرفندن انها اولنمغله بوکا دخی مساعده بیورلدی .

شعبانك یکرمی طقوزنجی جمعه کیجه‌سی صلب پاك شهریاریدن برسلطان تولد ایدرك حمیده سلطان تسمیه اولندی . وایکی کون طوب شنلکی اجرا قیلندی .

مقدما مدینهٔ منوره‌دن کوندریلوبده درسعادتده تعمیر اولنان زمرد ومجوهر ایکی

قطعه آویزه ایله درسعادتده یاپدیرلمش اولان اوچ قطعه مرصع ومجوهر آویزه روضهٔ مطهره‌نك مناسب محللرینه تعلیق اولنمق اوزره رمضان شریفك بشنجی کونی مژده‌جی باشی ایله امیرالحاج پاشایه تسییر بیورلدی .

الحمد لله علی حسن الختام والصلاة علی خیرالانام وعلی آله واصحابه الکرام

* جلد عاشره تذییل قلنان صور اوراق وسندات *

(۱)

* بکرشده دولتعلیه ایله روسیه بیننده عقد وتنظیم اولنان مصالحه نامه *

حضرت خداوند ممالك بخشا وجناب تنسیق فرمای امور کافة الوری تقدست ذاته عن وصمة الاضداد وتقالت حقیقة عن فهم ذوی النهی‌نك ارادهٔ باهرهٔ صمدانیه وعنایت ظاهرهٔ سبحانیه‌سی وسیدالانبیاء وسپهسالار کتائب اصفیا حبیب خدا شفیع یوم جزا اولو پیغمبرمز محمد المصطفی علیه وعلی آله وصحبه ازکی التحایا حضرتلرینك دستیاریء معجزات جملة البرکاتی واصحاب کزین وخلفاء راشدین رضوان الله تعالی علیهم اجمعین وجملهٔ اولیای هدایتقرین واصفیای تقدس رهینك مرافقت ارواح طیبهٔ جنتماوالریله (محل طغرا)

بن که اشرف البلدان والاماکن وابرك المدائن والمساکن قبلهٔ جملهٔ عالم ومحراب توجه عامهٔ امم اولان مکهٔ مکرمه ومدینهٔ منوره وقدس شریف مبارکك خادم وحاکمی وحسرة الملوك اولان بلاد ثلثهٔ معظمه که استانبول وادرنه وبروسه‌در انلرك وشام جنتمشام ومصر نادرة العصر وکلیا عربستان وافریقا وبرقه وقیروان وحلب الشهبا وعراق عرب وعجم وبصره ولحسا ودیلم ورقه وموصل وشهرزور ودیار بکر وذوالقدریه وولایت ارضروم وسیواس وادنه وقرمان ووان ومغرب وحبش وتونس وطرابلس شام وقبریس وردوس وکرید وموره وآقدکز وقره دکز وجزائر وسواحلی ودیار اناطولی وممالك روم ایلی وخصوصا بغداد دارالسلام وجمیعا کوردستان وروم وترك وتاتارستان وچراکس واخسخه وکورجستان وقبارطیان ودشت قپچاق وایلان تاتاره دائر اول حوالیلرده واقع عموما بوسنه وقلعهٔ بلغراد دارالجهاد وصرپ حکومتی وانده اولان قلاع وحصون وبلاد ارنبودان بالتمام وافلاق وبغدان واطرافلرنده واقع قلاع وحصون تعریف وتوصیفدن مستغنی نیجه بقاع وبلدانك پادشاه معدلت شیم وشهنشاه شوکت عاملی السلطان بن السلطان والخاقان ابن الخاقان السلطان محمود خان بن السلطان

عبد الحميد خان بن السلطان احمد خانم عنوان منشهور سعادت نشور سلطنتم توقيع رفيع سلطان البرين ايله مزين وپر زيور ويرليغ بليغ خلافتم نقش ونكار عظمتده اظهار خاقان البحرين ايله معنون وآرايشكستردر لاجرم برمبتغای كلام دری النظام ﴿ السلطان ظل الله فى الارض ﴾ ذات ابهت نصاب خسروانه مه عطيهٔ الهيه اولان تشريف شريف خلافت موهوبه وحابهٔ لطيف سلطنت مرغوبه‌نك و﴿ بالشكر يدوم النعم كلها ﴾ مبتغاسنجه ايفای تشكرينه قيام ايله تعظيم لامرالله وشفقت على خلقه لوازمنى اجرا اقصای مقاصد شهنشاهانه‌م اولوب چونكه استحصال اسايش رعيت واستكمال مأثر انصاف وعدالت لازمهٔ ذمت همت تاجدارانه ورابتهٔ عهدهٔ خسروانه‌م اولمشدر بناءً على ذلك دولتعليهٔ ابدى الاستمرار وسلطنت سنيهٔ سرمدى القرارمزله افتخار الامراء العظام العيسويه ومختار كبراء الفخام المسيحيه مصلح مصالح جماهير الطائفة النصرانيه ساحب اذيال الحشمة والوقار صاحب دلائل المجد والاعتبار روسيه دولتلرينك وتماما روس واكا تابع نيجه نيجه الكالرك فرمانفرما وپادشاه وايمپراطورى حشمتلو رتبتلو دوستمز الكساندر ختم الله عواقبه بالخير والرشاد والهم اليه سبيل الصواب والسداد بيننده بوندن اقدم معقود اولان رابطهٔ مصالحه ومصافات بعض اسباب وعوارضه بناءً قبول انحلال وانفصام ايدوب برمدتدنبرو ظهور ايدن اختلال ووقوع بولان جنك وجدال سفك دمايه بادى وانسلاب امن عباد اللهى مستلزم ومؤدى اولمغله شورش وغوغانك اندفاع وسكونتى وعباد وبلادك آرامش واستراحتلرى ضمننده اشبو حرب وقتالك دفع وازاله سيله مجددا صلح وصلاحك عقد وربطى كرك جانب نصفت مناقب خسروانه‌مزدن وكرك روسيه پادشاهى وايمپراطورى مشار اليه طرفندن مراد اولنوب مابين الدولتين تأييد صلح وصفوت وتشييد سلم ومودت ضمننده دولت مشار اليها مرخصلرى ايله عقد مجلس مكالمه ومواد مسالمه ومصافاتى مذاكره وتنظيم ايلمك ايچون طرف باهر الشرف پادشاهانه‌مدن رخصت كامله ايله مرخص اول تخصيص قلنان بالفعل صدر اعظم ستوده شيم وسردار اكرم صداقت علمم كتخداسى افتخار الاعالى والاعاظم مستجمع جميع المعالى والمفاخم ذو الرأى الصواب فى المأثر المختص بمزيد عناية الملك القادر السيد محمد سعيد غالب دام علوه ومرخص ثانى نصب اولنان سابقا اناطولى قاضيعسكرى وحالا اردوى همايونم قاضيسى اعلم العلماء المتبحرين افضل الفضلاء المتورعين ينبوع الفضل واليقين كشاف المشكلات الدينيه حلال المعضلات اليقينيه مفتاح كنوز الحقايق مصباح رموز الدقايق المختص بصنوف عواطف الملك الاعلى مفتى زاده مولانا ابراهيم سليم ادام الله تعالى فضائله ومرخص ثالث تعيين قلنان يكيچريلر كاتبى افتخار الاماجد والاكارم جامع المحامد

والمكارم المختص بمزيد عناية الملك الدائم عبد الحميد دام مجده‌نك بشقه بشقه يدلرينه خطوط همايون شهنشاهانه‌مله معنون رخصتنامهٔ همايونم اعطا اولنمق ايله ايمپراطور مشاراليه طرفندن كذلك مرخص اول اولان مستشار خاصى وحالا شامبلانى وطريق كثيره‌نك قواليرى اولوب هلال عثمانىء شهنشاهينك رتبهٔ اعلى نشانته نائل اولان قدوة امراء الملة المسيحيه وعمدة كبراء الطائفة النصرانية اندريا لمانسكى وقدوة امراء الملة المسيحيه عساكر ايمپراطورينك ليوتنان جنرالى ده وضابطان عسكريه باش ضابطى وطرق عديده قواليرى ژان ده صيانيف وقدوة امراء الملة المسيحيه ايمپراطور مشار اليه حالا مستشارى وبعض طرق قواليرى ژورن قونطون ختمت عواقبهم بالخير هجرت نبويه على صاحبها افضل التحيه‌نك بيك ايكييوز يكرمى يدى سنه‌سى جمادى الاولاسنك اون يدنجى كوننده واقع ميلاد عيسى عليه السلامك بيك سكز يوز اون ايكنجى سنه‌سى مايسنك اون التنجى كوننده محل مكالمه اولان بكرش قصبه‌سنده سالف الذكر طرفين مرخصلرى بربرلريله ملاقات وكندولره ويريلان رخصت كامله مقتضاسى اوزره مواد مصالحه‌يى بالدفعات مذاكره ايليوب تراضىء طرفين ايله اون التى ماده‌اوزرينه عقد وربط وتأسيس وتنظيم ايتملريله ذكرى آتى اون التى ماده‌يى حاوى تمهير ومبادله ايلدكلرى عهدنامه تمسكلرى دستور اكرم ومشير افخم نظام العالم ناظم مناظم الامم مدبر امور الجمهور بالفكر الثاقب متمم مهام الانام بالرأى الصائب ممهد بنيان الدولة والاقبال مشيد اركان السعادة والاجلال مكمل ناموس السلطنة العظمى مرتب مراتب الخلافة الكبرى المحفوف بصنوف عواطف الملك الاعلى بالفعل وزير اعظم ووكيل مطلق وسردار اكرمم احمد پاشا ادام الله تعالى اجلاله وضاعف بالتأكيد اقتداره واقباله دخى وكالت مطلقه ورخصت كامله‌سى مقتضاسى وروسيه دولتنك باش جنرالى وسركردهٔ عساكر روسيه وبالجمله قواليرلكلى وسائرك قواليرى‌اولان افتخار امراء الملة المسيحيه عمدهٔ كبراء الطائفة العيسويه قونه قولنجف ميشل قوطوزوف ختم الله عواقبه بالخير دولتى طرفندن يدنده رخصت كامله‌سى‌اوزره قبول وتمسكده مسطور موادى تصديق برله معتبر ومعمول به مهرلريله مختوم تصديقنامه‌لرينى طرفه مرخصلرى يدلريله مبادله ايتملريله طرفينك تمسكلرنده مسطور ومشروط اولان مواد مصالحه ومساله‌يى صدراعظم وسردار اكرمم مشاراليه دأب ديرين سلطنت وقاعدهٔ مستديمهٔ دولتعليه‌م اوزره دركاه فلك باركاه پادشاهانه‌مه عرض وتلخيص ايتمكله رفاهيت وراحت برايای ملك وملت ايچون مواد مرقومه اوزرينه عقد وتمهيد اولنان صلح وصلاح مستوجب الفلاح طرف همايونمزدن دخى مقبول ومعتبر طوتيلوب خط همايون شوكت مقرونمزله موشح وطغراى غراى جهان ارامزايله مشرف عهدنامهٔ همايون سعادت

مقرونمز شرفیافتهٔ صدوراولمسی لازم کلمکین لفظا بلفظ مواد صلح وصلاح مقبول همایونمز اولوب یرلو یرنده رعایت وصیانت اولنمسی ایچون ذکر اولنان ماده‌لردرکه عینی ایله اشبو عهدنامهٔ همایونمده ذکر وبیان وشرح وعیان قیلنور .

اولکی ماده دولتین بیننده الی یومنا هذا امتداد بولان هر درلو معادات ومنافات اشبو عهد نامه ایله برا وبحرا دفع ورفع اولنوب کرك شهنشاه آل عثمان وبالجمله روسلر ایمپراطوری پادشاهی بینلرنده وورثهٔ تخت واخلافلری ودولتلری میانه‌لرنده الی الابد صلح ودوستی ومصافات مقرر اوله وزیر دستان جانبین میانه‌لرنده مخاصمات تکونی موجب اوله‌بیله‌جك اسبابی منع ایچون دولتین فخیمتین معاهدتین دقت وبصیرت مخصوصه‌لرین صرف ایده‌لر واشبو صلحنامه ایله تمهید قلنان جمیع موادی کاملا اجرا برله بوندن بویله طرفیندن معاهدهٔ مذکوره‌یه مخالف برنوع وضع وحرکت سرا وعلانیة صدور ایتمامك اوزره مدققانه صرف افکار ایلیه‌لر .

ایکنجی ماده دولتین فخیمتین معاهدتین بیننده کمال صفوت اوزره تجدید وتأیید قیلنان موالات مقتضاسنجه طرفینك تبعه ورعایاسندن اشبو ختام پذیر اولان محاربه خلالنده کرك حرکات عسکریه وکرك مصالح سائره جهتلریله طرف دولته ومملکته خلافا مداخله ایتمش بولنانلرك عموما جمله‌سنه عفو وصفح ایله معامله ونسیا منسیا ایله حقلرنده مجامله اولنوب اوضاع سابقه‌سی ضمننده اومقوله‌لردن هیچ فرده خطاب وزجر وعقاب اولنمیوب سابق البیان کمسنه‌لرك هر بریسی قدیم یوردینه عود ورجعت ایلدکده سائرلرمثللو زیر قوانین معتبره‌ده محمی اوله‌رق بوندن مقدم مالك اولدیغی اموال واملاکنه امن وراحتله متصرف اوله‌لر .

اوچنجی ماده دولتعلیهٔ عثمانیه ایله روسیه دولتی بیننده تواریخ معلومه‌ده عقد وتمهید وربط وتأکید اولنمش اولان عهدنامه وشرطنامه‌لر وعقود وسندات مخصوصه‌دن کرك وقتا بوقت عهود سابقه جهتیله وکرك اشبو عهدنامه ایله کسب تغیر ایدن مواد مستثنا قیلنه‌رق ماعداسی جملهٔ تصدیق اولنوب دولتین فخیمتین معاهدتین بلاخلل کمال جهد وثبات ایله وقایه ایلیه‌لر .

دردنجی ماده مقدمجه منعقد اولان اساس صلح سندینك اولکی شرطنده پروت نهرینك مملکت بغدانه دخولندن طونه‌یه منصب اولدیغی محله قدر واندن نهر طونه‌نك ساحل یساری کلی بوغازیله بحره قدر دولتینك حد فاصلی اولوب بوغاز مذکور طرفینه مشترك اوله واسماعیل پیشگاهنده مارالذکر کلی بوغازینه قدر نهر طونه‌نك روسیه دولتی تصرفنده قاله‌جق ساحل یسارینه زیاده قریب اولوب

قبل السفر غير مسكون اولان كوچك اطه‌لر دولتينك برنده ضبط وتصرف اولنميه‌رق وبوندن بويله اشبو اطه‌لرده استحكامات وابنيه احداث قلنميه‌رق خالية خاليه براغيله وقطع حطب وصيد ماهى مثللو مصلحت ايچون طرفين رعاياسنك امدشدلرى جائز اوله واسماعيل وكلى پيشكاهنده كائن بيوك اطه‌لرك دخى ذكر اولنان طونه ساحل يسارينه قريب اولان جانبلرندن اعتبار ايله اول اطه‌لرك بر ساعت مسافه محللرينه علامت وضع اولنمق وقبل السفر موجود اولان قريه‌لر واسكى كلى خارج اولمق اوزره كذلك خالى وغير مسكون قاله ديو مصرح اولديغنه بناءً نهر پروتك صول يقه‌سنده كائن اراضى يى قلاع موجوده وقصبات وقرى وجمله مساكن ولواحقيله دولتعليه روسيه دولتنه ترك وفراغت ايتمكله نهر پروتك وسطى بين الدولتين حاجز اوله ومشترك اولان مار البيان كلى بوغازى وطونه صنرلرنده دولتينك تجار سفائنى اولكى كبى كشت وگذار ايدوب انجق روسيه دولتنك سفائن حربيه‌سى بوغاز مذكوردن پروت نهرينك طونه‌يه منصب اولديغى محله قدر امد شد ايده‌لر .

بشنجى ماده روسيه دولتى دخى بالاده مذكور نهر پروتك صاغ يقه‌سنده اولان بغدان اراضيسى وممالكت افلاق ايله قره افلاقى وشمديكى بولندقلرى حال وهيئت اوزره درونلرنده اولان قلعه‌لر ايله معا شهرلرى وقصبات وقرى ومساكنى وممالك مذكوره ده موجود جميع لواحقى وبالاده دردنجى ماده ده مستثنا اولنلردن ماعدا طونه اطه‌لرينى دولتعليهٔ عثمانيه‌يه رد وتسليم ايليه ودولتعليه طرفندن دخى سالف البيان اساس سنديننك بشنجى شرطنده محرر اولديغى وجهله ابتداى محاربه تاريخنه دكين افلاق وبغدان امتيازاتنه دائر عقد اولنان مواثيق وسندات مرعيه ابقا اولنوب ياش معاهده‌سنك دردنجى شرطنده مبين اولديغى وجهله محاسبات عتيقه وهنكام محاربه تكاليفنك عدم مطالبه‌سى ومسلمدركه دولتعليه طرفندن بغدانك شمديكى اراضيسنه كوره تسويهٔ تكاليفه مساعده دركار اولمغله مبادلهٔ تصديقنامه تاريخندن مملكتين اهاليسنك ايكى سنه معافيتى واهالئ مرقومه‌دن ديار آخره نقل مراد ايدنلرك درت آى ضميله مدتى ماده‌لرى دخى عينيله اجرا اولنه .

آلتنجى ماده سالف الذكر سند اساسينك اوچنجى ماده‌سنده مصرح اولديغى اوزره نهر پروت حدودندن ماعدا اناطولى سمتنده وسائر محللرده اولان حدود قبل السفر قديمى اولديغى وجهله تماما ابقا اولنمغله روسيه دولتى اشبو حدود قديمه داخلنده حسب الحرب استيلاديده اولان قلاع وبقاعى دخى كذلك شمديكى بولندقلرى حال وهيئتيله دولتعليه‌يه رد وقصبه وقرى ومساكنيله جمله لواحقنى تسليم ايليه .

يدنجى ماده روسيه دولتنه ترك وفراغت اولنان ممالك سكنه‌سندن سفر

(تقريبيله)

تقریبیله اول طرفده بولنان اهل اسلام وار ایسه انلر و کرك دولتعلیه‌نك سائر ممالك رعایاسندن اولوب سفر اثناسنده ممالك مذکوره‌ده قالمش بولنانلردن خواهشکر اولنلر اهل وعیال واموالليله اراضیء دولت علیه‌یه نقل ایدوب علی الدوام زیر حکومت دولتعلیه‌ده ساکن اوله‌لر وخصوص مذکورده کندولرینه ذره قدر مانع ومزاحم تکون ایتمیه‌جکندن بشقه کرك اومقوله‌لرك وکرك روسیه دولتنه متروك ممالك اهالیسندن الیوم طرف دولتعلیه‌ده اولنلرك ممالك مذکوره‌ده مالك اولدقلری اموال واملاکارینی اول حوالی سکاننددن دیلدکلرینه فروخت برله اثمانی ممالك عثمانیه‌یه نقل ایتمکه مأذون اولمغله تنظیم امور مذکوره‌لری ضمننده اشبو مصالحه عهدنامه‌سنك تصدیقنامه‌لری مبادله‌سی تاریخندن اعتباراً اون سکز ماه مهلت اعطا قلنه واشبو سفر اثناسنده بوجاق حوالیسندن روسیه طرفنه کذار ایتمش بولنان قبیلهء یدیصان تاتارلری دخی رضالریله کذلك ممالك عثمانیه‌یه رجعت ایلملری جائز اولوب انجق ذکر اولنان تاتارلرك نقل واسکانلری خصوصنده واقع اوله بیلمش مصارفك دولتعلیه طرفندن روسیه دولتنه اعطا وایفاسی تعهدی مشروط اوله وبالمقابله خرستیانلردن کرك روسیه دولتنه ترك وفراغت اولنان ممالکده اصحاب املاکدن اولمش وکرك فی الاصل کندولری ممالك مذکوره‌ده تولد ایتمش اوله‌رق الحالة هذه ممالك عثمانیه‌ده کائنلردن خواهشکر اولنلر ممالك متروکهء مذکوره‌یه اهل وعیال واموالليله نقل وتوطن ایده بیله‌لر وبومقوله‌یه دخی خصوص مذکورده ایراث موانع اولنمیوب ممالك عثمانیه‌ده مالك اولدقلری سائر املاك متنوعه‌لرین کذلك اشبو مصالحه عهدنامه‌سنك تصدیقنامه‌لری مبادله‌سی تاریخندن اعتباراً اون سکزماه مهلت ظرفنده‌ینه اول ممالك دولتعلیه سکاننه فروخت ایدوب اثمانی دولت روسیه ممالکنه نقله رخصت ویریله .

سکزنجی ماده مار الذکر اساس سندینك دردنجی شرطنده تحریر اولندیغی اوزره صرب ملتی‌ماتقدمدنبرو اولدیغی وجهله دولتعلیهٔ عثمانیه‌نك جزیه‌کذار رعایاسی اولوب حقلرنده بر مقتضای شیمهٔ دولتعلیه شفقت وسماحتله معامله اولنه‌جغی هرنقدر امرمحقق ایسه دخی اشبو حرکات محاربه‌یه ملت مذکوره‌نك مداخله‌سنه بناءً بروجه صریح تأمینلری تمهید اولنمق مناسب کورلمکله افعال سابقه‌لرینه مبنی وجها من الوجوه مؤاخذه اولنماق اوزره حقلرنده نسیامنسیا عفووصفح ایله معامله صورتی دولتعلیه‌طرفندن‌ملت مذکوره‌یه‌مساعده اولنه وقدیمدنبرو ملت مذکوره‌نك ساکن‌اولدیغی اراضیده موجوداولمیوب حسب‌المحاربه احداث‌اولنمش اولان‌استحکامات بوندن بویله بی‌لزوم اولمغله هدم وامحا اولنه‌رق اوته‌دنبرو موجود اولان جمیع قلاع وپلنغه‌لر وسائر مستحکم موقعلر بالجمله طوب ومهمات ولوازم سفریه وادوات

سائره‌لریله کالاول دولتعلیه‌نك ید تملك وتصرفنه ادخال برله دیلدیکی وجه اوزره مستحفظلر تعیین اوله‌جغنه بناءً اشبو مستحفظ عسکری طرفلرندن حقوق رعیته منافی صرپ ملتی علیهنه بروجهله زجر وتعدی وقوع بولمامق ایچون دولتعلیه رفقا وشفقةً بوبابده لازم اولان اسباب امن واستمالتلرینی وکرك دولتعلیه‌نك بعض جزائر بحر سفیدده ومواقع سائره‌ده اولان رعایاسنك نائل اولدقلری فوائد مثللو ملت مذکوره‌یه دخی مساعده وآثار شفیقانهٔ علیه‌سنه مظهر اولملرینه مساعفه برله انلره قیاسا امور داخلیه‌لرینك کندو طرفلرندن اداره‌سی وویرکولرینك بروجه مقطوع لدی التخصیص کندو یدلرندن قبض وتسلمی مثللو ملت مذکوره‌نك طرف دولتعلیه‌دن اوله‌جق استدعالرینی دولتعلیه صرپ ملتی ایله تنظیم ایلیه .

طقوزنجی ماده   دولتین ممالکنده موجود کرك اناث وکرك ذکور جنسندن اولان اسرای حرب وسائر اسیرلری هر قنغی طائفه ورتبه‌دن ایسه‌لر دولتعلیه‌ده حسن اراداتلریله دین اسلامی قبول ایدن خرستیانلر وروسیه دولتنده ینه حسن اراداتیله تنصر ایدن مسلمانلردن ماعدا جمله‌سی اشبو عهدنامه‌نك تصدیقنامه‌لری مبادله‌سی عقبنده بدل اوله‌رق جزئی ثمن دخی ایجاب ایتمکسزین بلا عوض همان سبیللری تخلیه برله تسلیم اولنه‌لر واشبو عهد نامه‌نك امضاسی تاریخندن صکره ظهوری محتمل اولان برجهت ایله قید اسره کرفتار اولوب ممالك دولتعلیه‌ده بولنه‌بیله‌جك روسیه رعایاسی حقنده مادهٔ مذکوره کذلك اجرا قلنه دولتعلیه‌نك جمیعا زیردستانی حقلرندن بطبقها معاملات مذکوره‌نك اجراسنه دخی روسیه دولتی تعهد ایتمکله دولتین فخیمتین معاهدتین طرفلرندن ادارهٔ اسرا ضمننده مصروف اولان مبالغ امحا قلنوب طرفیندن استیفاسنه متعلق ادعایه صلاحیت اولمیه وبوندن ماعدا رأس حدودده بولنه‌جك طرفین مأمورلرینه اسرای مرقومه اعزام برله مبادله وتسلیم وتسلملرینه قدر لوازم راهلرینی دخی دولتیندن هر بری کندو ممالکنده رؤیت ایلیه‌لر .

اونجی ماده   تکون محاربه حسبیله طرفین تبعه ورعایاسنك دوچار تعویق اولان مصالح ودعوالری پسمانده اولمیوب اشبو عهوددن صکره حق اوزره مباشرت برله پذیرای ختام اوله وجانبین رعایاسنك کرك تبعهٔ طرفینده اولان اله‌جقلری وکرك میریده اولان مطلوباتلری دخی سریعاً وتماماً ادا قلنه .

اون برنجی ماده   اشبو معاهده انعقادیله طرفین فخیمینك تصدیقنامه‌لری مبادله‌سندن صکره روسیه دولتی ممالك دولتعلیه‌نك براً وبحراً کندو عساکرندن وایجه دونماسندن تخلیه‌سنه مباشرت ایده‌جکی درکار اولوب انجق بوخصوص مقتضای وقت وحال ایله مسافه‌لره تطبیق لازمه‌دن اولدیغندن جانبین فخیمین معاهدین مبادلهٔ

تصدیقنامه تاریخندن اعتبار ایله اوچ آی کرك اناطولی سمتنه وکرك افلاق وبغدان طرفنه جملةً تخلیه ایچون مهل آخر اوله‌رق تعیین ایتملر یله مبادلهٔ تصدیقنامه کوننده‌ن شروع برله وقت مذکور حلولنه قدر عساکر بریهٔ دولت روسیه کرك روم ایلی وکرك اناطولی سمتلرنده اشبو معاهده موجبنجه دولتعلیهٔ عثمانیه‌یه رد اولنان بالجمله ممالکی تماماً وکاملاً تخلیه ایده‌لر وکذلك انجه دونماسیله جمیعاً جنك سفینه‌لری دولتعلیهٔ عثمانیه صولرندن خروج ایلیه‌لر ودولتعلیهٔ عثمانیه‌یه روسیه دولتی طرفندن اشبو مصالحه عهدنامه‌سی موجبنجه رد اولنان ممالك وقلاعده ختام مدت تخلیه‌یه دکین عساکر روسیه بولندقجه تنسیق امور واحوال الحالة هذه بولندیغی منوال اوزره روسیه دولتی اداره‌سنده قالوب عساکر مذکوره‌نك کلیاً اخراجلرینه قدر دولتعلیهٔ عثمانیه طرفندن قطعا مداخله اولنمیه‌رق عساکر مرقومه‌نك مأکولاتی ولوازم سائره‌سی استحصال وتدارکنده آخر مدت تخلیه‌یه دکین الان جاری اولدیغی وجهله عمل اولنه .

اون ایکنجی ماده　یاش عهدنامه‌سنك یدنجی ماده‌سنده مسطور جزائر وتونس وطرابلس غرب اوجاقلری قورصانلرینك روسیه دولتی رعایای تجارینه خسارتی نظامنه وکرك ابقا اولنان تجارت شروطنه دائر استانه‌ده مقیم روسیه دولتی ایلچیسی یامصلحتکذاری طرفندن باعث بحث وشکایت اولمش خصوصلره شامل اوله‌رق برموجب عهود تقریر وتقریر تقدیم اولندقده اجرای مقتضای شروط مرعیه‌یه طرف دولتعلیه‌دن دخی اهتمام قانه‌رق ولوازم تأکیدات وتقیداتنده مسامحه اولنمیه‌رق بروجه ختام رؤیت وتمشیتنه همت اولنه وروسیه‌دولتی طرفندن دخی تجارت شرائطی مقتضاسنجه تبعه ورعایای دولتعلیه حقنده معاملهٔ متشابهه ایفا قلنه .

اون اوچنجی ماده　اشبو معاهده‌نك انعقادندن صکره دولتعلیهٔ عثمانیه‌نك ایرانیان ایله جهت جامعهٔ اسلامیه‌سنه مبنی ایران دولتی ایله روسیه دولتی بیننده اولان جنك وجدالك اندفاعی ومصالحه‌لرینك تراضیٔ طرفین ایله بینلرنده توثیقی ضمننده دولت علیهٔ عثمانیه طرفندن بوبابده مساعئ جمیله صرف اولنمسنه دولت روسیه رضا داده اولور .

اون دردنجی ماده　اشبو معاهده‌نك امضا وتأییدی عقبنده طرفیندن دفع معادات ضمننده براً وبحراً سرکردکان عساکره عجالةً اوامر وتنبیهات اطاره قلنه وتاریخ امضادن صکره سرزدهٔ ظهور اوله بیلمش معادات غیر واقع حکمنده اوله رق اشبو معاهده شروطنه قطعاً ایجاب تغیر ایتمیه‌رك کذلك دولتین فخیمتین

معاهد تينك هر قنغيسندن استيلا وضبط اراضي وقوع بولمش ايسه بلا تأخير رد وتسليم اولنه .

اون بشنجي ماده اشبو مصالحه عهدنامه‌سني جانبين مرخصلري بعدالامضا حضرت صدر اعظم دولت عليه و باش مرخص دولت روسيه طرفندن تأييد اولنوب ينه جانبين مرخصلري معرفتيله امضا تاريخندن اون كونده وممكن ايسه دها اولجه امر مبادله اجراقلنه .

اون التنجي ماده اشبو معاهدهٔ مؤبده عهدنامه‌سي شهنشاه آل عثمان وروسيه ايمپراطوري وپادشاهي طرفندن برمعتاد كندو خط وامضالريله رسما تصديق وتأييد اولنوب تصديقنامه‌لري عقد عهدنامه تاريخندن درت هفته مدتنده وممكن ايسه دخي اولجه اشبو معاهده نظام پذير اولان محلده طرفين مرخصلري معرفتيله مبادله اولنه .

خاتمه

بتوفيق الله الملك العلام ذكر اولنان اون آلتي ماده‌يي حاوي معاهده وتصديقنامه‌لرك مدت معينهٔ مذكوره ده طرفين اهتمام تامله مبادله واتماميچون يديمزده اولان رخصتنامهٔ همايون شوكت مقرون موجبنجه اشبو سند مسالمه كتب واملا ومهر وامضالرمز ايله ختم وامضا قلنوب روسيه دولتي مرخصلري مومى اليهمك ممضى ومختوم سنديله مبادلةً اعطا اولندي ديو تمسك مذكورده مسطور اولمغين ايمدي اشبو مواد مصافات وشرائط موالات مادامكه روسيه دولتي ايمپراطوري مشاراليه واخلافي طرفلرندن مرعى ومعتبر وضوابط وروابطي تطرق خللدن حمايت وصيانت اولنه‌رق مستحكم ومقرر اوله طرف همايونمدن دخي ذات معالي سمات شاهانه وجناب شوكت نصاب ملوكانه‌مه سزاوار وشايان اولديغي وجهله تعهد اولنوركه شروط وقيود ومصافات طرف باهر الشرف شاهانه‌مدن واخلاف سعادت اتصافمزدن ووكلاي عاليمقام ووزراي عظام ومير ميران كرام وامرا وضابطان وعموماً عساكر نصرت ارتسامزدن وبالجمله عبوديتمزله كامياب اولان طوائف وخدامز طرفلرندن رعايت اولنوب برفرد خلافنه وضع وحركت ايلميه تحريراً في غرة جمادى الآخره لسنة سبع وعشرين ومأتين والف .

(٢)

* طرف حضرت سردار اكرميدن تپه دلنلي علي پاشايه يازيلان *

* قائمه‌نك صورتيدر *

بواثناده دبره وحواليسني قبضهٔ تصرفه ادخال قصديله دبره‌لي يوسف بك اوزرينه

طرف مشیر یلرندن عسکر سوق اولنه‌رق جدال ومنازعه‌یه ابتدار اولنمش اولمق حسبیله میر مومی الیه دخی النده اولان محللرك تقویه واستحکامنـه تشبث ایتمش وآکغه‌لق داخلنده اولان میر میران وسـائر خاندان ومتعینان حسب الضرور میر مومی الیه ایله متحد ومتفق اوله‌رق کندویه اعانته مجبور اولمش اولدیغی وبوبابده صوب سعادتلرندن اصرار قاندیغی حالده اول طرفلرده محاربات ممتد اوله‌رق غائلهٔ کلیه تحدث ایده‌جکی بعض متواردیندن مسموعمز اولوب اوچ بش سنه‌دنبرو سفرلرك امتدادی حسبیله ممالك محروسة المسالك شاهانه اهالی ورعایا سنك کثرت مطلوبات سفریه‌دن ناشی تاب وطاقتلری قالمامش اولدیغندن دولت علیه الحالة هذه غوائل شتای سفریه‌نك اندفاعیله اراحهٔ اهالی ورعایا اسبابنك استحصالنه چالشمقده ایکن خطهٔ روم الیده ازسرنو برغائله دخی تکون وتحدثی صورتی بروجهله تجویز اولنور قبیلدن اولمدیغی بیاندن مستغنی وجمیع زمانده بومثللو ازعاج اهالی وفقرا وانسلاب اسایش رعایایی مسـتلزم حالاته بروجهله رضای عالی اولمیوب بوکیفیت بهر حال اولحوالی خاندانی طرفلرندن آستانه‌یه اشعار اولنمش اوله‌جغندن سمع همایون حضرت شهریاری‌یه واصل اوله‌رق حق سعادتلرنده تغیر اعتقاد شـاهانه وبلکه اغبرار طبع مکارم نبع پادشاهانه یی موجب اوله‌جغی امر غیر خفی اولمغین صوب سعادتلرینه اوته‌دنبرو خلوص مخصوصمز برکمال اولمق ملابسه‌سیله بوبابده جناب مشیر یلرینی اخطار وایقـاظ ضمننده بو وجهله اشـعاره ابتـدار اولنوب شویله‌که طرف دسـتوریلرندن دبره اوزرینـه عسـکر سوق اولنمسی بهرحال اولحوالی یی ضبط داعیه‌سنه مبنی اوله‌جغندن ناشی اولحوالی متعینانی قوشقولنوب یکی باشـدن برغائلهٔ زائده تکون ایتمسنی مسـتلزم اوله‌جغی ظاهردر بهی برادر بوهوای ضبط مملکت نجه‌یه‌دك سوره‌جك شمدی یه‌دك قبضهٔ تصرفه ادخال ایلدیککز بونجه الویه وقضا وقرا یتشمیورمی وسایهٔ هماوایهٔ شاهانه‌ده اکتساب ایتمش اولدیغکز نقود وقدرت وثروت ومکنت آزمی‌کلیبور شمدی دولتعلیه‌نك بویله وقتنده بومثللو غوغا ونزاع چیقـاروب وکلای سلطنت سنیه‌یی تصدیع ایتمك نیچون اولسـون برکره ملاحظه بیورك شمدی بویله شیلرك موسمیدر . بونلری شوکتما ب افـدمز ایشیدوب سکوتمی بیوررلر ظن ایدرسکز اولونیه وارکلی ماده‌لرینی بتوروب شمدی بوکامی صتاشدیکز صاحب ملك افندمزه نجه‌کران کلسون ملك ورعایا وفقرا ذات شوکتسمات پادشاهینك اولوب هرحالده حمایت فقرا اخص مطلوب عالیلری ایکن بوصورته نجه رضا ویرسونلر وهم آچیقدن آچیغه ممالك پادشاهی‌یه عسکر چکوب ضبط داعیه‌سنه دوشمك نصل امر مکروهدر بونی دولت بنده‌لکی ادعاسنده اولان تجویزایدرمی

جناب مشیرلری ایسه وزرای عظام دولت علیه دن واغور سلطنت سنیه ده بوآنه
قدر مسبوق اولان خدمت وحمیتکز جمله عندنده معلوم اولان حالاتدن ایکن بو
صورتی نوجهله تجویز بیوردیککز طوغریسی بونی جناب مشیرلرینه یاقشدیره‌مدم
الحاصل منازعهٔ مذکوره‌نك عاجلا دفعی اخص مطلوب اولمق حسبیله مجرد سزی
سودیکمدن وحمایت ایلدیکمدن بو وجهله اشعار وبو دفعه قپو چوقدارکز اوزون
حسن اغا یانیه‌یه عودت ایلدیکندن مرقومه باش چوقدارمز حسین دخی ترفیق ایله
دره اوزرینه سوق اولنمش اولان عسکرك کیرو اعاده سی اسبابنی استحصال ضمننده
ارسال وتسیار اولنمش اولمغله ارتق بوداعیه‌دن کف ید وفراغت وعسکر مذکوری
کیرو چکوب دفع منازعه واختلاله مبادرت برله رضای عالیی تحصیله دقت بیورملری
سیاقنده قائمه لدی الوصول بوخصوص مواد سائره‌یه مقیس اولمیوب موجب اختلال
اوله‌جق حالاتدن اولدیغندن دفعی وعسکر مذکورك علی ای حال اعاده سی مطلوب
قطعی ایدوکی معلوم سعادتلری بیورلدقده بوبابده زنهار وزنهار تعلل ایتمیوب بروجه
محرر اندفاع منازعه واختلال وسائلنی استکماله مسارعت وکیفیتی باش چوقدارمز
مرقوم معا ودتیله طرف مخلصی یه اشعار واشارت بیورملری مأمولدر .

فی ٥ ب سنه ٢٢٧

(٣)

* محمد علی پاشا طرفندن وارد اولان قائمه *

جانب حجازده بسط بوریای مذلت اوزره اولان خارجیان بی بختك اندفاعی خصوصنه
طرف اشرف ملوکانه دن مأمور اولدیغم حسبیله صوب عاجزانه‌مدن تجهیز وجانب
مذکوره فوج فوج ابعاث اولنان عساکر پادشاهیه‌یی سرعسکر حجاز اولان اوغلم طوسون
احمد پاشا بنده‌لری استصحاب ومرحلهٔ رابقدن فلك رابطهٔ طناب وخیام وترتیبات
بحریه ایله بالمخابره جده ومکهٔ مکرمه ده داغ زن قلوب عالمیان اولان خارجیان
بی ایمانك طعمهٔ شمشیر اعدام ایلمك نیت خالصه سیله عون عنایت پروردکاری‌یه
اعتماد واعتقاد وروح پرفتوح حضرت سید الابرار علیه الصلوة والسلامه استعانت
واستمداد برله رؤس منحوسه‌لری دستیاریٔ شمشیر خون اشام موحدین ایله
غلطان برخاك مذلت اولدیغندن مکهٔ مکرمه ده سنك راه ممانعت زعم باطلنده اولان
طائفهٔ خارجیانك کانون سینهٔ کمینه‌لرنده علوکیر دهشت ظهور ونچهٔ سینه شکاف
وطوپ وتفنك وضرب مهمیز سرتیز سهام اسلامیانه تاب آور مقاومت ایده‌میه‌جکلرینی
فهم ودرك ایلدکلرینه مبنی رمهٔ غراب شکسته بال مثال کریز وفرار ودارالندوه‌لری
اولان طائفده قرار وبیم جان ایله نهان ومستور اولدقلرندن اشبو محرم الحرامك

اون طقوزنجی یوم خمیس پاشای مومی الیه جدهٔ معموره یه دخولو (بارك الله السبت والخمیس) سری آشکار اولوب یوم مذکورده تیز الدن معیتنده مقدمة الجیش اولان دلیلان سرچشمه مز اولان مصطفی بك قوللرینی بیك نفردن متجاوز دلیلان سواریسیله مکهٔ مکرمه یه ارسال وضبط ایتدیردوب قلعهٔ جده نك محافظه سنه آدملر تعیین وایکی کوندن صکره پاشای مومی الیه دخی حرکت ومکهٔ مکرمه یه داخل اولوب طائفی دخی ایادیٔ خارجیاندن نزع واسترداد ایتمك خصوصنه ابتدار وسرچشمهٔ مرقومی کلیتلو دلیلان ایله جانب مذکوره تسیار ومبعوث اولان طائفهٔ دلیلان طائفه تقربلرنده سرچشمه مرقوم ایکی یوزدن متجاوز دلیلان ایله ایچلرندن چیقوب طائفه طوغری الغار اثناسنده رئیس خارجیان اولان سعود نام ضلالت نمودك اوغلو عبدالله وعثمان مضائفی وسائر خارجیان سرکرده لرینك اردوی ادباربارلری نمایان اولدقده سرچشمهٔ مرقومك عرق شجاعتی حرکت ووراسنده اولان دلیلانه خبر ارسال وهمان آت باشی قالدیروب متوکلا علی الله اوزرلرینه هجوم واقتحام ایلدکارینه خارجیان طرفنه خوف وخلجان طاری ووجوهله دهشت ساری اولوب بربرلرینی پایمال ایدرك مزبور عبدالله سمت یمنه وعثمان مضایفی وسائر خارجیان سرکرده لری طائفه فرار ایتمشلر ایسه ده سرچشمهٔ مرقوم تعقیب ویتمشدن متجاوز کله اخذ ایدرك بندر مذکوره هجوم واقتحام ایلدکارینه مبنی درونده اولان خارجیان جانب درعیه یه فرار ایلدکارندن سرچشمهٔ مرقوم قوللری طائفی دخی ضبط وچرك وجود الحاد آلود خارجیاندن تنظیف وتطهیر ایلمشدر . جناب وهاب کریم وفیاض عدیم القسیم تنزهت اسماؤه وتوالت آلاؤه حضرتلرینك موهبهٔ جلیلهٔ صمدانیه وعنایت ازلیه سی وشوکتلو مهابتلو پادشاه کشورکشا افندیمزك حسن توجهات ونظر شاهانه لریله بروجه محرر مکهٔ مکرمه وجدهٔ معموره داخل قبضهٔ فتح وتسخیر اولدیغی مبین سرعسکر مومی الیه بنده لرینك برقطعه قائمه سیله قلعهٔ جدهٔ معموره وبیت الحرامك مفتاح نعم الانفتاحی دیوان کاتبی قدری افندی قوللریله ظرف خالصانه مه وارد ومخلصلری دخی میرمیران بنده لرندن اوغلوم کامل اسماعیل پاشا ایله پیشکاه دولتقراره ابعاث ایلدیکمی حاوی قائمهٔ خلوصوری تحریرینه بادی اولمشدر . فی ١٥ را سنه ١٢٢٨

(٤)

* پرات نام مؤلفك ویانه قونغره سنه دائر اولان رساله سنك خلاصهٔ *

* ترجمه سیدر *

بچ مجلسنك تاریخ ختامی اوروپالو بیننده برمدت تاریخ جدید اعتبار اولنه بیلور زیرا

اوروپالونك حال حاضرينه نظراً مصالح عظيمه‌سی اولا عساكرك تقليلی و بلاموجب حروب واسفاره ميل ورغبتك انقطاعی ثانياً فرانسه‌نك استقرار نظامات داخليه‌سی اسبابنك استكمالی ثالثاً قديمدن اسپانيالويه تابع اولوب بودفعه سركشلك ايتمكده اولان امريقا اولكه‌سنك استحصال سربستيت واستقلاليله دوچار اولديغی اختلالاتك دفعی ماده‌لرينه منحصر اولوب اشبو مواد ثلثه‌يه نظام ويرلدكده اوروپانك امن واسايشی وحسن حال وثروتی حاصل اوله‌جغی اشكاردر بوندن بويله تكونی محتمل اولان حالات ووقايع مجهوله‌دن غيری اوروپا دولی بيننده مايهٔ نزاع وشقاق قالمامش وجميع مصالح ومواده نظام ويرلمش اولديغنه بناءً بوندنصكره نيجه مدت اسايش وراحتك امتداديله ملی تبشير ايلمك جائزدر .

حتی بودفعه حصول مصالحهٔ عامه‌يه صرف همت ايتمش اوروپا حكمدارلرينك بيانهی همسال اولملری كيفيتی دخی صلح ومسالمتك برمدت ممتد اوله‌جغنه فال نيكو اعتبار اولنه‌بيلديكی ظاهردر فی‌يومنا هذا اولا تبعه‌نك متبوعلری عندنده رعايت قدر واعتبارلريله هيئت مليه‌نك حصولی ثانيا حكمدارانك زير دستانلريله معاملاتلرنده صدق وطوغريلق شعارينك التزامی ثالثاً حركات وسكناتلرينك تبعه‌لرندن كتم واخفاسنه حاجت قالميه‌رق هربر معامله‌لرينك خلقه نشر واعلانی ماده‌لری جميع ملل عندنده مطلوب وملتزم اولوب بوندن صكره اشبو دقايقه رعايت ايتمينلرك اضمحلاللری دركاردر زيرا كافهٔ ملل استحقاقاتلرينی وقدر وشانلرينی وبردولتك اول وآخر قوت ومكنتی غيرت ملت ايله قائم اولديغنی درك وتيقن ايلمشلردر دولتعليه‌نك واسپانيا دولتنك اوروپانك معاملات پولتيقه‌سنه مدخللری اولميوب اوروپا قطعه‌سيله مناسبتلری همان كندولرينه ضررلو تجارت معاملاتنه منحصردر بوصورتده دولتعليه واسپانيا دولتی اوروپانك موازنتنه مدار اوله‌ميوب بالعكس اوروپالو دولتعليه‌نك واسپانيا دولتنك دوام واستقرارلرينه علی‌الدوام صرف دقت ايتمك واجبدر بناءً علی ذلك انكلتره دولتی اسپانيالوبی فرانسه دولتنك تسلطندن وقايت امرينه سعی ودقت واسوج وانكلتره وپروسيادولتلری بالاتحاد روسيه وآوستريا دولتلرينك دولتعليه حقنده سوء قصدلرينی اجرا ايتملرينه دفعاتله تشمير ساق ممانعت ايلدكلری معلومدر روسيه دولتنك پروسيا دولتی مثللو اوروپا قطعه‌سنده حكومتی يوز سنه‌دنبرو تولدايتمش اولوب تاريخ مذكوردنبرو اوروپانك اسايش وراحتنی سلب ايتمكدن ومبانیء موازنتنی ترصيص وتشييد ايتمديكندن بشقه دائما هدم وتخريب قيلمقدن ومتواليا حوزه‌سنی اعظام ايلمكدن خالی اولمامشدر . بودفعه دخی تحصيل ايلديكی سعهٔ حدود كأنه‌صوك خطوه‌سی اولوب عاقبة‌الامر اقصای مرامنه نائل اولمغله فيما بعد كرك كندی

تبعه سنی وکرک سائر اوروپالولری منافع اسایش وراحتدن حصه‌دار ایده جکنی وعد وتعهد ایدر واقعا تعهدنده صادق اولوب صاحب اولدیغی قوت عظیمه‌یی وکندی ممالك اخرایه سوق عسکر ایله ایصال خسار ایتمسی ممکن ایکن دول سائره شمدن صکره روسیه ممالکی درونه عسکر ادخالی سوداسندن فارغ اوله‌جقلری جهتیله دخی درکار اولان مزیت وتفوقنی اوروپانك استقرار صلح واسایشی اسبابك استحصالنه صرف ایلسه بوبابده واقع اوله‌جق سعی وهمتی شایان مدح وستایش اوله‌جغی نمایاندر .
برطرفدن دخی انکلتره دولتی اوروپاده صاحب نفوذ تام اولوب عناصر اربعه مثابه سنده دولت مرقومه‌نك قوت ومکنتنی ترکیب ایدن اولا موقعی ثانیا قوت بحریه‌سی ثالثا نظامات داخلیه سی رابعا غیرت ملیه سی قابل ازاله وافساد اولمدیغندن برقات دخی دول سائره یه نسبتله قوت واقتداری زیاده ونفوذی تام وکاملدر .
روسیه دولتنك پیاپی تحصیل ایلدیکی سعهٔ دائرهٔ ملکیه‌یه نظراً اوروپا قطعه سنه انحداری مخوف سیل تسلطنه سد حائل اولمق اوزره برقاچ حدود دافعه تحصیلندن لابد اولوب الحالة هذه اولا پروسیا وآوستریا دولتلری ثانیا رین نهری بوینده کائن فرانسه وفلمنك دولتلری اوروپانك سرحداتی مثابه سنده اعتبار اولنه بیلور .
فی نفس الامر روسیه‌لو ذکر اولنان اولکی حدودی تجاوز ایدوب سیل متحدر کبی آلمانیایی استیلا ایلدیکی حالده طبیعتیله رین بویی محل مدافعه اتخاذ اولنه‌جغی بی اشتباهدر .
روسیه دولتنك قطعهٔ بریه‌ده مکنت وتفوقی بودرجه‌لرده ایکن انکلتره دولتنك دخی روی دریاده حکومت مطلقه سی حسبیله اوروپا قطعه‌سی براً وبحراً ایکی اژدر اره‌سنده بولندیغی امر جلیدر . فرانسه دولتی ایسه آلمانیا اولکالرندن محاط اولمق حسبیله حوزهٔ ملکیه‌سی درونده منحصر اولوب خارج حدودنده نفوذی واوروپانك پولتیقه سنه مدخلی قالمدیغی اشکار اولوب انجق بج مجلسنده آلمانیا اولکه‌لرینك بوندن بویله فرانسه‌نك بیم تسلطندن تخلیصی وسائلی استکمال اولنمشیکن بالمقابله بودفعه استیلاسی مخوف اولان روسیه دولتنك تسلطندن محافظه ووقایتی امرینه اصلا دقت اولنمامشدر .
زیرا روسیه دولتنك حدودی ویستولا نهرینك برو جانبنه تجاوز ایتمش والمانیا قطعه سنه ملاصق اولمش اولدیغندن بووجهله اوروپایه متقرب ومجاور اولمسی عالمه برغائلهٔ جدیده اولوب فیما بعد شو روسیه دولتنك دفع تعدیاتنه صرف افکار اولنمق واجب اولدی زیرا دولت مذکوره دول سائره کبی رجوع قهقری‌یه اجبار اولنه‌میوب ضبط ایلدیکی ممالکی رد واعاده ایتمك عادتندن دکلدر وفرانسه عساکرینك روسیه اراضیسی درونه اقتحاملری سببیله دوچار اولدقلری ورطه‌یی دول سائره درخاطر

ایتدکجه خیلی مدت مجربی تجربه سوداسندن مجانبت ایده جکلری بی اشتباهدر . پروسیا دولتی بالاده ذکر و بیان قیلندیغی وجه اوزره اوروپانك سرحدی مقامنده ایکن هنوز کندوسی خطردن سالم دکلدر بناءً علی هذه الدقیقه بعض اراضینك ضم والحاقی ویاخود ممالك متفرقه سنك جمع والصاقیله پروسیا دولتنك استحصال اسباب تقویتی اوروپالونك مقتضای مصلحتندن اولوب دولت مرقومه‌نك نقدر مکنتی توفیر اولنسه روسیه دولتنه‌تاب آور مقاومت واوروپایی استیلا ایتمسنه‌سد ممانعت اوله بیلمك درجه‌لرده تحصیل مکنت ایده میه‌جکی قید اشعاردن مستغنیدر . روسیه دولتی الیوم تغلب جهتیله فرانسه‌نك یرینه کچوب مقدما ریح تسلط جانب غربدن وزان ایکن بوندن صکره طرف شمالدن هبوب ایده جکی محققدر روسیه‌دولتی بودفعه اوروپانك جانب جنوبیسنه روبراه اولوب دولت مرقومه‌نك تبعه‌سی کثیر وشجیع وآلات وادواتی مکمل وضابطانی سائر اوروپالو قدر معلومات وفنوندن حصه‌دار اولدیغنه نظراً اوروپایه استیلاسی بغایت مخوفدر . برطرفدن دولتعلیه‌نك شعار توکل وسکونتی واسایش وراحته میل ورغبتی تقریبیله روسیه دولتی اوجانبدن مأمون الغائله اولوب واقعا کسب ایلدیکی درجهٔ قوت ومکنته کوره کندونك دولت علیه‌دن بیم وباکی اولمیوب بالعکس دولتعلیه روسیه‌لودن احتراز ایتمك لازم کلور . دقایق مشروحه‌یه مبنی بچ مجلسنده خاصةً روسیه دولتنك توسیع دائرهٔ حکومتنی منع ایتمکه شدنطاق اهتمام اولنمق لازم ایدی دول معاهده ایسه عامهٔ اوروپانك مقتضای مصلحتندن اولان اشبو مادهٔ مهمه‌یی اهمال واستخفاف ایتملرنده غایتده سوء تدبیر ایلدیلر نته کیم له دولتی اوروپانك موازنتنه وامن واسایشنه مدار اولمق ایچون یاهیئت اولای مجموعه‌سنه ارجاعیله کالاول دول مستقله عدادینه ادخالی ویاخود بلاد وممالکنك همجوار اولان دول بیننده مساوات اوزره مقاسمه‌سی صورتلرینه قرار ویرلمك وعلی کلا التقدیرین روسیه دولتنك ویستولا نهرینك بروجانبنه تجاوزینه جواز کوسترلمامك اقتضا ایدر ایکن بچ مکالمه‌سنده قرارکیر اولان نظامات معلومه حسبیله اوروپانك اساس امن واسایشی متزلزل اولمش اولدیغی بدیهیاتدندر .

آوستریا دولتی ایتالیانك قطعهٔ شمالیه‌سنه متصرف واولوجهله ایتالیانك قطعهٔ جنوبیه سنه کاه ایصال خسارته وکاه بسط حمایته مقتدر اوله‌رق دولت مذکوره‌نك خط حدودی روسیه ممالکندن بدأ وممالك عثمانیه دن مرور ایله ایچ دکزك سواحلنه دك ممتد ومتسع اولمشیکن مع وسعة حدوده همجوار اولدیغی ملت اسلامیه جانبندن بیم تعرضدن سالم ومأمون الغائله در . شویله‌که : اهل اسلام بالذات مصلح وسلیم وساکن الطبع اولوب خود بخود سفره قیام ایتمیوب القاآت سابقه وتشویقات

مدیدهٔ خارجیه‌یه محتاجدرلر بوصورتده آوستریا دولتنه سابقی مثللو مخالف ومتعرض اوله جق کثیرالعدد اعضاسی وروسیه‌لودن غیری نقطة المقابله‌سی ومحل مصادمه‌سی قالمدیغی وآوستریالونك ایتالیا طرفندن توسیع دائرهٔ اقتدار ایلمسنه رخصت ویرلمکدن ایسه بوسنه وخرواتلق وصرب ایالاتنك تملیکیله آوستریالونك حوزهٔ حکومت‌مکنتی اول طرفدن توسیع اولنمش اولسه اوروپا مصالحنه انفع اولور ایدی زیرا اشبو ایالات آوستریالویه تابع دالماجیا واسقلاونیا اهالیسیله مناسبتی درکار اولوب اوزلرینه دولتعلیه‌نك نفوذ وحکومت حالیه‌سی سکنه سنك سرکشلکی حسبیله اوته‌دنبرو منازع فیه اولمقدن خالی اولمدیغندن ناشی آوستریالونك ایتالیا اوزرینه استیلاسی تقریبی اوروپانك اصول ملکیه‌سنه عارض اولان رخنه ایالات مذکورهٔ عثمانیه‌نك آوستریالویه تملیکیله برطرف اوله‌رق ازسرنو استقرارینه مدار ونفعی جمله اوروپالویه شامل ونمودار اولور ایدی دولتعلیهٔ عثمانیه‌یی ترکیب ایدن ممالکك همان اوروپایه نسبتله خیر ونفعی وضرر وشری کارکر تأثیر دکلدر . زیرا ممالك عثمانیه‌ده سرکارده اولنلرك پیشه وافکاری انجق بربریله منافقانه معامله وشقاق اوزره محاربه ایله مشغول اولمق وخرابه وارمش واهالیسی عریان وپریشان اولمش برمملکت ضبط ایتمکه منحصر اولمغله اوروپانك نظاماتندن حصه‌دار وقواعد معاشرتنه اتباع ایلمك نتیجه ممالك عثمانیه‌دن نزعی ایراد اولنان ایالات مذکوره اوروپانك انتفاعنه مدار اولمق لازم کلور ایدی صرب رعایاسی اون سنه‌دنبرو عصیانه جسارت وحرب وضربه مداومت ایدوب بوناپارته‌نك روسیه‌لو اوزرینه سفری حسبیله روسیه‌لو صربلونك اعانه‌سنه تعیین ایلدیکی عسکرینی افلاق وبغدان طرفندن چکمکه احتیاجی مس ایلمش ورعایای مسفوره بیمعین قالوب عساکر عثمانیه‌دن هرطرفدن احاطه ومحاصره اولنمش اولمقدن ناشی نهایة‌الامر مقاومتدن عجزلری سببیله رؤسای طائفه‌لری دیار اخرایه فرار والتجا ایله سلامت بولمش والتفات کورمشلر ایسه‌ده ظهور ایدن سرکشلکلری مملکتلرینك خرابیتنی موجب واکثری صربلونك خائبا وخاسرا سرفرو واطاعت ایتملرینی مستوجب اولدیغی احوال مسلمه دندر . بناءً علیه یالکز اشبو صرب مملکتی دکل بلکه قرق سنه‌دنبرو موجب نزاع وجدال وعرصهٔ حرب وقتال اولان افلاق وبغدان مملکتلری دخی فرصت الویرمشیکن آوستریایه الحاق وتملیك ایتدرلمش واوروپا نظاماتنه تقلیدا نظام تحتنه ادخال ایله روسیه‌لودن محافظه سنك اسبابنه دقت اولنمش اولسه مترتب اولان منافعی هم آوستریا دولتنه وهم بالجمله اوروپایه عائد اولور ایدی دولتعلیه‌نك سنین کثیره‌دنبرو اشبو مملکتینه درکار اولان استحقاق تصرفی نیجه اسفار وحروبی مستلزم اولمشیکن مملکتین مذکورتین اوزره سلطنت سنیه‌نك

حکومتی امر اعتباری اولوب واقعا دار الامارت ویودکان اولان بکرش ویاش قصبه‌لرندن نقل ایله درعلیه مجبسلرینه القا اولنان افلاق و بغدان بکلرینه والیء مملکت ومحافظ ایالت دینمکه شایان اولمدیغی مستغنیء تعریف وبیاندر . ویوده‌لرك اثنای امارتلرنده مملکتین مذکورتین اسباب محافظه‌دن خالی اولمق حسبیله روسیه‌لونك استیلاسی مخافتی کون بکون مزداد اولمش وخصوصا روسیه دولتی بو اثناده بوجاق مملکتنه وپروت ایله نهر طورله اراسنده کائن اراضی یه مستولی اولمق تقریبی زیادة عن الاول مقاصد فاسدهٔ پرخطرینك اجراسنه کسب سهولت ایتمش اولدیغی نمایاندر . مملکتین مذکورتینك فرض اولنسان فراغتندن دولت علیه‌یه محرومیت حقیقیه ورخنهٔ فعلیه عارض اولمدیغی جهتیله کران کلامك کرکدر کافهٔ دول اوروپا اشبو ایام فرصتدن اغتنام ایله روسیه‌لونك قدیمی مطمح نظری اولان شو مملکتلری تحت نفوذ وحمایه‌سندن تخلیص وحدود طبیعیه‌دن معدود اولان طونه نهرینی حد فاصل تعیین برله افلاق و بغدان مملکتلرینك ضبط و تصرفی ایچون دولتعلیه ایله روسیه‌لو بیننده مدت وفیره‌دنبرو درکار اولان رشتهٔ حرب و کشاکشك قطعنه و بلا جدال آوستریالویه فراغت مملکتینه رضاداده اولمق خصوصنیده دولتعلیه‌یه بالاتفاق عرض توسط ایله الزام ایلمکه سعیلری لازمه‌دن ایدی . ایتالیا بحثنه کلنجه ایتالیا اهالیسی آوستریالونك ربقهٔ حکومتندن اظهار ایلدکلری کمال نفرتلرینه وصغار وکباری خمار سربستیتله سرمست اولدقلرینه نظراً آوستریالو اشبو ممالك وسیعه‌یی تحت القهر معامله ایله اداره ورقبه‌لرینی تضییق ایده‌جك اولور ایسه یوما من الایام ایتالیاده ساکن اولان طوائف متعدده کردنکش تبعیت اولمق وبر دولت مستقله‌یی ترکیب ایلمك قضیه‌سی امر مستبعد دکلدر اشبو عارضهٔ محتمله‌نك وقوعندن احترازاً آوستریا دولتی ایتالیانك محافظه‌سیچون قوت عسکریه‌سنی اولطرفلره بالضروره ایصال واستخدامنه ظهور ایده‌جك احتیاجی روسیه حدودی جانبنده عسکراً ضعف وزبونیتنی مستتبع اوله‌جغی درکاردر حال بو منوال اوزره ایکن و آوستریالونك ایتالیا اوزرینه استیلاسی عقلا وملکا مناسب دکل ایکن وکلای دول اوروپا بچ مکالمه‌سنده اشبو دقیقه‌دن اغماض عین ایلملری باعث استغرابدر . امور معظمه‌ده جزؤیات ایله اوغراشمق ومهام ملکیه بحثنده مصلحته رخاوت واحتراز ایله یاپشمق وخیم العاقبه اولدیغی مجرباتدن وساقصونیا ممالکنی له دولتی مثللو یاسبتون جسم واحد قالەرق دولت مستقله هیئتنده براقمق یاخود کلیاً بنیان استقلاللرینی منهدم ومضمحل ایلمك موازنهٔ اوروپانك مقتضاسندن ایکن ساقصونیا ممالکندن بعضیسنك نزع ومقاسمه‌سی وپروسیالویه الحاقی عین خطادر . مالطه جزیره‌سنك دخی انکلتره‌لونك زیر تصرفنده قالمسی مضرات

عظیمه انتاج ایده‌جکی وقتیله معلوم اوله‌جق حالاتدندر ایشته دکزلك مرکزنده کائن
جزیرهٔ مزبوره انکلتره‌لونك ید استیلاسنده بولندقجه اولکات شرقیه‌نك تجارتی
انکلتره‌لویه منحصر و آقدکز صولرنده کشت وکذار ایدن کافهٔ ممالك سفائنی مرور
وعبورلریچون انکلتره‌لونك کیف مایشا رخصتنه متوقف و محتاج اوله‌جقلری بی ریب
وکماندر بوندن صکره اوروپانك اداره‌سی اصول ثلثه‌یه توقف ایدر اولا قوای
مجموعه‌لرینی ملل ساکنهٔ اوروپانك حوائجنه وواجبات امور ملکیه‌لرینه تطبیق و بر
دولتك اجزای متفرقه‌سنی امکان مساعده ایلدیکی مرتبه بربرینه مقارنت ایله حصر
وتقریب واولوجهله طرز اداره‌سنی واسلوب محافظه‌سنی تسهیل ایلمك ثانیا عسکرلرینی
ایکی قسم اوزره ترتیب ایله دمبدم اوروپا قطعه‌سنه طغیان و تسلطلری مخوف اولان
انکلتره وروسیه دولتلرینك قارشوسنده تقسیم وتعبیه قیلمق ثالثا اوروپالو ایله
مناسبت و تجارتی اولان ملل اجنبیه و اماکن بعیده‌یه وارنجه اوروپانك قواعد
معاشرت و انتظاماتنی تعمیم وتوسیع ایتمکدر . امریقا ممالکی اوروپانك مایهٔ غنا
و ثروتی ومنبع سامان و تجارتی اولوب اوروپانك اصول پولتیقه‌سنه وصورت معاش
وانتعاشنه دخلی ظاهر و اولوجهله امریقا ممالکی اوروپانك نیل مبارکی مثابه‌سنده
اعتبار اولنمق اقتضا ایلدیکی باهردر قالدیکه اسپانیا دولتنك امریقاده واقع اولان
تملکاتی اسپانیانك ربقهٔ تبعیتندن خروج ودولت مذکوره‌دن الی الابد افتراق ایلمك
ملاحظه‌دن بعید اولمیوب اسپانیا دولتی ضبطلریچون اوزرلرینه هجمات متعدده ایقاعیله
تبعهٔ بعیدهٔ مرسومه‌نك تنفیرینه بادی و بلکه جمهوریتی ارتکاب ایتملرینه مؤدی
اولمسی اغلب احتمالدر ملل اوروپا مقدما حرب وضرب ایله مألوف ایکن زمانمزده
تبدیل اصول ایله امر تجارتی شعار ومعاش ایدینه‌رك فیمابعد اقصای مقصد حروب
واسفارلری شو تجارتك توسیع دائره‌سی اوله‌جغی بدیهیدر دولت علیه‌نك یدطولای
حکومتنی اوروپا قطعه‌سندن تبعید ایلمك خیال ناپخته‌سی بعضیلرینك زبان پرهذیانلرنده
اللی سنه‌دنبرو جریان ایتمکده ایسه‌ده ملت اسلامیه بالطبع شجیع وغیرت دینیه ایله
مجبول اولمقدن ناشی اعدای متعدیانك مدافعه‌سنده عمومی حرکت ایله ساق جد
واجتهادی تشمیر ایده‌جکلری وبویله سودای خامك اجراسی متعذر الحصول
اوله‌جغی بی اشتباه و اسپانیالونك وقعهٔ مؤخره‌سی دخی بو مقوله مقاصدك بطلاننه
شاهد وکواه دکلمیدر بودقیقه‌دن بشقه طرفیندن بو قدر بیهوده سفك دما واتلاف
نفوس اولنمق وبویله سفر نامشروعك ارتکابیله بنی آدمه رخنهٔ عظیمه ایصال ایلمك
روای حق و انسانیتمیدر ولو فرض محال ایله اوروپالو بوبابده غلبه‌یه دسترس
اولدیلر حروب متعدده لدی الوقوع اوروپا قطعه‌سنده ساکن اولان بونجه

عباداللہ اسلامك هجرتی تعاقب ومعمور اولان نجه بلاد وقصباتك ویرانی وخاکه برابر یکسانی وصحراوات منبته واراضیء مزروعه‌نك خرابیتی ترتب ایلدکدن صکره اول حال ملامت اشتمالده ممالك عثمانیهٔ اوروپادن ملل نصارایه نه فائده حاصل اوله‌جغی وقنغی مصلحتلرینه یرایه‌جغی وبویله تخیلات مستکرهه‌دن نه ثمره مشاهده ایده‌جکلری انصاف ایله متصف اولان ارباب اولی الابصاردن سؤال وارد اولور خلاصهٔ کلام بوندن اکره واشنع وبی رحم واقبح سوء تدبیر اوله‌مز بویله سوء تدبیر تخیل اولنمقدن ایسه وممالك عثمانیه‌یه عساکر افرنجیه‌یی ادخال ایتمکدن ایسه ملت اسلامیه‌یه اوروپالونك صنایع وحرفی وفنون ادبیه‌سنی سلما تبلیغ وادخال واوروپاده جاری اولان نظاماته دولت علیه‌یی رغبت ایتدرمك واولوجهله اوروپایه نسبتله الحالة هذه تجارت وموازنته بی‌حاصل اعتقاد اولنان ممالك عثمانیه‌دن وجوهله استفاده اولنمق اولی وارجح ومذهب بشریت وفتوته الیق برصورت مستحسنه دکلیدر . مرحوم ومغدور سلطان سلیم خان حضرتلرینك اوروپا نظاماتنه شوق ورغبتی درکار اولدیغی مثللو بوندن بویله دخی اظهار رغبت وهمت اولنسه اوروپا دولی بغایت محظوظ ومتمتع اوله‌جقلرینی کیم انکار ایده‌بیلور . دول اوروپانك بعضیسی ممالك عثمانیه‌یه مدنظر حرص وآز ایتمکدن ایسه حکمدار اولدقلری طوائف ملل عیسویه اوزرینه کران بار اولان آتیةالذکر اسباب اربعه‌یی رفع وتعدیل ایله تبعه وزیر دستانلرینی تلطیف ایلمك زبا نزد تفاخرلری اولان مروتلرینك مبتغاسندن وبلکه سلامتلرینك مقتضاسندندر . اولاً بالجمله اوروپانك ترتیبات حربیه ومقدار عسکریه‌سنك تقلیلی ثانیاً کون بکون مزداد وتحملکداز اولان ویرکولرك تنزیلی ثالثاً تبعه‌لرینی تحت القهر اداره ایله تضییق ایلمك صورتنك رفعی رابعاً وجوه ملت واعیانان مملکت ایله فقرا ومساکین اره‌سنده مالاً وحالاً درکار اولان تفاوت فاحشه‌نك رفته رفته تعدیلی وکرك حسن حالك وکرك معلومات ادبیه‌نك افراد عامه‌یه تعمیمی اسبابنك استکماله مقید اولورلر ایسه اوروپایی صیانت ایتمش اولورلر فنعم المطلوب والا اوروپاده محل بمحل جنود وعساکرك تکثیر وازدحامی سببیله اوروپا قطعه‌سی سلتاتخانه واردوکاه شکلنه منقلب اولوب بوحال پریشان مآل مستقبلاً دخی جاری اوله‌جق اولور ایسه عاقبت اوروپانك خرابیتنی مستلزم اوله‌جغی عیان ویکرمی سنه دنبرو اوروپاده نوبنو کوشه بکوشه اسفار متمادیه تقریبیله متعاقب الظهور اولان افلاسات واوراق مسکوکه ومصادرات میریه واستقراضات جبریه وتکالیف عرفیه وتداخلا ایراداتك اسرافاتی مدعای مذکوره دلیل وبرهاندر .

* ١٨١٦ سنهٔ میلادیه‌سی اغستوسنك یكرمی ایكیسنده جزائر *

* اوجاغیله انكلیز امیرالی بیننده یاپیلان مقاوله‌نامه *

اولاً جزائر اوجاغنده فیما بعد اوروپالولردن كوله قوللانلمیوب بوشرطه‌مبنی‌الآن جزائرده موجود اولان بالجمله اوروپا اسیرلرینك سبیللری همان اوجاق طرفندن بلا تأخیر تخلیه اولنه . ثانیاً برونی واوران نام محللرده انكلیز ودول سائره تبعه‌سنه وجه معهود اوزره وقوع بولان ضرر وكدر مقابله‌سنده اولمق اوزره مقاولهٔ سابقه حكمنجه اسرا بدلی اوله‌رق جزائرلویه ویریله‌جك اولان من حیث المجموع اوچیوز آلتمشبیك ریال شرطی رفع وامحا اولنه . ثالثاً بوندن صكره قونسلوس هدیه آقچه‌سی دخی رفع اولنه . ودیار غربده بویله برعادت قدیمه اولدیغنه نظراً برقونسلوس ورودنده نفسنه اضافتله ویرمسی جائز ایسه‌ده بشبیك انكلیز لیراسنی تجاوز ایتمیه . رابعاً جزائرلو فلمنك وتوابعی ایله دخی عینیله بومنوال اوزره صلح اوله . جزائر اوجاغنك اوروپا دولتلری ایله محاربه ایتمك استحقاقی باقی اولوب شوقدركه انلرك خلقندن یدلرینه كرفتار اولنلر كوله اولمیوب حرب اسیری اولمق اوزره معامله اولنه .

(٦)

* جزائرلو ایله پی بازی یعنی فلمنك امیرالی بیننده یاپیلان مقاوله‌نامه *

(پی باز) قرالی پرنس دورانج ناسو جنابلریله ممالك مستحكمهٔ خاقانیه‌دن جزائر اوجاغی بكلر بكیسی عمر پاشا حضرتلری بیننده (١٨١٦) سنهٔ میلادیه‌سی آغستوسنك یكرمی سكزنجی كونی امیرال بریق وساطتیله بالمكالمه تنسیب اولنه‌رق قرار كیر اولدیغی اوزره اولا پی باز دولتی ایله جزائر اوجاغی بیننده وطرفینك داخل حكومتی وتوابع ورعیتی میاننده متمادیاً صلح وصلاح ودوستلق اولوب مقدما بیك یدییوز الی یدی سنهٔ میلادیه‌سنده یعنی بیك یوز یتمش برسنهٔ هجریه‌سنده بینلرنده عقد اولنوب الی‌الآن مستحسن كوریلان مصالحه‌نك جمیع شروط وقیودی اشبو مصالحه‌ده دخی حرف بحرف مرعی اوله‌رق علی اصلهم تجدید وابقا اولنه‌لر وبوایكی حكومتلرك كرك جنك وكرك سائر سفینه‌لری وحتی طرفینك رعایا كمیلری دخی بربرلرینه بركونه مضرت ایتمیوب بوندن صكره همان رعایت ودوستلق معامله‌سی ایده‌لر . ثانیاً جزائرده امور تجاری تسویه ایچون پی بازی طرفندن درعقب برقونسلوس اقامه اولنوب اكا انكلتره قونسلوسی كبی معامله اولنه ومرقومك قوناغی درونده كندوسی وتبعه‌سی وهم آیینلری اجرای آیین ایتملرینه كمسنه طرفندن ممانعت اولنمیه .

حرر فی محروسة الجزائر فی سنه ١٢٣١

* حالت افندی ایله سر بربر شهریاری علی اغا بیننده جریان ایدن *
* مخابرهٔ خفیه تذکره‌لرینك صورتلری *

* بربر باشی علی اغا طرفندن حالت افندی‌یه تذکره فی سنه ١٢٢٧ *

صدر عالی قائممقامی محمد رشدی پاشا حضرتلری لاجل المصلحه خاکپای شاهانه‌یه دوننکی کون کلوب اثنای صحبتده جناب تاجداری‌یه بغچه قپوسنده کنغری سنجاغی وقرالرندن حماللق ایله کسب وکار ایتمك اوزره من القدیم استانهٔ علیه‌یه رفته رفته کلوب کار مزبورده استخدام اولنمقده اولان حمالین بیکار زمره‌سندن اولدقلرندن دائما قپوی مزبور جوارنده برخان اتخاذ ایتمشلر وایچلرنده برطاقم فاحشه‌لری اسکان ایتدیره‌رك دوزجه کارخانه یاپمشلر بومقوله فحشیاتی قرب سلطاندن بتون بتون هدم ایدرك برجامع شریف بنا وانشا واسمنه هدایت تسمیه بیورلمسنك اراده‌سی استحصالی استرحامنده ایسه‌ده جناب والالری کبی معلومات مشار الیه مزاج پادشاهی‌یی آشیرو مرتبه بیله‌مدیکندن یکیچری اغاسنه برتعلیم بیورمکز بونلر حمال جمال کروهندن بولنمش مشار الیه انجامکار نه‌طرفه منجر اوله‌جغی افکار عمیقه‌سنده اولمدقلرندن ناشی بروجه تفصیل سوی ولی‌النعمیلرینه تحریر وازبار قیلندیغی معلوم رأفتملزوملری بیورلمق بابنده ۰

* حالت افندی طرفندن بربر باشی علی اغایه *

دون کیجه صدر اعظم خوشید پاشا حضرتلری تبدیل جامه ایدرك خانهٔ چاکری‌یه ساعت سکز قرارلرنده تشریفه رغبت برله اثنای صحبتده یکیچری طائفه‌سنك برقدم اقدم اورطه‌دن لغویله ویاخود صورت آخرله قوللانلمسی وخصوص مذکوره مماثل صحبتلر اولنوب مشار الیهك ایلرویه وکیرویه صرف افکار ایدنمیوب همان اسهل طریق اوزره خاطر ینه نه کلورسه انی اسعافده وبعض خصوص دخی خفیا افاده اولنوب عقللر ینه موافق اولدقده قبول وبورکاب همایونده دخی جناب پادشاهیدن خصوص مذکوری لدی الاستمزاج اکلادقده بعدالرکاب ینه تبدیل جامه ویاخود صورت آخرله ملابست اوزره اوله‌جقلری معلوم دولتلری بیورلمق بابنده ۰

* دیکر تذکره *

صدر اعظم خورشید پاشا حضرتلریله خفیجه برمجلس اولنوب شوکتلو افندمز حضرتلرینك اوته‌دنبرو یکیچری طائفه‌سنك برقدم اقدم اورطه‌دن قالقمسی افکار ظایت حضرت تاجداریدن اولدیغی بوقوللر ینه دخی اصرار همایونلری بیورلمش

وبوقضيۀ كايهنك ثمرۀ نافعهسی چاكرلرندن كورلمسی مجلس شاهانهلريله مشرف
اولنلديغی وقت اول باول طائفۀ مرقومك صحبتلری جريان ايتدكجه سائر معتناشيلرك
تسويهسی اولميوب بو درجه الحاح وابرام بيورلمسی خفيجه اولان مجلسلردهتجويز
كوريلهميوب انجق وقت مرهوننه تعليق بيورلمسی كونبكون خصوص مزبورك
ارقهسی قوغولمقدهاولور ايسه شايدطائفۀ مرقومك سزلتيلرينه برايب اوجیويرلمش
وكيفيت مزبور دخی استشارۀ خفيه دن چيقاريلوب بتون بتون اولطرفه القا
ايتديرلمش اولهجغی معلوم دولتلری بيورلمق بابنده ٠

* علی اغادن حالت افندی‌يه تذكره   فی سنه ٢٣٠ *

بوندن برماه مقدم آلتی نفر اوستهنك قلعه بند اولهرق حل اولنملری حقنده ارادۀ
سنيۀ حضرت پادشاهی ارزان بيورلمش وبوقضيۀ كايه اوجاق سركردهلری نزدلرنده
اونوديلور كيفيت اولمديغندن بوجمعه يكيچری اغاسی محمد افندی قوللری سلاملق
عودتنده صنداله راكباً چارداق ايسكلهسی تعبير اولنور ايسكلهيه قريب محله خروج
ايتدكده حسين اوسته اون بشاوستهيه سركردهاولوب واغای مشاراليهك اطرافنی
الوب مست جلك اغا قپوسنه سورويه سورويه كتوروب قلفات اوطهسنه دخول
ايتديريلهرك التی نفر اوستهنك حل اولنمسنه سبب سن اولدك ديوب مشاراليه
برجوابه مقتدراولمدقلرندن درحال باب عالی‌يه كيفيت بيلدرلمش وصد اعظمخورشيد
پاشا درحال عرضه كوندروب عزلنه مساعدۀ شاهانهارزان بيورلميوب ظنعاجزانهمه
كوره مشاراليهكاوستهٔمرقوملرجانبنهدكل بلكهاوجاغهبتونبتونبغضوعداوتشاهانه
ظهورايدهجكی بديهیاكلاشيلور. افندم هرنهحال ايسه چارچابوق اوكی كسديرلمسنه
وفساد عظيمدن دخی قورتلمسنه سعی وغيرت دولتلری دركار بيورلمق بابنده ٠

* حالت افنديدن علی اغايه جواب *

يكيچری اغاسی محمد افندی حقلرنده وقوعه كلان معاملهنك كيفيتی وظن عاليلری
اوزره يكيچری اوستهلری سركشلرندن خلاص اولميوب انجامكار جاننه قصد برله
وفات ايدوب سلطان سليمان خان جامع شريفهلرندهكی قبرستانه دفن اولنوب ربعز
تعالی وتقدس حضرتلری پادشاهمزافندمز حضرتلرينه توكنمزعمراحسانبيورسون
امين ٠ بنم افندم بوحسين اوسته ديدكاری خبيث بوبابده برقطر اغالغی تحصيل
ايتمكده وسلحدار حضرت شهرياری علیبكافندی‌يه خفيجه عبوديت كسب
ايتمكده اولديغيده آكلاشيلور. امان افندم مرقوم فی‌الواقع بوصرهبی تحصيل‌ايدرسه
لاشك ولاشبهه نعمتيله متنعم اولديغی اوجاغنك تملنه انجير ديكر وچوق فنالغه دخی

سبب مستقل اولور . زیرا مرقومك طور وحركتی بوصره‌لری اوخشار نیچون علمادن بویله بریكیچری اغاسی كبی ذاتك ائتلافنه جرأت وكونیكون كندوسنه معین برطاقم جاسوس طریقنده بولنان اوسته‌لردن جمع ایتمكده كوریيورم تفصیل تحریردن مرادم سلحدار مشارالیهك سوء حركتلرندن اوجاغ مزبورك بوآنه‌قدر قانون قدیملری اوزره كلوب كیتملری كونیكون عتیق كورندیكندن براصول جدیده‌یه تحویل قیلنمسی مزاج مشاردن جلی اكلاشیلور تحریر پدرانه‌لری مألی معلوم سنیه‌لری بیورلدقده مزاج شاهانه اوزره سلحدار حضرت جهاندارینك بومقوله خصوصده حركتی جناب عطوفیلری بیلور . وبیلندیكی حالده بومخلصلری خصوص مذكوره دائراوته‌دنبرو رأی وتدبیر پدرانه‌لرینك هیچ بركونه فائده‌سی قالمیه‌جغندن بشقه كیفیت مذكوره بویله برطاقم اجهل من فی‌الارض كمسنه طرفلرینه محول قیلندیغی حالده مخلصلرینكده بوصره‌ده برشیئ قالمامش اولور طرفینك مرادلری امرار وقت دكلیدر افندم .

* علی اغادن حالت افندی‌یه *

بو برقاچ كونلر صدارتله مشیختك تبدلاتلری افكار عمیقهٔ شاهانه اولدیغی فهم مخلصی اولدیغندن وفقط صدارت مذكوره دفتردار محمد رؤف افندی ومشیخت مذكوره مكی افندی زاده عاصم ملا افندی‌یه توجیهاتلری مصمم اولمغله بوقدرجق برحوادث طرف رؤفیلرینه سلیم افندی قوللریله باتذكرهٔ مخصوصه ترقیمنه اجتسار قلنمشدر باقی امر واراده .

* حالت افندیدن علی اغایه فی سنه ٣١ *

شوكتلو افندمز حضرتلری اوته‌دنبرو افكار ظلیت حضرت جهانداریلری اولدیغی اوزره بوكره طوپ قپو سرای همایونی مجدداً بنا وانشا بیورملری جمله‌یه معلوم اولوب فقط بوخصوصه كیمسه برشی دیمیوب ودیمیه‌جكلری رعنا معلوم ایسه‌ده یكیچری سركرده‌لرندن حبیب اوطه باشی وسائر یكیچری باش قشلاقلرنده سرای مذكورك صرفیاتی جیب همایوندنمی یوخسه بیت‌المالدنمی شورالری ایچون تذكر كثیره اولندیغی خبری القا اولنمغله كیفیتی بالاطراف خاكپای سنیه‌لرینه سریعا اشعارینه اجتسار وجواب لازمه‌سنك دخی سرعت تسیارینه همت دولتلری دركار بیورلمق بابنده .

* علی اغا طرفندن حالت افندی‌یه جواب *

سرای همایونك بنا وانشا بیورلمسیچون یكیچری باش قشلاقلرنده امورلرندن خارج وظیفه‌لرده بولندقلری جهتله بودفعه ورود ایدن تذكرهٔ والالرنده بروجه ایضاح

اشعار حسنه‌لری معلوم چاکری اولوب درحال خاکپای شاهانه‌یه تقدیم ومألی معلوم همایونلری اولدقده اندرون رجالی متحیزلرندن سلحدار وسر قهوه وسر چوقدار سید محمد اغای جهاندار یلرندن اوله‌رق چارچابوق برمجلس قراریله صرفیات خصوصی یکیچری باشی مرقوملرك افکاری اوزره تکون ایتدکاری مذاکراتلری مجلس مذکور فسخ ایدوب مصرف خزینهٔ شاهانه‌لرندن صرف اولنمق ایچون باارادهٔ سنیه دلتلو محمد علی پاشا حضرتلرینه ارادهٔ مذکوره‌سی مصمم اوله‌رق حصه‌کی اغاقوللریله ارسال وکیفیت معلوم عالیلری بیورلدقده امر واراده .

* علی اغادن حالت افندی‌یه *

طوپقپو سرای همایونی ختامپذیر اولوب بویاجی ایشی قالمش اولوب بویاجی اصنافی یکیچری کروهندن بولندقلری جهتله سرای مذکورك بویانلمسیچون قرق سکز جماعتیله یتمش سکز جماعتلری میاننده خیلیجه نزاع وقوعه کتورمش اولدقلرندن کیفیت واصل سمع همایون بیورلدقده جناب پادشاهی هر برشیئی یکیچری قوللرمز دقت واعتناده اولورلر ایسه طرفلرینه برسوز دینلمز انجق بویا ایشی اولمیوب سن بن دیه‌رك برتخم فساد اکملری ملاحظهٔ شاهانه بیوریلوب جماعتین سرای همایونمزی برابرجه بویایوب برسزلدی کتورمسونلرصکره طرفلرینه کوجنمش اوله‌جغمز رعنا معلوملریدر همان کیفیت معلوم دولتلری بیورلدقده یکیچری اغاسی حضرتلریله کوزلجه مخابره بیوره‌رق کیفیتی مرقوملرطرفنه یکان یکان امر بیورلمسی بابنده .

* حالت افندی طرفندن علی اغایه جواب *

دونکی کون بویاجی کیفیتنه دائر تذکرهٔ دولتلری بعث واسرا بیوریلوب مألی مطالعه کذارچاکری اولدقده درحال یکیچری اغاسی قوللریله مخابره اولنوب سرای همایونك بویانمسی وقتی تقرب ایتمسی جهتیله بویاجی اصنافی یکیچری کروهندن بولندقلری اجلدن اصناف مذکورك میانه‌لرنده نزاع وقوع بولمش وذات شاهانه دخی بوکا اطلاع حاصل ایتمش اولدیغی جهتله منازعه‌لرندن صرف نظر برله هر براوجاقدن بویاملری خصوصنه مساعدهٔ پادشاهی بیورلمش‌ایدوکی مرقوملره یکان یکان امر وتنبیه اولنمش اولمغله اشبو تذکرهٔ بدرانه‌لری ترقیم‌قیلاندی اولبابده .

* سر بربر علی اغادن حالت افندی‌یه تذکره *

بشکطاش ساحلسرای همایونی پیشکاهنده دول اجنبیه تبعه سندن برعدد سفینه یتورلمش وآیینلری اجراسنه چاك چالمق وسائر کونه سفینهٔ مذکور درونده طائفه‌لرینك باغیروب وچاغرملریله جناب حضرت پادشاهی تعجیزدن خالی

اولمیوب واوله میه جغی دخی درکار اولمغله سفینهٔ مذکورك برقدم اقدم حرکت ایتدرلمسی رأی والالرینه محول قلنمش وان شاء الله تعالی جواب لازمه سنك سرعت تحریرینه ابتدار بیورلمسی بابنده .

* حالت افندی طرفندن جواب *

سرای همایون پیشگاهنده برعدد سفینهٔ اجنبیه تیمورلیوب بعض کندولرینه دائر آیینلرینی اجرا ایتمده اوله‌رق پادشاهمز افندمز حضرتلری تعجیزدن خالی اولمیوب سفینهٔ مذکورك برقدم اقدم حرکت ایتدیرلمسی رأی پدرانه‌لرینه محول بیوریله‌رق ملفوف برقطعه تذکرهٔ مخصوصهٔ علیه‌لری مآلی معلوم مخلصی اوله‌رق سفینهٔ مزبور مسقولی تجارندن اولوب الچیسی طرفنه رئیس الکتاب جانب افندی طرفندن کیفیتی بسط مقال ایدرك باتذکره بیلدیرلمش ایسه ده ایجاب اجراسی الچیء مذکور جانبندن آکلاشیلوب امرار وقت اوله جغی جهتله قره اوجاق سرکرده‌لرندن بولنانلره یکیچری اغاسی معلومات وبعض تدابیری تعلیم ایدرك اشبو جمعه کونی لبلبیجی ایله حلواجی وسلاملغه مأمور اوسته وجماعتلردن اوله‌رق تعلیم مذکور اوزره سفینهٔ مرقومی احاطه صورتیله برر چفته پیاده قایقه راکب اوله‌رق مولوی درویشی کبی طولاشمقده اولدقلرینی قپودانیله طائفه‌لری آکلایوب برچاره کوره میه جکلرندن سفینهٔ مزبوری خالی براغوب فراره قرار والچی بوکیفیته اطلاع حاصل ایتمش درحال سفینهٔ مذکوری قرق اللی صندال تراکم ایتدیریله‌رك ومخالف هوا دخی اولدیغندن بوغازدن طشره چیقاریلوب والچی دخی جانب افندی طرفنه کلوب خاکپای شاهانه‌یه برعریضه واعترافنامه اوله‌رق تقدیم اولندیغی افندیء مومی الیه الچیء مذکوره امر ایدوب خاکپای همایونه اعترافنامه کز تقدیم اولنورسه ده برده یکیچری اغاسی حضرتلرینه ده بروجه تفصیل براعترافنامه کز کندو یدکزله تقدیم اولنسه‌ده اغای مشار الیهك برالتفاتنه‌ده نائل اولنور دیو مسفوره افاده ایتمش اولمغله همان بوسوزی نزدمسفورده قبول ورئیس الکتاب افندی‌یه رجا ایدرکه سفینهٔ مذکورك احاطه سنه باربارلقله کلان یولداشلرده الچی جه من غیر حد آکرامه مساعده‌کز اولور ایسه اجراسنه مباشرت اولنسون افندیء مومی الیه جواب لازمه لرنده بیوردیلرکه بوعسکره اکرام اولمازبونلردن دائما احتراز وسمتلرینه اوغرامیوب کچمك انلره بیوك آکرامدر بوصورتله دولتعلیه وعساکر اسلامیهٔ یکیچری براون حاصل ایتمش واغای مشار الیهه ده اغرجه برهدیه تقدیم ایتمش ایسه ده قبول ایتدم ینه سکا اعاده ایلدم سنك بزلرداکرامکز انجق شوعسکر یکیچری‌یه طوقونه‌جق حالتلردن اجتنابکز اکرام کثیردر کیفیت معلوم ولی النعملری بیورلمق بابنده .

* علی اغادن حالت افندی یه تذکره *

سفینهٔ تجاریه دن طولایی دولتعلیه یی بردغدغه دن رأی وتدبیر سنیه‌لری وجهله قوتارلمش وسائر فسادك دخی بوصورتله اوكی وارقه‌سی كسدیرلمش وانشاء الله تعالی بوندن بویله دولتمزك كونبكون راحت وارامشلری وعمر شوكتلرینك افزونلرینه بادی وسبب مستقل اولدیغكزك نعم تشكرنده عجز وتقصیر اوزره اولدیغمك تعریف وتعبیری قابل امكان اولمیوب دعای مفروضهٔ سنیه‌لرنده قصور اولنمیه‌جغی كون كبی آشكار اولمغله اشبو تذكرهٔ مخصوصهٔ عاجزی ترقیم پیشگاه دولتلری قیلندی اولبابده .

* علی اغادن حالت افندی یه تذكره *

مسقو قرالی طرفندن دولتعلیه‌یه استنیه بوغازینه لیمان یاپلمسیچون عرض واشعار اولنمش وبونك ایچون ذات شاهانه خیالیجه‌كونلر افكار ایدوب بر اسهل صورتله عرض مذكوره جواب یازلمقده ایسه‌ده بركره جناب والالرینه اشعار اولنمسی ارادهٔ سنیهٔ حضرت پادشاهی اقتضاسندن اولمغله كیفیتك مطالعه سیله بالاطراف سوی عاجزی‌یه اشعار بیورلمسی متمنادر اولبابده .

* حالت افندی طرفندن جواب *

اشبو تذكرهٔ بهیه‌لری مآلی معلوم عاجزی اولدی ربمز تعالی حضرتلری شوكتلو افندیمزه توكنمز عمرلر احسان بیورسون بو ایش بین‌الوكلا برقاچ هفته‌لر تذكر اولندیسه‌ده محور لایقنده جوابی قطع اولنه‌میه‌رق برقرار قطعی ویرلمیوب كیفیت آتی‌یه براقیله‌رق صدراعظم بوقوللرینی جلب ورأی وتدبیرمزه محول قیلوب درحال اولنان تدبیر اوجاقلر اغالرمزدن بر اون نفر ضابطان خانهٔ عاجزی‌یه جلب وكیفیت كندولرینه لدی‌الافاده نه‌دیمك اولسون همان الچی طرفنه خبر ویرلسون یارینكی كون وكلا مجلسه جمع ومسفور دخی اوراده بولنسون دیدیلر ویره‌جكلری جواب محل مذكوره لیمان یاپمسی تكلیف نامه‌سنده مسطور بركیفیت ایسه‌ده دولتعلیه‌مزك سایهٔ شوكتوایه‌سنده وكون كبی قره‌اوجاغك سایه‌سنده بزم مسفور طرفنه‌ویره‌جك جوابلریمز بودركه روم ایلی واناطولی حصارلرنده موجود قلعه‌لریمزه متانت ومهمات وعسكر یكیچری قلعه‌لر درونته ایندیره‌رك دائمی صورتله بیتوتت وسائر كوناكون معاملهٔ یكیچرینك اجرا ایده‌جكی حیله وخدعه‌لری وبرطاقم مدهشه‌لی صحبتلری مسفوره بومنوالده سویلیه‌جكلر مآلی اكلاشلدقده جواب لازمه‌سنك سرعت تحریرینه

اجتسار اولنه‌جغی معلوم دولتلری بیورلمق بابنده امر واراده دولتلو افندم حضرتلرینکدر .

* علی اغادن حالت افندی‌یه تذکره *

اصحاب دیوان و شعرای شعاردن بکلکجیء دیوان همایون عطوفتلو عزت بك دونکی کون اوق میدانی قصر همایونه جلب اولنوب دول اجنبیه‌نك سفائی ایچون بعض مکالمهٔ شاهانه بیورلمش او اثناده میر مومی‌الیهی ذات پادشاهی خوب ورعنا صورتده کوردیکندن التفات کثیره کندوبی مستغرق ایتمکله بعض اجنبیه‌نك اصوللری اوزره تمثیل کتوره‌رك ذات ملوکانه‌یه افاده ایتمش قالدیکه جناب عطوفیلرینك یکیچری اوجاغنه بعض مرتبه رأی وتدبیر کزك صورتنی میر مومی‌الیه فسخ طرفلرینه ارائهٔ طریق ایتمش مکالمهٔ مذکور ختام برله مومی‌الیهك رجعتنه مساعدهٔ پادشاهی بیورلدقده ظن عاجزانه‌مه کوره حقلرنده معاملهٔ توبیخ تاجداری بوندن صکره‌جه ظهوره کلور کبی فهم مخلصی اولمغله اشبو تذکرهٔ مخصوصه ترقیم پیشکاه ولی‌النعمیلری قلندی باقی امر واراده .

* حالت افندی طرفندن علی اغایه جواب *

رئیس‌الکتاب جانب افندی ومیر مومی‌الیه دائما بو پدرلرینك رأی وتدبیرلرینی بوخصوصده دکل خصوص سائره‌ده دخی تحسینه قرین کورمیه‌رك فسخ طرفلرنده بولنه‌رق ذات شاهانه نزدنده مخلصلرینی کیرلیوب وبلکه بتون بتون قتلمزه دخی یوریمکده اولدقلری اظهر من‌الشمس بنم افندم بوبابده میر مومی‌الیهه خفیجه ... ایدر ظنیله اشبو تذکرهٔ مخلصی ترقیمنه اجتسار قلنمشدر افندم .

* حالت افندیدن علی اغایه تذکره *

سراطبای حضرت شهریاری فضیلتلو بهجت افندی حضرتلری بعض مصلحت ضمننده باب‌عالی طرفنه کلوب اکثری رئیس‌الکتاب جانب افندی دائره‌سنده مکث وآرام وافندیء مومی‌الیه ایله خفی مکالمه اوزره اولوب بو مخلصلرینه مکالمه‌نك بعض یری عائد و راجع کوریلور کبی فهمده اولدیغمدن سر اطبای مومی‌الیهك باب مذکوره کلملری ارادهٔ سنیه اوزره‌می یوخسه اویله برتفتیشانه‌می کلمش اوله‌جقدر . شورالرینی درحال خاطرله‌یه‌مدیغمدن کیفیتك تحریسی واجباتدن اولمغله انجق بومقوله خصوص مراق ویرر حالات قبیلندن ایدوکی وازاله‌سی دخی طرف آخردن ممکن اوله‌میه‌جغی بدیهیاتدن اولمغله بونك اساسنه ایرمك اوزره طرف ولی‌النعمیلرندن

غیری محله استرحام اولنمیه جغندن ناشی کیفیتك بروجه ایضاح اشعاری معرضنده اشبو تذکرهٔ پدرانه‌لری ترقیم قلندی اولبابده .

* علی اغادن حالت افندی‌یه جواب *

سر اطبا بهجت افندی حضرتلری بعض کره باب عالی طرفنه عزیمتله وکلای دولتعلیه ذوات حضراتی دائره‌لرنده مکث وآرام ایتمکده اولدقلری سمع دولتلری بیورلدقده برمعنی ویره‌مدکلرندن آشوریٔ مراق بیورمش اولدقلرندن ازاله‌سیچون طرف مخلصیدن بروجه ایضاح خاکپای سامیلرینه اشعار و بیانی ازبار بیورلمش بهجت افندی مخلصلری بعض مرتبه تجسس مزاجلری اولدیغنی ایوجه بیلورم فقط حق ولی النعمیلرنده دائما جنـاب تاجداری‌یه وصف وتوکنمز سـفسطه وغیرت وحمیتلر کزده اوله‌رق شب وروز بومنوالده اولدقلرینه‌ده برشی دیه‌مم همان مراقکزدن صرف نظر بیوره‌رق خواب وراحت اوزره اولملری سیاقنده نمیقهٔ چاکری تحریر وازبار قیلندی اولبابده .

* علی اغا طرفندن حالت افندی‌یه تذکره *

مابین همایونده بر معلم پاپاغان قوشی اولوب غایت الغایه فصیح لسان بولندیغندن جناب حضرت پادشاهینك سر چوقداری سید عمر اغا پدرلری شوکتلو افندمزك حضور شاهانه‌لرینه واروب اغا نیه کلدك دیو امر همایونلری بیورلدقده بن چاغرمدم اغای مومی الیـه پاپاغان مذکوردن اولدیغنی اکلایوب همان باشـنی قوپاروب دریایه آتمش تکرار حضور ملوکانه‌یه واروب براتباعی ایکی افندی‌یه خدمت ایتمز آنجق برافندی‌یه خدمت ایدر دیو معاملهٔ بارده ده اولمغله حضرت تاجداری بوپدرمزله مادرمزدن خلاص اوله مدق دیو التفات شاهانه‌یه مظهر اولدیغی حوادثدن اولمغله اشبو تذکرهٔ مخلصی ترقیم قلندی باقی امر واراده .

* حالت افندی طرفندن علی اغایه تذکره *

طرف پدرانه‌لرینه بوندن برقاچ هفته مقدم جنـاب حضرت تاجـداری چراغان ساحلسرای همایونلرنده آرام ساز شاهانه بیوریله جغنه دائر معلومات وبومخلصلرینك دخی ایجاب کوروندکجه خاکپـای ملوکانه‌یه یوزسورمه مزه دخی مساعدهٔ سـنیهٔ حضرت پادشاهی ارزان وشـایان بیورلدیغنه دائر تذکرهٔ سـامیه‌لرینك مألی موبمو معلوم خلوصوری اولمش . سرای مذکور پیشکاهنـدن کوزل صـدا ایله کچه‌رك سمع همایون اولوجق کلخانه خدمه سندن حسین نام کمسنه اولدیغی خبری ویرلمش مرقومی درحال جلب واوراده برقاچ بسـته شرقیلر سویله دوب اندرون همایون اغواتی زمره سـنه ادخال وخانهٔ سفرلی قوغشـنه چراغ بیورلمش وبوکیفیت یکیچریانك

سمعلرينه القا اولنمغله اوتەدنبرو اندرون همايونه چراغ اولەجق اغوات جد بجد زادكاندن اولوب وقنغی قوغشده تربيه اولمش ايسه اولجه خدمت شاهانەيه ضابطان معرفتيله كوندريلوب تخصيص كوسترلەجك خدمت هرنه ايسه استخدامی بووجهله اولديغی وبويله كلخانه خدمه سندن نشئت ايدرك اندرون مذكوره چراغ اولنميەجغی سلطان سليمان افنديمز حضرتلرينك وضع بيوردقلری قانون همايونده مصرح وبيان اولديغی جملەلريمزك معلوملريدر ديەرك برتخم فساد صره لرندە اولدقلرينی آكلاديغمدن آمان افندم شو فسادك دفعيچون تذكرهٔ پدرانەلرينك واصل دست بيورلدقده ايجابنك اجراسی منوط رأی والالريدر افندم .

* علی اغا طرفندن حالت افندی يه جواب *

كولخانه خدمه سندن نشئت ايدن حسين نام كمسنه صداسی سببيله اندرون همايون چراغلغنی برمقتضای شيوهٔ قدر الهی تحصيل ايتمش اولديغی يكيچری باش قوللرينك بويله نا معلوم كمسنه اندرون مذكوره واصل والتفات پادشاهی يه مقارنت كسب ايتدكدن صكره زاده كانك سرای همايونجه برايشلری قالميوب ميانەلرنده برفساد قيناتمق صره سی فهم سنيەلری بيوريلوب كيفيت باتذكره طرف مخلصی يه اشعار وبيان بيورلمش تذكرهٔ مذكوره نك ورودندن اولجه سرچوقدار حضرت شهرياری سيد عمراغا پدرلری خصوص مذكوری بودرجەيه منتج اولەجغی فهم برله شوكتلو افنديمزك حضور شاهانەلرينه معاملهٔ بارده ايله واروب برطاقم پادشاهه ياقشەجق كلاملر بولوب سويلەيەرك اقناع همايون بيورلدقده بنم پدرم سن نه وجهله مناسب كوررسك اولوجهله سكا مأذونيت ويردم ديو امر تاجداری بيورلديغی انده وفساد مرقومك اوكی كسترلمك ايچون مذكور حسينی درحال يوز غروش معاش ايله يتاغنی ويروب باب السعاده دن شمدی خروج ايتديرلمش اولديغی معلوم والالری بيورلمق بابنده اشبو تذكرهٔ مخصوصه ترقيم پيشكاه عاليلری قيلندی باقی اراده .

* حالت افندی طرفندن علی اغايه تذكره *

يكيچريانك قطر اغالرندن بوكيجه برمجلس اولوب حق والالرنده بربر باشی علی اغا حضرتلری كون بكون نفوذ پادشاهيده بولندقلرينه تشكرده اولوب فقط خانهٔ خاصه اغواتلريده اندرون همايونك اصول وفروعنی ومزاج پادشاهی بی بيلور اغوات مومی اليهمی غيابدن چراغ واصول مذكوری قالب آخره افراغ ملاحظەلرنده وبوكيجه سرای همايوندن تشريفكزك وقت وساعتنی قوللامقده وبعض خصوصلری دخی سوی دولتلرندن استفسار اوزره اولەجقلری تفتيشمز طرفندن خبرالنوب كيفيت بومركزده ايدوكی معلوم رأفتلری بيورلدقده اولبابده .

* حالت افندیدن علی اغایه *

شوکتلو پادشاهمز افندمز حضرتلری اوته‌دنبرو اوق میدانیه تشریف همایونلری درکار اولدیغی جمله‌یه معلوم ویکیچری قوللرینکده معلومی واوقلره مأمور طائفهٔ قبطیدن حسن نام کمسنه عتیق اوشاق وبوخدمتده مقیم بولنوب جناب شهنشاهیدن هیچ بر التفات ملوکانه‌یه مظهر اوله مدیغندن مبارك قدم شاهانه‌یی پوس ایتمه امل وخواهشنده اولمغله بوکیفت مسموع یکیچریان اولیجق حبیب اوطه باشی طرفنه‌جمع اوله‌رق خیلیجه استشاره اوزره اولوب واستشاره‌لری شو اولورکه شوکتلو پادشاهمزك قدم همایونلری اندرون همایون اغواتلری پوسلرینه مخصوص ایکن آرتق قاله قاله برقبطی اغزنه‌می قالدی دیه‌رك یکیچری اغاسی قوللرینه معلومات ویرلمش اولدیغی مسموع پدرانه‌لری اولمغله بنم افندم کیفیت بومرکزده سریعاً طرف مخلصی‌یه اشعار وبیان بیورلمسی بابنده .

* علی اغادن جواب *

اوقلر مأموری قبطی حقنده بعث واسرا بیوردقلری تذکرهٔ سنیه‌لری مآلی معلوم مخلصی اولمش وتذکرهٔ مذکوره ورودندن چند ساعت مقدم سرچوقدار حضرت جهانداری سید عمر اغا حضرتلری برهفته‌دن مقدم مأمور مرقوم ایچون افکار ایدندیکی خصوص تذکرهٔ دولتلری مآلی دیمك اولوب اغای مشار الیه معاملهٔ بارده ایله ذات شاهانه حضورینه کیروب خصوص مذکوری تحریر بیوریلان وجهله افاده‌یه جرأت برله آرتق اغزینی آچوب کوزینی یوموب برطاقم صحبتلر سویلیه‌رك تا اقناع همایون اولنه قدر بومخلصلریله مابینجی بولنان قپو یولداشلریمزله دخی استغراب حالده جمله‌مز بردن حیران ونکران قالندیغنك تعریف وتعبیری قابل امکان اولمدیغی معلوم سنیه‌لری بیورلمق بابنده .

* علی اغادن حالت افندی‌یه تذکره *

دوننکی کون شوکتمآب افندمز حضرتلری خمبره‌جی هیئتنه تبدیل جامه بیوره‌رق غلطه‌ده صندقجیلر طریقندن کچرك قاسم پاشا جاده‌سی طرفنه قریب بولنان قلیونجی طرفنه کلورکلمز طابجه وتفنك انداختی سمع همایونلرینه القا برله کیفیتك تفتیشنه هیئت مذکوره‌ده بولنان سرچوقدار سید عمر اغا وتبدیل حصه‌کیلرندن احمد اغا درحال کوندریلوب الینان خبر افندیمزك معیت شاهانه‌لرنده امرد نه‌دیمك اولسون بوندن مقدم قلیونجی نفراتندن تبدیل حصه‌کلکنه چراغ اولان بکلکی یوسف

ایچون بینلرنده معارضه اولوب بنده سنده شاب امرد دکلیز شورالردن فساد ظهور ایتمش وذات شاهانه‌نك پك آشوری مراقلرینه طوقنمش خصوص مذکور صحت خبرینك سرعت تحریری بابنده .

* حالت افندی طرفندن جواب *

چند کون اقدم ذات شاهانه خبره‌جی هیئتنه تبدیل جامه بیوره‌رق قاسم پاشا طرفنه کیدرکن برطبانجه وتفنك انداختی سمع همایون بیوریله‌رق درحال تفتیشنه تبدیل حصه کیلرندن باش تبدیل ایکنجی احمد اغا کوندرلمش اولدیغی تذکرهٔ والالری مآلندن کیفیت مستبان اولمش نه‌زعم اوزرینه سلاح انداختنه قیام اولندیغی یکیچری سرکرده‌لرندن صحت خبری اخذ شوکتمآب افندیمز فقرا وضعفانك نه‌حالده اولدقلری واجبهٔ ذمت شاهانه‌لرندن اولمغله طریق مذکوره کیدرکن معیت ملوکانه‌لرنده شاب امرد برقوللری اولوب کندولری پیغمبر وکیلی اولوب شاب مذکور معیت جهانداری لرنده اولمیه‌جغندن قلیونجی زمره سندن تبدیل حصه کیلکنه تحویل ایتمش اولان بکلکی یوسف بویله اولوجق یکیچری شاب امردلرندن نیچون معیت ملوکانه‌ده اولمسون دیه‌رك فسادك نشئتی بو اولوب سرکردهٔ مرقوملردن النان خبر صحیح باتحریر خاکپای عالیلرینه ارسال اولنمش اولمغله اولبابده .

* علی اغادن حالت افندی یه *

قپو چوقدارلری دده مصطفی اغا بنده‌لریله ارسال سوی محبی بیوریلان تذکرهٔ والالری مآلی معلوم مخلصی اولمش وتذکرهٔ مذکور شوکتلو افندیمزه تقدیم ومطالعه کذار حضرت تاجداری بیورلدقده سلحدار دولتلو اغا قوللریله درحال فرمان همایون بیوریلوب اندرون همایونم وخاص خانه اغواتم قوللرینه منسوب تبعه‌لرندن شاب امرد بولنانلره رخصت وبوندن بویله بوشابده اغوات مومی الیهمه منسوب اوله‌جق تبعه ادیب ومستقیم اولوب بویله‌جه تبعه قوللری حقنده امر شدید بیورلمش بنم افندم ماده نه سببه مبنی ایدوکی جناب ولی النعمیلرینه معلوم ان شاء الله تعالی بوندن بویله معیت شاهانه‌ده شاب امرد کمسنه استخدام اولنمیه‌جغی کون کبی آشکار یکیچری سرکرده‌لرینه درحال امر واراده‌کز ارزان بیورلمسی بابنده .

* علی اغانك دیکر تذکرهٔ محرمانه‌سی *

بوشاب مذکورماده‌سی او درجه‌ده اوزامسنك کیفیتی خاص اخور اوجاغی اوشاقلر زغفرانبولی وقسطمونی اهالیسندن اولوب آخر سنجاقدن اولمدیغندن طربزون

خاندانندن اوله‌رق درسعادته كلمش میراخور قوللرینه انتساب وغاية الغایه شایده اولدیغنك تعریفی قابل امكان اولمیوب جمعه و بنش سلطنتلرنده خدمتلرده اقتضاسنه كوره میراخور مومی الیهك ركابنده بولنوب ومستعد كورندیكندن شوارالق مابین همایون بوستانجیلغی منحل اولوب خدمت شاهانه‌یه بوستانجیلق ایله كامیاب اولمسیچون اندرون همایون رجالندن بولنان ذوات طرفلرندن استرحام اوزره اولدیغی سرچوقدار سید عمر اغا پدرلری بوخصوص كیفیتك ایلروسی كونبكون شاب امرد بولنانلر برصورتله داخل دائرهٔ همایون اولنملری ملاحظه‌دن بعید اولمامغله و كیفیتك اوكی وارقه‌سی دخی كسترلمك ایچون قاسم پاشا طریقنده وقوع بولان سلاح انداختی كیفیتی آنجق شاب امرد حقلرنده جریان ایتدیكی معلوم دولتلری بیورلمق بابنده .

* علی اغادن حالت افندی‌یه *

نقل همایون وقتی تقرب ایتمكده اولدیغی جهتله ذات حضرت پادشاهی بوسنهٔ مباركده نقل مزبوردن صرف نظر بر له بشكطاشك آب وهواسی برقات دها برحال كسب ویلدز قصر همایونی سرایه‌ده قریب اولدیغی جهتله و بعض بعض صید شكار اوزره‌ده تشریف شاهانه اولنمقده سهولت اولدیغندن افكار شاهانه بومركزده ایدوكی قوللرینه امر همایون بیورلمش وبعض اعذار طریقی كوسترلمش ایسه‌ده اقناع تاجداری اولمیه‌رق ینه اصرارده بولندقلرندن بوبابده اولان رأی وتدبیرلری رجاسی معرضنده اشبو تذكرهٔ محبی ترقیم قیلندی افندم .

* حالت افندی طرفندن علی اغایه جواب *

نقل همایون كیفیتنه دائر سلیم افندی قوللریله ارسال بیوریلان تذكرهٔ مخصوصه‌لرنده بالاطراف تحریرلری وجهله یكیچری اغاسی قوللری اولدقجه امور خارجیه اصحابندن وتعلیم وتدبیره موفق اغالردن اولدیغی جهتله كیفیت مشار الیهه تعلیم اولندی انشاءالله تعالی بوجمعه سلاملغنده خاكپای سنیه‌یه وقوع حالی عرض وبوندن بویله جناب تاجداری اصرارده اولمیه‌جقلری بی اشتباه ایدوكی معلوم رأفتملزومری بیورلمق بابنده .

* یكیچری اغاسنك حالت افندی‌یه اولان جوابی *

بنم افندم ذات شاهانه‌یه برطاقم زمین وزمان اوزره من غیر حد ویرمش اولدیغم جواب . پادشاهم افندم بلاط قوللغنی بكلر ایكن وقت شتایه تصادف ایدوب اصولمز قالدیرم طاشلرینه یاصلانه‌رق قبورغه‌لریمز قیریله‌رق وسنه‌ده یكرمی غروشه متصرف

اولدیغی مواجب اوزره قوت لایموت واوکمزده آتش اولمدیغی حالده وقت صیف کبی
کچوره‌رك وقتا که صیفه قریب اولدیغمز انده بیرام ایدردك جناب حق هر برموسمه
برقوتی احسان بیورمشدر . خاکپای همایونکزده وقت شتاده قوقیسز طاغلر باشنده
مکث وارام شاهانه کزی لایق کورمم وهر کسلرده برمعنی ویرر اولدیلر دیو بویله
برجواب خاکپای همایونلرینه اسعاف اولندقده پك آشوری محظوظیت شاهانه
بیورلدقده برمعتاد طوپقپو سرای همایونلرینه نقل اولنمق اوزره ارادهٔ سنیه تحصیل
اولندیغی معلوم دولتلری بیورلمق بابنده . فی سنه ۱۲۳۳

* حالت افندیدن علی اغایه تذکره *

ربمز تعالی وتقدس حضرتلری ذات شوکتسمات افندیمز حضرتلرینه توکنمز عمر
احسان بیورسون آمین سرچوقدار عالیقدرلری سید عمر اغا انفاس معدوده‌سنی
تکمیل ایدرك ارتحال دار بقا ایتمش اولدیغی یکیچری قوللرینك استماعلری اولدیغندن
متوفانك خدمت جلیله سنه سرچوقدار نصب وتعیین بیوریله‌جق اغا خانهٔ خاصه‌دن
اوله‌جغی معلوملریمز فقط متوفانك حل کیفیتی برغرضه مبنی مطالعه‌سی بعضیلری
جناب والالرینك اوته‌دنبرو امتزاجلری خصوصی اویه‌مدقلرندن عجبا برینه تسمیم
اولنمشمیدر دیه‌رك صفه‌لی وکلاهلی اوجاقلرنده بولنان تبعه‌لردن بعضیلری خدمتده
بولندیغی اغاسنك علاقه‌سنی المغه قشلاقلرینه واردقلری زمان یکیچری سرکرده‌لرندن
بولنانلر تبعهٔ مرقوملرك یانلرینه یالین قیلیج واروب متوفای مومی الیهك وفاتی
کیفیتی کروه یکیچری‌یه پك آشیرو مراق اولدیغندن صحت خبری النمقده ایدوکی
وحق عالیلرنده بهتان ایتمکده اولدقلرندن شاید خاکپای ولی‌النعملرینه برفساد
کوستر‌ماملری ایچون حق‌سامیلرنده جریان ایدن حوادثك سرعت تحریرینه اجتسار
قیلندی بمنه تعالی کیفیت معلوم دولتلری بیورلدقده نصب بیوریله‌جق سرچوقدارك
توجیهاتی خصوصی سریعاً اشعار بیورلمق بابنده .

* علی اغادن حالت افندی‌یه جواب *

سرچوقدار مومی الیهك نه‌صره‌ده وقوعی کیفیتی کروه یکیچریانه مراق
اولمش وبر طرفه قرار ویره‌مدکلرندن بوبندهٔ دیرینه‌لرینك حق عاجزانه‌مه
بهتان ایدرك بر طاقم فحشیات کلاملری تکون ایتمشلر اولدقلرینك حوادثیله
سرچوقدارك توجیهاتی خصوصی طرف مخاصیدن استفسار بیوریلان تذکرهٔ

ولی النعمیلری واصـل دست چاکری اولمش بو کروهه حال انتدرمق ونوازش کوسترمك بونلر ایچون اولمیوب برطاقم ذهن تشـویش ووجوده ثقلت کتورر شیلردن وارسـته اولمق بونلرله اوغراشمق حظوظ شـیطاندندر دیه‌رك وقت وزمانمزی خوش کچورمکدر افندم .

* دیکر ورقهٔ جوابیه *

منحل اولان سرچوقدارلق خدمت جایله‌سنك توجیهی کیفیتی صوب محبیدن باتذکره خاکپای ولی النعمیلرینه بیلدیرلمسیچون بوندن چند کون اقدم اشـعار بیورلمش اولمغله چته‌جیلق خدمت جایله‌سـنده ایکن خانهٔ خاصه‌یه کیتمش اولان علمای فحولیندن وسلحدار اسـبق عبدالله اغا تعلقاتندن ابو بکر افندی حضرتلرینه سر چوقدارلق خدمت باهرالمفخره‌سی توجیهیله شاد وخندان اولدیغی کیفیتك یکیچری ضابطانلرینه بالاطراف امر واراده بیورلملری سیاقده تذکرهٔ مخصوصه‌مز ترقیم قیلندی اولبابده .

* علی اغادن حالت افندی‌یه تذکره *

قبل الرکاب طرف حضرت تاجداری‌یه یوز سورمکزده بعض مکالمات اثناسـنده تپه دلنلی علی پاشانك بعض مرتبه اویغونسزلغندن بحث عالیلری بیورلمسی وجناب حضرت پادشاهی بحث مذکوری خیلیدن خیلی افکار عمیقه اوزره اوله‌رق رکاب همایونه جلب اولنملری ایچون ارکان دولت جمع اولوب اثنای صحبتده مشار الیه علی پاشانك حال وشانندن مجالس ارکان دولته جناب سنیه‌لرینك حکایه‌سی اوزره فرمان بیورلمش رئیس الکتاب جانب افندی وسـائر ارکان مومی الیهم حضراتلری مشار الیهك یانیه سنجاغندن بروجهله عزلی مناسب کورلمیوب یعنی شوصورتده‌که روم ایلی بتون بتون دولتعلیه‌نك تحت تصرفندن چیقماسنه سبب وسائر کونه محذورلر دخی ظهور ایدر رئیس مومی الیه بو حالتی تجویز ایتمیوب ارکان مومی الیهم دخی امتناع اوزره اولدقلرندن ذات شـاهانه‌ده اقناع اوله‌رق خصوص مذکور ذات والالرینك تشـویقلرینه محول قلنمش بونك ایلروسنی مطالعهٔ کثیر ایله اشـتغال بیورملری رأی والالریدر افندم .

* علی اغادن حالت افندی‌یه تذکره *

دولتلو افندم سلطانم حضرتلری .

رجال دولتعلیه‌دن رئیس الکتاب جانب افندی حضرتلری تپه دلنلی علی پاشـانك

يانيه سنجاغندن انفصالی ایچون جانجا ذات همایونه شفاهاً افاده بیوردیغکز کیفیتك اساسی بابنده افندیء مومی الیهك یارینکی بازار ایرتسی کونی جلبنه ارادهٔ سنیه سنوح وکیفیت مذکوری ایوجه اکلایوب وایلروده برفسادظهور ایدرمی ایتمزمی ارتق شورالرینك اساسندن قوپارق ذات حضرت پادشاهی بومرکزده بولندقلری. معلوم سامیلری بیورلمق بابنده امر واراده .

* حالت افندیدن علی اغایه جواب *

تپه دلنلی علی پاشانك حرکتی کیفیتی شوکتمآب افندمز حضرتلری اساس ماده‌یی رئیس الکتاب جانب افندی قوللرندن استفسارشاهانه بیوریله‌جغی مسموع دولتلری وفهم عالیلری بیوریله‌رق تبعهٔ والالرندن سلیم افندی قوللریله یاتذکره وبالاطراف اشعار وبیان بیورلمش اکرچه خصوص مذکور افندیء مومی الیهه محول بیوریلور ایسه مشارالیهك سنجاغ مذکوردن بروجهله حرکتنی تجویز ایتمز وبلکه مخاصلرینك دخی سلك اجله‌دن اخراجنزله قتلمزه یوری یه‌جکی اظهر من الشمس فقط خاکپای سنیه‌لرندن استرحام ایدرمکه طرف ملوکانه‌دن حق عاجزی یه نه معامله بیوریله‌جغی فهم دولتلری بیورلدیغی انده طرف محبی یه امر واشعار بیورلمسی بابنده امر واراده دولتلو افندم حضرتلرینکدر .

* علی اغا طرفندن حالت افندی یه *

تپه دلنلی علی پاشا قوللرینك طرز واطوارلریچون جانجا خاکپای همایونه شفاهاً افادهٔ علیه‌لری بیوریله‌رق مثمر اولدی دیو مطمئن بیورلمش ایسه‌ده کیفیت مزبور ایچون صدر اعظم محمد رؤف پاشا قوللری بوکیجه شمشیرلك قصر همایونه جلب وخاکپای شاهانه‌یه یوز سوروب کیفیتی مشارالیهدن بالاطراف دکله‌یوب واکلامقده اولدقلرندن ناشی رئیس الکتاب جانب افندی قوللری دخی ما بین ملوکانه‌یه جلب اولنمسنه فرمان صادر بیوریله‌رق افندیء مومی الیه کلوب حضور پادشاهی یه مثول وکیفیت یکان یکان مومی الیهدن لدی السؤال واقناع همایون بیورلمش وجناب عالیلرینه کیفیت بومرکزده بولنمش اولدیغی بیان وبوندن صکره‌جه پاشای مشارالیه حقنده ظهوره کله‌جك معاملهٔ پادشاهی آکلاشلدقده طرف رؤفیلرینه اشعار وبیانده قصور وفتور وقوعه کلیه‌رك تحریرینه ابتدار قیلنه‌جغی بابنده .

* علی اغادن حالت افندی‌یه تذکره *

شوکتلو افندمز حضرتلری بوقوللرینه امر و فرمان بیوروب تپه‌دلنلی علی پاشا حقنده دولت کتخداسی حالت افندی قوللمز مشارالیهك حقلی حقسز علیهنده اولوب مشارالیهك اعدامی صره‌سنه یورومکده لکن کیفیتك درجهٔ نهایه‌سی نیه منتج اوله‌جغنی وایلروسنی افکار ایدنمیوب دائما کروه ینکیچری‌یی بعض مهمه‌ده التزام امرنده اولمقدن خالی کوره‌مم دیه‌رك حقکزده بوکیجه کلام اولندی مشارالیهك کیفیتنی آخر قالبه افراغ بیوره‌رق واوشیرازه‌ده حرکت اوزره اوللری نزد چاکریده انسب کورلمش اولمغله اشبو تذکرهٔ خالصی ترقیم قیلندی اولبابده .

* حالت افندیدن علی اغایه جواب *

مشارالیهك بوندن چند سنه مقدم قپو کتخدالغی خدمتنده مستخدم اولوب لاجل المصالحه طرفلرینه عزیمت ونه مزاجده اولدیغنی ایوجه آکلایوب بالاخره درسعادته کلنمش وخاکپای شاهانه‌یه جرأت ایدرك اویله‌جه عرض وافاده اولنوب ثانیاً مشارالیهك عزلیله اعدامی کیفیتی قریحهٔ همایونلرندن فرمان بیورلمش بوبابده قوللرینك ابتدای امرده مشارالیهك بودرجه علیهنده بولنمیوب ذات ملوکانه آخر طرفدن سمع تاجداریلری بیورلمش اولیدی بوپدرلریده بوقدر لسانه کلمز ایدی ووکلای دولت بولنان ذوات حضراتیده علیه عاجزیده اولمزلر ایدی بن افندم بیلورم بوماده ودیکر ماده‌لر عاقبت اتلافمزه سبب اوله‌جقدر اما چاره نیست باقی امر واراده .

* علی اغادن حالت افندی‌یه *

بوکون شوکتمآب افندیمز حضرتلری خبره‌جی هیئتنه تبدیل جامه بیوره‌رق صغوق چشمه قپوسنده طوغریدن طوغری چارشو طریقنه میل بیوره‌رق بات بازاری قپوسنه وارر وارماز هیئت مذکور اوزره ذات شاهانه‌یی ملل ناسدن اولور اولماز کمسنه فرقه قدرتیاب اوله‌مدقلرندن طائفهٔ نسادن برفقیر خانم بوپادشاهدر ظنه قریب ملاحظه‌ده اوله‌رق پادشاهم افندم طائفهٔ روم حرکت اوزره استانهٔ علیه‌کزی وبلاد سائره‌کزی استیلا قصدلرنده اولیور دیه‌رك جواب خفیه سمع همایونه القا ایتدیره‌رك سرعتله صاوشمش وبوکیفیت جناب ملوکانه‌نك آشوری

مراق تاجداریلرینه طوقونور وذات والالرینك تپه‌دلنلی کیفیتنی اوخشـاركرما
شو خصوصی تعلیقده براقوب دائما جانب افندی طرفنه میل ومحبت کوسترمکزی
مناسب کوریزم زیرا بوتپه‌دلنلی ماده‌سی کونبکون جناب پادشاهی‌یی راحتسز براقه‌ده
اولور صکره‌لری افندیء مومی الیهه تذکر کیفیت حواله بیوریلور ایسـه ذات
سنیه‌لرینك بوبابده نافذالکلام اوله‌میه‌جقلری کرکی کبی اکلاشیلور ودائما اکلامقده
اولدیغمدن اشبو اخبار نامهٔ مخلصی ترقیمنه اجتسار قیلنمشدر افندم .

﴿ انتهی الجلد العاشر ﴾

در سعادت

(مطبعهٔ عثمانیه)

١٣٠٩